BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

BT 2010

HERMIAS ALEXANDRINVS

IN PLATONIS PHAEDRVM SCHOLIA

EDIDERVNT
CARLO M. LUCARINI
ET
CLAUDIO MORESCHINI

DE GRUYTER

ISBN 978-3-11-020115-4
e-ISBN 978-3-11-023906-5
ISSN 1864-399x

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data
A CIP catalogue record for this book has been applied for at the Library of Congress.

Bibliographic information published by the Deutsche Nationalbibliothek
The Deutsche Nationalbibliothek lists this publication in the Deutsche Nationalbibliografie; detailed bibliographic data are available in the Internet at http://dnb.dnb.de.

Greek font: Orthos by Ralph Hancock
Printing: Hubert & Co GmbH & Co. KG
∞ Gedruckt auf säurefreiem Papier

Printed in Germany

www.degruyter.com

IN HOC LIBRO CONTINENTVR

ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΤΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΡΟΝ ΣΧΟΛΙΑ

Indices

PRAEFATIO

Hermiae *In Platonis Phaedrum scholia*[1] primus integra edidit a. S. 1810 Fridericus Ast[2], vir de Platone cum paucis meritus, qui tamen, duce satis infido nitens, libro scilicet Monacensi Graeco 11, aliisque auxiliis destitutus, ea mendosissima vulgavit.

Ne recentioris memoriae rivulos viri docti ultra consectarentur, sed fontem unicum traditionis nostrae haurirent, admonuit H. Jordan[3], qui primus suspicatus est ceteros libros e Parisino Graeco 1810 fluere. Excellentiam huius libri et M. Schanz[4] et Ch. E. Ruelle[5] confirmaverunt, quorum vota implens egregiae spei adulescens, Paulus Couvreur, novam Hermiae editionem suscepit celeriterque perfecit[6].

Paulum Couvreur supra meritum laudare difficile est, cum fundamenta textus et interpretationis iecerit primusque et unicus Hermiam critice ediderit. Doctissimus enim ille adulescens, dum Lutetiae Parisiorum versatur, codicem Parisinum cum pulvisculo excussit diligentissimeque eius lectiones exscripsit. Ceteros codices ei ne inspicere quidem contigit[7], sed catalogos manuscriptorum, qui tunc in usu erant, evoluit laterculumque Hermiae

1 Hermiae opus hanc inscriptionem in libris praefert: Ἑρμείου φιλοσόφου τῶν εἰς τὸν Πλάτωνος Φαῖδρον σχολίων τῶν εἰς τρία τὸ πρῶτον (ultima duo verba soli primo libro inscribuntur, sequentibus τὸ δεύτερον et τὸ τρίτον). Simillima inscribendi ratio invenitur et apud Procli *Institutionem physicam*, cuius duo libri hunc titulum praebent Πρόκλου διαδόχου Λυκίου στοιχείωσις φυσικὴ τῶν εἰς δύο τὸ πρῶτον / τῶν εἰς δύο τὸ δεύτερον (cf. Proclus, *Institutio physica*, ed. A. Ritzenfeld, Lipsiae 1912).

2 Platonis *Phaedrus*, recensuit, Hermiae scholiis e cod. Monac. XI suisque commentariis illustravit D. Fridericus Astius, Lipsiae 1810.

3 H. Jordan, *Zur Kritik der spätern Platoniker*, «Hermes» 14 (1879) 262–268.

4 M. Schanz, *Zu Hermeias*, «Hermes» 18 (1883) 129–136; in hoc opusculo primus Schanz indicia clara attulit, Monacensem 11 e Parisino originem ducere.

5 Ch. E. Ruelle, *Notes sur trois manuscrits parisiens d'Hermias (scholies pour le Phèdre de Platon)*, «Rev. des études grecques» 3 (1890) 312–317. Animadverterat Ruelle codices Parisinos D E arta cognatione religari; sed quod insuper addidit, scilicet D E ceteris Hermiae libris excepto Parisino 1810 praestare, falsissimum est.

6 Hermiae Alexandrini *In Platonis Phaedrum scholia*, ad fidem codicis Parisini 1810 denuo collati edidit et apparatu critico ornavit P. Couvreur, Paris 1901.

7 Solos Parisinos ipse inspexit (cf. eius praefationis pp. X–XII), de Florentinis pauca cum eo communicavit popularis noster Hermenegildus Pistelli.

librorum haud despiciendum in praefatione praebuit[8]. Codicum cognationes Couvreur persecutus non est (de eius codicum stemmate satis inepto cf. quae scripsit C. M. Lucarini, *De Hermiae…cit.*, 78); Hermiae autem orationem magno ingenii acumine sescenties callide emendavit.

Antequam ultimam manum editioni imponeret, Couvreur adhuc adulescens diem supremum obiit, conspicuo humanarum litterarum detrimento: sciebat, hercle, Graece Couvreur admirabilique diligentia praeditus erat neque dubitandum est quin, si ei longius vivere contigisset, et de aliis veteribus optime meruisset. Editori defuncto iusta soluit L. Bodin, qui folia a Couvreuro relicta in ordinem redegit, quaedam correxit[9], indicem confecit[10], bibliopolaeque omnia commisit.

Post Couvreurum de Hermiae memoria vel sermone annis fere C paucissimi egerunt omnesque obiter hanc vel illam rem singillatim persecuti sunt.

A. s. 1997 prodiit translatio Germanica, quam m. d. Hildegunda Bernard paravit[11], quae, quoad in libro fere sine litteris Graecis impresso licuit, haud parvam gratiam apud Hermiae studiosos sibi comparavit. Nam quamvis librorum lectionem Bernard nonnumquam superstitiose tueatur, sunt tamen aliquot loci, quos ipsa prima vel sanavit vel expedivit, apparatum fontium auxit, omnia diligenter interpretari conata est.

Munus boni editoris et interpretis iam Couvreur et Bernard absoluerant, cum Claudius Moreschini, qui ante aliquot lustra Platonis *Phaedrum* critice ediderat[12], novam Hermiae editionem parare decrevit: multa enim erant, quae opportunitatem talis consilii commendare possent, praecipue de libro-

8 Nonnulli tamen eum fefellerunt, qui et in catalogis illo tempore vulgatis inveniebantur: vide e. g. quae de codice Oxoniensi (**g**) disputavit C. M. Lucarini, *De Hermiae Commentariorum in Phaedrum codicibus quaestiones*, «Hermes» 140 (2012) 82; cf. etiam C. M. Lucarini, *Epimetrum de Hermiae codicibus*, «Hermes» 141 (2013) sub prelo. Indicem Hermiae codicum perutilem iam fecerat I. A. Fabricius, *Bibliotheca Graeca*, vol. 3, Hamburgi 1793[4], 82–83.

9 In hoc negotio ei adfuerunt A. M. Desrousseux et A. Jacob (cf. editionis pp. II–III).

10 Novum indicem addidit Clemens Zintzen in nova libri impressione: Hermeias von Alexandrien, *In Platonis Phaedrum scholia*, ad fidem codicis Parisini 1810 denuo collati edidit et apparatu critico ornavit P. Couvreur, novae huius libri impressioni indicem verborum epilogumque addidit C. Zintzen, Hildesheim – New York 1971.

11 Hermeias von Alexandrien, *Kommentar zu Platons "Phaidros"*, übersetzt und eingeleitet von H. Bernard, Tübingen 1997.

12 Platonis *Parmenides et Phaedrus*, recognovit brevique adnotatione critica instruxit C. Moreschini, Romae 1966; Platon, *Phèdre*, notice par L. Robin, texte établi par C. Moreschini et traduit par P. Vicaire, Paris 1985.

rum vicibus permanens ignorantia et nonnulla in Couvreuri editione, quae, etiam in tanta iudicii felicitate ac subtilitate, melius administrari potuisse videbantur. Moreschini aliquot libros iam contulerat novamque editionem adumbraverat, cum, ut scilicet opus expeditius ad finem perduceretur, Carolum Martinum Lucarini hortatus est, ut secum onus edendi Hermiae partiretur; qui cum se libenter operi interfuturum significavisset, ab Elisabetha Schuhmann, bibliothecae Teubnerianae tunc temporis antistite, rogati sumus, ut novam Hermiae editionem in serie Teubneriana publici iuris faceremus.

CODICVM LATERCVLVM

Ante omnia visum est novum codicum catalogum conficere; qui cum in duabus Lucarinii dissertationibus supra laudatis (*De Hermiae…cit.*; *Epimetrum…cit.*) iam prodierit, hic tamen eum iterabimus, addita locupletiore librorum descriptione[13]. Asterisco insigniuntur testes Couvreuro ignoti[14].

A Parisinus Graecus 1810[15], saec. XIII ex., bombycinus, 345 x 245 mm., ff. 302. Insunt: Platonis *Euthyphro*, *Crito*, *Apologia Socratis*, Hermias (ff. 17ʳ–93ʳ, vacat f. 47ʳ), Ps.-Timaei Locri *De natura mundi et animae*, Procli *In Platonis Parmenidem commentarius* addita Pachymeris continuatione, Platonis *Respublica*, *Symposium*, Ps.-Lysidis *Epistula ad Ipparchum*, *Paschalion* (tantum pars).

In margine f. 46ᵛ hi duo versus leguntur: τί δὴ[16] τὸν εἱρμὸν ἐξέκοψας τοῦ λόγου / ἄφνω στερήσας ἡδονῆς ἀθανάτου; Qui scilicet indignationem lectoris ob multa verba quae exciderunt indicant (cf. 113, 12 huius editionis). Haec lacuna librarium satis commovit, qui post Hermiae verba χρήσιμον καί reliquum folii 46ᵛ totumque 47ʳ vacua reliquit.

13 Codicum notitias e catalogis ceterisque operibus, quos in adnotationibus indicavimus, sumpsimus; hinc factum est, ut alii particulatim, alii summatim describantur. Nonnulla tamen et ipsi addidimus, praecipue de Parisinis, qui in Omonti catalogo nimis ieiune describuntur. Chartarum insignia raro indicavimus.

14 Sigla Couvreuriana retinere studuimus.

15 Cf. Proclus, *Commentaire sur le "Parménide" de Platon*, texte établi et traduit par C. Luna et A.-Ph. Segonds, vol. 1 (*Introduction générale*), Paris 2007, CLVII–CLXX. Hoc opus quantopere auxilio nobis fuerit, mox intelliges.

16 δὴ legit Couvreur, nos potius μοι vel μὲν. Certe μὲν legerunt L V. Ceterum δὴ genuinum videtur.

In fine f. 93^{v} (scilicet post finem Hermiae) haec leguntur: ὁ πρῶτος Ἑρμῆς μνημονεύσας ἐν βίῳ / τρίτον γενέσθαι καὶ σοφὸν (edd. : σοφὸς A) τοσαυτάκις / ἐπωνομάσθη τρισμέγιστος εἰκότως· / ὁ δεύτερος δὲ πανσόφως σαφηνίσας / τὸν τοῦ Πλάτωνος Φαῖδρον ἐν τρισὶ⟨ν⟩ (edd.) βίβλοις / τρισόλβιος καλοῖτ'ἂν οὐκ ἀπὸ τρόπου.

In folio 96^{r} post finem Timaei Locri, legitur[17]: Νικολάου[18]. Ἐὰν ὀρθογωνίου τριγώνου μία τῶν περιεχουσῶν πλευρῶν τὴν ὀρθὴν δυνάμει τριπλασίων ᾖ τῆς λοιπῆς (τουτέστι μεθ' ἧς περιέχει τὴν ὀρθήν), ἔσται ἡ μὲν ὀρθὴ γωνία ἡμιόλιος μὲν τῆς γωνίας, ἣν ὑποτείνει ἡ μείζων τῶν περιεχουσῶν τὴν ὀρθήν, τριπλασίων δὲ τῆς γωνίας, ἣν ὑποτείνει ἡ ἐλάττων τῶν περιεχουσῶν τὴν ὀρθήν· αὐτὴ δὲ ἡ γωνία, ἣν ὑποτείνει ἡ μείζων, διπλασίων τῆς γωνίας, ἣν ὑποτείνει ἡ ἐλάττων. Ἔστω ὀρθογώνιον τρίγωνον τὸ αβγ ὀρθὴν ἔχον τὴν πρὸς τῷ α γωνίαν, καὶ ἔστω ἡ αγ δυνάμει τριπλασίων τῆς αβ· λέγω ὅτι ἡ μὲν πρὸς τῷ α γωνία ἡμιόλιός ἐστι τῆς πρὸς τῷ β, τριπλασίων δὲ τῆς πρὸς τῷ γ, ἡ δὲ πρὸς τῷ β διπλασίων τῆς πρὸς τῷ γ. Περιγεγράφθω γὰρ περὶ τὸ αβγ τρίγωνον ὀρθογώνιον τὸ βαγ ἡμικύκλιον. Καὶ ἐπεὶ ἡ αγ δυνάμει τριπλασίων ἐστὶ τῆς αβ, αἱ ἄρα αγ αβ δυνάμει τριπλασίους εἰσὶ τῆς αβ, καὶ ἔστιν ἡ βγ δυνάμει ἴση ταῖς βα αγ, καὶ ἡ βγ (hae duae litterae evanidae sunt) ἄρα δυνάμει τριπλασίων ἐστὶ τῆς αβ, μήκει ἄρα τῆς αὐτῆς διπλασία· ἑξαγώνου ἄρα ἰσοπλεύρου ἐστὶν ἡ αβ, καὶ ἔστιν ἡ βγ διάμτερος δυναμένη τὰς βα αγ· ἑξαγώνου οὔσης τῆς αβ, τριγώνου ἄρα ἰσοπλεύρου ἡ αγ· διπλασίων ἄρα ἡ αγ περιφέρεια τῆς αβ περιφερείας, καὶ ἐπεὶ ἡ βαγ περιφέρεια ὑποδιπλασίων ἐστὶν ὅλης τῆς τοῦ κύκλου περιφερείας, ἡ δὲ τοῦ κύκλου περιφέρεια τριπλασίων ἐστὶν τῆς αγ περιφερείας, καὶ ἐξ ὑποδιπλασίου δὲ καὶ τριπλασίου σύγκειται ὁ ἡμιόλιος, ἡ βαγ ἄρα περιφέρεια ἡμιόλιός ἐστι τῆς αβ περιφερείας· καὶ βέβηκεν ἡ μὲν πρὸς τῷ α γωνία ἐπὶ τῆς βαγ περιφερείας, ἡ δὲ πρὸς τῷ β ἐπὶ τῆς αγ· ἐν δὲ τοῖς ἴσοις κύκλοις αἱ γωνίαι τὸν αὐτὸν ἔ[χουσιν[19] λόγον[20]] ταῖς περιφερείαις ἐφ' ὧν βεβήκασιν· ἡμιόλιος ἄρα ἡ πρὸς τῷ α γωνία τῆς πρὸς τῷ β· διὰ τὰ αὐτὰ δὴ καὶ ἐπεὶ διπλασία δέδεικται ἡ [αγ περιφέρεια[21]] τῆς αβ περιφερείας,

17 Hoc scholium geometricum iam ediderat Couvreur (XXI–XXII); nos hic iterum id abstersis labeculis publici iuris facimus.

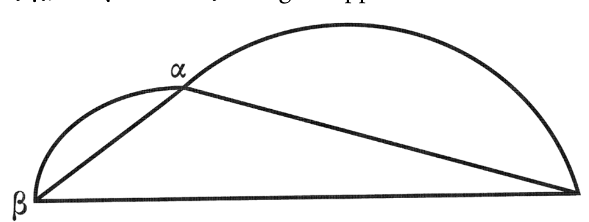
18 Fuit fortasse Nicolaus Rhabdas (ut coniecit Westerink; cf. Luna-Segonds, *op. cit.*, CLX adn. 2), illustris saec. XIV mathematicus.

19 Supplevit Couvreur.

20 Supplevit Lucarini; ceterum vestigium litterae γ adhuc dispicitur (ut Lucarinio videtur).

21 Supplevit Couvreur, sicut reliqua.

διπλασίων ἄρα καὶ ἡ πρὸς τῷ β̄ γωνία τῆς πρὸς τῷ γ̄· καὶ ἐπεὶ ἡ πρὸς τῷ ᾱ γωνία ἡμιόλιος τῆς πρὸς τῷ β̄, ἡ δὲ πρὸς τῷ [β̄ διπλα]σίων τῆς πρὸς τῷ [γ̄] καὶ ἐξ ἡμιολίου δὲ καὶ διπλασίου [τρι- coeperat scribere] σύγκειται ὁ τριπλάσιος, καὶ ἡ πρὸς τῷ ᾱ ἄρα γωνία τριπλασία τῆς πρὸς τῷ γ̄. Ἐὰν ἄ[ρα] ὀρθογωνίου [τρι]γώνου μία τῶν περιεχουσῶν πλευρῶν τὴν ὀρθὴν δυνάμει τριπλασίων ᾖ τῆς λοιπῆς (τουτέστι μεθ' ἧς περιέχει τὴν ὀρθήν), ἔσται ἡ μὲν ὀρθὴ γωνία ἡμιόλιος μὲν τῆς γωνίας ἣν ὑποτείνει, καὶ τὰ ἑξῆς, ὅπερ ἔδει δεῖξαι. Figura appicta est:

Librum exaravit Georgius Pachymeres (1242 – post 1307)[22]. De ratione qua Pachymeres in Procli *Commentario* egerit, audi sis Lunam-Segondsum (*op. cit.*, CLXIII): *Pachymère a non seulement copié et complété le commentaire de Proclus, il l'a aussi remanié et corrigé. Le remaniement apparaît surtout dans le premier livre où un certain nombre des passages ont été supprimés. Or, puisque l'on ne remarque pas dans le Paris. Gr. 1810 la moindre trace visible de correction rédactionnelle de la main de Pachymère (sauf pour les lemmes), il faut en déduire que le travail matériel de remaniement a été exécuté sur un ms. perdu (α), copie directe de Σ et modèle du Paris. Gr. 1810.* Audi nunc Westerinkum de Pachymeris Procli *Continuatione*[23]: *The text as we have it in the Paris manuscript is evidently a clean copy of an earlier draft, transcribed more or less mechanically, with more attention to the layout than to the substance; some errors are typical of a copyist rather than of an author in the process of composition.* Haec Luna-Segonds et Westerink de Procli *Commentario in Parmenidem* et Pachymeris *Continuatione* sagaciter admonuerunt, sed utrum et de Hermia eadem dici possint, nemo scit: memoria Hermiae, eheu, solo Parisino nititur, neque praesto sunt (sicut in Procli opere) alii testes, qui memoriam ex alio fonte scatentem nobis sumministrent, ut Pachymerem verba vel surripientem

22 Viri insignes D. Harlfinger, A. Ph. Segonds, L. G. Westerink aliique ante aliquot decades manum Pachymeris agnoverunt, cf. Proclus, *Théologie platonicienne*, texte ét. et traduit par H. D. Saffrey et L. G. Westerink, vol. 5, Paris 1987, LVII–LXIX.

23 George Pachymeres, *Commentary on Plato's Parmenides*, ed. and transl. by Th. A. Gadra et al., intr. by L. G. Westerink, Athens – Paris – Bruxelles 1989, XVIII.

vel addentem vel immutantem deprehendere possimus. Certe et in Hermia usitati librariorum errores inveniuntur, neque vestigia scriptoris orationem suam rectractantis atque expolientis agnoscuntur. Verisimile est igitur et de Hermia dici posse Parisinum nostrum esse *la copie mise au net d'un exemplaire de travail* (Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXIV)[24]; eius igitur antigraphon siglo **ω** nos insigniemus.

Post Pachymerem Parisinum prae manibus habuit Nicephorus Gregoras (1290/1–1359/60), ut nuperrime monstravit V. Nibetti[25]. Hoc temporis spatio (scilicet saec. XIV in. vel medio) mador A immenso detrimento affecit, quippe qui orationem partis superioris et exterioris foliorum evanidam fecit. Sollers quidam librarius postmodum verba abolita restituere conatus est; sed cum id fecerit nullo exemplari adhibito[26] ipseque Graece non bene sciret, refectio magis detrimento quam quaestui fuit. Ceterum de aetate refectoris dissensio inter viros doctos orta est, cum Couvreur et A. van Bilsen[27] eum saeculo XVI vixisse existiment, Luna-Segonds ante annum 1358 eum supplementa intulisse contendant. Nibetti eum Nicephorum Gregoram esse velit. De hac re infra, cum de necessitudine, quae inter A et c L l V intercedit, agemus.

In apparatu nostro usum Couvreuri servavimus, uti scilicet siglo A^a correctiones supplementaque indicaremus eorum locorum, in quibus lectio primae manus dispici nequit, siglo a correctiones supplementaque eorum locorum, in quibus litterae a prima manu exaratae adhuc perspici possunt[28].

24 An Pachymeres Hermiam arbitrio suo immutaverit nemo scit et nemo adhuc indagavit.

25 V. Nibetti, *Un codice di Proclo ed Ermia alessandrino tra Giorgio Pachimere e Niceforo Gregora (Parisinus Graecus 1810)*, «Riv. di fil. e di istr. class.» 136 (2008) 385–395.

26 Hoc primus demonstravit Schanz, *Zu Hermeias, cit.*

27 A. van Bilsen, *Le texte de l' "In Parmenidem Platonis" de Proclus*, «L'Antiquité Classique» 13 (1944) 51–60.

28 Memento igitur, quotienscumque in apparatu nostro post lemma lectionem ab a scriptam invenies, A cum lemmate facere (e. g. ex 146, 11 efficitur A praebere ἀεὶ αὐτοῦ). Et alia quaestio orta est, quantae scilicet manus A retractaverint. Couvreur existimaverat (praeter ipsum librarium, qui textum exaraverat) unum "lectorem benevolum" saec. XVI vel XVII haec supplementa intulisse. Van Bilsen plures manus deprehendi censet. Audi nunc Lunam-Segondsum, *op. cit.*, CLXVIII: *Contrairement à ce que supposait encore van Bilsen, cette restauration du ms. A été exécutée très peu de temps après l'accident, certainement avant 1358, date de la confection du Laur. Conv. Soppr. 103. En effet, toutes les interventions de A^2 (= A^4 chez van Bilsen) se retrouvent dans le Laur. Conv. Soppr. 103, tandis que M (copié vers 1340–1350) permet encore de connaître l'état original de A. En plus des interventions de A^2, on reconnaît une autre*

Siglo **A**$^{a.c.}$ usi sumus, ut indicaremus lectiones codicis **A**, quas ipse Pachymeres correxit (**A**^{corr} ipsius Pachymeris correctiones indicat).

Sine dubio **A** per aliquot lustra Byzantii remansit, ubi hunc librum viri docti inspiciebant describebantque (vide infra). Quando Byzantium reliquerit, nescimus, sed initio saec. XVI iam Venetiis asservabatur, ubi de peculio Francisci Torresani D'Asola censebatur. Anno 1542 adhuc Venetiis liber erat (cf. Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXX), sed haud longo intervallo in Gallias migravit, ut thesaurum regiae bibliothecae Fontainebleauae[29] augeret, ubi eum prae manibus habuit Angelus Vergetius Cretensis, qui indicem in f. I^{r} exaravit (cf. Couvreur, XXI; Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXX). Fontainebleauae cum ceteris libris regis mansit usque ad finem regni Caroli IX, cum hortatu Petri Rami aliorumque virorum doctorum bibliotheca Regia Lutetiam translata est[30].

a (*) Ambrosianus C 173 inf.[31], s. XVI, chartaceus, 368 x 255 mm., ff. 356. Inest Hermias. Hic codex tribus manibus exaratus est, quarum prima ff. 1–208, item 317–356, altera 209–297, tertia (Camilli scilicet Zanettii) 298–316 exaravit (accedit, ut videtur, et quarta, quae tantum sex postremas lineas p. 208 exaravit). Fuit Francisci Patritii († 1597, qui nonnulla hic illic adnotavit), cuius filius a. 1600 librum Romae Friderici Borromei, qui tunc

main (A^{3}), très differente de A^{2} et qui utilise une encre noire pour retracter les caractères qui étaient devenus difficiles à lire. On observe ces réécritures surtout dans les marges des livres IV–VII, par exemple aux ff. 140^{r}–152^{v}, 156^{v}–160^{v}, 173^{v}–180^{r}, 193^{r}–196^{v}. Puisque toutes les correctiones de A^{3} se retrouvent dans le Laur. Conv. Soppr. 103, elles aussi ont été écrites avant 1358. Comme le texte n'a pas cessé de se détériorer par la suite, surtout dans les derniers livres, une autre main plus récente (A^{4}) est encore intervenue pour réparer le texte dans les marges endommagées. Ses interventions, assez maladroites, sont visibles aux ff. 180^{v}–182^{v} (où il est parfois difficile de le distinguer de A^{2}) et 199^{r}–200^{v}. Cette nouvelle réécriture date probablement du débout de XVIe siècle, alors que le ms. A se trouvait à Venise. Par endroits, on observe d'autres corrections encore plus récentes, dues à des lecteurs qui ont peiné à dechiffrer ce ms. Huic disputationi nihil quod addamus habemus, nisi quod omnia supplementa alicuius momenti eidem manui tribuenda sunt.

29 Huius insignis bibliothecae catalogos edidit H. Omont, *Catalogues des manuscrits grecs de Fontainebleau sous François Ier et Henri II*, Paris 1889.

30 L. Delisle, *Le cabinet des manuscrits de la Bibliothèque Impériale*, I, Paris 1868, 194–195; Omont, *Catalogues des manuscrits grecs de Fontainebleau … cit.*, XXII–XXIII.

31 *Catalogus codicum Graecorum bibliothecae Ambrosianae*, digesserunt Ae. Martini et D. Bassi, Mediolani 1906.

bibliothecae Ambrosianae Mediolanensis thesaurum colligebat, emissariis vendidit.

B Parisinus Graecus 1825[32], saec. XVI, chartaceus, 360 x 247 mm., ff. 189. Inest solus Hermias. Scripsit Ioannes Murmurius (cf. *Repertorium der griechischen Kopisten 800–1600*, Wien 1981–, 2 / A 230). Fuit Jacobi Augusti de Thou († 1617), deinde eius heredum, a quibus a. 1679 emit Johannes Baptista Colbert († 1617), cuius heredes hunc librum cum ceteris bibliothecae insignis thensauris a. 1732 bibliothecae Regiae Galliae donarunt.

b (*) Ambrosianus D 81 sup.[33], saec. XIV, bombycinus, 276 x 205 mm., ff. 141. Inest Hermias a 38, 11 (δείξομεν ὅτι).

C C[1] Parisinus Graecus 1826[34], saec. XVI, chartaceus, 360 x 245 mm., ff. 248. Inest solus Hermias (1^r–189^r), cuius liber I bis scriptus est (192^r–248^r; liber primus iteratus siglo **C**[1] insignitur). Scripsit Ioannes Murmurius adnotaveruntque Arnoldus Arlenius et Camillus Zanetti (cf. *RGK* 2.A.99)[35]. In f. 191 legitur: "Ex bibliotheca Joh. Huralti Boistallerii, habui a Johanne Murmurio, graeco V [ducatis] 2.1563". Ipse Johannes Hurault († 1572) in initio operis scripsit: "Transcriptus ex antiquo exemplari bibliothecae D. Marci Venetiarum per Johannem Murmurium Graecum impensa facta aureorum 7". Fuit igitur Johannis Huraulti eiusque heredum, quorum libri a. 1622 bibliothecam Regiam Gallicam ingressi sunt.

c (*) Ambrosianus D 166 inf.[36], saec. XIV in. vel medio, chartaceus, 289 x 216 mm., ff. 77. Inest Hermias, sed hic liber pars erat libri amplioris nunc discerpti, qui continebat etiam Ambrosianum A 168 sup. (Ps.-Philoponi *In Aristotelis De anima*; Ps.-Aristotelis *De plantis*; excerpta quaedam mathematica), Ambrosianum B 165 sup. (Procli *In Platonis Parmenidem* cum supplemento Pachymeris), Ambrosianos P 206 sup. et R 125 sup. (Procli *Elem. theol.* cum refutatione Nicolai Methonensis). Post finem Hermiae et **c** praebet

32 *Inventaire summaire des manuscrits grecs de la bibliothèque nationale*, par H. Omont, Paris 1888.

33 *Catalogus codicum Graecorum bibliothecae Ambrosianae*, *cit.*

34 *Inventaire summaire des manuscrits grecs de la bibliothèque nationale*, *cit.*

35 Huius libri f. 192 inspicere potes apud: H. Omont, *Fac-similés de manuscrits grecs des XVe et XVIe siècles*, Paris 1887, tab. 25. Cf. etiam, Luna-Segonds, *op. cit.*, CL (de hoc libro et Neapolitano III.E.22, anni 1561).

36 Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXXI–CLXXXII.

versus ὁ πρῶτος Ἑρμῆς … ἀπὸ τρόπου (vide quae diximus de **A**). Quod ad huius libri aetatem pertinet, eum saec. XIV in. vel medio exaratum esse docent chartarum insignia Ambrosiani B 165 sup. (cf. Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXXIII, adn. 1); Luna-Segonds et alium terminum ante quem posuerunt, annum scilicet 1358, quo **L** (de quo cito dicemus) exaratus est. Sed nos **c** ante **L** exaratum esse pro certo non habemus (vide infra).

Hic liber, adhuc uno volumine cum ceteris Ambrosianis supra laudatis compactus, fuit cardinalis Bessarionis, postea bibliothecae Divi Marci Venetiarum. In quam, postquam eum Nicolaus Leonicus Tomaeus (1456–1531), ut eo scilicet uteretur, accepit, nunquam reversus est. A Leonici heredibus librum satis pretiosum emit Ioannes Vincentius Pinelli (1535–1601), cuius heredes emissariis Friderici Borromei a. 1608 vendiderunt[37].

D Parisinus Graecus 1827[38], ca. 1540–1546, chartaceus, 301 x 210 mm., ff. 151. Inest solus Hermias. Scripsit Angelus Vergetius Cretensis Fontainebleauae (cf. *RGK* 2 / A 3; Lucarini, *De Hermiae… cit.*, 75 adn. 30). Fuit igitur in bibliotheca Regia Fontainebleauae, cuius fata secutus est (vide quae scripsimus de **A**).

d (*) Bruxellensis II 2437[39], saec. XVI, chartaceus, 303 x 209 mm., ff. 177. Continet solum Hermiam. Chartarum insignia dispiciuntur (Briquet 4432; Briquet 14.477) annorum 1560–1580 et 1567. Ubi hic liber usque ad finem saec. XIX servatus fuerit, nescimus. Anno 1900 bibliotheca Belgica a bibliopola Fievezo eum emit.

E Parisinus Graecus 1943[40], ca. 1539–1545, chartaceus, 335 x 236 mm., ff. 256. Insunt anonymi scholia in Aristotelis *Anal. post.* librum II (incipiunt cum Διδάξας ἡμᾶς ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίῳ), Simplicii *In Aristotelis De caelo commentariorum* excerpta (inscribitur re vera opusculum παρεκβολαὶ ἀπὸ τοῦ Δαμασκίου εἰς τὸ πρῶτον περὶ οὐρανοῦ), Cassii iatrosophistae *Quaestiones medicae*, Porphyri *In Arist. Categ.*, Iamblichi *Theologumena arithmetica*, Adamantii sophistae *Physiognomica*, Hermias (135^{r}–256^{r}). Scripsit Christophorus Auer (*RGK* 2 / A 525) et ab anno ca. 1540 fuit Fontainebleauae (Lucarini, *De*

37 L. Labowsky, *Manuscripts from Bessarion's Library found in Milan*, «Medieval and Renaissance Studies» 5 (1961) 108–131.

38 *Inventaire summaire des manuscrits grecs de la bibliothèque nationale*, *cit.*

39 *Catalogue des manuscrits de la bibliothèque royale de Belgique*, par J. van den Gheyn, 4, Bruxelles 1904; ubi tamen hic liber numero 2935 notatur.

40 *Inventaire summaire des manuscrits grecs de la bibliothèque nationale*, *cit.*

Hermiae…cit., 75 adn. 32). Fata igitur illius bibliothecae secutus est (vide quae scripsimus de **A**).

F Parisinus suppl. Gr. 30[41], saec. XVI, chartaceus, 285 x 205 mm., ff. 203. Inest solus Hermias. Scripserunt plures, inter quos Manuel Glynzunius (ff. 25^{r}–63^{v}; 124^{r}–179^{v}; 195^{r}–293^{v}), ut vidit E. Gamillscheg (*RGK* 2.A.132), nosque argumentis philologicis confirmavimus. Fuit bibliothecae Academiae Sedanensis, unde in peculium Immanuelis Theodosi de la Tour, cardinalis de Bouillon, venit; deinde in possessionem Henrici Osvaldi de la Tour d'Auvergne cessit, post cuius obitum (1747) bibliothecam Regiam Parisinam ingressus est.

G Matritensis Graecus 4599[42], anni 1549, chartaceus, 357 x 253 mm., ff. 286. Insunt Hermias (ff. 1–165) et Olympiodori *Commentarius in Phaedonem*. Hermiam scripsit Petrus Carneades a Monembasia (opus finivit die XI m. Sept. anni 1549, ut subscriptio nos edocet). Hunc librum possedit Franciscus de Mendoza Burgi Cardinalis (1508–1566), deinde García de Loaisa. Saec. XVII fuit in bibliotheca Conventus Sancti Vincentii de Plasencia ex qua saec. sequenti in bibliothecam Nationalem Matritensem migravit.

g (*) Oxoniensis Bodleianus Auct. F.1.1 (Misc. 84)[43], chartaceus, 380 x 260 mm., ff. 493. E pluribus partibus constat; folia 3^{v}–180^{v} Hermiam exhibent. Scripsit Ioannes Murmurius (cf. *RGK* 1.A.100). Hunc librum inspexit et quaedam transcripsit L. Holstenius, ut monstravit Lucarini, *De Hermiae… cit.*, 82.

H Hamburgensis philol. 31[44], saec. XVI, chartaceus, 303 x 210 mm., ff. 414. Inest Hermias. Scripsit Manuel Glynzunius (ut vidit Dieter Harlfinger) circa a. 1580 vel Venetiis vel in Hispania. Fuit Iuli Pace Berigensis, deinde Nicolai Fabri Perascii (ab anno scilicet 1629), deinde Lucae Holsteni Hamburgensis,

41 Ch. Astruc – M. L. Concasty – C. Bellon, Ch. Förstel et alii, *Catalogue de manuscrits grecs. Supplément grec (1–150)*, Paris 2003; *Catalogue des manuscrits grecs. Troisième partie. Le Supplement Grec*, I, Paris 1989.

42 G. De Andres, *Catálogo de los codices griegos de la Biblioteca Nacional*, Madrid 1987.

43 *Catalogi codicum manuscriptorum bibliothecae Bodleianae*, pars I, confecit O. Coxe, Oxonii 1853 (anno 1969 hic liber iterum publici iuris factus est, nonnullis correctis).

44 *Katalog der griechischen Handschriften der Staats- und Univiversitätsbibliothek Hamburg*, von M. Molin Pradel, Wiesbaden 2002.

post cuius obitum (1661) liber bibliothecam publicam Hamburgensium ingressus est.

h Hamburgensis philol. 32[45], saec. XVI, chartaceus, 322 x 227 mm., ff. 489. Continet tantum Hermiam. Scripsit Ioannes Mauromates (ut animadvertit Dieter Harlfinger[46]), Romae, ut videtur, annis 1555–1573. Fuit Δομινίχου τοῦ πυρμεντιου (ita legitur in f. I^{r}), deinde Lucae Holsteni, qui eum ab amico aliquo Germanico dono acceperat. Cum ceteris Holstenianis bibliothecam publicam Hamburgensium ingressus est (1661).

I Scorialensis Graecus T. I. 8[47], saec. XVI, chartaceus, 330 x 218 mm., ff. 225. Inest solus Hermias. Scripsit Andronicus Nuccius fuitque Diegi Hurtadi de Mendoza post cuius obitum (1575) bibliothecam regis Hispaniae ingressus est.

J Scorialensis Graecus Σ. III. 14[48], saec. XVI, chartaceus, 272 x 200 mm., ff. 186. Inest Hermias. Fuit Francisci Patritii, a quo eum emit rex Hispaniae, dum Scorialensis bibliothecae fundamenta iacit (a. 1575).

K Scorialensis Graecus Χ. I. 6[49], saec. XVI, chartaceus, 338 x 228 mm., ff. 182. Inest solus Hermias. Fuit Antoni Eparchi[50], cuius filii eum cum cetera patris bibliotheca a. 1572 Venetiis emissariis Philippi II regis Hispaniae vendiderunt.

L Laurentianus Conv. Soppr. 103[51], anno 1358 exaratus, bombycinus, 250 x 170 mm., ff. 465. Insunt Platonis *Euthyphro*, *Crito*, *Apologia Socratis*, Hermias (ff. 30^{r}–187^{v}, vacat f. 91^{r-v}), Ps.-Timaei Locri *De natura mundi et animae*, Procli *In Platonis Parmenidem*, Pselli *De ideis Platonicis*. Habet versus τί μὲν

45 *Katalog der griechischen Handschriften der Staats- und Univiversitätsbibliothek Hamburg*, *cit.*

46 De Ioanne Mauromate librario amplissime nuper disputavit A. Cataldi Palau, *Il copista Ioannes Mauromates*, “I manoscritti greci tra riflessione e dibattito”, Firenze 2000, vol. 1, 335–399.

47 *Catálogo de los codices griegos de la biblioteca de El Escorial*, por A. Revilla y G. De Andrés, Madrid 1936–1967.

48 *Catálogo de los codices griegos de la biblioteca de El Escorial*, *cit.*

49 *Catálogo de los codices griegos de la biblioteca de El Escorial*, *cit.*

50 De libris Eparchi nunc Scorialensibus, cf. G. Andrés, *La coleccion escurialense de mss. griegos de Antonio Eparco*, «Scriptorium» 15 (1961) 107–112.

51 Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXXXII–CLXXXVI.

τὸν ... ἡδονῆς ἀθανάτου (vide quae diximus de A). Post finem Hermiae sunt versus ὁ πρῶτος Ἑρμῆς ... ἀπὸ τρόπου (vide quae diximus de A). Hic liber a quattuor librariis, ut vidit A. Turyn, exaratus est (A: 1ʳ–286ᵛ; B: 287ʳ–408ᵛ; C: 409ʳ–433ʳ et 433ᵛ–464ᵛ; D: 433ʳ). Scriptor C fuit monachus Longinus, scriptor B fortasse Stelianus Chumnus. In f. 464ᵛ legitur: ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος τοῦ φιλοσοφωτάτου Πλάτωνος διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς ἱερομονάχου Λογγίνου, ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ἑβδόμῳ, μηνὶ νοεμβρίῳ τρίτῃ, ἰνδικτιῶνος τρισκαιδεκάτης, διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ πανευγενεστάτου διδασκάλου, κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κοντοστεφάνου τοῦ ἀρίστου καὶ ἀπαραμίλλου φίλου. Ioanni igitur Contostephano, professori Constantinopolitano, hic liber scriptus est; fuit postea Ioannis Querini-Stampalia, deinde clarissimi librorum collectoris Antonii Corbinelli, post cuius obitum (1425) in bibliothecam Florentinae Abbatiae migravit, ubi remansit usque ad a. 1809, quo in bibliothecam Laurentianam translatus est.

l Laurentianus Conv. Soppr. 78[52], saec. XIV, bombycinus, 302 x 222 mm., ff. 134. Insunt: Tituli dialogorum Platonis, eiusdem *Euthyphro*, *Apologia Socratis*, *Crito*, incerti auctoris *Axiochus*, *De iusto*, *De virtute*, *Demodochus*, *Sisyphus*, Ps.-Luciani *Alcyon*, Procli *In Platonis Parmenidem*, Hermias (ff. 42ʳ–134ᵛ, vacant 93ᵛ–94ᵛ). Hic liber e tribus partibus constat, quarum tertia (ff. 30–134), quae Proclum et Hermiam continet, a duabus manibus exarata est, quae se, ut Luna-Segonds docent, hac vice exceperunt: prima manus scripsit 30ʳ–39ᵛ et 104ʳ–134ᵛ, altera 42ʳ–103ᵛ.

Hunc librum ante annum 1358 (quo L exaratus est) scriptum esse volunt Luna-Segonds, sed nos c ante L exaratum esse pro certo non habemus (vide infra).

Fuit Antonii Corbinelli, deinde Florentinae Abbatiae, ubi eo Marsilius Ficinus usus est[53]. Anno 1809 in bibliothecam Laurentianam cum ceteris Abbatiae migravit.

l^1 Laurentianus pl. 86.4[54], saec. XV, membraneus, 220 x 325, ff. 147. Inest solus Hermias. Scripsit Ioannes Rhosus Florentiae a. 1490, sicut elicitur e subscrip-

52 Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXXXIX–CXCIII.

53 Ut demonstravit C. M. Lucarini, *Il contributo di Marsilio Ficino al testo di Ermia di Alessandria e l'originale greco da lui utilizzato*, «Rendiconti dell'Accademia Naz. dei Lincei» s. IX, 21 (2010) 491–511.

54 *Catalogus codicum Graecorum bibliothecae Laurentianae*, auctore A. M. Bandinio, III,

tione: ἡ βίβλος αὕτη μετεγράφη ἐν φλωρεντίᾳ ἀναλώμασι μὲν τοῦ μεγίστου κυρίου κυρίου ἡμετέρου Λαυρεντίου Δεμέδιτζε, χειρὶ δὲ Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ῥώσου Κρητὸς τὸ γένος, ἔτει ἀπὸ τῆς χριστοῦ γενέσεως χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ μηνὸς Αὐγούστου εἰκοστῇ ὀγδόῃ. Fuit igitur peculium familiae Medicorum semperque in bibliotheca Laurentiana asservatus est.

M Monacensis bibliothecae Bavaricae Graecus 11[55], anno 1549 conscriptus, chartaceus, 355 x 235 mm., ff. 468. Insunt Procli *In Platonis Parmenidem* cum continuatione Pachymeris, Hermias (ff. 310ʳ–468ᵛ). Exaravit Petrus Carneades a Monembasia Venetiis iussu Ioannis Iacobi Fugger. In f. 468ᵛ legitur: ἐγράφη ὑπ' ἐμοῦ Πέτρου Καρνεάδου τοῦ Ἐπιδαυρίου ἐν οὐεναιτίοις, αφμθ' μαίῳ δ. Correxit vir doctus, qui et ceteros libros Fuggerianos retractavit, qui e consuetudine verba καὶ τοῦτο ἐξισώθη τῷ ἑαυτοῦ πρωτοτύπῳ scripsit. Anno 1571 migravit in bibliothecam Bavariae ducis et ab anno 1806 in bibliotheca Nationali Bavariae publice asservatur.

m Monacensis bibliothecae Bavaricae Graecus 407[56], saec. XVI, chartaceus, 310 x 215 mm., ff. 189. Tantum Hermia exhibetur. Scripsit Manuel Glynzunius, sicut palaeographia docet (*RGK* 1.A.134) sermoque ipse confirmat. Hic liber asservabatur Augustae Vindeliciorum, quae res in errorem traxit Couvreur, qui opinatus est librum "Augustanum", cuius notitiam apud Fabricium invenerat, deperditum esse (vide quae scripsit Lucarini, *De Hermiae… cit.*, 77). De huius libri vicibus vide quae nuper memoriae mandavit D. F. Jackson[57].

N Vindobonensis philos.-philol. Graecus 7[58], anni 1561, chartaceus, 350/356 x 248 mm., ff. 540. Insunt: Procli *Commentarius in Platonis Parmenidem* cum Pachymeris continuatione, Hermias (ff. 360ʳ–538ʳ). Exaravit Cornelius Murmurius anno 1561 Venetiis, sicut haec subscriptio docet: ἡ βίβλος αὕτη ὑπ' ἐμοῦ κορνηλίου τοῦ ναυπλιέως τῶν μουρμουρέων, υἱοῦ ἀνδρέου, μετὰ

Florentiae 1770; E. B. Fryde, *Greek Manuscripts in the private Library of the Medici*, Aberystwyth 1996, 1, 304; 2, 679.

55 Luna-Segonds, *op. cit.*, CCVIII–CCIX.

56 *Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Regiae Bavaricae*, rec. I. Hardt, 4, Monachii 1810.

57 Cf. D. F. Jackson, *Augsburg Greek Manuscript Acquisition*, «Codices manuscripti» 29–30 (2000) 1–11, 27–34.

58 Luna-Segonds, *op. cit.*, CCXIV–CCXVII.

τὴν τῆς πατρίδος ὑπὸ τούρκων ἅλωσιν ἐνετίησι διατίβοντος ἐξεγράφη· ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς θεογονίας $α^ω$ $φ^ω$ $ξ^ω α^ω$. Fuit deinde Sebastiani Erizzo, Veneti senatoris (1525–1585); anno 1672 in bibliothecam Caesaream Vindobonensem migravit.

n Vindobonensis philos.-philol. Graecus 327[59], anni 1622, chartaceus, 170 x 110 / 115 mm., ff. 11. Continet pauca quaedam excerpta ex Hermia, quorum indicem confecit Lucarini, *De Hermiae…cit.*, 76 adnot. 41. Scrispit Lucas Holstenius Oxonii, ut ex his verbis patet (f. 6^r): "Reliqua libri I et totus liber secundus desiderabatur in mss. Oxoniensi". Cf. quae de **g** diximus.

O Vaticanus Ottobonianus Graecus 35[60], saec. XVI, chartaceus, 346 x 224 mm., ff. 232. Hic liber e foliis antea separatis constat, quorum 111^r–112^v Hermiae fragmentum 1, 5 – 4, 17 (**Ὁ Σωκράτης ἐπί – κακὰ κατα-**) exhibent; quod fragmentum, a Ioanne Mauromate exaratum, cum alio fragmento in **w** servato coniunxit Lucarini (*Epimetrum…cit.*).

o (*) Neapolitanus bibliothecae Nationalis III E 23[61], annorum, ut videtur, 1535–1537, chartaceus, 345 x 240 mm., ff. 166. Continet solum Hermiam. Scripsit Ioannes Honorius Hydruntinus, ut vidit m. d. M. L. Agati (cf. Lucarini, *Epimetrum… cit.*). Chartarum insignia dispiciuntur annis 1534–1540 confecta (Agati, *op. cit.*, 115), quae et in **z** inveniuntur. Cum sciamus **z** ab Honorio anno 1537 exaratum esse, probabile videtur et **o** eodem temporis tractu descriptum esse. In folio 1^r legitur: "Alexandri Cardinalis de Farnesio S(anctae) R(omanae) E(ccllesiae) benignitate", unde colligitur Honorium Hydruntinum hunc librum Alexandro Farnesio (1520–1589), Pauli III Farnesi Pontificis Maximi nepoti, exarasse. Hic liber vices bibliothecae Farnesianae semper secutus est annoque 1736 cum ceteris Farnesianis bibliothecam Neapolitanam ingressus est[62].

59 *Katalog der griechischen Handshcriften der österreichischen Nationalbibliothek*, von H. Hunger, Wien 1961.

60 *Codices manuscripti Graeci Ottoboniani bibliothecae Vaticanae*, recensuerunt E. Feron et F. Battaglini, Romae 1893.

61 M. L. Agati, *Giovanni Onorio da Maglie copista greco (1535–1563)*, «Boll. class. Acc. Lincei» suppl. 20 (2001) 263.

62 L. Pernot, *La collection de manuscrits grecs de la maison Farnèse*, «Mélange de l'École Française de Rome» 91 (1979) 457–506; Id., *Nouveaux manuscrits grecs Farnésiens*, ib., 93 (1981) 695–711.

P Leidensis Vossianus Graecus F. 7[63], saec. XVI, chartaceus, 305 x 235 mm., ff. 240. Inest solus Hermias. Scripsit Petrus Rezander Lutetiae Parisiorum annis 1650–1651. Fuit Christinae Suecorum reginae, postea Isaaci Vossii, cuius libri anno 1690 in bibliothecam publicam Leidensem translati sunt.

p Leidensis XXIII Ruhnkenianus 56 (= Graecus 80) [64], a Davide Ruhnkenio (1723–1798) exaratus, chartaceus, 210 x 165 mm., ff. 3. Excerpta tantum a Ruhnkenio in usum privatum facta continet, quorum indicem edidit Lucarini, *De Hermiae…cit.*, 73 adnot. 16.

p^1 Leidensis XXIII Wyttenbachianus 23 (= Graecus 79)[65], a Daniele Wyttenbachio (1746–1820) exaratus, 163 x 100 mm., ff. 39. Excerpta tantum a Wyttenbachio in usum privatum facta continet; eorum indicem nemo adhuc fecit.

R Basileensis bibliothecae Universitatis O II 25[66], saec. XVI, 370 x 250 mm., ff. 130. In principio codicis, qui Hermiam tantum continet, haec scripsit a. 1632 R. Faesch: "Huncce codicem a. circiter 1530 una cum aliis comment. Graecis in Platonem accepit Henricus Petri typographus celebris Basiliensis ab Arnoldo Paraxylo Arlenio, qui in contubernio vixit Don Diego Hurtadi a Mendozza, Caroli V imp. Ad Venetos legati". Re vera libri, de quibus loquitur Faesch, annis 1555–1556 Basileam translati sunt (Luna-Segonds, *op. cit.*, CCXVI); de Arnoldo Paraxylo Arlenio nuper egit Cataldi Palau, *Il copista… cit.*, 340–347.

r Basileensis bibliothecae Universitatis F V 28[67], 340 x 220 mm., saec. XVII. In fine libri legitur: "Dei gratia absolutum ex antigrapho quod in sua bibliotheca D. Sebastianus Faesch, J. U. D. et prof. Basil. possidet, die 29 sept. 1697 a S. Battierio". Sebastianus Faesch **R** possidebat.

63 *Bibliotheca Universitatis Leidensis. Codices manuscripti. VI. Codices Vossiani Graeci et miscellanei*, descripsit K. A. De Meyier, Lugduni Batavorum 1955.

64 *Catalogus librorum manuscriptorum qui inde ab anno 1741 bibliothecae Lugduno Batavae accesserunt*, descripsit I. Geel, Lugduni Batavorum 1852.

65 *Catalogus librorum manuscriptorum qui inde ab anno 1741 bibliothecae Lugduno Batavae accesserunt… cit.*

66 *Catalogue des manuscrits grecs des bibliothèques de Suisse*, par H. Omont, Leizpig 1886.

67 *Catalogue des manuscrits grecs des bibliothèques de Suisse*, *cit.*

S Romanus Angelicanus 118[68], saeculi XVI partis primae, chartaceus, 330 x 225 mm., ff. 237. Scripsit Constantinus Mesobotes, ut videtur (*RGK* 3.A.138)[69]. Fuit, ut videtur, Aegidi Canisii Viterbensis (1469–1532), cuius bibliothecae "anno 1527, cum Urbem Imperatoris milites depopularentur, direptae quidquid supererat ad sodales eius Augustinianos devenisse videtur" (Piccolomini, *op. cit.*, 10). Fuit igitur hic liber coenobii eremitarum Augustinianorum ad S. Augustini bibliothecae, cuius peculium auxit lectoribusque aperuit a. S. 1604 Angelus Rocca Camers, a quo viro nomen "Bibliotheca Angelica" ortum est. Librum Sancti Augustini eundem esse atque is, qui in bibliotheca Angelica asservabatur, fefellit Couvreurum (Lucarini, *De Hermia…cit.*, 77).

s (*) Neapolitanus bibliothecae Nationalis III E 25 bis[70], anni 1794, chartaceus, 298 x 204 mm., ff. 451. Habet unum Hermiam. In f. 1 legitur: "C(odex) Carbonarius, quem Mabillonius a. 1685 sua manu scripsit esse 'annorum 200' habet hunc titulum: Ἑρμείου φιλοσόφου τῶν εἰς Πλάτωνος Φαῖδρον σχολίων τῶν εἰς τρία τὸ πρῶτον". In f. 451: "Codex Augustinianus sive Bibliothecae Angelicae Romae indicium habet Z. 2. 11, ex hoc descripsi a. 1794: nimis quidem festinanter; nam intra duos menses absolvi". Patet igitur virum doctum, qui hunc librum exscripsit, codice **S** usum esse, sed et **X** ("Codex Carbonarius") prae oculis habuisse; qui iste vir doctus fuerit, ipse non confitetur, sed eundem Baffium (de quo vide infra), qui et **y** exaravit, fuisse adfirmat V. De Falco[71]; de hac re nihil dicere audet Minniti Colonna, sed mulier de his rebus peritissima, Maria scilicet Formentin, se De Falco astipulari nobis significavit.

U Upsaliensis Graecus 33[72], saec. XVI, chartaceus, 290 x 205 mm., foliorum 232. Inest Hermias. Scripsit Manuel Glynzunius, sicut palaeographi viderunt

68 *Index codicum Graecorum bibliothecae Angelicae*, digesserunt G. Muccio et P. Franchi de Cavalieri, praefatus est Ae. Piccolomini, Firenze – Roma 1896.

69 Hunc librum Valerianum Albini Aegidio Viterbensi scripsisse contendit J. Whittaker, *Greek Manuscripts from the Library of Giles of Viterbo at the Bibliotheca Angelica in Rome*, «Scriptorium» 31 (1977) 212–239; contendit autem librarium Constantinum Mesobotem fuisse E. Gamillscheg (in censura operis Whittakeri, «Byzantinoslavica» 40, 1979, 89).

70 M. Minniti Colonna, *I codici napoletani degli "Scholia in Platonis Phaedrum" di Ermia di Alessandria*, «Vichiana» n. s. 7 (1978) 193–201.

71 V. De Falco, *Dei codici napoletani greci non compresi nel catalogo del Cirillo*, «Riv. Indo-Greco-Italica» 16 (1930) 104.

72 *Notices sommaires des manuscrits grecs de Suède*, par Ch. Graux, mises en ordre et complétées par A. Martin, Paris 1889.

(cf. *RGK* 1.A.134) nosque argumentis philologicis confirmavimus. Fuit Sebastiani Miegi Argentoratensis (1555–1596), deinde (ab annis scilicet ca. 1640–1645) eius concivis Iohannis Schefferi (1621–1679), qui Upsaliae professor Skytteanus fuit. Anno 1719 praesides bibliothecae Universitatis Upsaliensis hunc librum cum aliis olim Schefferianis emerunt[73].

V Venetus Marcianus Graecus 228[74], saec. XIV, chartaceus, 220 x 140 mm., ff. 540. Insunt: Simplicii *Commentarii in Aristotelis De caelo*, Themistii *Commentarii in Aristotelis De anima*, Procli *Commentarii in Platonis Timaeum*, Aristotelis *De anima* I–II, frustula Sophoniae *Commentariorum in Aristotelis De anima*, frustulum Ps.-Alexandri Aphrodisiensis *Quaestionum*, Hermiae libri I–II (ff. 334^{r}–453^{r}; vacant 394^{v}–395^{r}), Procli *In Platonis Parmenidem* libri I–III. Habet versus τί μὲν τὸν … ἡδονῆς ἀθανάτου (vide quae diximus de A). Hic codex e duobus libris in unum compactis constat, quorum primus ff. 1–333 continebat, alter Hermiam et Proclum (chartarum insignia huius partis annis 1324–1330, Mos^in 198, 3362 conficiebantur). Fuit cardinalis Bessarionis, deinde bibliothecae Divi Marci Venetiarum, unde viri docti Nicolaus Leonicus Tomaeus, Georgius Tryphon Monembasiae commodatum habuerunt; in ceterum, semper in bibliotheca Divi Marci remansit.

v Venetus Marcianus Graecus 191[75], saec. XV, membraneus, 320 x 235 mm., ff. 285. Insunt: Procli *In Platonis Parmenidem* cum supplemento Pachymeris, Hermias (ff. 184^{r}–282^{r}). Exaravit Georgius Trivizias, Bessarionis scriba, sicut legitur in f. 282^{r} (Κρητὸς ἱρῆος ὅδε πλήρωται Γεωργίου ἆθλος Βησσαρίων’ ἀγλαῷ καρδινάλ’ ἐμοῖο κυρίῳ). Fuit igitur cardinalis Bessarionis, postea bibliothecae Divi Marci.

W (*) Wilsonianus olim Philippicus 22368 nunc peculium Nigelli Wilson. Insunt chartarum insignia 8392 Br. (a. 1580). Perpauca de hoc libro scimus, quae nobiscum benevolentissime communicavit vir insignis N. Wilson Oxoniensis; qui, cum Lucarinii opusculum *De Hermiae… cit.* vidisset, statim nos admonuit se librum Hermiae possidere.

73 *Ioannis Schefferi Argentoratensis vita*, ed. H. Schück, Uppsala Universitets Årsskrift 1915, Program 1, 34–35. Grates agimus m. d. Evae Nyström, quae pluries rogata nos de his rebus certiores facere non sprevit.

74 Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXXXVI–CLXXXIX.

75 Luna-Segonds, *op. cit.*, CXCVI–CXCVIII.

w (*) Vaticanus Graecus 2644[76] : hic codex e XXI partibus constat, quarum XVII[a] Hermiae fragmentum continet. Hoc fragmentum est saec. XVI, chartaceum, 335 / 330 x 230 / 220 mm., ff. 4 (136[r]–139[v]). Continet a 4, 17 (-παύει τὸν λόγον) ad 7, 3–4 (τῶν πραγμάτων καὶ οὕτως). Scripsit Ioannes Mauromates, ut vidit Paulus Canart. Hoc fragmentum cum illo in **O** servato coniunxit Lucarini (*Epimetrum…cit.*).

X Neapolitanus bibliothecae Nationalis III E 25[77], saec. XV, chartaceus, 285 x 203 mm., ff. 132. Inest solus Hermias. Chartarum insignia dispiciuntur quae annis 1479–1495 (82, 85, 86 Briquet) conficiebantur. In folio 130[v] legitur: "Vincentii Ponterii liber et amicorum emptus Neapoli". Fuit inde Monasteri S. Ioannis a Carbonara; anno 1800 bibliothecam Regiam Neapolitanam ingressus est.

Y (*) Neapolitanus bibliothecae Nationalis II E 23[78], saec. XVI, chartaceus, 225 x 165 mm., ff. 299. Inest Hermia. Scripsit Manuel Glynzunius, ut m. d. M. R. Formentin prima vidit nostrumque stemma confirmat. Chartarum insignia dispisciuntur, anni nempe 1569 (Briquet 9260) necnon alia. "Charta mediocris notae, male servata, corrosa et maculata; scriptura haud raro offuscata et evanida, praesertim in ff. 1–2[v]. Atramentum magno scripturae detrimento chartam imbibit" (Formentin). Prima folia difficillime leguntur. Fata huius libri usque ad annum 1855, quo bibliopola Dura bibliothecae Regiae Neapolitanae eum vendidit, ignorantur.

y (*) Neapolitanus bibliothecae Nationalis III E 24, anni 1780, 298 x 190 mm., foliorum 529. Inest solus Hermias. Scripsit Paschalis Baffi Neapoli annis 1779–1780, sicut ex hac subscriptione colligitur: Πασχάλιος ὁ Βάφιος ἐκ κώμης Ἁγίας Σοφίας ἐν μέρεσι Καλαβρίας μετέγραψεν ἐν Νεαπόλει τῆς Καμπανίας ἐξ ἀντιγράφου τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ εἰς τὴν λεγομένην Καρβωναρίαν καὶ ἄλλο ἀντίγραφον εὑρὼν ἐν ταύτῃ τῇ πρότερον μὲν Φαρνεσίᾳ νῦν δὲ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ. ἐκ τούτου μάλιστα ὠφελήθη πρὸς τὴν ἀκριβεστέραν σύγγκρισιν καὶ διόρθωσιν. ἐτελειώθη μηνὸς δεκεμβρίου κ[ι], ἐν ἔτει τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ˏαψπ[ι]. Θεῷ βοηθῷ δόξα καὶ χάρις ἀεί. De Baffio eiusque studiis Hermianis vide quae scripsimus in capite *De Hermiae editionibus*.

76 *Codices Vaticani Graeci. Codices 2644–2663*, recensuit S. Lilla, Romae 1996.
77 Minniti Colonna, *I codici napoletani...cit.*
78 *Catalogus codicum Graecorum bibliothecae Nationalis Neapolitanae*, II, rec. M. R. Formentin, Roma 1995.

z (*) Vaticanus Graecus 235[79], anni 1537, chartaceus, 322 x 220 mm., ff. 190. Inest Hermia. Scripsit Ioannes Honorius a Mallia Romae anno 1537, sicut e subscriptione (f. 175) colligitur: "Hoc opus ad huius bibliothecae Palatinae usum ego Ioan(n)es Honori(us) a Mallia oppido Hydruntinae dioc. ortus librorum Graecoru(m) instaurator sic exscribebam. An(n)o D(omi)ni MD XXXVII Paulo III Pont. Max". In folio 1^r subscriptum est: "Liberalitate Pauli III Pon. Max." (vide et quae de **o** diximus). Semper in bibliotheca Vaticana mansit

Hi sunt libri, qui adhuc servantur adhiberique possunt[80]. Perierunt autem:

i Scorialensis Graecus **E** III 8[81], chartaceus, in folio, ff. 485. Inerant Hermiae *In Platonis Phaedrum scholia*, quae sequebatur Hermiae *Irrisio philosophorum gentilium*. Fuit Antonii Augustini. Periit in incendio, quod a. S. 1671 bibliothecam Scorialensem combussit.

T Taurinensis CXXXI (c V 23)[82], saec. XVI, chartaceus, ff. 159. Inerant: Procli *Στοιχείωσις φυσική*, Hermias noster, Procli *In Platonis Parmenidem* liber primus imperfectus, excerpta quaedam Sexti Empirici *Adversus mathe-*

79 *Codices Vaticani Graeci* recensuerunt I. Mercati et P. Franchi de Cavalieri, I, Romae 1923; M. L. Agati, *Giovanni Onorio… cit.*, 289.

80 In bibliotheca Vaticana exstat et alius liber, quem in catalogo Hermiae codicum Lucarini (*De Hermiae… cit.*, 76) inseruerat, scilicet Vaticanus Graecum 2240 (**Z** : saec. XVI, chartaceus, 222 x 158 mm., ff. 65.: cf. *Codices Vaticani Graeci. Codices 2162–2254, codices Columnenses*, recensuit S. Lilla, Romae 1985). Hic codex re vera pro Hermiae teste haberi non potest, cum adnotationes quasdam Georgii Balsamonis contineat, inter quas (f. 2^v) legitur: ὅτι ὁ Ἑρμείας γένος μὲν ἦν Ἀλεξανδρεύς, πατὴρ δὲ Ἀμμωνίου καὶ Ἡλιοδώρου καὶ ἀδελφὸς Γρηγορίου φιλοσόφου καὶ αὐτοῦ ὀξύτητι καὶ εὐκινησίᾳ φύσεως ὑπερβάλλοντος Ἑρμίαν. ἠκροάσατο δὲ ὁ Ἑρμείας Συριανοῦ σὺν Πρόκλῳ. Non est igitur pro Hermiae libro habendus.

81 G. De Andres, *Catálogo de los codices griegos desparecidos*, El Escorial 1968. De Andres hunc librum (qui in bibliotheca Antonii Augustini, viri doctissimi, numero CXCVII insigniebatur) eundem putat atque ille, cuius in epistula quadam anni 1581 ad ipsum Augustinum mentionem fecit Manuel Glynzunius, cum Ch. Graux (*Essai sur les origines du fonds grec de l'Escurial*, Paris 1880, 293) opinetur Darmarium Epidaurium in epistula anni 1572 ad Augustinum huius libri mentionem fecisse (sub titulo Ἑρμηνεία εἰς τὸν Πλάτωνος Φαῖδρον; utraque epistula in Grauxi opere invenitur).

82 *Codices manuscripti bibliothecae regii Taurinensis athenaei*, rec. J. Pasinus, A. Rivautella et F. Berta, I, Taurini 1749.

maticos. Periit incendio quod d. VII Kal. Febr. a. S. 1904 bibliothecam Taurinensem vastavit[83].

De Soissonensi deperdito vide Lucarini, *De Hermiae… cit.*, 77.

Couvreur, veteribus catalogis male interpretatis, etiam codicem quendam "Augustanum" codicemque bibliothecae Sancti Augustini Romae pro deperditis habebat, quippe qui non animadverterat hos libros eosdem esse quos nos siglis **m** et **S** insignivimus (quosque ipse Couvreur noverat; cf. Lucarini, *De Hermiae…cit.*, 77).

Fic (*) His libris accedit Marsilii Ficini interpretatio Latina, de qua Couvreuro nihil constabat, quamque plurimas margaritas continere demonstravimus. Haec translatio in duobus manuscriptis, quod nos scimus, servatur, Vaticano scilicet Latino 5953 et Hamburgensi philologico 33. Marsilius autem Ficinus solo codice **l** nisus Hermiam Latine reddidit. De his rebus alibi diffuse egit Lucarini (*Il contributo di Marsilio… cit.*).

Codicem **A** patrem omnium reliquorum esse primus, ut diximus, opinatus est Jordan neque ullus postea de hac re dubitavit. Antequam tamen de codicum necessitudinibus tractamus, admonendum est tres testes exstare, qui ex **A** descendere nequeunt, cum eo antiquiores sint. Hi sunt scholia Platonica vetera (**schol vet**), Psellus et Eustathius; de scholiis et Psello protinus agemus, de Eustathio in capite *De locis aliorum scriptorum ab Hermia allatis* inscripto[84].

83 Cf. E. Stampini – G. De Sanctis – C. Cipolla – C. Frati, *Inventario dei codici superstiti greci e latini antichi della Biblioteca Nazionale di Torino*, «Riv. di fil. e d'istr. class.» 32 (1904) 385–588; Luna-Segonds, *op. cit.*, CXX.

84 Etiam anonymus auctor paraphrasis Christianae Epicteti *Ἐγχειριδίου* Hermiam, ut videtur, legit (cf. F. De Nicola, *Osservazioni critico-esegetiche alla "Parafrasi Cristiana" del "Manuale" di Epitteto*, «Boll. Class. Acc. Linc.» 19, 1998, 35–67), sed de exemplari ab eo adhibito nihil constat (huius *Paraphrasis* redactiones varias nuper edidit G. Boter, *The "Encheiridion" of Epictetus and its three Christian Adaptations*, Leiden – Boston – Köln 1999).

DE SCHOLIIS PLATONICIS

Aetate Couvreuri scholia Platonica in editione a Carolo Friderico Hermann parata plerumque legebantur[85] indeque Couvreur eorum lectiones deprompsit[86]. In Hermanni opere, cum editionum praecedentium scholia cumulentur, declaratur tamen editio ex qua scholium quodque depromatur; quod in adnotatione Couvreuriana non accidit, ubi omnia editionis Hermanni scholia una nota **schol** insigniuntur.

Saeculo XX larga seges operum ad scholia Platonica pertinentium prodiit; quae eruditio fundamentum fuit editionum Greeni[87] et Cufali[88], in quibus tantum scholia vetera continentur. Nos, ubi suppeditabat, semper editione Cufali usi sumus, quippe quae tam recens quam diligens est locupletissimoque fontium apparatu aucta est. Scholia vetera (quae nos **schol vet** nuncupamus) in *Phaedrum* quattuor Platonis libri praebent, scilicet **B** (Oxoniensis Bodleianus Clarkianus 39, a. S. 895), **P** (Vaticanus Palatinus Graecus 173, saec. X med.), **T** (Venetus Marcianus App. Cl. IV 1, saec. X med.) et **W** (Vindobonensis Suppl. Gr. 7, saec. XI ex.). Multa scholia quae in **T W** leguntur, quaedam quae in **P**, cum Hermia faciunt; ea ex Hermia sumpta esse viri docti consentiunt. Omnes hi libri vetustiores sunt quam **A**, unde efficitur eorum scholia ex **A** fluere non posse. Sunt et errores quidam codicis Parisini, qui a **schol vet** vitantur:

26, 16 Σηλυμβριανὸς] **schol vet** : Σηλυβριανὸς **A recc** [89] : 47, 19 λέγει περὶ] **schol vet** : λέγει **A recc** : 48, 13 οὗπερ οἱ υἱεῖς] **schol vet** : οὗ Περιάνδρου οἱ υἱεῖς **A recc**

Ab his scholiis (scilicet veteribus) separanda sunt scholia recentiora (quod non fecit Couvreur, qui variae aetatis originisque scholia nequaquam distin-

85 Platonis *Dialogi*, ed. C. F. Hermann, vol. VI, Lipsiae 1858.

86 Scito ergo, quotiens in Couvreuri adnotatione **schol** memorantur, de scholiis editionis Hermanni agi.

87 *Scholia Platonica*, contulerunt atque investigaverunt Fredericus de Forest Allen, Joannes Burnet, Carolus Pomeroy Parker. Omnia recognita praefatione indicibusque instructa edidit Guilelmus Chase Greene, Haverfordiae 1938.

88 *Scholia Graeca in Platonem*, ed. D. Cufalo, vol. I, scholia ad dialogos tetralogiarum I–VII continens, Roma 2007.

89 De siglo **recc**, cf. infra.

xit), quae in editionibus Siebenkeesi[90] (**schol Siebenk**) et Ruhnkeni[91] (**schol Ruhnk**) plerumque leguntur. De horum scholiorum origine ea sola scimus, quae ipsi editores in praefatione memoriae mandaverunt, cum nemo adhuc de his rebus indagaverit. Siebenkeesium libro V usum esse contendit Lucarini (*De Hermiae…cit.*, 87); quod ad Ruhnkenium attinet, nihil prorsus scimus[92]. Sed originem scholiorum Ruhnkenianorum enucleare nostra

90 *Anecdota Graeca*, e praestantissimis Italicarum bibliothecarum codicibus descripsit I. Ph. Siebenkees, edidit et praefatus est I. A. Goetz, Norimbergae 1798. Ut omnem hanc de scholiis recentioribus disputatiunculam facilius intellegas, tene sub oculis huius praefationis appendicem.

91 *Scholia in Platonem*, ed. D. Ruhnken, Lugduni Batavorum 1800.

92 Cf. Cufali editionis p. XV. In salutatione, quam bibliopola post Ruhnkeni mortem editioni praemisit, haec leguntur: *Plurimos ante annos ex codicibus mss., qui servabantur in bibliothecis Vindobonensi, Florentinis, aliisque Scholia vetusta in Platonem collegerat David Ruhnkenius, vir clarissimus, de litteris Graecis Latinisque annos amplius quinquaginta tantum meritus, quantum vix quisquam aequalium: quod quidem est omnibus perspectum exploratumque, cum ex tot ingenii monumentis, quibus nomen ille suum immortalitati commendavit, tum e testimoniis virorum laudatissimorum, qui ipsum principibus huius saeculi criticis adnumerare non dubitarunt, tum denique ex Vita Ruhnkeniana, quam nuper admodum edidit Daniel Wyttenbach: de Scholiis autem Platonicis Vir celeberrimus illic refert, p. 162–163:"Scholia veterum grammaticorum in Platonem, quae adhuc nulla erant edita, sed in codicibus scriptis, vel peculiaribus vel Platonicis extant, magna cum cura, omnibus fere Europae ex bibliothecis collegerat eaque unum in corpus digerere et commentariis illustrare constituerat. Accidit tunc (a. 1772) ut ei nihil tale expectanti litterae redderentur Villoisoni, Scholiorum illorum accessiones mittentis." Et p. 187 "Scholia typis dudum descripta sunt, animadversionum non nisi una pagina: reliqua pars nec conscripta, ita in commentariis adumbrata ac per adversariorum libellos dispersa iacet, ut ab operis successore, non nisi multo cum labore multaque diligentia, conscribi probabiliter possit. Sunt haec Scholia grammatico genere eo, quod et res et verba persequitur. Exstant singularibus in codicibus complurium bibliothecarum, in primis Florentinarum, Venetae, Vindobonensis, aliarum. Est sane eorum usus ad constituendam Platonis scripturam, nec doctrina est contemnenda: habent multa in aliis iam editis Grammaticis prodita, habent haud pauca etiam nova nec aliunde cognita. Illud non dubium, quin maxima libro commendatio a Ruhnkenii animadversionibus accessura fuisset. Et vero auctarium ei addere destinabat, collectis interpretamentis grammaticis ex scriptis et commentariis Platonicorum philosophorum, qui raro grammaticum genus attingunt, veluti Porphyrii, Procli, Hermiae, Olympiodori, aliorumque nondum editorum." Est igitur quod omnes litterarum Graecarum amantes valde doleant, occupationes plures alias, quibus distineretur, Ruhnkenio moram intulisse et impedimentum cur minus propositum feliciter perageret. Et id eo magis dolendum, quo sunt nostra aetate pauciores, qui ad exemplum Ruhnkenii Scholia Platonica illustrare valeant. Quis dubitet, a Cl. Wyttenbach monitus? Si quis tamen posthac scholiasten*

parum interest, cum ea fere semper cum **schol vet** faciant, verisimileque sit Ruhnkenium scholia sua ex isdem fontibus hausisse unde et nostrae aetatis scholiorum veterum editores (Greene, Cufalo).

Difficilior quaestio de **schol Siebenk** nobis obvenit. Aliquot eorum cum **schol Ruhnk** et **schol vet** faciunt, sed sunt et nonnulla longiora, quae, cum nullam necessitudinem cum Ruhnkenianis vel veteribus exhibeant, locos quosdam Hermiae fere isdem verbis exprimant: vide in appendice huius praefationis ea scholia quae solis **schol Siebenk** tribuuntur (ibi et Hermiae locum, cum quo scholium quodque facit, indicavimus). Unde haec frustula Siebenkees hauserit non liquet. Ex ipsius Siebenkeesi verbis arguitur ipsum haec scholia non ex Hermiae aliquo exemplari, sed e codice quodam Platonis, ubi haec in margine tamquam germana scholia ascripta erant, hausisse. Addit enim saepe vir doctus scholio, quod edidit, haec verba: *Eadem totidem verbis exhibet Hermias in schol. ined. ad Platonis Phaedrum* (quae verba et ipsa scholia longiora vetustioribus et Ruhnkenianis ignota et cum Hermia paene ad verbum congruentia comitantur). Haec verba Siebenkees vix addidisset, si talia frustula ex Hermiae codice sumpsisset!

Hermiae codice **V** Siebenkeesium usum esse demonstravit Lucarini (*De Hermiae… cit.*, 87); sed hic codex Siebenkeesio tantum ea verba suppeditavit, quae ipse Siebenkees tamquam Hermiae verba publicavit; demonstravit enim Lucarini Siebenkeesium verba **Τὸ μὲν εἰς τὰς ὁμοίας … ὁμοίας λαβάς** (49, 5–15; cf. huius praefationis appendicis adnot. 134) e **V** deprompsisse; ipse Siebenkees testatur se haec verba pro Hermiae verbis habere et ex aliquo Hermiae codice hausisse (nempe e **V**). Sed unde frustula, quae ipse pro scholiis Platonicis, non pro Hermiae verbis, habuit, hauserit, latet. Nos, re tam magni momenti commoti, Platonis libros, qui in bibliothecis a Sieben-

Platonis animadversionibus suis illustrare possit ac velit, huic nos nostram operam in iisdem excudendis non negabimus. Novimus partem horum scholiorum, ductam e tribus tantum codicibus mss. Venetis, anno 1798 Norimbergae esse vulgatam in Joannis Philippi Siebenkees Anecdotis Graecis e praestantissimis Italicarum bibliothecarum codicibus, p. 1–74. At vero ne repetamus, quae nunc in lucem prodeunt scholia, esse derivata ex aliis etiam libris scriptis, ex collatione utriusque recensionis protinus cuique patebit, ne vix quidem partem tertiam horum scholiorum, quae hic leguntur, reperiri in Cl. Siebenkees Anecdotis Graecis. Speramus ergo, et iam confidimus, editionem hanc scholiorum, maxima ex parte adhuc ineditorum, hominibus eruditis non displicituram. Scias denique, in locis Platonicis ad marginem scholiorum indicandis, usum esse C. Ruhnkenium editione, quae Lugduni apud Laemarium a. 1590 excussa est. Vale. Leidae d. 4 Maii a. MDCCC.

keesio aditis hodie asservantur[93], omnes evoluimus, sed nihil invenimus. Unde igitur haec scholia Siebenkees hauserit non liquet, sed nos valde suspicamur ea ex Hermiae aliquo libro sumpta esse: falsi Siebenkeesium insimulare nolumus, sed nemo facile concedat librum Platonicum amplioribus scholiis auctum saec. XVIII in bibliotheca Marciana vel Angelica extitisse! Potuit Siebenkees aliqua in schedulis suis confundere; potuit et I. A. Goez, qui post Siebenkeesi obitum omnia prelo accommodavit, turbare; nescimus.

93 Siebenkees, antequam *Anecdota Graeca* in lucem prodirent, mortuus erat, unde praefationem, quam ipse conscripserat, prelo subiecit I. A. Goez, qui inter alia haec memoriae mandavit (pp. IV–VIII): *Praefatio autem paucis recisis sic sese habet: "Quae Villoisonius V. C. ex bibliothecis Italiae descripsit et edidit, sunt multa et egregia et magnam constituunt messem: quae ego post illum pauca sunt mediocria et tantum specilegii instar habenda. Attamen nullus timeo lectores dicturos esse me adeo operam tempusque perdidisse, ut videar in hoc anecdotorum volumine plane nullius pretii res vendidisse et e bibliothecarum latebris quaedam deprompsisse, quae rectius oblivioni ac verminum morsui relinquerentur. […] Quodsi autem non plane is dicerer, qui litus aravit, velim ut quae bona hisce opusculis insunt humanitati virorum celeberrimorum tribuantur, qui bibliothecis Vaticanae et Barberinae Romanis et Marcianae Venetae praesunt, quorum amicitia et benevolentia mihi codices evolvendi et ex iis, quae in usum litterarum esse crederem, describendi et publicandi potestatem dedit quam amplissimam. Cum enim Venetiis horis successivis meisque studiis destinatis incepi splendidissimam D. Marc. Bibliothecam frequentare, ad cuius thesauros vir humanitate doctrina et urbanitate omnibus, qui unquam ad eum adgressi sunt vere reverendus, Morellius, mihi non solum praebuit aditum, sed etiam consiliis et doctrina sua, me saepius ut peregrinum et ne nomine quidem notum stadium ingredientem sustentavit rexit. Eadem bona fortuna usus sum Romae. Ibi enim, ubi ut peregrinus nullique cognitus pauca sperare potui, inveni patronos studiorum inter viros clarissimos, inter quos eminentissimum Borgiam et Reggium solummodo nominare tantisque nominibus testari liceat quanta illis debeam. Quae in anecdotorum fasciculo publicavi, desumpta sunt e codd. ms. bibliothecarum D. Marci Venetae et Angelicae in coenobio eremitarum D. Augustini adservatae, de quibus liceat mihi paucis disserere. Platonis scholiasten descripsi e codd. Venetis in Catalogo, quem Zanettius edidit, n. 186 et 189 notatis et e cod. bibliothecae Angelicae." Quantum ex hac praefatione videre licet, meditatus fuerat b. Siebenkees commentationem, in qua accuratius, quam adhuc factum esset, de codicibus mss. Romae Venetiisque a se inspectis deque eorum aetate atque pretio exponeret. Sed eam commentationem, ut multa alia praeclara, quae vir optimus partim meditatus fuerat partim effecta tantum perficere constituerat, immatura eius mors intercepit.* Usus est igitur Siebenkees codicibus Venetis Marcianis Graecis 186 et 189 necnon Romano Angelicano 107 (cf. etiam Cufali praefationis p. XV); nos margines non solum horum librorum sed et reliquorum, quos Siebenkeesium adhuibuisse suspicari licebat, perlustravimus.

Ut suspiciones nostras profiteamur, hausta sunt haec scholia ex aliquo stirpis **ρ**[94] teste. Vide sis:

40, 15 ἐπιγράμματά τε] ἐπιγράμματά γε **schol Siebenk** : 80, 6 καὶ ὁ Ὅμηρος] καὶ Ὅμηρος **schol Siebenk** : 80, 25 κακηγορήσαντά με] κατηγορήσαντά με **schol Siebenk** : 169, 6 ἵνα πάντα αὐτῆς] ἵνα πάντα τὰ αὐτῆς **schol Siebenk**

Hi Siebenkeesi scholiorum errores et in familia **ρ** deprehenduntur, ut et Couvreuri adnotatio te docere possit, ubi codici **M** tribuuntur; qui codex de familia **ρ** censetur, ut iam monstravimus (Lucarini, *De Hermiae…cit.*, 80).

Sunt et tres loci, ubi haec scholia cum **l** faciunt, scilicet 168, 21 (εἴρηται **l schol Siebenk** : εἴληπται **A c L V**[95]), 251, 5 (ἐξεῦρε **l schol Siebenk** recte : ἐξῆρε **A c L**) et 251, 9 (ubi aliqua ex Demosthene addunt). Omnibus his locis lectio codicis Laurentiani c. s. 78 cuivis placere possit; unde fortasse, qui haec **schol Siebenk** confecit et Laurentiano usus est, cuius lectionibus his locis allectus est[96]. Ceterum, si horum scholiorum conditori **l** praesto fuit, Siebenkees ipse vix esse potuit, qui bibliothecas Florentinas numquam, quod sciamus, adiit.

Opinamur igitur ea inter **schol Siebenk**, quae cum Ruhnkenianis veteribusque non faciunt, sed Hermiam paene ad verbum exprimunt, ex contaminatione **l** et **ρ** nata esse. Ex quo classis **ρ** codice fluant diiudicare nequimus, cum frustula tantum exhibeant locorum, quibus collationes ampliores nobis non suppeditant[97].

Superest ut de scholio quodam agamus, quod nuperrime edidit illustravitque Nibetti (*Un codice di Proclo… cit.*, 390–392). In Platonis Bodleiano Clark. 39, f. 225ᵛ, legitur scholium a Nicephoro Gregora exaratum. Cum Nibettii opusculum tam recens prodierit, supervacaneum visum est hic illud

94 De hac stirpe, Lucarini, *De Hermiae …cit.*, 80.

95 Nos hoc loco lectionem εἴρηται accepimus, cum Ast et Couvreur lectioni vulgatae acquieverint: vide quae adnotavimus ad locum.

96 Sunt et alii loci, ubi, si adnotationi Couvreuri fisus eris eamque cum scholiorum editione Hermanni (qua scilicet Couvreur utebatur) conferes, credes sola **schol Siebenk** bonam lectionem offerre, sicut 41, 8 et 41, 16: scito autem Hermannum his locis tacite **schol Siebenk** correxisse (quod persaepe fecit); cf. quae adnotavimus ad locum.

97 Scito nos quattuor sola segmenta omnium librorum contulisse, scilicet 1, 1 – 17, 15; 52, 1 – 70, 26; 107, 17 – 115, 27; 231, 23 – 236, 18 (cf. Lucarini, *De Hermiae… cit.*, 77): nullum Siebenkeesi scholiorum, de quibus agimus, in haec segmenta cadit.

scholium iterum proferre; scito tamen scholium cum Hermia (36, 13–38, 4) paene ad verbum facere scholiisque veteribus 32–46 C. (quae ex Hermia scilicet pendent) simillimum esse. Audi ipsum Nibettium de Gregorae scholio disserentem: *a prima vista sembra corrispondere a una serie di scoli più brevi attestati nel Ven. App. Cl. IV.1 (T, saec. X) e nel Vind. Suppl. Gr. 7 (W, saec. XI post me.) a partire da Phaedr. 231 a 2. L'analisi filologica rivela tuttavia sorprendentemente che il testo della nota di Gregora non dipende da quello degli scoli platonici, ma attinge direttamente alla fonte stessa degli "scholia vetera", vale a dire il commento di Ermia al "Fedro", di cui il Paris. Gr. 1810 è, come si ricorderà, l'archetipo.* Videtur igitur Gregoras in A Hermiam legisse indeque scholium in Platonis Bodleianum intulisse[98].

DE MICHAELE PSELLO

Michael Psellus (1018–1078) Hermiam legit opusculumque Ἐξήγησις τῆς Πλατωνικῆς ἐν τῷ Φαίδρῳ διφρείας τῶν ψυχῶν καὶ στρατείας τῶν θεῶν ex excerptis alterius libri nostrorum scholiorum maxime confecit. De hoc opusculo quatenusque cum Hermiae philosophia cohaereat nuperrime egit Moreschini[99].

Effugit Couvreurum hic testis, sed haec ignorantia editori alioqui diligentissimo vix imputari potest, cum Pselli opusculum primum ab A. Jahno ephemeridisque «Hermae» editoribus a. S. 1899 publicatum sit[100]. Edidit iterum post XC annos inter Pselli opuscula philosophica D. J. O'Meara[101], cuius textum nos secuti sumus.

Spes multi lucri ex hoc Pselli opusculo percipiendi te cito destituet, si modo contemplatus eris quam breve opusculum sit; adde Psellum Hermiae verba arbitrio suo tali modo immutasse, ut semper dubites utrum vir doctus

98 Quod cum faceret, bonae notae coniecturam introduxit, scilicet εἰ δεῖ κοινῇ pro κοινῇ εἰ δεῖ (37, 18–19); quam coniecturam post fere VI saecula denuo excogitavit Couvreur.

99 C. Moreschini, *Ermia alessandrino nel Medioevo e nel Rinascimento: alcune note,* «Studi classici e orientali» 55 (2009) 283–300.

100 A. Jahn, *Michael Psellos über Platons Phaidros*, «Hermes» 34 (1899), 315–319; Jahn, oculis captus, opusculum clarissimis viris, qui «Hermae» tunc praeerant, Georgio scilicet Kaibel et Carolo Robert, ut ederent transmisit.

101 Michaelis Pselli *Philosophica minora*, edd. J. M. Duffy et D. J. O'Meara, vol. II, *Opuscula psychologica, theologica, daemonologica* ed. D. J. O'Meara, Leipzig 1989, 12–14.

Constantinopolitanus ipsissima verba, quae in libro suo legerat, repraesentaverit an suo arbitrio ea detorserit. Omnia haec excerpta pertinent ad aliqua scholia libri II, scilicet: ια´ (Περὶ μὲν οὖν ἀθανασίας αὐτῆς 246 A), ιε´ (Πῇ δὴ οὖν θνητόν τε καὶ ἀθάνατον 246 B), κγ´ (Ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν 246 E), κδ´ (Τῷ δ' ἕπεται 246 E), et κε´ (Πολλαὶ μὲν οὖν καὶ μακάριαι 247 A). Quas partes Hermiae sermonis respexerit Psellus, diligentissime in apparatu editionis Pselli adnotavit O'Meara. Nos ea sola in apparatu nostro adnotare temptavimus, quae Psellus in exemplari suo differentia a codicibus, qui nobis praesto sunt, invenisset. Est hoc temptamen semper aleae plenum neque nos id citra omnem reprehensionem absoluisse confidimus.

Uno loco visus est nobis Psellus solus genuinam lectionem alicuius momenti servare, ubi scribit (p. 12.26–26 O'Meara): ὁ μέν τις τὸ εἶναι παρέχων τοῖς οὖσιν, ὁ δὲ τὸ ζῆν. Sunt haec verba paraphrasis huius Hermiae dicoli (142, 29–30): τὸν μέν τινα τὸ εἶναι παρέχοντα, τὸν δὲ ζῆν. Qua ex causa Psellus suo Marte τό addiderit non videmus probabiliusque est articulum in libris nostris excidisse.

Multum dubitavimus de 147, 2: τοῦ δὲ προιέναι ἡ Ἥρα καὶ αἱ ζωογόνοι θεοί. Ita Psellus (13.21 O'Meara): τοῦ δὲ προιέναι ἡ Ἥρα καὶ αἱ ζωογόνοι θεαί. Utrumque procedere potest atque utrumque in alterum facile corrumpi potuit neque Hermiae loci succurrunt, qui alterutri lectioni faveant. Proclus (*In Eucl.* 173, 18 F.: ἀνῆκε ταύταις ταῖς ζωογόνοις θεαῖς) Psello favet, sed et in forma singulari philosophus Atheniensis θεά praefert (cf. *In Rempubl.* 2.185.8–9 K.; ib. 2.213.6; *In Tim.* 1.5.15 D.), cum philosophus Alexandrinus θεός malit (cf. 32, 2–3; 46, 1; 143, 25–26; 160, 30), unde nos in textu αἱ ζωογόνοι θεοί scripsimus, non tamen sine dubitatione.

Aliqua minora in adnotatione nostra invenies; quod ad stemma attinet, dubitandum non est quin Psellus adnumerandus sit illis testibus, qui ex A non pendent.

DE LIBRORVM NECESSITVDINIBVS

De hac re hic paucis absolvemus, cum de ipsa nuper uterque editor tractaverit stemmaque omnium codicum iam Lucarini designaverit[102].

Omnes libros ex A pendere, quod ad Hermiam pertinet, iam satis constabat, cum Luna-Segonds, magna cum doctrina parilique sagacitate, hoc et

102 Lucarini, *De Hermiae…, cit.*; Id., *Il contributo…, cit*; Moreschini, *Ermia Alessandrino nel Medioevo… cit.*; stemma invenies apud: Lucarini, *Epimetrum… cit.*

de omnibus Procli *Commentarii in Parmenidem* codicibus, qui et Hermiam continent, verum esse demonstrarunt. Scito enim haud raro eosdem libros et Hermiae in *Phaedrum* et Procli in *Parmenidem* interpretationem continere (quae res effecit ut nobis doctissimum subtilissimumque Lunae-Segondsi opus perutile esset). Ceterum omnes libri, qui ex A vel directim vel uno exemplari interposito (cf. infra) descendunt, et Procli *Commentarium in Parmenidem* exhibent; hi sunt c L l V.

Hos libros ex A pendere omnes concedunt lectoremque benevolum precamur ne nobis succenseat, quod ipsi hanc rem iterum demonstrare non aggredimur[103], cum praesertim alia quaestio satis ambigua instet, quam neque evitare neque penitus explicare possumus.

Mador A affecit detrimentis diffusis, quae postea librarii (vel librarius) resarcire conati sunt. Quot librarii id effecerint et quando, ut iam diximus, difficile est iudicare. Couvreuro visus est post ipsum Pachymerem unus librarius saeculi XVI–XVII (qui nullum exemplar adhibuit, sed arbitrio suo egit) ista supplementa intulisse, cum Luna-Segonds (*op. cit.*, CLXVIII) visi sibi sint tres manus (praeter illam Pachymeris) dispexisse. Censent enim Luna-Segonds A ab ipso Pachymere hic illic correctum esse (A^1), deinde (postquam scilicet umor librum affecerat) ab alio librario ante annum 1358 rescriptum esse (A^2), deinde a novo librario (qui et ipse ante annum 1358 codicem rescripsit, A^3), ultimum a quodam librario, qui supplementa sua Venetiis saeculo XVI ineunte intulit (A^4; cf. adnot. 28, ubi ipsissima verba Lunae-Segondsi protulimus). Quod ad auctoritatem harum manuum pertinet, et Luna-Segonds censent, sicut iam Schanz, Couvreur et van Bilsen, librarios recentiores (A^2, A^3, A^4) nullo exemplari adhibito inventa sua exarasse. Putant Luna-Segonds correctiones supplementaque manuum A^2 et A^3 ante annum 1358 exaratas esse, quod ipsae praesto fuerint librario codicis L (anno 1358 exarati), qui eas adhibuit; codices autem c l V correctionum manuum A^2 et A^3 expertes esse censent; unde efficiunt Luna-Segonds A^2 et A^3 fere eiusdem aetatis esse, cum L (quem pro termino ante quem ponunt) anno 1358 exaratus sit, c l V saeculo XIV ineunte vel medio (A sub finem saec. XIII confectus erat).

Hanc opinionem Luna-Segonds de solo Procli *Commentario in Parmenidem* protulerunt neque nos negamus haec ita se habere in Procli opere posse. Sed haec ita et in Hermia esse nos valde dubitamus. Ut enim vidit Moreschi-

103 De c, Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXXVII–CLXXVIII (ubi de Ambrosiano B 165 sup. agitur, qui tamen eiusdem codicis pars fuit cuius etiam c); de L, Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXXXIII; de l, Luna-Segonds, *op. cit.*, CXCII; de V, Luna-Segonds, *op. cit.*, CLXXXIX.

ni (*Ermia alessandrina nel Medioevo… cit.*, 295–296), L recentiorem Parisini habitum repraesentare, demonstrari nequit, cum eadem videatur ratio intercedere inter A (vel eius correctiones) et **c** l V et inter A (vel eius correctiones) et L. Vide sis hos codicum **c** L l V (= **recc**)[104] errores, ubi A vel Aª genuinam lectionem servat:

1, 20 μετὰ τὸ] A : μὴ a **recc** : 24, 8 χαρίζηται] Aª : χαρίσηται **recc** : 27, 13 ἀναμνησθήσεται] Aª : ἀναμνησθείη **recc** : 35, 25 ἀστεῖον] Aª : ἀστείαν **recc** : 43, 11 οὐχ] Aª : om. **recc** : 124, 5 ἐναργῶν] Aª : τελευταίων **recc** : 127, 17–18 καὶ γὰρ] Aª : ἢ γὰρ **recc** : 141, 27 καὶ τὰ] Aª : τὰ **recc** : 144, 11 θεῶν τε] Aª : θεῶν **recc** : 153, 1 ἃς καὶ] Aª L^marg.: ὃν καὶ **recc** : 159, 27 οἰκεῖον μὲν] Aª : οἰκεῖον **recc** : 162, 27 οἰκεῖα] Aª : οἰκεῖαι **recc** : 168, 2 τῷ τῆς] Aª : τῆς **recc** : 183, 1 κάτω] Aª : οὔπω L l : οὕτω **c** : 184, 5 κάτω] Aª : ἀνθρωπίνων L l : ἀνθρώπων **c** : 211, 7 ἡ ὀφθαλμία] Aª : τῇ ὀφθαλμίᾳ **recc** : 219, 9 διὰ τὸ πυκνὸν] Aª : κατὰ τὸ πυκνὸν **recc** : 221, 11 ποιήματι] Aª : πράγματι **recc** : 228, 13 μαθεῖν τὸ] Aª : μαθεῖν **recc** : 245, 10 καὶ τότε τὰς] Aª : καὶ τὰς **recc** : 248, 26 τοῦτο μὲν] Aª : ῥητορικὸν **recc** : 257, 23 εἴς τινα] Aª : εἰς τόδε **recc** : 273, 6 ἐννοίᾳ] Aª : διανοίᾳ **recc**

Vide nunc codicis A vel Aª errores, ubi **recc** bonam lectionem praebent:

14, 16 αἰσθητὸν] **recc** : αἰσθιτικὸν Aª : 15, 5 δόξῃ] **recc** : δόξει Aª : 16, 29 γνώσει] **recc** : γνώσειν Aª : 17, 7 εἰδοποιοὺς] **recc** : εἰδοποιουμένους Aª : 29, 2 μόνην] **recc** : μὲν Aª : 32, 20 ἐφαρμόζοντας] **recc** : ἀφαρμόζοντας Aª : 32, 24 λεχθῆναι] **recc** : λέγουσιν Aª : 33, 1 φυσικοὺς καὶ] **recc** : φυσικότερον Aª : 43, 12 λέγεται] **recc** : ἐστι Aª : 43, 12 ἄλλας] **recc** : ἄλλαν Aª : 46, 20 ἄνθρωπον] **recc** : ἄνω Aª : 46, 28 αὐτοῦ] **recc** : ἅν Aª : 50, 15 ἐὰν] **recc** : : εἰ σὺ Aª : 51, 24 ἁμαρτὼν] **recc** : ἁμαρτάνων Aª : 53, 17 ἀληθείας] **recc** : ἀμαθείας Aª : 58, 3 ἐπεὶ γὰρ] **recc** : ἔπειτα Aª : 62, 22 ἐπαναβεβηκότες] **recc** : ὑπερβεβηκότες Aª : 62, 26 δαίμονες … ἐπιπέμποντες] **recc** : δαίμονες οἳ … ἐπιπέμπουσιν Aª : 67, 28 συμπεριπολήσεως] **recc** : ἄνω περιπολήσεως Aª : 74, 22 ψυχή] **recc** : ὕλη Aª : 99, 21 προσηγόρευσαν] **recc** : προσηγόρευται Aª : 103, 8 λέγει] **recc** : λέγει ψυχὴν Aª : 114, 32 ἑαυτοῦ] **recc** : ἐτοῦ A : 123, 24 εἶδος] **recc** : εἶναι Aª : 125, 31 ὁ δὲ] **recc** : ἢ Aª : 137, 24 οὐ πρὸς] **recc** : ἐνταῦθα οὐ Aª : 151, 7 ἐᾷ] **recc** : ἔστιν Aª : 151, 15 λαμπρότητα] **recc** : λαμπηδῶνα Aª :

104 Hoc siglo **c** L l V tamquam Parisino recentiores insignivimus; memento V tantum in primis duobus libris praesto esse.

157, 22 τὰ μέλλοντα] recc : πάντα τὰ μέλλοντα A^a : 158, 20 μὲν] recc : μετὰ A^a : 166, 14 ἀέρος] recc : οὐρανοῦ A^a : 166, 17 εἶδος] recc : αὐτῆς A^a : 174, 17 οὐκέτι] recc : οὐχ αὐτὰ A^a : 179, 32 οἷς] recc : δὴ A^a : 181, 23 πάντων τῶν] recc : περὶ τῶν A^a : 183, 24 ἀδύτοις] recc : ἄλλοις τοῖς A^a : 185, 25 καλῶς δὲ] recc : καὶ A^a : 189, 25 θέας θεῶν] recc : θέα θεῶν A^a : 191, 17 πᾶν τὸ] recc : ταύτης A^a : 192, 24 μετασχεῖν] recc : μεταλαβεῖν A^a : 204, 6 λέγει] recc : ἄγει A^a : 217, 5 γινόμενος] recc : καὶ ἐχόμενος A^a : 224, 14 παρερχόμεθα] recc : παραφυλασσόμεθα A^a : 227, 6 χορείαν] recc : χοροὶ A^a : 236, 8 ἀντιλέγειν] recc : ἀντιλογίᾳ A^a : 279, 18 ἐκτὸς] recc : ἡμέτερα A^a

Quae vix ita se haberent, nisi c l V et L eandem libri A faciem adhibuissent. Credimus igitur c L l V eandem Parisini faciem prae oculis habuisse, correctionesque supplementaque innumeras, quae in A leguntur (quasque nos siglis A^a vel a insignivimus, de quibus siglis mox dicemus), librariis, qui c L l V exararunt, ignotas fuisse (notae contra fuerunt sine dubio illae, quas ipse Pachymeres intulit[105]). Innumeri sunt loci, in quibus c L l V genuinam lectionem contra A^a praebent: quomodo hoc accidisset, si L non A, sed A^a prae oculis habuisset? Hac sola condicione accidere hoc potuisset, si scilicet his locis, quos c L l V genuinos, A^a corruptos exhibet, in codice A manus, quam Luna-Segonds A^4 appellant, exarasset (A^4 enim et codicis L librario ignotam affirmant Luna-Segonds). Sed manum recentissimam hos locos exarasse nemo credet, si modo A inspexerit.

Sunt et loci ubi A^a bonam lectionem exhibet, cum c L l V corruptam praebeant. Quomodo hoc potuit evenire? Si enim c L l V adhibuerunt A, antequam ipse madore afficeretur, quomodo possunt loci madore vastati in c L l V corrupti, in A^a sani legi? Si c L l V codicem integriorem prae oculis habuerunt, quam postea habuit A^a, quomodo ipsi errores admiserunt, quos postmodum A^a vitavit? Solum si codex aliquis (α) extitit ex A descriptus, ex quo c L l V pendent, hoc facile explicatur, cum α errores inferre potuerit. Hac de causa suspicatus est Moreschini (*Ermia alessandrino nel Medioevo … cit.*, 294 adn. 39) α extitisse; nam quod aliquis cogitare possit, scilicet inter c L l V patrem unum esse posse, ex quo tres fratres nati sint, neminem crediturum censemus, postquam viderit errores separativos, qui intercedunt inter

105 In apparatu nostro, ut iam diximus, siglo $A^{a.c.}$ indicantur lectiones, quas ipse Pachymeres correxit.

quemque **recc** reliquosque[106]. Extitit igitur exempar **α** nunc deperditum, ex quo **c** L l V descripti sunt. Observavit, opinamur, diligens lector errores fere omnes, qui **recc** coniungunt iis locis deprehendi, ubi A, madore affectus, rescriptus est; quod vix evenisset, si **α** prae oculis A integrum habuisset. Quomodo enim cogitari potest, **α** fere solis illis locis dormitavisse, quos postea mador in A laesit? Verisimile potius videtur **α** adhibuisse A iam madore deturpatum, quem dum describit, aciem oculorum ingeniique intendebat, uti scilicet vestigia verborum iam evanida vel dispiceret vel divinaret; quae conamina vario successu persecutus est. Haud mirum est, si mador A iam affecerat, librarios **c** L l V ei, quamquam antiquiori, **α** praetulisse: quis enim evanida caecaque verba describat, si clara apertaque praesto sint?

Neque tamen negari potest **c** etiam ipsum A adhibuisse, cum exstet minimum unus locus, ubi Parisini unus versus in **c** omissus videtur. Hanc rem iam animadverterat Schanz, sed, cum ei **c** ignotus esset solusque M praesto esset, cogitavit M versum antigraphi A omisisse. Viderat Schanz verba καὶ εἰδοποιοὺς ἀριθμούς … οὐκ ἔστιν (17, 7–8), quae in A unus versus continent, a M omissa esse; re vera haec omissio e **c** descendit, sed ceteri **recc** eius in partem non veniunt. Quomodo hoc potuit accidere, si **c** adhibuit **α**? Potest aestimari et in **α** verba καὶ εἰδοποιοὺς ἀριθμούς … οὐκ ἔστιν uno versu stetisse, sed parum probabile est. Potest etiam cogitari id casu factum esse[107], sed si mente tenueris **c** L l V fere eodem temporis tractu (saec. scilicet XIV vel ineunte vel medio) ex eodem exemplari descriptos esse, haud absurdum videtur cogitare ex A exemplar aliquod confectum esse (**α**), in quo antigraphi verba evanida resarta erant, sed viros doctos, quos non fallebat pretium codicis Parisini olim illius Pachymeris, non solum **α**, ubi omnia sine ullo labore legere poterant, sed etiam A hic illic adhibuisse[108].

106 Errores separativos codicis **c** apud Lucarini, *De Hermiae … cit.*, 80, invenies; codicis L, *ib.*, 84–85; codicis l, *ib.*, 83–84; codicis V, *ib.*, 79. Hi errores prolati erant, ut origo librorum stirpis **ρ** et **λ** et D E X demonstraretur, sed possunt et ut errores separativi inter **c** L l V respici.

107 Schanz et alios duos locos protulit, ubi verba, quae in A unus versus exhibet, in M desiderantur, scilicet τὸν αὐτὸν τρόπον … μὲν ἐκείνων (182, 31–32) et ἄτεχνόν ἐστι … λόγου ἔρχεται (276, 22–23); sed his locis error M non e **c** originem ducit. Potest fortasse et aliud indicium afferri, librarium codicis **c** Parisinum A prae oculis habuisse. Lemmatis θʹ libri secundi (120, 1–3) verbum ἀρχή (post κινήσεως), non ἀλλά, errore rubricavit librarius (cf. quae adnotavit Couvreur). Hoc in errorem induxit librarium codicis **c**, qui lemma cum ἀρχὴ δὲ ἀγένητον incipere fecit.

108 Adde etiam codicis l librarium A sub oculis, ut videtur, habuisse; cf. Luna-Segonds, *op. cit.*, CXCI–CXCII.

Haec explicatio nobis arridet, quippe quae una errorum, qui **c L l V** coniungunt, sed in Parisino non inveniuntur, rationem reddit. Potest hac via id quoque facile explicari, cur tam saepe **recc** bonam lectionem praebeant, A^{a} (vel **a**) corruptam: facies scilicet Parisini, quam **α** adhibuit, iam madore vastata erat, sed facilior erat lectu, quam illa, quam longo intervallo adhibuit A^{a} (vel **a**).

Credimus igitur **c L l V** ex **α** Hermiam descripsisse, sed et A hic illic adhibuisse.

Sed opinioni a Luna-Segondso prolatae, scilicet L ex A, postquam supplementa illata erant, descriptum esse, eatenus non refragamur, ut ea non statuat L Hermiam e solo A iam supplementis aucto descriptum esse: si enim ponit L vel solum Proclum e solo A iam supplementis resarto descripsisse, vel, quod fortasse magis probabile est, L, praeter **α** et A, etiam A^{a} adhibuisse, nihil nos impedit, quominus huic opinioni acquiescamus[109].

Sunt et multi loci, ubi **recc** mirabili varietate inter se dissident; vide sis:

22, 10 ἐπιστρέφεται] l : ἐπιστρέφηται A c L V : 22, 10 ἐπιδράττεται] c l (ut videtur) : ἐπιδράττηται A L V : 24, 19 γράψῃ] c : γράψαι A L V : γράψοι l : 44, 2–3 τὸ ἐσχηματισμένον] c : τὸν ἐσχηματισμένον A L l V : 44, 5 ἔχει] c L : ἔχοι A L^{corr} l V : 50, 25 εἴπῃς] c l : εἴποις A L V : 63, 20 ὀστρακίνδα] c : ὀστρακίνδαν A L l V : 64, 21 ἀνάγκῃ] c : ἀνάγκην A L l V : 76, 31 φαρμακέα δὲ] L : φαρμακέα A c l V : 83, 29 ἐπὶ] c : καὶ ἐπὶ A L l V : 85, 25 ἐβούλετο] c L l : ἐβούλεται A V : 90, 3 ἡ διάνοια] l : διάνοια A c L V : 94, 7 τῶν μερῶν] c l : μερῶν A L V : 95, 15 διπλάσιον] l : διπλασίονα A^{a} c L V : 96, 8 παιδεύει] V : παιδεύειν A c L l : 96, 17 ποιεῖ] c^{corr} l : ποιεῖν A c L V : 102, 13 φυσιοῖ] L l : φυσιεῖ A c V : 108, 19 τὸ ὅτι] V : τῷ ὅτι A c L l : 110, 18 αὐτοῦ] l : αὐτῶν A c L V : 129, 15 οὐσίαν οὐχ] c l V: οὐσίαν A^{a} L : 130, 30 ψυχῆς] A l V : ζωῆς A^{corr} L : om. c : 133, 20 προσφέροντες] c : προφέροντες A L l V : 137, 4 αὐτὸ αὐτὸ] l : αὐτὸ A c L V : 140, 2 θεωροίης] c : θεωροίη A^{a} l V : θεωροῖ L : 162, 6 ὡς ὑπὸ] l : ἕως ὑπὸ A c L V : 171, 3 πάντων] l : πάντῃ A c L V : 172, 7 δυνατὸν] c l V : δύναται A^{a} L : 174, 21 μαντικὸν] l : μάντιν A c L V : 181, 19 κλέα] c l : κλέησκλέα A : ἡρακλέα L : 182, 15 πᾶς ἥκων] l : πᾶν ἥκων A c L : 185, 8 οὕτως] c : οὕτω καὶ A L l : 190, 23 ἀναφέρει] l : ἀναφέρω A c L : 192, 2 καὶ τῶν ἄλλων] c : καὶ ἄλλων A L l : 200, 25 συνάγονται]

109 Nos quoque suspicati eramus L recentiorem Parisini faciem prae oculis habuisse, respectis scilicet 129, 15; 172, 7; 202, 21 (vide adnotationem ad locum vel tabulam sequentem). Potuit igitur L et A^{a} prae oculis habere, sed ut solum A^{a} adhibuerit, non adducimur.

c l : συνάγουσιν Aª : συνάγοντες L : 202, 21 δὴ ἵππων] c l : δύ (ο suprascripto) ἵππων Aª : ἵππων L : 203, 12 θυμοῦ] l : θυμοῦ καὶ κατωτέρω A c L : 203, 21 μελανόμματος] c l : μελανὸν A L : 206, 13 μνεῖαν ποιεῖσθαι] l : μνεῖαν A c L : 214, 26 ὑπὸ γῆς] l : ὑπὲρ γῆς A c L : 221, 22 τῶν λοιδορούντων] l : τὸ λοιδορούντων A c L : 225, 4 τὸ ἀπαγγέλλειν] l : τὰ ἀπαγγέλλειν A c L : 246, 8 καὶ εἴπῃ] c l : καὶ εἴποι A L : 258, 28 ποιεῖ] l : ποιεῖν A c L : 264, 2 λέγει] l : λέγομεν A c L : 275, 13 ὁρᾷς γὰρ ὅτι] l : ὁρᾷς γὰρ A c L : 277, 10 ἄλλων μὲν] L : ἄλλω καὶ Aª : ἄλλῳ μὲν c : ἄλλων l

Quomodo haec explicanda sunt? Illis locis, ubi aliquis **recc** solus lectionem genuinam servat, quisquam de coniectura statim cogitabit. Aliquot bonas coniecturas l protulisse in Procli *Commentario in Parmenidem* Luna-Segonds viderunt (*op. cit.*, CXCII) unde l et de Hermia aliquid boni excogitasse fere certum est. Cum tamen, quod ad A Aª **α** c L l V pertinet, omnia satis incerta adhuc sint, nos prudentissimi esse maluimus et in apparatu nostro numquam signis ⟨ ⟩ vel [ ], quibus hodierna philologia ad indicanda virorum doctorum inventa utitur, litteris vel verbis quas unus **recc** vel servat vel delet adhibuimus. Qua in provincia etiam paviditatis incusari maluimus, quam pro certis venditare, quae adhuc enucleanda sunt.

Hanc tabulam respiciens cogitare possis **recc** inter se contaminatos esse; sed ne nimis huic opinioni faveas, memento haud paucos errores singulares uniuscuiusque **recc** (cf. adn. 106)[110].

Quod ad reliquos codices attinet, ipsorum necessitudines iam enodavit Lucarini (*De Hermiae… cit.*; *Epimetrum… cit.*). Quibus hic nihil addimus, nisi nos paenitere ea quae ibi promisimus solvere non posse, scilicet prolis c necessitudines explicare: est enim frequens consimilisque stirps; quam si quis aliquando in ordinem digerere volet, indagines nostras ei auxilium haud contemnendum laturas esse confidimus.

110 Hac de causa maluimus cogitare **α** extitisse, quam lectiones, quae in Aª sanae, in **recc** corruptae inveniuntur, ex contaminatione ortas esse credere. Poterit enim aliquis cogitare c L l V inter se penitus contaminatos esse atque inde effectum esse ut errores, qui in Parisino non inveniuntur, ex uno **recc** in ceteros irreperent. Nos maluimus hos errores **α** tribuere. Investigatio accuratior desideratur: utinam aliquando res ad liquidum exploretur!

DE LOCIS ALIORVM SCRIPTORVM AB HERMIA ALLATIS

Affert nonnumquam Hermias et poetarum versus[111], ut aliquid inde ad rationes suas illustrandas lucretur. Plerumque sunt versus heroi, sed obveniunt et trimetri iambici, nec desunt exempla difficilioris notae, sicut varii numeri Pindari et comicorum anapaesta. Hermiae aurem hexametrum et trimetrum calluisse verisimile est, unde in huius generis versibus, si levi medela ad numerum legitimum redigere licebat, fecimus. Sic Eveni Parii poetae iambum de parente erga filium anxio claudicantem praebere noluimus (fr. 6 W², 250, 11) neque Hesiodum de Cyclope loquentem (*Theog.* 145: κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ⟨ἕ⟩εις ἐνέκειτο μετώπῳ) sine pede reliquimus (156, 1).

Neque dubitavimus scribere (66, 3)

ὡς λύκοι ἄρν' ἀγαπῶσ' ὥς παῖδα φιλοῦσιν ἐρασταί

etsi Hermiae libri ὡς λύκοι ἄρνα ἀγαπῶσιν ὥς παῖδα φιλοῦσιν ἐρασταί praebent Platoque ipse scribit ὡς λύκοι ἄρνας ἀγαπῶσιν ὥς παῖδα φιλοῦσιν ἐρασταί. Affirmat enim philosophus Alexandrinus se ἔπος proferre, quod vix fecisset, si eadem verba, quae Plato, praebuisset. Si insuper cogitaveris in A ἄρνα, non ἄρνας, extare et Hermogenem (Περὶ ἰδεῶν 337.21 R.) hexametrum nostro simillimum praebere, fortasse et tibi videbimur haud iniuria versum legitimum apud Hermiam restituisse.

Sed ubi versus difficiliorum numerorum occurrebant, nihil metri causa corrigere ausi sumus. Quaestio haud facilis nobis de Platonis comici fr. 168 K.-A. oborta est (63, 23 sqq.): sunt sex fere anapaestici tetrametri catalectici, genus scilicet a poetis comicis Atheniensibus saepe usurpatum, sed Hermiae aetate iam pridem relictum. Hos Platonis versus non solus Hermias nobis tradidit, sed etiam Eustathius Thessalonicensis (*Commentarii ad Homeri Iliadem*, 1161. 38 sqq. ed. Rom. = IV 248–249 V. d. Valk), qui nonnumquam meliora quam Hermias offert (ταῖσιν pro ταῖς; ἀμφοτέρων ὄστρακον αὐτοῖς pro ἀμφοτέροις ὄστρακον; πίπτῃσι pro πίπτῃ). Si credidissemus Hermiam et Eustathium utrumque sua via versus Platonis ex aliquo fonte antiquiore hausisse[112], lectiones Eustathianas melioris notae in Hermiae textum non intulissemus, sed eum corruptionibus suis liquissemus. Hoc quin crederemus obstabat Hermiam et Eustathium idem Platonis frustum praebere, nonnum-

111 *Iliadis* loci ab Hermia laudati non omnes in apparatu editionis Westianae inveniuntur; supplementum fecit R. Kassel, *Testimonia Homerica*, «Rhein. Mus.» 145 (2002) 243.

112 Sicut e. g. credit J. Taillardat, Suetone, *Περὶ βλασφημιῶν, Περὶ παιδιῶν*, par J. Taillardat, Paris 1967.

quam isdem corruptionibus laborans (εἴξασι pro εἴξασιν; ἑστᾶσιν pro ἑστᾶσ'; λευκὰ pro λεύκ'; quartum versum uterque corruptum praebet, neque de remedio constat); quod frustum Eustathium ex Hermia sumpsisse et tibi fortasse videbitur, si cogitaveris Eustathium sine dubio Hermiam legisse, sicut ipse expressis verbis testatur (vide quae adnotavimus ad 30, 16).

Cum Hermiam Eustathii fontem fuisse nobis persuasissemus, non dubitavimus libri Parisini lectiones ex Eustathio corrigere. Nisus est enim (ut nobis videtur) episcopus Thessalonicensis aliquo Hermiae exemplari nunc deperdito; huius exemplaris cum **A** cognationem nescimus.

Etiam alias versuum correctiones non a metro sed a sensu quaesitas accepimus, sicut Lobecki δεῖξέν τ' pro librorum δεῖξαί τ' (155, 7; 161, 20). Item Solonis versum (fr. 23, 1 W², 41, 12) ὄλβιος ᾧ παῖδές τε φίλοι καὶ μώνυχες ἵπποι quomodo secundum **A recc** praebere potuissemus, qui scribunt ὄλβιοι ᾧ παῖδές...? Accepimus igitur lectionem aliorum versus testium, quam in editione **schol Siebenk** iam restituerat Hermann (nam scholia ipsa errorem participant). Neque ullum ausurum censemus librorum Εἴδη defendere post gravissima Wilamowitzi verba (168, 24)[113].

Ubi autem Hermiae codicum lectio et aliis veterum nota fuisse videtur, etiamsi ea sine dubio pro genuina habenda non erat, corrigere temerarium nobis visum est (cf. e. g. Heracliti fragmentum 118 D.-K. ad 29, 28–29; ubi tamen Couvreur genuina Heracliti verba quominus restitueret non abstinuit).

DE PLATONIS EXEMPLARI AB HERMIA ADHIBITO

De ipsius Platonis exemplari, quod ante oculos habebat Hermias, disputaturi, hoc ante omnia monendum censemus, aliquot scilicet locos deprehendi, ubi verba Platonica, quae codex Parisinus tamquam lemma praebet, ab iis quae ipse Hermias legit (vel saltem interpretatus est) differre[114]. Vides sis:

113 U. von Wilamowitz-Moellendorff, *Lesefrüchte*, «Hermes» 54, 1919, 60 (= *Kl. Schr.* IV. 298): *Dass neben Adrasteia eine Εἴδη geduldet und allerhand in ihr gefunden wird, zeigt an, wie schwer es vielen wird, von der Schreibung abzusehen und den Klang zu hören. Natürlich ist es die Ortsnymphe Ἴδη, die in der Troas Nachbarin des Ἀδραστείας πεδίον ist.*

114 Quod neminem admiraturum censemus, si modo legerit: M. Schanz, *Mittheilungen über platonische Handschriften*, «Hermes» 11 (1876) 104–117; E. Diehl, *Der Timaiostext des Proklos*, «Rhein. Mus.» 58 (1903) 246–269; C. Moreschini, *I lemmi del commento di Proclo al "Parmenide" in rapporto alla tradizione manoscritta di Platone*,

132, 5 sqq.: ιβ´ *Οἷον μὲν οὖν ἐστι* (ita A). Τὸ *πάντῃ πάντως* δυνατὸν καὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ συντάττειν *καὶ* τῷ μετ' αὐτό. Ἢ γὰρ *οἷον μέν ἐστι πάντῃ πάντως* (τουτέστι τῷ ὄντι) ⟨ἡ⟩ ἰδέα τῆς ψυχῆς, *θείας εἶναι καὶ μακρᾶς διηγήσεως*· ἢ ὅτι *οἷον μέν ἐστι* ἡ ἰδέα τῆς ψυχῆς, *θείας* ἐστὶ *πάντῃ πάντως καὶ μακρᾶς διηγήσεως*. Legit sine dubio Hermias *οἷον μέν ἐστι*, sicut Platonis codices antiquiores potioresque; sed lemma ex alio fonte fluit, ubi inveniebatur *οἷον μὲν οὖν ἐστι*: haec enim lectio et in Platonis Coisliniano 155 (saec. XIV) exstat, unde efficitur vel ex hoc libro vel ex eius cognato in lemma Parisini nostri irrepsisse.   259, 9 sqq.: σκς´ *Οὕτω μὲν οὖν φίλε* (ita A). Οὐδαμῶς γὰρ ἄλλως *ἐνδεικνύμενον* †οὕτως τέχνην†· δεῖ οὖν οὕτως ἰέναι κατὰ τέχνην. Etsi loco corrupto nimis fidere incautum est, videtur hic Hermias οὔτοι μὲν οὖν in Platone suo legisse: aliter, unde illud οὐδαμῶς oriri potuit? Verbum οὕτω Platonis B D W ³ habent, οὔτοι Parisinus 1811, οὗτοι T W: videtur igitur et hic lemma codicis A ex alio fonte scatere quam Hermiae Platone.   273, 4 sqq.: σοη' ἄλλον ἐρῶ μὲν λόγον (ita A). Ἐπὶ τὸν ἄλλον βούλεται ἐλθεῖν λόγον τὸν ἐν τῇ ψυχῇ, τὸν ἐν τῇ τοῦ μανθάνοντος ἐννοίᾳ ἀποτιθέμενον. Praebent igitur Hermiae libri ἐρῶ μὲν (vel similia), cum Plato scripserit ἄλλον ὁρῶμεν λόγον, quod et eius libri fere omnes praebent; solus W ἐροῦμεν habet; quod simillimum lemmati codicis A est. Sed Hermias legerat ὁρῶμεν, quippe qui, si ἐρῶ μὲν vel ἐροῦμεν legisset, aliam interpretationem praebuisset.

Ceterum non est credendum librarios primos lemmata intulisse, cum sine lemmatibus haec scholia legi nequeant: si enim illa scholia exceperis, quae verba Platonica in ipsorum corpore habent, cetera sublato lemmatum auxilio vix intellegi possunt. Hoc igitur nobis persuasum habemus, ipsum Hermiam lemmata Platonica scholiis suis praescripsisse, postea aliquem (fortasse fuit ipse Pachymeres) ea cum textu aliquo Platonico aliunde sumpto hic illic contaminasse[115]: non enim vetera lemmata omnino explosit, uti demonstrant

«Ann. Scuola Norm. Pisa» n. s. 33 (1964) 251–255; Id., *Studi sulla tradizione manoscritta del "Parmenide" e del "Fedro" di Platone*, «Ann. Scuola Norm. Pisa» n. s. 34 (1965) 169–185; Luna-Segonds, *op. cit.*, CCCLXVIII–CCCLXXIV.

115 Quod ad Procli *Commentarium in Parmenidem* attinet, censent Luna-Segonds (*op. cit.*, CCCLXVIII–CCCLXXIV) ipsum Pachymerem in A lemmata nova intulisse, quae ex Platonis D (Veneto scilicet Gr. 185) sumpsit; de Pachymere et D egit etiam Nibetti, *Un codice di Proclo… cit.*, 392–393.

Hermiae interpretationes, quae cum lemmatibus fere semper faciunt. Nos et in lemmatibus verba, quae Hermias legisse videtur, restituere conati sumus[116].

Haec disputationi de Platone ab Hermia usurpato praeposuimus, ne quis eandem fidem lemmatibus Parisini et ipsius Hermiae verbis habeat.

Rebus sic stantibus, ad Platonis exemplar ab Hermia usurpatum inveniendum solis Hermiae verbis utendum est vel dumtaxat eis Platonis verbis, quae in ipso corpore scholii leguntur. Ceterum ii tantum loci nos aliquid docere possunt, ubi Hermias aliquem errorem admisit, quem et alius saltem testis admisit, cum lectiones bonae in his indaginibus auxilio non sint.

Inter Platonis libros, qui *Phaedrum* exhibent, B D contra T W saepe facere notum est iique sunt libri, quibus *Phaedri* editores praecipue nituntur[117]. Ceterum, qua ex causa T W, alterius tertiaeque Platonis familiae codices potiores, tam frequentes errores communes exhibeant, clarum non est[118], neque nobis in animo est hic de hac re iterum disputare. Sunt aliqui codicum T W errores[119], quorum in partem veniebat Plato ab Hermia adhibitus; vide sis:

8, 25 (279 B): εἶναί μοι φίλια] B D Plato : εἶναί μοι φίλα T W Hermias; 38, 25 (232 E): ὥστε ἄδηλον αὐτοῖς εἰ ἔτι] B D Plato : ὥστε ἄδηλον εἰ ἔτι αὐτοῖς T W Hermias; 50, 4 (236 D): ἐσμὲν δὲ μόνω ἐν ἐρημίᾳ] B D Plato : ἐσμὲν δὲ μόνω μὲν ἐν ἐρημίᾳ T W Hermias sine dubio μέν legit; 54, 26 sqq. πρόκειτα πότερα ἐρῶντι] B D T W^{corr} Plato : πρόκειτα πότερον ἐρῶντι P W Hermias; 196, 20 sqq. (252 B): ὑβριστικὸν πάνυ] B D Plato : πάνυ ὑβριστικὸν T W P Stobaeus Hermias; 232, 26 sqq. (260 D): ἀλλ᾽ εἴ τι ἐμὴ συμβουλή] B D Plato : ἀλλ᾽ εἴ τις ἐμῇ συμβουλῇ T W Hermias; 260, 24 sqq. (271 E): ἢ μηδὲν εἶναι] Galenus Plato ipse : ἢ μηδὲ εἰδέναι T W : ἢ μηδὲν εἰδέναι Hermias : εἰ μὴ εἰδέναι B D

116 Aliter egerat Couvreur, qui lemmata libri Parisini accepit, vix recte. Quid autem de lemmatibus censeret Couvreur nescimus: ipse multa lemmata intulit, quod minime faciendum erat, praesertim ubi verba Platonica in ipso scholii corpore leguntur!

117 De his rebus cf. C. Moreschini, *Studi sulla tradizione manoscritta del Parmenide e del Fedro… cit.*; Platonis *Parmenides, Phaedrus*, rec. C. Moreschini… *cit.*, 5–15; Platon, *Phèdre*, notice par L. Robin… *cit.*, CCVI–CCXXV.

118 Horum errorum causa viri docti per multos annos codici Vindobonensi fidem abiudicarunt, quippe qui putabant librum W hos errores e familia T sumpsisse. Sed W e fontibus satis antiquis memoriam suam hausisse hodie, quod scimus, fere omnes concedunt. De his rebus breviter, sed satis clare, ante fere tria lustra disputaverunt E. A. Duke – W. F. Hicken – W. S. M. Nicoll – D. B. Robinson – J. C. G. Strachan, Platonis *Opera*, I, Oxonii 1995, XIV–XV.

119 Moreschinii Platonis editione anni 1985 usi sumus: pro erroribus igitur habentur lectiones a Moreschinio non acceptae.

Sunt et errores familiae **B D** qui apud Hermiam inveniuntur:

135, 30 sqq. (246 C) τελέα μὲν οὖν οὖσα] **T W P** Plato: οὖν om. **B D** Hermias; 150, 26 sqq. (247 A): ἄκραν ἐπὶ τὴν] **T W P** Proclus Plato ipse : ἄκραν ὑπὸ τὴν **B D** Hermias : 241, 12 sqq. (263 D): ἀμηχάνως γε ὡς σφόδρα] **T W** Plato : ὡς om. **B D** Hermias

Ex his tabulis eliceres fortasse Hermiam textum propiorem legisse illi, quem nobis **T W** tradiderunt[120]. Sunt et aliqui loci, ubi Hermias vel genuinam vel certe satis antiquam lectionem contra libros potiores praebet, cf.[121]:

1, 16–17 (227 C): τῷ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ τῷ ἐρῶντι] **Π**[1] Hermias : μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι Platonis codd Plato ipse; 32, 15 sqq. (229 C–D): εἶτα σοφιζόμενος φαίην αὐτὴν πνεῦμα Βορέου κατὰ τῶν πλησίον πετρῶν σὺν Φαρμακείᾳ παίζουσαν ὦσαι, καὶ οὕτω δὴ τελευτήσασαν λεχθῆναι ὑπὸ τοῦ Βορέου ἀνάρπαστον γεγονέναι ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου· λέγεται γὰρ αὖ καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὡς ἐκεῖθεν ἀλλ' οὐκ ἐνθένδε ἡρπάσθη] ita libri, sed pro εἶτα σοφιζόμενος P. von der Mühll εἰ σοφιζόμενος probabiliter coniecit; item verba ἢ ἐξ Ἀρείου ... ἡρπάσθη seclusit Bast: contendit nuper W. Bernard[122] in Hermiae exemplari εἰ σοφιζόμενος stetisse verbaque ἢ ἐξ Ἀρείου ... ἡρπάσθη afuisse; 45, 3 sqq. (235 B) μηδ' ἂν ἕνα] Hermias Plato ipse : μηδένα Platonis codd potiores; 46, 8 sqq. (230 B) ὥς γε τῷ ποδὶ] **Π**[1] Aristaenetus Hermias Plato ipse : ὥστε γε τῷ ποδὶ **B T W P** : ὡς τό γε τῷ

120 Liceat hoc loco aliqua de 236, 26–30 addere. Haec ita edidit Couvreur: *Οὐκ ἄρα μόνον* (261 D)· **Εἰς τὸ προκείμενον ἦλθεν, ὅτι ἡ** *ἀντιλογικὴ* **τέχνη καὶ πειθὼ οὐκ ἔστι** *μόνον περὶ δικαστήρια*, **ἀλλὰ καὶ τὰς κοινὰς διαλέξεις. Τὸ δὲ** *εἴ τις οἷός τε ἔσται·* **εἰ τέχνῃ χρώμενός τις οἷός τέ ἐστι** *παντὶ ὁμοιοῦν* **τῷ ἔχοντι ὁμοιότητά τινα πρὸς τὸ λεγόμενον.** Couvreur suspicatus est Hermiam **Τὸ δὲ** *ᾗ τις οἷός τε ἔσται·* **ᾗ τέχνῃ χρώμενός** scripsisse. Platonis libri potiores pro ᾗ praebent ἢ vel ἡ; solus **Coisl** [corr] ᾗ habet, quae lectio sine dubio genuina est. Lectionem **εἰ** soli Hermiae codd praebent; sed haec lectio ab Hermiae textu expellenda videtur. Constat enim altero loco **A** ante correctionem praebuisse ἣ, unde sine dubio colligendum est Hermiam scripsisse ᾗ, cum ἣ nullum sensum offerat. Si igitur altero loco ᾗ legendum est, sine dubio et in praecedenti ᾗ restituendum; quae lectio semel uno loco abolita et ab altero expulsa a librario est, qui recte vidit utroque loco idem verbum desiderari.

121 Aliquot horum locorum iam protulit A. Carlini, *Studi sulla tradizione antica e medioevale del Fedone*, Roma 1972, 112–113.

122 W. Bernard, *Zu Platon "Phaidros" 229 C 6 ff.*, «Museum Helveticum» 52 (1995) 220–224.

ποδὶ D; 135, 26 (246 B) ψυχὴ πᾶσα παντὸς] Π³ Plotinus Hermias Simplicius Psellus Plato ipse : ψυχὴ ἡ πᾶσα B : ἡ ψυχὴ πᾶσα D T W P; 152, 20 sqq. (247 C): θεωροῦσι] Platonis Parisini 1808 et 1810 Hermias Plato ipse : θεωροῦσαι Platonis codd potiores : 202, 9 sqq. (253 C): διείλομεν] Hermias Plato ipse (ut coni. Heindorf) : διειλόμην Platonis codd; 273, 6 (276 A): γνήσιον] Platonis codicis Coisliniani corrector Hermias Plato ipse : γνήσιος Platonis codd potiores.

Sunt et alii loci, ubi Hermias res alicuius momenti de Platonis textu offert; vide quae adnotavit Moreschini ad 228 E 6; 238 A 3; 247 A 8; 248 E 6; 249 A 6–7; 250 B 3; 250 E 4; 257 E 3; 260 D 7–8; 265 A 9; 269 C 4; 274 E 8.

DE HERMIAE EDITIONIBVS

De quibusdam veterum editorum, qui ante saec. XIX aliqua Hermiae frustula ediderunt, iam egit Lucarini (*De Hermiae… cit.*, 86–87). Hic addere aliqua de editione M. W. Mülleri[123], qui in paginis 47–48 editionis *Ionis* Platonici frustulum Hermiae edidit (89, 20 Γίνονται μὲν – 89, 29 ἐγχέσπαλος), libet. Addit Müller se hunc Hermiae locum sumpsisse e libro Hamburgensi, qui haec verba in folio 131 exhibebat. Scito ergo f. 131 codicis **H** Mülleri frustulum exhibere, ut nos certiores fecit v. d. nobisque amicissimus Vitus Lorusso Hamburgensis.

Sub finem saec. XVIII iam fata eo vergebant, ut Hermias integer prelis subderetur; nam ante paucos annos, quam Ast editionem principem ederet, Paschalis Baffi (1749–1799) idem opus aggressus est. Annis 1779–1780 Baffi codicem **y** scripsit eodemque fere tempore vir clarissimus J. B. C. d'Ansse de Villoison haec praedicabat[124]: *Neapolitanae autem bibliothecae S. Joannis a Carbonara historiam eiusque codicum Graecorum recensionem Hermiae in Platonis Phaedrum commentario Graeco a se cum sua versione et notis cumque nova ipsiusmet Phaedri versione mox edendo praemittet Cl. Baffius novae Neapolitanae Academiae, quae viris Graece doctissimis ut Cl. Minervino aliisque abundat, socius dignissimus illiusque patruus Baffi, qui nunc lustrat Calabriam*

123 Platonis *Ion sive de Iliade*, edidit M. W. Müller, Hamburgi 1782.

124 *Anecdota Graeca e Regia Parisiensi et e Veneta S. Marci deprompta*, ed. J. B. C. d'Ansse de Villoison, 2, 1781, 251, adn. Villoisoni locum iam legerat Couvreur (praef., XVI), sed male legit et "Bassius" scripsit; neque ea quae Couvreur addit, scilicet Baffium e **X** Hermiam edere velle, eis, quae nos docet Villoison, consentanea sunt. Fortasse Baffi et **s** anno 1794 descripsit, ut De Falco et Formentinae videtur, cf. quae de **s** supra diximus.

ut Graecos codices in ea latentes conquirat. Sed dis aliter visum: nam Baffi opus inceptum non absoluit annoque 1799, ut rerum novarum molitor, neci deditus est[125].

Baffium excepit Fridericus Ast, vir alioqui de Platone optime meritus, sed in Hermia edendo haud sibi par, ut iam autumavit Schanz (*Zu Hermeias, cit.*, 133). Non solum enim librum nullius pretii (M) pro unico fundamento habuit, sed et de ipso satis indiligenter rettulit innumeraque menda ipse parum attendens intulit; praeterea saepe tacite textum correxit. Quae res Couvrerum deceperunt, qui, cum M numquam vidisset, quantopere Ast turbavisset nesciebat; suspicatus est quidem Couvreur Astium parum diligenter de M rettulisse[126], sed in adnotatione sua omnia scripsit, tamquam Ast diligens fuisset. Nos hanc fidem Couvreuro exprobrare nolumus; lectorem tantum admonemus, ne de M adnotatione Couvreuriana fidat.

Lectionum quae Couvreur M tribuit duo genera dignoscuntur, illae scilicet innumerae, quae e c vel v in M fluxerunt (necnon paucae, quas M errore vel coniectura intulit), et illae quae in M non exstant, sed Ast errore vel coniectura in editionem suam tacite intulit. Primum igitur genus iure codici Monacensi tribuitur, alterum vix. Editio Asti eo insidiosissima est, quod editor interdum admonet se lectionem codicis immutavisse; unde, nisi M inspicias, crederes Astium semper lectorem admonuisse, ubi a M discedebat; sed ita non est. Neque omnem hanc discrepantiam erroribus typographicis tribues, si modo hanc tabulam aspexeris, ubi aliquot loci colliguntur, in quibus editio Astiana a M tacite discedit (omnes has lectiones M tribuit Couvreur):

p. 1, 12 χεῖρας ed. Asti : χεῖρα M rell. : 2, 6 ῥηθέντα ed. Asti : εἰρηθέντα M A c : 3, 19 φησίν ed. Asti : φήσας M rell. : 4, 28 τίς εἴη ed. Asti : τί οὖν M rell. : 6, 2–3 ἀποβάλλειν ἀνάγκη … μετενσωματώσεως τῶν om. ed. Asti : habent M rell. : 9, 12 Δόξαι τοῦ σκοποῦ om. ed. Asti : habent M rell. : p. 11, 18 πραγμάτων om. ed. Asti : habent M rell. : 16, 24 κινημάτων ed. Asti : κινήσεων M rell. : 18, 11 ἄλλως δὲ καὶ τὴν συνουσίαν

125 De eius vita moribusque cf. C. Francovich / A. Petrucci apud: “Dizionario Biografico degli Italiani” s. v. (1963). Digna sunt quae legantur haec Armandi Petruccii verba: *Due, e non lievi, furono i meriti del B.; il primo, e maggiore, quello di essersi dedicato, sull’esempio dei grandi filologi stranieri suoi amici, alla filologia formale, abbandonando l’antiquaria cara agli eruditi italiani; l’altro, quello di aver aperto la strada agli studiosi della diplomatica bizantina dell’Italia meridionale*.

126 Asti aliquot errores iam arguerat Schanz, qui M inspexerat, quod Couvrerum non fefellit (cfr. eius praefationis XVIII adn. 2).

ἐντεῦθα ed. Asti : ἄλλως τε καὶ τὴν συνουσίαν ἐντεῦθεν M rell. : 20, 11 ἑαυτὸν στροφή ed. Asti : αὐτὸν στροφή M rell. : 82, 13 βουλομένῳ ed. Asti : βουλομένου M rell. : 108, 4 προσεῖπε ed. Asti ed. Asti : προεῖπε M rell. : 108, 9–10 ψυχὴν καὶ … καὶ ἄλογον om. ed. Asti : habent M rell. : 122, 26 αὐτῆς ed. Asti : αὐτοῦ M : 170, 16 ἀνοχαῖς ed. Asti : ἀνοχεῖς M rell. : 185, 13 ἑαυτό ed. Asti : ἑαυτόν M rell. : 203, 8 ᾤκισεν ed. Asti : ᾤκησεν M rell. : 270, 15 ἐστί ed. Asti : εἰσί M rell. : 272, 17 λέγει ed. Asti : λέγω M rell.

Si aliqua excipias, quae errori typothetarum debentur, cetera coniecturae merae sunt, quas Ast tacite inferens Couvreurum decepit. Cave igitur ne adnotatione Couvreuriana de M fidas. Asti praecipuum meritum fuit nonnulla bene corrigere; cetera ignaviter neglexit neque post Couvreuri editionem Astiana aliquo cum fructu evolvitur.

Astium excepit Couvreur, qui negotium editoris, quoad Lutetiae manenti ceterorumque librorum notitia carenti licebat, optime explicuit. Codicem A Couvreur primus adhibuit miraque diligentia de eo rettulit; insuper, recentiorem Graecitatem philosophorumque sermonem ita callebat Couvreur, ut Hermiae orationem sescenties feliciter emendaverit apparatumque fontium diligentem instruxerit. Hoc unum Couvreuro obici potest, librorum cognationes non indagasse stemmaque a veritate prorsus aberrans depingere ausum esse. Sed et haec culpa tenuatur, si cogitaveris laterculum codicum editioni praemissum (praef. X–XVI) fere omnes Hermiae libros, qui in catalogis illius aetatis censebantur, complecti, omnisque evanescet reputanti Couvreurum adhuc adulescentem opere imperfecto mortuum esse! Cui Parcarum colos tam leves stetisse omnes philologiae studiosi valde dolemus.

Deerat in editione Couvreuriana index Graecitatis, qualem illa aetate E. Diehl et W. Kroll editioni Procli in *Timaeum* et in *Rempublicam* commentariorum subiecere. Hunc supplevit a. 1971 C. Zintzen, cum Couvreuri editio iterum sub prelis subiecta est[127].

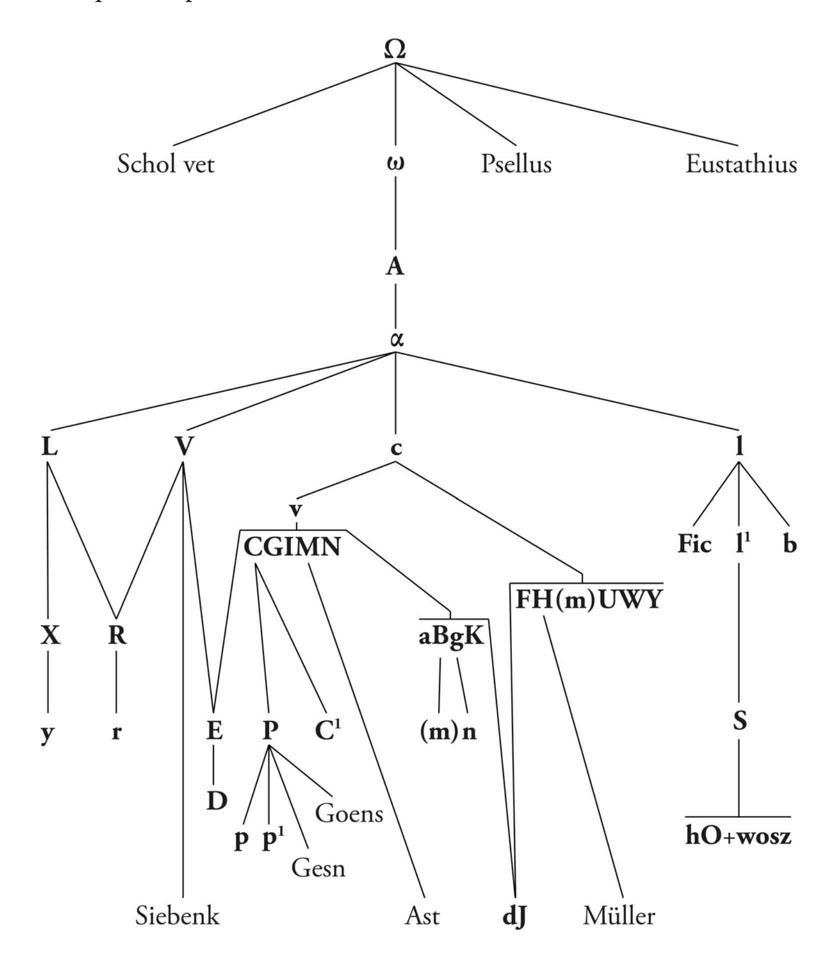
Ante tria lustra prodiit translatio Germanica a Hildegunda Bernard confecta, quam nos non sine fructu evoluimus. Nam mulier docta non solum Hermiam bene vertit, sed multos aliorum philosophorum locos ad Hermiam intelligendum perutiles prima attulit. Adde Bernardam hic illic bonas coniecturas excogitasse, quas nos accepimus; sed, dum librorum

127 Qui index, cum perutilis sit, est nihilominus insidiosus, cum non omnia exempla etiam illorum verborum, quae continet, complectatur; ceterum multa et maximi momenti vocabula sine causa omittutur.

manifestos errores defenere conatur, nonnumquam aquam e pumice postulavit Bernard[128].

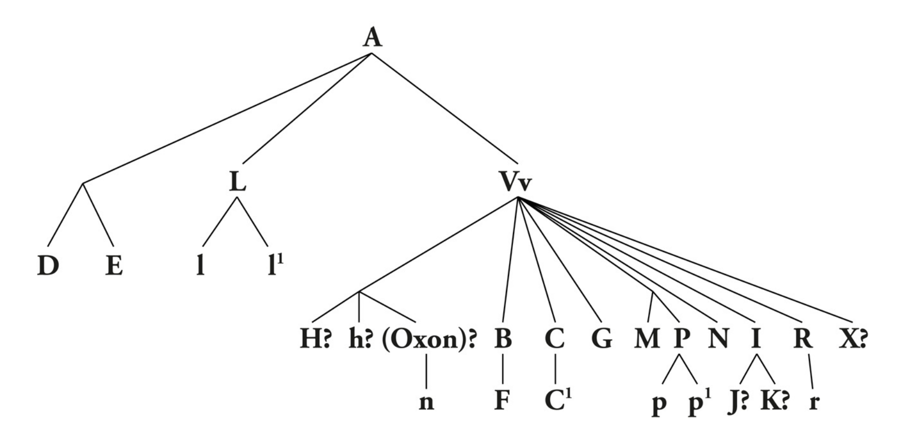
STEMMA

Ecce stemma, quod depinxit Lucarini (*Epimetrum… cit.*), nonnullis tantum additis, quae hic primum tractavimus:

128 Nos valde dolet translationem Dacicam inspicere non potuisse: vide infra in capite *Hermiae translationes* inscripto.

Quod stemma nobis satis firmum videtur; quam vero ab illo a Couvreuro depicto differat, nihil melius quam ipsorum propinquitas illustrare poterit; ecce igitur stemma Couvreuri:

HAEC EDITIO

Animum nobis dedit, ut hanc editionem proferremus, cum nova codicum aliorumque fontium adhuc neglectorum cognitio tum textum hic illic bene correxisse persuasio. Nam libros manuscriptos primi omnes exploravimus codicisque Parisini apographa (**c L l V**) primi adhibuimus. Horum librorum lectiones magni momenti erat publici iuris facere, praesertim cum ipse Parisinus tam amplis detrimentis affectus sit.

Ipsum Parisinum denuo contulimus aliquidque lucri et inde cepimus[129],

129 Ecce aliquot loci, ubi Couvreur falsa de Parisino refert; multi lapsus facile explicantur, cum Couvreur fere semper Parisino tribuat lectionem, quae re vera editionis Astianae est. Sine dubio contulit Couvreur Parisinum cum editione Asti, quae ratio paene omnia explicat. Vide sis: 82, 22 **A** praebet ὡς γὰρ οἰκείαν, sicut ceteri; ex Couvreuri apparatu efficitur Parisinum καὶ γὰρ οἰκείαν habere, quod re vera error est editionis Asti, qui in Couvreurianam irrepsit : 102, 31 ἐνιδρύουσι τοῖς θεοῖς re vera **A**, sicut ceteri libri, cum Couvreur Parisino ἐνιδρύουσι καὶ θεοῖς tribuat, quod ex Asti editione in Couvreurianam irrepsit : 113, 9 τῆς ψυχῆς κινήσεις praebet **A**, cui τῶν ψυχῶν κινήσεις tribuit Couvreur, quod re vera in editionem Gallicam ex Astiana irrepsit (Ast ex **M**, **M** ex **v**, **v** ex **c** mendum sumpsit) : 120, 2 ἀρχὴ κινήσεως habet **A** sicut **recc**, cui ἀρχὴ τῆς κινήσεως tribuit Couvreur (ex Astiana) : 123, 17 αὐτῆς γινομένων re vera **A**, cui αὐτῶν γινομένων tribuit Couvreur editione Astiana deceptus (Ast ex **M**, **M** ex **v**, **v** ex **c** αὐτῶν sumpsit) : 159, 8 ὑπ᾽ αὐτόν

etsi confitendum est Couvreurum in hac provincia tam bene egisse, ut vix magna incrementa speranda sint.

Ficini translationem (**Fic**) primi indagavimus adhibuimusque[130] editionisque Couvreurianae de scholiis veteribus recentioribusque perplexitatem in ordinem redigere conati sumus. Pselli paraphrasim primi ad partes vocavimus.

Characteribus grandioribus dumtaxat ipsissima verba Platonis aliorumque scriptorum edidimus; ubi aliquid Hermias immutavit, tales characteres non adhibuimus. Signis « » ad indicandam orationem rectam vel vocabula, quae cum verbis nuncupandi coniunguntur, usi sumus. Si cui videbimur hanc provinciam nonnumquam ad arbitrium vel inconstater administrasse, scito benevolus lector haud facile esse hanc rem ἀμέμπτως digerere (ne Couvreur quidem semper eandem rationem sequi videtur).

praebet **A**, sicut **recc**, cum Couvreur Parisino ὑπὲρ αὐτόν tribuat ex Astiana : 192, 2 ἄλλων ὧν εἶπεν praebet **A**, cui Couvreur ἄλλων εἶπεν tribuit, quod re vera in editionem Gallicam ex Astiana irrepsit (Ast ex **M**, **M** ex **v**, **v** ex **c** mendum sumpsit) : 211, 24 ποιῆσαι τὸ ἑνωθῆναι re vera habet **A** (sicut **L l**), cui Couvreur ποιῆσαι τῷ ἑνωθῆναι tribuit, quod invenerat in Astiana (Ast ex **M**, **M** ex **v**, **v** ex **c** hanc lectionem sumpsit) : 247, 26 καὶ ὁριστικόν **A** (sicut **recc**), cui Couvreur tribuit ὁριστικὸν editione Asti et hic deceptus.

Sunt et alia indiligenter adnotata, quae tamen ex erroribus typographicis ipsius Couvreuri vel eius typothetae nata videntur: 73, 10 lectionem ἐφιστᾶσι **A** tribuit Couvreur, cum re vera ἐφιστῶσι Parisinus praebeat, sicut ceteri codices et Astiana : 110, 10–11 lectio ἔστιν (**A**ª) ad ἔστι τό ante ἑτεροκίνητον referendum est, non ad ἐστὶ τό ante αὐτοκίνητον : 132, 22 τῶν τε θείων ψυχῶν praebet **A** ceterique libri necnon editio Astiana, τῶν τε θείων Couvreur. : 245, 27 διαιρετικῇ καὶ ὁριστικῇ praebet et **A** (sicut **recc** et Astiana, sine dubio recte, cf. quae adnotavimus ad locum), cui Couvreur ὁριστικῇ καὶ διαιρετικῇ perperam tribuit. Ad 14, 7 scribit Couvreur Parisinum Σωκράτης φησὶν ᾿Ολυμπιόδωρος ἐν τῷ εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην ὑπομνήματι ὡς πρῶτός ἐστι ὁ Φαῖδρος διάλογος τοῦ Πλάτωνος habere; est tamen in propatulo verbum Σωκράτης hic stare non posse. Re vera hoc verbum in Parisino a φησὶν ᾿Ολυμπιόδωρος separatum est et ad lemma ὦ φίλε referendum videtur: volebat scilicet scriba indicare haec verba a Socrate pronuntiata esse.

130 Cum Ficini interpretatio nondum publici iuris facta sit, verba Ficiniana, quae monstrabant Marsilium aliquid boni ad Hermiam restituendum excogitasse, edidimus (Lucarini, *Il contributo di Marsilio… cit.*). Occurrerunt tamen nobis haec retractantibus et alii loci, ubi Ficinus bonam lectionem divinasse visus est: ne lector verbis Ficinianis fraudaretur, in apparatu ea posuimus. Ceterum siglo **Fic** (characteribus scilicet crassioribus) usi sumus; melius erat scribere Fic., cum characteres crassiores libris ceterisque testibus adhibeantur, vix viris doctis, qui aliquid boni coniectarunt.

Ubicumque in apparatu post signum] alii testes afferuntur, sed nullus Hermiae liber, scito codices Hermiae cum lectione, quam in ipso textu invenis, facere[131].

Librorum Platonicorum discrepantiam hic illic adnotavimus, quod iam fecerat Couvreur, editionibus tamen illius aetatis fretus, quae ab hodiernis valde differunt. Praecipue illis locis has discrepantias adnotavimus, ubi Hermias vel solus vel cum paucis lectionem quandam alicuius momenti praebet. Testes lectionum Platonicarum non plene indicavimus[132], cum in Platonis editionibus facile reperiantur.

Ubi plura verba Platonica conexa characteribusque grandioribus conscripta in textu erant, si aliquid a codicibus Platonis differebant, librorum Platonicorum lectionem in apparatu indicavimus. Haec utilia poterunt fortasse esse, si quis indagare volet quomodo Hermias Platonis verba adhibeat et immutet.

Apparatum fontium locorumque similium fere omnem ex editione Couvreuri et ex translatione Bernardae deprompsimus[133].

* * *

Guidoni D'Alessandro et Floriano Ruppenstein, qui munus molestissimum, huius editionis machinae computatrici accommodandae, susceperunt, innumerasque nostras δευτέρας φροντίδας textui iam composito patienter inseruerunt, gratissimi sumus. Societas Humboldtiana Bonnensis novo beneficio nos obstrinxit, quippe quae et huic editioni pecuniam largita est.

Mulieri clarissimae Elisabethae Schuhmann, olim bibliothecae Teubnerianae antistiti, grati sumus; nec minorem gratiam Sabinae Vogt, quae Schuhmannae successit et Serenae Pirrotta, quae nuperrime Vogtam excepit, habemus. Etiam C. Legutke negotio nostro comiter auxiliata est.

131 E. g. 65, 9 ἄρνα φιλοῦσιν] Hermogenes : ἄρνας ἀγαπῶσιν Plato. Efficitur in Hermiae codicibus ἄρνα φιλοῦσιν extare, sicut apud Hermogenem.

132 Non indicavimus scilicet locos scriptorum, qui Platonis locum laudant.

133 Aliquid novi tamen et ipsi hic illic attulimus. Quod ad 102, 20 sqq. attinet, ubi sine dubio de Paraebio et Alcmaeone loquitur Hermias (cf. C. M. Lucarini, *Una nuova testimonianza sul mito di Fineo e di Paraibios*, «Philologus» 156, 2012, 158–165), nos admonuit R. Kassel iam R. Pfeifferum (in censura libri Uldarici von Wilamowitz-Moellendorff, *Hellenistische Dichtung in der Zeit des Kallimachos*, Berlin 1924, «Deutsche Literaturzeitung» 46, 1925, 2139) hic de Paraebio agi animadvertisse; sed Pfeifferi inventum omnes Apollonii Rhodii et Hermiae indagatores adhuc fefellerat.

Restat ut grates agamus ceteris viris mulieribusque doctis, qui nobis aliquo modo opitulati sunt. Sunt scilicet: E. Berti, G. Boter, A. Bowman, D. Cufalo, T. Dorandi, R. Ferri, M. R. Formentin, Ch. Förstel, S. Gentile, J. Hammerstaedt, W.-V. Ikas, S. Kaczko, R. Kassel, D. Knox, V. Lorusso, C. Luna, E. Nyström, Ph. Pontani, B. Seidensticker, S. Settis, G. Staab, J. L. del Valle Merino, M. Verweij, N. Wilson. Item bibliothecam Nationalem Bavaricam Monacensem, bibliothecam Scholae Normalis Superioris Pisanae, Institutum Scaligeranum Leidense, Societatem Hardtianam Genavensem, Universitatem Panormitanam necnon Pisanam grato animo prosequimur.

Scribebamus Panormi et Pisis Etruscis, mense Septembri a. S. MMXII

Carolus Martinus Lucarini
et Claudius Moreschini*

* Huius praefationis pp. VII–XXXIII et XL–LII necnon appendicem conscripsit C. M. Lucarini; caput "De librorum necessitudinibus" ambo composuimus.

Cum supra de **schol Siebenk** egerimus ipsorumque originem invenire non valuerimus, haud absurdum visum est ea hic subicere, ut et, cum ea in apparatu laudamus, lector statim inspicere possit et, si cui de Siebenkeesi fontibus indagare vacaverit, haec nostra editiuncula utilitati sit. Nam editio Hermanni, quae ultima **schol Siebenk** vulgavit, insidiarum plena est, cum Hermann quominus tacite multa mutaret non abstinuit. Hic nos **schol Siebenk** praebemus qualia in editione anni 1798 leguntur, abstersis tantum aliquibus labeculis orthographicis. Apparatum fontium non dedimus, cum omnia vel in nostra Hermiae editione vel in Cufali scholiorum veterum editione iam collecta sint. Ubi vel **schol vet** vel **schol Ruhnk** vel utraque eadem praebent, indicavimus. Siglo * insignivimus scholia, ubi Siebenkees adnotavit "eadem totidem verbis exhibet Hermias in schol. ined. ad Platonis Phaedrum" vel similia; Hermiae locos indicavimus.

227 A **Τῷ δὲ σῷ καὶ ἐμῷ ἑταίρῳ πειθόμενος Ἀκουμενῷ]** Τὸν Ἀκουμενὸν καὶ Σωκράτους καὶ ἑαυτοῦ καλεῖ ἑταῖρον ὁ Φαῖδρος, τοῦ μὲν Σωκράτους ὅτι ἰατροὶ ἄμφω· ὅπερ γὰρ ὁ Σωκράτης περὶ ψυχήν, τοῦτο ὁ Ἀκουμενὸς περὶ σῶμα, τοῦ δὲ Φαίδρου, ὅτι ἀμφότεροι περὶ τὸ φαινόμενον ἐπτόηνται. Καὶ γὰρ ὁ Φαῖδρος περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος, τὸ ἐν τοῖς λόγοις, ἐπτόηται· καὶ Ἀκουμενὸς ἰατρός ἐστι τοῦ φαινομένου, τουτέστι τοῦ σώματος. **schol Siebenk** * (cf. 19, 2 sqq.)

Ibid. **Ἐν τοῖς δρόμοις εἶναι]** Δρόμοι ἦσαν τόποι τινές, ὅπου ἔτρεχον οἱ νέοι· ἐκείνων τῶν ἐν τοῖς δρόμοις γυμνασίων ἀκοπώτεροί εἰσιν οἱ περίπατοι· ὡς κατὰ σχολὴν καὶ κατὰ βραχὺ γυμνάζοντες καὶ τὰς ἀναπαύλας ἐκ τοῦ πλησίον ἔχοντες· ὅτε γάρ τις βούλεται, δύναται καθέζεσθαι. **schol Ruhnk schol Siebenk** ≈ **schol vet** 4 C. * (cf. 19, 9 sqq.)

227 D **Κατὰ Ἡρόδικον]** Ἡρόδικος Σιλυμβριανὸς ἰατρὸς ἦν, καὶ τὰ γυμνάσια ἔξω τείχους ἐποιεῖτο, ἀρχόμενος ἀπό τινος οὐ μακροῦ, ἀλλὰ συμμέτρου ἄχρι τοῦ τείχους καὶ ἀναστρέφων. **schol Ruhnk schol Siebenk** = **schol vet** 10 C. (cf. 26, 16 sqq.)

229 C **Πρὸς τὸ τῆς Ἀγραίας διαβαίνομεν]** Ἀγραίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἵδρυσαν Ἀθηναῖοι· διὰ τὸ ἔφορον εἶναι παντὸς τοῦ ἀγρίου τὴν θεόν, καὶ πᾶν τὸ ἄγριον καὶ ἀνήμερον καταστέλλειν. **schol Ruhnk schol Siebenk** = **schol vet** 21 C. (cf. 32, 2 sqq.)

229 C–D **ἢ ἐξ Ἀρείου Πάγου]** Ἀρείου πάγος δικαστήριον Ἀθήνησιν ἐν Ἀκροπόλει οὕτω καλούμενον, πάγος μέν, ὅτι ἐν τόπῳ ὑψιλῷ τοῦτο· ἄρειος δέ, παρ᾽ὅσον οἱ φόνοι ἐκεῖσε ἐκρίνοντο. Ὁ δὲ Ἄρης τούτων ἔφορος

ἦν· ἢ ὅτι τὸ δόρυ ἔπηξεν ἐκεῖσε, ὁπότε δίκην ἔλαχεν πρὸς Ποσειδῶνα, τὸν τούτου υἱὸν Ἁλιρρόθιον ἀνελών, ὃς Ἀλκίππην βιάσατο, τὴν Ἄρεως αὐτοῦ καὶ Ἀγραύλου τῆς Κέκροπος θυγατέρα. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 22 C.

231 E Εἰ τοίνυν τὸν νόμον κ. τ. λ.] Εἰ τοίνυν λέγει τὸν νόμον εἶναι τοιοῦτον, ὡς νενομισμένου αἰσχροῦ τοῦ χαρίζεσθαι· τοῦτο δὲ πρῶτον μὲν παρ'ἱστορίαν ἐστίν, ἔτι δὲ καὶ ἐναντίωμα ἔχει. Εἰ γὰρ αἰσχρόν ἐστι τὸ χαρίζεσθαι κατὰ τὸν νόμον, οὐδενὶ χαριστέον, οὔτε τῷ ἐρῶντι οὔτε τῷ μὴ ἐρῶντι· τὸ γὰρ αἰσχρὸν πρὸς οὐδένα ποιητέον οὐδὲ λεκτέον. Ὅτι δὲ παρ' ἱστορίαν ἐκ τῶν δὲ μαθεῖν ἐστί, καὶ γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ἐφεῖτο ἐρᾶν καὶ τοῦ Ἔρωτος βωμοὶ καὶ ἀγάλματα ἦσαν καὶ Ἀντέρωτος ὡς καὶ ἐπιγράμματά γε ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων ἐγέγραπτο, ἐπαινούντων τὸ ἐρᾶν. Καὶ ὁ δρόμος γε ὁ μακρὸς τοῖς Παναθηναίοις ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἔρωτος ἐγίνετο· ἐντεῦθεν γὰρ ἁψάμενοι οἱ ἐφήβοι τὰς λαμπάδας ἔθεον καὶ τοῦ νικήσαντος τῇ λαμπάδι ἡ πυρὰ τῶν τῆς θεοῦ ἱερῶν ἐφήπτετο. Ὁ δὲ Σόλων ἐν τοῖς νόμοις καὶ πόσους πήχεις ἀπέχοντα ἀκολουθεῖν δεῖ τὸν ἐραστὴν τῷ ἐρωμένῳ δεδήλωκε καὶ τοῖς ἐλευθέροις τὸ ἐπιτήδευμα τετήρηκε, δοῦλον κωλύσας ἐρᾶν, ξηραλοιφεῖν δὲ καὶ τὸν ἀστράτευτον καὶ τὸν λιπόντα τὴν τάξιν καὶ τὸν μὴ θρέψαντα τοὺς γονεῖς μηδὲ θάψαντα καὶ τὸ φρούριον προδεδωκότα. Καὶ ἐν τοῖς ποιήμασιν ὡς καλοῦ τοῦ ἐρᾶν μνημονεύει, λέγων· Ὄλβιοι, ὦ παῖδές τε φίλοι καὶ μώνυχες ἵπποι, / καὶ κύνες ἀγραυταὶ καὶ ξένος ἀλλοδαπός. Καὶ ἔτι· Ἔργα δὲ Κυπρογενοῦς νῦν μοι φίλα καὶ Διονύσου / καὶ Μουσάων τίθησιν ἀνδράσιν εὐφροσύνας. schol Siebenk * (cf. 40, 9 sqq.)

235 C ἤ πού Σαπφοῦς – ἢ Ἀνακρέοντος] Σαπφὼ λυρικὴ ποιήτρια Σκαμανδρονύμου, Μιτυληναία· Ἀνακρέων δέ, καὶ οὗτος λυρικὸς ποιητής, Σκυθικοῦ ἢ Παρθενίου Τήιος. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 53 C.

235 D Καὶ σοὶ ἐγώ, ὥσπερ οἱ ἐννέα ἄρχοντες, ὑπισχνοῦμαι χρυσῆν εἰκόνα] Οἱ ἐννέα ἄρχοντες κατ' ἐνιαυτὸν καθιστάμενοι ὤμνυον μὴ παρανομήσειν· εἰ δὲ φωραθέντες ἔτυχον, ἐκ καταδίκης τῷ Ἀπόλλωνι πέμπειν εἰκόνα χρυσῆν, ἐπὶ καταδίκῃ τοῦ ἄρχοντος, χαριστήριον δὲ τῷ θεῷ παρὰ Ἀθηναίων. Σωκράτει γοῦν ὑπισχνεῖται Φαῖδρος, εἰ καλλίω λόγον εἴποι Λυσίου, καθάπερ οἱ ἄρχοντες, εἰκόνα καὶ αὐτοῦ καὶ Σωκράτους χρυσῆν εἰς Δελφοὺς τῷ Ἀπόλλωνι ἀναθήσειν. Πολήμαρχος οὖν ἐστιν ἄρχων, ᾧ κατήγγυον τοὺς ξένους· ἔτι δὲ ὥσπερ λοχαργὸς τοῦ βασιλέως, ὃς καὶ ἀπόντος αὐτοῦ ἐπιμελεῖται τῶν κατὰ τὴν πόλιν. Ὁ δὲ βασιλεὺς μυστήριον προνοεῖται, καὶ τὰς θυσίας τὰς πατρίους διοικεῖ. Ἄρχων δέ ἐστιν ὁ ἐπώνυμος τοῦ ἐνιαυτοῦ· οἷς πᾶσι καὶ ἑορταὶ καὶ θεοί, οἷς θύουσιν, καὶ δίκαι τινὲς ἀπονέμονται. Οἱ δὲ θεσμοθέται ἓξ εἰσὶν τὸν

ἀριθμόν, ἀφ' ὧν καὶ ὁ τόπος, ὅπου συνήεισαν καὶ ἐσιτοῦντο, Θεμίστιον ἐκαλεῖτο· εἶχον δὲ ἐξουσίαν τοῦ ὑπογράψαι τὰ δικαστήρια καὶ τὰς εἰσαγγελίας εἰσῆγον καὶ τὰς χειροτονίας καὶ προβολὰς καὶ γραφὰς παρανόμων καὶ ἄλλα τινά. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 54–55 C. (cf. 47, 2 sqq.)

236 B Παρὰ τὸ Κυψελιδῶν ἀνάθημα] Κύψελος Περιάνδρου πατὴρ ἦν· οὗπερ οἱ υἱεῖς, Κορίνθου τύραννοι γεγονότες, ὑπὸ Κορινθίων κατελύθησαν. Ἤυξοντο οὖν οὗτοι, εἰ πάλιν τὴν ἀρχὴν ἀνακτήσαιντο, χρυσὸν ἀνδριάντα τῷ θεῷ ἀναθήσειν ἐν Ὀλυμπίᾳ ὁλοοσφυρόν. Οἱ δ' ἐκράτησαν Κορίνθου, ἀνέθεσαν ἐκεῖσε μέγιστον ἄγαλμα χρυσοῦν τοῦ Διός. Ὀλύμπια δέ ἐστιν τόπος τις κατὰ τὴν Πελοπόννησον, ἐν Πίσῃ πόλει τῆς Ἤλιδος χώρας, ἔνθα τὰ Ὀλύμπια, καὶ ἀγὼν πενταετήριος, Μουνιχιῶνος μηνὸς ἤγετο τῷ Διί, ἐν οἷς κοτίνου στέφανος ἆθλον ἐδίδωτο τῷ νικήσαντι. Τινὲς δ' οὐ κότινον, ἀλλ' ἐκ τῆς λεγομένης καλλιστεφάνου ἐλαίας. Διαφέρει δὲ κότινος ἐλαικὸν ἀγριελαίας. Ἤγετο δὲ καὶ κατ' ἐνιαυτόν, ἅπερ ἐλάττω ἐκάλουν. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 57 C. (cf. 48, 12 sqq.)

Ibid. Εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς ἐλήλυθας] ἀπὸ μεταφορᾶς εἴρηται τῶν παλαιόντων, οἳ τοῦ ἀφορισμένου αὐτοῖς πρὸς τὸ παλαίειν τόπου ὁπότε ἐκπέσοιεν, εἶτα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ τόπου καὶ σχήματος εἰ πάλιν ἔλθοιεν, εἰς ὁμοίας ἐληλυθέναι λέγονται λαβάς[134], ὡς καὶ νῦν ὁ Σωκράτης εἰς τὴν αὐτὴν τῷ Φαίδρῳ περιῆλθε προσποίησιν τοῦ μὴ δύνασθαι λέγειν. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 59 C. (cf. 49, 6 sqq.)

241 B ὀστράκου μεταπεσόντος] ὀστράκου περιστροφὴ ἐπὶ τῶν διὰ τάχους εἰς φυγὴν ὁρμώντων. Εἴρηται δὲ ἀπὸ παιδιᾶς τοιαύτης. Διελόντες ἑαυτοὺς οἱ παῖδες ὡς ἰσαρίθμους ἑκατέρους γενέσθαι, οἱ μὲν πρὸς ἀνατολὴν ἵσταντο, οἱ δὲ πρὸς δυσμάς· ἄλλος δέ τις μεταξὺ ἑκατέρων καθήμενος ὄστρακον εἶχεν, ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς μέρους κεχρισμένον λεύκῃ, ἐκ δὲ θατέρου μελάνῃ· καὶ ἔρριπτε τοῦτο ὀρθόν. Καὶ εἰ μὲν κατεφέρετο τὸ

134 Hic adnotat Siebenkees: "Hermias in comment. inedito ad h. l. ita: Τὸ μὲν εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς ἀπὸ μεταφορᾶς εἴρηται τῶν παλαιόντων. Φανερὸς γάρ τις ἀφορίζεται τόπος, ἐν ᾧ παλαίουσιν, οἷον τετράγωνον πεπληρωμένον ψάμμου. Εἰ συνέβη οὖν τοὺς παλαίοντας ἐκπεσεῖν τοῦ τετραγώνου τοιόνδε σχῆμα ἐν τῷ παλαίειν ἔχοντας, οἷον ἢ περιπεπλεγμένους τοὺς πόδας, ἢ τὰ νῶτα κατέχοντας τοῦ ἑτέρου, ἐνίσταντο ἐκπεσόντες τοῦ τετραγώνου, καὶ ἤρχοντο ἐπὶ τὸ τετράγωνον· καὶ ἐδίδωσαν ἑαυτοῖς τὸ αὐτὸ σχῆμα τῆς πάλης, ὃ εἶχον ὅτε ἐξέπεσαν· οἷον τὰ νῶτα κατέχειν ἢ περιπεπλέχθαι τοὺς πόδας, καὶ οὕτως ἐξ ἀρχῆς ἐπάλαιον. Καὶ τοῦτό ἐστι τὸ εἰς τὰς ὁμοίας λαβάς." Siebenkeesium haec verba ex Hermiae V deprompsisse monstravit Lucarini, *De Hermiae… cit.*, 87.

λευκὸν μέρος ἄνω, οἱ πρὸς ἀνατολὰς ἑστῶτες ἐδίωκον τοὺς πρὸς ταῖς δυσμαῖς· εἰ δὲ τὸ μέλαν ἄνω, οἱ πρὸς ταῖς δυσμαῖς ἐδίωκον, ἕως καταλάβοιεν. Καταληφθέντες δὲ ἐβαστάζοντο ὑπ' αὐτῶν ὑφ' οὗ κατελήφθησαν τόπου, ἕως ἐπανέλθωσιν ἐπὶ τὸν τόπον ἀφ' οὗ τὴν ἀρχὴν ἔφυγον. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 69 C. * (cf. 63, 16 sqq.)

243 A ὃν Ὅμηρος μὲν οὐκ ᾔσθετο, Στησίχορος δέ] περὶ τῆς Ὁμήρου τυφλώσεως διάφοροι φέρονται ἱστορίαι· αἱ μὲν γὰρ αὐτὸν καὶ τυφλὸν ἐκ γενετῆς λέγουσι καὶ οὕτω τετέχθαι, οἱ δὲ ποιμαίνοντα παρὰ τῷ τάφῳ τοῦ Ἀχιλλέως πολλάς τινας καταβαλέσθαι εἰς τὸν ἥρωα χοὰς καὶ στεφάνους, καὶ παρακαλεῖν αὐτὸν ὀφθῆναι αὐτῷ· ὁ δὲ ἥρως ὤφθη μετὰ τῆς πανοπλίας λάμπων, καὶ Ὅμηρος μὴ ἐνεγκὼν τὴν θέαν καὶ τὴν λαμπηδόνα τῶν ὅπλων ἐτυφλώθη. οἱ δὲ ὅτι ἐπειδὴ εἶπε περὶ τῆς Ἑλένης, ὅτι ἡρπάσθη καὶ ἠγάγετο αὐτὴν Ἀλέξανδρος εἰς τὸ Ἴλιον καὶ ἔσχεν ὡς γυναῖκα, κατὰ μῆνιν τῆς ἡρωίνης ὡς ὑβρισθείσης παρ'αὐτοῦ ἐτυφλώθη. Περὶ δὲ τοῦ Στησιχόρου φασίν, ὅτι Λοκροὶ καὶ Κροτωνιᾶται ἐπολέμουν πρὸς ἀλλήλους, ἔθος δὲ ἦν τοῖς Λοκροῖς, μέρος τῆς στρατιᾶς ἀφρούρητον ἀνιεροῦν τοῖς ἥρωσιν ὡς ἐκείνων φρουρούντων αὐτό· τὸν οὖν Λεώνυμον τὸν στρατηγὸν τῶν Κροτωνιατῶν ἐπιθέσθαι ἐκείνῳ τῷ μέρει ὡς ἀφρουρήτῳ, καὶ τρωθέντα ἐξ ἀδήλου ἀναχωρῆσαι χαλεπῶς διακείμενον ὑπὸ τοῦ τραύματος. ἐλθεῖν οὖν αὐτὸν εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον διὰ θεραπείαν, καὶ λαβεῖν χρησμόν, ὅτι ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται· ἐπανερεμένου δ'αὐτοῦ καὶ τίς ὁ τρώσας (καὶ γὰρ ἦν ἄδηλον) ἀκοῦσαι ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς. Ἀπελθόντα οὖν αὐτὸν εἰς Λεύκην τὴν νῆσον ἱκετεῦσαι τὸν ἥρωα καὶ ἰδεῖν κοιμηθέντα τινὰς τῶν ἡρώων, καὶ λαβεῖν μὲν παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως θεραπείαν, ἀκοῦσαι δὲ παρ'αὐτῶν, εἰπεῖν τοῖς ἀνθρώποις, ὅτι οὐδὲν λανθάνει θεοὺς οὐδὲ ἥρωας ὧν πράττετε, ὦ ἄνθρωποι· ἐλθεῖν δὲ καὶ τὴν Ἑλένην καὶ εἰπεῖν ἀπαγγεῖλαι Στησιχόρῳ παλινῳδίαν ᾆσαι, ἵνα ἀναβλέψῃ· καὶ γὰρ Ὅμηρον δι' αὐτὸ τοῦτο τετυφλῶσθαι ὡς κατηγορήσαντά με. Καὶ οὕτω τὸν Στησίχορον ἀκούσαντα παρὰ τοῦ Λεωνύμου γράψαι τὴν παλινῳδίαν καὶ οὕτως ἀναβλέψαι. schol Siebenk * (cf. 80, 2 sqq.)

244 B Αἵτ' ἐν Δωδώνῃ ἱέρειαι] Περὶ τοῦ Δωδωναίου μαντείου διάφορά εἰσὶν τὰ ἱστορούμενα. Λέγουσι δὲ οἱ μὲν ὅτι δρῦς ἦν ἐκεῖ ἡ μαντεύουσα· οἱ δὲ ὅτι περιστεραί· τὸ δὲ ἀληθές, ὅτι γυναῖκες ἦσαν ἱέρειαι αἱ μαντεύουσαι δρυὶ τὴν κεφαλὴν στεφόμεναι, αἵτινες ἐκαλοῦντο πελειάδες. ἴσως οὖν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος πλανηθέντες ὑπόπτευσαν εἶναι περιστερὰς τὰς μαντευούσας. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν δρυὶ κατεστέφοντο, ἴσως διὰ τοῦτο εἰρήκασι καὶ τὴν δρῦν μαντεύειν. Ἔστι δὲ Διὸς τὸ μαντέιον, τὸ δὲ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος. schol Siebenk (cf. 98, 12 sqq.)

Ibid.: Ἐὰν δὴ λέγομεν Σιβύλλαν] Σίβυλλαι μὲν γεγόνασι δέκα· ὧν πρώτη ὄνομα Σαμβήθη· Χαλδαίαν δέ φασιν αὐτὴν οἱ παλαιοὶ λόγοι· οἱ δὲ μᾶλλον Ἑβραίαν, καὶ δὴ καὶ ἑνὶ τῶν παίδων τοῦ Νῶε εἰς γυναῖκα ἁρμοσθῆναι· καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα προεῖπε, ἧς καὶ μνήμην Νικάνωρ, ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου βίον ἀναγράψας, πεποίηκε. Δευτέρα δὲ Λίβυσσα, ἧς μνήμην ἐποιήσατο ἐν τῷ τῆς Σαλαμίνης προλόγῳ Εὐριπίδης. Τρίτη Δελφίς, περὶ ἧς ἱστόρησε Χρύσιππος. Τετάρτη Ἰταλική. Πέμπτη ἡ Ἐρυθραία, ἥτις καὶ τὰ κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον συνενεχθέντα προηγόρευσε, περὶ ἧς Ἀπολλόδωρος ὁ Ἐρυθραῖος διεξέρχεται. Ἕκτη ἡ Σαμία, ἧς τὸ ὄνομα Φυτώ. Ἑβδόμη ἡ Κυμαία μὲν γένος, ὄνομα δὲ Ἀμάλθαια· οἱ δὲ Ἐριώφυα φασίν· παρά τισι δὲ κλῆσιν ἠνέγκατο Ταράξανδρον. Βιργίλιος ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς Δηιφόβην αὐτὴν ὀνόμαξεν. Ἡ ὀγδόη ἡ Ἑλλησποντία. Ἐννάτη ἡ Φρυγία. Ἡ δεκάτη ἡ Τιβουρτία μὲν γένος, ὄνομα δὲ Ἀλβουναία. Φασὶ δέ, ὡς ἡ Κυμαία ἐννέα βιβλία χρησμῶν ἰδίων προσεκόμισε Ταρκυνίῳ Πρίσκῳ, τῷ τηνικαῦτα βασιλεύοντι τῶν Ῥωμαίων, καὶ τούτου μὴ προσηκαμένου, ἔκαυσε βιβλία β. Ἡ Ερυθραία ἐστὶν Ἐριφύλη καλουμένη. Φασὶν δ' αὐτὴν γεννηθεῖσαν εὐθὺς προειπεῖν ἐξ ὀνόματος ἕκαστον, καὶ ἔμμετρα φθέγγεσθαι, καὶ εἰς βραχὺν χρόνον τέλειον εἶδος ἀνθρώπου λαβεῖν. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 87 C.

248 C Θέσμος τε Ἀδραστείας] Ἡ Ἀδράστεια μία ἐστὶ θεὸς τῶν μενουσῶν ἐν τῇ νυκτί, γενομένη ἐκ Μελίσσου καὶ Ἀμαλθείας· ὁ μὲν οὖν Μέλισσος κατὰ τὴν πρόνοιαν εἴρηται· ἡ δὲ Ἀμάλθεια κατὰ τὸ ἀκλινές, καὶ μὴ μαλθάσσεσθαι. Ἐκ τῆς οὖν προνοίας τῆς ἀκλινοῦς γέγονεν ἡ Ἀθράστεια· ἥτις ἀδελφή ἐστι τῆς Εἴδης·

Εἴδη τ' εὐειδὴς
καὶ ὁμόσπορος Ἀδράστεια·

ἡ πάντων ὁμοῦ τῶν νόμων τὰ μέτρα ἐν ἑαυτῇ συλλαβοῦσα καὶ συνέχουσα, αὐτή ἐστιν ἡ Ἀδράστεια κεκλημένη διὰ τὸ τὰ ὑπ' αὐτῆς τεθέντα καὶ νομοθετηθέντα ἀναπόδραστα εἶναι. Διὸ καὶ πρὸ τοῦ ἄντρου τῆς νυκτὸς ἠχεῖν λέγεται.

παλάμησι δὲ χάλκεα ῥόπτρα
δῶκεν Αδραστείη.

Ἐν τοῖς προθύροις γὰρ τοῦ ἄντρου τῆς νυκτὸς ἠχεῖν λέγεται τοῖς κυμβάλοις, ἵνα πάντα τὰ αὐτῆς τῶν νόμων κατήκοα γένηται. Ἔνδον μὲν γὰρ ἐν τῷ ἀδύτῳ τῆς νυκτὸς κάθηται ὁ Φάνης· ἐν μέσῳ δὲ ἡ Νύξ, μαντεύουσα τοῖς θεοῖς ... Ἀδράστεια ἐν τοῖς προθύροις πᾶσιν νομοθετοῦσα τοὺς θείους θέσμους. Διαφέρει δὲ τῆς ἐκεῖ Δίκης, ὡς νομοθετική, δικαστικῆς.

Καὶ ἡ μὲν ἐκεῖ Δίκη λέγεται εἶναι τοῦ Νόμου τοῦ ἐκεῖ, καὶ Εὐσεβείας, αὐτὴ δὲ ἡ Ἀθράστεια ἐκ Μελίσσου καὶ Ἀμαλθείας[135]. schol Siebenk (cf. 168, 19 sqq.)

257 C Καὶ διὰ πάσης τῆς λοιδορίας ἐκάλει λογογράφον] Λογογράφους γὰρ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἐπὶ μισθῷ λόγους γράφοντας· ἦσαν γάρ τινες τῶν ῥητόρων πιπράσκοντες λόγους τοῖς λέγουσιν εἰς τὰ δικαστήρια· ῥήτορας δὲ ἔλεγεν δι' ἑαυτῶν λέγοντας. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 108 C. (cf. 219, 24 sqq.)

257 D Γλυκὺς ἀγκών] Ἐπὶ τῶν κατειρωνευομένων. Τόπος δέ ἐστιν ἐν τῇ Μέμφιδι, Ἀγκὼν προσαγορευόμενος ἀπὸ τῶν πλεόντων, κατ' ἀντίφρασιν ἴσως, διὰ τὸ δυσχερές. Ἔνιοι δὲ τάττουσιν αὐτὴν ἐπὶ τῶν εὐθυμούντων· παρ' ὅσσον τὸν ἀγκῶνα οἱ εὐφραινόμενοι τιθέασι. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 109 C. * (cf. 220, 24 sqq.)

259 B Φιλόμουσον] Ἀντὶ τοῦ φιλόσοφον. schol Siebenk (cf. 225, 14–15)

260 C Μὴ περὶ ὄνου σκιᾶς] Λέγεται ἐπὶ τῶν μηδενὸς ἀξίων μαχομένοις. Φασὶ δὲ εἱλκύσθαι τὴν παροιμίαν ἀπὸ τοῦ Δημοσθένει τῷ ῥήτορι συμβάντος. Δίκην γάρ ποτε, ὥς φησιν Ἀριστείδης, ἀπολογούμενος, ἧς τὸ τίμημα ἦν, τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, τοῦ κατηγόρου δεινῶς εἰρηκότος, καὶ προεξειργασμένου, διότι εὐθυνόμενος οὐδενὶ δικαίῳ, μόνῃ δὲ τῇ Δημοσθένους δεινότητι πέποιθεν. Ὡς οἱ δικασταὶ μετεωρισθέντες οὐ προσεῖχον τὸν νοῦν τῷ Δημοσθένει, ἀλλ' ἐθορύβουν, κωλύοντες ἀπολογεῖσθαι· καὶ τοῦτο συνέμεινεν ἐπὶ πλείονα χρόνον. Διαλειπόντων ποτὲ μικρόν, καὶ γενομένης βραχείας ἡσυχίας· ἄνδρες, ἔφη, δικασταί, μικρὸν μόνον χρόνον ἀνάσχεσθε, καὶ συγχωρήσατέ μοι λόγον οὐ πάλαι γεγονότα διηγήσασθαι. Τῶν δὲ συνχωρησάντων διὰ τὸ μέγαν ὑπολαβεῖν τὸ ὑπ' αὐτοῦ μέλλον λέγεσθαι· νεανίσκός τις, ἔφη, τῶν ἐπὶ φιλολογίαν εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν παραγεγονότων, ὅτε ἀποτρέχειν ἔμελλεν, ἐμισθώσατο ὄνον, πρὸς τὸ τὰ σκεύη αὐτοῦ διακομίσασθαι μέχρι Μεγαρέων. Ὑπὸ κύνα δὲ τῆς ὥρας ὑπαρχούσης, κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας ἐκκαίοντος τοῦ ἡλίου σφοδρότερον, οὔτε τὸ ὑποζύγιον συνέβαινεν ἐθέλειν ὁδοιπορεῖν, οὔτε αὐτὸν ἀκολουθεῖν δύνασθαι. Καταλύσαντος οὖν τὸ φορτίον τοῦ ὀνειλάτου, καὶ τὸν ὄνον στήσαντος ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ, μὴ δύνασθαι ὑπομένειν τὸ καῦμα, ἀλλὰ κακῶς διακείμενος, ὑπὸ τὴν τοῦ ὄνου σκιὰν ὑποδύς, μένειν οἷός τε ἦν. Τοῦ δὲ ὀνηλάτου ἐκεῖνον μὲν κολύωντος, ἑαυτῷ δὲ ἐπιβάλλειν λέγοντος, διὰ καὶ τὸν ὄνον ἴδιον εἶναι,

135 Inter alia haec hic adnotavit Siebenkees: "Ex hac notione Adrasteae nomen (sive id cum nostro Scholiaste et Hermia, apud quem eadem totidem verbis leguntur ἀπὸ τοῦ, τὰ ὑπ'αὐτῆς τεθέντα καὶ νομοθετέντα ἀναπόδραστα εἶναι, sive cum Eustathio […]) enatum est…".

καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ σκιὰν ὑπάρχειν ἰδίαν. Μεμισθωκέναι γὰρ μόνον τὸν ὄνον διακομίζοντα αὐτοῦ τὰ σκεύη, οὐ μὴν τὴν σκιὰν αὐτοῦ· ὡς δὲ καὶ ὁ νεανίσκος ἀντέλεγε πάλιν, φάσκων τὴν ἡμέραν ὅλην αὐτοῦ τὸν ὄνον εἶναι, καὶ πολλὴν ἀντιλογίαν συνέβαινεν ἐκ τούτου γίνεσθαι, ἕως εἰς μάχην ὥρμησαν. Ἐπειδ' ὁ μὲν ταῦτα εἰπών, κατέβαινεν ἀπὸ τοῦ βήματος, οἱ δὲ δικασταὶ κατεῖχον, ἀξιοῦντες τὸ γενόμενον πέρας ἐξηγήσασθαι ἐπιγραφῆς· ἄνδρες, εἶπεν, ὑπὲρ μὲν ὄνου σκιᾶς βούλεσθε ἀκοῦσαι, ὑπὲρ ἀνθρώπου δὲ κινδυνεύοντος τῷ βίῳ κωλύετε λέγειν; καὶ οὕτω τοὺς δικαστὰς συγχωρήσαντας ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ ῥήτορος ἐπιπλήχθαι, λέγειν ἀφιέναι. Ὅθεν τό τε τοῦ διηγήματος εὔστοχόν, καὶ τὸ τοῦ φρονήματος παρρησιαστικὸν διαμνημονευθὲν παροιμίας ἔλαβε τάξιν. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 119 C.

260 E Ἔτυμος τέχνη, ἄνευ τῆς ἀληθείας] Ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς ἀληθείας, φησὶν ὁ Λάκων ῥήτωρ τέχνην εἶναι ἀδύνατον. schol Siebenk = schol vet 124 C. (cf. 233, 24–25)

261 C Εἰ μὴ Γοργίαν … Ὀδυσσεά] Ἀπεικάζει τὸν Γοργίαν τῷ Νέστορι· ἐπειδὴ καὶ αἰδήμων καὶ πολυετὴς ἐγίνετο· ἑκατὸν γὰρ ὀκτὼ ἐλέγετο ζῆσαι ἔτη· τὸν δὲ Θρασύμαχον ὡς δεινὸν τῷ Ὀδυσσεῖ ἀπεικάζει. Τὸν δὲ Ἐλεάτην Ζήνωνα τῷ Παλαμήδῃ· ἐπειδὴ καὶ ἀριθμῶν καὶ κύβων καὶ πολλῶν ἄλλων εὑρετὴς ἐγένετο Παλαμήδης. Ὡς τεχνικὸν οὖν τὸν Ζήνονα παρέβαλε τῷ Παλαμήδῃ. schol Siebenk (cf. 235, 23 sqq.)

266 E λογοδαίδαλον] λογοδαίδαλός ἐστι λόγων τεχνίτης καὶ διαλεκτικὸς καὶ δυνάμενος τὰ ἀκίνητα ἀποδεικνύειν κινούμενα, ὥσπερ ὁ Δαίδαλος ἀποδιδράσκοντα καὶ κινούμενα ἐποίησε τὰ ἀγάλματα· πρὸ αὐτοῦ γὰρ συμμεμυκότα ἦσαν καὶ οὐκ εἶχον τοὺς πόδας διεστηκότας, ἀλλ' αὐτὸς πρῶτος διέστησε. schol Siebenk (cf. 250, 2 sqq.)

267 A Τισίαν τε] ἐπὶ τούτου καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Κόρακος φέρεται ἡ παροιμία ἡ· ἀπὸ κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν· οὗτος γὰρ σοφιστὴς ὢν ἐπηγγείλατο διδάσκειν τὸν μαθητὴν οὕτως, ὥστε τὴν πρώτην δίκην νικῆσαι· ἐὰν δῷς μοι, φησίν, εἰς μισθὸν τοσάσδε δραχμάς. Ὁ μαθητὴς ὑπέσχετο· εἰσῆλθε τὴν πρώτην δίκην περὶ τοῦ μὴ ἀποδοῦναι τοὺς μισθούς, διὰ λήμματος τὴν κρίσιν ποιούμενος, ἵνα καὶ νικήσας καὶ νικηθεὶς μηδὲν δῷ, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐλέχθη ἡ παροιμία. schol Siebenk (cf. 250, 15 sqq.)

Ibid. Γοργίαν τε] περὶ Γοργίου λέγεται ὅτι ἐρωτᾶν ἐκέλευεν ὅτι τις βούλεται, καὶ μηδενὸς ἐρωτῶντός ποτε φύλλον λαβὼν εἶπεν εἰς τὸ φύλλον λόγον τινά, εἶτα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ παμμήκη λόγον ἀπετείνετο. schol Siebenk (cf. 250, 21 sqq.)

267 B Πρόδικος] οὗτος τὴν τῶν ὀνομάτων εὗρεν ἀκρίβειαν, οἷον διαφορὰν τέρψεως, χαρᾶς, εὐφροσύνης, τέρψιν καλῶν τὴν δι' ὤτων

ἡδονήν, χαρὰν τὴν τῆς ψυχῆς, εὐφροσύνην τὴν διὰ τῶν ὀμμάτων. schol Siebenk (cf. 250, 24 sqq.)

Ibid. Τὰ δὲ Πώλου … μουσεῖα λόγων] ἐκεῖνος ἐξεῦρε τὰ πάρισα· διὸ καὶ μουσεῖα λόγων ἐκάλεσεν, ἐπειδὴ ἐδόκει τῇ καλλιλεξίᾳ πάνυ κοσμεῖν τὸν λόγον. schol Siebenk (cf. 251, 5 sqq.)

267 C διπλασιολογίαν] τὸ τὰ αὐτὰ δὶς λέγειν, οἷον· φεῦ φεῦ. schol Ruhnk schol Siebenk ≈ schol vet 142 C. (cf. 251, 7)

Ibid. γνωμολογίαν] ὡς Δημοσθήνης· ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ. Καὶ ἀλλαχοῦ· δεινὸν γὰρ ἡ πονηρία, καὶ τὰ ὅμοια. schol Siebenk cf. schol vet 143 C. (cf. 251, 8 sqq.)

Ibid. εἰκονολογίαν] εἰκονολογία ἐστίν, τὸ δι' εἰκόνος καὶ ὑποδείγματος παραστῆσαι τὸ λεγόμενον. schol Siebenk (cf. 251, 10–11)

Ibid. Λικυμνίων] οὗτος τὸν Πῶλον ἐδίδαξεν ὀνομάτων τινὰς διειρέσεις, οἷον ποῖα κύρια, ποῖα σύνθετα, ποῖα ἀδελφά, ποῖα ἐπίθετα, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς εὐέπειαν. schol Siebenk (cf. 251, 12 sqq.)

Ibid. ὀρθοέπεια] τουτέστι κυριολεξία· διὰ γὰρ τῶν κυρίων ὀνομάτων μετήρχετο ὁ Πρωταγόρας τὸν λόγον καὶ οὐ διὰ παραβολῶν καὶ ἐπιθέτων. schol Siebenk (cf. 251, 14 sqq.)

Ibid. τὸ τοῦ Χαλκηδονίου σθένος] ὁ Χαλκηδόνιός ἐστιν ὁ Θρασύμαχος, ὃς ἐδίδαξεν ὡς δεῖ οἶκτον ἐγείρειν τὸν δικαστὴν καὶ ἐπισπᾶσθαι ἔλεον, γῆρας, πενίαν, τέκνα ἀποδυρόμενα καὶ τὰ ὅμοια. schol Siebenk (cf. 251, 18 sqq.)

276 B Εἰς Ἀθώνιδος κήπους] Ἀδώνιδος κῆποι ἐπὶ τῶν ἀώρων καὶ ὀλιγοχρονίων καὶ μὴ ἐρριζομένων. Ἐμνήσθη δὲ αὐτῆς καὶ Εὐριπίδης ἐν Μελανίππῃ καὶ Πλάτων. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 149 C.

279 C Κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων] Κοινὰ τὰ τῶν φίλων λέγεται ἐπὶ τῶν εὐμεταδότων. Φασὶ δὲ λεχθῆναι πρῶτον τὴν παροιμίαν περὶ τὴν μεγάλην Ἑλλάδα, καθ' οὓς χρόνους ὁ Πυθαγόρας ἔπειθε τοὺς αὐτὴν κατοικοῦντας ἀδιανέμητα πάντα κεκτῆσθαι· φησὶ γοῦν ὁ Τίμαιος ἐν τῇ ιε' οὕτω· προσιόντων δ' οὖν αὐτῷ τῶν νεωτέρων καὶ βουλομένων συνδιατρίβειν, οὐκ εὐθὺς συνεχώρησε, ἀλλ' ἔφη δεῖν καὶ τὰς οὐσίας κοινὰς εἶναι τῶν ἐντυγχανόντων. Εἶτα μετὰ πολλά φησι· καὶ δι' ἐκείνους πρῶτον ῥηθῆναι κατὰ τὴν Ἰταλίαν ὅτι κοινὰ τὰ τῶν φίλων. Ἐμνήσθη δὲ ταύτης καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ θ' τῶν Ἠθικῶν. Κλέαρχος δέ φησιν ὑπὸ Χαλκιδέων τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πεμφθῆναι δῶρα εἰς Δελφοὺς Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι· τῶν δὲ Δελφῶν μαντευομένων εἰ ἐξ ἴσης τὴν ἀνάθησιν ποιήσονται, ἔφησεν ὁ θεός· κοινὰ τὰ τῶν φίλων. Καὶ Μένανδρος ἐν Ἀδελφοῖς β'. schol Ruhnk schol Siebenk = schol vet 151 C.

CONSPECTVS STUDIORVM

HERMIAE EDITIONES[136]

Allatius : Leo Allatius, *De patria Homeri*, Lugduni 1640. In cap. VIII edidit 80, 2–27 (Περὶ τῆς … ἀναβλέψαι)

Ruhnken : Timaei Sophistae *Lexicon vocum Platonicarum*, ex cod. ms. Sangermanensi nunc primum ed. atque anim. illustravit D. Ruhnkenius, Lugduni Batavorum 1754. Haec edidit:

ed. p. 131: 19, 24 – 20, 1 (ὁ δὲ Μόρυχος … διαβάλλει) = p. 200: 25, 21–24 (Οὐκ ἐτὸς … ἔχρηζον); p. 191: 30, 16–25 (Ἐρεχθέως … ἡρπάσθαι); p. 158: 32, 2–4 (Ἀγραίας … καταστέλλειν); p. 186: 33, 25–29 (Τὸ δὲ Τυφῶνος … Τυφωνίους); p. 186: 34, 4–7 (Τὸ δὲ πολυπλοκώτερον … ἀναπέμπειν); p. 168: 69, 16–23 (Σταθερὰ … στασιμωτάτην); p. 66: 75, 28 – 76, 2 (Τὸ δὲ ἐδυσωπούμην … ηὐλαβούμην); p. 79: 102, 32–34 (Ἐξάντη … εὐστομίαν); 167, 22 (Τὸ δὲ … ἀτέλεστοι); 193, 27–29 (ἐγχρίει … μελισσῶν); 268, 19–25 (ἔπειτα … εἶχεν)

Gesner : Orphei, *Argonautica, Hymni, Libellus de lapidibus et fragmenta*, ad codd. mss. et edd. vett. rec. I. M. Gesner, Lipsiae 1764. Haec edidit:

92, 27 – 93, 4 (οὐδένα γὰρ … τελειῶν αὐτόν); 99, 8 (καὶ τρεῖς … γενέσθαι); 127, 31–32 (Οὐ πρῶτος … Παρμενίδης); 144, 16–17 (τετρὰς δὲ … ἔνθα καὶ ἔνθα); 148, 23–25 (Αὐτῷ δὲ … ἔνθα καὶ ἔνθα); 153, 30 – 154, 3 (Ὁ γάρ τοι … ἀψευδέα πάντη); 155, 6–8 (ἔξω γὰρ … τοῦ Φάνητος); 161, 9–13 (Τριῶν γὰρ … τὴν δικαιοσύνην); 169, 1–2 (κεκλημένη … εἶναι)

van Goens : Porphyrius, *Περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ τῶν Νυμφῶν ἄντρου*, Graeca rest. animadv. suas adiecit R. M. van Goens, Traiecti ad Rhenum 1765. Haec edidit:

p. 101: 34, 16–23 (Κατὰ πάσας … τοῦ αἰσθητοῦ); p. 94: 62, 15–26 (ἐπειδὴ ἀπὸ … ἐπιπέμποντες); p. 101: 66, 16–20 (Διὰ τί … καλούμεναι); p. 108: 133, 18–27 (Ὑποβάλλουσι δὲ … οὖν εἶπον)

136 Locos a I. F. Fischero, Platonis saec. XVIII editore, editos (qui tamen paucissimi sunt quorumque mentionem fecit Couvreur, praef. p. V) non invenimus.

Valckenaer: L. C. Valckenaer, *Diatribe in Euripidis perditorum dramatum reliquias*, Lugduni Batavorum 1767. Edidit: 40, 14–19 (καὶ γὰρ … ἐφήπτετο)

Müller: M. W. Müller, Platonis *Ion sive de Iliade*, Hamburgi 1782. Pp. 47–48 edidit 89, 20–29 (Γίνονται μὲν … ἐγχέσπαλος)

Ast: Platonis *Phaedrus*, recensuit, Hermiae scholiis e cod. Monac. XI suisque commentariis illustravit D. Fridericus Astius, Lipsiae 1810

Couvreur: Hermiae Alexandrini *In Platonis Phaedrum scholia*, ad fidem codicis Parisini 1810 denuo collati edidit et apparatu critico ornavit P. Couvreur, Paris 1901; haec editio anno 1971 a Clemente Zintzen, indice verborum aucta, prelis denuo commissa est (Hildesheim – New York)

HERMIAE TRANSLATIONES

De Ficini translatione Latina (**Fic**) vide supra.

In sermonem Dacicum: A. Cornea et R. Bercea, Bucuresti 1983 (cf. Ann. Phil. LVII, 1986, 3347). Non vidimus.

In sermonem Germanicum: Hermeias von Alexandrien, *Kommentar zu Platons "Phaidros"*, übersetzt und eingeleitet von H. Bernard, Tübingen 1997

SCHOLIORVM IN PLATONEM EDITIONES

Siebenkees = *Anecdota Graeca*, ed. I. Ph. Siebenkees, Norimbergae 1798
Ruhnken = *Scholia in Platonem*, ed. D. Ruhnken, Lugduni Batavorum 1800
Bekker = *Commentaria critica in Platonem*, ed. I. Bekker, Berolini 1823
Hermann = *Platonis dialogi secundum Thrasylli tetralogias dispositi*, vol. VI, Lipsiae 1858.
Greene = *Scholia Platonica*, ed. W. C. Greene, Haverfordiae 1938
Cufalo = *Scholia Graeca in Platonem (I)*, ed. D. Cufalo, Roma 2007

CETERAE EDITIONES ADHIBITAE

Platonis:

Euthyphro, *Apologia Socratis*, *Crito*, *Phaedo*, *Cratylus*, *Theaetetus*, *Sophista*, *Politicus*: E. A. Duke, W. F. Hicken, W. S. M. Nicoll, D. B. Robinson, J. C. G. Strachan, Oxonii 1995
Phaedrus: C. Moreschini, Paris 1985
Respublica: S. R. Slings, Oxonii 2003
Ceteros dialogos ex editione Oxoniensi Burneti contulimus.

Ceterorum scriptorum[137]:

Aeschines, *Orationes*, ed. M. R. Dilts, Stutgardiae et Lipsiae 1997
Aeschylus, *Tragoediae*, ed. M. L. West, Stutgardiae et Lipsiae 1992
Alexander Aphrodisiensis, *In Aristotelis Topicorum libros octo commentaria*, ed. M. Wallies, Berolini 1891
Apuleius, *De philosophia libri*, ed. C. Moreschini, Stutgardiae et Lipsiae 1991
Aristoteles, *Analytica priora et posteriora*, ed. W. D. Ross et L. Minio-Paluello, Oxonii 1964
Id., *Ars rhetorica*, ed. R. Kassel, Berolini et Novi Eboraci 1976
Id., *Atheniensium respublica*, ed. M. Chambers, Leipzig 1986
Id., *Categoriae et De interpretatione*, ed. L. Minio-Paluello, Oxonii 1949
Id., *De anima*, ed. W. D. Ross, Oxonii 1956
Id., *De arte poetica liber*, ed. R. Kassel, Oxonii 1965
Id., *De generatione animalium*, ed. H. J. Drossaart Lulofs, Oxonii 1965
Id., *Du ciel*, ed. P. Moraux, Paris 1965
Id., *Ethica Eudemia*, ed. F. Susemihl, Lipsiae 1884
Id., *Ethica Nicomachea*, ed. I. Bywater, Oxonii 1894
Id., *Metaphysica*, ed. W. Jaeger, Oxonii 1957
Id., *Météorologiques*, ed. P. Louis, Paris 1982
Id., *Physica*, ed. W. D. Ross, Oxonii 1950
Id., *Topica et Sophistici elenchi*, ed. W. D. Ross, Oxonii 1958
Poetae comici Graeci, ed. R. Kassel et C. Austin, VII, Berolini et Novi Eboraci 1984–

137 In apparatu nonnumquam laudantur et alii scriptores, qui hanc vel illam Platonis lectionem praebent; horum scriptorum opera editoresque invenies in Platonis editionibus.

Damascius, *Commentaire du Parménide de Platon*, ed. L. Westerink adiuvantibus J. Combès, C. Luna, A.-Ph. Segonds, Paris 1997–2003

Id., *The Greek Commentaries on Plato's "Phaedo"*, II, Damascius, ed. L. G. Westerink, Amsterdam – Oxford – New York 1977

Id., *Vitae Isidori reliquiae*, ed. C. Zintzen, Hildesheim 1967

Diogenes Laertius, *Vitae philosophorum*, ed. M. Marcovich, Stutgardiae et Lipsiae 1999

Poetae epici Graeci, ed. A. Bernabé, Berolini – Lipsiae – Novi Eboraci, 1988–2007

Epicurea, ed. H. Usener, Lipsiae 1887

Etymologicum Magnum, ed. Th. Gaisford, Oxonii 1848

Eudocia Augusta, *Violarium*, ed. I. Flach, Lipsiae 1880

Euripides, *Fabulae*, ed. J. Diggle, Oxonii 1981–1994

Eustathius, *Commentarii in Dionysii "Περιήγησιν"*, ed. C. Müller, Parisiis 1861

Id., *Commentarii ad Homeri Iliadem pertinentes*, ed. M. van der Valk, IV, Leiden – New York – København – Köln 1971–1987

Die Fragmente der Vorsokratiker, ed. H. Diels et W. Kranz, Berlin 1951–1952[6]

Harpocration, *"Lexeis" of the ten Orators*, ed. J. J. Keaney, Amsterdam 1991

Herakleides Pontikos, ed. F. Wehrli, Basel 1953

Hermogenes, *Opera*, ed. H. Rabe, Lipsiae 1913

Herodotus, *Historiae*, ed. H. B. Rosén, Stutgardiae et Lipsiae 1987–1997

Hesiodus, *Opera*, ed. F. Solmsen, R. Merkelbach, M. L. West, Oxonii 1990[3]

Hierocles, *In aureum Pythagoreorum carmen commentarius*, ed. F. G. Koehler, Lipsiae 1974

Hippocrates, *Aphorismi*, ed. É. Littré, Paris 1844

Id., *De natura hominis*, ed. J. Jouanna, Berlin 2002[2]

Homerus, *Ilias*, ed. M. L. West, Lipsiae – Monachii – Stutgardiae 1998–2000

Id., *Odyssea*, ed. A. Ludwich, Lipsiae 1889–1891

Iambi et elegi Graeci, ed. M. L. West, Oxoni 1991[2]

Iamblichi Chalcidensis, *De anima*, ed. J. F. Finamore and J. Dillon, Leiden – Boston – Köln 2002

Id., *De mysteriis*, ed. É. Des Places, Lutetiae Parisiorum 1966

Id., *De vita Pythagorica*, ed. L. Deubner, editionem auxit U. Klein, Lipsiae 1975

Id., *In Platonis dialogos commentariorum fragmenta*, ed. M. Dillon, Leiden 1973

Id., *Testimonia et fragmenta exegetica*, ed. B. D. Larsen, Aarhus 1972

Id., *Theologoumena arithmeticae*, ed. V. De Falco, Lipsiae 1922

Ioannes Philoponus, *In Aristotelis Analytica priora commentaria*, ed. M. Wallies, Berolini 1905
Lysias, *Orationes cum fragmentis*, ed. C. Carey, Oxoni 2007
Marinus, *Proclus ou Sur le bonheur*, ed. H. D. Saffrey, A.-Ph. Segonds adiuvante C. Luna, Paris 2002
Poetarum melicorum Graecorum fragmenta, ed. M. Davies, Oxonii 1991
Menander, *Reliquiae selectae*, ed. F. H. Sandbach, Oxoni 1990²
Nicomachus Gerasenus, *Enchiridion*, ed. C. Janus (*Musici scriptores Graeci*, Lipsiae 1895)
Id., *Introductionis arithmeticae libri II*, ed. R. Hoche, Lipsiae 1866
Olympiodorus, *Commentary on the first Alcibiades of Plato*, ed. L. G. Westerink, Amsterdam 1956
Id., *In Platonis Gorgiam commentaria*, ed. L. G. Westerink, Leipzig 1970
Oracles chaldaïque, ed. É. des Places, Paris 1971
Orphicorum fragmenta, ed. O. Kern, Berolini 1922
Corpus paroemiographorum Graecorum, ed. E. L. a Leutsch et F. G. Schneidewin, Gottingae 1839–1851
Pausanias, *Graeciae descriptio*, ed. M. H. Rocha-Pereira, Leipzig 1973–1981
Photius, *Bibliothèque*, ed. R. Henry, Paris 1959–1991
Id., *Lexicon*, ed. Ch. Theodoridis, Berlin – New York, 1982-
Pindarus, *Epinicia*, ed. B. Snell et H. Maehler, Leipzig 1980
Plato comicus, *Die fragmentarischen Komödien*, ed. S. Pirrotta, Berlin 2009
Plotinus, *Opera*, ed. P. Henry et H.-R. Schwyzer, Oxoni 1964–1983
Plutarchus, *Quaestiones convivales*, ed. C. Hubert, Lipsiae 1938
Id., *Vitae parallelae*, I.1, ed. K. Ziegler, Lipsiae 1957²
Ps.-Plutarchus, *X oratorum vitae*, ed. J. Mau, Lipsiae 1971
Pollux, *Onomasticon*, ed. E. Bethe, 1900–1937
Porphyrius, *Fragmenta*, ed. A. Smith (adiuvante D. Wasserstein), Stutgardiae et Lipsiae 1993
Posidonius, *Die Fragmente*, ed. W. Theiler, Berlin – New York 1982
Proclus, *In primum Euclidis "Elementorum" librum commentarii*, ed. G. Friedlein, Lipsiae 1873
Id., *Commentary on the first Alcibiades of Plato*, ed. L. G. Westerink 1954
Id., *In Platonis Rempublicam commentarii*, ed. W. Kroll, Lipsiae 1899–1901
Id., *In Platonis Timaeum commentaria*, ed. E. Diehl, Lipsiae 1903–1906
Id., *The Elements of Theology*, ed. E. R. Dodds, Oxford 1963²
Id., *Institutio physica*, ed. A. Ritzenfeld, Lipsiae 1912
Id., *Théologie platonicienne*, ed. H. D. Saffrey et L. G. Westerink, Paris 1968–1997
Psellus, *Philosophica minora (II)*, ed. D. J. O'Meara, Leipzig 1989

Sappho et Alcaeus, *Fragmenta*, ed. E.-M. Voigt, Amsterdam 1971
Scholia in Aristophanis Vespas, ed. W. J. W. Koster, Groningen 1978
Scholia Graeca in Odysseam (α–δ), ed. F. Pontani, Roma 2007–2010
Simplicius, *In Aristotelis De caelo commentaria*, ed. I. L. Heiberg, Berolini 1894
Sophocles, *Fabulae*, ed. H. Lloyd-Jones et N. G. Wilson, Oxonii 1990
Stoicorum veterum fragmenta, ed. I. ab Arnim, Lipsiae 1903–1924
Suetonius, *Περὶ βλασφημιῶν, Περὶ παιδιῶν*, ed. J. Taillardat, Paris 1967
Suidae lexicon, ed. A. Adler, Lipsiae 1928–1938
Timaeus sophista, *Lexique platonicien*, ed. M. Bonelli, Leiden – Boston 2007
Tragicorum Graecorum fragmenta, ed. R. Kannicht, S. Radt, B. Snell, Göttingen 1971–2004
Vitarum scriptores Graeci minores, ed. A. Westermann, Brunsvigae 1845
Zenobius Athous, *Proverbia*, ed. W. Bühler 1982–2009

DISSERTATIONES QVAE AD HERMIAM PRAECIPVE SPECTANT NOMINAQVE VIRORVM DOCTORVM QUAE IN ADNOTATIONE CRITICA INVENIVNTVR

W. Bernard, *Zu Platon "Phaidros" 229 C 6 ff.*, «Museum Helveticum» 52 (1995) 220–224
A. Bielmeier, *Die neuplatonische Phaidrosinterpretation. Ihr Werdegang und Ihre Eigenart*, Rhetorische Studien XVI, Paderborn 1930
F. De Nicola, *Osservazioni critico-esegetiche alla "Parafrasi Cristiana" del "Manuale" di Epitteto*, «Boll. Class. Acc. Linc.» 19 (1998) 35–67
C. F. Hermann, Platonis *Dialogi*, vol. VI, Lipsiae 1858 (in editione Platonis scholiorum, praecipue Siebenkeesi, inveniuntur quaedam ad Hermiam perninentia; multa Hermann tacite correxit: quae res Couvreurum decepit)
A. S. Hollis, *The Reputation and Influence of Choerilus of Samos*, «Zeit. f. Pap. und Ep.» 130 (2000) 13–15
H. Jordan, *Zur Kritik der spätern Platoniker*, «Hermes» 14 (1879) 262–268
C. M. Lucarini, *Per il testo di Ermia neoplatonico*, «Philologus» 152 (2008) 148–154 = Lucarini[1]
Id., *De Hermiae commentariorum in Phaedrum codicibus quaestiones*, «Hermes» 140 (2012) 71–88 = Lucarini[2]
Id., *Una nuova testimonianza sul mito di Fineo e di Paraibios*, «Philologus» 156 (2012) 158–165 = Lucarini[3]

Id., *Per il testo di Ermia neoplatonico (II)*, «Materiali e discussioni per l'analisi dei testi classici» sub prelo = Lucarini[4]

Id., *Il contributo di Marsilio Ficino al testo di Ermia di Alessandria e l'originale greco da lui utilizzato*, «Rendiconti dell'Accademia Naz. dei Lincei» s. IX, 21 (2010) 491–511 = Lucarini[5]

Id., *Epimetrum de Hermiae codicibus*, «Hermes» 141 (2013), nondum publici iuris factum = Lucarini[6]

Lucarini = coniecturae hic primum prolatae

J. Luzac, apud Ruhnkeni editionem Timaei Sophistae

Ch.-P. Manolea, *The Homeric Tradition in Syrianus*, Θεσσαλονίκη 2004.

M. Minniti Colonna, *I codici napoletani degli "Scholia in Platonis Phaedrum" di Ermia di Alessandria*, «Vichiana» n. s. 7 (1978) 193–201

C. Moreschini, *Alcuni aspetti degli "Scholia in Phaedrum" di Ermia Alessandrino*, "ΣΟΦΙΗΣ ΜΑΙΗΤΟΡΕΣ «chercheurs de sagesse». Hommage à J. Pépin", Paris 1992, 451–460

Id., *Alla scuola di Siriano: Ermia nella storia del neoplatonismo*, apud "Syrianus et la Métaphisique de l'antiquité tardive": Acte du Colloque International, Université de Genève, 29 Septembre – 1er Octobre 2006, «Elenchos LI», Napoli 2009, 515–578

Id., *Ermia alessandrino nel Medioevo e nel Rinascimento: alcune note,* «Studi classici e orientali» 55 (2009) 283–300

Moreschini = coniecturae hic primum prolatae

V. Nibetti, *Un codice di Proclo ed Ermia alessandrino tra Giorgio Pachimere e Niceforo Gregora (Parisinus Graecus 1810)*, «Riv. di filol. e di istr. class.» 136 (2008) 385–395

R. Pfeiffer, censura libri: U. von Wilamowitz-Moellendorff, *Hellenistische Dichtung in der Zeit des Kallimachos*, Berlin 1924, «Deutsche Literaturzeitung» 46 (1925) 2139

K. Praechter, *Hermeias zu Platons Phaidros (S. 48, 3 f. 70, 4 C.)*, «Hermes» 46 (1911) 480 = Praechter[1]

Id., Hermeias (13), *RE* 15 (1912) 732–735 = Praechter[2]

L. Radermacher, *Artium scriptores. Reste der voraristotelischen Rhetorik*, «Sitzungsberichte der Österreichischen Akademie der Wissenschaften» 227.3 (1951)

G. Roskam, *An unresolved crux in Hermias of Alexandria ("In Phdr." 68.11 Couvreur)*, «Mnemosyne» sub prelo

Ch. E. Ruelle, *Notes sur trois manuscrits parisiens d'Hermias (scholies pour le Phèdre de Platon)*, «Rev. des études grecques» 3 (1890) 312–317

Id., *Note sur un passage du Néoplatonicien Hermias relativ à la musique (scholies sur le Phèdre de Platon, p. 107, Ast)*, «Rev. de philologie» 14 (1890) 123–126

M. Schanz, *Zu Hermeias*, «Hermes» 18 (1883) 129–136

C. E. Ch. Schneider (Platonis scilicet editor saec. XIX), in Couvreuri apparatu laudatus; nos locum de Hermia non invenimus

CONSPECTVS SIGLORVM

A = Parisinus Gr. 1810 (saec. XIII ex.)
A^{a} = Parisini correctio manus recentioris (ubi prima manus dispici nequit)
a = Parisini correctio manus recentioris (ubi prima manus dispicitur)
$A^{a.\,c.}$ = lectio codicis Parisini ante ipsius primae manus correctionem

c = Ambrosianus D 166 inf. (saec. XIV)
L = Laurentianus conv. soppr. 103 (a. 1358)
l = Laurentianus conv. soppr. 78 (saec. XIV)
V = Venetus Marcianus Gr. 228 (saec. XIV): librum III non habet

recc = consensus codicum **c L l V**

Fic = Marsilii Ficini interpretatio Latina (de qua cf. Lucarini[5])

Platonis testes in apparatu saepius laudati (reliquos in Moreschinii editione invenies):

B = Bodleianus Clarkianus 39 (anni 895)
D = Venetus Marcianus Gr. 185 s. XII
P = Vaticanus Palatinus Gr. 173 s. X–XI
T = Venetus Marcianus App. Class. IV 1 s. X
W = Vindobonensis Suppl. Gr. 7 s. X–XI
Π^{1} = Pap. Oxyr. 1016 s. II p. Ch.
Π^{3} = Pap. Oxyr. 1017 s. II–III p. Ch.
Π^{4} = Pap. Oxyr. 2102 s. II p. Ch.

In margine numeros foliorum codicis Parisini et editionis Couvreuri invenies.

ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΡΟΝ ΣΧΟΛΙΩΝ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ

5 Ὁ Σωκράτης ἐπὶ εὐεργεσίᾳ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους καὶ τῶν ψυχῶν 17r
τῶν νέων κατεπέμφθη εἰς γένεσιν· διαφορᾶς δὲ οὔσης πολλῆς κατά τε τὰ
ἤθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ψυχῶν, διαφόρως ἕκαστον εὐεργετεῖ,
ἄλλως τοὺς νέους, ἄλλως τοὺς σοφιστάς, πᾶσι χεῖρας ὀρέγων καὶ ἐπὶ
φιλοσοφίαν προτρεπόμενος. Καὶ νῦν οὖν τὸν Φαῖδρον ἐπὶ ῥητορικῇ
10 ἐπτοημένον ἐπανάγει ἐπὶ τὴν ἀληθῆ ῥητορικήν, τουτέστι φιλοσοφίαν.
Πρῶτον δὲ τὸ ὑλικὸν τοῦ διαλόγου καὶ τὸ πρόσχημα τῆς ὑποθέσεως
ἐκθώμεθα· χεῖρα γὰρ ἡμῖν οὕτως ὀρέξει πρὸς τὴν θεωρητικωτέραν
ἐπιβολὴν καὶ τὸν ὄντως σκοπόν.

Λυσίας ὁ ῥήτωρ ἐρῶν τοῦ Φαίδρου αἰσχρῶς, προσποιούμενος δὲ μὴ
15 ἐρᾶν, καὶ βουλόμενος αὐτὸν ἀποστῆσαι τῶν ἄλλων ἐραστῶν, κακούργως
καὶ παμπονήρως γράφει λόγον, ὡς δέον τ ῷ μ ὴ ἐ ρ ῶ ν τ ι μ ᾶ λ λ ο ν
ἢ τ ῷ ἐ ρ ῶ ν τ ι χ α ρ ί ζ ε σ θ α ι , δ ι ό τ ι ὁ μ ὲ ν μ α ί ν ε τ α ι ὁ δ ὲ
σ ω φ ρ ο ν ε ῖ , καί, συνελόντι εἰπεῖν, ἐν μὲν τῷ ἐρᾶν βλαβερὸν αὐτὸν ὄντα
καὶ νοσοῦντα μ ᾶ λ λ ο ν καὶ φευκτὸν διὰ τοῦτο τοῖς ἐρωμένοις
20 ἐπιδεικνύς, ἐν δὲ τῷ μετὰ τὸ ἐρᾶν ἄπιστόν τινα καὶ ἀβέβαιον· δέον οὖν
τῷ Λυσίᾳ ὡς μὴ ἐρῶντι χαρίζεσθαι ἢ τοῖς ἄλλοις ἐρασταῖς. Τοῦτον ὁ
Φαῖδρος ὑπερθαυμάζων τὸν λόγον, μαθητὴς Λυσίου καὶ ἐραστής,
συνέτυχε Σωκράτει ὑπὸ τὸ ἱμάτιον κατέχων τὸ βιβλίον καὶ ἠναγκάσθη
ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, ἐρωτώμενος π ό θ ε ν τε ἔρχεται καὶ π ο ῖ ἄπεισιν,

7 ἐπιτηδεύματα cf. *Symp.* 210 C ‖ 14 cf. schol vet 2 C. (ὁ Λυσίας οὗτος ῥήτωρ ἦν W schol Ruhnk: ῥήτωρ ὁ Λυσίας T) ‖ 16–18 227 C: 244 A ‖ 19 231 D ‖ 23 ὑπὸ τὸ ἱμάτιον cf. 228 D ‖ 24 227 A

9 ῥητορικῇ] ῥητορικὴν a ‖ 10 ἐπτοημένον] A recc: τερπούμενον a: προτετραμμένον A^marg (ceterum -μένον excisum) ‖ 12 ὀρέξει] verbi subiectum desiderat Couvr., sed subiectum est propositio, cf. e. g. Plat. *Euthyd.* 275 e (ὠφελεῖ) ‖ 16 τῷ] Plat. Π¹ om. rell. ‖ 17 τῷ] Plat. Π¹ om. rell. ‖ 18 σωφρονεῖ] post hoc v. lac. indic. Couvr., qui vocem ad quam referatur αὐτόν desiderat : librorum lect. def. Bernard : cf. ind. s. v. αὐτός ‖ 19 φευκτὸν] φευκτ⟨έ⟩ον dubit. Couvr. ‖ 20 μετὰ τὸ] A : μὴ a recc | δέον] δεῖν dubit. Couvr., non male, cf. 80,16. ‖ 21 ἢ] "intellege ⟨μᾶλλον⟩ χαρ. ἤ" Couvr., qui recte contulit 24,7 ; cf. K./G. § 540 Anm. 2 b ‖ 23 τὸ ἱμάτιον] τῷ ἱματίῳ Couvr. dubit. coll. Plat.

2 ἀναγνῶναι τὸν λόγον ἔξω πόλεως | κατὰ τὸν Ἰλισσὸν τὸν
ποταμόν. Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ λόγου, καὶ τοῦ Φαίδρου
ὑπερθαυμάζοντος ἀξιοῦντός τε τὸν Σωκράτη ὁμολογεῖν εἰ ἔχοι τις ἄλλος
πλείω τούτων καὶ καλλίω εἰπεῖν, ὁ Σωκράτης φησὶν οὐκ ἄξιον
ταύτῃ ἐπαινεῖν τὸν ποιητὴν τοῦ λόγου, ὡς τὰ δέοντα καὶ 5
κάλλιστα εἰρηκότα, ἀλλὰ μόνον ὅτι σαφῆ καὶ στρογγύλα
καὶ ἀποτετορνευμένα ἕκαστα τῶν ὀνομάτων εἴργασται.
Αἰτιᾶται δὲ ὅτι ἀτάκτοις καὶ τοῖς χρόνοις καὶ τοῖς νοήμασιν ἐχρήσατο
καὶ τοῖς λόγοις αὐτοῖς, ὅτι τε ἀπὸ τελευτῆς ἤρξατο, εἰς ὃ
καταλῆξαι ὤφειλεν ἐκεῖθεν ἀρξάμενος· ἀπὸ γὰρ τοῦ μετὰ τὸν ἔρωτα 10
χρόνου, ἀλλ᾽ οὐκ ἀπὸ τῆς προσηκούσης ἀρχῆς· καὶ ὅτι οὐκ ἔχει
ἀναγκαίαν τάξιν τὰ εἰρημένα οὐδὲ ἕνα εἱρμὸν καὶ ἓν σῶμα, ὡς τόδε
μετὰ τόδε κεῖσθαι, ἀλλὰ χύδην βέβληται· καὶ ὅτι πολλάκις τὰ αὐτὰ
εἶπε [καὶ πρῶτον ὅτι οὐχ ὡρίσατο περὶ ποίου λέγει ἔρωτος καὶ ὅτι
†ἄγονος† τὰ αὐτὰ πλεονάκις εἰπών] ὡς ἐξ ὑπτίας νέων· καὶ ὅτι 15
χύδην καὶ ἀτάκτως ἐμβέβληται τὰ εἰρημένα καὶ ἄτακτα τὰ νοήματα.
Ἀχθομένου οὖν τοῦ Φαίδρου πρὸς τοὺς ἐλέγχους τοῦ ἐραστοῦ τοῦ Λυσίου
λόγου, καὶ λέγοντος [ὅτι] μηδένα ἂν ἔχειν εἰπεῖν εἰρηκότα τούτων
καλλίω καὶ βελτίω, φησὶν ὁ Σωκράτης ἀκηκοέναι πλείω καὶ
καλλίω εἰρηκότων τινῶν περὶ τούτων αὐτῶν, οἷον Σαπφοῦς τῆς 20
καλῆς καὶ Ἀνακρέοντος τοῦ σοφοῦ· καὶ διὰ τοῦτο [δύνασθαι]
καὶ αὐτὸς κατὰ τὰ ὑπ᾽ αὐτῶν εἰρημένα ἔχειν εἰπεῖν βελτίω καὶ

1 229 A ‖ 4–7 234 E ‖ 9 264 A ‖ 12 264 C ‖ 13 264 B ‖ 14 263 D ‖ 15 264 A: *Respubl.* 529 C ‖ 18–19 235 C ‖ 19 235 B ‖ 20–22 235 C

4 καὶ] ἢ a ‖ 6 εἰρηκότα] L l V : εἰρηθέντα A c ‖ 8–16 Αἰτιᾶται … νοήματα (16)] haec hic legi stupemus, cum ex 263 D – 264 C sumpta sint, summariumque *Phaedri* molestissime interrumpant (hic enim de 234–235 agitur) : Couvr. καὶ πρῶτον … εἰπών (14–15) et καὶ ὅτι … νοήματα (15–16) delevit, remedio parum efficaci: nobis hic duo scholia videntur contineri (ambo aliena) quorum primum cum verbis αὐτὰ εἶπε (13–14) finit ; alterum (καὶ πρῶτον … νοήματα) tamquam prioris iteratio conceptum est (pendet enim et ipsum ab αἰτιᾶται) cui addit ea quae ad ὁρισμὸν ἔρωτος pertinent (ex 263 D sumpta): utrumque scholion ex solis 263–264 effictum videtur, nisi quod ὅτι πολλάκις τὰ αὐτὰ εἶπε (13–14) et τὰ αὐτὰ πλεονάκις εἰπών ex 235 A fluunt: verbum ἄγονος (15) corruptum videtur, sed, cum de emendatione parum liqueat (cf. quae adnotavimus ad 3,10), certum est, textu alterutrius scholi iam corrupto, alterum scholion scriptum esse: cogitavit enim auctor scholi recentioris ἄγονος "imperitus" significare, quod vix fecisset, nisi in scholio vetustiore verbum iam corruptum invenisset 10 ὤφειλεν] ὤφειλλειν a ‖ 14–15 [καὶ[1] … εἰπών] del. Couvr., cui et ὡς ἐξ ὑπτίας νέων suspecta ‖ 15 νέων] Couvr. e Plat.: λέγων A recc : librorum lect. def. Bernard: ceterum ὡς ἐξ ὑπτίας νέων hic vix stare possunt et post ἤρξατο (9) transponenda videntur ‖ 18 [ὅτι] del. Couvr. ‖ 20 καλλίω] Ruelle: καλὰ A recc ‖ 21 [δύνασθαι] del. Couvr.

καλλίω τῶν Λυσίου λόγων. Ὁ δὲ ἀξιοῖ αὐτὸν εἰπεῖν ἀπεχόμενον ὧν εἶπε Λυσίας, καὶ οὕτω χρυσῆν αὐτοῦ εἰκόνα στήσειν. Καὶ ὁ Σωκράτης φησὶν ὡς ἀληθῶς χρυσοῦν εἶναι τὸν Φαῖδρον, εἰ οἴεται λέγειν Σωκράτη ὅτι Λυσίας τοῦ παντὸς διήμαρτεν ἐν τῷ λόγῳ· τοῦτο
5 γὰρ μηδὲ ⟨ἂν⟩ τὸν φαυλότατον συγγραφέα παθεῖν. Αὐτίκα περὶ οὗ ὁ λόγος, παντὶ πρόχειρον εἰπεῖν ὅτι ὁ μὲν ἐρῶν νοσεῖ, ὁ δὲ μὴ ἐρῶν σωφρονεῖ, καὶ δεῖ τῷ σωφρονοῦντι μᾶλλον ἢ τῷ νοσοῦντι χαρίζεσθαι. Τῶν οὖν φανερῶν εὑρεῖν οὐ τὴν εὕρεσιν δεῖ ἐπαινεῖν, ἀλλὰ τὴν διάθεσιν, τῶν δὲ χαλεπῶν εὑρεῖν
10 πρὸς τῇ διαθέσει καὶ τὴν εὕρεσιν. †Ἄγονος† οὖν καὶ κατὰ τὴν διάθεσιν, ἀπὸ τελευτῆς ἀρξάμενος | καὶ χύδην καὶ ἀτάκτοις 3 τοῖς νοήμασι καὶ τοῖς λόγοις χρησάμενος. Συγκαταθεμένου οὖν τοῦ Φαίδρου (μέτρια γὰρ ἦν τὰ λεγόμενα), λέγει ὁ Σωκράτης τὸν δεύτερον λόγον, εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν τῷ Λυσίᾳ καθείς, ἐγκαλυψάμενος
15 μέντοι τὴν κεφαλήν, διὰ τὸ ὅπως ποτὲ κατ᾽ Ἔρωτος μέλλειν λέγειν, ὡς οὐχ ἑκὼν ἁπτόμενος τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὠφελείας τοῦ νέου. | Καὶ 17v πρῶτον μέν, ἐπειδὴ ἀμφίβολον ἦν τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα (ἐσήμαινε γάρ τι φαῦλον κατὰ τοὺς πολλούς, ἕτερον δὲ ἀγαθόν), ὁρίζεται περὶ ποίου ἔρωτος λέγει. Καὶ «ἐπιθυμίαν» κατὰ γένος φήσας εἶναι τὸν ἔρωτα
20 (ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦσι καὶ οἱ μὴ ἐρῶντες, καὶ ἴδια ὀνόματα ἐπ᾽ αὐτοῖς κεῖται· οἱ μὲν γὰρ χρηματισταί, οἱ δὲ φίλοινοι ἢ φίλιπποι καλοῦνται· οἱ δὲ περὶ τὴν τῶν σωμάτων ἐπιθυμίαν ἐρρωμένως ἑλκόμενοι ἐρωτικοὶ καλοῦνται παρὰ τοῖς πολλοῖς, καὶ ἔρως ἐστὶν ὁ τοιοῦτος ἐπιθυμία ἐρρωμένως ῥωσθεῖσα ἐπὶ σωμάτων
25 κάλλει, ὕβρις μᾶλλον [ὁ τοιοῦτος] ὀφείλων ἐπονομάζεσθαι ἢ ἔρως), εἶτα

2 235 D ‖ 3–6 235 E ‖ 8–10 236 A ‖ 11 264 A | 264 B ‖ 14 237 A ‖ 20 237 D
21 φίλοινοι ἢ φίλιπποι cf. *Lysis* 212 D ‖ 24 238 C

2 αὐτοῦ] "fort. αὐτῷ legendum, cum apud Platonem dativus σοί legatur" Couvr.
4 διήμαρτεν] διήμαρται a ‖ 5 ⟨ἂν⟩ ex Platone add. Couvr. | συγγραφέα παθεῖν] παθεῖν συγγραφέα Plato ‖ 9 διάθεσιν] διάθεσιν ἐπαινετέον, τῶν δὲ μὴ ἀναγκαίων τε καὶ χαλεπῶν Plato ‖ 10–12 Ἄγονος…χρησάμενος] delenda esse censet Lucarini, cum haec, sicut illa quae 2,8–16 continentur, ex 264 sumpta sint summariumque molestissime interrumpant: ceterum haec et intolerabiliora videntur, cum verbum συγκαταθεμένου optime sententiae τῶν οὖν φανερῶν … εὕρεσιν (ll. 8–10) minime subsequenti (ἄγονος … χρησάμενος) conveniat, cf. 236 A: de ἄγονος cf. etiam quae adnotavimus ad 2,8: ἄτοπος dubit. Couvr. (cf. 90,20): ἄτεχνος Lucarini coll. 10,16: possis etiam suspicari ἄγονος aliquo modo ex ἀγεννῶς (264 B) ortum esse ‖ 11 ἀτάκτοις] ἀτάκτως l V Couvr. dubit. ‖ 20 ἐπιθυμοῦσι] καὶ μὴ ἐρῶντες ἐπιθυμοῦσι Plato ‖ 25 κάλλει] "fort. κάλλος ex Plat. vel κάλλη legendum" Couvr.: ἐπὶ σωμάτων κάλλος ἐρρωμένως (ἐρώμενος B D) ῥωσθεῖσα (ῥωσθεῖσαν B² Dionys.) Plato | [ὁ τοιοῦτος] non vertit Fic del. Couvr.

διελὼν τὸν λόγον ἑαυτοῦ ὁ Σωκράτης (ὡς καὶ ὁ Λυσίας, εἰ καὶ
ἀτάκτως), εἰς τὸν ἐν ᾧ ἐρᾷ χρόνον καὶ ἐν ᾧ μὴ ἐρᾷ, τὴν διαβολὴν καθ'
ἑκάτερον ποιήσεται. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος τοῦ λόγου, καθ' ὃν ἐρᾷ
χρόνον, εἰς βλάβην τείνειν τῷ ἐρωμένῳ φησί· καὶ τὴν βλάβην τριχῶς, εἰς
ψυχήν, εἰς σῶμα, εἰς τὰ ἐκτός· κωλύει γὰρ τὸν ἐρώμενον ἔχεσθαι τῶν 5
πρὸς ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην ἀγόντων λόγων· ἀσκεῖν δὲ παραινεῖ ὅσα
πρὸς τὴν αὑτοῦ ἐπιθυμίαν ἥδιστά ἐστι· βούλεται δὲ αὐτὸν ἔρημον εἶναι
φίλων καὶ συγγενῶν, ἵν' ὅτι μόνος μόνῳ συνῇ, ἔπειτα χρημάτων
ἄπορον, ἵν' ἔχοι τὸν ἐρώμενον ἑαυτῷ προσέχοντα καὶ ἄλλῳ μηδενί· ἀηδῆ
δὲ εἶναι καὶ τὴν συνουσίαν, διότι ὁ μὲν προκέκοφεν, ὁ δὲ νέος ἐστίν· 10
ἧλιξ γὰρ ἥλικα τέρπει. Τὸ δὲ δεύτερον μέρος τοῦ λόγου, καθὸ
μὴ ἐρᾷ, εἰς ἀπιστίαν καὶ λήθην· παυσάμενος γὰρ τοῦ ἔρωτος,
4 ὀστράκου περιστροφῇ, ἀποφεύξεται τὸν | ἐρώμενον, πολλοὺς
λόγους καὶ ὑποσχέσεις καταισχύνας· ἄπιστος οὖν καὶ
ἀβέβαιος. 15

Οὕτω δὴ συμπληρώσας τὸν περὶ τοῦ οὕτως ἐρῶντος λόγον, ὅσα ἔχει
κακά, καταπαύει τὸν λόγον καὶ οὐκέτι φησὶν ἐρεῖν περὶ τοῦ μὴ ἐρῶντος,
ὅσα ἔχει ἀγαθά· «ἐπειδή, φησί, λοιπὸν ἐνθουσιῶ, ἐὰν ἄρξωμαι περὶ
αὐτοῦ λέγειν· νυμφόληπτος γάρ, φησίν, ὑπὸ τῶν Νυμφῶν
γέγονα· εἰ γὰρ ψέγων τοσαῦτα εἶπον ὅσα ἔχει κακὰ ὁ ἐρῶν, τί ἂν εἰ 20
ἐπαινῶν εἴποιμι ὅσα ἔχει ἀγαθὰ ὁ μὴ ἐρῶν; πλὴν γίνωσκε, φησίν· ὅσα
ἔχει κακά, εἴπομεν, ὁ ἐρῶν, τούτων τὰ ἐναντία ἔχει ἀγαθὰ ὁ
μὴ ἐρῶν».

Ταῦτα εἰπὼν ἐβουλήθη τὸν ποταμὸν διαβὰς ἀπιέναι· καὶ
γίνεται αὐτῷ τὸ εἰωθὸς σημεῖον καὶ τὸ δαιμόνιον, ὥστε 25
καί τινα ἀκοῦσαι φωνήν· τοῦτο δὲ αὐτῷ ἐπίσχεσις τοῦ παρόντος γίνεται.
Συνῄσθετο οὖν ὅτι οὐ δεῖ ἀπιέναι· ἡμαρτηκέναι γὰρ τὸ ὅπως ποτὲ κατὰ
Ἔρωτος εἰπεῖν, θεοῦ ὄντος· τί οὖν; καθαρσίου φησὶ πρῶτον δεῖσθαι· ἔστι

8 239 E ‖ **9** 240 E ‖ **11** 240 C: *Respubl.* 329 A: *schol. in Od.* γ 36 b 2 P.: Diogen. 5.16: Suid. H 231 A.: Damasc. *Vita Is.* fr. 99 Z. ‖ **13** 241 B: *Respubl.* 521 C ‖ **13–14** *Symp.* 183 E **19** 238 D ‖ **19–22** 241 E ‖ **24** 242 A ‖ **25** 242 B

1 ὡς καὶ] ὡς c L ‖ **3** ἑκάτερον] ἕτερον L V ‖ **4** βλάβην[2]] βλάβην ⟨διεῖλεν⟩ dubit. Couvr. ‖ **8** φίλων καὶ συγγενῶν] συγγενῶν καὶ φίλων Plato | ὅτι] ὅτι ⟨μάλιστα⟩ Ast, sed ὅτι saepe invenitur cum adiectivo (cfr. LSJ s. v. ὅτι, 1, III) plerumque superlativo, apud seriores vero nonnumquam et positivo (cfr. Stephanus, s. v. ὅτι col. 2333) ‖ **9** ἔχοι] ἔχει A[a. c.] **22** τούτων] τἀναντία τούτων ἀγαθὰ Plato ‖ **24** ποταμὸν] ποταμὸν τοῦτον Plato, cf. 69,9 **25** τὸ εἰωθὸς] τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖον Plato ‖ **27** τὸ] τῷ vel ⟨διὰ⟩ τὸ Ast: prima emendatio placet, cf. tamen e. g. Thuc. 1.39.2 τἀκεῖ … ἁμαρτόντες

δὲ τὸ καθάρσιον ἡ παλινῳδία, τὸ ὑμνῆσαι τὸν Ἔρωτα. Ἀμείνων γὰρ εἶναι κατὰ τοῦτο Ὁμήρου καὶ Στησιχόρου· ὁ μὲν γὰρ Ὅμηρος τυφλωθεὶς διὰ τὸ κακῶς εἰπεῖν τὴν Ἑλένην οὐδὲ ᾔσθετο, ὁ δὲ Στησίχορος σ τ ε ρ η θ ε ὶ ς τ ῶ ν ὀ μ μ ά τ ω ν δ ι ὰ τ ὴ ν τ ῆ ς Ἑ λ έ ν η ς
5 κ α κ η γ ο ρ ί α ν συνῄσθετο καὶ τὴν Παλινῳδίαν ᾄσας ἀ ν έ β λ ε ψ ε π α ρ α χ ρ ῆ μ α· ἀμείνων οὖν ἀμφοτέρων εἶναι αὐτός, Ὁμήρου μὲν ὅτι οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ᾔσθετο, Στησιχόρου δὲ ὅτι πρὶν παθεῖν ᾔσθετο.

Λέγει οὖν τὸν ἕτερον λόγον, τὴν παλινῳδίαν, περὶ τοῦ ἔρωτος, γ υ μ ν ῇ λοιπὸν τ ῇ κ ε φ α λ ῇ, ὅσων ἐστὶν ἡμῖν ἀγαθῶν αἴτιος. Καὶ
10 πρῶτον μὲν καθολικώτατον καὶ ἀληθέστατον λόγον εἰπὼν ὅτι· «π ε ρ ὶ π α ν τ ό ς, ὦ π α ῖ, μ ί α ἀ ρ χ ή, ε ἰ δ έ ν α ι π ε ρ ὶ ο ὗ ὁ λ ό γ ο ς, ἢ π α ν τ ὸ ς ἁ μ α ρ τ ά ν ε ι ν ἀ ν ά γ κ η», τουτέστιν εἰδέναι τὴν οὐσίαν περὶ οὗ ὁ λόγος, τὸ δὴ δοκοῦν ἰσχυρότατον εἶναι ἐπιχείρημα ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ [τοῦ Λυσίου], τὸ ὅτι ὁ μ ὲ ν μ α ί ν ε τ α ι ὁ δ ὲ
15 σ ω φ ρ ο ν ε ῖ, δείκνυσιν ὅτι ἡ μανία οὐχ ἁπλοῦν ἐστιν, ἀλλ᾽ ἔστι τις καὶ θεία μανία. Καὶ διελὼν αὐτὴν τὴν μανίαν εἰς τέσσαρα μέρη, μαντικήν, τελεστικήν, ποιητικήν, ἐρωτικήν, ἐφόρους ἑκάστῃ δίδωσι θεοὺς Ἀπόλλωνα, Διόνυσον, Μούσας, Ἔρωτα, καταλέγων ὁπόσα ἀγαθὰ ἐκ τούτων δίδοται, τῆς μαντικῆς τε καὶ τελεστικῆς καὶ ποιητικῆς 〈…〉 (διὸ
20 καὶ τὸ τ̄ παρεμβεβλῆσθαι· μ α ν ι κ ὴ ν γὰρ λεγομένην τὸ πρῶτον, μ α ν τ ι κ ὴ ν ὕστερον προσηγόρευσαν). Καὶ ταῦτα | μὲν πρὸς τὸ μὴ φαῦλον εἶναι τὸ τῆς μανίας ὄνομα. 5

Εἶτα μέλλων λέγειν πόσα ἐκ τοῦ ἔρωτος ἡμῖν ἐπιπέμπεται, πρῶτον ὁρίζεται τὸν ἔρωτα, ἵνα εἰδείημεν κατὰ ποίου σημαινομένου ταῦτα λέγει,
25 ὡς καὶ ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ πεποίηκε. Καὶ ἐπειδὴ μαίνεται ὁ ἐρῶν, ὁρίζεται τὸν ἔρωτα θείαν μανίαν εἶναι κατὰ ἀνάμνησιν τοῦ αὐτοκάλλους. Ἐπεὶ οὖν ἀνάμνησις οὐκ ἂν | γένοιτο τούτου, μὴ ἀθανάτου οὔσης τῆς 18r ψυχῆς, διὰ βραχέων περὶ ἀθανασίας ψυχῆς διαλέγεται, ἐπιστημονικοὺς καὶ ἀποδεικτικοὺς λόγους περὶ αὐτῆς προφερόμενος. Ἀσωμάτου δὲ καὶ
30 ἀοράτου αὐτῆς οὔσης, τὸ εἶδος ὑφηγεῖται λέγων ἐοικέναι αὐτὴν σ υ μ φ ύ τ ῳ δ υ ν ά μ ε ι ὑ π ο π τ έ ρ ο υ ζ ε ύ γ ο υ ς τ ε κ α ὶ

4–6 243 A–B ‖ 9 243 B ‖ 10–12 237 B–C ‖ 14–15 244 A ‖ 17 ἐφόρους cf. 265 C
20–21 244 C ‖ 31–6,1 246 A

1 γὰρ] δὲ dubit. Couvr. ‖ 4 στερηθεὶς] τῶν γὰρ ὀμμάτων στερηθεὶς Plato | τῆς] om. Platonis codd: habet Π[4] ‖ 5 κακηγορίαν] Fic Couvr. e Plat. (cf. 80,25): κατηγορίαν A recc Platonis Π[4] ‖ 5–6 ἀνέβλεψε παραχρῆμα] παραχρῆμα ἀνέβλεψε Plato ‖ 7 δὲ ὅτι] δὲ ὅτι 〈οὐ〉 Couvr., fort. recte: librorum lect. def. Bernard (*ist der überlieferte Text haltbar, wenn man einen Subjektswechsel annimt*) ‖ 14 [τοῦ Λυσίου] del. Lucarini[1] ‖ 19 〈…〉 lac. indic. Couvr.
23 πόσα] πόσα 〈ἀγαθὰ〉 Fic Couvr. ‖ 28 βραχέων περὶ] evanidum in A

ἡ ν ι ό χ ο υ. Ἐπεὶ οὖν ὑπόπτερον ἡγεῖται τὴν ψυχήν, τὴν δὲ ὑπόπτερον
φύσιν ποτὲ μὲν ἀποβάλλειν ἀνάγκη τὰ πτερά, ποτὲ δὲ π τ ε ρ ο φ υ ε ῖ ν,
περὶ ἀνόδου καὶ καθόδου καὶ μετενσωματώσεως τῶν ψυχῶν διαλέγεται,
περί τε θείων καὶ ἀνθρωπίνων, πῶς ἕπονται Διὶ τῷ μεγάλῳ ἡγεμόνι, αἱ
μὲν ἀεί, αἱ δὲ ποτέ, κ α τ ὰ ἕ ν δ ε κ α μ έ ρ η τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ 5
διῃρημένης· καὶ ὅτι αἱ μὲν ὑπερθέουσι τὰ νῶτα τοῦ οὐρανοῦ, θεωροῦσαι
τὴν αὐτοδικαιοσύνην, αὐτοσωφροσύνην καὶ τὰ ἑξῆς, αἱ δὲ τοτὲ μὲν
ἦρ[ξ]αντο τοτὲ δὲ ἔδυσαν, αἱ δὲ ὑποφέρονται λοιπὸν εἰς γένεσιν καὶ τοὺς
ἐννέα βίους αἱροῦνται ἐκ τῆς ἐκεῖ τῶν εἰδῶν θέας. Ὁ μ ὲ ν ο ὖ ν
ν ε ο τ ε λ ὴ ς ἀπὸ τοῦ ἐνθάδε κάλλους ἐπὶ τὸ ἐν νῷ κάλλος ὀ ξ έ ω ς 10
φ έ ρ ε τ α ι καὶ σέβει τὸν ἐρώμενον, καὶ συνανάγει αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ ἐπὶ
τὸ νοητόν, μίαν κοινὴν ζωὴν ἀσπαζόμενος, ἅτε δὴ κατεχόμενος τῷ
κοσμίῳ καὶ θείῳ ἔρωτι ἡγεμόνι χρώμενος [τῷ θείῳ ἔρωτι]· ὁ δὲ μὴ
τοιοῦτος καὶ τὸ αἰσχρὸν τῆς ἡδονῆς ἀσπαζόμενος καὶ τὸν ἐφύβριστον
ἔρωτα ἐπὶ τὸ ἀλόγιστον καὶ ἄνουν τῆς ὕλης ὑποφέρεται. Ταῦτα δὲ 15
ἱκανῶς ἐνδείκνυται καὶ ἐμψυχότατα διὰ τῆς εἰκόνος τοῦ τε ἡνιόχου καὶ
τοῖν δυοῖν ἵπποιν, τοῦ μὲν εἴκοντος τῷ κελεύσματι καὶ πειθηνίου τῷ
ἡνιόχῳ, τοῦ δὲ οἰστρῶντος καὶ τῷ κέντρῳ μὴ ὑπείκοντος.

Ἀποδοὺς οὖν τὴν παλινῳδίαν τῷ Ἔρωτι, εὔχεται τῷ Ἔρωτι αὐτῷ
6 ὑπέρ τε ἑαυτοῦ καὶ Λυσίου καὶ Φαίδρου, ἑαυτῷ | μὲν ἵνα παραμένῃ ἣν 20
δέδωκεν αὐτῷ ἐρωτικήν, Λυσίᾳ δὲ καὶ Φαίδρῳ ἵνα εἰς φιλοσοφίαν
τρέποιντο. Καὶ ἀξιοῖ τὸν Φαῖδρον πεῖσαι Λυσίαν ἵνα εἰς τοὐναντίον
γράψῃ· ὁ δέ φησι μὴ ἂν ἐθελήσειν, ἐπειδή τις ἔ ν α γ χ ο ς ὠνείδισεν
αὐτῷ καλῶν λ ο γ ο γ ρ ά φ ο ν αὐτόν· ὁ δέ φησι μὴ ἁπλῶς ὄνειδος εἶναι
τὸ γράφειν λόγους, ἀλλὰ τὸ κακῶς γράφειν· τὸ δὲ καλῶς οὐκ ὄνειδος. 25
Καὶ οὕτως ἐπεισέρχεται ὁ περὶ τῆς ῥητορικῆς λόγος.

Τί οὖν τὸ καλῶς γράφειν καὶ λέγειν ἑξῆς ζητεῖ, καί φησι τοῦτο εἶναι
τὸ καλῶς γράφειν, ὅταν τις εἰδὼς τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος γράφῃ
τε καὶ λέγῃ. Ὁ δὲ Φαῖδρος οὔ φησιν οὕτως ἀκηκοέναι, ἀλλὰ ἐκείνως, ὅτι
οὐδὲν δεῖ τὴν ἀλήθειαν εἰδέναι, ἀλλὰ τὴν δόκησιν τῆς ἀληθείας, ὅ ἐστι τὸ 30
πιθανόν. Καὶ τὴν ἀτοπίαν τοῦ λεγομένου ἐπιδείκνυσιν ὁ Σωκράτης ἐπὶ

2 251 C ‖ 5 246 E ‖ 9–11 250 E ‖ 23–24 257 C

1 ἡνιόχου] Fic Ast e Plat.: ἡμιόνου A recc | ὑπόπτερον[1]] -ό- ex emend. in A 3 διαλέγεται] Fic Couvr.: διαλήψεται A recc : librorum lect. def. Bernard ‖ 7–8 τοτέ … τοτέ] ita et A : ποτέ … ποτέ c L ‖ 8 ἦρ[ξ]αντο Fic Couvr. e Plat. | αἱ δὲ] Couvr.: αἱ καὶ A recc : librorum lect. def. Bernard: cf. 9,28 sqq.; 11,26 sqq. ‖ 11 συνανάγει] συνάγει c V 13 [τῷ θείῳ ἔρωτι] del. Ast: fort. etiam ἡγεμόνι χρώμενος delenda ‖ 16 τοῦ τε] Couvr.: διά τε τοῦ A[a] recc ‖ 31 πιθανόν] ποθανόν A[a. c.]

τοῦ ἵππου καὶ ὄνου, [καὶ] ὅταν μὴ εἰδώς τις αὐτοῖν τὴν διαφορὰν λέγῃ πρὸς ἕτερον ἀγνοοῦντα καὶ πείθῃ ὅτι ὁ ὄνος ἵππος ὢν τυγχάνει. Δεῖ οὖν τὸν μέλλοντα καλῶς γράφειν εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων· καὶ οὕτως ἥ τε ἀληθὴς καὶ ⟨ἡ⟩ δημώδης ἐξετάζεται ῥητορική, ἡ μὲν ἀληθείας 5 ἐπήβολος οὖσα καὶ ἐπιστήμη δικαίων καὶ μὴ δικαίων, φιλοσοφίας ὀπαδὸς καὶ μόνῳ προσήκουσα φιλοσόφῳ, θεοῖς καὶ ἀνθρώποις κεχαρισμένα ποιοῦσα καὶ λέγουσα· ἡ δὲ δημώδης ψυχαγωγίας τινὸς καὶ χάριτος ἀπεργαστική, ἄτεχνός τις οὖσα τριβὴ καὶ ἀνεπιστήμων.

10 Εἶτα ἐπὶ τοὺς τὰς ῥητορικὰς τέχνας γράψαντας τραπείς, ἐλέγχει ὡς περὶ ὧν οὐκ ἴσασι γράφοντας ἐπὶ τῇ τῶν νέων ἀπάτῃ· προοίμιον γὰρ καὶ διήγησιν λέγουσι, τεκμήρια καὶ «πίστεις» τινάς, «ἐλέγχους» τε καὶ παρεπαίνους καὶ «ὑποδηλώσεις» καὶ παραψόγους, καί φασιν ὡς χρὴ πρὸ τῶν ἀληθῶν τοῖς εἰκόσι 15 χρῆσθαι, ὡς ἐδόκει Γοργίᾳ καὶ Τισίᾳ· εἶτα καὶ Πώλου μνημονεύει, ὃς διπλασιολογίαν ᾤετο ⟨καὶ⟩ γνωμολογίαν εὑρηκέναι ⟨...⟩ καὶ τοῦ Χαλκηδονίου σεμνολογίας καὶ οἴκτους καὶ κηλήσεις καὶ ἐξοργήσεις· κοινῶς δὲ τὴν ἐπάνοδον καὶ ⟨τὸ⟩ ἐπὶ κεφαλαίων ἕκαστα ὑπομνῆσαι τοὺς ἀκούοντας. Ταῦτα δέ φησι ῥητορικῆς μὲν | 20 εἶναι ἀναγκαῖα μαθήματα καὶ μᾶλλον ὄντα τὰ πρὸ τῆς τέχνης· ἡ δὲ τέχνη αὐτὴ ἐν τῇ χρήσει τούτων καὶ κρίσει ἐστίν, ὁπότε καὶ ὁπόσον καὶ πῶς ἔχουσι δεῖ λέγειν τὰ εἰρημένα. Καὶ μάρτυρας ἐπάγεται τῷ λόγῳ τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον καὶ Περικλέα τὸν Ξανθίππου. Ὡς γὰρ ἐπὶ ἰατρικῆς, οὕτω καὶ ἐπὶ 25 ῥητορικῆς· ὡς γὰρ ἀνάγκη τῷ ὡς ἀληθῶς ἰατρῷ εἰδέναι τὴν τῶν σωμάτων φύσιν, εἰδέναι δὲ καὶ τὴν τῶν φαρμάκων, καὶ πρὸς τούτοις τὰ πάθη, ἵνα τοῖς οἰκείοις σώμασι καὶ παθήμασι | τὰ οἰκεῖα φάρμακα προσφέρων ὑγιᾶ ἀποδείξῃ τὸν ἄνθρωπον, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῷ ῥήτορι, ἐπειδὴ ψυχαγωγία ἐστὶν ἡ ῥητορική, ἀνάγκη εἰδέναι καὶ

[margin: 7 (at line 20); 18v (at line 27)]

6–7 273 E ‖ 8 260 E ‖ 11–19 266 D – 267 D ‖ 20–21 269 B ‖ 23–24 269 A 27–28 270 B ‖ 29 271 C

1 [καὶ] del. Moreschini: ὡς Couvr. dubit. | λέγῃ] Couvr.: λέγοι A recc (ceterum in A -ο- ex emendatione) ‖ 2 πείθῃ] E teste Couvr.: πείθοι A recc ‖ 4 ⟨ἡ⟩ add. Couvr. 5 ἐπιστήμη] ἐπιστήμη⟨ς⟩ Ast, haud male, cf. Plat. *Euthyd.* 289 B (τοιαύτης τινὸς ἐπιστήμης ἐπηβόλους) ‖ 16 διπλασιολογίαν] Couvr. e Plat.: διπλασίονα A recc | ⟨καὶ⟩ e Plat. add. Couvr. | ⟨...⟩ lac. indic. Couvr. ‖ 18 καὶ] del. Bernard | ⟨τὸ⟩ e Plat. add. Couvr. | ἐπὶ κεφαλαίων] ἐν κεφαλαίῳ dubit. coni. Couvr., opinamur, ut Plat. locutionem restitueret (267 D) cum ἐπὶ κεφαλαίων Graecum sit (cf. Dem. 19.315; Hermog. Περὶ μεθ. δειν. 427.12 R.) 27 φάρμακα] φάρμακα καὶ τροφὴν Plato

ψυχῆς φύσιν [τὸν ῥήτορα], εἴτε σύνθετον εἴτε ἁπλοῦν ἐστι, καὶ μετὰ
ταῦτα τῶν λόγων τὰ εἴδη, καὶ ἐπὶ τούτοις παθημάτων εἴδη τε καὶ
διαφοράς· οὕτω γὰρ τοὺς οἰκείους λόγους τοῖς οἰκείοις προσφέρων
ποτὲ μὲν πείσει, ποτὲ δὲ ἰάσεται, κατὰ τοὺς προσήκοντας καιροὺς
ἕκαστα ποιῶν. Καὶ περὶ μὲν τῆς τῶν λόγων τέχνης ταῦτά φησι. 5

Περὶ δὲ τοῦ γράφειν αὐτοὺς ἑξῆς ζητεῖ, πῇ καλῶς ἔχει γράφειν καὶ πῇ
οὐ καλῶς. Καλῶς μὲν γὰρ ἔχει ὅταν παιδιᾶς χάριν καὶ
ὑπομνήσεως εἰς τὸ λήθης γῆρας, οὐ καλῶς δὲ ὅταν σπουδάζῃ
τις ἐπὶ τούτοις ὡς περὶ μέγα ἀγαθόν. Καὶ λέγει μῦθόν τινα, ὃν ἤκουσε
περὶ τοῦ Θὼθ καὶ Ἄμμωνος, ὡς ἄρα ὁ Ἑρμῆς εὗρε πρὸς ταῖς ἄλλαις 10
τέχναις καὶ τὴν τῶν γραμμάτων, καὶ αὐτὴν ᾤετο μνήμης
φάρμακον εἶναι, σοφίας δὲ αἰτίαν· ὁ δὲ Θαμοῦς οὐχ οὕτως ᾤετο,
ἀλλὰ τοὐναντίον λήθης μὲν φάρμακον διὰ τὸ καταφρονεῖν ⟨…⟩ ὡς
γεγραμμένων (θαρσήσαντες γὰρ ὡς γραφεῖσιν ἀμελοῦσι τῆς μελέτης
καὶ ἀποβάλλουσιν ἃ μεμαθήκασι), δοξοσοφίας δὲ ἀφορμήν 15
(πολυήκοοι γὰρ γενόμενοι πολυγνώμονες δόξουσιν
εἶναι, ἀγνωσίαν νοσοῦντες). Διὰ ταῦτα δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα οὐ πολλῆς
τινος σπουδῆς ἄξιοι οἱ γεγραμμένοι ⟨λόγοι⟩, ἀλλ᾽ οἱ γεγραμμένοι ἐν
ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκουόντων μετ᾽ ἐπιστήμης τοῦ λέγοντος καὶ γράφοντος
ἐν ψυχῇ. 20

«Ἀνάγγελλε οὖν, φησί, ταῦτα Λυσίᾳ, καὶ ἡμεῖς Ἰσοκράτει
ἀνοίσομεν», ἐπαινέσας αὐτοῦ τὴν φύσιν καὶ τὸ ἦθος καὶ τοὺς λόγους.
Καταπαύων τὸν λόγον εὔχεται σοφῷ πρέπουσαν εὐχὴν Πανὶ καὶ τοῖς
8 ἐντοπίοις θεοῖς, | καλῶς γενέσθαι τἄνδοθεν καὶ τὰ ἐκτὸς τοῖς
ἐντὸς φίλα, καὶ τὸ χρυσοῦ πλῆθος τοσοῦτον ὅσον ὁ σοφὸς 25
δύναται φέρειν· «πλούσιον γάρ, φησί, νομίζοιμι τὸν
σοφόν». Συνελόντι οὖν τὸ ὑλικὸν τοιοῦτον.

7–8 276 D ‖ 11–13 274 E ‖ 16–17 275 A ‖ 24–27 279 B–C

1 [τὸν ῥήτορα] del. Ast ‖ 3 προσφέρων] L (cf. 7,28 et Plat.) : προφέφων A (sine correctione ulla) c l V ‖ 10 Θὼθ] Θεὺθ Couvr. ‖ 12 σοφίας δὲ] A L (supra scriptum est τὲ): σοφίας δέ τε c : σοφίας τε l V : μνήμης τε γὰρ καὶ σοφίας φάρμακον Plato | Θαμοῦς] Couvr.: Ἄμμων A recc ‖ 13 ⟨…⟩ "post καταφρονεῖν supple substantivum aliquid cui γεγραμμένων referas" Couvr.: ⟨λόγων⟩ Moreschini: ⟨τῶν νοημάτων⟩ Lucarini 16–17 πολυήκοοι … εἶναι] πολυήκοοι γάρ σοι γενόμενοι ἄνευ διδαχῆς πολυγνώμονες εἶναι δόξουσιν Plato ‖ 18 ⟨λόγοι⟩ e Plat. add. Couvr. ‖ 23 Καταπαύων] ⟨Καὶ⟩ καταπ. (in textu) vel ⟨Εἶτα⟩ καταπ. Couvr. ‖ 24 καλῶς] "fort. καλὸν ex Platone leg." Couvr.: καλῷ γενέσθαι τἄνδοθεν Platonis codd: τἄνδον εἶναι καλῷ Clemens ‖ 25 φίλα] Platonis T W Clemens: φίλια Platonis B D (recte) ‖ 27 τοιοῦτον] post hoc v. lac. indic. Couvr.

Περὶ ἔρωτος, φασί, προηγουμένως ὑφηγεῖται, καὶ καθ' ὃν ἄν τις τρόπον τοῦτο ὃ εἴτε φυσικὸν εἴτε θεῖον κίνημα τῆς ψυχῆς, τὸ ἐρωτικὸν λεγόμενον, ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ παραπαιδαγωγήσῃ εἰς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ καὶ τοῦ κοινωνοῦντος, καὶ πῶς χρὴ βιῶναι· δείκνυσι δὲ
5 ὡς οὐ πάθος ἐστὶν ἀλλὰ θεὸς ὁ Ἔρως σωτὴρ καὶ ἀναγωγεὺς τῶν ψυχῶν. Οἱ δὲ περὶ ῥητορικῆς καὶ προτρεπτικὸν εἶναι Φαίδρου εἰς φιλοσοφίαν, ἐπειδὴ ἑώρα αὐτὸν ἐπιτηδείως μὲν ἔχοντα πρὸς φιλοσοφίαν, ἀμελοῦντα δὲ ταύτης διὰ τὴν περὶ ῥητορικὴν σπουδὴν καὶ τὸ περὶ τοὺς πιθανοὺς σπουδάζειν λόγους, διδάσκων αὐτὸν ὡς φιλοσοφήσας ἱκανὸς ἔσται
10 ῥήτωρ· διὸ καὶ τὴν ἀληθῆ ῥητορικὴν ἀπὸ τῆς δημώδους διακρίνει· ὠφελείας οὖν ἕνεκα τοῦ νέου καὶ ἀντιγράφει τῷ Λυσίου λόγῳ.

Δόξαι τοῦ σκοποῦ

Οἱ μὲν περὶ ἔρωτος, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ τοῦ διαλόγου ἐκ τούτου γεγένηται διὰ τὸν Λυσίου λόγον, κατὰ ἔρωτος γράψαντος· οἱ δὲ
15 περὶ ῥητορικῆς, ἀπὸ τῆς τοῦ Λυσίου λόγου προφάσεως καὶ τῆς πρὸς τοῦτον ἀντιγραφῆς καὶ ἀντιπαραθέσεως τοῦ Σωκρατικοῦ λόγου εἰς ἔλεγχον τοῦ ῥήτορος, ὡς μὴ κατορθώσαντος ἣν ἐπηγγέλλετο ῥητορικήν· διὸ ἐπὶ τέλει καὶ τῆς ἀληθοῦς μέμνηται ῥητορικῆς καὶ τί ἐστι τὸ καλῶς γράφειν. Ὡς εἰς μεγάλα οὖν μέρη τεμεῖν, εἰς δύο ταῦτα διέλοι ἄν τις τὸν
20 σκοπόν, ἓν μὲν περὶ ἔρωτος, ἓν δὲ περὶ ῥητορικῆς, τουτέστι περὶ τῶν δύο κινημάτων τῆς ψυχῆς· τὸ μὲν περὶ ἔρωτος κατὰ τὴν ἐντὸς αὐτῆς διάθεσιν καὶ τὴν πρὸς τὰ ὑπερκείμενα ἔφεσιν, τὸ δὲ περὶ ῥητορικῆς κατὰ τὴν ἐκτὸς καὶ πρὸς ἄλλο καὶ ἐπὶ τάδε ῥοήν· ἄλλων τε γὰρ ἕνεκα φράζομεν καὶ πρὸς ἀλλήλους διαλεγόμεθα.

25 Ὥστε περὶ ψυχικῆς ἀρχῆς εἴποι ἄν τις εἶναι τὸν σκοπόν. Ἔπει⟨τα⟩ δέ εἰσί τινες οἱ καὶ πλείους λέγοντες καὶ διαφόρους τοὺς σκοπούς· οἱ μὲν εἰρήκασι περὶ ψυχῆς, διὰ τὰ περὶ ἀθανασίας αὐτῆς ἀποδεικνύμενα ἐνταῦθα καὶ τῆς ἰδέας αὐτῆς· οἱ δὲ περὶ τἀγαθοῦ, ἐπειδὴ εἶπε· | τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὔτε τις ὕμνησε ποιητὴς 9
30 [ἀξίως], οὔτε ποτὲ ὑμνήσει κατ' ἀξίαν, καὶ ἔτι· ἡ

28–10,2 247 C

1–11 Περὶ ἔρωτος … Λυσίου λόγῳ] "seclusi, iam Astio suspecta cum eadem in sequentibus melius et plenius dicantur; ceterum in his nonnulla mutila atque corrupta" Couvr. ‖ 11 νέου] ν- ex emendat. in A ‖ 25 Ἔπει⟨τα⟩ Couvr. ‖ 29 ὕμνησε] post h. v. A, ut videtur, τις iteravit, deinde delevit ‖ 30 [ἀξίως] del. Couvr., cf. 12,7; 153,15 ‖ 30–10,1 ἡ ἀχρώματος] ἡ γὰρ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀναφὴς οὐσία ὄντως οὖσα, ψυχῆς κυβερνήτῃ Plato: apud Hermiam supplendum esse οὐσία ⟨ὄντως οὖσα⟩ susp. Couvr.

ἀχρώματος καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀναφὴς οὐσία ψυχῆς κυβερνήτῃ μόνῳ θεατή· διὰ ταῦτα καὶ θεολογικὸν εἰρήκασιν αὐτὸν εἶναι· οἱ δὲ περὶ τοῦ πρώτου καλοῦ διὰ τὰ ἐν τῇ παλινῳδίᾳ εἰρημένα περὶ τῶν νοητῶν εἰδῶν. Πάντες οὗτοι μερῶν τινων τῶν ἐν τῷ διαλόγῳ δραξάμενοι, | περὶ τούτων ἀπεφήναντο τὸν σκοπόν· ἕνα δὲ πανταχοῦ χρὴ εἶναι τὸν σκοπὸν καὶ αὐτοῦ ἕνεκα ⟨πάντα⟩ παρειλῆφθαι, ἵνα ὡς ἐν ζῴῳ πάντα τῷ ἑνὶ συντάττηται. Διὸ περὶ τοῦ παντοδαποῦ καλοῦ φησιν ὁ Ἰάμβλιχος εἶναι τὸν σκοπόν, ὡς ἐφεξῆς ἐροῦμεν.

Τὰ δὲ ἐγκλήματα νῦν λέγωμεν ἅ τινες κατηγοροῦσι Πλάτωνος ἐπὶ τούτῳ τῷ συγγράμματι, ἵνα καὶ τούτων προδιευκρινημένων ἡ ἀνάγνωσις λοιπὸν ἡμῖν ἀπερίσπαστος ᾖ. Φασὶ γὰρ πρῶτον μὲν οὐ δεόντως κατ᾽ ἔρωτος καὶ ὑπὲρ ἔρωτος πεποιῆσθαι αὐτὸν τὸν λόγον, ὥσπερ μειράκιον φιλοτιμούμενον εἰς ἑκάτερον· ἔπειτα τὸ ἀντιγράφειν τῷ Λυσίου λόγῳ καὶ ἁμιλλᾶσθαι βασκάνου τινὸς καὶ φιλονείκου νέου ἔοικεν εἶναι, κωμῳδοῦντος τὸν ῥήτορα καὶ εἰς ἀτεχνίαν αὐτὸν διαβάλλοντος· ἔπειτα δὲ καὶ τῇ λέξει κεχρῆσθαι ἀπειροκάλῳ καὶ ἐξωγκωμένῃ καὶ στομφώδει καὶ ποιητικῇ μᾶλλον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπεσημήνατο.

Πρὸς μὲν τὸ πρῶτον λεκτέον ὅτι εἴωθε Πλάτων τῶν ἀντικειμένων λόγων ἐξέτασιν ποιεῖσθαι πρὸς εὕρεσιν καὶ βάσανον τῆς ἀληθείας· οὕτως καὶ ἐν Πολιτείᾳ κατὰ δικαιοσύνης καὶ ὑπὲρ δικαιοσύνης, ἐν Σοφιστῇ περὶ τοῦ ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος· καὶ νῦν οὖν κατ᾽ ἔρωτος εἶπε πρὸς τὸ ὄνομα τὸ τῶν πολλῶν ἀπομαχόμενος, δεικνὺς ὅτι οὗτος οὐκ ἔστιν ἔρως ἀλλ᾽ ὕβρις καὶ πάθος τι ψυχῆς· ἄλλος γάρ ἐστιν ὁ ὡς θεὸς Ἔρως, πολλῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀνθρώποις ὢν χορηγὸς καὶ ἀναγωγεὺς τῶν ψυχῶν· ἀναγκαῖον οὖν ἦν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐπ᾽ ἄμφω γυμνάσαι τοὺς περὶ ἔρωτος λόγους, ἐλέγχοντος τὴν | δόξαν τῶν πολλῶν, διὰ τὸ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ἐπ᾽ ἄμφω ῥέπειν τὸν ἔρωτα.

Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, τὸ ἀντιγράφειν Λυσίᾳ, ῥητέον ὅτι, ὥσπερ ὁ θεωρητικὸς φιλόσοφος ὑπὲρ ὠφελείας τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους κατατάττει ἑαυτὸν εἰς διακόσμησιν πόλεως καὶ γίνεται πολιτικὸς καὶ

4–9 Iambl. *In Phaedr.* fr. 1 a D. ‖ 7 cf. Aristot. *Poet.* 1459 a ‖ 8 ἐφεξῆς cf. 12,17 sqq. 18 238 C–D: 241 E ‖ 21 *Respubl.* 358 sqq. ‖ 22 *Soph.* 237 sqq.

2 θεατή] Couvr.: θεατῇ A recc: θεατὴ ⟨νῷ⟩ Couvr. dubit., sed cf. 157,8 ‖ 3 αὐτὸν] haesit Couvr., sed cf. ind. verborum s. v. αὐτός ‖ 4 Πάντες] Πάντες ⟨οὖν⟩ Couvr. coll. 12,8 5 τούτων] ita A, ut nobis videtur (A^a Couvreuro) recc: παντὸς Couvr.: cf. Lucarini[1] 6 ⟨πάντα⟩ add. Couvr. ‖ 11 προδιευκρινημένων] Couvr.: προδιηυκρινομένων A c: προδιηυκρινημένων L l V ‖ 13 αὐτὸν] αὐτῷ $A^{a.c.}$ ‖ 21 ἐν[2]] ⟨καὶ⟩ ἐν Fic Couvr.

δικαστής, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ φιλόσοφος ὁρῶν τὸν Φαῖδρον ἐπιτηδείως μὲν ἔχοντα πρὸς φιλοσοφίαν, βλαπτόμενον δὲ ὑπὸ τῆς συνουσίας τοῦ ῥήτορος καὶ εἰς τὰ τίμια βλαπτόμενον (αἰσχρῶς γὰρ αὐτοῦ ἐρῶν συνέθηκε τὸν λόγον ὁ Λυσίας, ἵνα αὐτὸν χειρώσηται), τούτου
5 χάριν τὸ κακοῦργον αὐτοῦ τῆς ψυχῆς καὶ ἀπατηλὸν τό τε ἄθεον καὶ τὸ σκοτεινὸν ἐλέγχων ἠναγκάσθη εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν τῷ Λυσίᾳ καθεῖναι, ἵνα δείξῃ τὴν ἐμφωλεύουσαν ἀτοπίαν τῷ Λυσίου λόγῳ κατά τε τὰς λέξεις, ἃς ἐκπέπληκτο ὁ Φαῖδρος, καὶ κατὰ τὰ διανοήματα, ἐπανάγων αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐκτὸς καὶ φαινομένου κάλλους ἐν λόγοις ψιλοῖς
10 καὶ ἀθέοις ἐπὶ τὸ ψυχικὸν καὶ νοερὸν καλόν.

Πρὸς δὲ τὸ τρίτον, τὸ τῆς λέξεως ἔξογκον, ῥητέον ὡς οἰκείως πανταχοῦ τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασι καὶ τῇ λέξει κέχρηται Πλάτων· πρῶτον μὲν γὰρ ἐπειδὴ λεπτὸς καὶ ἰσχνὸς ἦν ὁ τοῦ Λυσίου λόγου χαρακτήρ, εἰκότως αὐτὸς τῷ ἀντικειμένῳ ἠθέλησε χρήσασθαι τῷ
15 σεμνοπρεπεστέρῳ πρὸς κατάπληξιν καὶ χείρωσιν τοῦ νέου· ἔπειτα ἡ ὑποκειμένη θεολογία ἡ περὶ τοῦ ἔρωτος καὶ ἡ φυσιολογία ἡ περὶ τῆς νοητῆς οὐσίας ἀπῄτει τοιούτων λόγων ἀξίωμα· ἐπεὶ γὰρ περὶ ἀφανῶν καὶ ἀγνώστων πραγμάτων τοῖς πολλοῖς διελέγετο, προσφόρως καὶ ὑψηλοῖς ἐχρήσατο λόγοις, ὅπου ὁ πολιτικὸς ἢ καὶ ὁ πολὺς προσελθεῖν
20 οὐκ ἠδύνατο.

Ἔστι δὲ ὁ διάλογος διὰ μὲν τὸν Φαῖδρον ἠθικὸς καὶ καθαρτικός, ἐλεγκτικός, προτρεπτικὸς εἰς φιλοσοφίαν, διὰ δὲ τοὺς περὶ ἔρωτος λόγους φυσικὸς καὶ θεολογικός, διὰ δὲ τοὺς περὶ ῥητορικῆς λογικός.

Τίς ὁ ἀληθὴς τοῦ διαλόγου σκοπός

25 Οἱ μὲν περὶ ῥητορικῆς εἶναι τὸν διάλογον ἀπεφήναντο, εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ μόνην καὶ τὰ τέλη ἀποβλέψαντες· οἱ δὲ περὶ ψυχῆς, ἐπειδὴ περὶ ἀθανασίας αὐτῆς μάλιστα ἐνταῦθα ἀποδείκνυσιν· οἱ δὲ περὶ ἔρωτος, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ τοῦ διαλόγου ἐκ τούτου γεγένηται· ἔγραψε γὰρ ὁ | Λυσίας λόγον περὶ τοῦ μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τῷ ἐραστῇ 11
30 ἀλλὰ τῷ μὴ ἐραστῇ, αὐτὸς μὲν σφόδρα [ὁ Λυσίας] ἐρῶν τοῦ Φαίδρου, προσποιούμενος δὲ μὴ ἐρᾶν· βουλόμενος οὖν ἀποστῆσαι αὐτὸν τῶν ἄλλων ἐραστῶν, κακούργως γράφει λόγον ὅτι δεῖ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον

5 κακοῦργον ... ἀπατηλὸν cf. *Gorg.* 465 B ‖ 25–12,9 haec fere omnia iam dicta in fine prooemi et in initio capitis Δόξαι τοῦ σκοποῦ

9 ψιλοῖς] Couvreuro suspectum, qui contulit Plat. *Theaet.* 165 A; sed "ψιλῶς loqui" est "temere loqui" (cf. e. g. Olymp. *In Gorg.* 10.10–11 W.) quod hic optime procedit
28 διαλόγου] λόγου c l, cf. 9,13 ‖ 30 [ὁ Λυσίας] del. Couvr.

χαρίζεσθαι ἢ ἐρῶντι· περὶ οὗ καὶ ὁ Σωκράτης διαλέγεται, τούτου τε τοῦ ἀκολάστου ἔρωτος καὶ τοῦ σώφρονος καὶ τοῦ θείου καὶ ἐνθουσιαστικοῦ, ὅτι τῷ τοιῷδε ἔρωτι τῷ σώφρονι καὶ θείῳ χαριστέον καὶ ἀκολουθητέον.

Οἱ δὲ καὶ θεολογικὸν αὐτὸν εἰρήκασι διὰ τὰ ἐν μέσοις τοῦ διαλόγου λεγόμενα· οἱ δὲ ὅτι καὶ περὶ τἀγαθοῦ, ἐπειδή φησι· «τὸν δὲ 5 19v ὑπερουράνιον τόπον | οὔτε τις ὕμνησε ποιητὴς ἀξίως», καὶ ὅτι· ἡ ἀχρώματος καὶ ἀσχημάτιστος οὐσία· οἱ δὲ περὶ τοῦ πρώτου καλοῦ. Πάντες οὖν οὗτοι ἀπό τινος μέρους τοῦ διαλόγου περὶ τοῦ παντὸς ἀπεφήναντο σκοποῦ. Καὶ γὰρ τὸν περὶ ψυχῆς λόγον δῆλός ἐστιν ἄλλου χάριν παρεμβαλών, καὶ τοὺς περὶ τοῦ πρώτου 10 καλοῦ· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄλλων καλῶν ἐπ' ἐκεῖνο ἀνῆλθε καὶ τὸν ὑπερουράνιον τόπον· καὶ δὴ καὶ τοὺς περὶ τοῦ ἔρωτος λόγους δῆλός ἐστι πρὸς τὸ ἐραστὸν ἀναφέρων.

Οὔτε οὖν πολλοὺς εἶναι φατέον τοὺς σκοπούς (πρὸς γὰρ ἕν τι πάντα δεῖ τετάσθαι ἵν' ὥσπερ ἓν ζῷον ὁ λόγος ὑπάρχῃ), οὔτε ἀπὸ μέρους περὶ 15 τοῦ παντὸς ἀποφαίνεσθαι, ἀλλὰ τὸν λόγον εἰς ἕνα συντάττειν σκοπόν. Ἔστι δὲ οὗτος, ὡς συνελόντι εἰπεῖν, περὶ τοῦ παντοδαποῦ καλοῦ [εἰπεῖν]. Διὸ ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ φαινομένου κάλλους τοῦ ἐν τῇ μορφῇ τοῦ Φαίδρου, οὗπερ ἐραστὴς ἦν ὁ Λυσίας, κατὰ ἀπόπτωσιν τοῦ ἀληθινοῦ ἐραστοῦ ἀκόλαστος ὢν ἐραστής. Εἶτα μέτεισιν ἐπὶ τὸ ἐν τοῖς λόγοις 20 καλόν, οὗ ἐραστὴς παραδίδοται Φαῖδρος, ἐρώμενος δὲ ὁ Λυσίας ἢ ὁ Λυσίου λόγος· διὸ ἀντερῶσιν ἀλλήλων Λυσίας καὶ Φαῖδρος, καὶ ἀμφότεροι ἐρασταί εἰσι καὶ ἐρώμενοι, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν ἔρωτα· διὸ καὶ βελτίους ἄμφω κατά τι καὶ χείρους· καθὸ μὲν γὰρ ἐραστής, βελτίων ὁ Φαῖδρος, χείρων δὲ ὁ Λυσίας· ὁ μὲν γὰρ Λυσίας τοῦ σώματος ἤρα καὶ 25 τῆς ἀκολάστου ἐπιθυμίας, ὁ δὲ Φαῖδρος τοῦ ἐν λόγοις καλοῦ καὶ τοῦ ἐν τῇ συνθέσει τῶν ῥημάτων, ὃ ἀϋλότερόν πώς ἐστι· καθὸ δὲ ἐρώμενος, βελτίων ὁ Λυσίας ἐστί (τουτέστιν ὁ Λυσίου λόγος), χείρων δὲ ὁ Φαῖδρος, τῷ πάλιν ἐρώμενον μὲν εἶναι τοῦ Φαίδρου τὸν λόγον Λυσίου, ἐρώμενον δὲ τοῦ Λυσίου τὸν Φαῖδρον. Εἶτα ἐπαναβιβασμοῖς χρώμενος ὁ Σωκράτης 30 ἐπάνεισιν ἀπὸ τοῦ ἐν τοῖς λόγοις καλοῦ ἐπὶ τὸ ψυχικὸν κάλλος, τουτέστι

5–7 247 C ‖ 14–13,5 Iambl. *In Phaedr.* fr. 1 b D. ‖ 30 (ἐπαναβιβασμοῖς χρώμενος) cf. *Symp.* 211 C

1 ἐρῶντι] post h. v. lac. indic. Couvr. | διαλέγεται] Fic Couvr. : διαλέξεται A recc 2 τοῦ[2]] del. Couvr. ‖ 7 ὅτι] ἔτι Couvr. coll. 9,30–10,1 ‖ 10 καὶ] ἢ dubit. Couvr. | τοῦ] om. c l ‖ 15 τετάσθαι] τετάχθαι Ast ‖ 18 [εἰπεῖν] del. Couvr.

τὰς ἀρετάς τε καὶ ἐπισ|τήμας. Εἶτα ἐπὶ τὸ τῶν ἐγκοσμίων θεῶν ἐν τῇ παλινῳδίᾳ, εἶτα ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος καὶ αὐτὴν τὴν πηγὴν τοῦ καλοῦ καὶ τὸν θεὸν Ἔρωτα καὶ αὐτὸ τὸ καλόν. Ὅθεν πάλιν κάτεισι διὰ τῆς διαιρετικῆς ἐπὶ τὸ ψυχικὸν κάλλος καὶ τὸ τῶν ἀρετῶν καὶ ἐπιστημῶν, 5 εἶτ' αὖ πάλιν ἐπὶ τὸ ἐν τοῖς λόγοις καλόν, καὶ συνάπτει τελευτὴν ἀρχῇ. 12

Καὶ συνελόντι εἰπεῖν, εἰς τρία τέμοις ἂν τὴν πᾶσαν τοῦ λόγου διάνοιαν καὶ εἰς τρεῖς ζωάς· εἴς τε τὴν ἀκόλαστον, ἥτις ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Λυσίου ὁρᾶται, καὶ τὴν σώφρονα, ἥτις ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τοῦ Σωκράτους ὁρᾶται, καὶ τρίτην τὴν ἔνθουν, ἥτις ἐν τῇ παλινῳδίᾳ καὶ τῷ τελευταίῳ 10 λόγῳ τοῦ Σωκράτους ἐνορᾶται· ἀνάλογον δὲ ταύταις ταῖς ζωαῖς εἰσι τὰ ἐρῶντα, καὶ κατὰ τὰ ἐρῶντα λάβοις ἂν καὶ τοὺς ἔρωτας καὶ αὐτὰ τὰ ἐραστά. Οὐ πόρρω οὖν ἔβαλλον τοῦ σκοποῦ οἱ περὶ ἔρωτος εἰπόντες εἶναι τὸν διάλογον, ἐπειδήπερ ὁ ἔρως κατὰ τὴν ἀναφορὰν τὴν ἐπὶ τὸ ἐραστὸν ὁρᾶται.

15 Καὶ δεῖ μέντοι μηδὲ τὰς σύνεγγυς διαφορὰς λανθάνειν, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων οὐ τὰς τυχούσας διακρίσεις ἔρωτος καὶ ἐραστοῦ παραδέδωκεν. Ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ προηγούμενος σκοπὸς περὶ ἔρωτος δῆλον· οὔτε γὰρ περὶ οὐσίας αὐτοῦ οὔτε περὶ δυνάμεως παραδίδωσιν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ τῆς εἰς τὸν κόσμον καὶ τὰς ψυχὰς διαλέγεται, ὅτι δὴ 20 πάντα ἀνάγει ἐπὶ τὸ ἐραστὸν καὶ τὸ καλόν· εἰ δέ που ὁ Πλάτων προηγούμενον ⟨περί⟩ τινος λόγον ποιεῖται, περὶ τριῶν τούτων διαλέγεται, περὶ οὐσίας, περὶ δυνάμεως, περὶ ἐνεργείας· διὸ ἐν τῷ Σ υ μ π ο σ ί ῳ, ἐπειδὴ προηγούμενος ἦν ἐκεῖ ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος, τὴν μεσότητα αὐτοῦ καὶ τὴν τάξιν παραδιδούς, «δαίμονα μέγαν» αὐτὸν 25 κέκληκεν, ὡς δέοντα τὰ δεύτερα τοῖς πρώτοις. Ἐνταῦθα δέ, ἐπειδὴ προηγεῖται ὁ περὶ τοῦ καλοῦ λόγος, εἰς ὃ ὁ Ἔρως πάντα ἀνάγει, «θεὸς» προσαγορεύεται.

Τὰ δὲ πρόσωπα ὁ Λυσίας, ἤτοι ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ ὁ Φαῖδρος καὶ Σωκράτης. Λυσίας μὲν καὶ Φαῖδρος ἐρασταὶ ἀλλήλων, ὡς προείρηται· ὁ 30 δὲ Σωκράτης ὁ κηδεμὼν τῶν νέων καὶ προνοῶν τοῦ Φαίδρου καὶ ἐπανάγων αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φαινομένου καὶ ἐκτὸς καλοῦ τοῦ ἐν τοῖς λόγοις

22–23 *Symp.* 202 D ‖ 29 (προείρηται) cf. 12,19 ‖ 31–14,6 cf. 11,9–20

1 ἐγκοσμίων θεῶν] "fort. ἐγκοσμίων καὶ θείων (nisi vocis θεῶν nominativus non sit θεός, sed θέα)" Couvr.: de ἐγκόσμιοι (scil. huius mundi) θέαι hic agi et nos persuasum habemus, cum Hermiam hic 249 D in mente habuisse opinemur, ubi de pulchritudine in hoc mundo visa loquitur Plato, cf. 182,24–27 ‖ 17 περὶ ἔρωτος] del. Couvr. ‖ 19 δὴ] "δὴ ex δὲ A" Couvr., ceterum hae duae coniunctiones difficillime in A dignoscuntur ‖ 21 ⟨περί⟩ add. Fic Couvr. ποιεῖται] Couvr.: ποιοῖτο A recc ‖ 29–14,6 Λυσίας... οὐσίᾳ] del. Couvr.

ἐπὶ τὸ ψυχικὸν καὶ τὸ νοερὸν καλόν. Ἐπειδὴ δέ τινες ὡς στομφώδη τὸν λόγον ᾐτιάσαντο διὰ τὰ ἐν τῇ παλινῳδίᾳ εἰρημένα, ῥητέον ὅτι οἰκείως τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς λόγοις ὁ Σωκράτης χρῆται· ἐπειδὴ γὰρ περὶ 13 ἀφανῶν | καὶ ἀγνώστων τοῖς πολλοῖς πραγμάτων διαλέγεται, προσφόρως καὶ ὑψηλοῖς ἐχρήσατο λόγοις καὶ οἰκείοις τῇ νοητῇ καὶ θείᾳ 5 οὐσίᾳ.

Ἐντεῦθεν ἡ τοῦ Πλατωνικοῦ ῥητοῦ ἐξήγησις

α´

20r Ὅτι περὶ τοῦ παντοδαποῦ καλοῦ ὁ σκοπός, πρῶτον τοῦ ἐν αἰσθήσει καὶ τῇ φύσει, εἶτα τοῦ ἐν τοῖς λόγοις, καὶ ἀνωτέρω τοῦ ἐν ψυχῇ καὶ 10 ἐπιστήμαις καὶ ἐπιτηδεύμασι, καὶ ἔτι ἀνωτέρω τοῦ ἐν νῷ, καὶ τελευταῖον τοῦ ἐν θεοῖς, δηλοῖ ἡ πρώτη λέξις, τὸ ὦ φίλε. Φίλον γὰρ τὸ καλόν, κλητικὸν ὂν εἰς ἑαυτὸ καὶ ἐπιστρεπτικόν· διὸ καὶ «καλὸν» λέγεται παρὰ τὸ καλεῖν εἰς ἑαυτὸ τοὺς ἐρῶντας. Τὸ δὲ ποῖ δὴ καὶ πόθεν δηλωτικόν ἐστι πάλιν τοῦ ἐν αἰσθήσει καλοῦ· ἀεὶ γὰρ ἐν κινήσει καὶ 15 γενέσει καὶ φθορᾷ τὸ αἰσθητὸν κάλλος. Ἐπειδὴ οὖν καὶ ὁ Φαῖδρος ἐπτόητο περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος τὸ ἐν τοῖς λόγοις, ὅπερ ἐν κινήσει καὶ ῥύσει θεωρεῖται (τῶν γὰρ ἐν τῇ ψυχῇ διανοημάτων εἰκόνες οἱ λόγοι, πᾶσα δὲ κίνησίς ποθέν ποι), διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ ποῖ δὴ καὶ πόθεν; ἢ ὅτι ἐπειδὴ τῷ Σωκράτει ἐπιμελὲς ἦν τῶν νέων φροντίζειν, δεῖ δὲ τὸν 20 μέλλοντά τι ἰᾶσθαι πρότερον ἐπισκέπτεσθαι αὐτοῦ πᾶσαν τὴν κατάστασιν, εἶθ᾽ οὕτως ἐγχειρεῖν τῇ θεραπείᾳ, διὰ τοῦτο δὴ καὶ ὁ

1 τινες: cf. indicem auctorum s. v. “anonymi” ‖ 13 cf. *Crat.* 416 D

1 τὸ[2]] del. Couvr. ‖ 7 Ἐντεῦθεν…ἐξήγησις] Post Ἐντεῦθεν … ἐξήγησις in **A L** legitur: Πλάτωνος Φαῖδρος ἢ περὶ καλοῦ (quod in **c V** ante Ἐντεῦθεν … ἐξήγησις legitur): in **A** margine legitur etiam: φησὶν Ὀλυμπιόδωρος ἐν τῷ εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην ὑπομνήματι (p. 3.65 W.) ὡς πρῶτός ἐστιν ὁ Φαῖδρος διάλογος τοῦ Πλάτωνος: haec omnia (ab Ἐντεῦθεν scilicet) non habet **l** : in **schol vet** (1 C.) legitur: φησὶν Ὀλυμπιόδωρος ἐν τῷ εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην ὑπομνήματι, ὡς πρῶτος ὁ Φαῖδρος διάλογος τοῦ Πλάτωνος (Platonis codex W): φησὶν Ὀλυμπιόδωρος ἐν τῷ εἰς τὸν α' Ἀλκιβιάδην ὑπομνήματι, ὡς πρῶτος ὁ Φαῖδρος διάλογος τῷ Πλάτωνι γέγραπται (Platonis codex T necnon **schol Ruhnk**): “primigeniam scholii formam discernere nequeo, sed conspiratio codicis W et Hermiae, necnon scribarum usus, vero propiorem efficiunt opinionem T potius quam W scholii formam novavisse”, Cufalo, cui astipulamur ‖ 8 α´] Lemma ⟨ὦ φίλε Φαῖδρε⟩ add. Couvr. ‖ 9 πρῶτον] Couvr.: πρώτου **A recc** ‖ 10 ἀνωτέρω] **a recc** : ἀνωτέρου **A** (ut legit Couvr.) ‖ 16 αἰσθητὸν] **recc** (sed **l** non bene dispicitur) : αἰσθιτικὸν **A**[a] : αἰσθητικὸν Couvr.: cf. ind. verb. ‖ 19 ποθέν ποι] Ast: πόθεν ποῖ **A recc**

Σωκράτης ἀνερωτᾷ ἀπὸ ποίων τε συνουσιῶν ἔρχεται καὶ ἐπὶ ποίας ἐπτόηται, μὴ ἄρα καὶ διέφθαρται ὑπό τινων συνουσιῶν.

Τὸ δὲ παρὰ Λυσίου τοῦ Κεφάλου, ἐπειδὴ ὁ Κέφαλος ὀρθοδοξαστικὸς ἡμῖν παραδίδοται ἐν Πολιτείᾳ, ἤρα δὲ τοῦ Λυσίου 5 λόγου ὁ Φαῖδρος, δηλοῖ ὅτι τὸ φαινόμενον κάλλος δόξῃ ἐστὶν μετ᾽ αἰσθήσεως ληπτὸν καὶ οὐκ ἐπισ|τήμῃ. Τὸ δὲ πορεύομαι ἔξω 14 τείχους πρὸς περίπατον δηλοῖ ὅτι πρὸς κρείττονά τινα καὶ ὑπερτέραν ζωὴν μέλλει ἰέναι καὶ οἷον παρὰ τοὺς πολλούς· τὸ γὰρ αὐτὸ πρὸς διάφορα πράγματα καὶ κατὰ διαφόρους ἐπιβολὰς δύναται καὶ ὡς 10 κρεῖττον λαμβάνεσθαι καὶ ὡς χεῖρον· οἷον τὸ λευκὸν ἐὰν σημαίνῃ ἡμῖν τὸ σαφὲς τὸ τῇ αἰσθήσει ληπτὸν καὶ εὔγνωστον πάνυ, τὸ μέλαν σημαίνοι ἂν τὸ ἀσαφές, τὸ κρεῖττον τῆς αἰσθητικῆς γνώσεως, τὸ βαθὺ καὶ νοήσει μόνῃ ληπτόν· ἐὰν δὲ τὸ μέλαν σημαίνῃ τὸ σκοτεινὸν καὶ συγκεχυμένον καὶ ἀσαφές (ὡς χεῖρον τοῦ σαφοῦς), τότε τὸ λευκὸν δηλοῖ τὸ σαφὲς καὶ 15 γνώριμον καὶ τὸ φανὸν τοῦ νοῦ καὶ διειδές. Καὶ τοίνυν τὸ ἄστυ καὶ ἡ πόλις, ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ ἐν αὐτῇ ἀναστρέφονται, δῆλον ἐπὶ τοῦ Φαίδρου τὸ πορεύομαι ἔξω τείχους ἀντὶ τοῦ· «ἐκτὸς τῶν πολλῶν καὶ τῆς λεωφόρου, τουτέστιν ἐπὶ ὑπερτέραν καὶ κρείττονα ζωὴν μέλλω[ν] ἰέναι»· ἐπὶ δὲ Σωκράτους σημαίνει τὸ ἄστυ (λέγει γὰρ ἑξῆς ὅτι 20 «ἀτεχνῶς σὺ ξεναγουμένῳ ἔοικας, καὶ οὐκ ἐθέλεις ἀποδημεῖν οὐδὲ ἐξιέναι τοῦ ἄστεος») τὸ ἀεὶ τὸν Σωκράτην καὶ τὸν ἐπιστήμονα τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἔχεσθαι καὶ τῶν νοητῶν, καὶ μὴ ἐξίστασθαι ἑαυτοῦ.

Εὐλόγως ἐκ προοιμίων «φίλον» τὸν Φαῖδρον καλεῖ ὁ κηδεμὼν τοῦ 25 νέου Σωκράτης· ἐφ᾽ ὅσον γὰρ ἔχθρα μεσολαβοίη καὶ διχόνοια τρόπων, οὔτε ὁ τελῶν τελεῖ οὔτε ὁ τελούμενος τελεῖται· πῶς γὰρ ἐπανάξει ὁ προνοεῖν ᾑρημένος ὃν οὐ πεφίληκε; πῶς δὲ ὁ διδάσκων διδάξει τὸν μὴ ἐπιτηδείως ἔχοντα τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν μάθησιν; εἰ γὰρ ἐναντίον τῇ φιλίᾳ τὸ νεῖκος, τὸ δὲ νεῖκος ἀρχὴ διαστάσεως, εἰκότως ἡ φιλία ἑνώσεως· 30 ἕνωσις δὲ διεστώτων οὐκ ἂν ἄλλως γένοιτο εἰ μὴ πρότερον τοῦ ἑτέρου θάτερον ἐπιδράξεται, τὸ δραστικώτερον τοῦ ἐνδεοῦς (δηλαδὴ ὅσα καὶ

4 cf. *Respubl.* 329 A–331 D ‖ 19–20 230 C

5 δόξῃ] recc : δόξει A[a] ‖ 6 πορεύομαι] πορεύομαι δὲ πρὸς περίπατον ἔξω τείχους Plato ‖ 8 μέλλει] A[corr] l V[corr]: μέλλων A c L V : μέλλω Ast | παρὰ τοὺς πολλούς] “corruptum (nisi παρὰ τοὺς πολλούς = οὐ κατὰ τοὺς πολλούς = ἐναντίως τοῖς πολλοῖς)” Couvr.: quae explicatio lectionis traditae et Bernardae et nobis arridet ‖ 11 ληπτὸν] λοιπτὸν a ‖ 18 μέλλω[ν] Ast ‖ 19 ἑξῆς] ἑξῆς ⟨ὁ Φαῖδρος⟩ Couvr. ‖ 20 ἀτεχνῶς] ἀτεχνῶς γάρ, ὃ λέγεις, ξεναγουμένῳ τινὶ καὶ οὐκ ἐπιχωρίῳ τινὶ ἔοικας Plato

πῦρ τοῦ σιδήρου)· οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁ Σωκράτης «φίλον» τὸν Φαῖδρον καλέσας διὰ τῆς προσρήσεως ἐπιδράττεται τούτου, ὡς ἂν τῆς οἰκείας αὐτὸν ποιήσῃ συνουσίας ἄξιον. Εἰ δέ τι δεῖ καὶ τὸ τοῦ Φαίδρου ὄνομα ἀναπτύξαι (οὐδὲ γὰρ καὶ περὶ ταῦτα χεῖρον οἱ παλαιοὶ διετέθησαν), ἰστέον ὡς τὸ φαινόμενον καλὸν διώκων ὁ Φαῖδρος (ἐραστὴς γὰρ ἦν τῶν 5
15 τοῦ Λυσίου λόγων), τὸ ὄντως ὂν | καὶ ἀνωτέρω παρὰ τοῦ Σωκράτους μεμάθηκε· τῷ φαινομένῳ οὖν προσέχων ἔλαθεν ἐμπεσὼν εἰς τὸ ἐπικεκαλυμμένον καὶ νοητόν, εἴτουν κρύφιον καὶ μόλις διορώμενον (τοῦτο γὰρ τὸ Φαῖδρος δηλοῖ), καὶ ἀπὸ κάλλους εἰς κάλλος μετῆλθεν ὡς εἶναι τύπον οὗ μέλλει μαθήσεσθαι τὸ παρ' ἐκείνου γινωσκόμενον 10 καλόν. Ἐντεῦθεν καὶ ἄλλο τι μανθάνομεν, ὡς ὁρμὴν ἔχοντες εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ προθυμίαν καὶ ἔφεσιν, εἰ καὶ σφαλοίμεθα πολλάκις διὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλ' οὖν τὸ ὂν διδασκόμενοι, οὐ δυσπετῶς ἔχομεν πρὸς αὐτὸ ἅτε τῆς ψυχῆς ἡμῶν προκατεχούσης αὐτό, εἰ καὶ περὶ τὸ πρᾶγμα ἠπάτητο· εἰ γὰρ μὴ ὁ Φαῖδρος κάλλους ἐφίετο, οὐκ ἂν κάλλος ἐμάνθανε. 15

Δόξειεν ἂν ἀντιστρόφως ἔχειν. Ἐξαχῶς γὰρ τῆς κινήσεως οὔσης, ποθὲν ποῖ τὴν φορὰν ὠνομάκασι· προηγεῖται τοίνυν τὸ πόθεν, ἐπάγεται δὲ τὸ ποῖ. Ἀλλ' ἔστιν εἰπεῖν λογικῶς μὲν ὡς ἡ μὲν κίνησις ἀρχὴν μὲν ἔχει τὸ πόθεν, τὸ δὲ ποῖ τελευτήν, ἡ δὲ τοῦ κινουμένου πρόθεσις ὡσανεί τινα ἀρχὴν τὸ ποῖ ἔχει· εἰ γὰρ μὴ κινήσει τοῦτον 20 ἄλλη τις ἔμφυτος ὄρεξις εἰς ἐκεῖνο, οὐκ ἂν ἐντεῦθεν ὁρμήσειε· μὴ μόνον
20v δὲ ἐπὶ τῶν ζῴων | ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν φυσικῶν· τὴν γὰρ εἰς ὑγείαν κίνησιν «ὑγίανσίν» φαμεν καὶ τὴν εἰς νόσον «νόσανσιν», ὡς ἐκ τῶν τελῶν ὠνομασμένων τῶν κινήσεων. Ἠθικῶς δὲ ὅτι ἐντρέπει τὸν Φαῖδρον ὁ Σωκράτης καὶ οἱονεὶ λέγει· «ποῖ πορεύῃ; πόθεν ἐξῆλθες; ἀφῆκας 25 τὸ ὄντως κάλλος, τὸ ἐν τοῖς θείοις, καὶ τὸ ἐν λόγοις τεθαύμακας· ὅρα δὴ ποῖ κατήντηκας καὶ οὕτως γνώσῃ πόθεν ἐξῆλθες· ὡς γάρ, φέρε εἰπεῖν, ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἢ ἐπὶ τῶν ἑτέρων τ[ρ]όπων οὐκ ἄλλως τὰ πρότερα ζητοῦμεν, εἰ μὴ τῶν δευτέρων δυσχερεστέρων ὄντων ἐν γνώσει γενώμεθα, οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα οὐκ ἄλλως ἔχεις μαθεῖν, ὦ Φαῖδρε, ἐξ οὗ 30 συνηρπάγης, εἰ μὴ γνώσῃ ἐφ' ὅσον καὶ οὗ συνηλάθης· ἡ γὰρ παροῦσα διαμαρτία ὑπόγυος οὖσα ἱκανή ἐστιν ἀνάξαι κατά τινα ἀναποδισμὸν

1 ἐνταῦθα ὁ] Fic Couvr.: ὁ ἐνταῦθα A recc cf. 22,17 ‖ 8 νοητόν] ν- ex emendat. in A 16 Δόξειεν ἂν] Moreschini: δόξειε μὲν A recc : δόξει μὲν Couvr. ‖ 17 ποθὲν] ποθὲν ⟨τὴν ἀφορμὴν⟩ Couvr. fort. recte ‖ 19 τὸ δὲ ποῖ] Couvr.: ποῖ δὲ τὴν A recc ‖ 20 κινήσει] κινήσει⟨ε⟩ dubit. Couvr. ‖ 24 ὠνομασμένων] Couvr.: ὀνομασμένων Aª : ὀνομαζομένων recc ‖ 26 τὸ ὄντως κάλλος] ώ ἐν τω κά κάλλος legitur in A, quorum ultimum v. exaravit a, praecedentia Aª : τὸ ἐν ψυχαῖς κάλλος recc ‖ 28 τ[ρ]όπων Couvr. dubit. ‖ 29 γνώσει] recc : γνώσειν Aª ‖ 31 συνηλάθης] -ηλάθης evanidum in A | ἡ] ὁ a

πρὸς τὴν ὄντως ψυχῇ πρέπουσαν κατάστασιν». Ἔχει τις καὶ φυσικῶς εἰπεῖν ὅτι, ⟨ἐπειδὴ⟩ τὸ μετὰ τὸν δημιουργὸν δεύτερον ποιητικὸν αἴτιον ἡ φύσις, προϋποκειμένου ὅτι καὶ | αὐτῆς τῆς φύσεως τὸ θεῖόν ἐστιν 16 δημιουργόν, ἐξ ὕλης ἅπαν εἰδοποιοῦσα, οὐ ζητεῖ προηγουμένως ποίας
5 ἔσχε τὰς ἀφορμὰς ἡ ὕλη καὶ ἐξ οἵων κινήσεων, ἀλλὰ πρὸς ποῖον τέλος ἐπιτηδειότητα ἔσχηκεν· οὕτω γὰρ δοκιμαζομένης κατὰ τοὺς αὐτῆς λόγους καὶ εἰδοποιοὺς ἀριθμοὺς τελεσιουργεῖται τὸ ἀποτέλεσμα· τί γὰρ εἰ τὸ σπέρμα ἐξ ἀφορμῶν ἀγαθῶν καὶ γενέσεων, αὐτὸ δὲ οὐκ ἔστιν πρὸς τὸ τέλος εὔοδον, κατά τινα τρόπον πλημμεληθέν; ἐπεὶ οὖν ὁ μὲν
10 Σωκράτης ποιητικοῦ λόγον ἔχει, ὁ δὲ Φαῖδρος ὑλικοῦ, εἰκότως προηγουμένως ἐζήτησε τὴν εἰς τέλος ἐπιτηδειότητα, ὡς ἂν μὴ ματαιομοχθῇ εἴ που παρά του ἐμποδίζοιτο. Πλὴν καὶ τὸ πόθεν δευτέρως ζητεῖ· οὐδὲ γὰρ τοῦτο μικρόν· οὐδὲ γὰρ ⟨ἂν⟩ ἐκ πυρῆνος ἄμπελος βλαστήσειε πώποτε, οὐδέ γε ἐκ γιγάρτου δάφνη, ἀλλ᾽ ἕκαστον
15 ἐκ τῶν ἰδίων ἀρχῶν κατὰ τὸν λόγον τῆς φύσεως.

Ἐρωτηθεὶς ὁ νέος διπλῆν τὴν ἐρώτησιν διπλῆν καὶ τὴν ἀπόκρισιν δέδωκε, πλὴν τὸ μὲν φαινόμενον κατὰ ζῆλον Ὁμηρικὸν σαφηνείας χάριν χιάσας αὐτὴν (πρὸς γὰρ τὸ πόθεν ἀπήντησε κατὰ τὸ

οἰμωγή τε καὶ εὐχωλή
20 ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων),

τὸ δὲ νοούμενον ὅτι ἐκεῖνο δὴ τὸ δεύτερον καὶ ὁ λόγος οἶδεν ἀναγκαιότερον, ὅ ἐστι τό· «ποῖ πορεύεται;»· διετηρήθη γοῦν ὕστερον ἵνα ὑπανοίξῃ τῇ συνουσίᾳ τοὺς λόγους· ἴδιον δὲ τοῦτο καὶ λογογράφοις, πλέον δὲ τοῖς διαλογικοῖς καὶ αὐτῷ Πλάτωνι. Ἢ ἄλλως· τοῦ πόθεν
25 λόγον ἔχοντος ὕλης, τοῦ δὲ ποῖ εἴδους, ἐπενέγκας τῷ πόθεν τὸ ποῖ ἔδειξε τὸ εἶδος συναγωγὸν καὶ ὁριστικὸν τῆς ὕλης εἶναι. Καὶ ὁ μὲν Σωκράτης οἷα ὑψηλὸς καὶ φιλόσοφος τὸ ποῖ προηγουμένως ἐζήτησεν ὡς εἶδος, ὁ δέ γε Φαῖδρος ἀτελὴς ὢν καὶ ἔτι τῇ ῥητορείᾳ προσέχων τῇ ταῖς τῶν μερικῶν πραγμάτων ὕλαις χρωμένῃ τὸ πόθεν ὡς ὕλην
30 προέκρινεν.

19–20 Θ 64–65

1 πρέπουσαν] evanidum in A ‖ 2 ⟨ἐπειδὴ⟩ add. Couvr. ‖ 3 ὅτι] evanidum in A 4 ἅπαν] ἅπας A[a. c.] ‖ 7 εἰδοποιοὺς] recc: εἰδοποιουμένους A[a] ‖ 13 ⟨ἂν⟩ add. Couvr. 18 χιάσας] σχίσας Ast | ἀπήντησε] "post ἀπήντησε deesse videntur verba τὸ παρὰ Λυσίου, nisi ea mente subaudire malueris" Couvr.: fortasse etiam plura exciderunt, sicut ⟨τὸ Παρὰ Λυσίου, πρὸς δὲ τὸ ποῖ τὸ πρὸς περίπατον⟩

Πορεύομαι] Τριττή τις εὑρίσκεται ἡ ἀπόκρισις, ἡ μὲν ἀναγκαία, ἡ δὲ φιλάνθρωπος, ἡ δὲ περιττή· οἷον· «ποῦ ὁ Δίων;», «οὐκ ἔστιν ὧδε», ἀναγκαῖον τοῦτο· «οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἐν τῇ διατριβῇ», τοῦτο φιλάνθρωπον· «οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἐν τῇ διατριβῇ ποιήσων τὸ καὶ τό», τοῦτο περιττόν. Τὸ γοῦν πόθεν ἀναγκαίαν [καὶ] μόνην ἔσχε τὴν 5
17 ἀπόκρισιν, τὸ | δὲ ποῖ καὶ φιλάνθρωπον· ἐπιφέρει γὰρ πρὸς περίπατον (οἱονεὶ πρὸς τὸ περιπατῆσαι· ἡ δὲ λέξις σεμνὴ ὡς ὀνομαστική, σεμνυνομένου οἷον τοῦ Φαίδρου τῷ περιπάτῳ ὡς ἀνθρώπῳ ἡρημένῳ ὑγιαίνειν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν πρέποντι). Τὸ δὲ περιττὸν ἀπηξίωσεν· οὐ γὰρ ἦν ⟨…⟩ πρὸς Σωκράτην ἀποκρινόμενον ἀδολεσχίας 10 γράφεσθαι. Ἄλλως δὲ καὶ τὴν συνουσίαν ἐντεῦθεν προδιατίθησιν· ὁ γὰρ περίπατος ἀναγκαῖον πρὸς ὁμιλίαν καὶ χαρίεν· δηλοῦντος τοῦ λόγου ὡς χρεία ἐστὶν καὶ τῆς ἡμετέρας περὶ τὰ καλὰ προαιρέσεως, ἵν' ἡ καλλοποιὸς δύναμις πρὸς ἡμετέραν εὐεργεσίαν κινηθείη. Καὶ ἄλλως τὸ πόθεν ἀναίτιον ἀφῆκε, τοῦ δὲ ποῖ τὴν αἰτίαν προ[σ]τίθησιν· ἐπεὶ 15 γὰρ τέλος τῆς κατὰ τόπον κινήσεώς ἐστι τὸ ποῖ, τὸ δὲ τέλος οὗ ἕνεκα, ἵνα μὴ ματαία δόξῃ ἡ κίνησις, τὸ τελικὸν προτίθησιν αἴτιον· αἰτία γὰρ πᾶσα μᾶλλον τοῦ γίνεσθαι ἢ τοῦ ἀπογίνεσθαι. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ πόθεν ἀφῆκεν ἀναίτιον, αἰνιξάμενος κἀκεῖσε τὴν τοῦ γενέσθαι παρὰ τὸν Λυσίαν αἰτίαν κἀντεῦθεν τὴν τοῦ ἀπογενέσθαι συναινιξάμενος. Εἰπὼν γάρ· 20 παρὰ Λυσίου τοῦ Κεφάλου (υἱοῦ δηλονότι· οὕτω γὰρ καὶ δίχα τοῦ ἄρθρου Ἀττικῶς), καὶ συστήσας τὸν ῥήτορα, ἔδειξε καὶ γεγονὼς παρ' ἐκεῖνον μαθήσεως χάριν ῥητορικῆς καὶ ἀπογεγονὼς ἀπ' ἐκείνου ἀνέσεως ἕνεκα.

β′ 25

Τὸ δὲ διέτριψα συχνὸν χρόνον καὶ τὸ καθήμενος δηλοῖ ὅτι ἡ περὶ τὰ ἔνυλα στροφὴ καὶ ἡ περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος διατριβὴ ἐπίπονός ἐστι καὶ μοχθηρά. Καὶ τὸ καθήμενος δὲ ἐνδείκνυται ὅτι οὐχ ὑψηλὴ οὐδὲ ἀναγωγὸς ἡ τούτου θεωρία, ἀλλὰ χαμαιπετὴς καὶ κοιλοτέρα καὶ ταπεινή, καὶ ὅτι κατασπᾷ καὶ καθέλκει ἀπὸ κρείττονος 30 ζωῆς, ὡς καὶ ὁ ἐν Φαίδωνι καθήμενος Σωκράτης.

31 *Phaedo* 60 B

5 [καὶ] del. Couvr. ‖ 6 ποῖ] Ast: πῇ A recc ‖ 10 ⟨…⟩ "desideratur adiectivum quale est καλόν vel προσῆκον" Couvr.; rem iam animadverterat Fic, qui "decebat" vertit ‖ 11 δὲ] Ast : τε A recc ‖ 15 προ[σ]τίθησιν Couvr. ‖ 24 ἀνέσεως] ἀναίσεως A$^{a.c.}$ ‖ 25 β′] Lemma ⟨Συχνὸν γὰρ ἐκεῖ διέτριψα χρόνον⟩ add. Couvr. ‖ 26 διέτριψα] συχνὸν γὰρ ἐκεῖ διέτριψα χρόνον Plato ‖ 27 διατριβὴ] -ή ex emend. in A

γ´

Πῶς τὸν Ἀκουμενὸν καὶ Σωκράτους καὶ ἑαυτοῦ καλεῖ «ἑταῖρον»; ἢ 21r
Σωκράτους μὲν «ἑταῖρον», ὅτι ἰατροὶ ἄμφω (ὅπερ γὰρ ὁ Σωκράτης περὶ
ψυχήν, τοῦτο ὁ Ἀκουμενὸς περὶ σῶμα, ἰατρικοὶ καὶ καθαρτικοὶ τῶν
5 αὐτοῖς ὑπο|κειμένων), τοῦ δὲ Φαίδρου «ἑταῖρον», ὅτι ἀμφότεροι περὶ τὸ 18
φαινόμενον ἐπτόηνται· καὶ γὰρ ὁ Φαῖδρος περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος τὸ
ἐν τοῖς λόγοις ἐπτόηται, καὶ ὁ Ἀκουμενὸς ἰατρός ἐστι τοῦ φαινομένου,
τουτέστι τοῦ σώματος (διὸ καὶ Ἀκουμενός, ὡς θεραπευτικὸς τοῦ
σώματος). Δρόμοι δὲ ἦσαν τόποι τινὲς ὅπου ἔτρεχον οἱ νέοι· ἐκείνων οὖν
10 τῶν ἐν τοῖς δρόμοις γυμνασίων ἀκοπώτεροί εἰσιν οἱ περίπατοι, ὡς κατὰ
σχολὴν καὶ κατὰ βραχὺ γυμνάζοντες καὶ τὰς ἀναπαύλας ἐκ τοῦ πλησίον
ἔχοντες· ὅτε γάρ τις βούλεται, δύναται καθέζεσθαι.

δ´ Ἀτὰρ Λυσίας ἦν 227b

Βουλόμενος αὐτὸν ὠφελῆσαι, οὐκ ἐᾷ ἄλλο τι αὐτὸν προφασίσασθαι, ἀλλά
15 φησιν ὅτι· «δῆλον οὖν ὅτι Λυσίας ἦν ἐν ἄστει καὶ ἐκεῖθεν προσεχῶς
ἔρχῃ, καὶ εἱστία ὑμᾶς, ὥς φησιν ἑξῆς, τοῖς λόγοις». Τὸ δὲ τῇ
Μορυχίᾳ τῇ ἀπὸ Μορύχου τινὸς οὔσῃ λέγει. Τινὲς μὲν οὖν
ἐπεχείρησαν καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ὀνομάτων ἀναπτύξεως Ἐπικράτους καὶ
Μορύχου καὶ Φαίδρου λέγειν τι, ὡς κρατουμένου τοῦ σκοτεινοῦ καὶ τοῦ
20 ἐνύλου ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ τοῦ Φαίδρου· ἐπειδὴ δὲ γλίσχρον εἶναι δοκεῖ,
τό γε προσφυὲς μᾶλλον πᾶσι τοῖς λεγομένοις τὸ ἀπὸ τῆς ἱστορίας
λάβωμεν. Ἱστορεῖται τοίνυν ὁ μὲν Λυσίας καλλιεπείᾳ τῶν καθ' αὐτὸν
ὑπερενεγκεῖν, ἐρᾶν δὲ τῶν παίδων τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα, Φαῖδρος δὲ
εὐειδὴς μὲν τὸ φαινόμενον, ἐπτοημένος δὲ περὶ τὸν ἔξω ῥέοντα λόγον· ὁ
25 δὲ Μόρυχος γάστρις τις ἄνθρωπος καὶ ἡ κωμῳδία αὐτὸν ὡς

7 cf. **schol vet** 3 C. (qui tamen hoc scholion ex Hermia fluere non censet) et **schol Ruhnk** Ἀκουμενῷ] ἰατρὸς οὗτος ἦν T W: plura leguntur in **schol Siebenk**, cf. appen. praef. ‖ 9 cf. **schol vet** 4 C.: ἐν τοῖς δρόμοις] ὅτι δρόμοι T τόποι τινὲς ἦσαν, ὅπου ἔτρεχον οἱ νέοι. ἐκείνων οὖν τῶν ἐν τοῖς δρόμοις γυμνασίων ἀκοπώτεροι οἱ περίπατοι T W: plura leguntur in **schol Ruhnk schol Siebenk** ‖ 17 cf. **schol vet** 5 C. (eadem in **schol Ruhnk**): Μορυχίᾳ] τῇ ἀπὸ Μορύχου. Μόρυχος δὲ γάστρις τις ἄνθρωπος, ὃν καὶ ἡ κωμῳδία ὡς γαστρίμαργον διαβάλλει. Ἐν τῇ τοῦ τοιούτου οὖν οἰκίᾳ τὸν ἀκόλαστον Λυσίαν προσμένειν [παραμένειν W: παραδοῦναι μένοντα Hermann: παραδοῦναι μένειν Cufalo: lectio T optima nobis videtur] εἰκός T W | interpretes scilicet quidam ante Hermiam cf. 14,1 ‖ **24–20,1** de Morycho cf. *RE* s. v. Morychos (2), 1933 (Diehl)

1 γ´] Lemma ⟨Σῷ καὶ ἐμῷ ἑταίρῳ⟩ add. Couvr. ‖ 5 ἑταῖρον] Couvr.: ἑταῖρος A **recc**
16 τοῖς λόγοις] τῶν λόγων e Plat. (τῶν λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἱστία) dubit. Couvr.

γαστρίμαργον διαβάλλει· τὸ οὖν τὸν ἀκόλαστον Λυσίαν ἐν τῇ τοῦ γαστριμάργου οἰκίᾳ παραδοῦναι μένοντα, πολλὴν ἔχει τὴν ἀκολουθίαν.

ε´

Πλησίον δὲ τοῦ Ὀλυμπίου σημαίνει ὅτι καὶ τὸ φαινόμενον κάλλος ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῶν Ὀλυμπίων θεῶν τῇ γενέσει ἐνδίδοται. Πῶς 5 δὲ καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον ὁ Σωκράτης ποιεῖται τὴν 19 συνουσίαν μαθεῖν; | Ἀσχολία μὲν οὖν λέγεται ἡ περὶ τὰ ἀνθρωπικὰ πράγματα διατριβὴ καὶ ⟨ἐπὶ⟩ τὸν θνητὸν βίον περιολκή, σχολὴ δὲ ἡ ἀπόθεσις τῶν ἀνθρωπικῶν καὶ ἀνθολκὴ ἡ ἐπὶ τὸν νοερώτερον καὶ καθαρώτερον βίον· διὸ καὶ «σχολαστικὸς» λέγεται, ὥς φησι καὶ 10 Ἀριστοτέλης ⟨...⟩ ἡ εἰς αὑτὸν στροφὴ καὶ ἡ ἀπόθεσις τῶν ἀνθρωπίνων. Ἐπεὶ οὖν ἐπιμελὲς ἦν τῷ Σωκράτει τῶν ψυχῶν τῶν νέων ἐπιμελεῖσθαι, διὰ τοῦτό φησι καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον αὐτὸ τίθεσθαι, ἀντὶ τοῦ· «τῆς σῆς ὠφελείας χάριν ἡδέως κάτειμι καὶ εἰς κοιλοτέραν ζωὴν καὶ εἰς ἐξέτασιν τοῦ Λυσίου λόγου». 15

Ἀτὰρ Λυσίας ἦν] Ἀκόλουθον ῥήτορι καὶ κάλλος ζητοῦντι φαινόμενον ἐν ἄστει ὄχλου πλήθοντος διάγειν. Ὡς γοῦν τεχνίτης ῥήτωρ περὶ τὴν ὕλην τὰ πολιτικὰ πράγματα ἀναστρέφεται, ὡς δὲ τὸ φαινόμενον διώκων τὸν παρὰ πολλῶν ζητεῖ ἔπαινον· οὐκ ἔστιν ἄρα τοῦτον διάγειν ἐν ἐρημίᾳ καὶ ἡσυχίᾳ ἔστ᾽ ἂν τοιαύτης ᾖ προαιρέσεως. 20 Ὥσπερ γὰρ τῆς τὸ νοητὸν κάλλος ζητούσης ψυχῆς τροφή τις ὡσανεὶ ἡ ἐρημία καὶ ἡσυχία γίνεται, οὕτω τῆς τῷ φαινομένῳ προσεχούσης ὁ πλήθων ὄχλος καὶ οἱ πολιτικοὶ θόρυβοι. Καὶ ὁ κατὰ ταύτην μὲν τὴν πολιτείαν ζῶν χαῦνος λέγεται παρ᾽ Ἀριστοτέλει, οἷα ἐπὶ δήμῳ καὶ θορύβοις ἐξογκούμενος· ὁ δὲ κατ᾽ ἐκείνην μεγαλόψυχος, ὡς 25 περιφρονῶν μὲν τῶν τοιούτων ἐπαίνων, ζητῶν δὲ ψῆφον ἀνδρῶν ἐπ᾽

6 Pind. *Isthm.* 1.2 ‖ 7 cf. **schol vet** 7 C. (fere eadem in **schol Ruhnk**): ἀσχολίας] ἀσχολία ἡ περὶ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα διατριβὴ καὶ τὸν θνητὸν βίον περιολκή, σχολὴ δὲ [γὰρ T] ἡ ἀπόθεσις τούτων καὶ ἀνθολκὴ ἐπὶ τὸ νοερώτερον καὶ καθαρώτερον· διὸ καὶ σχολαστιχὸς λέγεται κατὰ τὴν εἰς ἑαυτὸν στροφὴν ἢ ἀπόθεσιν τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς [καὶ T: ὡς καὶ Hermann] Ἀριστοτέλης φησίν (Aristot. *Eth. Nic.* 1177 b) **T W** ‖ 10–11 cf. Aristot. *Eth. Nic.* 1177 b ‖ 24–25 cf. Aristot. *Eth. Nic.* 1125 a

3 ε´] Lemma ⟨Πλησίον τοῦ Ὀλυμπίου⟩ add. Couvr. ‖ 8 ⟨ἐπὶ⟩ add. Couvr. ("attractio ad vitam mortalem" vertit **Fic**), bene, cf. Epict. *Diatr.* 1.2.4 ‖ 11 ⟨...⟩ lac. indic. Couvr.: librorum lect. def. Bernard, sed λέγεται tantum cum βίος σχολαστικός coniungi potest, unde verbum cui ἡ στροφή referatur desideratur | αὑτὸν] Moreschini: αὐτὸν **A recc** : ἑαυτὸν Ast 17 πλήθοντος] πλήθοντι **Fic** Ast, cf. l. 23 ‖ 18 τὰ πολιτικὰ πράγματα] delenda esse susp. Bernard ‖ 25 ἐκείνην] **L l** (ut vid.) **Fic** : ἐκεῖνον **A V** : ἐκείνους **c**

ἀρετῇ ἀκολάκευτον. Τῆς γοῦν προτέρας πολιτείας εἰκὼν ὁ Σωκράτης, ὃς ἐπεποίθει καὶ ἐκυδροῦτο τῇ τοῦ θεοῦ μαρτυρίᾳ, τῆς δὲ δευτέρας παραφθορᾶς ὁ Λυσίας ἐν ἄστει διάγων καὶ πολιτικοῖς καλινδούμενος πράγμασιν.

5 Ἔτι καὶ οὕτως ῥητέον· πέντε εἰσὶν αἱ γνωστικαὶ δυνάμεις τῆς ψυχῆς· νοῦς, διάνοια, δόξα, φαντασία καὶ αἴσθησις· τούτων μέσον ἡ δόξα· ἐπεὶ γὰρ ὁ νοῦς περὶ τὰ ὄντως ὄντα ἀεὶ στρέφεται καὶ οἱονεί τινι θίξει νοεῖ ὧν δύναται ἐπιλαμβάνεσθαι, ἡ δὲ διάνοια καὶ αὐτὴ περὶ τὰ ὡσαύτως ἔχοντα, πλὴν μετά τινος λόγου καὶ ἀποδείξεως, ἔδει καὶ | τὰ ἐν γενέσει, 21ᵛ
10 ἃ δὴ καὶ γινόμενα καὶ ἀπογινόμενα καὶ ἄλλως ποτὲ ἔχοντά εἰσιν, ἔχειν τινὰ ἕξιν | τὴν γνωρίζουσαν αὐτά· καὶ ἔστιν αὕτη ἡ δόξα ἥτις, ἐπεὶ 20 ἀσυλλογίστως τῶν συμπερασμάτων ἐπιδράττεται, ἔστιν οὗ καὶ ἐπιτυγχάνει καὶ ἀποτυγχάνει· οὐδὲ γὰρ ἀεὶ καὶ ὡσαύτως ἔχει τὸ ὑποκείμενον. Ἐπεὶ γοῦν ἡ δύναμις τῆς δόξης διττὴ εὑρίσκεται,
15 ἐπιτυγχανούσης μὲν εἰκὼν ὁ Σωκράτης αὐτῆς οἷα τῶν πραγμάτων ἐπήβολος καὶ ἀποφαντικῶς καὶ καθόλου ἀποφαινόμενος, περὶ πάντων, λέγων, ὦ παῖ, μία ἀρχή, καὶ νῦν δέ, ὡς ἔοικεν εἰπὼν καὶ ἀληθεύσας περὶ οὗ ἀπεφήνατο, τὴν δόξαν δηλοῖ τὴν ἐπιτυγχάνουσαν· ἀποτυγχανούσης δὲ εἰκὼν ὁ Λυσίας ἅτε τῷ φαινομένῳ
20 προσέχων καὶ μερικῷ περὶ ὃ καὶ ἡ καθ᾽ ὑπόληψιν ἀπάτη γίνεται.

Ὅτι οὖν εἰκών ἐστιν ὁ Σωκράτης τῆς δόξης, ὁ Φαῖδρος τῆς φαντασίας ἐστί, καὶ ὁ Λυσίας τῆς αἰσθήσεως· ὁ μὲν Λυσίας ἅτε ἐν ἄστει διάγων καὶ τοῖς φαινομένοις προσέχων, ὁ δὲ Φαῖδρος ἅτε καὶ ἔξω τοῦ τείχους (τῶν αἰσθητῶν δηλαδή) προῃρημένος ὁδεύειν, τὴν βίβλον ἐπ᾽
25 ἀριστερᾶς ἔχων καὶ τὰ ἐναπομάγματα τῆς αἰσθήσεως. Ἔχομεν οὖν ἐντεῦθεν ὡς ἡ δόξα πλέον οἰκειοῦται τῇ φαντασίᾳ ἢ τῇ αἰσθήσει· ἐκ γὰρ τῆς φαντασίας καὶ λόγους λαμβάνει (πολλάκις γὰρ ἰδών τις καὶ φαντασιούμενος ἐδόξασε καὶ περὶ τοῦ προκειμένου), τῆς δὲ αἰσθήσεως καὶ πόρρω οὔσης προνοεῖ. Ὥσπερ γὰρ εἰ μὴ ἦν ὁ Λυσίας, οὐκ ἂν οἱ
30 καλοὶ λόγοι τοῦ Σωκράτους πρὸς τὸν Φαῖδρον ἐγεγόνεισαν, οὕτως οὐδ᾽ αἰσθήσεως οὔσης οὐκ ἂν ἡ φαντασία λόγους τῇ δόξῃ παρέπεμπε. Καὶ οὕτω μὲν εἴπερ ὁ Σωκράτης τῆς δόξης εἰκών.

1–2 cf. *Apol.* 20 E – 21 A ‖ 7 cf. Aristot. *Met.* 1072 b ‖ 16–17 237 B

1 ἀρετῇ] ἀρετῇ ⟨σπουδαζόντων⟩ Bernard ‖ 9 καὶ τὰ] recc : καὶ καὶ τὰ A 11 γνωρίζουσαν] γνωρίζουσα a ‖ 12 οὗ] A^corr L l : οὖν A c V ‖ 15 μὲν] evanidum in A 17 πάντων] παντός recc Plato ‖ 18 καὶ…ἀπεφήνατο] huc transposuimus, post δηλοῖ A recc: de hac transpositione iam cogitaverat Couvr., qui tamen haec delere maluit ‖ 21 Ὅτι] Couvr.: ὅτε A recc | εἰκών] del. Couvr. ‖ 30 ἐγεγόνεισαν] haesit Couvr., cf. ind. gramm.

Εἰ δὲ ὁ Λυσίας, πάντως δέ γε τῆς διημαρτημένης, ὁ Φαῖδρος τῆς διανοίας ἂν εἴη καὶ ὁ Σωκράτης τοῦ νοῦ· ἐκεῖνος μὲν ὅτι διὰ μέσου συλλογίζεται τοῦ βιβλίου τὸ ζητούμενον καὶ ὅτι ἔξω τείχους (τῆς περὶ τὰ αἰσθητὰ ἀπάτης) πορεύεται, τὴν διέξοδον τοῦ συλλογισμοῦ καὶ τὸ δι᾽ ἄλλου ἄλλο συμβαῖνον ὑποδηλούσης τῆς λέξεως· ὁ δὲ κἂν ὅπου 5 ποτ᾽ ᾖ κἂν ἐκτὸς κἂν ἐντὸς τῶν αἰσθητῶν, ὅμως πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρεφόμενος.

Τριττὴν γοῦν κίνησιν δίδωσιν ὁ λόγος τῷ νῷ, τὴν κυκλικήν, τὴν ἑλικοειδῆ, καὶ τὴν κατ᾽ εὐθύ· τὴν μὲν κυκλικὴν ὅτε πρὸς ἑαυτὸν καθ᾽ ἑαυτὸν ἐπιστρέφεται καὶ ἀκροθιγῶς τῶν ὑποκειμένων ἐπιδράττεται 10 ὥσπερ κύκλος ἐπίπεδος· ὡς γὰρ ἐκεῖνος κατὰ πλείονα ἢ ἓν σημεῖον οὐκ ἂν ἅψεται, οὕτω νοῦς πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρεφόμενος οὐκ ἂν τοῖς πολιτικοῖς 21 καλινδηθήσεται πράγμασιν· ἑλικοειδῆ δὲ ὅτε τῇ διανοίᾳ | ἐφίησι καὶ ταύτην ἀνάγει πρὸς τὴν ἀληθῆ ἕξιν, ὡς ὁ Σωκράτης τὸν Φαῖδρον· εὐθυφορούμενος γὰρ συντόμως πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφεται· κατ᾽ εὐθὺ δὲ 15 ὅτε συνάγει καὶ τὴν δόξαν οὐ πρὸς ἐκείνην ἀλλὰ περὶ τὰ ἐκείνης ἀναστρεφόμενος, ὥσπερ ἐνταῦθα ὁ Σωκράτης περὶ Λυσίου λέγει κινῶν τοὺς λόγους αὐτῆς καὶ τὰ ἀσυλλόγιστα συμπεράσματα ἐπὶ τῆς διανοίας, ὡς ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ Φαίδρου, ἵνα ταῖς ἀμέσοις προτάσεσι πρὸς ἃς ὁ νοῦς ἀφορᾷ χρήσηται ἡ διάνοια πρὸς τὸ τῆς δόξης συμπέρασμα καὶ γνωσθῇ εἰ 20 καλῶς ἢ καὶ ἠπατημένως δεδόξακε.

ϛ´ Καὶ μὴν ὦ Σώκρατες 227c

Ὁ γὰρ Σωκράτης τρία ταῦτα ὡμολόγει εἰδέναι· τὴν ἐρωτικὴν τέχνην, ὡς καὶ ἐν Συμποσίῳ λέγει περὶ τῆς Διοτίμας, «ἥτις με ἐδίδαξε τὰ ἐρωτικά», τὴν μαιευτικὴν ὡς ἐν Θεαιτήτῳ· «μαιεύεσθαί 25 με ὁ θεὸς ἐκέλευσε», τὴν διαλεκτικήν, ὡς ἐν Κρατύλῳ· «ἐγὼ γάρ, φησίν, οὐδὲν οἶδα πλὴν δοῦναι λόγον καὶ λαβεῖν». Δι᾽ ὧν τριῶν ἐπιστημῶν ὠφελεῖ τοὺς νέους.

24 *Symp.* 201 D ‖ 25 *Theaet.* 150 C ‖ 26 nihil similis in *Crat.*; *Prot.* 336 C protulit Couvr., *Theaet.* 161 B Bernard

3–4 τῆς…ἀπάτης] del. Couvr., qui et de τουτέστι inserendum cogitavit: inter cancellos posuit Bernard ‖ 6 ᾖ] εἰ A^{a. c.}, ut vid. ‖ 10 ἐπιστρέφεται] l : ἐπιστρέφηται A c L V ἐπιδράττεται] c l (ut vid.) : ἐπιδράττηται A L V ‖ 11 ἐπίπεδος] Couvr. : ἐπιπέδου A recc 12 ἅψεται] Couvr.: ἅψηται A recc ‖ 14 ἀνάγει] l : ἀνάγῃ A c L : ἀνάγκη V ‖ 16 πρὸς] an περὶ? ‖ 17 λέγει] post h. v. interp. Bernard, quae subiectum verbi κινῶν verbum νοῦς (l. 19) esse vellet, quod vix efficitur et interpunctione mutata ‖ 18 αὐτῆς] αὐτοῦ Fic (ut vid. "quemadmodum hic Socrates de Lysia dicit movens rationes ipsius") Ast ‖ 24 με] ἐμὲ τὰ ἐρωτικὰ ἐδίδαξεν Plato

ζ΄

Τὸ οὐκ οἶδα ὅντινα τρόπον ἐρωτικός· ἐπειδὴ γέγραπτο τῷ Λυσίᾳ δεῖν χαρίζεσθαι μὴ ἐραστῇ, κατὰ τοῦτο οὖν οὐκ ἐρωτικός· καθὸ δὲ πεπλασμένως γέγραπτο καὶ καθὸ ὅλως περὶ ἐρωμένου ἦν, ἐρωτικός.
5 Ἢ καὶ τὸ «οὐκ οἶδ' ὅπως» ἐπειδὴ ὁ περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος ἔρως οὐ κυρίως ἐστὶν ἔρως. Τὸ δὲ πειρώμενον παθητικῶς ἀκουστέον ἀντὶ τοῦ πειραζόμενον παρά τινος, τουτέστι προσπαιζόμενον καὶ προσβαλλόμενον. Τὸ δὲ κεκόμψευται, ὅτι πάντα τὰ ἔνυλα κομψὰ καὶ ἀπατηλά.
10 Ἀνακτέον τὸ περὶ τοῦ λόγου εἰς αὐτὸν περὶ οὗ ὁ λόγος τὸν ἔρωτα, καὶ τοῦτον τὸν ὑψηλόν τε καὶ ἀναγωγόν, ἢ καὶ τὸν ἕτερον· ἔμφυτον γὰρ τὸ τοιοῦτον πάθος ψυχῇ, κρυπτὰς τὰς αἰτίας ἔχον πῶς ἐφέλκεται· πῶς διεγείρει τὸ ἐπιθυμητικόν, δηλοῖ τοῦτο καὶ Πίνδαρος εἰπών·

κρυπταὶ κλαΐδες εἰσὶ σοφᾶς
15 Πειθοῦς | ἱερῶν φιλοτήτων 22r
καὶ ἔν τε θεοῖς τοῦτο κἀνθρώποις ὁμῶς,

διὰ τούτων καὶ τὸν θεῖον καὶ τὸν αἰσχρὸν περιλαμβάνων ἔρωτα. |
Προσήκουσά γέ σοι] Ἰδίως μὲν αὕτη τῷ Σωκράτει 22 προσήκουσα ὡς ἐρωτικῷ, κοινῶς δὲ καὶ πᾶσά τις ἑτέρα λογικὴ ἀκοή·
20 τροφὴ γὰρ τῆς ψυχῆς οἱ λόγοι. Ὡς γοῦν ἰατρῷ προσήκουσιν αἱ τροφαὶ εἰς κρίσιν τίνες τε βλαβεραὶ καὶ τίνες ὠφέλιμοι, οὕτω καὶ τῷ τῶν ψυχῶν ἰατρῷ Σωκράτει ἡ τῶν λόγων ἀκοή, τίνες ἀληθεῖς καὶ τίνες ἀπατηλοί, τίνες ἀναγωγοὶ τῆς ψυχῆς καὶ τίνες καταγωγοί. Τί δέ; οὐχὶ καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἑαυτῶν τοὺς ἀγαθοὺς οἴδαμεν, ὅπου γε καὶ τὰ ἄλογα ζῷα οἴδασιν
25 ἀφ' ἑαυτῶν οὐ μόνον τίνες αἱ βλαβεραὶ βοτάναι καὶ τίνες αἱ ὠφέλιμοι, ἀλλὰ καὶ ποία ποίῳ πάθει καὶ ποίᾳ διαθέσει καὶ καθ' ὃν καιρὸν χρήσιμος; ἢ ἐπ' ἐκείνοις κρίσις λόγου οὐκ ἔστι, μόνη δὲ ὁρμὴ φυσικὴ ἄλογος οἰκονομοῦσα τὸ συμφέρον τοῖς ζῴοις, ἐφ' ἡμῖν δὲ λόγος καὶ κρίσις· ὅπου δὲ κρίσις, ἐκεῖ καὶ ἀπάτη καὶ διαμαρτία τοῦ ὠφελίμου.

6 cf. schol vet 8 C. (eadem in schol Ruhnk): πειρώμενον … κεκόμψευται] τὸ πειρώμενον παθητικῶς ἀκουστέον ἀντὶ τοῦ πειραζόμενον παρά τινος, τουτέστι προσπαιζόμενον καὶ [καὶ fort. om. W] προσβαλλόμενον [προσβαλόμενον T]· τὸ δὲ κεκόμψευται, ὅτι πάντα τὰ ἔνυλα κομψὰ καὶ ἀπατηλά. T W ‖ 14–16 Pind. *Pyth.* 9.39–40

1 ζ] Lemma ⟨Οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον⟩ add. Couvr. ‖ 6 κυρίως] Fic Couvr. : κύριος A recc ‖ 7 προσπαιζόμενον] προσπιεζόμενον Ast, fort. recte ‖ 14 εἰσὶ] ἐντὶ Pindarus Ast 15 ἱερῶν φιλοτήτων] ἱερᾶν φιλοτάτων Pindarus Ast ‖ 16 κἀνθρώποις] Fic Pindarus : δ' ἀνθρώποις A recc ‖ 27 λόγου] λογικὴ vel ⟨μετὰ⟩ λόγου dubit. Couvr.

Τίνες γοῦν ἔμελλον ἐπανάγειν τοὺς ἠπατημένους (οὐ γὰρ αὐτοὶ ἑαυτούς), εἰ μὴ οἱ καλῶς ἔχοντες καὶ τῶν τοιούτων ἐπιστήμονες; νοῦς δὲ νοῒ καὶ λόγος λόγῳ ἐνδιάθετος ἐνδιαθέτῳ πῶς ἐμίγνυτο ἂν τόσης οὔσης παχύτητος; διὰ τοῦτο λόγος ἐδόθη ὁ προφορικός· καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ τῶν παρόντων λόγων ἀκοὴ τῷ Σωκράτει προσήκουσα. 5

η´ Ὦ γενναῖος 227c
Ἐπειδὴ παράδοξος ἦν ἡ ὑπόθεσις ὅτι δεῖ μὴ ἐρῶντι χαρίζεσθαι ἢ ἐρῶντι (τί γὰρ καὶ δεῖται ὁ μὴ ἐρῶν ἵνα αὐτῷ χαρίζηται;), διὰ τοῦτο λέγει ὁ Σωκράτης· «εἰ ὅλως θέλει παραδόξοις ὑποθέσεσιν ἅμα καὶ κοινωφελέσιν ἐγχειρεῖν, γραφέτω μᾶλλον ὡς χρὴ πένητι χαρίζεσθαι ἢ πλουσίῳ· 10 παράδοξον γὰρ καὶ τοῦτο· νομίζουσι γὰρ τοῖς πλουσίοις μᾶλλον δεῖν χαρίζεσθαι ἤπερ τοῖς πένησι. Πάλιν ἐπειδὴ εὐκαταφρονητότερον τοῦ νέου ὁ πρεσβύτης, διὰ τοῦτο τὸ παράδοξον ἔδει γράφειν ὡς πρεσβυτέρῳ χαριστέον μᾶλλον ἢ νεωτέρῳ, τουτέστιν ὅσα ἐμοὶ τῷ Σωκράτει ὑπάρχει. Καὶ γὰρ πένης εἰμὶ καὶ πρεσβύτης· καὶ 15 οὕτως ἂν ὠφέλησε μᾶλλον ἡ παράδοξος ὑπόθεσις, εἰ ἐμοὶ τοὺς νέους ἐπέτρεψεν, ὃς καὶ πένης εἰμὶ καὶ πρεσβύτης. Καὶ οὕτως δέ, ἐπειδὴ οἱ πλούσιοι ὑβριστότεροί εἰσι τῶν πενήτων καὶ οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων, ἐὰν γράψῃ μήτε τοῖς πλουσίοις χαρίζεσθαι μήτε τοῖς νέοις, οἳ καὶ ὑβριστότεροί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς πένησι καὶ πρεσβυτέροις, οἳ καὶ 20 σωφρονέστεροί εἰσι, μᾶλλον [γὰρ] ἂν ὠφέλησε τὴν πόλιν καὶ τοὺς νέους».

Εἴθε] Ὁ μὲν Σωκράτης διασύρων λέγει τοῦτο ὡσανεὶ καὶ τούτων ὄντων τοιούτων παραδόξων· οὐ δοκεῖ δὲ τὰ τοιαῦτα πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Λυσίου ἐξισάζειν· ὁ γὰρ Λυσίας τῷ μὲν μὴ ἐρῶντι λέγει χαρίζεσθαι ὡς 25 23 δῆθεν | ἀπαθεῖ καὶ σωφρονοῦντι, τῷ δὲ ἐρῶντι μὴ χαρίζεσθαι ὡς ἐμπαθεῖ καὶ μαινομένῳ· τὸ δὲ παρὰ τοῦ Σωκράτους ἐπαγόμενον οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ τῷ παντὶ διαφέρει. Τὸ γὰρ τῷ πλουσίῳ ἢ τῷ νέῳ χαρίζεσθαι, ὅπερ αὐτῷ δοκεῖ ἔνδοξον, πάγκακόν ἐστιν, ἅτε τῷ μὲν δυναμένῳ, τῷ δὲ βουλομένῳ εἰς ἅπαν ἀτάσθαλον· καὶ ὁ χαριζόμενος 30 τούτοις οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅλην ἐφίησι τὴν ἡνίαν αὐτοῖς, ὥστε βέλτιόν ἐστι τὸ τῷ πένητι καὶ τῷ πρεσβυτέρῳ μᾶλλον χαρίζεσθαι. Ἢ ῥητέον πρὸς ταῦτα ὡς κανὼν διαλεκτικός ἐστιν, ὥστε ἀπὸ τῶν αὐτῶν δοξῶν τοὺς προσδιαλεγομένους ἰσχυρίζεσθαι, ἢ ἀπὸ τῶν τοῖς σοφοῖς δοκούντων ἢ ἀπὸ τῶν τοῖς πολλοῖς, εἴπερ οὐκ ἐριστικῶς ἀλλὰ γυμναστικῶς μέλλουσι 35

7 χαρίζεσθαι ἢ] cf. 1,21 ‖ 8 χαρίζηται] A[a]: χαρίσηται recc ‖ 19 γράψῃ] c : γράψαι A L V : γράψοι l ‖ 21 [γὰρ] om. Fic del. Couvr.: librorum lect. def. Bernard

ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. Ἐπεὶ γοῦν ὁ τοῦ Λυσίου λόγος ὑπεναντίος πρὸς τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς φαίνεται, τίθησι καὶ ὁ Σωκράτης τοιαῦτα ἃ καὶ αὐτὰ ὑπεναντία τῇ δόξῃ τῶν πολλῶν φαίνεται· δόξα δὲ τῶν πολλῶν, ὥσπερ ἐκεῖ τὸ τῷ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, οὕτως ἐνταῦθα τὸ τῷ πλουσίῳ καὶ
5 τῷ νέῳ, ὥστε πρὸς τὴν κοινὴν δόξαν ὁ Σωκράτης ἀποτεινόμενος καὶ τὸ αἱρετὸν σκοπῶν, οὐ τὸ λυσιτελές, ταῦτα τίθησιν.

Ἢ καὶ ἄλλως· πρὸς τὸ χαρίζεσθαί ἐστι πᾶσα ἡ τοῦ λόγου δύναμις·

χάρις χάριν γάρ ἐστιν ἡ τίκτουσ᾽ ἀεί·

καὶ ἡ παροιμία τὸ τοῖς ἀχαρίστοις χαρίζεσθαι ἴσα καὶ τὸ
10 τὸν νεκρὸν μυρίζειν τίθησιν. Ἐπεὶ οὖν ὁ μὲν πένης χαριζόμενος οὐκ ἂν ἀντιχαρίσειε πώποτε (οὐ δύναται γάρ, εἰ καὶ αἱρεῖται πολλάκις), καὶ ὁ πρεσβύτης ὁμοίως (οὐ βούλεται γάρ, εἰ καὶ πολλάκις δύναται), διὰ τοῦτο, ὥσπερ | παρὰ τῷ Λυσίᾳ χωλεύει τὸ χαρίζεσθαι μὴ εἰς τὸν ἐρῶντα 22v γινόμενον ἀλλ᾽ εἰς τὸν μὴ ἐρῶντα, ὅπου γε οὐκ ἔστιν ἡ ἀντίχαρις, οὕτω
15 καὶ παρὰ τῷ Σωκράτει ἀργὸν τὸ χαρίζεσθαι, εἴπερ εἰς πένητα ἢ πρεσβύτην γίνεται, τὸν μὲν οὐ δυνάμενον ἀντιχαρίζεσθαι, τὸν δὲ οὐ βουλόμενον. Διὰ τί δὲ ὁ πρεσβύτης οὐ βούλεται ἀντιχαρίζεσθαι; ἢ δῆλον ὡς μὴ ἔχων ἔμπυρον καὶ ἡβῶσαν διάθεσιν· ἐπεὶ γὰρ ἀπὸ τῆς ἐμφύτου θερμότητος ἡ ἀγαπητικὴ διάθεσις τὰς ἀφορμὰς ἔχει, εἰκότως
20 ἐκλελοιπυίας ἐκείνης συστέλλεται καὶ ἡ τοῦ πρεσβύτου διάθεσις καὶ περὶ αὑτὸν σχολάζουσα φίλαυτον μόνον ἀποκαθίστησι καὶ φιλόζωον. Οὐκ ἐτὸς γὰρ καὶ ὁ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Ταλθύβιός φησι·

γέρων μέν εἰμι, ἀλλ᾽ ὅμως θανεῖν 24
ἔχρῃζον·

25 τὸ γὰρ ὅμως ἐναντιωτικὸν ὂν παρίστησι τὸν Ταλθύβιον πολλοῦ τὴν ζωὴν τιμώμενον, ὅσα καὶ φίλαυτον γέροντα, ἐπεὶ ἄλλως νέος ἂν εἶπε τὸν λόγον· «νέος μέν εἰμι φιλοζωῶν, ἀλλ᾽ ὅμως θανεῖν ἔχρῃζον». Καὶ ἔ⟨τ⟩ι τοῦτο ἠπόρησα, πῶς οὐ λέγομεν· «οὐ δύναται ὁ πρεσβύτης ἀντιχαρίζεσθαι», ἀλλ᾽ «οὐ βούλεται»· ἦ δῆλον ⟨ὅτι⟩ διττὴ ἡ βούλησις,
30 ὥσπερ δὴ καὶ ἡ δύναμις. Ὡς γὰρ αὕτη ἡ μέν ἐστιν ἐπαμφοτερίζουσα καὶ συνάγεται τῷ ἐνδεχομένῳ, ὡς τὸ «οὐ δύναμαι φαγεῖν», ἡ δὲ πρὸς τὸ

8 Soph. *Ai.* 522 ‖ 9–10 Apostol. 4.68 a ‖ 23–25 Eur. *Hec.* 497–498: cf. ib. 347

11 αἱρεῖται] πειρᾶται Ast ‖ 21 αὑτὸν] ante h. v. littera erasa in A ‖ 23 εἰμι] εἰμ᾽, ὅμως δέ μοι θανεῖν εἴη Euripides, sed cf. eiusdem tragoediae v. 347 ‖ 25 ἐναντιωτικὸν] Aa: ἐναντιωστικὸν L: ἐναντιωματικὸν c l V | Ταλθύβιον] Θαλθύβιον Aa. c. ‖ 28 ἔ⟨τ⟩ι Couvr. 29 ⟨ὅτι⟩ Fic ("vel maximum est quod duarum") Couvr.

ἀναγκαῖον ἀποτείνεται ὡς τὸ «οὐ δύναται ἡ γῆ ἄνω γενέσθαι», οὕτω καὶ ἡ βούλησις ἡ μὲν φυσική, ἥτις καὶ ἀνωτέρα πάσης προαιρέσεώς ἐστιν, ἅτε ζωτικὴ δύναμις εἰς τοῦτο ἐφελκομένη τὸ ζῷον εἰς ὃ ὀρεκτικῶς ἔχει καὶ οὗ τὸ ἐναντίον παντάπασιν ἀποτρέπεται, καθὸ καὶ λέλεκται·

λόγοισι χαίρει, τὸν δὲ νοῦν ἐκεῖσ' ἔχει, 5

ὡς τὸ «βουλόμεθα ζῆν» (ὁ γὰρ λέγων ⟨ὅτι⟩ βούλεται θανεῖν λόγοισι χαίρει)· ἡ δέ ἐστι μετὰ τὴν προαίρεσιν ἅτε κρίσεως μεσολαβησάσης· «βουλόμεθα τοῦτο ἢ τοῦτο», «βούλομαι περιπατῆσαι». Εἰκότως τοίνυν, ὥσπερ τὸν πένητα οὐ δύνασθαι λέγοντες χαρίζεσθαι καὶ τὰς διττὰς δυνάμεις ἀναιροῦμεν, μὴ μόνον τὴν ἐπαμφοτερίζουσαν, οὕτω καὶ τὸν 10 πρεσβύτην οὐ βούλεσθαι λέγοντες μὴ μόνον τὴν ἐπαμφοτερίζουσαν ἀναιροῦμεν βούλησιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν φυσικήν, ἥτις καὶ δύναμίς ἐστι ζωτικὴ παρορμῶσα τὸ ζῷον εἰς ὃ καὶ πέφυκεν.

θʹ

Ἐπιθυμεῖ Σωκράτης ἀκοῦσαι, ὅτι σφόδρα ἐρωτικῶς ἔχει θεοειδῶς 15 ἐνεργῆσαι καὶ σῶσαι τὸν νέον. Ὁ δὲ Ἡρόδικος ὁ Σηλυμβριανὸς ἰατρὸς ἦν καὶ τὰ γυμνάσια ἔξω τείχους ἐποιεῖτο, ἀρχόμενος ἀπό τινος διαστήματος οὐ μακροῦ ἀλλὰ συμμέτρου ἄχρι τοῦ τείχους, καὶ ἀναστρέφων, καὶ τοῦτο πολλάκις ποιῶν ἐγυμνάζετο. «Ὅπερ οὖν ὁ Ἡρόδικος ἐποίει ἔξω τοῦ τείχους, ἐὰν σὺ τοῦτο ἄχρι Μεγάρων πολλάκις 20 ποιῇς, οὐ μή σου ἀπολειφθῶ».

25 ιʹ

Τὸ τὸν Φαῖδρον προσποιεῖσθαι καὶ τὸ τὸν Λυσίαν δεινότατον εἶναι καὶ ἐν πολλῷ χρόνῳ γεγραφέναι τὸν λόγον, πάντα ταῦτα πάλιν τῆς τριβῆς τῆς περὶ τὰ ἔνυλα καὶ φαινόμενα καλὰ ἐνδεικτικά ἐστιν, ὅτι 25 ἐπίπονος ἡ περὶ ταῦτα σχολή. Τὸ δὲ ἰδιώτην ὡς πρὸς τὸν Λυσίαν

5 Eur. *Phoen.* 360 ‖ 16 cf. **schol vet** 10 C. (eadem fere in **schol Ruhnk** et **schol Siebenk**): Ἡρόδικον] ὅτι [om. W] ὁ Ἡρόδικος Σηλυμβριανὸς [Σιλ- T] ἰατρὸς ἦν καὶ τὰ γυμνάσια ἔξω τείχους ἐποιεῖτο, ἀρχόμενος ἀπό τινος διαστήματος οὐ μακροῦ ἀλλὰ συμμέτρου, ἄχρι τοῦ τείχους καὶ ἀναστρέφων. T W

3 ἅτε] ἅτε ⟨ἡ⟩ Bernard ‖ 6 ⟨ὅτι⟩ add. Lucarini coll. 36,13; 38,23; 50,27;85,7: ⟨ὡς⟩ add. Couvr. | βούλεται] βούλομαι Ast: de βούλεσθαι cogitavit Couvr. (non addito scilicet ὡς) 7 μεσολαβησάσης] μεσολαβησάσης ⟨ὡς τὸ⟩ Couvr. ‖ 14 θʹ] Lemma ⟨Ἔγωγ' οὖν οὕτως ἐπιτεθύμηκα⟩ add. Couvr., longius l ‖ 16 Σηλυμβριανὸς] **schol vet** Ast: Σηλυβριανὸς A **recc** ‖ 22 Lemma ⟨Πῶς λέγεις, ὦ βέλτιστε Σώκρατες⟩ add. Couvr. ‖ 26 ἰδιώτην] **Fic** Couvr. : ἰδιώτης A **recc**

εἴρηται, καὶ καθόλου ὁ μὴ μετέχων ἡστινοσοῦν τέχνης ἰδιώτης ἐστὶν ὡς πρὸς ἐκείνην. Εὖ δὲ ὁ Φαῖδρος, τοῦ ἐν ὕλῃ κάλλους ὑπερορῶν καὶ τοῦ ἐν αἰσθήσει (τοῦτο γὰρ σημαίνει διὰ τοῦ χρυσίον) καὶ ἐπὶ τὸ ἐν λόγοις καλὸν ἀναχωρῶν καὶ τούτου ἐρῶν ὅ ἐστιν ἀϋλότερον ⟨...⟩

5 ια΄ Ὦ Φαῖδρε 228a 23r

Τὸ δηλούμενον τοιοῦτόν ἐστιν, ἤτοι ὅτι ὁ ἐπιστήμων καὶ τὴν τελείαν ἔχων ἕξιν οἶδε καὶ τὰς ἀτελεῖς ἕξεις, ὡσανεὶ ἔλεγεν· «εἰ τὴν σὴν ἕξιν ἀγνοῶ καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι»· ὥσπερ γὰρ ὁ ἀληθὴς μάντις οὕτω καὶ ὁ ἐπιστήμων περὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐρεῖ·

10 ποίους ἂν φθέγξαιτο λόγους

χρυσίου ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου προτεθέντος· ἢ καὶ ὅτι ὁ ἐρωτικὸς ἀπὸ τοῦ φαινομένου κάλλους ἀναπεμπόμενος εἴς τε ἑαυτὸν καὶ τὸ νοητόν, εἰ ἀγνοοίη τὸ αἰσθητὸν κάλλος, οὐκ ἂν οὐδὲ ἑαυτοῦ ἀναμνησθήσεται οὐδὲ τοῦ νοητοῦ κάλλους, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν καὶ ἐκεῖνο ἀγνοήσει. Τὸ γοῦν
15 ἀλλὰ γὰρ οὐδέτερά ἐστι τούτων ἀντὶ τοῦ· «οὔτε σε ἀγνοῶ οὔτε ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι· οἶδα γὰρ καὶ τὰ μέτρα τοῦ φαινομένου κάλλους καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ψυχικοῦ καὶ νοητοῦ κάλλους». Προσποιουμένου οὖν τοῦ Φαίδρου, ἐμμελῶς αὐτὸν ὁ Σωκράτης ἐλέγχει καὶ ἁπλούστερον ἀντὶ ποικιλωτέρου ποιεῖ. Τὸ οὖν
20 τὸν Σωκράτην ἀποστρέψαι τὸν λόγον καὶ ὡς πρὸς μὴ παρόντα διαλέγεσθαι δηλοῖ ὅτι οὐ καθείλκετο ὑπὸ τοῦ φαινομένου κάλλους, ἀλλ' ὅλος ἦν ἑαυτοῦ καὶ τῶν οἰκείων καὶ νοητῶν ἀρχῶν εἴχετο, ἄτρωτος ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ τοῦ ἐν σαρκὶ κάλλους. Πάλιν δὲ τὸ μὴ ἅπαξ ἀκοῦσαι, ἀλλὰ καὶ πολλάκις τὸν ἄτρυτον πόνον τὸν περὶ τὰ φαινόμενα καλὰ
25 δηλοῖ τῶν ἀνθρώπων.

ιβ΄ Τὸ βιβλίον 228b 26

Δηλοῖ ὅτι εἰκόνες εἰκόνων εἰσὶ τὰ αἰσθητὰ κάλλη, ὡς καὶ τὰ γράμματα πρώτως μὲν τῆς ψυχῆς, δευτέρως δὲ τῶν λόγων εἰσὶν ἐνδεικτικὰ τῶν

10 non invenitur; cf. fort. Eur. *Med.* 1307 ‖ 20 cf. **schol vet** 14 C., qui tamen dubitat hoc scholium ex Hermia sumptum esse (eadem leguntur in **schol Ruhnk**): ἐκεῖνος] κατ' ἀποστροφὴν [κατὰ ἀπ- W] πρὸς Φαῖδρον ὁ λόγος, ὡς δῆθεν μὴ ἐκεῖσε παρόντος αὐτοῦ. T W

3 χρυσίον] Couvr.: χρυσίου A recc ‖ 4 ⟨...⟩ lac. indic. Couvr. ‖ 7 ὡσανεὶ] Couvr.: ὡς οὖν εἰ Aa recc (male dispic. l) ‖ 9 περὶ] πῶς γὰρ a ‖ 10 ἂν] οὐ a ‖ 11 προτεθέντος] προτιθέντος Aa. c. L ‖ 13 οὐκ] οὐ- evanidum in A | ἀναμνησθήσεται] Aa: ἀναμνησθείη recc ‖ 15 σε] a : σου A recc ‖ 24 καὶ] om. Aa. c. non habet Plato

ἀπὸ τῆς ψυχῆς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κύων τῷ Ἑρμῇ ἀνάκειται καὶ ἔστι τελευταῖον ἴχνος τῆς Ἑρμαϊκῆς σειρᾶς [ὁ κύων], περὶ δὲ λόγων ἦν ἡ παροῦσα ὑπόθεσις (τοῦ γὰρ Λυσίου λόγου ἦν ἔφορος ὁ Ἑρμῆς), εἰκότως κατὰ τοῦ κυνὸς ὄμνυσι, καὶ ὡς ἐσχάτου καὶ τελευταίου ταύτης τῆς τάξεως, εὐλαβῶς καὶ τοῦτο ποιῶν καὶ ὡς δι᾿ αὐτοῦ τὸν ἔφορον θεὸν τὸν 5 Ἑρμῆν μαρτυρόμενος.

Οὐ λέγει· «εἰ Φαῖδρον ἀγνοῶ καὶ ἐμαυτὸν ἠγνόηκα»· ἡ γὰρ ἄγνοια περὶ τὰ ἐκτός ἐστι· διττῆς δὲ οὔσης, τῆς μὲν κατὰ ἀπόφασιν, ἥτις καὶ ἁπλῆ λέγεται, τῆς δὲ κατὰ διάθεσιν, ἥτις καὶ διπλῆ ἐστιν, ἀγνοοῦντός τινος καὶ αὐτὸ τοῦτο ὅτι ἀγνοεῖ, ἐνταῦθα τὴν κατὰ διάθεσιν ἀναιρεῖ. 10 Πέπεισται γὰρ ὅτι οὐκ ἀγνοεῖ τὸν Φαῖδρον. Ὅπερ γοῦν ἐρρέθη, ἡ ἄγνοια περὶ τὰ μήπω εἰς γνῶσιν ἐλθόντα ἐστίν, ἡ δὲ λήθη ἀποβολή τίς ἐστι καὶ στέρησις τῆς εἰδήσεως. Εἰδὼς γοῦν ἑαυτὸν ὁ Σωκράτης καὶ ἔμφυτον ἔχων τὴν τοιαύτην γνῶσιν καὶ οὐκ ἐκ μαθήσεως, οὐκ ἂν ἄλλως ἀγνοεῖν τὸν Φαῖδρον διατείνεται, εἰ μή γε κατά τι σύμπτωμα ἑαυτοῦ 15 ἐπιλέλησται· ὥστε σῳζομένης τῆς περὶ ἑαυτοῦ ἐπιστήμης, οἶδε καὶ τὸν Φαῖδρον ἀναμφιβόλως ὅστις ἐστί.

Θεωρητικώτερον δέ, ὅτι τὸ μὲν λόγιον γνῶθι σαυτὸν παραινεῖ †ἀνακινοῦν† οἷον τὸν ἄνθρωπον, οὐχ ἵνα μὴ οὖσαν γνῶσιν λάβῃ περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾿ ἵνα μένουσαν ἔχῃ ταύτην καὶ ἀνεπίληστον. Ὁ γοῦν μὴ 20 ἐπιλελησμένος ἑαυτοῦ ἀλλ᾿ εἰδὼς τίς ἐστιν, ἐκεῖνος καὶ τὰ ἐκτὸς οὐκ ἀγνοήσει, ὁ δὲ ἀγνοῶν τὰ ἐκτὸς καὶ ὡς ἑστῶτα τὰ φεύγοντα λογιζόμενος, ἐκεῖνος καὶ ἑαυτοῦ ἐπιλέλησται, οὐκ εἰδὼς τὸ Ὁμηρικὸν

οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο.

Ἐγένετο οὖν ἡ σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφὴ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως τὴν ἀρχὴν 25 εἰληφυῖα. Ἐντρεπτικὸν δὲ καὶ τὸ ἐγὼ καὶ ἐμφαντικόν· «ἐγὼ ὁ Σωκράτης ὁ σοφὸς ὁ παρὰ θεοῦ μεμαρτυρημένος».

23v ιγ´ Δείξας πρότερον 228d

Τῷ ὄντι πᾶσαν αὐτοῦ προσποίησιν βούλεται ἀφελεῖν, καὶ εἰς τὸ ἐμφανὲς 27 | αὐτοῦ πᾶσαν ἐνεγκεῖν τὴν ζωὴν ἵν᾿ οὕτως αὐτὸν σώσῃ. Ἐξ ἀρχῆς μὲν 30

2 cf. Marinus, *Proclus* 34.34–36 S.-S.-L. et comm. ad loc. ‖ 7 cf. **schol vet** 13 C., qui tamen dubitat hoc scholium ex Hermia sumptum esse (eadem leguntur in **schol Ruhnk**): οὐδέτερα] τὸ Σωκράτη καὶ Φαῖδρον ἀγνοεῖν καὶ ἑαυτοῦ ἐπιλελῆσθαι. T W ‖ 24 σ 130

2 ὁ κύων del. Couvr. ‖ 11 ἐρρέθη] ἐρρήθη Ast: cf. ind. gramm. ‖ 19 †ἀνακινοῦν† ἀνιχνεύων Lucarini: etiam οἷον susp.: an ὅλον? ‖ 28 πρότερον] γε πρῶτον Plato ‖ 30 ζωὴν] ἕξιν a

οὖν προσεποιεῖτο ὅλως μὴ δύνασθαι ἀπομνημονεύειν· ἔπειτα ἔναγχος τὴν διάνοιαν μόνην δύνασθαι λέγειν, οὐ μέντοι τὰ ῥήματα· τελευταῖον δὲ λοιπὸν σαφῶς καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον ἀναγκάζεται δεῖξαι. Τὸ οὖν ἐν τῇ ἀριστερᾷ δηλοῖ ὅτι ἡ τοιαύτη ῥητορικὴ πρὸς τὸ χεῖρον τῆς ψυχῆς,
5 λέγω δὴ τὸ παθητικόν, ἀποτείνεται, καὶ οὐκ ἔστι τοῦ καθαροῦ καὶ ἄκρου τῆς λογικῆς ψυχῆς, τουτέστι τοῦ νοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ δοξαστικοῦ καὶ φανταστικοῦ. Τὸ δὲ ὑπὸ τῷ ἱματίῳ διὰ τὸ ἐν σκότῳ εἶναι καὶ ἐκπεπτωκέναι τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης· περὶ γὰρ τὰ δοξαστὰ καὶ ἔνυλα καὶ τὰς ἀνθρωπικὰς φλυαρίας ἡ τοιαύτη ῥητορικὴ ἀναστρέφεται.

10 ιδ΄ Ὡς ἐγώ σε 228d
Βούλεται ὁ Σωκράτης αὐτὸν εἶναι τὸν Λυσίαν τὸν ἐλεγχόμενον, ἵνα δραστικωτέρα ἡ εἰς τὸν νεανίσκον ὠφέλεια γένηται. Ἐνδείκνυται δὲ διὰ τούτου ὅτι ἀσπάζεται μὲν ὁ Σωκράτης καὶ τὸ ἐν αἰσθήσει καλὸν ὡς εἰκόνα φέρον τοῦ αὐτοκάλλους, παρόντος δὲ τοῦ ἀϋλοτέρου καὶ
15 ὑπερτέρου κάλλους οὐ προτιμήσει τὸ ἐν αἰσθητοῖς κάλλος τοῦ ἐν λόγοις. Τὸ δὲ καθεζομένους βούλεσθαι ἀναγινώσκειν δηλοῖ τὸ χθαμαλὸν τῆς ἐνεργείας, ὅτι οὐ περὶ σπουδαῖα καὶ ὑψηλὰ πράγματα καὶ ἐγηγερμένα μέλλουσι διατρίβειν, ἀλλὰ περὶ κοιλότερα (περὶ γὰρ τὴν ἐξέτασιν τοῦ Λυσίου λόγου).

20 ιε΄ Δεῦρο ἐκτραπόμενοι 229a
Τὸν ποταμὸν οἱ παλαιοὶ τῇ γενέσει εἰώθασι παραβάλλειν. Τὸ οὖν ἐκτραπόμενοι κατὰ τὸν Ἰλισσὸν ἀντὶ τοῦ· «τῆς γενέσεως ὑπερέχοντες, οὕτω θεωρῶμεν τὸ φαινόμενον κάλλος, καὶ μὴ δύνοντες ἢ καὶ βαθύνοντες ἐν αὐτῇ». Τὸ δὲ ἀνυπόδητος τὸ εὔλυτον καὶ
25 ἀπέριττον σημαίνει καὶ τὸ πρὸς ἀναγωγὴν ἐπιτήδειον, ὅπερ Σωκράτει μὲν ἀεὶ ὑπῆρχε, τῷ Φαίδρῳ δὲ τότε διὰ τὸ μέλλειν ὑπὸ Σωκράτους τελειοῦσθαι. Ἐπιτήδειον δὲ καὶ τὸ θέρος καὶ ἡ μεσημβρία πρὸς ἀναγωγήν, καὶ κατὰ τὸν Ἡράκλειτον, ὅς φησιν· αὐγὴ ξηρή, ψυχὴ σοφωτάτη. Τὸ δὲ βρέχειν τοὺς πόδας τῷ ὑδατίῳ σημαίνει τὸ
30 ταῖς τελευταίαις καὶ περιπεζίοις δυνάμεσι τῆς ψυχῆς, ὅπερ οἱ | πόδες 28

21 cf. Heracl. fr. 12 D.-K.: Id. fr. 49 a D.-K.: *Crat.* 402 A ‖ **28** Heracl. fr. 118 D.-K.

2 μόνην] recc: μὲν A[a] ‖ 7 σκότῳ] evanidum in A ‖ 12 δραστικωτέρα] recc: δραστικοτέρα A[a] ‖ 16 βούλεσθαι] a: βούλεται A recc ‖ 24 ἀνυπόδητος] Fic Couvr.: ἀνυπόδητον A recc ‖ 28 αὐγή] αὔη Couvr.: ceteri Heracliti testes utramque formam praebent, cf. edd Heracliti | ξηρή] del. Couvr.: de ceteris Heracliti testibus cf. Heracliti edd

δηλοῦσιν, ἐφάπτεσθαι τῆς γενέσεως αὐτοὺς ὅλους ὑπερέχοντας τῆς γενέσεως, τουτέστι τῆς λογικῆς ψυχῆς ἄνωθεν θεωρούσης τὴν γένεσιν.

24r ις´ Ὁρᾷς οὖν ἐκείνην 229a

Τὸν τόπον τοῦτον ἀνυμνεῖ, ὅ ἐστι τὸ φυσικὸν κάλλος τῆς φύσεως, ἔκ τε τῶν δένδρων ἔκ τε τοῦ πνεύματος καὶ τῆς πόας· τέως μὲν τά τε ἄκρα 5 ἔλαβε τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον καὶ τὸ χθαμαλώτατον τὴν πόαν· λήψεται δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ τὸ μέσον τὴν ἄγνον· ἡ δὲ σκιὰ καὶ τὸ πνεῦμα τὰς ἀναπαύλας σημαίνει.

Δύνασαι δὲ καὶ τὸ πνεῦμα τὴν προνοητικὴν τῶν θεῶν λαμβάνειν ἐπίπνοιαν, τὴν δὲ σκιὰν ἀντὶ τοῦ νοητοῦ καὶ ἀφανοῦς καὶ τῆς ἀναγωγοῦ 10 δυνάμεως καὶ πόρρω τοῦ αἰσθητοῦ καὶ πληκτικοῦ (τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ φῶς) συναναγούσης.

ιζ´ Εἰπέ μοι ὦ Σώκρατες 229b

Τοῦ μύθου τούτου διττὴν ἄν τις ποιήσαιτο τὴν ἀνάλυσιν, μίαν μὲν ἐκ τῆς ἱστορίας ἠθικωτέραν, ἑτέραν δὲ ἐπὶ τὰ ὅλα μεταφέρων. Καὶ ἔστιν ἡ 15 μὲν προτέρα τοιαύτη. Ἐρεχθέως μὲν γενέσθαι Ὠρείθυιαν θυγατέρα, ἱέρειαν δὲ αὐτὴν γενέσθαι τοῦ Βορέου· εἶναι γὰρ καὶ ἑκάστου τῶν πνευμάτων ἔφορον θεόν, ὃν ἡ τελεστικὴ θεραπεύει· ταύτην οὖν τὴν Ὠρείθυιαν ἔχειν τὴν εὐμένειαν τοῦ θεοῦ οὕτως ἄγαν, ὥστε αὐτὸν ἐπὶ εὐετηρίαν τῆς χώρας πνεῖν· καὶ μέντοι καὶ ναυμαχοῦσι τοῖς Ἀθηναίοις 20 συλλαβέσθαι λέγεται. Ἐνθουσιάσασαν οὖν αὐτὴν καὶ κατασχεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ οἰκείου θεοῦ τοῦ Βορέου καὶ μηκέτι ὡς ἄνθρωπον ἐνεργοῦσαν (οὐκέτι γὰρ κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἰδιότητα τὰ ζῷα ἐνεργεῖ καταλαμφθέντα τοῖς ὑπερτέροις αἰτίοις) καὶ ἐν τῇ κατοκωχῇ τελευτήσασαν, λεχθῆναι οὕτω αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Βορέου ἡρπάσθαι. Καὶ αὕτη μὲν ἡ ἠθικωτέρα τοῦ μύθου 25 ἀνάπτυξις.

Ἡ δὲ δευτέρα ἡ ἐπὶ τὰ ὅλα μεταβιβάζουσα τὸν λόγον τοιάδε τίς ἐστιν, οὐ πάντως ἀναιροῦσα τὴν προτέραν· πολλάκις γὰρ αἱ θεομυθίαι

16 cf. Eustathius *Comm. in Dion. Perieg.* 423 (295.37–40 M.): Ἑρμείας δὲ ὁ Πλατωνικὸς βασιλικὴν παῖδα τὴν Ὠρείθυιαν κατὰ κρημνοῦ ὑπονοεῖ ὠσθῆναι ἀνέμῳ βορρᾷ, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ λεχθῆναι ἁρπασθῆναι αὐτὴν ὑπὸ τοῦ βορρᾶ. Cf. Eudoc. *Viol.* 156 F.; ib. 441 F. 20–21 cf. Hdt. 7.189

5–6 τά…τὴν[1]] Lucarini[1]: τὰ ἄκρα ἔλαβε τήν τε A recc ‖ 12 συναναγούσης] Couvr.: νῦν ἀναγούσης A recc : librorum lect. frustra def. Bernard ‖ 14 ποιήσαιτο] recc : in A male legitur ποιοῖ τῷ λόγῳ: ποιήτω λό a ‖ 21 συλλαβέσθαι] Ruhnken (fort. iam Fic): συμβάλλεσθαι A recc : librorum lect. def. Bernard, fort. recte ‖ 24 κατοκωχῇ] κατακωχῇ A a. c. C a. c. L a.. c. l a. c. V a. c.

γενομένοις πράγμασί τισι καὶ ἱστορίαις ἀπεχρήσαντο ἐπὶ τὴν τῶν ὅλων διδασκαλίαν. Ἐρεχθέα τοίνυν λέγουσι τὸν τοῦ τριστοίχου ἐπάρχοντα θεόν, ἀέρος, ὕδατος, γῆς (ἔστι δὲ ὅτε καὶ τὸν μόνης τῆς γῆς, ἔστι δὲ ὅτε καὶ τὸν τὴν Ἀττικὴν μόνην εἰληχότα), | οὗ θυγατέρα τὴν Ὠρείθυιαν· 29
5 αὕτη δέ ἐστιν ἡ τῆς γῆς γονίμη δύναμις, δηλονότι συνεκτεινομένη τῇ λήξει τοῦ Ἐρεχθέως· καὶ ἡ ἀνάπτυξις δὲ τοῦ ὀνόματος τοῦτο σημαίνει· ἡ γὰρ κατὰ τὰς ὥρας θάλλουσα καὶ ἀναδιδομένη γονίμη τῆς γῆς δύναμις. Βορέας δέ ἐστιν ἡ ἄνωθεν ἐπιλαμπομένη εἰς τὰ δεύτερα τῶν θεῶν πρόνοια· τὴν γὰρ πρόνοιαν τῶν θεῶν τὴν εἰς τὸν κόσμον διὰ τοῦ Βορέου
10 δηλοῦσι, διὰ τὸ καὶ τὸν Βορέαν ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν τόπων πνεῖν· τὴν δὲ ἀναγωγὸν τῶν θεῶν δύναμιν διὰ τοῦ Νότου, διὰ τὸ ἀπὸ τῶν χθαμαλῶν ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ πνεῖν· αἱ δ᾽ αὖ πρὸς Νότῳ εἰσὶ θειότεραι· τὴν γόνιμον οὖν τῆς γῆς δύναμιν ἢ τῆς Ἀττικῆς ἡ τῶν θεῶν πρόνοια ποιεῖ ἀνιέναι καὶ προιέναι εἰς τοὐμφανές.

15 Εἰπέ μοι ὦ] Οἱ μὲν ποιηταὶ χοροὺς ἐπενόησαν εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν διακένων, ὁ δὲ λόγος ἐνταῦθα, ἐπεὶ παρεισῆξε τὸν Σωκράτην ἄγοντα τὸν Φαῖδρον εἰς τὰ τῆς τελετῆς πρόθυρα, οὐ βούλεται εἰς ἄλλα τινὰ περισπᾶσθαι τοῦτον, ἔστ᾽ ἂν τὸν τόπον καταλάβωσιν. Ἅπαξ γὰρ τῆς τελετῆς γεγονότα ἐκεῖσε θέλει κατέχειν αὐτόν, ὅθεν καὶ διὰ μέσου
20 ζητητικὸς γίνεται, καὶ ποθεῖ μαθεῖν θεωρίαν τῇ προκειμένῃ ὑποθέσει προσήκουσαν. Ὠρείθυια γὰρ εἴη ἂν ψυχὴ ἐφιεμένη τῶν ἄνω (ἀπὸ τοῦ «ὀρούω» καὶ τοῦ «θύω» κατὰ ἐπέκτασιν Ἀττικήν)· ἁρπάζεται τοίνυν ἡ τοιαύτη ψυχὴ παρὰ τοῦ ἄνωθεν καταπνέοντος Βορρᾶ· εἰ δὲ καὶ κατὰ κρημνοῦ φέρεται, καὶ τοῦτο ἁρμόδιον· τελευτᾷ γὰρ τὸν προαιρετικὸν
25 θάνατον, τὸν φυσικὸν μὴ δεχομένη, καὶ ἀφίησι τὴν προαιρετικὴν ζωήν, τὴν φυσικὴν ζῶσα· καὶ ἡ φιλοσοφία οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἀλλ᾽ ἢ μελέτη θανάτου. Ἔστω οὖν Ὠρείθυια καὶ ἡ τοῦ Φαίδρου ψυχή, ὁ δὲ Σωκράτης Βορρᾶς, ἁρπάζων αὐτὸν καὶ καταφέρων εἰς τὸν προαιρετικὸν θάνατον· «καταφέρων» εἶπον, οὐκ «ἀναφέρων», ὅτι εἰ μὴ ἐκτόπως ταπεινωθείη
30 ψυχὴ οὐκ ἂν τὴν ἀναφορὰν δέξαιτο.

26–27 *Phaedo* 67 E

6 λήξει] ἕξει Couvr. ‖ 12 Νότῳ] post h. v. lac. indic. Couvr., cum substantivum desideraret, cui θειότεραι referretur; subaudi δυνάμεις | γόνιμον] γονίμην Couvr. coll. ll. 5 et 7 ‖ 15 ὦ ⟨Σώκρατες⟩ Couvr. ex Plat. ‖ 28 αὐτὸν] αὐτὴν Lucarini ‖ 30 ψυχὴ] an ⟨ἡ⟩ ψυχὴ?

ιη´ Ἧι πρὸς τὸ τῆς ἄγρας 229c
Ἀγραίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἵδρυσαν Ἀθηναῖοι διὰ τὸ ἔφορον εἶναι ταύτην τὴν θεὸν παντὸς τοῦ ἀγρίου, καὶ πᾶν τὸ ἄγριον καὶ ἀνήμερον καταστέλλειν. Οἱ δὲ βωμοὶ καὶ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν τὰς λήξεις αὐτῶν σημαίνουσιν, ὡς καὶ βωμὸν καὶ ἱερὸν εἴποις ἂν τοῦ Ἡλίου τὸ φαινόμενον 5 σῶμα τοῦτο τοῦ Ἡλίου, διὰ τὸ μάλιστα αὐτοῦ μετέχειν καὶ ἀπολαύειν 30 τοῦ νοητοῦ Ἡλίου καὶ | τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τοῦτο τὸ ἐγκόσμιον σῶμα, ὡς καὶ τὰ ἐνταῦθα ἱερὰ τῶν θεῶν λήξεις ἔχειν αὐτῶν τῶν θεῶν καὶ ἐλλάμψεις. Αὕτη εἴη ἂν ἡ νοητὴ θεωρία ἡ ἀγρευτικὴ τοῦ καθόλου διὰ τῶν μερικῶν καὶ τοῦ ὄντος διὰ τοῦ δοκοῦντος, ὡς καὶ Πίνδαρος ἔφησέ 10 που μέριμναν ἀγροτέραν οἱονεὶ ἀγρευτικὴν τῶν καλῶν. Ἱερὸν δὲ τῆς θεωρίας ταύτης ὁ νοῦς. «Διαβαίνομεν» τοίνυν εἶπε «πρὸς τὸ ἱερόν», οἱονεὶ διὰ τῶν αἰσθητῶν εἰς τὸ ἑνιαῖον.

24v ιθ´ Ἀλλ᾽ εἰ ἀπιστοίην 229c
Ἐντεῦθέν τινες ᾠήθησαν τὸν Σωκράτην μὴ ἀποδέχεσθαι τὰς ἀναπτύξεις 15 τῶν μύθων, οὐ καλῶς ἐννοήσαντες· δῆλος γάρ ἐστιν αὐτὸς πολλαχοῦ τοὺς μύθους ἀποδεχόμενος καὶ χρώμενος αὐτοῖς. Ἀλλὰ νῦν κακίζει τοὺς ⟨εἰς⟩ ἱστορίας τινὰς καὶ εἰκοτολογίας καὶ εἰς ὑλικὰς αἰτίας, ἀέρας καὶ γῆν καὶ πνεύματα, ἀναπτύσσοντας καὶ μὴ ἐπὶ τὰ ὄντα ἀναλύοντας καὶ ἐφαρμόζοντας τοῖς θείοις πράγμασι τὰς ἀναπτύξεις. Ὃ καὶ νῦν φησιν 20 ὅτι· «ἐὰν ἀναπτύσσων τοῦτον τὸν μῦθον εἰς φυσικὰς αἰτίας ἀναδράμω, καὶ εἴπω ὅτι παίζουσαν τὴν Ὠρείθυιαν τὸ πνεῦμα τοῦ Βορέου φυσῆσαν σφοδρὸν ὤθησεν [αὐτὴν] κατὰ τῶν πετρῶν καὶ οὕτως ἀποθανοῦσαν λεχθῆναι ὑπὸ τοῦ Βορέου ἀναρπασθῆναι, πῶς ἐγὼ οὐκ ἂν ἄτοπος εἰκότως λογισθείην;». Αὕτη γὰρ 25 ἡ ἀνάπτυξις ὡς ἀναπτύσσουσιν οἱ σοφοί, τουτέστιν οἱ περὶ τὰ φυσικὰ διατρίψαντες, γλίσχρος ἐστὶ καὶ εἰκοτολογία· οὐ γὰρ ἐπὶ τὰ ὄντως ὄντα ἀνατρέχουσιν, ἀλλ᾽ ἐπὶ φύσεις καὶ πνεύματα καὶ ἀέρας καὶ δίνας, ὡς

2 cf. **schol vet** 21 C. (eadem fere in **schol Ruhnk** et **schol Siebenk**): τὸ ἐν Ἄγρας (ita edd.) vel τὸ τῆς Ἄγρας (ita libri): Ἀγραίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν ἵδρυσαν Ἀθηναῖοι διὰ τὸ ἔφορον εἶναι παντὸς ἀγρίου τὴν θεὸν καὶ πᾶν τὸ ἄγριον καὶ ἀνήμερον καταστέλλειν. T W ‖ 11 Pind. *Ol.* 2.54

1–2 Ἧι…Ἀγραίας] de Ἄγρας et Ἀγραίας cf. Platonis edd ‖ 7 ὡς] οὕτω Lucarini 18 ⟨εἰς⟩ add. Ast | τινὰς καὶ] evanidum in A ‖ 19 ἀναπτύσσοντας] ἀναπτυξονσσοντας A, sed ξον prima manus del., deinde a -σσοντας denuo exaravit ‖ 20 ἐφαρμόζοντας] recc : ἀφαρμόζοντας A[a] ‖ 20–21 Ὃ…ὅτι] cf. 50,29–30 ‖ 21 αἰτίας] evanidum in A ‖ 23 [αὐτὴν] del. Couvr. ‖ 24 οὕτως] evanidum in A | λεχθῆναι] recc : λέγουσιν A[a]

ἐν Φαίδωνι ἔφη. Τούτους οὖν τοὺς φυσικοὺς καὶ οὕτως ἀναπτύσσοντας διαβάλλει ὡς εἰς ἀοριστίαν καὶ ἀπειρίαν ἐκπίπτοντας, καὶ μὴ ἐπὶ ψυχὴν καὶ νοῦν καὶ θεοὺς ἀνατρέχοντας. Τὸ δὲ δεινοῦ καὶ ἐπιπόνου καὶ οὐ πάνυ εὐτυχοῦς ἀνδρὸς ἐνδεικτικόν ἐστι τοῦ περὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ ἔνυλα διατρίβειν. Οἱ δὲ Κένταυροι καὶ Γοργόνες καὶ Πήγασοι δυνάμεις εἰσὶν αὗται πᾶσαι τοῦ ἐνύλου προεστῶσαι καὶ τοῦ περὶ γῆν τόπου. Τὸ δὲ κατὰ τὸ εἰκός σημαίνει τὸ μὴ ἀπὸ νοῦ γίνεσθαι αὐτοῖς τὰς ἀναπτύξεις, ἀλλὰ κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ τὴν | εἰκοτολογίαν, διὸ καὶ ἄγροικον σοφίαν αὐτὴν 31 ἐκάλεσεν ὡς ἀπαίδευτον καὶ οὐ νοεράν.

κ΄ Οὐ δύναμαί πω 229e

Ἆρ᾽ οὖν οὐκ ἔγνω ἑαυτὸν ὁ Σωκράτης; καὶ τίς ἄλλος οὕτως ἔγνω ἑαυτὸν ὡς ὁ Σωκράτης; ἢ διχῶς ἐκδεκτέον· ἢ ὅτι «ὡς αὐτὸς ὁ θεὸς οἶδε καὶ κατ᾽ αὐτὸ τὸ Δελφικὸν γράμμα οὐκ οἶδα ἐμαυτόν», ἢ ὅτι «ὡς αὐτοψυχὴ καθαρὰ οὔπω οἶδα ἐμαυτόν· ἔτι γὰρ ἐν σώματί εἰμι, καὶ ὡς μὲν ἐν σώματι ὢν οἶδα ἐμαυτόν, ὡς δὲ αὐτοψυχὴ οὔπω ἔγνωκα». Ἢ οὖν «ὡς ὁ θεὸς οἶδεν οὔπω ἔγνωκα ἐμαυτόν», ἢ «ὡς αὐτοψυχή».

κα΄ Πειθόμενος δέ 230a

Ἢ «ὡς ἔχει αὐτὸς ὁ μῦθος πειθόμενος καὶ κατὰ τὸ θρυλλούμενον περὶ αὐτῶν» ἢ «κατὰ τὸ ἐμοὶ νομιζόμενον καὶ ὅπερ ὁ λόγος καὶ ἡ τοῦ νοῦ διανομὴ ἐν ἐμοὶ λέγει περὶ αὐτῶν, τούτῳ πειθόμενος».

κβ΄ Εἴτε τι θηρίον 230a

Δῆλον γὰρ ὅτι ὁ ἑαυτὸν γνοὺς τὰ πάντα οἶδεν· ἐν ἑαυτῷ γὰρ πάντα ὄψεται. Τὸ δὲ Τυφῶνος ὅτι ὁ θεὸς οὗτος ἐπάρχει τοῦ πλημμελοῦς καὶ ἀτάκτου· καὶ τοιοῦτός τις αὐτοῦ ὁ κλῆρος, ἀεὶ μὲν ἐν τοῖς †ὅλοις κοσμούμενος†, πλὴν εἴ που κατά τινα μόρια ἐκφαινόμενος· ἔνθα δὴ καὶ εἰώθασι λέγειν Τυφώνια πνεύματα ἢ σκηπτοὺς ἢ κεραυνοὺς Τυφωνίους. Ἔστιν οὖν καὶ ἐν τῇ ψυχῇ πάντα

1 *Phaedo* 98 C ‖ **28–29** cf. Marinus *Proclus* 18.15 sqq. S.-S.-L. et comm. ad loc.: Harpocr. s. v. τετύφωμαι (248 K. = Suid. T 422 A.; Et. Magn. 755. 7–14 G.)

1 φυσικοὺς καὶ] recc : φυσικότερον Aª ‖ 3–4 δεινοῦ καὶ ἐπιπόνου] Couvr.: δεινὸν καὶ ἐπίπονον A recc ‖ 12 ἔγνω[1]] ἐγὼ A^a. c. ‖ 14 κατ᾽ αὐτὸ] κατὰ τὸ Plato ‖ 20 αὐτὸς] οὕτως Couvr. ‖ 26–27 †ὅλοις κοσμούμενος† ὅλοις σκοτούμενος Couvr.: ⟨κ⟩ο⟨ί⟩λοις κρυπτόμενος Lucarini, cf. Lucarini[4]

ἀνάλογον, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς μερικῆς τὸ τῆς κακεργέτιδος· προτέρας
οὖν αὐτῆς μνησθεὶς ὁ Σωκράτης ὡς κατὰ τὸ καθαρτικὸν εἶδος ἐνεργῶν,
οὕτω μέμνηται καὶ τῆς λογικῆς διὰ τοῦ ἡμέρου καὶ ἁπλοῦ καὶ θείου. |
25r Τὸ δὲ πολυπλοκώτερον οὐκ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ δεῖ ἀκούειν, ἀλλ'
ἐφ' οὗ προστατεῖ, ὡς πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως καὶ πολυπλόκως 5
κινουμένου τῇ οἰκείᾳ φύσει· εἰώθασι δὲ οἱ μῦθοι τὰ τῶν προνοουμένων
πάθη ἐπ' αὐτὰ τὰ προνοοῦντα ἀναπέμπειν.

κδ´ Νὴ τὴν Ἥραν 230b

32 Τῆς μὲν Ἥρας μέμνηται ὡς γεννητικῆς καὶ κοσμητικῆς τοῦ κάλλους |
τῆς δημιουργίας· διὸ καὶ τὸν κεστὸν παρὰ τῆς Ἀφροδίτης λαμβάνει. 10
Ποιεῖται δὲ τὸν ἔπαινον τοῦ τόπου οὐκ ἀντιφιλοτιμούμενος τῷ Φαίδρῳ,
ὥς φησιν ὁ Ἁρποκρατίων, ἀλλὰ τοῖς ἀληθέσιν ἐπαίνοις χρώμενος· καὶ
πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν τριῶν στοιχείων ἐπαινεῖ τὸν τόπον, ἀέρος, ὕδατος,
γῆς· ἔπειτα τὰ ἐκ γῆς φυτὰ τριχῇ διαιρεῖ, εἰς πρῶτα καὶ μέσα καὶ
τελευταῖα, τουτέστιν εἰς τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ μέσα καὶ τὰ ἔσχατα· τοῦτο 15
γὰρ δηλοῖ ἡ πλάτανος καὶ ἡ ἄγνος, ὅ ἐστι θαμνῶδες, καὶ αἱ πόαι. Κατὰ
πάσας δὲ τὰς αἰσθήσεις δείκνυσι τὴν εὐφροσύνην ὑπάρχουσαν, πλὴν τῆς
γεύσεως. Ἀχελῷος δέ ἐστιν ὁ ἔφορος θεὸς τῆς ποτίμου δυνάμεως τοῦ
ὕδατος· διὰ γὰρ τοῦ μεγίστου τούτου ποταμοῦ τὸν ἔφορον θεὸν δηλοῦσι
τοῦ ποτίμου ὕδατος. Νύμφαι δέ εἰσιν ἔφοροι θεαὶ τῆς παλιγγενεσίας 20
ὑπουργοὶ τοῦ ἐκ Σεμέλης Διονύσου· διὸ καὶ παρὰ τῷ ὕδατί εἰσι, τουτέστι
τῇ γενέσει ἐπιβεβήκασιν. Οὗτος δὲ ὁ Διόνυσος τῆς παλιγγενεσίας
ἐπάρχει παντὸς τοῦ αἰσθητοῦ.

κε´

Τὸ ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης δηλοῖ τὸ μέλλειν καὶ τὸν Φαῖδρον 25
ἐπιτήδειον εἶναι εἰς ἀναγωγὴν παρὰ τοῦ Σωκράτους ἀναγόμενον. Ὁ δὲ
ποὺς ὁ τῷ ὕδατι βρεχόμενος πάλιν δηλοῖ τὸ ταῖς τελευταίαις ἑαυτῆς
δυνάμεσι τὴν Σωκράτους ψυχὴν ἐφάπτεσθαι τῆς γενέσεως. Τὸ δὲ ὀλίγον
τὴν κεφαλὴν προσάν[αν]τη δύνασθαι κεῖσθαι δηλοῖ τὸ ἀνατείνεσθαι τὸ
νοερὸν τοῦ Σωκράτους ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ τῆς γενέσεως. Κατακείμενος δὲ 30
ἀκούει, ὡς κατιὼν ἀπὸ τῆς νοερᾶς ἑαυτοῦ ἐνεργείας εἰς ἐξέτασιν τῶν

10 cf. Ξ 214 sqq. ‖ 12 de Harpocratione cf. J. Dillon, *The Middle Platonists*, London 1977, 258-262 ‖ 16 cf. schol vet 27 C.: ἄγνου] φυτόν τι θαμνῶδες T W ἥ ἐστιν ἡ λύγος W

8 κδ´] Deest scholium numero κγ´ insignitum ‖ 12 ὁ] evanidum in A ‖ 22 Οὗτος] Αὐτὸς Couvr., male, cum plurimi Διόνυσοι sint: bene Bernard ‖ 24 κε´] Lemma ⟨Ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης⟩ add. Couvr. ‖ 29 προσάν[αν]τη Ast

Λυσίου λόγων, καὶ περὶ κοιλότερα καὶ χθαμαλὰ μέλλων ἐνεργεῖν. Τὸ δὲ ἄστυ καὶ τὸ μηδέποτε ἐξιέναι τοῦ ἄστεος τὸν Σωκράτη δηλοῖ τὸ ἀεὶ τῶν οἰκείων ἀρχῶν καὶ αἰτιῶν καὶ τῶν νοητῶν καὶ οἰκείων ἑαυτοῦ θεῶν ἔχεσθαι αὐτόν· ἡ γὰρ ἀληθὴς πατρὶς τῶν ψυχῶν ὁ νοητός ἐστι κόσμος·
5 οὐκ ἐκ τῶν οὖν ἐνύλων καὶ ἀντιτύπων ἡ μάθησις (ὃ δηλοῖ τὰ χωρία καὶ τὰ δένδρα), ἀλλ' ἐκ τῶν λογικῶν καὶ νοερῶν ψυχῶν καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ νοῦ. Καὶ τὸ ἀκολουθεῖν δὲ τὸν Σωκράτη τῷ Φαίδρῳ, καὶ τὸ βιβλίον, ὅ ἐστιν | εἰκὼν εἰκόνων, δηλοῖ τὴν ὡς θεοῦ προνοητικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν 33 τὴν περὶ τοὺς νέους, καὶ τὸ βούλεσθαι αὐτοὺς σῴζειν. Κατακείμενος δὲ
10 ἀκούει ὡς εἰς κοιλότερα τέως ἐνεργῶν· δεῖ γὰρ προσφόρως ταῖς ὑποθέσεσι καὶ τὰ σχήματα ποιεῖσθαι· οὕτω γοῦν ἐν τῇ παλινῳδίᾳ ὀρθὸς καὶ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ τοὺς περὶ τοῦ ἐνθέου καὶ θείου ἔρωτος ποιήσεται λόγους· ὡς οὖν περὶ κοιλοτέραν μέλλων ἐνεργεῖν ἀκρόασιν λόγων, διὰ τοῦτο κατακείμενος ἀκούει, συνεξομοιῶν καὶ τὸ φαινόμενον
15 σχῆμα τοῖς λόγοις, ὡς καὶ ἐν Φαίδωνι· «ὁ δὲ Σωκράτης ἀνακαθιζόμενος ἐκ τῆς κλίνης», ὅτε ἔμελλε τοὺς περὶ τοῦ φιλοσόφου λόγους διατιθέναι.

κϛ΄ Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν 230e 25v

Ἐνταῦθα καιρὸς πάλιν τῆς διαιρέσεως τῆς περὶ τοῦ ἔρωτος· οἱ μὲν γὰρ
20 ὑπέλαβον ἁπλῶς φαῦλον τὸ ἐρᾶν, ὡς Ἐπίκουρος ὁρισάμενος αὐτὸν σύντονον ὄρεξιν ἀφροδισίων μετὰ οἴστρου καὶ ἀδημονίας, καὶ ὁ εἰπών·

πλήρει γὰρ ὄγκῳ γαστρὸς αὔξεται Κύπρις,

καὶ †οὐπώποτε, φησίν,† ἠράσθης, Γέτα; Οὐ γὰρ
25 ἐνεπλήσθην φησίν. Οἱ δὲ ἁπλῶς ἀστεῖον, ὡς Ἡρακλείδης, φιλίας λέγων εἶναι τὸν ἔρωτα καὶ οὐκ ἄλλου τινός, κατὰ συμβεβηκὸς δέ τινας

12 243 B ‖ 15 *Phaedo* 60 B ‖ 20–22 Epic. fr. 483 U. ‖ 23 fr. trag. adesp. 186 K./S. 24–25 Menander, *Misum*. fr. 12 S. (alii de *Heroe* cogitarunt) ‖ 25 Heraclides Ponticus, fr. 64 W.

3 αἰτιῶν] Ast : αἰτίων A recc ‖ 8 δηλοῖ] ⟨δεῖξαι⟩ δηλοῖ Lucarini[4]: ⟨δεῖξαι κελεῦσαι⟩ δηλοῖ anonymus ephemeridis, quae «Mat. e disc. per l'an. dei testi class.» appellatur, iudex 24 καὶ †οὐπώποτε, φησίν† καὶ ⟨ὁ⟩ Sandbach, parvo profectu: φησὶ καί· Οὐπώποτε ἠράσθης, Γέτα; Οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην Lucarini, opinatus Hermiam verba Οὐπώποτε… ἐνεπλήσθην eidem poetae (Menandro?) tribuisse, cui et πλήρει γάρ … Κύπρις tribuebat, cf. 153,30–154,4; 156,22–25: possis et de primo φησίν in φής emendando cogitare, tamquam ex Menandri loco et h. v. oriatur: certe locus corruptus est ‖ 25 ἀστεῖον] A[a] : ἀστείαν recc Ἡρακλείδης] ὁ Εὐκλείδης a | φιλίας] φιλίαν Ast ‖ 26 τινας] τινα A[a]

ἐκπίπτειν εἰς ἀφροδίσια. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Στοᾶς πρότερον μὲν ἐλέγοντο
ἁπλοῦν ἡγεῖσθαι τὸ πρᾶγμα, νῦν δὲ ἤκουσα ἐκείνων ὅτι διπλοῦν φασιν
34 εἶναι καὶ αὐτοὶ τὸν | ἔρωτα, τὸν μὲν ἀστεῖον, τὸν δὲ φαῦλον ⟨…⟩
ἐπιθυμίαν καὶ ὄρεξιν συνουσίας κατὰ τὸν Παυσανίαν καὶ τὸν τραγῳδὸν
τὸν εἰπόντα· 5

δισσὰ πνεύματα πνεῖς, Ἔρως.

Ἀριστοτέλης δὲ ὅλης μὲν τῆς ψυχῆς φησι τὸν ἔρωτα πάθος εἶναι, κἂν μὲν
ὁ λογισμὸς κρατήσῃ, φιλίας αὐτὸν εἶναι, ἐὰν δὲ τὸ πάθος, συνουσίας.
Περὶ δὲ τῆς Πλάτωνος γνώμης εἴπομεν πρότερον. Ὁ δὴ Λυσίας νῦν τῶν
φαύλων τι τὸν ἔρωτα ἁπλῶς τίθεται καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἐρώντων 10
κατατρέχει, φάσκων αὐτοὺς ἐν κακῷ εἶναι καὶ δεῖν αὐτῶν τὴν κοινωνίαν
φυλάσσεσθαι, μᾶλλον δὲ προσεταιρίζεσθαι τοὺς μὴ ἐρῶντας. Ὁ δὲ λόγος
αὐτῷ διὰ τῶνδε τῶν ἐπιχειρημάτων πρόεισι. Πρῶτον μὲν γὰρ λέγει ὅτι
μεταμέλει τοῖς ἐρασθεῖσιν ὧν εὖ ἐποίησαν τὸν ἐρώμενον,
ἐπειδὰν παύσωνται τῆς ἐπιθυμίας. Δεύτερον ὅτι τοὺς 15
πόνους ὑπολογίζονται οὓς ἔσχον ἐν τῷ ἐρᾶν καὶ ὅσα ἠμέλησαν τῶν
οἰκείων καὶ διὰ τούτων ἡγοῦνται τοῖς ἐρωμένοις ἱκανῶς
ἀποδεδωκέναι τὴν ἀξίαν. Τρίτον ὅτι λέγοντες οὓς ἐρῶσι φιλεῖν
ὑπὲρ πάντας, δηλονότι τοὺς πρότερον γενομένους ἐρωμένους, κακῶς
διαθήσουσιν αὐτοὺς διὰ τοὺς ὕστερον. Τέταρτον ὅτι ὁμολογοῦσι 20
καὶ αὐτοὶ νοσεῖν καὶ μὴ σωφρονεῖν. Πέμπτον ὅτι, εἰ τοὺς
ἐπιτηδειοτέρους πρὸς φιλίαν δεῖ αἱρεῖσθαι, ἐκ τῶν μὴ ἐρώντων

1 de Stoicis veteribus cf. Zen. fr. 263 A.: de recentioribus cf. fort. III fr. 721 A. ‖ 4 cf. *Symp.* 180 sqq. ‖ 6 Eur. fr. 929 a K. ‖ 7 Aristot. *Eth. Eud.* 1225 a; 1235 b ‖ 9 cf. 10,22–28 ‖ 13 cf. schol vet 30 C.: ὡς ἐκείνοις] ἐπιχειρήματα T W ‖ 13–38,4 cf. 231 A–234 C cf. Nibetti, 390-392 ‖ 14 cf. schol vet 31 C.: ὡς ἐκείνοις] ὅτι μεταμέλει τοῖς ἐρῶσιν ὧν εὖ ἐποίησαν τὸν ἐρώμενον ἐπειδὰν παύσωνται τῆς ἐπιθυμίας. T W ‖ 15 cf. schol vet 32 C.: ἔτι δὲ οἱ] ὅτι τοὺς πόνους ὑπολογίζονται οὓς ἔσχον ἐν τῷ ἐρᾶν καὶ ὅσα ἠμέλησαν τῶν οἰκείων, καὶ διὰ τούτων ἡγοῦνται τοῖς ἐρωμένοις ἱκανῶς ἀποδεδωκέναι τὴν ἀξίαν. T W 18 cf. schol vet 33 C.: ἔτι δὲ] ὅτι λέγοντες οὓς ἐρῶσι φιλεῖν ὑπὲρ πάντας, δηλονότι τοὺς γενομένους πρότερον ἐρωμένους, κακῶς διαθήσουσιν αὐτοὺς διὰ τοὺς ὕστερον. T W 20 cf. schol vet 34 C.: καίτοι πῶς] ὅτι ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ νοσεῖν καὶ μὴ σωφρονεῖν. T W ‖ 21 cf. schol vet 35 C.: καὶ μὴν δὴ] ὅτι εἰ τοὺς ἐπιτηδειοτέρους πρὸς φιλίαν δεῖ αἱρεῖσθαι, ἐκ τῶν μὴ ἐρώντων εὐμαρεστέρα ἡ ἐκλογὴ πλειόνων ὄντων, χαλεπωτέρα δὲ ἐκ τῶν ἐρώντων· ὀλιγώτεροι γάρ. T W

1 ἐλέγοντο] Couvr.: ἔλεγον τὸ A recc ‖ 3 ⟨…⟩ lac. indic. Couvr. ‖ 7 μὲν[1]] recc : signa quaedam primae manus in A pro hoc verbo dispiciuntur ‖ 9 εἴπομεν] εἴπωμεν A[a] 15 παύσωνται τῆς ἐπιθυμίας] τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται Plato, cf. 38,24 ‖ 18 ἀξίαν] ἀξίαν ⟨χάριν⟩ ex Plat. Couvr.

εὐμαρεστέρα ἡ ἐκλογὴ πλειόνων ὄντων, χαλεπωτέρα δὲ ἐκ τῶν ἐρώντων· ὀλιγώτεροι γάρ. Ἕκτον ⟨ὅτι⟩ τὴν αἰσχύνην δεδιότας χρὴ φυλάσσεσθαι τοὺς ἐρῶντας· ἀλαζονεύονται γὰρ πρὸς τοὺς ἄλλους, δεικνύντες ὅτι οὐ μάτην ἐπόνησαν. Ἕβδομον ὅτι καὶ †προστάττουσι† τὰ
5 τοιαῦτα ὥστε εἰς ὑποψίαν τοῖς ἔξωθεν ἀφικέσθαι, ὅτι γεγένηται αὐτοῖς ἢ μέλλει πληρώσεσθαι ἡ ἐπιθυμία. Ὄγδοον ὅτι τῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ἀποτρέπουσι συνουσιῶν, δεδοικότες μὴ παρευδοκιμηθῶσιν. Ἔνατον ὅτι οἱ μὴ τὸν τρόπον γνόντες, ἀλλὰ τοῦ σώματος ἐπιθυμήσαντες, ἀντιποιοῦνται τῶν παιδικῶν· διὸ
10 εὐχερεῖς εἰς μεταβολήν. Δέκατον ὅτι καὶ | ἐπαινοῦσι καὶ ψέγουσι παρὰ 35 τὸ προσῆκον, τὰ μὲν κακῶς κρίνοντες διὰ τὴν νόσον τὰ δὲ δεδιότες μὴ ἀπέχθωνται.

Εἶτα ἀνθυποφοράς τινας ποιεῖται ὧν μία μέν ἐστιν ὅτι φιλία βέβαιος οὐ δύναται ἄνευ ἔρωτος συστῆναι· λύει δὲ αὐτὴν διὰ τοῦ καὶ πρὸς
15 πατέρας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἡλικιώτας γίνεσθαι φιλίας βεβαίους χωρὶς ἔρωτος. | Δευτέρα δὲ αὕτη, ὅτι τοῖς δεομένοις μᾶλλον δεῖ 26r παρέχειν ἢ τοῖς μή· ἐνίσταται δὲ καὶ ταύτῃ ὅτι οὕτως ἂν τοῖς αἰτοῦσι τροφὰς καὶ τὰς ἑστιάσεις παρέχοιμεν καὶ οὐ τοῖς ἀξίοις. Τρίτον, κοινῇ εἰ δεῖ πᾶσι τοῖς μὴ ἐρῶσι χαρίζεσθαι· τοῦτο δέ, φησί, καὶ οἱ

2 cf. schol vet 36 C.: εἰ τοίνυν] ὅτι τὴν αἰσχύνην δεδιότας χρὴ φυλάσσεσθαι τοὺς ἐρῶντας· ἀλαζονεύονται γὰρ πρὸς τοὺς ἄλλους δεικνύντες ὅτι οὐ μάτην ἐπόνησαν [ἐποίησαν W]. T W ‖ 4 cf. schol vet 38 C.: ἔτι δὲ τοὺς] ὅτι καὶ προστάττουσι [προτάττουσι W] τὰ τοιαῦτα ὥστε εἰς ὑποψίαν τοὺς ἔξωθεν ἀφικέσθαι ὅτι ἢ γεγένηται αὐτοῖς ἢ μέλλει πληρώσεσθαι [πληρωθήσεσθαι W] ἡ ἐπιθυμία. T W ‖ 6 cf. schol vet 39 C.: καὶ μὴν δὴ] ὅτι τῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ἀποτρέπουσι συνουσιῶν, δεδοικότες μὴ παρευδοκιμηθῶσιν. T W ‖ 8 cf. schol vet 40 C.: καὶ μὴν δὴ] ὅτι οἱ μὴ τὸν τρόπον γνόντες, ἀλλὰ τοῦ σώματος ἐπιθυμήσαντες, ἀντιποιοῦνται τῶν παιδικῶν· διὸ εὐχερεῖς εἰς μεταβολήν. T W ‖ 10 cf. schol vet 41 C.: καὶ μὴν δὴ] ὅτι καὶ ἐπαινοῦσι καὶ ψέγουσι παρὰ τὸ προσῆκον, τὰ μὲν κακῶς κρίνοντες διὰ τὴν νόσον, τὰ δὲ δεδιότες μὴ ἀπέχθωνται [ἀπέχθονται W]. T W ‖ 13 cf. schol vet 42 C.: εἰ δ' ἄρα σοι] ἀνθυποφορα⟨ί⟩ [add. Greene]. T W | cf. schol vet 43 C.: εἰ δ' ἄρα σοι] ὅτι φιλία βέβαιος οὐ δύναται ἄνευ ἔρωτος συστῆναι· λύει δ'αὐτὴν διὰ τοῦ [τὸ W] πρὸς πατέρας καὶ ἀδελφοὺς T W καὶ ἡλικιώτας T γίνεσθαι φιλίας βεβαίους [βεβαίας W] χωρὶς ἔρωτος. T W ‖ 16 cf. schol vet 44 C.: ἔτι δὲ] ὅτι τοῖς δεομένοις δεῖ μᾶλλον T W παρέχειν T ἢ τοῖς μή· λύει δὲ καὶ ταύτην ὅτι οὕτως ἂν τοῖς αἰτοῦσι †τροφῶν† [τροφὰς Hermann] καὶ τὰς ἑστιάσεις παρέχομεν καὶ οὐ τοῖς ἀξίοις. T W ‖ 18 cf. schol vet 45 C.: ἀλλ' ἴσως] κοινῇ εἰ δεῖ πᾶσι τοῖς μὴ ἐρῶσι χαρίζεσθαι· τοῦτο δέ φησι καὶ οἱ ἐρασταὶ οὐκ ἀξιώσουσιν [ἀξιοῦσιν T], ὥστε πᾶσι τοῖς ἐρῶσι παρέχειν. T W

2 ⟨ὅτι⟩ add. Couvr. ‖ 4 †προστάττουσι† πράττουσι Lucarini[4] ‖ 16 αὕτη] ἐστι Couvr. 18 παρέχοιμεν] Nicephorus Gregoras (cf. Nibetti): παρέχωμεν A recc ‖ 18–19 κοινῇ εἰ δεῖ] εἰ δεῖ κοινῇ Nicephorus Gregoras (cf. Nibetti) fort. recte

ἐρασταὶ οὐκ ἀξιώσουσιν ὥστε πᾶσι τοῖς ἐρῶσι παρέχειν. Ἐπὶ πᾶσι κεφάλαιον ἔθηκεν ὅτι τοὺς ἐρῶντας καὶ οἱ οἰκεῖοι νουθετοῦσιν ὡς κακοῦ ὄντος τοῦ ἐπιτηδεύματος, τοὺς δὲ μὴ ἐρῶντας οὐδεὶς αἰτιᾶται. Ταῦτα μὲν τὰ λεχθέντα.

Αἰτιᾶται δὲ αὐτοῦ ὁ Πλάτων πρῶτον μὲν ἀταξίαν, ὡς ἐξ ὑπτίας 5 καὶ ἀνάπαλιν ἰόντος· ἔπειτα τὸ μὴ ἡνωμένον τῶν ἐπιχειρημάτων ἅτε μηδεμίαν τῆς συντάξεως αὐτῶν ἀνάγκην ἐχούσης ὥστε τόδε μετὰ τόδε κεῖσθαι· καὶ ὅτι τὸ κοινὸν καὶ πᾶσι πρόχειρον εἴρηκεν, ὅτι ὁ μὲν νοσεῖ, ὁ δὲ σωφρονεῖ· εἶθ' ὅτι δὶς καὶ τρὶς τὰ αὐτὰ εἴρηκεν· εἶθ' ὅτι μηδὲ ταῦτα εἶπε τὰ ἐνδεχόμενα εἰπεῖν. Τούτων δὲ ἕκαστον ἐπὶ τῆς 10 ἐξετάσεως αὐτῆς καὶ ἡμεῖς παραστήσομεν· πρὸς δὲ τούτοις δείξομεν ὅτι καὶ ἐναντία εἴρηκεν ἑαυτῷ καὶ τῇ ὑποθέσει καὶ παρὰ τὴν ἱστορίαν καὶ ψευδῆ.

Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι αὐτοῦ Λυσίου ὁ λόγος οὗτός ἐστι, καὶ φέρεται ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ταῖς ἐκείνου εὐδοκιμοῦσα καὶ αὕτη ἡ ἐπιστολή· βούλεται 15 δὲ ἃ πρὸς παρόντα εἶπε τὸν Φαῖδρον καὶ ἀπόντα αὐτὸν ὑπομνῆσαι.

κζʹ Ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει ὧν ἂν εὖ ποιήσωσι 231a

Τοῦτ' αὐτὸ[υ] πρῶτον τῆς ἀταξίας τὸ ἐν ἀρχῇ ἐπιχείρημα. Μὴ εἰπὼν γὰρ οἷός ἐστιν ἐρῶν ὁ ἐραστής, λέγει τίς ἐστιν ἐπειδὰν παύσηται ἐρῶν· «τοὺς πόδας, φαίη ἄν τις, πρώτους τέθεικε, τὴν δὲ κεφαλὴν ὑστέραν». 20 36 Ὡς γὰρ | αὐτὸς ὁ Πλάτων ἔφη, ζῴῳ δεῖ τὸν λόγον ἐοικέναι· ⟨π⟩οῖον ἂν οὖν ζῷον εἴη τὰ μὲν κάτω ἄνω ἔχον, τὰ δὲ ἄνω κάτω; ἔπειτα τοῦτο αὐτὸ ὃ νῦν εἴρηκε, καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ἐρεῖ· εἰπὼν γὰρ νῦν ὅτι μεταμέλει αὐτοῖς ἐπειδὰν παύσωνται τῆς ἐπιθυμίας, εὐθὺς ἐρεῖ· «ὥστε ἄδηλον εἰ ἔτι αὐτοῖς φίλοι ἔσονται 25 ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται», καὶ ταῖς αὐταῖς λέξεσι χρησάμενος ὡς οὐ λέξεως εὐπορῶν. Καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ τοῦτο τρίτον λέγει ἐν τῇ ἀνακεφαλαιώσει. Ταῦτα μὲν αὐτὸς ἐπεσημήνατο ⟨ὁ⟩

2 cf. **schol vet** 46 C.: σὺ οὖν] ὅτι τοὺς ἐρῶντας καὶ οἱ οἰκεῖοι νουθετοῦσι ὡς κακοῦ ὄντος τοῦ ἐπιτηδεύματος, τοὺς δὲ μὴ ἐρῶντας οὐδεὶς αἰτιᾶται. T W ‖ 5–6 264 A ‖ 7 264 B ‖ 8 231 D ‖ 9 235 A ‖ 14–15 Lysiae epistulae circumferebantur (cf. Suid. Λ 858 A. = fr. p. 533 Carey), sed inter eas et **ἐρωτικὸν λόγον** fuisse nos solus Hermias docet ‖ 20 "abest a paroemiographorum syllogis a Leutschio editis" Couvr. ‖ 21 264 C ‖ 25–26 232 E

3 κακοῦ ὄντος] ὄντος κακοῦ Plato ‖ 14 ὁ] A^a c l : om. L V ‖ 15 αὕτη] αὐτὴ dubit. Couvr. ‖ 18 αὐτὸ[υ] Couvr. coll. 39,5; 39,12 ‖ 21 ⟨π⟩οῖον Couvr. ‖ 24 παύσωνται τῆς ἐπιθυμίας] τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται Plato, cf. 36,15 ‖ 25 ἄδηλον…ἔσονται] ἄδηλον αὐτοῖς εἰ ἔτι βουλήσονται φίλοι εἶναι Platonis B D : ἄδηλον εἰ ἔτι αὐτοῖς τότε βουλήσονται φίλοι εἶναι Platonis T W ‖ 26 ταῖς αὐταῖς] Couvr.: αὐταῖς ταῖς A recc ‖ 28 ⟨ὁ⟩ add. Couvr.

Πλάτων. Ἐρεῖς δὲ καὶ σὺ ἐναντίον αὐτὸ εἶναι· ὁμολογεῖ γὰρ ὁπωσοῦν εὖ ποιεῖν τοὺς ἐραστὰς καὶ χάριτας παρέχειν τοῖς ἐρωμένοις καὶ ὑπὲρ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν.

κη΄ Ἔτι δὲ οἱ μὲν ἐρῶντες σκοποῦσιν 231a

5 Τοῦτο καὶ αὐτὸ ἀτάκτως κεῖται· ἔδει γὰρ αὐτό, εἴπερ ἄρα, πρὸ τοῦ 26v προειρημένου κεῖσθαι, ἵνα τὴν οἰκείαν τάξιν εἶχε. Δεῖ γὰρ λογίσασθαι τοὺς πόνους αὐτούς, εἶθ᾽ οὕτως μηκέτ᾽ εἶναι φίλους μεταμεληθέντας ἐφ᾽ οἷς ἔπαθον. Εἰς ταῦτ᾽ οὖν ἀποβλέψας ὁ Σωκράτης ἔφη καὶ τὰ ἐπιχειρήματα χύδην εἰρῆσθαι καὶ σὺν οὐδεμιᾷ τάξει ἀναγκαίᾳ, ἀλλὰ 10 τοῦ ἐπιγράμματος μηδὲν διαφέρειν τοῦ Μίδου.

κθ΄ Ἔτι δὲ εἰ διὰ τοῦτο ἄξιον τούς 231b

Τοῦτο αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα ἀτάκτως κεῖται· ἔδει γάρ, εἴπερ ἄρα, ἀπὸ τούτου ἦρχθαι, εἴπερ ἔδει ἀπὸ τοῦ μείζονος ἄρχεσθαι. Ἐν τούτῳ γὰρ λέγει ὅτι οὐ μόνον φίλοι οὐκ ἔσονται, ἀλλὰ καὶ κακῶς ποιοῦσι. 15 Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐναντίωμα λέγει· φησὶ γὰρ καὶ ἔργῳ καὶ λόγοις καὶ πᾶσι τρόποις τοῖς ἐρωμένοις χαρίζεσθαι τοὺς ἐραστὰς καὶ πάντας τοὺς ἄλλους κακῶς ποιεῖν, ἐὰν τοῖς ἐρωμένοις δοκῇ.

λ΄ Καὶ γὰρ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι νοσεῖν μᾶλλον ἢ σωφρονεῖν 231d

Τοῦτο κοινὸν μὲν καὶ ὑπὸ παντὸς λεχθῆναι δυνάμενον, παρέρριπται δὲ 20 ὑπὸ τούτου καὶ οὐκ ἐν δέοντι κεῖται. Ἔδει γὰρ αὐτὸ προειρῆσθαι, ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων ἀποδείξει, ὅτι νοσεῖ ὁ ἐρῶν, καὶ τοῦτο προ[σ]θεὶς οὕτως τὰ | λοιπὰ ἐπάξει. Ἐρεῖ γάρ· «νοσοῦντι πᾶν ἡδὺ τὸ μὴ 37 ἀντιτεῖνον, κρεῖττον δὲ καὶ ἰσούμενον ἐχθρόν».

λα΄ Ὥστε πῶς 231d

25 Καὶ τοῦτο ταὐτὸν τῷ δευτέρῳ ἐν ᾧ ἔφη· «τοὺς πόνους ὑπολογίζονται καὶ τὴν τῶν οἰκείων ἀμέλειαν, καὶ ἡγοῦνται τὴν ἀξίαν πάλαι ἀποδεδωκέναι χάριν». Καὶ τῷ μετανοεῖν δὲ ταὐτόν.

9–10 264 B–D ‖ 22–23 238 E ‖ 26–27 231 A

9 ἀναγκαίᾳ] recc : in A primae manus tantum ἀναγκαί nunc videre possis: ἀνατιθησι a 11 τούς] τοὺς ⟨ἐρῶντας⟩ Couvr. ‖ 12 τὸ] Couvr.: ὃν A recc ‖ 21 προ[σ]θεὶς Couvr. ‖ 26 τὴν ἀξίαν πάλαι] πάλαι τὴν ἀξίαν Plato

λβʹ Καὶ μὲν δή 231d

Τοῦτο μὲν καταγέλαστον, εἰς τοὺς πλείστους ὁρᾶν ἐκλεγόμενόν τι⟨να⟩ καὶ μὴ εἰς τοὺς ὀλιγωτέρους· καὶ γὰρ ἰατρὸν δέοι ἂν ἐκ τῶν ἀνιάτρων ἐκλέγεσθαι, καὶ τέκτονα καὶ μουσικὸν ⟨ἐκ τῶν⟩ Μουσῶν καὶ τεκτονικῆς ἀπείρων. Ψεῦδος οὖν ὅλον τὸ ἐπιχείρημα καὶ καταγέλαστον. Διὸ οὐδὲ 5 προσποιήσεται αὐτὸ ⟨ὁ⟩ Πλάτων ἐν τῷ οἰκείῳ λόγῳ· δέοι γὰρ ἂν καὶ ῥήτορος χρείαν ἔχοντας ἐκ τῶν συρφετῶν ἐκλογὴν ποιεῖσθαι.

λγʹ Εἰ τοίνυν τὸν νόμον 231e

27ʳ |Λέγει τὸν νόμον εἶναι τοιοῦτον, ὡς νενομισμένου αἰσχροῦ τοῦ χαρίζεσθαι· τοῦτο δὲ πρῶτον μὲν παρ᾽ ἱστορίαν ἐστίν, ἔτι δὲ καὶ 10 ἐναντίωμα ἔχει. Εἰ γὰρ αἰσχρόν ἐστι τὸ χαρίζεσθαι κατὰ τὸν νόμον, οὐδενὶ χαριστέον, οὔτε τῷ ἐρῶντι οὔτε τῷ μὴ ἐρῶντι· τὸ γὰρ αἰσχρὸν πρὸς οὐδένα ποιητέον οὐδὲ λεκτέον. Ὅτι δὲ παρ᾽ ἱστορίαν, ἐκ τῶνδε μαθεῖν ἔστι· καὶ γὰρ παρ᾽ Ἀθηναίοις ἐφεῖτο ἐρᾶν καὶ τοῦ Ἔρωτος βωμοὶ καὶ ἀγάλματα ἦσαν καὶ Ἀντέρωτος, ὡς καὶ ἐπιγράμματά τε ἐπὶ τῶν 15 ἀγαλμάτων ἐγέγραπτο ἐπαινούντων τὸ ἐρᾶν καὶ ὁ δρόμος γε ὁ μακρὸς τοῖς Παναθηναίοις ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἔρωτος ἐγίνετο· ἐντεῦθεν γὰρ ἁψάμενοι οἱ ἔφηβοι τὰς λαμπάδας ἔθεον καὶ τοῦ νικήσαντος τῇ λαμπάδι 38 ἡ πυρὰ τῶν τῆς θεοῦ ἱερῶν ἐφήπτετο. Καὶ ἐν τῷ δήμῳ | δὲ ἀπεφαίνοντο δύο ἐρῶντε· οὕτω καὶ Ἐπιχάρης ἐρῶν εἶπεν Εὔδημον καλὸν εἶναι 20 ἀναφανδόν. Κλεινόμαχος ἐρῶν εἶπε· «τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ αὐτὰ καθάπερ Ἐπιχάρης, Τιμόμαχον δὲ καλλίω εἶναι». Καὶ Αἰσχίνης δὲ Τίμαρχον ἑταιρήσεως διώκων ἔφη· «οὐκ ἐξαρνοῦμαι ἐρωτικὸς γεγονέναι καὶ ἔτι νῦν εἶναι, καὶ τὰς ἐκ τοῦ πράγματος γιγνομένας ἀπεχθείας ὁμολογῶ κἀμοὶ 25

9–41,16 cf. schol Siebenk ‖ 14 cf. *RE* s. v. Ἔρως 489–493 (Waser) ‖ 17 cf. Paus. 1.30.1: Plut. *Solon* 1 ‖ 19–22 "Iocus est nescio quis ad similitudinem ψηφισμάτων expressus" Couvr., recte ‖ 22 Aeschines *In Timarchum* 136–137

2 μὲν] del. Couvr. | τι⟨να⟩ Lucarini[1] ‖ 4 ⟨ἐκ τῶν⟩ Fic Ast ‖ 6 ⟨ὁ⟩ add. Couvr. 16 ἐπαινούντων] ἐπαινοῦντα Fic Ast ‖ 18 ἁψάμενοι] Aª recc : ἅψαντες Valckenaer: librorum lect. def. Lucarini[4] ‖ 20 δύο ἐρῶντε] Ast: δυ᾽ ἐρῶεν A recc ‖ 21 ἀναφανδόν] Couvr.: ἀνα******ὸν A L V : ἀναὸν c V^corr ‖ 22 Τιμόμαχον] A c l : Τιμόμαχει L : Τιμόμα V ‖ 23 οὐκ] οὔτ᾽αὐτὸς Aeschines ‖ 23–24 ἐρωτικὸς γεγονέναι] ἐρωτικὸν γεγονέναι a : μὴ οὐ γεγονέναι ἐρωτικὸς Aeschinis codd **β** f: μὴ ἐρωτικὸς γεγονέναι Aeschinis cod D 24 νῦν] καὶ νῦν Aeschinis archetypum et editores: cum Hermia faciunt Aeschinis codd **m** g V | καὶ τὰς] τάς τε Aeschines ‖ 25 ὁμολογῶ] Couvr. ex Aeschine: οἶμαι λόγῳ A recc

γεγονέναι, ὁρίζομαι δὲ τὸ μὲν ἐρᾶν εἶναι τῶν καλῶν καὶ σωφρόνων φιλανθρώπου ἤθους [καὶ] πάθος καὶ ψυχῆς εὐγνώμονος, τὸ δὲ ἀσελγαίνειν ἀργυρίου τινὰ μισθούμενον ὑβριστοῦ καὶ ἀπαιδεύτου ἀνδρὸς
5 εἶναι ἔργον». Ὁ δὲ Σόλων ἐν τοῖς νόμοις καὶ πόσους πήχεις ἀπέχοντα ἀκολουθεῖν δεῖ τὸν ἐραστὴν τῷ ἐρωμένῳ δεδήλωκε, καὶ τοῖς ἐλευθέροις τὸ ἐπιτήδευμα τετήρηκε, δοῦλον κωλύσας ἐρᾶν ξηραλοιφεῖν τε, καὶ τὸν ἀστράτευτον καὶ τὸν λιπόντα τὴν τάξιν καὶ τὸν μὴ θρέψαντα τοὺς γονεῖς μηδὲ θάψαντα καὶ τὸν φρούριον
10 προδεδωκότα. Καὶ ἐν τοῖς ποιήμασιν ὡς καλοῦ τοῦ ἐρᾶν μνημονεύει λέγων·

ὄλβιος ᾧ παῖδές τε φίλοι καὶ μώνυχες ἵπποι
καὶ κύνες ἀγρευταὶ καὶ ξένος ἀλλοδαπός·

καὶ ἔτι·

15 ἔργα δὲ | Κυπρογενοῦς νῦν μοι φίλα καὶ Διονύσου 27v
καὶ Μουσέων ἃ τίθησ᾽ [ιν] ἀνδράσιν εὐφροσύνας.

Τὰ δὲ περὶ Κρητῶν ἢ Λακώνων ἢ Βοιωτῶν ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὅπως εἶχον περὶ τὸ ἐρᾶν, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν.

Εἰκότως ἂν μᾶλλον τοὺς ἐρῶντας φοβοῖο· πολλὰ
20 γάρ ἐστιν | αὐτοὺς τὰ λυποῦντα] Ταῦτ᾽ ἦν ἅπερ ἔδει 39
προειρῆσθαι· ταῦτα γὰρ λέγει ο⟨ἷό⟩ς ἐστιν ὁ ἐρῶν ὁπόταν ἐρᾷ, τὰ δὲ προειρημένα οἷος μετὰ τὸ παύσασθαι τοῦ ἔρωτος.

12–13 Solon fr. 23 W.² = 17 G.-P. ‖ **15–16** Solon fr. 26 W.² = 24 G.-P. ‖ **17–18** cf. quae adnotavimus ad 40,14 ‖ **19–20** 232 C

1 γεγονέναι] συμβεβηκέναι Aeschinis codd **β** D: γεγενῆσθαι Aeschinis cod f | δὲ… εἶναι] δ᾽εἶναι τὸ μὲν ἐρᾶν Aeschines ‖ **2** φιλανθρώπου…πάθος] Couvr.: φιλανθρώπου ἤθους καὶ πάθους A recc : φιλανθρώπου πάθους Aeschinis codd: φιλανθρώπου πάθος Markland et Aeschinis editores ‖ **3** ψυχῆς εὐγνώμονος] εὐγνώμονος ψυχῆς Aeschines ‖ **5** εἶναι ἔργον] ἔργον εἶναι ἡγοῦμαι Aeschinis libri: εἶναι ἡγοῦμαι del. Sauppe: ἡγοῦμαι del. Blass ‖ **6** τὸν] τῶν A^a. c.^ ‖ **8** τε] Hermann: δὲ A recc ‖ **12** ὄλβιος] Hermann necnon huius distichi ceteri testes, scil. Plato *Lysis* 212 E; ps.-Luc. *Amores* 48: ὄλβιοι A recc ‖ **16** Μουσέων ἃ] Hermann necnon huius distichi ceteri testes, scil. Plut. *Amatorius* 751 E; Id. *Septem sap. conv.* 155 F; Id. *Solon* 31: Μουσάων A recc : Μουσῶν ἃ *P. Herc.* 1384 fr. 1 (vide Solonis editiones) Ast | τίθησ᾽ [ιν] apud Hermiam rest. Ast: apud Plut. genuinam lectionem praebent libri *Septem sap. conv.*, eundem atque Hermia errorem praebent aliquot *Vitarum* testes et omnes *Amatorii* (ubi correxit Xylander) ‖ **19** τοὺς ἐρῶντας] τοὺς ἐρῶντας μᾶλλον ἂν Plato (ἂν habent B D : om. T W) ‖ **20** ἐστιν αὐτοὺς] αὐτούς ἐστι Plato ‖ **21** ο⟨ἷό⟩ς Couvr.

λδ΄ Καὶ μὲν δὴ τῶν μὲν ἐρώντων πολλοὶ πρότερον 232e
Τοῦτο ψεῦδος· μάλιστα γὰρ οἱ ἐρῶντες φιλίας ἀντιποιοῦνται· οὐδεὶς δὲ φιλίας ἀντιποιεῖται ὅστις τὸν τρόπον οὐ θέλει μαθεῖν τῶν πρὸς οὓς ἡ φιλία γενήσεται. ⟨...⟩

λε΄ Δαιμονίως 234d 5
Ἀντὶ τοῦ ὑπερφυῶς, ὅτι ὑπὲρ τὴν φύσιν καὶ τὸ αἰσθητὸν κάλλος ἐστὶ τὸ ἐν λόγοις καλόν, ἀϋλότερον ὂν καὶ καθαρώτερον τοῦ ἐν τῇ φύσει καλοῦ. Τὸ δὲ δαιμονίως φησὶν ὁ Σωκράτης ἐκπληττόμενος τὴν πανουργίαν καὶ τὸ δόλιον καὶ κεκρυμμένον τοῦ σοφιστοῦ. Σημαίνοι δ' ἂν τὸ δαιμονίως πολλά· πρῶτον μέν [ὅτι], ἐπειδὴ δεύτεροί εἰσι μετὰ τοὺς 10 θεοὺς οἱ δαίμονες, σημαίνοι ἂν ὅτι οὐ θείως καὶ ἐπιστημονικῶς εἶπεν ὁ ῥήτωρ, ἀλλὰ ὑφειμένως καὶ δευτέρως· σημαίνοι δ' ἂν καὶ ὅτι μέσως εἶπε· μέσον γὰρ τὸ δαιμόνιον τῶν τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων. Ἔπειτα πρῶτον τὸ δαιμόνιον μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ· οὐ γὰρ θεοὶ οὐδὲ ἄγγελοι· δηλοῖ οὖν ὅτι καὶ ἀγαθόν τι ἔχει καὶ κακὸν ὁ τοῦ Λυσίου λόγος· ἀγαθὸν 15 μὲν φαινόμενον (τὴν γὰρ συνθήκην τῶν ῥημάτων), κακὸν δὲ κεκρυμμένον (τὴν γὰρ ἀκόλαστον αὐτοῦ ἐπιθυμίαν) ἐδείκνυ. Ἔπειτα καὶ ὁ Ἔρως δαίμων μέγας ἐν Συμποσίῳ ἐρρέθη. Δηλοῖ δὲ καὶ τὸ μεμερισμένως αὐτὸν ἀντιλαβέσθαι τοῦ καλοῦ καὶ οὐχ ἡνωμένως οὐδὲ ἑνιαίως· δαίσασθαι γὰρ τὸ μερίσασθαι. Τοσαῦτα οὖν ἂν ἡμῖν σημαίνοι τὸ 20 δαιμονίως. Τὸ δὲ ὥστε με ἐκπλαγῆναι δηλοῖ μὲν τὴν ἀπόνοιαν τοῦ σοφιστοῦ, ὅτι ἐσχηματίζετο [τὸ] μὴ ἐρᾶν ἐρῶν· διὸ ἐκπλήττεται αὐτοῦ τὴν ἀπόνοιαν ὁ Σωκράτης καὶ κακουργίαν. Θεωρητικῶς δ' ἂν εἴποις ὅτι καὶ τὰ τελευταῖα ἴχνη τοῦ καλοῦ ἐκπλήττεται ὁ Σωκράτης ὡς ἴνδαλμα ἔχοντα τοῦ αὐτοκαλοῦ, καὶ ἅπερ 25 28r ἂν κατάσχῃ τὸ καλόν, καλὰ ἐκεῖνα δεικνύει· | ὅπερ εἶχε καὶ ἡ συνθήκη τῶν ῥημάτων τοῦ Λυσίου. Τὸ δὲ ἡγούμενός σε μᾶλλον ἢ ἐμὲ 40 ἐπαΐειν δηλοῖ | ὅτι μᾶλλον προστετήκει τῷ φαινομένῳ κάλλει ὁ Φαῖδρος. Τὸ δὲ σοὶ εἰπόμην ἀντὶ τοῦ «σοῦ προυνοούμην». Τὸ δὲ συνεβάκχευσα ἀντὶ τοῦ «μεμερισμένως ἐνήργησα». Βάκχαι γὰρ 30 ἔφοροι τῆς μερικῆς δημιουργίας· ἀντὶ τοῦ· «συνεμερίσθην κἀγὼ περὶ τὸν Λυσίου λόγον καὶ κατέβην ἀπ' ἐμαυτοῦ». Τὸ δὲ τῆς θείας

10 cf. **schol vet** 48 C. (eadem in **schol Ruhnk**): δαιμονίως] πανούργως, δολίως, κεκρυμμένως. T W ‖ 18 Symp. 202 D ‖ 18–20 aliter *Crat.* 398 B

4 ⟨...⟩ lac. ind. Couvr., cum scholia ad 232 e – 234 c desint ‖ 10 [ὅτι] om. **Fic** del. Couvr. 18 ἐρρέθη] ἐρρήθη Ast: cf. ind. gramm. ‖ 22 [τὸ] del. Lucarini, cf. 49,19–20, 209,7 25 ἅπερ] Couvr.: ὅπερ **A recc** ‖ 27 ἡγούμενός] ἡγούμενος γὰρ Plato

κεφαλῆς τὸ ἀκρότατον αὐτοῦ καὶ τὸ ἓν τῆς ψυχῆς δηλοῖ περὶ ὃ καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς γίνεται. Τὸ δὲ παίζειν δηλοῖ μὲν καὶ τὴν Σωκράτους περὶ τὸν λόγον ἐνέργειαν· καὶ γὰρ παιδιὰ θεῶν ὁ αἰσθητὸς κόσμος εἴρηται, διότι ὡς πρὸς τὰς προηγουμένας αὐτῶν ἐνεργείας τὰς πρὸς τὰ (5) οἰκεῖα αἴτια παιδιά ἐστιν ὁ αἰσθητὸς κόσμος, σπουδῆς μέντοι ἐχόμενος, καθότι ὡς οἷόν τε ἄριστα ἔχειν οὕτως ἔχει. Τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ περὶ τὴν θεωρίαν τοῦ Λυσίου λόγου πάσχει ὁ Σωκράτης· κάτεισι γὰρ ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ νοερᾶς θεωρίας εἰς τὴν τοῦ λόγου ἐξέτασιν, καθὸ καὶ δοκεῖ παίζειν· καὶ μέντοι καὶ σπουδάζειν καθὸ σῴζει καὶ διορθοῦται τὸν νέον.

(10) λϛ΄ Ἀλλ᾽ ὡς ἀληθῶς εἰπὲ πρὸς Διὸς Φιλίου 234e

Οὐχ ὡς εἰς μονάδα τὸν Δία πάντα ἀνάγεται τὰ ὀνόματα· καὶ γὰρ «φίλιος» ὁ Ζεὺς λέγεται καὶ «ξένιος» καὶ «κτήσιος»· ἄλλοι δὲ ἄλλας δυνάμεις αὐτοῦ ἐμερίσαντο. Καὶ γὰρ δαίμων λέγεται «ξένιος», καὶ θεός· Ξένιος ὁ ἑκάστου, φησίν, δαίμων, ἐν Νόμοις, τῷ ξενίῳ (15) συνεπόμενος· ὁμοίως καὶ «φίλιος δαίμων». Μόνον δὲ ἐνταῦθα ὁ Φαῖδρος τὸν Δία «φίλιον» προσεῖπεν ὡς μέλλων λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ἐπιστρέφειν.

λζ΄ Ὡς τὰ δέοντα 234e

Τὰ μὲν δέοντα λέγει ἀντὶ τοῦ τἀγαθά (δέον γὰρ τὸ ἀγαθόν), παρὸ (20) δεσμεῖ ἐκεῖνο ὃ ἂν κατάσχῃ· ἑνώσεως γὰρ πᾶσι μεταδίδωσι τὸ ἀγαθόν, τουτ[ο]έστι τὸ ἕν. Ποῦ δὲ εἶπεν ὁ Φαῖδρος ⟨τὰ⟩ δέοντα εἰρηκέναι τὸν ῥήτορα, ἐπειδὴ ὁ Σωκράτης ὡς αὐτοῦ εἰρηκότος ἐχρήσατο; ἢ ἐπειδὴ εἶπε μηδένα τῶν Ἑλλήνων ἔχειν εἰπεῖν πλείω καὶ μείζω κατὰ τὴν δύναμιν, ὁ δὲ | μήτε πλείω μήτε μείζονα ἔχων εἰπεῖν τὰ [41] (25) δέοντα εἴρηκε, τούτου χάριν καὶ ὁ Σωκράτης αὐτῷ ἐχρήσατο. «Ποιητὴν» δὲ κοινότερον λέγει τὸν ῥήτορα· ποιεῖ γὰρ καὶ οὗτος λόγους. Διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν σαφῆ καὶ στρογγύλα καὶ ἀποτετορνευμένα δηλοῖ ὅτι φαινόμενον μὲν ἔχει κάλλος ὁ λόγος καὶ αἰσθητόν, τὸ δὲ ἀεὶ ὂν

3–4 cf. Procl. *In Rempubl.* 1.127.4 sqq. K. ‖ 14 *Leg.* 730 A ‖ 19–20 cf. *Crat.* 418 E

8 νοερᾶς] ἱερᾶς a ‖ 9 σπουδάζειν] σπουδάζει dubit. Couvr. ‖ 11 Οὐχ] A^{a}: om. recc 12 λέγεται] recc : ἐστι A^{a} | ἄλλοι] A^{a} l: ἄλλα c L V | ἄλλας] recc : ἄλλαν A^{a} ‖ 14 Ξένιος ὁ] Ὁ ξένιος Couvr. ex Plat. | ἑκάστου] ἑκάστων Plato | φησίν δαίμων] δαίμων – φησὶν Ast, elegantius, fort. recte: ceterum pro δαίμων Plato habet δαίμων καὶ θεὸς ‖ 15 συνεπόμενος] συνεπόμενοι Plato ‖ 16 Δία] Lucarini: Σωκράτην A recc ‖ 21 τουτ[ο]έστι Couvr. | ⟨τὰ⟩ addidit Lucarini ‖ 23 πλείω καὶ μείζω] μείζω καὶ πλείω Plato, ut videtur, sed cf. Platonis edd ‖ 25 αὐτῷ] an οὕτως? cf. l. 22 ‖ 27 σαφῆ καὶ στρογγύλα] σαφῆ καὶ στρογγύλα καὶ ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν ὀνομάτων ἀποτετόρνευται Plato, cf. 44,27–28

καὶ ἀσώματον καὶ καθαρόν τε καὶ νοητὸν οὐκ ἔχει. Τὸ μὲν οὖν σαφὲς τὸ φανερὸν καὶ εὔληπτον τῇ αἰσθήσει δηλοῖ, τὸ δὲ στρογγύλον τὸ ἐσχηματισμένον καὶ περιγεγραμμένον, τὸ δὲ ἀποτετορνευμένον τὸ ἀντίτυπον καὶ σκληρόν. Δηλοῖ οὖν διὰ τούτων ὅτι, ὃ μὲν ἂν κάλλος ἔχοι [ᾗ] τὸ αἰσθητὸν καὶ ἔνυλον, τοῦτο ἔχει ὁ λόγος, οὐκ οἶδε δὲ ὁ Λυσίας τὸ 5 ἀσαφὲς κάλλος, τουτέστι τὸ νοητὸν καὶ νῷ μόνῳ ληπτόν, οὐδὲ τὸ ἀσχημάτιστον καὶ ἀχρώματον οὐδὲ τὸ ἀσώματον καὶ ἀναφές.

λη´ Ἐπεὶ ἐμέ γε ἔλαθεν 234e
Ἆρ' οὖν ἔλαθε τὸν Σωκράτην, ἢ προσποιεῖται μὲν κατὰ τὴν εἰωθυῖαν αὐτῷ εἰρωνείαν, ἔλαθε δὲ λέγει; καὶ τοῦτο σημαίνει παρὰ τοῖς 10 θεολόγοις τὸ ἔλαθε, τὸ κατὰ τὴν οἰκείαν ἰδιότητα ἐνεργεῖν καὶ μὴ κατὰ τὴν τῶν ὑπερκειμένων αἰτίων σύμπνοιαν· τοῦτο γὰρ δηλοῖ καὶ τὸ μίγνυσθαι τοὺς θεοὺς

28v φίλους λήθοντε τοκῆας

τὸ κατὰ τὴν οἰκείαν ἑαυτῶν οὐσίαν καὶ ἰδιότητα ἐνεργεῖν μὴ 15 ἀνατεινομένους ἐπὶ τὰ αἴτια ἑαυτῶν μηδὲ ἐκεῖθεν δυνα⟨μω⟩μένους. Λέγοι ἂν οὖν ὁ Σωκράτης ὅτι «ὁ Λυσίας καθ' ἑαυτὸν ὡς εἶχε δυνάμεως διατιθεὶς τὸν λόγον ἐμὲ περὶ τὰ ὑπέρτερα ἐνεργοῦντα ἔλαθε». Τὸ τῆς οὐδενείας οὐκ ἀσθένειαν ἀλλὰ δυνάμεως ὑπερβολὴν σημαίνει· τὸ γὰρ δύναμιν ἔχον περὶ τὰ νοητὰ ἐνεργεῖν ἀδυναμίαν ἔχει τοῦ προσέχειν 20 τοῖς αἰσθητοῖς· φαινομένη γάρ ἐστιν αὕτη ἡ δύναμις ἡ περὶ τὰ ἔνυλα οὖσα, ὡς καὶ φαινομένη λέγεται δύναμις ἡ τοῦ τυράννου· ἡ γὰρ δύναμίς ἐστι τῶν ἀγαθῶν καὶ ἀρίστων.

λθ´ Τοῦτο ἐγώ σοι οὐκέτι 235b
Ἐξ ἀρχῆς μὲν εἶπεν ὁ Φαῖδρος ὅτι οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων τοιαῦτα ἂν 25 εἴποι· καὶ τὸ μὲν πάντῃ οὐ συνεχώρησεν ὁ Σωκράτης, τὸ δὲ πῇ μὲν 42 συνε|χώρησε, πῇ δὲ οὐ συνεχώρησε. Τὸ γὰρ σαφῆ καὶ στρογγύλα καὶ ἀποτετορνευμένα αὐτὸν εἰρηκέναι συνεχώρησε, τὸ δὲ

6–7 247 C ‖ 12 (σύμπνοιαν) cf. Iambl. *De myst.* 5.26, 183.11–18 des P. ‖ 14 Ξ 296
25 234 E

2 τὸ[2]] c : τὸν A L l V ‖ 5 [ᾗ] om. Fic del. Couvr. | ἔχει] c L: ἔχοι A L[corr] l V
12 αἰτίων] nos: αἰτίαν A recc : αἰτιῶν Bernard | γὰρ] γοῦν A[a. c.] ‖ 14 λήθοντε] Couvr. ex Hom.: λήθοντο A[a] c l V schol Theocr 15.64: λήθοιντο L ‖ 16 ἑαυτῶν] αὐτῶν v δυνα⟨μω⟩μένους Bernard ‖ 17 ὡς εἶχε] evanidum in A ‖ 18 τῆς] τῆς ἐμῆς Plato
20–21 προσέχειν τοῖς] evanidum in A : προσεγγ... a ‖ 26 οὐ] del. Lucarini[1]
27–28 σαφῆ...ἀποτετορνευμένα] cf. 43,27

τὰ δέοντα εἰρηκέναι ἐξ ἀρχῆς μὲν πάντῃ ἠρνήσατο, ἔπειτα συνεχώρησεν εἰς χάριν Φαίδρου· ὥστε πῇ μὲν συνεχώρησε, πῇ δὲ οὐ συνεχώρησεν. Ἐπειδὴ δὲ νῦν εἶπεν ὁ Φαῖδρος «μηδ᾿ ἂν ἕνα ποτὲ ἀνθρώπων δύνασθαι εἰπεῖν ἄλλα πλείω», διὰ τοῦτο οὐκέτι
5 αὐτῷ συγχωρεῖ ὁ Σωκράτης· οὐ γὰρ πάντων ἀνθρώπων ἀμείνω ὁ Λυσίας εἶπεν· ὅλως γὰρ τὸν ψυχικὸν καὶ σωφρονικὸν ἔρωτα οὐκ οἶδεν.

μ΄ Παλαιοὶ γὰρ καὶ σοφοί 235b

Πρὸ τοῦ εἰπεῖν τί ἐστιν ὁ ψυχικὸς καὶ σώφρων ἔρως βούλεται αὐτῷ δοξαστικῶς ἐπιδεῖξαι ὅτι ἐστὶ πρῶτον τοιοῦτος ἔρως σώφρων καὶ
10 κόσμιος, καὶ παράγει Σαπφὼ καὶ Ἀνακρέοντα, οἳ ἐκ τῶν ἐξ ἀϊδίου ἐνυπαρχόντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν κατ᾿ οὐσίαν λόγων ἐκ τοῦ δημιουργοῦ προβαλόντες αὐτοὺς κατ᾿ ἐνέργειαν, κατεκόσμησαν τὴν ἑαυτῶν ζωήν. Ἐπεὶ οὖν οἱ θεολόγοι εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ διαιροῦσι τοὺς θεοὺς καὶ τῶν ψυχῶν αἱ μὲν τοῖσδε αἱ δὲ τοῖσδε προσήκουσι τῶν θεῶν,
15 ὡς καὶ ἐν Συμποσίῳ εἴρηκεν ἐν τῷ Ἀριστοφάνους λόγῳ, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς Σαπφὼ καὶ Ἀνακρέοντα παρέλαβε, τὴν μὲν τῷ θήλει πρέπουσαν, τὸν δὲ τῷ ἄρρενι. Τὸ δὲ παλαιοὶ τὸ ἀΐδιον καὶ πρὸ χρόνου παντὸς σημαίνει (παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος, φησὶν ἐν Φαίδωνι), ὅτι ἐξ ἀϊδίου ἐστὶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ὁ σώφρων ἔρως.
20 Καὶ ὁ μὲν Φαῖδρος ἅτε τῇ αἰσθήσει καὶ τοῖς ἀτόμοις συντεθραμμένος ἐρωτᾷ· τίνες οὗτοι καὶ ποῦ; ὁ δὲ Σωκράτης εἰδὼς ὅτι πρὸ χρόνου παντός ἐστιν ἡ τοιαύτη οὐσία καὶ δύναμις τῆς ψυχῆς, ἡ κατὰ τὸν μέσον τέως ἔρωτα τὸν ψυχικὸν καὶ σώφρονα, φησί· «νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔχω σοι εἰπεῖν»· οὐ γὰρ ἔστιν ἀνενεγκεῖν χρόνον ἐξ οὗ ταῦτα
25 ἔχομεν· διὸ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης οὐκ ἔχει χρόνον εἰπεῖν ἐν ᾧ ἔμαθε τὰ δίκαια διὰ τὸ ἐξ ἀϊδίου πρὸ χρόνου παντὸς εἰληφέναι αὐτὰ παρὰ τοῦ δημιουργοῦ τὴν ψυχήν.

Ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς «τὸ θεῖον, φησίν, ἅπαν ἐστὶ καλόν, σοφόν, ἀγαθόν», πάντων δὲ ἡ ἀναγωγὴ ἐπὶ τὸ ἓν καὶ τἀγαθὸν
30 γίνεται διὰ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ σοφοῦ, τουτέστι δι᾿ ἐρωτικῆς καὶ φιλοσοφίας (τὸ γὰρ σοφὸν τὸ γνωστικὸν σημαίνει τῶν θεῶν, ὥσπερ τὸ καλὸν τὴν καλλονήν), διὰ τοῦτο εἶπε Σαπφοῦς τῆς | καλῆς ἢ 43 Ἀνακρέοντος τοῦ σοφοῦ. Ἴσως δὲ «καλὴν» τὴν Σαπφὼ εἶπεν ὡς μάλιστα περὶ Ἀφροδίτης ἐγκώμια καὶ ὕμνους διατρίψασαν· Ἀφροδίτη

15 *Symp.* 190 A–B ‖ 19 *Phaedo* 70 C ‖ 25 *Alc. I* 109 E–110 D ‖ 28–29 246 D

3 μηδ᾿ ἂν ἕνα] ita, ut videtur, Plato ipse: μηδένα Platonis codd. potiores: μηδέν᾿ ἂν Platonis Aldina : μηδ᾿ ἂν Platonis t[marg] ‖ 26 διὰ] Couvr.: καὶ A recc

29r δέ ἐστιν ἡ ἔφορος θεὸς τοῦ κάλλους | καὶ ἐπιλάμπουσα πᾶσι τὸ καλόν. Ἀνακρέων δὲ σοφὸς ὡς φιλόσοφος καὶ ἐπιστήμων· †πάντες δὲ πάντα εἰσί†, προλάμπει δὲ κατὰ τόδε. Πάντες οὗτοι οἱ ποιηταὶ τὸν σώφρονα ἐνεκωμίασαν ἔρωτα.

μα´ Πλῆρές πως ὦ δαιμόνιε τό 235c 5
Ἆρ᾽ οὐκέτι ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τὸ φρονοῦν; ἢ ὃ αἰνίττεται, τοῦτό ἐστιν· ἐπειδὴ ὁ Σωκράτης εἶχε καὶ ἄκρας ἐνθουσιαστικὰς ἐνεργείας καὶ μέσας καὶ τελευταίας, τὰς μὲν τελευταίας διὰ τοῦ ποδὸς δηλοῖ· ὥ ς γ ε τ ῷ π ο δ ὶ τ ε κ μ ή ρ α σ θ α ι· τὰς δὲ μέσας καὶ ψυχικὰς διὰ τοῦ στήθους· τὰς δὲ νοερὰς καὶ θείας διὰ τῆς κεφαλῆς· μ ε τ ὰ σ ο ῦ θ ε ί α ς 10 κ ε φ α λ ῆ ς φησί, καὶ ἑξῆς· ὑ π ε ρ ῆ ρ ε ν ε ἰ ς τ ὸ ν ἔ ξ ω τ ό π ο ν τ ὴ ν τ ο ῦ ἡ ν ι ό χ ο υ κ ε φ α λ ή ν. Ἐπεὶ οὖν νῦν βούλεται ἐνεργῆσαι ὁ Σωκράτης κατὰ τὸν ψυχικὸν ἔρωτα τὸν σώφρονα καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς, διὰ τοῦτο π λ ῆ ρ ε ς ἔφατο ἔχειν τ ὸ σ τ ῆ θ ο ς τῶν τοιούτων λόγων, τὸ μέσον τοῦ ἔρωτος [τοῦ σώφρονος] διὰ τοῦ μέσου μέρους τοῦ σώματος 15 παριστάς. Οὐκ οἴεται δὲ οὐδὲ τὸν Ἀνακρέοντα καὶ Σαπφὼ τὸν ἄκρον καὶ ἀναγωγὸν καὶ ἐνθουσιαστικὸν ἔρωτα ἐπιτηδεῦσαι, ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸν ἀποπεπτωκότα τὸν ἀκόλαστον, περὶ δὲ τὸν μέσον ἐσπουδακέναι τὸν σωφρονικὸν καὶ κόσμιον καὶ αὐτὴν πᾶσαν τὴν ψυχὴν καὶ πάντα τὸν ἄνθρωπον κατακοσμοῦντα. Διὸ καὶ αὐτὸς ὁ Σωκράτης ἔξωθεν 20 εἰσδέξασθαι αὐτά φησι καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς ἄκρας ἑαυτοῦ οὐσίας αὐτὰ προβάλλειν· ἡ γὰρ οἰκεία αὐτοῦ ἐνέργεια ἡ ἔνθους καὶ ἀναγωγός ἐστι. Καὶ ἡ ἀ μ α θ ί α δὲ πάλιν οὕτως εἴρηται, ὡς ἡ οὐδένεια, ἡ κρείττων μαθήσεως, καὶ ἡ ν ώ θ ε ι α κρείττων ταύτης τῆς αἰσθητῆς γνώσεως, καὶ τὸ ἐ π ι λ ε λ ῆ σ θ α ι τὸ μὴ ἔχειν χρόνον εἰπεῖν ἀφ᾽ οὗ τὴν γνῶσιν τούτων 25 εἰλήφαμεν. Τὸ δὲ π ε π λ η ρ ῶ σ θ α ι δ ί κ η ν ἀ γ γ ε ί ο υ ὅτι, ὡς εἴρηται, ὡς πρὸς τὴν ἀναγωγὸν καὶ ἐνθουσιαστικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, ἥτις ἐν τῷ ἄκρῳ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐγγίνεται, οἷον ἐπίκτητα καὶ ἀλλότρια αὐτοῦ δοκεῖ εἶναι ἃ μέλλει λέγειν ἐπαινῶν τὸν σώφρονα ἔρωτα.

8–9 230 B ‖ 10–11 234 D ‖ 11–12 248 A ‖ 23 cf. 44,18–19

1 καὶ] scriptum ab A^a male legitur ‖ 2–3 πάντες…εἰσί corrupta: ⟨ὃ⟩ πάντες [δὲ] ποιηταί εἰσι dubit. Couvr.: πάντα δὲ πάντη ἐστὶ Ast ‖ 5 τό] τὸ ⟨στῆθος⟩ Couvr. ‖ 8 ὥς γε] ita et Aristaen. Π[1] Plato ipse: ὥστε γε Platonis B T W P : ὡς τό γε D ‖ 9 τεκμήρασθαι] τεκμαίρεσθαι a ‖ 10 νοερὰς] in A ν- add. a | θείας[2]] A^a: τῆς θείας recc et Plato ipse: fort. lectio recc accipienda ‖ 15 [τοῦ σώφρονος] del. Couvr. ‖ 18 τὸν μέσον] recc : τὸ μέσον A^a 20 ἄνθρωπον] recc : ἄνω A^a ‖ 22 ἐστι] vix legitur in A ‖ 26 πεπληρῶσθαι] πεπληρῶσθαί με Plato ‖ 27 αὐτοῦ] recc : ἄν A^a (ceterum αὐ etiamnunc cernitur)

μβ΄ Καὶ σοὶ ἐγώ 235d 44

Τὸ μὲν λεγόμενον τοιοῦτον· οἱ ἐννέα ἄρχοντες παρ᾽ Ἀθηναίοις ὅ τε πολέμαρχος καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἐπώνυμος τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ οἱ θεσμοθέται κατ᾽ ἐνιαυτὸν καθιστάμενοι ὤμνυον μηδὲν παρὰ τὸ ὀρθὸν 5 πρᾶξαι· εἰ δὲ φωραθέντες ἔτυχον, τῷ Ἀπόλλωνι [ἐκ καταδίκης] ἐν Δελφοῖς ἔπεμπον χρυσῆν εἰκόνα, ἐπὶ καταδίκῃ μὲν τοῦ ἄρχοντος, χαριστήριον δὲ τῷ θεῷ παρὰ τῆς πόλεως. Αἰνίττεται δὲ διὰ τούτου ὅτι «ἐάν μοι καλλίονα τοῦ Λυσίου λόγου ἄλλον εἴπῃς, πᾶν τὸ εἰκονικὸν καὶ ἐμφανὲς τοῦ κόσμου κάλλος ἐξάψω τῆς ἡλιακῆς σφαίρας»· οἱ γὰρ Δελφοὶ 10 καὶ ἡ Πυθὼ σύμβολόν ἐστι τῆς ἡλιακῆς σφαίρας. Τοῦτο οὖν δηλοῖ ὅτι τὸ ἐπιτήδειον εἰς κατακόσμησιν (ὅπερ ἐστὶ τὸ πλημμελῶς κινούμενον), ἀνατεινόμενον ἐπὶ τὸν χορηγὸν τοῦ κάλλους, ὅς ἐστιν ὁ βασιλεὺς Ἥλιος ἐν ᾧ καὶ ὁ Ἀπόλλων, ἐντεῦθεν κατακοσμεῖται. Πᾶσα γὰρ ἡ γένεσις καὶ ὁ αἰσθητὸς κόσμος, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ νοητοῦ, καλλύνεται καὶ 15 λαμπρύνεται ἐκ τοῦ δεσπότου Ἡλίου. Τὸ δὲ ἰσομέτρητον ἐπειδὴ ὁμοιότητά τινα ἔχει τὸ ἐμφανὲς καὶ τὸ εἰκονικὸν κάλλος πρὸς τὸ νοητὸν καὶ οἷον ἴσον ἐστὶν αὐτῷ κατὰ ἀναλογίαν· οὐ γὰρ πάντῃ ἀπέσχισται.

μγ΄ Καὶ τῶν μὲν τοιούτων οὐ τὴν εὕρεσιν 236a

Τοιαῦτα μὲν καὶ τοιούτων λέγει περὶ τῶν ἀναγκαίων, ὧν χωρὶς 20 οὐ δυνατὸν εἶναι. Τρία γάρ ἐστι ταῦτα· ἀναγκαῖα, αἱρετά, φευκτά. Τὰ μὲν οὖν φευκτὰ οὐ βουλόμεθα· τὰ δὲ αἱρετὰ εὑρεῖν | βουλόμεθα καὶ 29v εὑρόντες χρῆσθαι αὐτοῖς δεόντως· τὰ δὲ ἀναγκαῖα ἐξ ἀνάγκης ἔ[σ]χομεν

2 cf. **schol vet** 54 C. (de **schol Ruhnk** et **schol Siebenk** cf. append. praef.): οἱ ἐννέα ἄρχοντες] οἱ ἐννέα ἄρχοντες, κατ᾽ ἐνιαυτὸν καθιστάμενοι, ὤμνυον μὴ παρανομήσειν, εἰ δὲ φωραθεῖεν, ἐκ καταδίκης τῷ Ἀπόλλωνι πέμπειν εἰκόνα χρυσῆν, ἐπὶ καταδίκῃ τοῦ ἄρχοντος, χαριστήριον δὲ τῷ θεῷ παρὰ Ἀθηνῶν [Ἀθηναίων W]. Σωκράτει γοῦν ὑπισχνεῖται Φαῖδρος, εἰ καλλίω λόγον εἴποι Λυσίου, καθάπερ οἱ ἄρχοντες, εἰκόνα καὶ αὐτοῦ καὶ Σωκράτους χρυσῆν εἰς Δελφοὺς τῷ Ἀπόλλωνι ἀναθήσειν. T W ‖ 19 cf. **schol vet** 56 C., qui tamen hoc scholium ex Hermia fluere non censet (eadem praebent **schol Ruhnk**): τοιαῦτα καὶ τοιούτων περὶ τῶν ἀναγκαίων φησίν, ὧν τὴν εὕρεσιν ἡ φύσις πορίζει, τὴν δὲ διάθεσιν ἡμεῖς, παρ᾽ ἣν [ἧ W] καὶ ἔπαινος ἢ ψόγος ἐστὶν ἡμῖν. Τῶν δὲ μὴ [δὴ W] ἀναγκαίων λέγει τῶν χρησίμων, ὧν καὶ ἡ εὕρεσις καὶ ἡ διάθεσις ἐξ ἡμῶν· παρ᾽ ἃς δὴ καὶ ἐπαινούμεθα T W ἢ ψεγόμεθα. T οἷον ἀναγκαῖόν [ἀναγκαῖος W] ἐστι καὶ Λυσίᾳ καὶ Σωκράτει καὶ πᾶσι τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσι τὸ [τοῦ W] λέγειν ὡς ὁ ἐρῶν ἀκόλαστον ἔρωτα μαίνεται, ὁ δὲ μὴ τοῦτον ἐρῶν σωφρονεῖ. ἡ δὲ περὶ τούτου διάθεσις ἐπαινετὴ Σωκράτους, ὅτι ἀληθής, Λυσίου δὲ οὔ· κατὰ προσποίησιν γάρ. T W

5 ἐκ καταδίκης del. Couvr.: ante τῷ Ἀπόλλωνι ponunt **schol Ruhnk schol Siebenk** 19 περὶ] **schol vet** : om. **A recc** ‖ 20 δυνατὸν] δυνατὸν ⟨τὸν λόγον⟩ dubit. Couvr. 22 ἔ[σ]χομεν **Fic** Couvr.

καὶ οὐ δυνάμεθα μὴ θέλειν αὐτά· διὸ οὐ μεμφόμεθα τὸν ἔχοντα αὐτά, ἀλλὰ τὸν κακῶς αὐτοῖς χρώμενον καὶ κακῶς διατιθέντα αὐτά, οἷον τὴν τροφήν· τὸ δὲ συμφέρον ἑαυτοῖς, τουτέστι τὸ αἱρετόν, καὶ εὑρεῖν θέλομεν καὶ εὖ χρῆσθαι αὐτῷ· καὶ τὸν ἐν τοῖς ἀπόροις καὶ χαλεποῖς τοῦτο δυνάμενον ποιεῖν σφόδρα ἐπαινοῦμεν, ὡς τόν γε μὴ εὑρίσκοντα, ἢ 5 εὑρόντα κακῶς δὲ χρώμενον, πάνυ κακίζομεν. «Ἀναγκαῖον οὖν ἐστι καὶ 45 ἐμοί, Λυσία, καὶ | παντὶ ὁτῳοῦν λέγειν ὡς ὁ μὲν ἐρῶν ἀκόλαστον ἔρωτα μαίνεται, ὁ δὲ μὴ ἐρῶν σωφρονεῖ». Ἀλλ' οὐχ ὁμοίως αὐτό φησι Λυσίας καὶ Σωκράτης οὐδὲ ἀπὸ τῆς αὐτῆς διαθέσεως προφέρονται τὸν λόγον. 10

μδ´ Παρὰ τὸ Κυψελιδῶν 236b

Τὸ μὲν τῆς ἱστορίας τοιοῦτον· Κύψελος πατὴρ ἐγένετο Περιάνδρου· οὗπερ οἱ υἱεῖς τύραννοι ὄντες τῆς Κορίνθου κατελύθησαν τῆς τυραννίδος ὑπὸ Κορινθίων· ηὔξαντο οὖν οἱ Περιάνδρου τοῦ Κυψέλου υἱεῖς ἐν Ὀλυμπίᾳ τῷ Διί, εἰ ἀνακτήσαιντο τὴν τυραννίδα, χρυσοῦν ἀνδριάντα 15 ὁλόσφυρον τῷ Διὶ ἀναθήσειν, καὶ κρατήσαντες ἀνέθεσαν μέγιστον ἄγαλμα χρυσοῦν τοῦ Διός. Τί οὖν δηλοῖ τῷ Φαίδρῳ τὸ πρότερον μὲν εἰκόνα Σωκράτους ἐν Δελφοῖς ἀναθήσειν, νῦν δὲ σφυρήλατον ἀνδριάντα Σωκράτους τῷ Διί; ῥητέον οὖν οὕτως, ὅτι διττή ἐστιν ἡ δημιουργία, ἡ μὲν ἀφανής, ἡ δὲ ἐμφανής· καὶ τῆς μὲν ἐμφανοῦς προέστηκεν ὁ Ἥλιος, 20 τῆς δὲ ἀφανοῦς ὁ Ζεύς. Πρότερον οὖν ἔλεγεν ὁ Φαῖδρος ὅτι· «ἐὰν καλλίονά μοι λόγον ἐπιδείξῃς τοῦ Λυσίου, πᾶν τὸ ἐμφανὲς κάλλος τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου (ὅπερ ἡ εἰκὼν σημαίνει Σωκράτους, ἐπεὶ καὶ εἰκών ἐστι τὸ αἰσθητὸν κάλλος τοῦ νοητοῦ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος) ἐξάψω τοῦ Ἡλίου τοῦ ἐπάρχοντος τοῦ κόσμου καὶ παντὸς τοῦ αἰσθητοῦ 25 κάλλους»· νυνὶ δὲ ὅτι· «καὶ αὐτήν σου τὴν ψυχήν (ὅ ἐστιν ὁ ἀληθὴς Σωκράτης· σημαίνει δὲ ἅπασαν τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς διὰ τοῦ σφυρηλάτου ἀνδριάντος, ὡς δι' ὅλου ὄντος χρυσοῦ) ἀναθήσω καὶ ἀναπέμψω εἰς τὸν Δία τὸν ἐπάρχοντα τοῦ νοητοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀφανοῦς δημιουργίας». 30

12 cf. schol vet 57 C. (eadem in schol Ruhnk schol Siebenk): Κυψελιδῶν] Κύψελος Περιάνδρου πατὴρ ἦν, οὗπερ οἱ υἱεῖς Κορίνθου τύραννοι γεγονότες ὑπὸ Κορινθίων κατελύθησαν. Ηὔξαντο οὖν οὗτοι, εἰ πάλιν τὴν ἀρχὴν ἀνακτήσαιντο, χρυσοῦν ἀνδριάντα τῷ Διὶ [θεῷ T] ἀναθήσειν ἐν Ὀλυμπίᾳ ὁλόσφυρον. Οἳ δὴ κρατήσαντες Κορίνθου ἀνέθεσαν ἐκεῖσε μέγιστον ἄγαλμα χρυσοῦν τοῦ Διός. T W ‖ 21 47,8–9

7 Λυσία] ⟨καὶ⟩ Λυσίᾳ v Bernard ‖ 13 οὗπερ] schol vet: οὗ Περιάνδρου A recc ‖ 17 τῷ Φαίδρῳ] τὸν Φαῖδρον Ast, fort. recte

με΄ Ἕτερόν τι ποικιλώτερον 236b
«Οὐ γὰρ ποικίλον καλὸν μέλλω λέγειν, ⟨περὶ⟩ ὅπερ Λυσίας εἶχεν, ἐν συνθέσει καὶ διαιρέσει φαινόμενον, ἀλλὰ ἁπλοῦν καὶ μονοειδὲς καὶ ἡνωμένον· σὺ δὲ εἴωθας τὰ ἄτομα καὶ σύνθετα καὶ διαίρετα μόνα ὁρᾶν».

5 Τὸ δὲ εἰς τὰς ὁμοίας λαβάς, οἱονεὶ ἐπαφάς, μέμψεις, νῦν δὲ ἀφορμάς, καὶ τὸ τῶν κωμῳδιοποιῶν· τὸ μὲν εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς ἀπὸ μεταφορᾶς | εἴρηται τῶν παλαιόντων· φανερός γάρ τις 46 ἀφορίζεται τόπος ἐν ᾧ παλαίουσιν, οἷον τετράγωνον πεπληρωμένον ψάμμου· εἰ συνέβη οὖν τοὺς παλαίοντας ἐκπεσεῖν τοῦ τετραγώνου, 10 τοιόνδε σχῆμα ἐν τῷ παλαίειν ἔχοντας οἷον ἢ περιπεπλεγμένους τοὺς πόδας ἢ τὰ νῶτα κατέχοντας τοῦ ἑτέρου, ἐνίσταντο ἐκπεσόντες τοῦ τετραγώνου καὶ ἤρχοντο ἐπὶ τὸ τετράγωνον καὶ ἐδίδοσαν ἑαυτοῖς τὸ αὐτὸ σχῆμα τῆς πάλης ὃ εἶχον ὅτε ἐξέπεσον, οἷον τὰ νῶτα κατέχειν ἢ περιπεπλέχθαι τοὺς πόδας, καὶ οὕτως ἐξ ὑπαρχῆς ἐπάλαιον· καὶ τοῦτό 15 ἐστι τὸ εἰς τὰς ὁμοίας λαβάς.

Τὸ δὲ τῶν κωμῳδιοποιῶν, ἐπειδὴ ὅπερ ὁ ἐρωτῶν ἠρώτα τοῦτο ὁ ἀποκρινόμενος τῷ ἐρωτῶντι τὸ αὐτὸ ἔλεγεν, οἷον· «δέδωκά σοι τοῦτο», εἶτα ἐκεῖνος· «δέδωκά σοι τοῦτο». Λέγει μὲν τὸ ἀνωτέρω εἰρημένον· ὅπερ γὰρ ὁ Σωκράτης εἶπε περὶ Φαίδρου, σχηματιζομένου τοῦ Φαίδρου 20 μὴ δύνασθαι λέγειν· εἰ ἐγὼ Φαῖδρον ἀγνοῶ καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι, τοῦτο καὶ νῦν φησιν ὁ Φαῖδρος περὶ Σωκράτους λέγειν· | εἰ ἐγὼ Σωκράτην ἀγνοῶ καὶ ἐμαυτοῦ 30r ἐπιλέλησμαι. Ἐνδείκνυται δὲ ὅτι, ὅτε τὰ προελθόντα εἰς τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀναδράμῃ, εἰς τὰς ὁμοίας λαβὰς λέγεται ἰέναι, ὡς ἀφ' 25 ὧν προῆλθεν εἰς ταύτας ὑποστρέψαντα. Τὸ δὲ θρύπτεσθαι καὶ σχηματίζεσθαι τὸν Σωκράτη, ὥς φησι Φαῖδρος, οὐχ ὁμοῖόν ἐστι τῇ θρύψει τοῦ Φαίδρου· ὁ μὲν γὰρ Φαῖδρος τῷ ὄντι ἐσχηματίζετο ἅτε νέος

5 cf. **schol vet** 59 C., qui tamen dubitat hoc scholium ex Hermia sumptum esse (eadem in **schol Ruhnk schol Siebenk**): εἰς τὰς ὁμοίας λαβάς] ἀπὸ μεταφορᾶς T W εἴρηται T τῶν παλαιόντων, οἳ τοῦ ἀφωρισμένου αὐτοῖς πρὸς τὸ παλαίειν τόπου ὁπότ'ἂν ἐκπέσοιεν, εἶτα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ τόπου καὶ [καὶ om. W] σχήματος εἰ πάλιν ἔλθοιεν, εἰς ὁμοίας ἐληλυθέναι λέγονται λαβάς, ὡς καὶ [καὶ om. W] νῦν ὁ Σωκράτης εἰς τὴν αὐτὴν τῷ Φαίδρῳ περιῆλθε προσποίησιν τοῦ μὴ δύνασθαι λέγειν. T W ‖ 16 cf. **schol vet** 60 C. qui tamen dubitat hoc scholium ex Hermia sumptum esse (eadem in **schol Ruhnk**): τῶν κωμῳδῶν] ἔθος ἦν αὐτοῖς τὸ τοῖς ἐρωτῶσιν, οἷον «δέδωκάς μοι τόδε», πάλιν τὸ αὐτὸ λέγειν τοὺς ἀποκρινομένους, «δέδωκάς μοι τοῦτο». Οὕτως οὖν καὶ πρὸς Σωκράτη Φαῖδρον εἰπεῖν, «εἰ ἐγὼ Σωκράτην ἀγνοῶ», καὶ τὰ ἑξῆς. T W ‖ 20–21 cfr. schol quod exhibuimus ad 28,7

2 ⟨περὶ⟩ add. Lucarini[4] ‖ 10 οἷον] post σχῆμα transponeret Lucarini ‖ 11 ἐνίσταντο] ἀνίσταντο dubit. Couvr. fort. recte

ὢν καὶ μόνοις τοῖς ἔξω εἰωθὼς χαίρειν καὶ ἐκεῖνα θαυμάζειν, ὁ δὲ Σωκράτης ἐκκαλούμενος τὰς ἐφέσεις τοῦ νέου καὶ εἰς ἔρωτα καὶ ἐπιθυμίαν αὐτὸν καθιστὰς τοῦ παρ' αὐτῷ καλοῦ. Ἡ δὲ βία τοῦ Φαίδρου καὶ τὸ λέγειν· «μόνω μὲν ἐστὸν καὶ ἐν ἠρεμίᾳ» καὶ «ἰσχυρότερον» καὶ «νεώτερον»· πάντα ταῦτα οἰκεῖα ὀνόματα τοῖς 5 ἐνύλοις καὶ γεώδεσι καὶ μήπω ἀνηγμένοις μηδὲ κεκαθαρμένοις, ἃ ὑπῆρχε τῷ Φαίδρῳ. Τὸ δὲ αὐτοσχεδιάζων ἀντὶ τοῦ· ἀχρόνως ἐνεργῶν καὶ ἀπληθύντως καὶ ἀμερῶς.

μς´
Ἀγαθὸν ποιητὴν καλεῖ τὸν Λυσίαν διὰ τὴν καλλιέπειαν ὡς ἔχοντά 10 τι καλὸν κατὰ τὴν συνθήκην τῶν ῥημάτων· πάντα γὰρ μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, ὅπου καὶ ἡ ὕλη· οὐ γὰρ ἔνι ἄκρατον κακόν. Τὸ δὲ ὀμνύναι κατὰ τῆς πλατάνου τὸν Φαῖδρον ὁμοιότητα ἔχει τῷ Σωκρατικῷ ὅρκῳ τῷ τοῦ κυνός, καὶ ἔοικε τέως κατὰ τοῦτο ὠφελῆσθαι ὁ Φαῖδρος εἰς ὁμοιότητά 47 πως τῷ | Σωκράτει ἐλθών. Ὁ δὲ ὅρκος αὐτοῦ καὶ τὸ ὀμνύναι ὅτι «ἐάν 15 μοι μὴ εἴπῃς τὸν λόγον, οὐδέποτέ σοι ἕτερον λόγον ἐπιδείξω», βουλομένου ὠφεληθῆναί ἐστι καὶ δηλοῖ ὅτι, εἰ μὴ συνέλθοι αὐτῷ ὁ Σωκράτης, παντελὴς αὐτὸν καθέξει στέρησις, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ Ἥλιος ὄμνυσι τῷ Διί.

μζ´ Βαβαὶ ὦ 236e 20
Πῶς «μιαρὸν» καλεῖ τὸν Φαῖδρον, ὃν ἄνω «θείαν κεφαλὴν» ἐκάλεσεν; ἢ ἐκεῖ μέν, ὡς πρὸς τὸ ἓν αὐτοῦ καὶ νοερὸν τῆς ψυχῆς ἀπιδών, «θεῖον» αὐτὸν προσεῖπε (θείας γὰρ τῷ ὄντι μοίρας μετέχει πᾶσα λογικὴ ψυχή), ἐνταῦθα δὲ ὡς πρὸς τὴν βίαν αὐτοῦ καὶ ἀνάγκην ἀπιδών (καὶ γὰρ λέγει· «ἐὰν μή μοι εἴπῃς, οὐ μή ποτέ σοι δείξω ἕτερον λόγον») 25 «μιαρὸν» αὐτὸν προσεῖπεν. Ἡ γὰρ βία καὶ ἡ ἀνάγκη ἐκ τῆς ὕλης ἐστίν, ὡς εἰ ἔλεγεν ἡ ὕλη τῷ δημιουργῷ ὅτι· «ἐὰν μή με κατακοσμήσῃς τοῖς εἴδεσιν, ἐπιδείξω τὸ ἐμὸν αἶσχος τὸ ἀλαμπὲς καὶ σκοτεινὸν καὶ τὴν προσοῦσάν μοι ἀσχημοσύνην, ὅπερ ἐστὶ μιαρὸν καὶ ἀηδές»· ὃ καὶ νῦν φησιν ὁ Φαῖδρος ὅτι· «ἐὰν μή μοι εἴπῃς τὸν λόγον καὶ 30

18–19 μ 382–383 ‖ 21 234 D

4 λέγειν] λέγειν ⟨ὅτι⟩ Couvr. | μὲν] del. Couvr. cf. praef. XLIII ‖ 9 μς´] Lemma ⟨Ἀγαθὸν ποιητήν⟩ add. Couvr. ‖ 15 ἐάν] recc : εἰ σύ A[a] ‖ 20 ὦ] ὦ ⟨μιαρέ⟩ Fic Couvr. 25 μή μοι] μοι μὴ Plato cf. l. 30 | εἴπῃς] c l Platonis codd: εἴποις A L V ‖ 29 ὅπερ… ἀηδές] Materiae continuavimus, cuius verba cum ἀσχημοσύνην interrumpit Couvr. 29–30 ὃ…ὅτι] cf. 32,20–21 ‖ 30 μή μοι] cf. l. 25

ἐπιδείξῃς μοι ὃ φῂς καλόν, οὐκ ἄν με τελειώσεις οὐδὲ ἐνεργήσεις εἰς ἐμέ, καὶ ἐκ τούτου ἔσομαι αἰσχρὸς καὶ μιαρός».

μη΄ Πῶς γὰρ ἂν οἷός τ' εἴην 236e

Ἀντὶ τοῦ· «Πῶς γὰρ δύναμαι μὴ εὐεργετεῖν τὰς ψυχὰς καὶ ἐνεργεῖν
5 κατὰ τὴν ἐμὴν καθαρτικὴν δύναμιν;». Καὶ ἡ θοίνη δὲ τὴν πολλὴν αὐτοῦ πρόνοιαν καὶ προθυμίαν ἐνδείκνυται τοῦ τὸν ἐπιτήδειον ἀνάγειν νέον· τὸ γὰρ πλῆρες αὐτοῦ τῆς δυνάμεως τῆς προνοητικῆς καὶ τῆς κατὰ τὸ θεῖον εἶδος ἐνεργείας καὶ ὅμοιον τοῖς θεοῖς ἐνδείκνυται ἡ θοίνη. Τὸ δὲ ἐγκαλυψάμενον λέγειν τὸν λόγον τὸν Σωκράτη ὡς μέλλων ἐλάττονα καὶ
10 ὑφειμένα τῆς ἑαυτοῦ ἕξεως ἐνεργεῖν· οἰκεία γὰρ αὐτοῦ ἐνέργεια ἡ ἐνθουσιαστικὴ ἐρωτικῶς, ὃ ἐν τῇ παλινῳδίᾳ δείξει. Ἐπειδὴ οὖν κατὰ τὸ ψυχικὸν ἰδίωμα μέλλει ἵστασθαι, τὸν σώφρονα ἔρωτα ἐπαινῶν καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ ἐπιστήμας, διὰ τοῦτο ἐ γ κ α λ υ ψ ά μ ε ν ο ς λέγει τὸν λόγον. Ἢ καὶ ὅτι ὁ Λυσίας ἀποβλέπων εἰς τὸ φαινόμενον κάλλος τοῦ Φαίδρου
15 ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, | διὸ ὁ Σωκράτης ἐγκαλύπτεται ὡς τοῦ μὲν 30v φαινομένου ὑπερφρο|νῶν, εἰς αὐτὴν δὲ τὴν ὠφέλειαν τοῦ νέου τείνων τὴν 48 διάνοιαν. Ἢ καὶ ἄλλως· ἐπειδὴ κατὰ τοῦ ἔρωτος τοῦ ὅπως ποτὲ λεγομένου ἔρωτος ὑπὸ τῶν πολλῶν τοῦ ἀκολάστου μέλλει λέγειν, διὰ τοῦτο ἐγκαλύπτεται· δεῖ γὰρ τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν σέβειν τὸν
20 ἐπιστήμονα, ὅπου δᾶν κέωνται, κἂν ἐπ' ἄλλων αὐτὰ σημαινομένων οἱ πολλοὶ μεταφέρωσι· διὸ καὶ αἰσχύνεσθαί φησιν. Ἢ ὅτι, ὡς εἴπομεν, ἐλάττονα τῆς ἑαυτοῦ ἕξεως ἐνεργεῖ. Ἢ ὅτι κατὰ τοῦ ὅπως ποτὲ ἔρωτος μέλλει λέγειν· διὸ καὶ καθάρσεώς φησι δεῖσθαι μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν λόγον, ὡς ἁμαρτὼν εἰς τὸν θεὸν τὸν Ἔρωτα καὶ ἀρχόμενος τῆς παλινῳδίας καὶ
25 μέλλων ἀνυμνεῖν τὸν θεῖον καὶ ἐνθουσιαστικὸν καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα, τοῦτον ὃν νῦν μέλλει λέγειν λόγον Φαῖδρόν φησιν εἰρηκέναι διὰ τοῦ Σωκράτους στόματος, οὐχ ἑαυτόν.

21 (ὡς εἴπομεν) ll. 9–10; 34,30–35,1;35,9–10

1 τελειώσεις οὐδὲ ἐνεργήσεις] Ast: τελειώσῃς οὐδὲ ἐνεργήσῃς A recc ‖ 15 διὸ ὁ] c l V : ὁ δὲ Aa: καὶ ὁ L ‖ 16–17 τὴν[1]…διάνοιαν] Lucarini[1]: τὴν διάνοιαν τοῦ νέου τείνων τὴν ὠφέλειαν A (ceterum τείνας Aa) recc ‖ 18 ἔρωτος…ἀκολάστου] deleret Lucarini ‖ 20 δᾶν] ἂν Couvr.: librorum lectionem def. Praechter[1], cf. 74,20 ‖ 24 ἁμαρτὼν] recc : ἁμαρτάνων Aa

μθʹ Ἄγετε δὴ Μοῦσαι 237a

Ἄρχεται μὲν ἀπὸ εὐχῆς, ὡς αὐτὸς ἐν Τιμαίῳ εἶπεν· «ἐπὶ παντὸς ὁρμῇ καὶ σμικροῦ πράγματος θεὸν δεῖ καλεῖν συνεργόν»· καὶ ὅτι ἐπειδὴ πρόκειται αὐτῷ ἀνάγειν τὸν νέον, τῆς δὲ ἀναγωγῆς πρῶτοι αἴτιοι καὶ μόνοι οἱ θεοί (τὰ γὰρ ἄλλα, οἷον καὶ δαίμονες καὶ ὁ 5 Σωκράτης, ὑπουργικὴν καὶ ὀργανικὴν τοῖς θεοῖς ἀποπληροῦσι χρείαν), διὰ τοῦτο τοὺς θεοὺς ἐπεκαλέσατο. Τί δέ ἐστιν ἄλλο ἡ εὐχὴ ἢ ὁμοίωσις καὶ ἀνάτασις ἡ πρὸς αὐτοὺς ἡ διὰ τῆς ζωῆς; ἐπειδὴ δὲ μέλλει εἰς συμφωνίαν ἑαυτῷ ἄγειν τὸν Φαῖδρον καὶ ἁρμόσαι αὐτοῦ βούλεται τὴν ψυχήν, ἵνα ἀποστῇ τοῦ ἔξω κεχηνέναι, εἰς δὲ ἑαυτὸν ἐπιστρέψῃ καὶ τὸ ἐν 10 ἑαυτῷ κάλλος θεάσηται, τῆς δὲ ἁρμονίας καὶ φιλίας αἴτιαι αἱ Μοῦσαι, διὰ τοῦτο τὰς Μούσας ἐπικαλεῖται· ὥστε ἐπειδὴ περὶ ἔρωτος ἦσαν οἱ λόγοι, πολλὴ δὲ κοινωνία Μούσαις καὶ Ἔρωτι, ὡς καὶ μίαν αὐτῶν Ἐρατὼ καλεῖσθαι, διὰ τοῦτο ἀπ᾽ αὐτῶν ἄρχεται. Δύο δὲ οὐσῶν αἰτιῶν περὶ τοῦ «λιγείας» τὰς Μούσας καλεῖσθαι, μιᾶς μὲν τῆς ἀπὸ τῆς 15 ἐνεργείας τῶν Μουσῶν αὐτῶν, ἑτέρας δὲ ⟨τῆς⟩ ἀπὸ τῆς ἱστορίας, ἀμφοτέρας ἔθηκεν ὁ Πλάτων. Ἱστοροῦσι γὰρ ὅτι ἔθνος τι πρὸς ἑσπέραν, τὸ Λιγύων [οὕτω] καλούμενον, οὕτως ἄγαν μουσικώτατόν ἐστιν ὡς μηδὲ 49 ἐν τοῖς πολέμοις πανστρατιᾷ μάχεσθαι, ἀλλὰ | τὸ μέν τι τοῦ στρατεύματος ἀγωνίζεσθαι, τὸ δὲ ᾄδειν πολεμοῦντος τοῦ λοιποῦ. Τὸ δὲ 20 δι᾽ ᾠδῆς εἶδος λίγειαι, ὅ ἐστι τῆς ἐνεργείας, οὐχ ὅτι εἶδός ἐστι μουσικῆς τὸ Λιγύων, ὡς τὸ Δώριον ἢ Φρύγιον, ἀλλ᾽ ὅτι ἐν παντὶ εἴδει μουσικῆς τὸ λιγυρὸν καὶ ἡδὺ ἐπιφαίνεται, ὡς καὶ θέλγειν τὴν ψυχὴν καὶ κηλεῖν. Εἰς δὲ τὸ ξύμ μοι λάβεσθε τοῦ μύθου τελείαν δεῖ στῖξαι· τινὲς γὰρ ὑποστίξαντες περιττὰ πράγματα ἔσχον καὶ ἀπορίας 25 ἐπλήσθησαν· πρὸς δὲ τὸ ὅν με ἀναγκάζει ὁ βέλτιστος οὑτοσὶ λέγειν ὑποστίξαντας, ἀποδοτέον τὸ ἵνα ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ ἔτι σοφώτερος εἶναι δόξῃ· ὡς εἰ ἔλεγεν· «ἀναγκάζει γάρ με τὸν λόγον λέγειν, ἵνα ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν λόγων δόξῃ αὐτῷ ὁ Λυσίας σοφὸς εἶναι»· ἐπεὶ δόξει τὸ ἐναντίον εὔχεσθαι ἵνα ὁ Λυσίας 30 σοφὸς μᾶλλον δόξῃ. Δυνατὸν δὲ καὶ οὕτως ἐξηγήσασθαι· «ἐπειδὴ

2 *Tim.* 27 C ‖ 17 cf. **schol vet** 62 C. (fere eadem **schol Ruhnk**): Λιγύων] ἔθνος τι ἠπειρωτικὸν [ἠπειρωτικὸν om. T] τῶν ἑσπερίων οὕτω μουσικώτατον τὸ Λιγύων εἶναί φασιν, ὡς καὶ μηδ᾽ἐν τοῖς πολέμοις πανστρατιᾷ μάχεσθαι, ἀλλὰ τὸ μέν τι τοῦ στρατεύματος πολεμοῦντος ἀγωνίζεσθαι, τὸ δὲ [δ᾽ W] ᾄδειν. T W

1 **Μοῦσαι]** ita et Dionys. Heracl. Menand. Stob.: ὦ Μοῦσαι **c l** Platonis codd 3 **σμικροῦ]** σμικροῦ καὶ μεγάλου Plato | **θεὸν δεῖ καλεῖν συνεργόν]** θεὸν ἀεί που καλοῦσιν Plato (Couvr. verbum συνεργὸν apud Platonem inserendum esse suspicatur) ‖ **16** ⟨τῆς⟩ add. Couvr. ‖ **18** [οὕτω] del. Lucarini[4]

δοκεῖ τῷ Φαίδρῳ σοφὸς εἶναι ὁ Λυσίας, συλλάβεσθέ μοι, ἵνα ἀληθῶς δόξῃ σοφὸς εἶναι μὴ ὢν μὲν σοφός, δοκῶν δέ, τουτέστιν ἵνα δοκοῦσα ἡ σοφία αὐτοῦ φανῇ καὶ μὴ ἀληθής, ἀλλ᾽ ἐν δόξῃ καὶ δοξοσοφίᾳ. Ὥσπερ γὰρ τὰ φυσικὰ ἐπιστήμῃ οὐκ ἔστι ληπτὰ ἀλλὰ δόξῃ, καὶ ὁ δοξάζων
5 ἐπιστήμην αὐτῶν ἔχειν ἠπάτηται, ὁ δὲ αὐτὸ τοῦτο εἰδώς, ὅτι δόξῃ ἐστὶ ληπτά, ἀληθεύει, τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ὁ Φαῖδρος, ἐὰν γνῷ ὅτι δοκοῦσά ἐστι σοφία ἡ τοῦ Λυσίου καὶ οὐκ ἀληθὴς ἐπιστήμη οὐδὲ σοφία, ὠφελεῖται». «Μῦθον» δὲ εἶπε τὸν ἑαυτοῦ λόγον, ἐπειδὴ ὡς πρὸς τὸν ἀληθῆ λόγον τὸν περὶ ἔρωτος καὶ ἐνθουσιαστικὸν ἐπίμυθος δοκεῖ οὗτος
10 εἶναι, | κἂν σώφρων ὑπάρχῃ ὁ ἔρως, καὶ [ὅτι] ἐπειδὴ κατὰ τοῦ ἔρωτος 31r τοῦ περὶ τὸ φαινόμενον καὶ ἔνυλον ἐπτοημένου μέλλει λέγειν. Ὅρα οὖν πόση διαφορὰ τούτου τοῦ λόγου τοῦ Σωκρατικοῦ καὶ τοῦ Λυσίου· ὁ μὲν γὰρ ἀπροοιμίαστος ἦν καὶ ἀπὸ σκοτεινοῦ καὶ πανούργου καὶ κρύφα ὠδινούσης τὴν ἀκολασίαν ἀρχῆς ἤρχετο· περὶ μὲν τῶν ἐμῶν
15 πραγμάτων ἀκήκοας· ὁ δὲ ἀπὸ λαμπρᾶς καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχῆς· καὶ ὁ μὲν πανούργως καὶ σκολιῶς καὶ ἐσχηματισμένως περὶ ὅλον ἀναστρέφεται τὸν λόγον, ὁ δὲ μετὰ πάσης ἀληθείας καὶ ἀποδείξεως καὶ ἐπιστήμης. Τὸ δὲ αἱμύλος ἀντὶ τοῦ ἀπατεὼν καὶ πανοῦργος καὶ δόλιος εἴληπται·

20 αἱμυλίοισι λόγοις
θέλγει ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται·

καὶ 50

αἱμύλα κωτίλλουσα.

Τὰ δὲ αὐτὰ πρόσωπα τὰ ἐπὶ τοῦ Λυσίου λόγου καὶ ἐνταῦθά ἐστιν· καὶ
25 γὰρ ὁ Σωκράτης βούλεται εἰπεῖν ὡς χαριστέον μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι· ἀλλ᾽ οὐχ ὁμοία ἡ διάθεσις· ὁ μὲν γὰρ Λυσίας ἐρῶν τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα ἔλεγε μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τοῖς ἄλλοις ἐρασταῖς ὁποῖοί ποτ᾽ ἂν ὦσιν, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐρῶντι, τουτέστιν αὐτῷ τῷ ἀκολάστῳ ἐραστῇ· ὁ δὲ Σωκράτης τὸν ἀναγωγὸν καὶ σωστικὸν ἔρωτα ἐρῶν τοῦ Φαίδρου
30 ἐρεῖ μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τοῖς ἀκολάστοις ἐρασταῖς καὶ ὕβρει βουλομένοις προσομιλεῖν, ἀλλὰ τῷ σώφρονι ἐραστῇ καὶ μὴ ἐρῶντι τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα. Ἔστιν οὖν ἐν τῷ λόγῳ κατηγορία μὲν κατὰ τοῦ ἀκολάστου

14–15 230 E ‖ 20–21 α 56–57 ‖ 23 Hes. *Op. et dies* 374

8 ὠφελεῖται] Ast: ὠφέληται A recc ‖ 10 [ὅτι] om. Fic del. Couvr. ‖ 17 πάσης] evanidum in A | ἀληθείας] recc : ἀμαθείας A[a] ‖ 20 λόγοις] λόγοισ⟨ι⟩ ex Homero Ast
24 καὶ[1]] evanidum in A, post ἐνταῦθα add. a

ἔρωτος, ἔπαινος δὲ καὶ ἐγκώμιον τοῦ σώφρονος καὶ κοσμίου ἔρωτος τοῦ πᾶσαν τὴν ψυχὴν κατακοσμοῦντος καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου εὔτακτον καὶ σεμνὴν καὶ κοσμίαν ποιοῦντος.

ν´ Ἦν οὕτω δή 237b
Τὸν Φαῖδρον λέγει τὸν ἀνάγεσθαι μέλλοντα. 5

να´ Περὶ παντὸς ὦ παῖ μία ἀρχή 237 b
Πρὸ τοῦ εἰπεῖν ποῖόν τί ἐστιν ὁ ἀκόλαστος ἔρως, ὅτι ἀηδὴς καὶ αἰσχρὸς καὶ βλαβερὸς καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς ἐκτός, πρῶτον τί ἐστιν ὁρίζεται· πρὸ γὰρ τοῦ ποῖόν τί ἐστι τὸ τί ἐστι ζητητέον. Δεῖ οὖν πρότερον ὁρίσασθαι τὸ πρᾶγμα περὶ οὗ τις μέλλει διαλέγεσθαι, εἶθ᾽ 10 οὕτως ἀπὸ τοῦ ὁρισμοῦ λαμβάνειν τὰς ἀποδείξεις, ὥσπερ δὴ καὶ πρὸ τοῦ ὁρισμοῦ τὴν διαιρετικὴν μέθοδον δεῖ θεωρεῖν ἐξ ἧς ἀνιχνεύεται ὁ ὁρισμός. Εἰ οὖν μέλλει τις προτιθέναι ἄνθρωπον ἵππου, δεῖ πρότερον ὁρίσασθαι τί ἄνθρωπος καὶ τί ἵππος, εἶθ᾽ οὕτως ἐπὶ τὴν σύγκρισιν καὶ τὴν ἀπόφασιν ἰέναι· οἱ δὲ πολλοὶ πρὶν ὁρίσασθαι τὰς οὐσίας τῶν πραγμάτων καὶ 15 εἰδέναι ἕκαστον αὐτῶν τί ἐστιν, εὐθὺς ἐπὶ τὸ ἀποφαίνεσθαι περὶ τῶν πραγμάτων ἔρχονται καὶ προτιθέναι τόδε τοῦδε· διὸ καὶ διαμάχονται πρὸς ἑαυτούς. Τὸ δὲ αἴτιον τοῦ πάσχειν τοῦτο τοὺς ἀνθρώπους τὸ κατ᾽ οὐσίαν προειληφέναι τὴν ψυχὴν τῶν εἰδῶν τοὺς λόγους, καὶ ἔχειν ἐννοίας αὐτῶν ἐξ ἀϊδίου παρὰ τοῦ δημιουργοῦ· ἅτε οὖν κατ᾽ οὐσίαν μὲν ἔχοντες 20 51 πάντων τοὺς λόγους, μὴ προ|χείρους δὲ μηδὲ προβεβλημένους, ὅμως, ὡς εἰδότες τὰς οὐσίας καὶ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ὄντων καὶ τί ἕκαστον σημαίνει, οὕτως ὁρμῶσιν ἐπὶ τὸ ἀποφαίνεσθαί τι περὶ αὐτῶν, κἄπειτα ἐναντιολογίαις περιπίπτουσιν ὡς τὰ θεμέλια τῶν λόγων, τουτέστι τοὺς ὁρισμούς, μὴ προδιαθέντες καλῶς. 25

«Ἐπειδὴ οὖν, φησί, καὶ ἡμῖν πρόκειται πότερον ἐρῶντι μᾶλλον ἢ μὴ ἐρῶντι χαριστέον καὶ εἰς φιλίαν ἰτέον, δεῖ ὁρίσασθαι τὸν ἔρωτα», δηλονότι τοῦτον τὸν ἀκόλαστον, ὃν καὶ πρόκειται ἐπιρραπίσαι, ἵνα ἐπὶ τὸν σώφρονα ἔρωτα τῆς ψυχῆς καὶ κόσμιον ἀναχθῇ ὁ νέος. Ἐπεὶ οὖν πρόκειται ὁρίσασθαι, ὅρα ὅπως διὰ τῆς διαιρετικῆς 30 πάσης ὁδεύει· ἡ γὰρ διαιρετικὴ οἷον γενεαλογεῖ τὸ πρᾶγμα· ὥσπερ γάρ, ὅταν τι τῶν μερικῶν παραστῆσαι θέλωμεν, οὐκ ἀρκούμεθα τῷ εἰπεῖν |

9 cf. Aristot. *Anal. post.* 89 b – 90 a

2 ψυχὴν] ψυχικὴν A[a], sed litteris -ικ- linea subducta ‖ 4 δή] δὴ ⟨παῖς⟩ Couvr. 17 προτιθέναι] προτίθενται Couvr., fort. recte ‖ 26 πότερον] πρότερον A[a. c.] : πότερον Platonis W P : πότερα W[corr] et ceteri Platonis testes

αὐτοῦ τὸ ὄνομα, ἀλλ᾿ ἀπὸ τῶν πατέρων καὶ πάππων καὶ πατρίδος 31v
ἀρχόμεθα, οὕτω δὴ καὶ ἡ διαιρετικὴ οἷον γενεαλογεῖ τὸ πρᾶγμα.
Λαμβάνει δὴ οὖν τοῦ ἔρωτος γένος τὴν ἐπιθυμίαν, ἄντικρυς κατὰ τὸ ὑπ᾿
Ἀριστοτέλους ῥηθὲν, ὅτι σαφῆ δεῖ εἶναι τὰ ἀποδιδόμενα γένη τῶν
5 ὁρισμῶν. Ὅτι δὲ ὁ ἐρῶν ἐπιθυμεῖ, πρόδηλον πᾶσιν· εἶτα ἵνα δείξῃ ὡς
γένος εἴληπται ἡ ἐπιθυμία, φησὶν ὅτι οὐκ ἀντιστρέφει· οὐ γὰρ ὁ
ἐπιθυμῶν καὶ ἐρᾷ· καὶ γὰρ ἐπιθυμοῦσι πολλοὶ σιτίων καὶ πότων καὶ οὐ
λέγονται ὅμως ἐρᾶν οὐδὲ ἐρασταί. Ὁ γὰρ ἔρως ἐπὶ ἡδονῇ κάλλους
σωματικοῦ λέγεται παρὰ τῶν πολλῶν, ὥστε γένος τοῦ ἔρωτος ἡ
10 ἐπιθυμία.

Ἐπεὶ δὲ ἡ ἐπιθυμία τριττή ἐστι, ποίαν νῦν λαμβάνει ζητητέον· ἡ μὲν
γάρ ἐστιν οὐσία καὶ μόριον ἓν τῆς ψυχῆς (τὸ μόριον γὰρ τῆς ψυχῆς τὸ
ἐπιθυμητικὸν ἐπιθυμία λέγεται)· ἡ δὲ δύναμις καὶ ἕξις ἐρρωμένη ἐστὶ
τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, καὶ λέγεται καὶ αὐτὴ ἐπιθυμία, οἷον· «ἐπιθυμητικῶς
15 ἔχω πάνυ πότων ἢ λόγων ἢ εὐχῶν»· ἡ δὲ ἐνέργειά ἐστι τοῦ
ἐπιθυμητικοῦ ἐπὶ βραχὺ γινομένη καὶ ἐπ᾿ ὀλίγον, ὡς ὅταν ἐπιθυμήσω
βαδίσαι ἢ ἀνακλιθῆναι. Οὔτε οὖν τὸ μόριον τῆς ψυχῆς νῦν λαμβάνει τὴν
ἐπιθυμίαν ὡς γένος τοῦ ἔρωτος· οὕτω γὰρ ἂν πάντες ἤρων ἄνθρωποι·
οὔτε τὴν ἐνέργειαν· οὐ γάρ, ἐὰν ἐσθίω ἢ φιλήσω τι ἐπ᾿ ὀλίγον καὶ ἠρέμα,
20 ἐρᾶν λέγομαι· ἀλλὰ δηλονότι τὴν δύναμιν τὴν ἐρρωμένην τοῦ
ἐπιθυμητικοῦ καὶ τὴν μόνιμον καὶ δυσκίνητον ἕξιν τῆς ἐπιθυμίας
λαμβάνει νῦν τὴν ὡς γένος ἐπιθυμίαν τοῦ ἔρωτος· ἐν γὰρ τῇ τοιᾷδε ἕξει
λέγεται ὁ ἔρως εἶναι. Λαβὼν οὖν τὸ γένος, λοιπὸν προστίθησι τὰς
διαφοράς, ἵνα ἐκ γένους καὶ διαφορῶν πλέξῃ τὸν ὁρισμόν. Οὕτως τὰ
25 λογικὰ πάντα θεωρήματα Ἀριστοτέλους προ[σ]είληπται παρὰ Πλάτωνι
δι᾿ αὐτῶν | τῶν πραγμάτων εὑρισκόμενα, καὶ οὐκ ἐν μόναις μεθόδοις 52
κείμενα.

Λαβὼν οὖν τὴν ψυχήν, διαιρεῖ αὐτὴν δίχα εἴς τε τὸν λόγον καὶ τὴν
ἀλογίαν, καὶ ἑκάτερον ἀπὸ τοῦ κοινοτέρου προσαγορεύει, ἐπειδὴ καὶ
30 περὶ κοινοτέρου ἔρωτος ὁ λόγος ἐστὶ νῦν· καὶ τὴν μὲν ἄλογον ψυχὴν ἀπὸ
τῆς ἐπιθυμίας ὀνομάζει, τὴν δὲ λογικὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς δόξης
παρίστησι· τὸ γὰρ δοξαστικὸν τὸ πεζότατόν ἐστι τῆς λογικῆς, ἐν δὲ τῷ
ἐπιθυμητικῷ αἱ ἀρχαὶ καὶ αἰτίαι τῆς φύσεως περιέχονται. Καὶ τὴν μὲν
ἐπιθυμίαν ἔμφυτον εἶναι ἡμῖν ἀπεφήνατο, ἐπειδὴ εὐθὺς ἐκ γενετῆς
35 σύνεστι τῷ ζῴῳ ἡ ἐπιθυμία, προσεχὴς οὖσα τῷ σώματι, ἵνα καὶ

3–4 Aristot. *Anal. post.* 97 b

7 ἐπιθυμῶν] ἐπιθυμῶν ⟨πᾶς⟩ Lucarini[1] ‖ 19 φιλήσω] recc : φιλέσω A[a]
25 προ[σ]είληπται Couvr.

τρέφηται καὶ αὔξηται τὸ βρέφος· τὴν δὲ δόξαν, τουτέστι τὴν λογικὴν ψυχήν, ἐπίκτητον εἶναι ἔφατο, τουτέστιν ἔξωθεν εἰσκρίνεσθαι (ταύτην γὰρ καὶ Ἀριστοτέλης ἔφατο εἶναι τὸν θύραθεν νοῦν), καὶ ὅτι τελειωθεῖσιν ἡμῖν δόξαι ὀρθαὶ καὶ ἐπιστῆμαι προσγίνονται. «Ἡμᾶς» δὲ κοινότερον λέγει τὸ ζῷον καὶ ὅλον τοῦτο⟨ν⟩ τὸν φαινόμενον ἄνθρωπον μετὰ τῆς 5 ζωῆς· ἐπὶ τὸ ἄριστον δὲ καὶ τοῦ ἀρίστου ἐφίεσθαι ἡμᾶς λέγει, ἀντὶ τοῦ· τοῦ ἀγαθοῦ· πάντα γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ ἐφίεται. Ταῦτα δὴ οὖν τὰ δύο μόρια τῆς ψυχῆς, ὅ τε λόγος καὶ ἡ ἀλογία, ἔστι μὲν ὅτε [μὲν] ὁμονοεῖ, ἔστι δὲ ὅτε στασιάζει πρὸς ἄλληλα· καὶ τοῦ μὲν λόγου ἄρχοντος σωφροσύνη τῇ ζωῇ τὸ ὄνομα· τῆς δὲ ἀλογίας ἀρχούσης καὶ 10 ἑπομένου καὶ ὥσπερ ἀνδραποδισθέντος τοῦ λόγου, ἀκολασία ταύτῃ τῇ 32r ζωῇ τὸ ὄνομα· | ἐὰν δὲ στασιάζῃ καὶ μάχηται πρὸς ἄλληλα, τοῦ μὲν λόγου μετὰ τὴν μάχην κρατήσαντος, ἐγκράτεια καλεῖται· πάλιν δὲ αὖ τῆς ἀλογίας μετὰ τὴν μάχην κρατησάσης, ἀκράτεια. Τεσσάρων οὖν τούτων οὐσῶν ἐν ἡμῖν ζωῶν, τοῦ μὲν λόγου κρατοῦντος, τῷ κράτει 15 τούτῳ καὶ ταύτῃ τῇ ἀρχῇ «σωφροσύνην» τοὔνομα ἔθετο, περιλαβὼν τὴν ἐγκράτειαν τῇ σωφροσύνῃ· ἀπὸ γὰρ τοῦ κρείττονος καὶ τοῦ ὁμονοοῦντος ἔθετο ταύτῃ τῇ ἀρχῇ τὸ ὄνομα· πάλιν δ᾽ αὖ τῆς ἀλογίας τυραννευσάσης καὶ ἐπὶ διαφόρους ἡδονὰς ἑλκούσης τὸν λόγον, ταύτῃ τῇ ἀρχῇ καὶ ζωῇ κοινὸν ὄνομα τὴν «ὕβριν» ἔθετο· δείξας οὖν πάλιν ὅτι τοῦτο τὸ 20 ὄνομα [ἡ ὕβρις] γενικώτερόν ἐστι καὶ κατὰ πλειόνων κατηγορεῖται ἐπιθυμιῶν, οὕτως τινὰ ἐπιθυμίαν καὶ περὶ τάδε ὁρίζεται εἶναι τὸν ἔρωτα. «Περὶ μὲν γὰρ ἐδωδάς, φησί, κρατήσασα τοῦ λόγου ἡ ἐπιθυμία καὶ πασῶν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ἐπιθυμιῶν 53 περιγενομένη, οἷον ποτῶν, | ἀφροδισίων, τιμῆς, χρημάτων· περὶ δὲ τὰς 25 ἐδωδὰς [ἡ ἐπιθυμία] ἐκπρεπὴς γενομένη, γαστριμαργία λέγεται ἡ τοιαύτη ὕβρις καὶ ἐπιθυμία, καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν "γαστρίμαργος" ἄνθρωπος· περὶ δὲ ποτὰ ὁμοίως τυραννεύσασα "οἰνοφλυγία" καὶ "οἰνόφλυξ"· περὶ δὲ ἀφροδίσια, "ἀκολασία" καὶ "ἀκόλαστος"· περὶ δὲ χρήματα ὡσαύτως κρατήσασα ἡ ἐπιθυμία καὶ ὕβρις "φιλοχρηματία" 30 καλεῖται καὶ "φιλοχρήματος" ὁ ἔχων αὐτήν. Καὶ οὕτως ἐπὶ ἄλλων πολλῶν». Ἄπειρος γὰρ καὶ ἀόριστος ἡ ὕβρις καὶ ἡ ἐπιθυμία καὶ ὅλη ἡ

3 Aristot. *De anim. gener.* 736, 744 b

5 τοῦτο⟨ν⟩ v ‖ 6 δὲ] δὲ ⟨ὁρμᾶν⟩ Lucarini ‖ 7 Ταῦτα] Couvr.: ταύτῃ A recc ‖ 8 μὲν[2] del. Ast ‖ 21 [ἡ ὕβρις] del. Couvr. | πλειόνων] in A prima manus ita scripserat, deinde eadem prima manus πλείω scripsit quod et L l habent ‖ 26 [ἡ ἐπιθυμία] del. Couvr. | ἐκπρεπὴς] huc transtulit Moreschini, post χρημάτων A recc : χρημάτων, ἐκπρεπὴς δὲ περὶ τὰς ἐδωδὰς ἡ ἐπιθυμία γενομένη Bernard ‖ 31 ἄλλων] ἄλλον A[a. c.]

ἄλογος καὶ ἐμπαθὴς ζωή· καὶ τοῦτό ἐστιν ὅ φησι πολυώνυμον καὶ πολυμελὲς αὐτός, καὶ αὕτη ἡ ὕδρα καὶ τοῦτο τὸ «πολυκέφαλον θηρίον», ὡς καὶ ἐν Πολιτείᾳ εἶπεν, ἡ ἀόριστος ἐπιθυμία ἣν ἐκτέμνει κρατῶν ὁ λόγος καὶ ἄρχων αὐτῆς. Περὶ δὲ αὖ σωμάτων κάλλος αὕτη ἡ 5 ἐπιθυμία καὶ ὕβρις τυραννεύσασα καὶ οὐχ ἁπλῶς ἐπιθυμοῦσα τοῦ σωματικοῦ κάλλους, ἀλλ' ἐρρωμένως καὶ σφοδρῶς καὶ συντεταμένως, τῇ τοιαύτῃ ἐπιθυμίᾳ «ἔρως» κεῖται τὸ ὄνομα· καὶ πλέκει λοιπὸν ἐκ τούτων τὸν ὁρισμὸν τοῦ τοιούτου ἔρωτος· «ἡ γὰρ ἐπιθυμία ἡ ἄνευ λόγου, τῆς δόξης τῆς ἐπὶ τὸ ὀρθὸν πεφυκυίας ὁρμᾶν 10 κρατήσασα καὶ πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κάλλους σωματικοῦ καὶ τῇ τοιαύτῃ ἀγωγῇ τῶν συγγενῶν ἑαυτῆς ἐπιθυμιῶν κρατήσασα καὶ νικήσασα τῷ ἐρρωμένως ἐπὶ σωμάτων κάλλος ἐρρῶσθαι, ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥώμης καὶ συντονίας τὴν ἐπωνυμίαν λαβοῦσα, ἔρως ἐκλήθη». Ὥστε 15 συνελόντι εἰπεῖν εἶναι τὸν ἔρωτα ἐρρωμένην καὶ σύντονον ἐπιθυμίαν κάλλους σωματικοῦ.

νβ΄ Ἀτὰρ ὦ Φαῖδρε 238c

Ὡρίσατο τὴν οὐσίαν τοῦ ὡς πάθους ἔρωτος ἐν ἕξει αὐτὸν θέμενος καὶ πάθει ἐπιθυμίας οὐ πάσης ἀλλὰ σωμάτων, καὶ οὐδὲ σώματος ἁπλῶς 20 ἀλλὰ κάλλους σωματικοῦ, προσθεὶς καὶ τὸν τρόπον, ὅτι ἐρρωμένως καὶ σφοδρῶς ἐπιθυμοῦσα. Οὗτος οὖν ὁ ἀκόλαστος καὶ παθητικὸς ἔρως. Ὁρίσεται δὲ ἑξῆς καὶ τὸν λογικὸν ἔρωτα τὸν ἐν τῇ λογικῇ ψυχῇ, πτέρωτα αὐτὸν καλῶν παρὰ τὸ πτεροῦν καὶ ἀνάγειν τὴν ψυχήν. Ἔπειτα τελευταῖον καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν | Ἔρωτα ἐτυμολογήσει παρὰ τὸ 54 25 «εἴρειν» καὶ «δεσμεῖν» τὰ δεύτερα τοῖς προτέροις, καὶ τὴν μεσότητα αὐτοῦ παριστάς, ὅτι δεσμός ἐστι τῶν πάντων καὶ συναφή· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ «εἴρειν». Οὕτω πανταχοῦ οἰκείως τοῖς πράγμασιν ὁρίζεται τὸν ἔρωτα.

Ὁρισάμενος οὖν τὸν ὡς πάθος ἔρωτα καὶ «ὕβριν» αὐτὸν μᾶλλον ἢ 30 «ἔρωτα» ὀνομάσας (αὐτὸς μὲν γὰρ οὐκ ἂν εἴποι αὐτὸν «ἔρωτα», οἱ δὲ πολλοί· τοῦτο γὰρ καὶ εἶπεν αὐτὸς ὅτι· «ἔρως ἐκλήθη ἡ τοιαύτη ἐπιθυμία» ἀντὶ τοῦ· «ἐκλήθη παρὰ τῶν πολλῶν») | μέλλει λοιπὸν ἐπὶ 32v τὰς ἀποδείξεις ἰέναι· μετὰ γὰρ τὴν ὁριστικὴν ἡ ἀποδεικτική ἐστι.

3 *Respubl.* 588 C ‖ 22 252 B ‖ 24–25 cf. *Crat.* 398 D ‖ 29 238 A

11 τῶν συγγενῶν ἑαυτῆς] τῶν ἑαυτῆς συγγενῶν Platonis B[2] T W P Dionys. Stobaeus: τῶν ἑαυτῷ συγγενῶν B D ‖ 12 ἐρρωμένως] de verborum ordine cf. 61,3 ‖ 17 Φαῖδρε] φίλε Φαῖδρε v Plato ‖ 20 κάλλους] πάθους A[a. c.] ‖ 24 Ἔρωτα] recc : ἔρωτος A, ut videtur

Μεταξὺ δὲ διαλέγεται πρὸς τὸν Φαῖδρον διακόψας τὸ συνεχὲς τοῦ λόγου καί φησιν· «ἆρα δοκῶ σοι, ὦ Φαῖδρε, θεῖον πάθος πεπονθέναι;» ἐπεὶ γὰρ ἀποδιδοὺς τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἔρωτος σκολιῶς αὐτὸν ἀπήγγειλε καὶ συμπεπλεγμένως καὶ καθ' ὑπερβατὸν συνεχῶς (τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ διθυραμβικοὶ ὕμνοι ἐλέγοντο εἰς τὸν Διόνυσον), διὰ τοῦτό φησι θεῖον πάθος πεπονθέναι, οὔτε μόνον θεῖον (οὐ γὰρ ἐνθουσιαστικῶς τέως ἐνεργεῖ ὡς ἐν τῇ παλινῳδίᾳ) οὔτε μόνον πάθος ὡς ὁ Λυσίας, ἀλλὰ τὸ ὅλον τοῦτο θεῖον πάθος, ἐπειδὴ μέλλει μὲν περὶ τοῦ σώφρονος καὶ κοσμίου ἔρωτος τῆς ψυχῆς διαλέγεσθαι, οὐκ ἀπήλλακται δὲ τοῦ μεμνῆσθαι τοῦ ἐν ὕβρει ἔρωτος τοῦ ὡς πάθους, ἐπιρραπίζων αὐτόν.

Τοῦ οὖν μεταξὺ διακόψαι τὸ συνεχὲς τοῦ λόγου τὸν Σωκράτην τρεῖς ἂν ἀποδοίης αἰτίας· μίαν μὲν λογικὴν ὅτι, ἐπειδὴ μετὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἔρωτος μέλλει λοιπὸν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις ἰέναι, τουτέστιν ἐπὶ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῷ τοιούτῳ ἔρωτι (ἐκ γὰρ τῶν ὁρισμῶν τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἀποδείκνυνται), διὰ τοῦτο ἔτεμε τὸν λόγον· ἑτέραν δὲ ἠθικήν, ὅτι ἠβουλήθη τὸν Φαῖδρον ἰδεῖν πῶς ἔχει καὶ διάκειται πρὸς τοὺς τοιούτους λόγους, καί φησι· πάνυ μὲν οὖν εὔροιά τίς σε εἴληφε· τρίτην δὲ ἀποδοίης ἂν ἐπιστημονικωτάτην καὶ θεολογικωτάτην, ὅτι ταῖς προσφόροις ἡμῶν καὶ τοιαῖσδε ζωαῖς πρόσφοροι καὶ ἐλλάμψεις καὶ ἐπίπνοιαι ἡμῖν ἐκ τῶν θεῶν ἐνδίδονται, καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ θεῷ οἰκειούμεθα κατὰ τὴν τοιάνδε ἡμῶν ζωήν. Τοῦτο γὰρ σημαίνει καὶ τὸ τὸν Ὀδυσσέα νῦν μὲν τῇ Καλυψοῖ, ἄλλοτε δὲ τῇ Κίρκῃ συνεῖναι καὶ ἄλλοτε ἄλλῃ θεῷ· ὅτι γὰρ κατὰ τὴν τοιάνδε ἑαυτοῦ ζωὴν μετεῖχεν ἄλλοτε ἄλλων θειοτέρων δυνάμεων καὶ ἐνελάμπετο καὶ ᾠκειοῦτο ἄλλοτε ἄλλῳ θεῷ. Ἐπεὶ οὖν καὶ ἡ ἐνεστῶσα νῦν ζωὴ τοῦ Σωκράτους καθαρτική ἐστι καὶ ἀναγωγός (βούλεται γὰρ σῶσαι τὸν νέον καὶ ἀποστῆσαι αὐτὸν τοῦ ἐν τῇ γενέσει καὶ τοῦ ἔξω καλοῦ), ἔφοροι δὲ τῆς γενέσεως αἱ Νύμφαι καὶ ὁ Διόνυσος, διὰ τοῦτό φησι κατέχεσθαι ταῖς | Νύμφαις καὶ νυμφόληπτος γενέσθαι καὶ οὐ πόρρω διθυράμβων φθέγγεσθαι, ὡς ἂν τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἐφόρους τῆς γενέσεως ἀνατείνας θεοὺς καὶ ἐκεῖθεν ἐμπνεόμενος καὶ ἐξ αὐτῶν τὴν σύλληψιν καὶ βοήθειαν ἔχων. Θεῖον οὖν πάθος πεπονθέναι φησὶν ὁ Σωκράτης, ἤτοι ὅτι ἐπιμελεῖται τοῦ νέου ἢ ὅτι εὐπαθῶς ἔχει

28–29 cf. 34,20

2 δοκῶ] ὦ φίλε Φαῖδρε, δοκῶ τι σοὶ ὥσπερ ἐμαυτῷ θεῖον Plato ‖ 3 ἐπεὶ γὰρ] recc : ἔπειτα Aª (-ει- ex emendatione) ‖ 18 πάνυ] πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες· παρὰ τὸ εἰωθὸς εὔροιά Plato ‖ 31 αὐτοῦ] Couvr.: αὑτοῦ A recc ‖ 34 τοῦ νέου] Couvr.: τῶν νέων A recc

πρὸς ὑποδοχὴν τῶν θείων ἐλλάμψεων. Τὸ δὲ σιγῇ τοίνυν μου ἄκουε δηλοῖ ὅτι τὰς καταδεεστέρας καὶ ὑφειμένας ἐπέχειν δεῖ ἐνεργείας εἰς τὴν τῶν τελειοτέρων καὶ θείων ἐλλάμψεων ὑποδοχήν, καὶ ὅτι ἠρεμεῖν δεῖ τὰς ὑφειμένας ζωὰς καὶ ἀνθρωπικάς, οἷον καὶ αἰσθήσεις
5 καὶ φαντασίας ἐπέχειν, τῶν τελειοτέρων εἰς αὐτὰ ἐνεργούντων. «Νυμφόληπτον» δὲ εἶπεν ἑαυτὸν γίνεσθαι ἐπειδὴ αἱ Νύμφαι προστάτιδές εἰσι τῆς γενέσεως, ἤτοι ἐν ἡρωίσσαις τισὶ τὴν ὑπόστασιν ἔχουσαι ἢ καὶ δαιμονίσιν ἢ καὶ ἔτι θειοτέραις τάξεσι. Προστάτιδες δὲ λέγονται τῆς γενέσεως ⟨...⟩ διὸ καὶ περὶ ὕδατα λέγονται διατρίβειν, διὰ
10 τὸ ὑγρὸν τῆς γενέσεως. Ἐπεὶ οὖν ὁ ἔρως ὁ γενεσιουργὸς συνέχει τὴν γένεσιν, οὗ τὴν ἀπόπτωσιν μέλλει κακίζειν ὁ Σωκράτης, εἰκότως φησὶ συναίρεσθαι αὐτῷ τὰς Νύμφας αἵτινες προεστᾶσι τῆς γενέσεως. «Διθυράμβους» δὲ εἶπε φθέγγεσθαι ἐπειδὴ σκολιῶς καὶ διὰ μακροῦ καὶ δι᾽ ὑπερβάτων τὰ περὶ τὸν ὁρισμὸν ἀπήγγελται· καὶ οἱ διθύραμβοι δὲ
15 σκολιῶς ἀπηγγέλλοντο καὶ διὰ συνθέτων καὶ πεπλεγμένων ὀνομάτων. Διθύραμβοι δέ εἰσιν ὕμνοι εἰς τὸν Διόνυσον πεποιημένοι, οὐ τὸν κορικόν, ἀλλὰ τὸν ἐκ Σεμέλης καὶ τοῦ μηροῦ τοῦ Διός· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ τῆς παλιγγενεσίας αἴτιος θεός, ὅν τινες μὲν Διθύραμβον διὰ τοῦτό φασι κεκλῆσθαι, ἐπειδὴ δεύτερον ἐτέχθη, πρῶτον ἐκ τῆς Σεμέλης, ἔπειτα ἐκ
20 τοῦ μηροῦ τοῦ Διός, τὸ μέντοι προσφυέστερον, ὁ καὶ δεύτερον ποιῶν τά τε ἔνυλα εἴδη καὶ πᾶσαν τὴν γένεσιν θύραζε προιέναι παρασκευάζων· τὸ δὲ δεύτερον πολλάκις καὶ ἀπειράκις· διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ σύνθετα τῶν ὀνομάτων ἐν τοῖς διθυράμβοις ἐκλέγονται καὶ σκολιῶς ἀπαγγέλλουσιν | ὅτι περὶ τὴν γένεσιν ἡ τοῦ θεοῦ ἐνέργεια ὅπου τὸ σκολιὸν καὶ σύνθετον· 33r
25 διὸ καὶ παρὰ ταῖς Νύμφαις τετράφθαι λέγεται· ἢ καὶ ὅτι διὰ τῶν κεράτων ἀναρρήξας ἐξῆλθε καὶ τοῦ κεραυνοῦ. Τὸ δὲ εὔροια ἀντὶ τοῦ· «θεία τις ἔλλαμψίς σε εἴληφεν οὕτω φθεγγόμενον παρὰ τὸ εἰωθός». Εἰώθει γὰρ ὁ Σωκράτης κατὰ βραχὺ λόγον πρὸς λόγον ποιεῖσθαι τὰς συνουσίας. Τὸ δὲ ἴσως γὰρ κἂν ἀποτράποιτο
30 τὸ ἐπιὸν ἀντὶ τοῦ· | «ἐὰν μὴ σιγήσῃς, ἀλλὰ θορυβήσῃς, ἐκκρούσεις 56 με τῆς κατοκωχῆς τῶν Νυμφῶν».

16 cf. Damasc. *In Phaedonem*, (2) 8 W. ‖ 18 τινες cf. *Et. Mag.* 274.48–50 G.

9 ⟨...⟩ lac. indic. Couvr. ("desunt nonnulla, in quibus dicebatur cur ita vocarentur Nymphae, διότι κτλ."): librorum lect. def. Bernard ‖ 29 τὰς] ⟨κατὰ⟩ τὰς Bernard
31 κατοκωχῆς] L l: κατακωχῆς Aa c V

νγ´ Εἶεν ὦ φέριστε 238d
Βούλεται ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις ἐλθεῖν τῶν καθ' αὑτὰ ὑπαρχόντων τῷ τοιούτῳ ἐραστῇ, καὶ δεῖξαι ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ ὅτι καὶ βλαβερός ἐστι καὶ αἰσχρὸς καὶ ἔτι ἀηδὴς ὁ τοιοῦτος ἐραστής· ταῦτα γάρ ἐστι τὰ καθ' αὑτὰ αὐτῷ ὑπάρχοντα, ἃ καὶ βούλεται ἀποδεῖξαι προσόντα αὐτῷ. Λάβωμεν δὲ τέως αὐτὰ οὕτως. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ κατὰ νοῦν καὶ σπουδαία ζωή, ὡς πολλαχοῦ ἔδειξεν ὁ Πλάτων, ἔχει τὰ τρία ταῦτα, τὸ ἀγαθόν, τὸ καλόν, τὸ ἡδύ (καὶ γὰρ ἀγαθή ἐστι καθ' ἑαυτὴν ἡ τοιαύτη ζωὴ καὶ καλὴ καὶ ἡδεῖα· στοιχεῖα γὰρ καὶ ἐν Φιλήβῳ τούτων ἔλαβε, τοῦ μὲν ἀγαθοῦ τὸ ἱκανόν, τὸ τέλεον, τὸ αὔταρκες ἑαυτῷ, τοῦ δὲ «καλοῦ» τὸ τέλεον καὶ σύμμετρον, τοῦ δὲ ἡδέος τὸ εὐφρόσυνον καὶ τὸ εὐφραίνεσθαι καὶ χαίρειν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ζωῇ), βούλεται πᾶσι τούτοις δεῖξαι ἠναντιωμένον τὸν τοιοῦτον ἐραστὴν καὶ δεῖξαι ὅτι καὶ κακὸς καὶ βλαβερός ἐστι (τοῦτο γὰρ ἀντίκειται τῷ ἀγαθῷ), καὶ ὅτι αἰσχρός (τοῦτο γὰρ ἀντίκειται τῷ καλῷ), καὶ λοιπὸν ὅτι καὶ ἀηδής (ὅπερ ἐστὶν ἐναντίον τῷ ἡδεῖ). Πρότερον δὲ δείκνυσιν ὅτι αἰσχρός, εἶθ' ὅτι βλαβερός, καὶ τελευταῖον ὅτι ἀηδής. Καὶ διὰ τοῦτο ἤρξατο ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ, ἐπειδὴ καὶ περὶ τοῦ καλοῦ τοῦ φαινομένου ἐστὶν ὁ λόγος· ἤρξατο οὖν ἀπὸ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῷ τοῦ αἰσχροῦ, δεικνὺς ὅτι αἰσχρός ἐστιν ὁ τοιοῦτος ἐραστής, εἶτα βλαβερός, εἶτα ἀηδής. Τριῶν γὰρ ὄντων ὧν πᾶσα ψυχὴ ὀρέγεται, ἀγαθοῦ, καλοῦ, ἡδέος, ὡς εἴρηται, δείκνυσιν ὅτι καὶ ἀλυσιτελής ἐστιν ὁ φορτικὸς ἐραστὴς καὶ αἰσχρὸς καὶ ἀηδής. Διαιρεῖ δὲ τὸ συμφέρον, τουτέστι τὸ ἀγαθόν, τριχῇ· ἢ γὰρ περὶ ψυχὴν ἢ περὶ σῶμα ἢ περὶ τὰ ἐκτός ἐστι τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐπὶ ἑκάστου αὐτῶν δείκνυσι φορτικὸν τὸν τοιοῦτον ἐραστήν. Μὴ παρόντων μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν τῷ ἐρωμένῳ ἥδεται καὶ χαίρει, ὅ ἐστιν ἐπιχαιρεκάκου· οὐ γὰρ βούλεται ὁ ἐραστὴς ὑπερβαλέσθαι αὐτὸν τὸν ἐρώμενον· προσδοκωμένων δὲ γενέσθαι διακωλύει, ὅ ἐστι βασκάνου· γινομένων δὲ †διακωλύει†, ὅ ἐστι φθον⟨ερ⟩οῦ. Πολλῶν οὖν κακῶν αἴτιον ἀποδείκνυσι τὸν τοιοῦτον ἐραστὴν τῷ ἐρωμένῳ.

57 νδ´ Τῷ δὴ ὑπὸ ἐπιθυμίας ἀρχομένῳ 238e
Ἐντεῦθεν δείκνυσι διὰ τούτων τῶν ῥητῶν ὅτι αἰσχρός ἐστιν ὁ τοιοῦτος ἐραστής. Καὶ ὁ λόγος τοιοῦτος· ὁ τοιοῦτος ἐραστὴς νοσεῖ, ὁ νοσῶν

9 *Phil.* 66 A–C

2 αὐτὰ] Ast: αὐτὸ A recc : cf. Lucarini[4] ‖ 4 ἔτι ἀηδὴς] Ast: ἐπιαηδὴς A recc
28 †διακωλύει† ex praecedenti ortum: ἀπείργει ex Plat. 239 A–B dubit. Couvr.
29 φθον⟨ερ⟩οῦ Ast ex Plat. 239 A–B

αἰσχρός ἐστιν· ὁ τοιοῦτος ἄρα ἐραστὴς αἰσχρός ἐστιν. Ὅτι μὲν οὖν ὁ ἐραστὴς οὗτος νοσεῖ, ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ δῆλον· στασιάζει γὰρ ἡ ἐν αὐτῷ ἐπιθυμία πρὸς τὸν λόγον, ἐρρωμένως ἐπὶ σωμάτων κάλλος ὁρμῶσα· πᾶσα δὲ στάσις νόσος ἐστίν, ὡς καὶ ἐν Σοφιστῇ εἴρηται·
5 ὅταν δὲ μὴ μόνον στασιάζῃ τὸ χεῖρον, ἀλλὰ καὶ κρατῇ τοῦ κρείττονος, τότε ἀνατέτραπται πᾶσα καὶ πόλις καὶ οἶκος καὶ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅτι δὲ καὶ ἡ νόσος αἶσχός ἐστι, καὶ αὐτόθεν δῆλον· ἀσυμμετρία γάρ τίς ἐστιν ἐν αὐτῷ (διὸ καὶ νοσεῖ), πᾶσα δὲ ἀσυμμετρία αἴσχους ποιητική. Ἐν Σοφιστῇ μὲν οὖν ἀντιδιεῖλε νόσον καὶ αἶσχος· νόσον μὲν τὴν
10 στάσιν λέγων τῆς ἀλογίας πρὸς τὸν λόγον, αἶσχος δὲ τὴν αὐτῆς τῆς λογικῆς ψυχῆς ἄγνοιαν τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν· νῦν δὲ κοινῶς καὶ τὴν νόσον αἶσχός φησι κατὰ τὸ ἀτελὲς καὶ ἀσύμμετρον καὶ παρὰ φύσιν διακείμενον· τοιοῦτος γὰρ ὁ ἀκόλαστος ἐραστὴς νοσῶν καὶ παρὰ φύσιν διακείμενος καὶ μὴ βουλόμενος εἰς μηδὲν ἀντιτείνειν αὐτῷ τὸν ἐρώμενον·
15 ὁ γὰρ σπουδαῖος καὶ κατὰ φύσιν ἔχων τοῦ καλοῦ χάριν ἕλοιτο ἂν ἑαυτῷ τινα καὶ ἐναντιοῦσθαι.

νε´ Κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον ἐχθρόν 238e

Ἐντεῦθεν δείκνυσιν ὅτι καὶ βλαβερὸς καὶ ἀνωφελὴς καὶ κακός ἐστι τῷ ἐρωμένῳ ὁ τοιοῦτος ἐραστής· | οὔτε γὰρ κρείττονα ἑαυτοῦ οὔτε ἴσον 33v
20 βούλεται ὁ ἐραστὴς τὸν ἐρώμενον εἶναι οὔτε κατὰ ψυχὴν ἐπιστημονικώτερον οὔτε κατὰ σῶμα ῥωμαλεώτερον οὔτε ἐν χρήμασι πλουσιώτερον, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἥττονα, ὥστε βλαβερὸς αὐτῷ ἐστιν. Ἐὰν γὰρ ὑπερέχῃ αὐτοῦ ὁ ἐρώμενος, καταφρονεῖ αὖ τοῦ ἐραστοῦ. Καὶ καταλέγει ταῦτα οἷς ᾔδει χαίροντα τὸν Φαῖδρον, τῷ ἀνδρείῳ καὶ τῷ
25 ῥητορικῷ καὶ τῷ σοφῷ καὶ ἐπιστημονικῷ, ὅτι «ἐν πᾶσι τούτοις οὐ βούλεταί σε ὁ ἐραστὴς προκόψαι». Πόνων δὲ ἀνδρείων καὶ ἱδρώτων ξηρῶν ἄπειρον λέγει, ἱδρῶτας ξηροὺς λέγων τοὺς ἀπὸ γυμνασίων· ξηροῦ γὰρ ὄντος τοῦ σώματος ἡ κίνησις προκαλουμένη τὴν ἔμφυτον θερμότητα ἀπωθεῖται τὸ περιττόν. Εἶεν δ' ἂν ὑγροὶ ἱδρῶτες οἱ
30 ἀπὸ λουτρῶν καὶ οἰνοποσίας προχεόμενοι, ὡς ὁρῶμεν τοὺς τρυφῶντας ἀνθρώπους· οὗτοι γὰρ οὐκ εἰσὶ ξηροὶ ἱδρῶτες, ἀλλ' ὑγροί. | Κτήματα δὲ 58
καλεῖ πάντα τὰ ἐκτός, καὶ διαιρεῖ αὐτὰ εἰς τρία, πατέρας, φίλους, χρήματα, καὶ δείκνυσιν ὅτι ἐν πᾶσι τούτοις βλαβερός ἐστιν ὁ τοιοῦτος

3 238 C ‖ 4 *Soph.* 228 A–B ‖ 26–27 239 C

3 ἐρρωμένως…κάλλος] ἐπὶ σωμάτων κάλλος ἐρρωμένως (ἐρώμενος B D) Plato, cf. 57,12 ‖ 22 ἥττονα] ἥττω Platonis edd: ἥττων D T D : ἧττον W P ‖ 27 ξηροὺς] recc : ξυροὺς A[a]

ἐραστὴς τῷ ἐρωμένῳ· οὔτε γὰρ πατέρας βούλεται αὐτὸν ἔχειν οὔτε φίλους οὔτε χρήματα.

νς´ Ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακά 240a

Ἐντεῦθεν λοιπὸν ὅτι καὶ ἀηδής ἐστι τῷ ἐρωμένῳ ὁ τοιοῦτος ἐραστὴς καὶ οὐκ εὐφρόσυνος δείκνυσι, καί φησιν ὅτι [ἔστι] τινὰ κακὰ πράγματα, οἷον καὶ ὁ κόλαξ καὶ ἡ ἑταίρα (κακοὶ γάρ εἰσιν οὗτοι ὅτι πρὸς πάθος ἀεὶ ποιοῦνται τοὺς λόγους) τοῦ οἰκείου κέρδους ἕνεκεν καὶ ἐξαπατῶσι καὶ ἐπιορκοῦσι καὶ προδιδόασι πολλάκις μικροῦ ἀργυρίου τὸν δοκοῦντα αὐτοῖς φίλον, ἀλλ᾽ ὅμως φύσει ὄντες κακοί, ἡδεῖς εἰσι τοῖς συνοῦσι καὶ τέρπονται αὐτοῖς οἱ συνόντες καὶ χαίρουσι τῇ ὁμιλίᾳ αὐτῶν. Τῷ δὲ ἐρωμένῳ ὁ ἐραστὴς καὶ εἰς συνουσίαν καὶ ὁμιλίαν ἀηδής· ἀηδίζεται γὰρ ὁρῶν ὁ νέος πρεσβυτικὴν ὄψιν ἀπεσκληκυῖαν, ἀεὶ πρὸς ἀνάγκην ὁμιλοῦντα αὐτῷ καὶ μὴ ἐῶντα αὐτὸν συνδιάγειν τοῖς ὁμήλιξιν ἑαυτοῦ μηδὲ ὅπου βούλεται ἀπιέναι. Δαίμονα μὲν οὖν εἶπε μῖξαι τῷ κόλακι καὶ τοῖς τοιούτοις κακοῖς τὸ ἡδύ, ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ δαιμονίου γένους πρώτως ἄρχεται ἡ τῶν ἀγαθῶν | καὶ κακῶν διαίρεσις· πᾶν γὰρ τὸ ὑπὲρ τὸ δαιμόνιον γένος μονοειδῶς ἔχει τὸ ἀγαθόν. Ἔστιν οὖν τινα γένη δαιμόνων τὰ μὲν μερίδας τινὰς τοῦ κόσμου κατακοσμοῦντα καὶ ἐπιτροπεύοντα, τὰ δὲ εἴδη τινὰ ζωῶν. Κατέχειν οὖν σπουδάζων τὰς ψυχὰς εἰς τὸν ἑαυτοῦ κλῆρον οἷον εἰς ἀδικίαν ἢ ἀκολασίαν, δέλεαρ τὴν ἡδονὴν τὴν ἐν τῷ παραυτίκα ἀναμίγνυσιν ἐν αὐταῖς ὁ ἔφορος τῆσδε τῆς ζωῆς δαίμων. Ἄλλοι δέ τινές εἰσι τούτων ἐπαναβεβηκότες δαίμονες, οἳ κολάσεις ἐπιπέμπουσι ταῖς ψυχαῖς ἐπιστρέφοντες αὐτὰς εἰς τελειοτέραν καὶ ὑπερτέραν ζωήν. Καὶ τοὺς μὲν πρώτους ἀποτρέπεσθαι δεῖ, τοὺς δὲ δευτέρους ἐξευμενίζεσθαι. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι κρείττονες δαίμονες τὰ ἀγαθὰ μονοειδῶς ἐπιπέμποντες. Οὐκ ἄμουσον δὲ ἡδονὴν τὴν τοῦ κόλακος εἶπε διὰ τὸ ὅπως ποτὲ βούλεσθαι αὐτὸν συναρμόζεσθαι. Ἐπειδὴ δὲ εἶπεν· ἥλικα γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος τέρπειν τὸν ἥλικα, ζητήσειεν ἄν τις εὐλόγως· «τί οὖν; οὐκ ἂν μαθητὴς διδασκάλῳ | ἡδέως συνημερεύσαι ἢ υἱὸς †καθήκων†

20–21 cf. *Soph.* 222 E: *Tim.* 69 D ‖ 28–29 240 C

5 [ἔστι] del. Lucarini ‖ 19 ζωῶν] Lucarini[4]: ζῴων A recc | σπουδάζων] Ast: σπουδάζει A recc ‖ 22 ἐπαναβεβηκότες] recc : ὑπερβεβηκότες Aª ‖ 25 ἐξευμενίζεσθαι] recc : ἐξευρενίζεσθαι Aª ‖ 26 δαίμονες…ἐπιπέμποντες] recc : δαίμονες οἳ … ἐπιπέμπουσιν Aª 28 συναρμόζεσθαι] post h. v. aliqua deesse suspicati sunt Fic (“propterea quod quomodocumque vult se componit et in quaslibet figuras apte transfert”) Couvr.: ⟨τῷ συνόντι⟩ Lucarini ‖ 30 συνημερεύσαι] Couvr.: συνημερεύσοι A recc | †καθήκων† ita Aª recc : καθηκόντως vel καθῆκον Ast: v. om. Fic (“aut filius cum patre?”)

πατρί;». Ἢ ῥητέον ὅτι διττὴ ⟨ἡ⟩ ἀνομοιότης, ἡ μὲν σὺν τῇ ὁμοιότητι προιοῦσα ὥσπερ καὶ ἡ ἑτερότης σὺν τῇ ταυτότητι, ἥτις καὶ ἐπιστρέφει τὸ καταδεέστερον εἰς τὸ ἑαυτοῦ πρεσβύτερον καὶ τελειότερον καὶ οὐ καθέλκει τὸ κρεῖττον εἰς χεῖρον· ἡ δὲ ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ τῆς ἐνδείας
5 ἀναβλαστάνει, ἥτις οὔτε ἐπιστρέφει τὸ καταδεέστερον ⟨...⟩ ἀλλὰ καὶ χεῖρον ποιεῖ τὸ πρεσβύτερον καὶ τελειότερον. Τοιαύτης δὲ ἀνομοιότητος μετέχει τὰ εἴδη ἐν τῇ ὕλῃ γινόμενα· ἐξίσταται γὰρ ἑαυτῶν καὶ διασπᾶται περὶ τὴν ὕλην. Ὥσπερ δὴ καὶ ἡ ἀνάγκη διττή, ἡ μὲν θεία καὶ ἀεὶ ἀγαθή, οἵα ἡ ἐν τοῖς θεοῖς, ἡ δὲ ὑλικὴ καὶ οὐκ ἀγαθή, οἵα ἡ ἐν τοῖς
10 τῇδε πράγμασι. «Θρέμματα» δὲ καὶ «θηρία» ἐκάλεσε τὸν κόλακα καὶ τὴν ἑ τ α ί ρ α ν ὡς κατὰ τὸ ἄλογον μόνον ζῶντας.

νζ΄ Καὶ ἐρῶν μὲν βλαβερός τε καὶ ἀηδής 240e
Διεῖλε τὸν χρόνον εἴς τε τὸν ἐν ᾧ κατείχετο ἔρωτι καὶ εἰς τὸν ὅτε ἐπαύσατο, καὶ οἷα μὲν κακὰ καὶ ὅσα συμβαίνει τῷ ἐρωμένῳ | ἀπὸ τοῦ 34ᵛ
15 ἐραστοῦ ἐν ᾧ ἤρα χρόνῳ ἔδειξε· λοιπὸν ἔπειτα χρόνον παυσάμενος τοῦ ἔρωτος ὁ ἐραστὴς ἄπιστος καὶ ἄδικος καὶ βλαβερός ἐστι τῷ ἐρωμένῳ. Τὸ δὲ ὀ σ τ ρ ά κ ο υ μ ε τ α π ε σ ό ν τ ο ς ἵ ε τ α ι φ υ γ ῇ μ ε τ α β α λ ὼ ν ἀντὶ τοῦ· ἀντὶ τοῦ ἀκολάστου ἔρωτος τὸν σώφρονα κτησάμενος. Τὸ δὲ ἵ ε τ α ι φ υ γ ῇ ἐπειδὴ κἀκεῖ οἱ νικῶντες φεύγουσιν, ἵνα πλεῖον
20 διάστημα βασταχθῶσι. Τοῦτο δέ ἐστιν ἐκεῖνο ὃ κατὰ τὴν ὀστρακίνδα καλουμένην παιδιὰν γινόμενόν ἐστιν, ἣν Πλάτων ὁ κωμικὸς ἐν τῇ Σ υ μ μ α χ ί ᾳ σαφῶς συνίστησι διὰ τούτων·

εἴξασι γὰρ τοῖς παιδαρίοις τούτοις οἱ ἑκάστοτε γραμμὴν
ἐν ταῖσιν ὁδοῖς διαγράψαντες, διανειμάμενοι δίχ᾽ ἑαυτούς,
25 ἑστᾶσιν αὐτῶν οἱ μὲν ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς οἱ δ᾽ αὖ ἐκεῖθεν·

17 Apostol. 13.3: *Respubl.* 521 C ‖ 23–64,3 sqq. Plato comicus fr. 168 K.-A. = fr. 168 P.: exstat et apud Eusthatium, *Comm. ad Hom. Iliadem*, 1161. 38 sqq ed. Rom. (IV.248–249 V. d. Valk)= Suet. Περὶ παιδιῶν fr. 8 T.

1 ⟨ἡ⟩ add. Couvr. ‖ 4 εἰς] Couvr.: καὶ A recc ‖ 5 ⟨...⟩ lac. indic. Couvr., qui de supplemento ⟨οὔτε καθέλκει τὸ κρεῖττον εἰς χεῖρον⟩ cogitavit ‖ 11 ζῶντας] ζῶντα a 13 ἔρωτι] Lucarini[4]: ἐρῶν A recc ‖ 17–18 μεταβαλὼν ἀντὶ τοῦ] Couvr.: ἀντὶ τοῦ μεταβαλὼν καὶ A recc ‖ 20 ὀστρακίνδα c : ὀστρακίνδαν A L l V ‖ 23 εἴξασι] Eusthathius: εἴξασι⟨ν⟩ Bekker Platonis comici editores | γὰρ] om. Eusthathius ‖ 24 ταῖσιν] Eusthathius Plato: ταῖς A recc | δίχ᾽] L l V Eusthathius Platonis comici editores: διχῇ Aᵃ: δίχα c 25 ἑστᾶσιν] Eusthathius: ἑστᾶσ᾽ Platonis comici editores

60 εἷς δ᾽ ἀμφοτέρων ὄστρακον αὐτοῖς ἀνίησιν εἰς μέσον ἑστώς·
κἂν μὲν πίπτῃσι τὰ λευκὰ ἐπάνω, φεύγειν ταχὺ τοὺς ἑτέρους δεῖ,
τοὺς δὲ διώκειν.

Ὁ δὲ ἀναρρίπτων τὸ ὄστρακον ἐπιλέγει· «νὺξ ἢ ἡμέρα», διὰ ⟨τὸ⟩ τὸ μὲν ἐντὸς αὐτοῦ μέρος πεπισσῶσθαι τὸ δὲ ἐκτὸς ἀπίσσωτον εἶναι. Ὧν οὖν ἦν 5 τὸ κάτω τοῦ ὀστράκου, οὗτοι ἔφευγον, οἱ δὲ ἐδίωκον. Τὸ δὲ ἐπιθεάζων λέγει ἀντὶ τοῦ· ἀρώμενος αὐτῷ ὡς μὴ πληρώσαντι τὰς ὑποσχέσεις μηδὲ τοὺς ὅρκους βεβαιώσαντι, οἱονεὶ θεοὺς ἐπικαλούμενος· ἕτερον γὰρ τοῦτο τοῦ ἐπιθειάζειν ἐστίν.

νη´ Ὅτι οὐκ ἄρα ἔδει 241b 10
Ἐνταῦθα παράγγελμά τι λέγεται ὅτι οὐ δεῖ ταῖς τῶν τυχόντων συνθήκαις καὶ ὅρκοις πιστεύειν· εὐμετάβολοι γὰρ διὰ τὴν ἑαυτῶν εἰσι κακοζωΐαν· ἀλλ᾽ ἀρετὴν καὶ νοῦν ἔχοντι πιστευτέον ἐστί· τὰ γὰρ τῶν τοιούτων ῥήματα οὐκ ἀπὸ πάθους πρόεισιν, ἀλλ᾽ ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς ἄκρας αὐτῶν καὶ καθαρᾶς ψυχῆς. Ἐνταῦθα οὖν τὸ συμπέρασμα τοῦ 15 λόγου ἐπαγαγὼν ὅτι οὐ δεῖ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐρῶντι, δείκνυσιν ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν τῷ Λυσίᾳ καθῆκε καὶ οὐχ ἁπλῶς εἰς ἄλλην τινά, ὥς τις ⟨ἂν⟩ ᾠήθη. Τὸν μὲν οὖν φορτικὸν καὶ ὑβριστὴν ἐραστὴν ἀκολούθως σφόδρα ἐπερράπισεν, εἰπὼν ὅτι οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπὸ ἀνάγκης ἀνοήτῳ 20 χαρίζεσθαι· ἀνάγκῃ γὰρ ἀνόητον αὐτὸ⟨ν⟩ ἐκάλεσε· τὸ δὲ λοιπὸν ἥμισυ τῆς ὑποθέσεως, τὸ ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι οὐχ ἁπλῶς εἶπε τῷ μὴ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, ἀλλὰ προσέθηκε τῷ νοῦν ἔχοντι· τῷ γὰρ μὴ ἐρῶντι νοῦν δὲ ἔχοντι χαρίζεσθαι δεῖ.

νθ´ Εἰ δὲ μὴ ἀναγκαῖον 241c 25
Μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸ συμπέρασμα τοῦ λόγου ἀνακεφαλαιοῦται πάντα τὰ εἰρημένα διὰ βραχε⟨ι⟩ῶν καὶ συντόμων λέξεων.

1 ἀμφοτέρων] Eustathius Plato: ἀμφοτέροις A[a] c L V l : ἀμφοτέρως l | αὐτοῖς ἀνίησιν εἰς μέσον ἑστώς] Eustathius: ἀνίησιν εἰς μέσον ἑστὼς A recc: αὐτοῖσ⟨ιν⟩ ἀνίησ᾽[ιν] εἰς μέσον ἑστώς Meineke (*Quaestionum scenicarum specimen tertium*, Berolini 1830, 45): αὐτοῖς εἰς μέσον ἑστώς ἀνίησιν Meineke (*Fragmenta poetarum comoediae antiquae*, II, Berolini 1840): Desrousseaux (apud Couvr.) versum ita refinxit: εἷς δ᾽ ἀμφοτέροις ὄστρακον αὐτῶν εἰς μέσον ἑστὼς ἀνίησιν ‖ 2 πίπτῃσι] Eustathius Plato: πίπτῃ A recc | λευκὰ] Eustathius: λεύκ᾽[α] Platonis comici editores ‖ 4 ⟨τὸ⟩ add. Couvr. ‖ 18 ⟨ἂν⟩ add. Couvr. ‖ 21 ἀνάγκῃ] c : ἀνάγκην A L l V | αὐτὸ⟨ν⟩ Ast ‖ 27 βραχε⟨ι⟩ῶν Couvr. dubit.

ξ΄ Ἧς οὔτε ἀνθρώποις 241c

Πῶς εἶπε μήτε θεοῖς εἶναί ⟨τι⟩ τῆς παιδεύσεως τιμιώτερον; | ἀνθρώποις μὲν γὰρ ἀληθές, ἐπειδὴ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν οὐσίαν, 61
τουτέστι τὴν ψυχήν, ὠφελεῖ καὶ τελειοῖ· πῶς δὲ καὶ θεοῖς; ἢ ὅτι εἰσὶ
5 θεοὶ ψυχὰς ἔχοντες αἵτινες ἀϊδίως ἔχουσι τὴν θείαν παίδευσιν· εἶναι γὰρ καὶ ταύτης προστάτην θεόν, ὥσπερ δὴ καὶ ὑγείας, ἧς πρώτως μὲν θεοί, δευτέρως δὲ ἢ καὶ πολλοστῶς ἄνθρωποι μεταλαμβάνουσιν· ἢ λέγοιτο ἂν θεοῖς τιμία ὡς πρὸς ἀναφορὰν πάλιν τῶν ἀνθρώπων, ἅτε αὐτοὺς τοῖς θεοῖς συνάπτουσα. Τὸ δὲ ὡς λύκοι ἄρνα | φιλοῦσιν ἀπὸ τοῦ 35r
10 Ὁμηρικοῦ παρῴδηται·

ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστὰ
οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσι.

Τὸ δὲ σιτίου τρόπον χάριν πλησμονῆς ἀντὶ τοῦ· ὡς τοῦ σιτίου ἐφιέμεθα ἕνεκεν τοῦ πληρῶσαι τὴν γαστέρα, πληρωθέντες δὲ
15 οὐκέτι προσιέμεθα ἀλλὰ καὶ ἀποστρεφόμεθα, οὕτω καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐρασταὶ οἱ ἀκόλαστοι ἔχουσι πρὸς τὰ παιδικά.

ξα΄ Τοῦτο ἐκεῖνο 241d

Ἐπειδὴ εἶπεν ἐν τῷ λόγῳ ἑαυτοῦ ὁ Σωκράτης αἰσθανόμενος ὅτι κάτοχος γίνεται ταῖς Νύμφαις· ἀτάρ, ὦ φίλε Φαῖδρε, δοκῶ τι σοὶ
20 ὥσπερ ἐμαυτῷ θεῖον πάθος πεπονθέναι; καὶ ὅτι· «ἐὰν πολλάκις νυμφόληπτος προιόντος τοῦ λόγου γένωμαι μὴ θαυμάσῃς διὰ τοῦτο», αἰσθόμενος ἑαυτοῦ νῦν ὅτι ἐνθουσιᾷ, φησί· τοῦτο ἐκεῖνο, ὦ Φαῖδρε, ἀντὶ τοῦ· «ὅπερ πάλαι ἔλεγον ὅτι ἐνθουσιάσω, τοῦτό μοι νῦν συμβέβηκεν». Ἐκεῖ μὲν οὖν ἐν
25 μέσῳ τοῦ λόγου ᾐσθάνετο ὅτι ἄρχεται ἐνθουσιᾶν ἐκ τοῦ διθυράμβους

9 cf. **schol vet** 70 C. (eadem fere **schol Ruhnk**): ὡς λύκοι] παρῳδεῖ τὸ Ὁμηρικὸν εἰρημένον ἐν τῇ †ψ† ῥαψωδίᾳ «ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσι [ἀρνάσι T] ὅρκια πιστὰ / οὔτε λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν» T W ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν ἐρωτικῶς ἐχόντων. T: ὡς λύκοι ἄρνα φιλεῦσ', ὣς παῖδα φιλοῦσιν ἐρασταί tamquam ex *Phaedro* laudat Hermogenes, Περὶ ἰδεῶν 337.21 R.: cf. etiam Apostol. 18.66: Diogen. 8.76 ‖ **11–12** X 262–263 ‖ **19–22** 238 C–D

2 ⟨τι⟩ add. Fic Couvr. ‖ 9 ἄρνα φιλοῦσιν] Hermogenes: ἄρνας ἀγαπῶσιν Plato 10 παρῴδηται] παρείληπται A^{a. c.} ‖ 11 ἔστι] ἔστιν A^{a. c.} | ἀνδράσιν] ita et Homerus: ἀρνάσιν Ast ‖ 12 οὐδὲ] Ast: οὔτε **A recc schol vet** ‖ 18 ἑαυτοῦ] cum λόγῳ coniungit Couvr., quem nos sequimur, cum αἰσθανόμενος Bernard ‖ 20 ἐὰν] ἐὰν ἄρα Plato ‖ 22 διὰ τοῦτο] Socrati continuavimus, cuius verba cum θαυμάσῃς interrumpit Couvr.

φθέγγεσθαι· ἐνταῦθα δὲ ὅτι ἤδη ἐνθουσιᾷ ἐκ τοῦ ἔπη φθέγγεσθαι· ἐφθέγξατο γὰρ πρὸς τῷ τέλει τοῦ λόγου ἔπος εἰπών·

ὡς λύκοι ἄρν'[α] ἀγαπῶσ'[ιν], ὣς παῖδα φιλοῦσιν ἐρασταί.

Ὁ μὲν γὰρ διθύραμβος σκολιὸς καὶ σκοτεινὸς καὶ συμπεπλεγμένος, τὸ δὲ ἔπος λεῖον καὶ εὔλυτον καὶ σαφὲς καὶ εὔμετρον. Διὸ ἐκεῖ μὲν ἐκ τῆς 5
62 δι|θυραμβώδους ἀπαγγελίας ᾐσθάνετο ὅτι ἄρξεται ἐνθουσιᾶν προϊόντος τοῦ λόγου (διὸ καὶ θεῖον πάθος αὐτὸ κέκληκεν, οὔτε μόνον θεῖον οὔτε μόνον πάθος, ἀλλὰ τὸ ὅλον τοῦτο, θεῖον πάθος)· ἐνταῦθα δὲ ὅτι ἐνθουσιᾷ, ἐπειδὴ ἔπη ἤδη φθέγγομαι, ἀλλ' οὐκέτι διθυράμβους. Οἰκεῖα δὲ τὰ ἔπη καὶ ἡ τούτων 10 ἔμμετρος καὶ εὔλυτος ἀπαγγελία τῷ θείῳ ἐνθουσιασμῷ, ὥσπερ ἡ σκολιὰ καὶ δυσκατάστατος ἀπαγγελία τοῖς διθυράμβοις. Παύσασθαι οὖν βούλεται ὁ Σωκράτης, ὥσπερ συμβόλῳ χρώμενος μέτρον αὐτῷ ἔχειν τὸν λόγον τῷ ἔμμετρα αὐτῷ ἐπεληλυθέναι ἔπη εἰπεῖν. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς μαντείοις οἱ ἐνθουσιῶντες ἔμμετρα φθέγγονται. 15

Διὰ τί δὲ ὁ Σωκράτης παραιτεῖται ἐνθουσιάσαι καὶ κάτοχος γενέσθαι ταῖς Νύμφαις; ἤ, ὅπερ εἴπομεν, ἐπειδὴ τῆς γενέσεως προστάτιδές εἰσιν αἱ Νύμφαι, αἱ μὲν τὴν ἀλογίαν κινοῦσαι, αἱ δὲ τὴν φύσιν, αἱ δὲ τὰ σώματα ἐπιτροπεύουσαι, Ναΐδες τέ τινες καὶ Ἀμαδρυάδες καὶ Ὀρεστιάδες καλούμεναι, περὶ ἀναγωγὴν δὲ ἐσπούδαζε ψυχῆς ὁ 20 Σωκράτης, τὴν ψυχὴν τὴν ἑαυτοῦ ἀεὶ περιάγων ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ ἄϋλα εἴδη καὶ τὰ τοῖς θεοῖς ἡνωμένα, εἰκότως παραιτεῖται τὸ κάτοχος ὑπὸ τῶν Νυμφῶν γενέσθαι. Ἄλλῳ γὰρ ἄλλα καθήκει καὶ ἄλλῳ πρὸς ἄλλους οἰκειότης· ὡς εἰ ἔλεγεν ὁ Σωκράτης· «οὐ βούλομαι περὶ τὸ ἔνυλον κάλλος ἐνθουσιᾶν, ἀλλ' οὐδὲ περὶ τὸ μέσον τὸ ψυχικὸν ἰδίωμα, περὶ 25 ἐπιστήμας καὶ ἀρετὰς καὶ περὶ τὸν σώφρονα ἔρωτα, ἀλλὰ περὶ τὴν νοερὰν καὶ θείαν τῆς ψυχῆς ἐνέργειαν»· εἰ γὰρ καὶ καλοὶ οἱ περὶ τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς ἐνθουσιασμοὶ καὶ ἡ θεωρία ἡ περὶ αὐτὰ καὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ σύνθετα κάλλη, ἀλλ' οὖν κοιλότεροι καὶ καταδεέστεροί εἰσιν ὡς πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ Σωκράτους θεωρίαν. Ὅπερ οὖν περὶ τοῦ 30 δημιουργοῦ εἴρηται ἐν Τιμαίῳ ὅτι· «ταῦτα εἰπὼν τοῖς νέοις θεοῖς ἀνεχώρει εἰς τὴν ἑαυτοῦ περιωπήν», τοῦτο καὶ νῦν ὁ

3 cf. quae adnotavimus ad 65,9 ‖ 17 59,6 sqq. ‖ 31 *Tim.* 41 A–D, sed verba sequentia ex *Pol.* 272 E sumpta sunt: cf. Bernard

3 ἄρν'[α] ἀγαπῶσ'[ιν] Ast ‖ 7–9 διὸ…πάθος] inter cancellos posuit Moreschini, del. Couvr. tamquam e 58,5–8 repetita ‖ 9 ἔπη ἤδη] ἤδη ἔπη Platonis codd ‖ 32 ἑαυτοῦ] αὑτοῦ Platonis codd

Σωκράτης διατρίψας περὶ τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς καὶ ψέξας τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα καὶ καταλείψας τῷ Φαίδρῳ ἀφ' ἑαυτοῦ προβαλεῖν τοὺς περὶ τοῦ σώφρονος ἔρωτος λόγους, ἀναχωρεῖν βούλεται εἰς τὴν ἑαυτοῦ περιωπὴν καὶ τὰς νοερὰς ἐνεργείας. Τὸ δὲ ἐφεστὼς
5 δαιμόνιον διακατέχει αὐτὸν ἔτι περὶ τὴν γένεσιν ἵνα τελεώσηται τὸν λόγον καὶ προενέγκηται τοὺς περὶ τοῦ θείου καὶ ἀναγωγοῦ ἔρωτος λόγους. Ἑώρα γὰρ τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ | Φαίδρου δεκτικὴν οὖσαν 63 τῶν θειοτέρων τοῦ ἔρωτος λόγων, οὓς περιέχει ἡ παλινῳδία. Διὰ τί δὲ ὁ Σωκράτης κακίσας τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα καὶ εἰπὼν ὡς οὐ δεῖ τῷ
10 τοιούτῳ ἐραστῇ χαρίζεσθαι, οὐκέτι λέγει τὰ περὶ τοῦ μὴ ἐρῶντος τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα ἀλλὰ σώφρονος ὄντος, ἀλλά φησιν ὅτι· ὅσα τὸν ἕτερον λελοιδορήκαμεν, τῷ ἑτέρῳ τἀναντία τούτων ἀγαθὰ πρόσεστι; φημὶ δὴ ὅτι καὶ τοῦτο σύμφωνον τῇ πανταχοῦ τοῦ Πλάτωνος διδασκαλίᾳ· ἐπειδὴ γὰρ τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις
15 βούλεται εἶναι, οἷον δὲ ὑπό τινων λημ[μ]ῶν ἐπεσκιάσθαι τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα ὑπὸ τῆς γενέσεως, τούτου χάριν τὰ ἐμπόδια μόνον ὑπεξαιρεῖ, ἵνα αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ προβάλῃ τἀληθὲς ὁ νέος. Οὕτω καὶ ἐν Θεαιτήτῳ εἶπεν ὅτι οὔτε αἴσθησίς ἐστιν ἡ ἐπιστήμη οὔτε δόξα ἐσφαλμένη οὔτε ὀρθὴ δόξα, ἵνα τὴν μετὰ λόγου αἰτίαν ὁ Θεαίτητος
20 προβάλῃ ἀφ' ἑαυτοῦ. Καὶ νῦν οὖν εἰπὼν ὅσα κακὰ ἔχει ὁ ἀκόλαστος ἐραστής, καταλείπει τῷ Φαίδρῳ ἀφ' ἑαυτοῦ προβαλεῖν τὰ ἐναντία τούτων | ὅσα ἔχει ἀγαθὰ ὁ σώφρων ἐραστής. Οὐδενὸς γὰρ διὰ τοῦτό 35v φησιν εἶναι διδάσκαλος, ὅτι δὴ αὐτὸς μὲν μόνον ὥσπερ ἰατρὸς τὰ ἐμπόδια καὶ τὰς λήμ[μ]ας τῶν ὀφθαλμῶν ἐξαιρεῖ, λοιπὸν δὲ ἀφ' ἑαυτῆς
25 ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν αὐτοκίνητον ἑαυτῆς δύναμιν προβάλλει τἀληθές, ὃ κατ' οὐσίαν εἶχε παρὰ τοῦ δημιουργοῦ. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς καὶ τῶν καθ' ἕκαστα εἰώθει ἐπάγειν τοὺς νέους ἐπὶ τὴν τοῦ καθόλου ἀνάμνησιν, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τῆς συμπεριπολήσεως τῶν θεῶν ἀποπεσοῦσα καὶ ἀποστενωθεῖσα ἐν τῇ γενέσει, καὶ οἷον
30 ἀποτεμ[μ]αχισθεῖσα καὶ ἄτομος γενομένη διὰ τῶν μερικῶν καὶ οἰκείων ἑαυτῇ, τότε φιλεῖ ἀναμιμνήσκεσθαι· διὰ τοῦτο οὖν λέγει ὁ Σωκράτης ὅτι οὐκέτ' ἂν τὸ πέρα ἀκούσαις ἐμοῦ λέγοντος, ἀλλ' ἤδη σοι τέλος ἐχέτω ὁ λόγος, ὅτι ἠβούλετο αὐτὸν ἀφ' ἑαυτοῦ προβάλλειν τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς καὶ τοὺς περὶ τοῦ σώφρονος

15–16 *Respubl.* 533 D ‖ 18 *Theaet.* 186 sqq.

15 λημ[μ]ῶν v ‖ 17 ὑπεξαιρεῖ] Couvr.: ὑπεξαίρει A recc ‖ 23 δὴ] δι A[a. c.] ‖ 24 λήμ[μ]ας E[corr] (teste Couvr.) ‖ 28 συμπεριπολήσεως] recc : ἄνω περιπολήσεως A[a] 30 ἀποτεμ[μ]αχισθεῖσα Ast | τῶν … οἰκείων] recc : τῶν μερικῶν λόγων οἰκείων A[a]

ἔρωτος λόγους, καὶ ὅτι συμμέτρους αὐτῷ ᾠήθη τῷ Φαίδρῳ εἶναι τοὺς περὶ τούτου τοῦ ἔρωτος λόγους τοῦ σώφρονος, τοὺς δὲ περὶ τοῦ θείου καὶ ἀναγωγοῦ οὐδέπω. Διὸ αὐτὸς μὲν ὡς ἄνθρωπος ἀποπαύεται, τὸ δὲ δαιμόνιον πάντα εἰδὸς καὶ τὰς ἕξεις καὶ τὰς ἐπιτηδειότητας τῶν ψυχῶν καὶ τοὺς καιροὺς κατέχει αὐτόν, ἵνα καὶ τοὺς ἐνθουσιαστικωτέρους καὶ 5 τελειοτέρους καὶ ὑψηλοτέρους λόγους περὶ τοῦ ἔρωτος καταβάληται· ᾔδει γὰρ τὸν νέον ὠφεληθησόμενον.

64 ξβʹ Καὶ ταῦτα ψέγων 241e

Εἰ γάρ, καὶ ταῦτα ψέγων τὸν ἀκόλαστον ἔρωτα, οὐκέτι διθυράμβους ἀλλ᾽ ἔπη ἄρχεται φθέγγεσθαι, τί ἂν ἐποίησε καὶ πῶς 10 ἂν ἐνεθουσίασε τὸν θεῖον ἔρωτα ἢ καὶ ἀναγωγὸν ἐπαινῶν καὶ ἀνυμνῶν, ἃ ἐνεργήσει ἐν τῇ παλινῳδίᾳ; τὸ δὲ αἷς με σὺ προὔβαλες ἐκ προνοίας, ὅτι πάσας ἑαυτῶν τὰς ἐνεργείας οἱ σπουδαῖοι τῆς προνοίας ἐξάπτουσιν. Ἐπειδὴ οὖν προὔκειτο τῷ Σωκράτει καὶ τῆς γενέσεως καὶ τοῦ περὶ τὴν γένεσιν φαινομένου καλοῦ ἀποστῆσαι τὸν Φαῖδρον, εἰς δὲ 15 ἑαυτὸν ἐπιστρέψαι τὸν Φαῖδρον καὶ τὸ ψυχικὸν κάλλος τό τε τῶν ἐπιστημῶν καὶ τὸ τῶν ἀρετῶν, ἔφοροι δὲ τῆς γενέσεως αἱ Νύμφαι, διὰ τοῦτο τὴν πρόνοιαν τῶν Νυμφῶν αἰτιᾶται τῆς τοῦ Φαίδρου σωτηρίας, ὡς ὑπ᾽ αὐτῶν ἐνθουσιῶν συλλαμβανουσῶν αὐτῷ εἰς τὴν τοῦ Φαίδρου ἀναγωγὴν ἀπὸ τῆς γενέσεως. Τὸ δὲ ἑνὶ λόγῳ καὶ τὸ τί δεῖ 20 μακροῦ λόγου, ὅτι, ὅσῳ ἄνιμεν ἐπὶ τὰ ὑπέρτερα, τοσούτῳ ἑαυτοὺς ἑνίζομεν καὶ εἰς ἁπλότητα καὶ ἀμέρειαν περιάγομεν· ἐν γὰρ τοῖς ἔξω καὶ τοῖς αἰσθητοῖς ἡ σύνθεσις καὶ τὸ ποικίλον καὶ τὸ μακρόν, αἱ δὲ τῆς ψυχῆς προβολαὶ κατὰ ἁπλότητα γίνονται, καὶ οἷον θίξει καὶ ἐπαφῇ τοῦ νοῦ. Διὸ ἑνὶ λόγῳ καὶ ἀμερεῖ αὐτῷ καταλιμπάνει προβαλεῖν τὰς 25 περὶ τοῦ ἀληθινοῦ καὶ σώφρονος ἔρωτος ἐννοίας.

ξγʹ Καὶ οὕτω δὴ ὁ μῦθος 241e

Ἔθος ἦν λέγεσθαι μετὰ τοὺς μύθους, οἷον ἐν τῷ ἐπιμυθίῳ, ποτὲ μὲν ὅτι «καὶ οὕτω δὴ μῦθος ἐσώθη καὶ ἡμᾶς σώσει, ἐὰν πειθώμεθα αὐτῷ», ὡς ἐν τῷ τέλει τῆς Πολιτείας εἶπε, ποτὲ δὲ 30 ὅτι καὶ οὕτω δὴ μῦθος ἀπώλετο, ἐνδεικνυμένου τοῦ λόγου ὅτι

17 58,28–29 ‖ 30 *Respubl.* 621 B ‖ 31 *Theaet.* 164 D

20 τί] l Couvr. ex Plat.: om. A c L V ‖ 22 ἑνίζομεν] A^corr (corr. prima manus) c l: ε*γ*ομεν A : ἐλοόζομεν L : ******μεν V ‖ 25 ἀμερεῖ] ἀμερείαν A^a. c. ‖ 29–30 οὕτω…αὐτῷ] οὕτως, ὦ Γλαύκων, μῦθος ἐσώθη καὶ οὐκ ἀπώλετο, καὶ ἡμᾶς ἂν σώσειεν, ἂν πειθώμεθα αὐτῷ Plato: ⟨ἂν⟩ σώσειε, ἂν apud Hermiam restituendum esse susp. Couvr.

ἐὰν μὲν τῷ φαινομένῳ τοῦ μύθου ἀκολουθῶμεν, ὥσπερ αὐτὸ τὸ φαινόμενον ἀπόλλυται καὶ οὐδέν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀπολούμεθα, ἐὰν δὲ τῇ κεκρυμμένῃ θεωρίᾳ ἑπώμεθα ἣν αἰνίττεται ὁ μῦθος, σωθησόμεθα εἰς αὐτὴν τὴν διάνοιαν τοῦ μυθοπλάστου ἀνατρέχοντες, οὐκ ἄχρι τοῦ
5 πλασματώδους μύθου. Διὰ τοῦ οὖν εἰπεῖν καὶ οὕτω δὴ ὅ τι πάσχειν προσήκει τοῦτο πείσεται, ἀμφότερα ἔθηκε, καὶ ὅτι ἐσώθη καὶ ὅτι ἀπώλετο, δηλῶν ὅτι ἐὰν μὲν τῷ Λυσίου λόγῳ κατακολουθῶμεν, τῷ ὄντι ἀπολούμεθα, ἐὰν δὲ τῷ Σωκράτους, | σωθησόμεθα. Τὸ δὲ καὶ ἐγὼ τὸν ποταμὸν διαβὰς 65
10 ἀπέρχομαι ἀντὶ τοῦ· «τὴν γένεσιν ὑπερβὰς καὶ ὑπεριδρύμενος εἰς τὴν νοερὰν ἐμαυτοῦ περιωπὴν ἀνελεύσομαι, πρὶν ἢ τῇ πολλῇ περὶ τὰ ἔξω διατριβῇ ἀναγκασθῶ κατελθεῖν ἐμαυτοῦ ἀπὸ νοῦ εἰς λογισμοὺς καὶ τὸ γενητόν». Τὸ δὲ πρὶν ἂν τὸ καῦμα παρέλθῃ ἀντὶ τοῦ· «πρὶν ἀποθῶμαι πᾶν τὸ γεῶδες καὶ ἔνυλον καὶ πᾶσαν τὴν λήμ[μ]ην τῆς
15 ψυχῆς καὶ καθαρὸς καὶ ἀϋλότερος γένωμαι»· ὁρῶμεν γὰρ ὅτι καὶ οἱ ἐνυλότεροι τῶν τόπων καυστικώτεροί εἰσι. Σταθερὰ δὲ ἡ μεσημβρία εἴρηται ὅτι ὁ ἥλιος περὶ τὴν μεσημβρίαν γιγνόμενος ἵστασθαι δοκεῖ· ἡ μὲν γὰρ μετάβασις αὐτοῦ ἡ περὶ τὰς ἀνατολὰς διάδηλον ἔχει τὴν παραλλαγήν, ἡ δὲ περὶ τὴν μεσημβρίαν οὐκέτι· ᾧ γὰρ
20 λόγῳ | μείζονα φαίνεται τὰ ἄστρα πρὸς τοῖς ὁρίζουσι, τούτῳ καὶ μᾶλλον 36r κινούμενα. Ἢ καὶ ὅτι ἐν τοῖς γνώμοσιν αἱ σκιαὶ ἐλάττονα ἐν τοῖς ἴσοις χρόνοις διαστήματα περὶ τὴν μεσημβρίαν κινοῦνται, ἢ καὶ διὰ τὴν κάθετον πασῶν οὖσαν στασιμωτάτην. Δύο δὲ αἰτίας εἶπεν ὁ Φαῖδρος τοῦ δεῖν μένειν, μίαν μὲν τὴν ἐκ τοῦ καύματος, ἑτέραν δὲ τὴν ἐκ τοῦ ὀφείλειν
25 τὴν ψυχὴν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἀνελίττειν τοὺς περὶ τῶν εἰρημένων λόγους.

ξδ´ Θεῖός γε εἶ περὶ τοὺς λόγους ὦ Φαῖδρε 242a

«Θεῖον» τῷ ὄντι νῦν ἀποκαλεῖ τὸν Φαῖδρον ὡς ἐπιτήδειον ἀκοῦσαι τῶν ἐνθουσιαστικῶν τοῦ ἔρωτος λόγων. Αὐτὸς μὲν γὰρ ὡς ἄνθρωπος ἀρκεῖν
30 ἡγούμενος καὶ συμμέτρως ἔχειν τῇ ψυχῇ τοῦ Φαίδρου τὸ θεωρῆσαι τὸ ἐν αὐτῷ ψυχικὸν κάλλος ἀπιέναι ὡρμήθη· ὁ δὲ ἔφορος τῆς ἐνεργείας καὶ θεωρίας τῆς τοῦ Σωκράτους, πάντα τὰ περὶ αὐτὸν καὶ τὸν Φαῖδρον εἰδώς, ἐπέχει τῆς ὁρμῆς αὐτὸν καὶ διακωλύει ἀπιέναι, ἵνα καὶ ὁ

11 cf. 66,31 et adnotationem

5 καὶ οὕτω] καὶ οὕτω δὴ ὁ μῦθος ὅτι πάσχειν προσήκει αὐτῷ, τοῦτο πείσεται Plato 9 ποταμὸν] ποταμὸν τοῦτον Plato cf. 4,24 || 14 λήμ[μ]ην v || 21 τοῖς γνώμοσιν] ταῖς γνώμοσιν a || 32 τοῦ] Couvr. : τότε A recc

Σωκράτης ἐνθουσιαστικῶς ἐνεργήσῃ περὶ τὸν ἔρωτα καὶ τελειώσηται τὸν λόγον καὶ ὁ Φαῖδρος μετάσχῃ τῶν λόγων τούτων ὡς ἐπιτήδειος ὢν καὶ ἀναχθῇ εἰς ὑπερτέραν καὶ ὑψηλοτέραν ζωήν. Περὶ δὲ τοῦ δαιμονίου Σωκράτους, ὅτι μὲν οὔτε μόριον τῆς ψυχῆς ἐστιν οὔτε ἡ φιλοσοφία αὐτή, ὥς τινες ᾠήθησαν, πολλάκις μὲν εἴρηται, ἐναργῶς δὲ λέγεται παρ᾽ αὐτοῦ 5 καὶ ἐνταῦθα. «Τὸ εἰωθὸς σημεῖόν μοι ἐγένετο δαιμόνιον καί τινα φωνὴν ἤκουσα αὐτόθεν, ὃ ἀεί, φησίν, ἀποτρέπει»· φιλοσοφία δὲ καὶ ἐπιτρέπει πολλάκις, καὶ τὸ μόριον τῆς ψυχῆς ἐφίεται τοῦτο ποιεῖν. Ὅτι μὲν οὖν ταῦτα οὐκ ἔστι τὸ δαιμόνιον Σωκράτους, ἐναργῶς λέγεται, τί δέ ἐστι, ῥητέον. 10

66 Πᾶν μὲν οὖν τὸ δαιμόνιον γένος εἴρηται καὶ παρ᾽ αὐτοῦ ἐν Συμποσίῳ μεταξὺ εἶναι θεῶν καὶ ἀνθρώπων, διαπορθμεῦον τά τε παρὰ θεῶν εἰς ἡμᾶς τά τε ἡμῶν ἀναγγέλλον τοῖς θεοῖς· γένος δέ τι τῶν δαιμόνων ἐστὶν ὑπεριδρύμενον ἡμῶν προσεχῶς καὶ κατευθῦνον ἕκαστον ἡμῶν· ἕκαστος γὰρ ἡμῶν πάντως ὑπό τινα τελεῖ δαίμονα, ὃς 15 πάσης ἡμῶν τῆς ζωῆς ἐπάρχει· οἷον οὐ πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς κρατοῦμεν (οὔτε γὰρ τῆς τοιᾶσδε πράξεως κύριοί ἐσμεν, οἷον τοῦ στρατηγῆσαι) οὔτε μὴν αὐτῆς ἡμῶν τῆς φύσεως· εἰ γὰρ λέγοις ὅτι ὁ λόγος πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς κρατεῖ, οὐκ ἀληθεύσεις· οὔτε γὰρ ὅτε κοιμώμεθα τῶν τοιῶνδε φαντασμάτων ἐσμὲν κύριοι, οὔτε τοῦ τὰ σιτία 20 τοιῶσδε ἢ τοιῶσδε πεφθῆναι. Δεῖ δέ τι πάντων τῶν περὶ ἡμᾶς ἓν κρατεῖν καὶ κυβερνᾶν καὶ κατευθύνειν πᾶσαν ἡμῶν τὴν ζωήν. Εἰ μὲν οὖν λέγοις ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ θεός, ἐξῃρημένον αἴτιον λέγεις, δεῖ δέ τι προσεχὲς ἡμῶν πάσης τῆς ζωῆς ἐπάρχειν· τοῦτο δέ ἐστιν ὁ εἰληχὼς ἡμᾶς δαίμων, ὃς μετὰ τὴν αἵρεσιν τῆς ψυχῆς ἀποκληροῦται αὐτῇ, πάντων τῶν αἱρεθέντων 25 ἀποπληρωτής.

Τούτου οὖν τοῦ δαίμονος οὐ πάντες συναισθάνονται· δεῖ γὰρ πολλὴν τὴν ἐπιτηδειότητα εἶναι καὶ ἐπιστροφὴν τοῦ διοικουμένου πρὸς τὸ διοικοῦν, ἵνα καὶ συναισθάνηται αὐτοῦ τῆς κηδεμονίας. Ὥσπερ γὰρ πάντα μὲν προνοεῖται ὑπὸ θεῶν, οὐ πάντα δὲ συναισθάνεται τοῦ ὅτι 30 προνοεῖται, εἰ μὴ τὰ πεφυκότα ὁρᾶν καὶ κεκαθαρμένα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστασίας τοῦ δαίμονος. Γίνεται δὲ ἡ ἐπιτηδειότης καὶ ἡ συναίσθησις πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ τὴν ψυχὴν ἑλομένην τάδε τινὰ καὶ ἀποκληρωθεῖσαν τῷδε τῷ δαίμονι εὐθὺς ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν καὶ αὐτοῦ ἔχεσθαι ἀεί

12 *Symp.* 202 E

6 Τὸ εἰωθὸς] τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖόν μοι γίγνεσθαι ἐγένετο· ἀεὶ δέ με ἐπίσχει ὃ ἂν μέλλω πράττειν, καί τινα φωνὴν ἔδοξα αὐτόθεν ἀκοῦσαι Plato ‖ 7 ὃ] ᾗ Couvr. dubit.

[κατιοῦσαν], καὶ τὸ ἀναγκαῖον πόμα πιεῖν τοῦ τῆς Λήθης ὕδατος ὅσον ἀνάγκη πιεῖν κατιοῦσαν εἰς γένεσιν ὡς μὴ πάντῃ ἐπιλελῆσθαι τῆς τοῦ δαίμονος βουλῆς καὶ ἐπιστασίας. Διὸ αἱ τοιαῦται ψυχαὶ καὶ ἐνταῦθα συναισθάνονται τῆς τοῦ δαίμονος ἐπιστασίας, αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαὶ αἱ
5 καταμεμφόμεναι τὸν δαίμονα, ὡς ὁ ἑλόμενος τυραννίδα καὶ παίδων βρώσεις, μὴ ἐπιστρεφόμεναι πρὸς τὸν δαίμονα, ἀλλ᾽ ὡς ἄλογα ἀγόμεναι, αὗται ἀσύνετοί εἰσι πάντῃ καὶ ἐνταῦθα τῆς τοῦ δαιμονίου προστασίας. Ἔκ τε οὖν τοῦ τὰς μὲν εὐθὺς ἐπεστράφθαι πρὸς τὸν εἰληχότα δαίμονα, τὰς δὲ μή, γίνεται ἡ συναίσθησις τοῦ δαίμονος ἢ
10 οὔ, καὶ ἐκ τοῦ μὴ πολὺ πόμα τῆς Λήθης πιεῖν, καὶ ἐκ τῆς τάξεως δὲ τοῦ παντός, ὅτι ἥδε ἡ τάξις τοῦ παντὸς τόνδε μὲν ἐπιτήδειον πρὸς τὸ συναισθά|νεσθαι ἐποίησε, τόνδε δὲ οὔ· διὸ καὶ τῷδε μὲν τοιόνδε σῶμα 67 ἐπεκλήρωσεν ὥστε καὶ σύμβολα φέρειν τοιάδε κατά τε τὸ φαινόμενον σῶμα κατά τε τὸ πνεῦμα καὶ αὐτὴν τὴν ψυχήν, τῷδε δὲ οὐδαμῶς. Ἔτι
15 δὲ καὶ ἐκ τῆς τοιᾶσδε ζωῆς γίνεται ἡ συναίσθησις ἢ μή· οἱ γὰρ σπουδαῖοι ἄνδρες | καὶ εὖ ζῶντες πάντα αὑτῶν τὸν βίον καὶ πᾶσαν 36v ἑαυτῶν ἐνέργειαν καὶ θεωρίαν καὶ πρᾶξιν ἀναθέντες τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς ἀφανέσιν αἰτίαις συναισθάνονται διά τινων συμβόλων καὶ σημείων πότερον αὐτοὺς ἀποτρέπει τῆς πράξεως ὁ δαίμων ἢ οὔ· καὶ διὰ τοῦτο,
20 γαλῆς φέρε δραμούσης ἢ ἐνσχεθέντος τοῦ ἱματίου ἢ καὶ λίθου πεσόντος ἢ φωνῆς ῥηθείσης ἢ σκηπτοῦ κατενεχθέντος, συναισθάνονται τῆς ἀποτροπῆς καὶ ἀπέχονται τῆς πράξεως. Οἱ δὲ πολλοὶ βοσκημάτων βίον ζῶσιν.

Ἐξ ὧν ἁπάντων εἰκὸς ἦν τὸν Σωκράτην συνεωρακότα τὴν τοῦ
25 δαιμονίου ἀποτροπὴν μηκέτι ἀπιέναι. Ἀλλὰ τί ἐκώλυε τὸν Σωκράτη, προέτρεπε δὲ οὐδέποτε; καὶ πρῶτον, διὰ τί ἐκώλυεν; ἢ ὥσπερ τῶν ἵππων οἱ μὲν κέντρου δέονται διὰ τὸ βραδεῖς εἶναι οἱ δὲ χαλινοῦ διὰ τὸ ὀξεῖς ὑπάρχειν, οὕτω καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εὐμετάδοτοι καὶ ὑπὸ προθυμίας εὖ ποιεῖν βουλόμενοι καὶ πάσῃ πράξει ἐγχειροῦντες, οἷος ἦν
30 Σωκράτης, κωλύεσθαι πολλάκις ὑπὸ τοῦ δαιμονίου δέονται, οἱ δὲ δυσμετάδοτοι καὶ διεγείρεσθαι. Εἰ δὲ καὶ πρὸς ἀναγωγὴν αὐτὸν παρασκευάζον τὸ δαιμόνιον εἴργει τῶν πολλῶν πράξεων, ἔχοι ἂν καὶ οὕτω λόγον.

Ἀλλὰ διὰ τί οὐχὶ καὶ προέτρεπε τὸ δαιμόνιον; ἵνα μὴ ὡς ἄλογον καὶ
35 ἑτεροκίνητον ᾖ ὁ Σωκράτης, μηδὲν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ποιῶν, μηδὲ ὡς ψυχὴ

5 sqq. *Respubl.* 619 B–C

1 [κατιοῦσαν] del. Couvr. ‖ 12 σῶμα] haesit Lucarini ‖ 13 ἐπεκλήρωσεν] ἐπεκληρώθη Desrousseaux coll. *Leges* 760 B ‖ 16 αὑτῶν] Couvr.: αὐτῶν A recc ‖ 26 ὥσπερ] ὥς που A[a]

λογικὴ αὐτοκίνητος. Διὸ ἐφίει μὲν αὐτῷ πράττειν ὡς αὐτοκινήτῳ, εἰ δέ ποτε ὡς ἄνθρωπος σφαλλόμενος οὐ καθῆκεν ὅ τι ἔμελλε ποιεῖν, ἀνέστελλεν αὐτὸν ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς πράξεως. Πῶς δέ; οὐχὶ καὶ προτρέπον εὑρεθήσεται τὸ δαιμόνιον, εἴ γε φωνὴν αὐτῷ ἀφῆκεν ἥ με, φησίν, οὐκ ἐᾷ ἀπιέναι πρὶν ἂν ἀφοσιώσωμαι, ὥς τι ἡμαρτηκότα εἰς τὸ θεῖον; τὸ γὰρ περιμεῖναι ἀφοσιώσασθαι προτρέποντος ἦν. Ἢ ῥητέον ὅτι τὸ μὲν εἰωθὸς σημεῖον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπεσημήνατο, κωλυτικὸν ἦν· εἰ γὰρ καὶ αὐτὸ φωνή τίς ἐστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἶπε καὶ νῦν, ἀλλ᾽ εἰωθυῖά τις, τουτέστι κωλυτική· εἰ δὲ λέγοις ὅτι καὶ αὕτη μὲν ἡ φωνὴ ἐκώλυεν ἀπιέναι ἐνδεικνυμένη τὸ ἁμάρτημα, ὁ δὲ Σωκράτης λοιπὸν σύνοιδεν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ὅτι δέοι αὐτὸν ἀφοσιώσασθαι, | 68 ἔχοι ἄν τινα καὶ οὕτως λόγον. Ἔστι δὲ ἀφοσίωσις ὁσιότητος παραλελειμμένης ἀποπλήρωσις. Ἐπειδὴ δὲ ἔφη καί τινα φωνὴν ἔδοξα ἀκοῦσαι, δῆλον δὲ ὅτι δαιμονία ἦν ἡ φωνή (ἢ γὰρ ἂν καὶ ὁ Φαῖδρος ἤκουσε), ζητητέον πῶς ἀκούονται αἱ τοιαῦται φωναὶ καὶ εἰ ὅλως φωνοῦσιν οἱ δαίμονες. Ὁ μὲν οὖν Πλωτῖνος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Περὶ ἀποριῶν οὐδὲν ἄτοπόν φησι φωνὴν ἀφιέναι τοὺς δαίμονας ἐν ἀέρι διαιτωμένους· ἡ τοιάδε γὰρ πληγὴ τοῦ ἀέρος ἐστὶ φωνή. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῖς οὐρανίοις θεοῖς φωνὴν περιτιθέασιν οἱ θεῖοι ἄνδρες καὶ αἰσθήσεις·

Ἠέλιος ὃς πάντ᾽ ἐφορᾷ

καὶ

ὀδμὴ δ᾽ ἐς φρένας ἦλθε

καὶ παντὶ δὲ τῷ κόσμῳ φωνὴν περιτιθέασι, ζητητέον κοινόν τινα λόγον, ὃς ἐφαρμόσει πᾶσι πῶς φωνοῦσι καὶ ὅλως πῶς αἰσθάνονται τὰ κρείττονα γένη. Ῥητέον οὖν σαφῶς καὶ συντόμως οὕτως· ἐφ᾽ ἡμῶν ὅταν δι᾽ αἰσθήσεως γινώσκωμεν, δύο συμβαίνει· καὶ πάθος περὶ αἰσθητήριον ἡμῶν, οἷον περὶ τὴν κόρην ἢ περὶ ἄλλο τι αἰσθητήριον, καὶ γνῶσις αὐτοῦ τοῦ πάθους. Τούτων τὸ μὲν πάθος ἀφέλωμεν τῶν κρειττόνων γενῶν, τὴν

4–6 242 C ‖ 8–9 *Theag.* 129 B ‖ 12 cf. **schol vet** 73 C. (fere eadem exhibent **schol Ruhnk**): ἀφωσιώσωμαι] ἀποπληρώσω τὴν παραλελειμμένην ὁσιότητα. Ἔστι γὰρ ἀφοσίωσις ὁσιότητος [ὁσιότης W^{a. c.}] παραλελειμμένης ἀποπλήρωσις [-σεως W^{a. c.}]. T W ‖ 13–14 242 C ‖ 16–17 Plot. *En.* 4.3.18 ‖ 21 λ 109; μ 323 ‖ 23 Hdt. 1.47 (detexit Roskam, qui et emendavit, cf. adnotationem criticam)

2 καθῆκεν] v: καθῆκον A recc ‖ 9 λέγοις] A[a] L l : λέγεις c V ‖ 14 ἔδοξα] ἔδοξα αὐτόθεν Plato ‖ 17 Περὶ] περὶ ⟨ψυχῆς⟩ Bernard, fort. recte ‖ 21 Ἠέλιος] ἠελίου Homerus ‖ 23 ὀδμὴ] Roskam ex Herodoto: ὃ δὴ μ᾽ A recc

δὲ γνῶσιν καταλείψωμεν. Καὶ ῥητέον ὅτι διὰ μὲν πάθους οὐκ αἰσθάνεται τὸ σῶμα τοῦ ἡλίου (περὶ γὰρ αἰσθήσεως ὁ λόγος, ἡ δὲ αἴσθησις περὶ σῶμα), ἀλλὰ ὅλον δι᾽ ὅλου ἐστὶ γνωστικὸν καὶ ὅλον ὄψις ἐστὶν καὶ ὅλον ἀκοή, ὁπότε καὶ ἡμῶν μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ σώματος τούτου τὸ
5 ὄχημα λαμπρὸν ὂν καὶ καθαρὸν ὅλον δι᾽ ὅλου ἐστὶν αἰσθητικὸν καὶ κατὰ πᾶν ὁρᾷ καὶ κατὰ πᾶν ἀκούει.

Ὅλως δὲ ἰστέον ὅτι τὰς μὲν γνωστικὰς δυνάμεις, ὧν εἰσι καὶ αἱ αἰσθητικαί (γνώσεις γάρ τινές εἰσι καὶ αἱ αἰσθήσεις), οἱ θεῖοι καὶ παλαιοὶ ἄνδρες καταλείπουσι τοῖς οὐρανίοις θεοῖς, περὶ δὲ τῆς ὀρεκτικῆς
10 διιστᾶσι· καὶ Πλωτῖνος μὲν καὶ ταύτην δίδωσιν, Ἰάμβλιχος δὲ ἀπογινώσκει. Περὶ δὲ φωνῆς ῥητέον ὅτι αὐτοὶ μὲν οὐ ταύτην τὴν διὰ πληγῆς καὶ ψόφων ἀφιᾶσι φωνήν, οὐδὲ δι᾽ ἀρτηριῶν καὶ ὀργάνων τοιούτων, οὐδὲ δέονται τοῦ μεταξὺ καὶ τῆς ἐν τῷ ἀέρι πληγῆς, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἕτερον εἶδος αἰσθήσεως | αὐτοῖς ἀπέδομεν γνωστικὸν καὶ οὐ 69
15 παθητικόν, οὕτω καὶ φωνῆς ἕτερον τρόπον καὶ σύστοιχον αὐτοῖς· ἄλλως γὰρ παρ᾽ αὐτῶν ἐνδίδοται καὶ ἄλλως τὸ μεταλαμβάνον δέχεται. Ὥσπερ αὐτοῦ τοῦ ἡλίου μὴ ὄντος καυστικοῦ, ἀλλ᾽ οὔσης ζωτικῆς καὶ ζωοποιοῦ θέρμης ἐν αὐτῷ καὶ ἀπλήκτου ὁ ἀὴρ παθητικῶς δέχεται τὸ ἀπ᾽ αὐτοῦ φῶς καὶ καυστικῶς· οὕτως οὖν ἁρμονίας οὔσης ἐν αὐτοῖς τινος καὶ ἑτέρου
20 εἴδους φωνῆς, ἡμεῖς παθητικῶς ἀκούομεν· ἀκούομεν δὲ οὐ δήπου τούτοις τοῖς αἰσθητοῖς ὠσίν, οὐδὲ ταύταις ταῖς ὄψεσι | καὶ τοῖς αἰσθητοῖς 37r ὀφθαλμοῖς τὰς δαιμονίας καὶ θείας ὄψεις ὁρῶμεν, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ πασῶν τούτων τῶν αἰσθήσεών εἰσιν αἰσθήσεις ἀρχοειδέστεραι καὶ παραδειγματικώτεραι καὶ καθαρώτεραι ἐν τῷ πνεύματι, δηλονότι κατὰ
25 ταύτας καὶ ἀκούει καὶ ὁρᾷ ἡ ψυχὴ τὰ θεῖα φάσματα. Διὸ καὶ μόνη αἰσθάνεται παρὰ πάντας τοὺς συνόντας·

οἴῳ φαινομένη, τῶν δ᾽ ἄλλων οὔτις ὁρᾶτο.

Κοινωνία γὰρ γίνεται τοῦ δαιμονίου ὀχήματος καὶ τοῦ τῆς ψυχῆς· ὅπερ δαιμόνιον ὄχημα, οὐχὶ γλώττῃ χρώμενον καὶ φωνητικοῖς ὀργάνοις, ἀλλ᾽
30 αὐτῷ τῷ βούλεσθαι τὴν τοῦ δαίμονος ψυχήν, κίνησίν τινα καὶ ἐναρμόνιον

10 Plot. *En.* 4.4.8 dubitanter protulit Couvr. | Haec in Iamblichi *Commentario in Phaedrum* tractata esse suspicatus est Couvr., sed desunt in Dilloni editione (habet Larsen, fr. 177) ‖ 15 cf. Procl. *Elem. theol.* 180.4 sqq. D. ‖ 27 A 198: cf. Apul. *De deo Socr.* 21.12 M.

10 διιστᾶσι] Lucarini[4]: ἐφιστῶσι A recc : ἐφιστᾶσι Couvr. (tamquam ex A) ‖ 15 φωνῆς] Bernard: φωνὴν A recc ‖ 19 αὐτοῖς] αὐτῷ Ast ‖ 28 ὅπερ] τὸ γὰρ Ast

ἦχον ἀφίησι [τὸ ὄχημα] σημαντικόν, οὗ αἰσθάνεται ἡ ἀνθρώπου ψυχὴ τῇ αἰσθήσει τῇ ἐν τῷ αὐγοειδεῖ ὀχήματι.

Ἔστι μὲν οὖν τις δαίμων ὃς κατ' οὐσίαν ἡγεῖται τῆς ψυχῆς, ὡς εἴρηται· πολλάκις δὲ ἡ ψυχὴ ἐν τῷ αὐτῷ βίῳ κατὰ τὰς διαφόρους ἑαυτῆς ζωὰς ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ συντάττεται δαίμονι, οὐ τῷ κατ' οὐσίαν ἐξῃρημένῳ (ἐκεῖνος γὰρ αὐτῇ ἀεὶ πάρεστιν), ἀλλὰ ἄλλοις μερικωτέροις καὶ ἐφόροις τῶν διαφόρων αὐτῆς πράξεων. Κἂν τὸν κλῆρον οὖν ἐκεῖνον ἕληται τὸν κατὰ τὸν οἰκεῖον θεὸν καὶ τῷ ὑπ' αὐτὸν δαίμονι συνταχθῇ, ὑπὸ διαφόρους μερικωτέρους πεσεῖται δαίμονας. Ἁμαρτωλότερον μὲν γὰρ ζῶσα ὑπὸ τὸν ἐμπαθέστερον πίπτει δαίμονα ἐν κακοῖς καλινδουμένη, ἀνανήψασα δὲ καὶ καθαρώτερον ζήσασα ὑπὸ ἀγαθοειδέστερον ἑαυτὴν τάττει δαίμονα· καὶ οὕτως ἐξαλλάττει τοὺς ἐφεστῶτας δαίμονας, οὐκ ἐκβαίνουσα τοῦ κλήρου τὸ πλάτος· ὥσπερ ἐν τῇ Πολιτείᾳ φέρε ἕκαστος ἐξουσίαν ἔχει διὰ τῶν τοιῶνδε πράξεων ἑαυτὸν ἢ ὑπὸ τὸ θητικὸν ἢ ὑπὸ τὸ ἐπικουρικὸν τάττειν· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον· οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, ἀλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἱρήσεσθε.

70 ξε´ Ὥς τι ἡμαρτηκότα εἰς τὸ θεῖον 242c

Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τοῦ ἔρωτος εἶπεν, εἰ καὶ οὐκ ἔστιν ὁ κυρίως ἔρως ἀλλ' ἀκόλαστον πάθος, ἐπειδὴ ὅπως ποτὲ «ἔρως» καλεῖται παρὰ τῶν πολλῶν, δεῖ δὲ σέβειν τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα, ὅπου δὰν ὦσι κείμενα, ὡς σύμβολα αὐτῶν καὶ ἀγάλματα καὶ εἰκόνας †ὄντα ἑαυτοῖς ἃ† ἀνιέρωσεν ἡ ψυχή, διὰ τοῦτο ἡμαρτηκέναι φησὶν εἰς τὸ θεῖον· «τὸ δ' ἐμὸν δέος, ὦ Πρώταρχε, περὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα οὐκ ἔστι, φησί, κατ' ἄνθρωπον, ἀλλὰ πέρα τοῦ μεγίστου φόβου», ὡς ἐν Φιλήβῳ φησί.

[Τὸ δὲ θητικὸν ἔσχατον τίμημα παρὰ Ἀθηναίοις, εἰς τέσσαρα διῃρημένης τῆς πολιτείας τέλη· πεντακοσιομεδίμνων, ἱππέων,

1–2 cf. Procl. *In Tim.* 2.85.3 sqq. ‖ 3–4 (ὡς εἴρηται) 70,13 sqq. ‖ 15–16 *Respubl.* 617 E 22–25 *Phil.* 12 C ‖ 26–75,6 ex Polluce 8.130; Pollux ex Aristotele *Athen. Respubl.* 7: eadem fere ap. schol (scholia in *Rempubl.* 550 C, 258–259 Green)

1 [τὸ ὄχημα] del. Couvr. ceterum pro τὸ Aª habet καὶ | οὗ] recc : ᾧ Aª ‖ 2 αὐγοειδεῖ] ἀρχοειδεῖ Couvr. coll. l. 73,23: librorum lect. def. Bernard ‖ 16 λήξεται] Ast ex Plat.: ἀέξεται A c l V : ἕξεται L ‖ 18 Ἐπειδὴ] recc : ἐπιδὴ Aª ‖ 20 δὰν] ἂν Couvr.: librorum lectionem def. Praechter[1], cf. 51,20 ‖ 21 †ὄντα ἑαυτοῖς ἃ† corrupta: ὄντα ἃ αὐτοῖς Bernard ‖ 22 ψυχή] recc : ὕλη Aª | τὸ²…ἐμὸν] τὸ δ' ἐμὸν δέος, ὦ Πρώταρχε, ἀεὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα οὐκ ἔστι κατ' ἄνθρωπον, ἀλλὰ πέρα τοῦ μεγίστου φόβου Plato, cf. 216,18 sqq. 26–75,6 [Τὸ … ⟨οὐδέν⟩] del. Couvr.: iam Ast adnotaverat "Quorsum haec spectent haud assequor. Num verba οἱ φαῦλοι explicare voluit bonus philosophus?"

ζευγιτῶν, θητικῶν· οἱ μὲν ἐκ τοῦ φ΄ μέτρα ξηρὰ καὶ ὑγρὰ ποιεῖν κληθέντες ἀνήλισκον [δὲ] εἰς τὸ δημόσιον τάλαντον· οἱ δὲ τὴν ἱππάδα τελοῦντες, ἐκ μὲν τοῦ δύνασθαι τρέφειν ἵππους κεκλῆσθαι δοκοῦσι, ἐποίουν δὲ μέτρα τ΄, ἀνήλισκον δὲ ἡμιτάλαντον· οἱ δὲ τὸ ζευγήσιον 5 τελοῦντες ἀπὸ σ΄ μέτρων κατελέγοντο, ἀνήλισκον δὲ μνᾶς ι΄· οἱ δὲ τὸ θητικὸν οὐδεμίαν ἀρχὴν ἦρχον οὐδὲ ἀνήλισκον ⟨οὐδέν⟩].

ξς΄ Εἰμὶ δὴ οὖν μάντις μέν 242c

Πανταχοῦ μὲν ὁ Σωκράτης φησὶ μηδὲν εἰδέναι, πρὸς τὴν θείαν γνῶσιν παραβάλλων τὴν ἀνθρωπικήν· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ μαντικῆς φησιν εἶναι 10 μ ά ν τ ι ς ο ὐ π ά ν υ σ π ο υ δ α ῖ ο ς, ὡς πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τοὺς θεοὺς ἑαυτὸν παραβάλλων. Ἡ μὲν γὰρ θεία μαντικὴ ἐπὶ πάντα χρόνον καὶ ἐπὶ πάντα τόπον καὶ ἐπὶ πᾶν μέγεθος πράξεως καὶ σμικρὸν καὶ μέγα φθάνει, ἡ δὲ ἀνθρωπικὴ καί τις καὶ δαιμονία τὰ μὲν ἄχρι τοῦδε τοῦ χρόνου ἢ τοῦδε τοῦ τόπου δύναται εἰδέναι, τὰ περαιτέρω δὲ οὐκέτι, καὶ 15 περὶ μὲν μικρῶν καὶ τῶνδε τῶν πραγμάτων δύναται προειπεῖν, περὶ δὲ τῶν ἔτι μειζόνων οὐκέτι. Τὸ δὲ ὥ σ π ε ρ ο ἱ τ ὰ γ ρ ά μ μ α τ α φ α ῦ λ ο ι τοιοῦτόν ἐστιν. Εἰσί τινες οἳ οὕτως βραδέως καὶ κακῶς γράφουσιν ὥστε ἑαυτοῖς μὲν δύνασθαί τινας ἀποσημειώσεις ποιεῖσθαι, μὴ μέντοι τινὰ ἂν αὐτοῖς ὑπογραφεῦσι χρήσασθαι· εἰ δὲ καὶ διὰ τὴν 20 ἀσάφειαν ἑαυτοῖς μόνοις συνετὰ γράφοιεν, | οὐκ ἀπᾴδει τῆς Σωκρατικῆς 71 εὐλαβείας. Τούτοις οὖν ἑαυτοῦ παραβάλλει τὴν μαντικὴν ὁ Σωκράτης ὡς πρὸς τὴν θείαν καὶ δαιμονίαν μαντικήν. Τὸ δὲ μ α ν τ ι κ ό ν γ έ τ ι κ α ὶ ἡ ψ υ χ ὴ οἰκείως εἶπε καὶ ἀληθῶς· ἔχει μὲν γάρ τι μαντικόν, ἀλλὰ μικρόν τε καὶ ἀπεστενωμένον καὶ ἀμαυρόν· ἅτε γὰρ λογικὴ οὖσα 25 φύσις στοχάζεται πολλάκις ἐπηβόλως περὶ τῶν μελλόντων καὶ αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς κινουμένη, καὶ δι' ὀρνίθων ἢ ἄλλων τινῶν στοχαστικῶν συμβόλων· διὸ οἰκείως ἐπὶ τῆς ψυχῆς τὸ τ ί προσέθηκεν ὡς πρὸς τὴν θείαν μαντικήν. Τὸ δὲ ἐ δ υ σ ω π ο ύ μ η ν κ α τ' Ἴ β υ κ ο ν τοιοῦτόν ἐστιν· «οὐ βούλομαι προσκροῦσαι τοῖς θεοῖς καὶ ἁμαρτεῖν παρ' αὐτοῖς διὰ

1 θητικῶν] **schol** Pollux: θητῶν apud Pollucem restituit Bekker, quod fortasse et hic restituendum, sicut fecit Couvr. | ἐκ] Pollux (in nostro loco rest. Couvr.): ὑπὲρ **A recc schol** 2 [δὲ] om. **schol** ‖ 5 κατελέγοντο] Pollux Couvr.: διελέγοντο **A recc schol** ‖ 6 ⟨οὐδὲν⟩ add. Couvr. (om. **A recc schol**) ex Polluce, cuius tamen codd **F S** h. v. omittunt ‖ 22 τι] **A l** Platonis codd : τοι **A**[corr] **c L V**

τὴν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τιμὴν καὶ εὐδοκίμησιν». Ἐδυσωπούμην οὖν ἀντὶ τοῦ ηὐλαβούμην.

37v ξζʹ Δεινὸν ὦ Φαῖδρε 242d

Τρία ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ τῷ τοῦ Λυσίου, καὶ κατ᾿ ἀλήθειαν τὰ τρία· τοῦ γὰρ χειρίστου ἔρωτος ἦν ἐραστὴς καὶ τούτου ἤρα καὶ ἐφήπτετο· τῷ δὲ 5 τοῦ Σωκράτους ⟨...⟩ ὡς πρὸς σύγκρισιν τοῦ τελείου καὶ ὡς θεοῦ ἔρωτος, ἐπειδὴ περὶ τοῦ μέσου ἦν ἔρωτος ὁ λόγος Σωκράτους τοῦ ἐν ἐπιστήμαις καὶ ἀρεταῖς ὁρωμένου καὶ τῇ σώφρονι τῆς ψυχῆς ζωῇ καὶ οὐχὶ τῇ ἐνθουσιαστικῇ. Διὸ καὶ δὶς εἶπε τὸ δεινόν, ὦ Φαῖδρε, δεινόν· δεινὸς μὲν γὰρ τῷ ὄντι ὁ τοῦ Λυσίου λόγος, αἰσχρὸς ὢν καὶ ὑβριστὴς 10 ἔρως, δεινὸς δὲ καὶ ὁ Σωκράτους ὡς πρὸς τὸν ἐνθουσιαστικὸν καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα. Τὰ γὰρ καταδεέστερα καὶ ὑφειμένα ὡς πρὸς τὰ τελειότερα καὶ ὑπέρτερα παραβαλλόμενα εὐήθη καὶ δεινά ἐστι καὶ ὑπό τι ἀσεβῆ, οὐχ ἁπλῶς ἀσεβῆ. Ἀσεβῆ μὲν οὖν λέγει, ἐπειδὴ ὅλως ἐψέγετο ὅπως ποτὲ τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα· εὐλαβὴς γὰρ ἦν 15 σφόδρα, ὡς εἴρηται, περὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα ὁ Σωκράτης· ὑπό τι δὲ καὶ οὐχ ἁπλῶς ἀσεβῆ, ἐπειδὴ οὐ πᾶς ἔρως ἐψέγετο, ἀλλά τις καὶ μερικός· ὁ γὰρ ὑβριστὴς καὶ ἀκόλαστος ἔρως.

Τριῶν οὖν ὄντων πραγμάτων, τῶν τε ὑπὲρ ἡμᾶς οὐσιῶν καὶ τῶν ὁμοστοίχων μὲν ἡμῖν, σεμνῶν δὲ δοκούντων εἶναι (λέγω δὲ τῶν 20 σπουδαίων ἀνδρῶν), τῶν δὲ καταδεεστέρων ἡμῶν οὐσιῶν ἢ ὡντινωνοῦν, τὸ μὲν πρὸς τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς ἁμάρτημα «ἀσεβὲς» ἐκάλεσε, τὸ δὲ πρὸς τοὺς σπουδαίους ἄνδρας τῷ μὴ ὑπεστάλθαι καὶ αἰσχύνεσθαι αὐτοὺς 72 «ἀναιδές», τὸ δὲ πρὸς τὰ καταδεέστερα | [σπουδάζειν] καὶ τὰ μὴ ὄντα πολλῆς σπουδῆς ἄξια πολλὴν καταβάλλεσθαι σπουδὴν «εὐήθειαν» 25 προσεῖπε. Τὸ δὲ καταφαρμακευθέντος ἀντὶ τοῦ· θελχθέντος καὶ τὴν φύσιν καὶ πᾶν τὸ ἄλογον κηληθέντος. Εἶπε γὰρ αὐτὸν καὶ ἐν Συμποσίῳ τὸν ἔρωτα «φιλόσοφον» καὶ «δεινὸν γόητα» καὶ «φαρμακέα» καὶ «σοφιστήν»· «φιλόσοφον» μὲν ὡς τὸ λογικὸν ἡμῶν διεγείροντα ἐπὶ τὰ καλά, «γόητα» δὲ ὡς τὸν θυμὸν καταστέλλοντα, 30 «φαρμακέα» δὲ ὡς τὸ ἐπιθυμητικὸν κηλοῦντα, «σοφιστὴν» δὲ ὡς τὴν

1–2 cf. schol vet 75 C. (eadem schol Ruhnk): ἐδυσωπούμην] ἀντὶ τοῦ ηὐλαβούμην. T W ‖ 16 (ὡς εἴρηται) cf. 74,22 sqq. ‖ 28 *Symp.* 203 C–D

6 ⟨...⟩ "post Σωκράτους deest verbum exprobrandi" Couvr. quod iam animadverterat Fic 8 ὁρωμένου] recc : ἐρωμένου A[a] ‖ 14 οὐχ ἁπλῶς ἀσεβῆ] del. Couvr., tamquam ex l. 17 repetitum ‖ 22 ἡμᾶς] ἡμῶν A[a. c.] ‖ 24 [σπουδάζειν] del. Lucarini[1] ‖ 31 φαρμακέα δὲ L : φαρμακέα A c l V

φύσιν ἀπατῶντα καὶ δελεάζοντα. Φαίδρῳ δέ, ὡς εἴπομεν πολλάκις, ἀνατίθησι τὸν λόγον, καὶ ὅτι κατὰ τοῦ ἔρωτος εἶπε τὸν λόγον εἰ καὶ τοῦ ἀκολάστου, καὶ ὅτι προηγουμένως ἦν καὶ οἰκεία τοῦ Σωκράτους ἐνέργεια ἡ περὶ τὸν ἔνθουν καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα διατριβή. Τὸ δὲ 5 ὥσπερ οὖν ἐστι, θεὸς ἤ τι θεῖον ὁ ἔρως εἴρηκεν ἤτοι ὅτι ἐστὶ καὶ θεὸς ὁ Ἔρως, εἰσὶ δὲ καὶ θεῖοι καὶ δαιμόνιοι ἔρωτες, ἢ ⟨ὅτι⟩ θεὸς μὲν καθ᾽ ἑαυτὸν ὁ ἔρως, θεῖος δὲ ὡς πρὸς τὸ ἐραστὸν ἀνάγων τὸ ὑπέρτερον αὐτοῦ· πάντα γὰρ τὰ καταδεέστερα ἐπὶ τὸ καλὸν καὶ ἐραστὸν ἀναπέμπει καὶ ἐπὶ τἀγαθόν. Τὸ δὲ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντε μηδὲ 10 ἀληθὲς ἐπὶ μὲν τοῦ Λυσίου πάλιν λόγου ἀληθές (τῷ γὰρ ὄντι οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ ἀληθὲς εἶχεν), ἐπὶ δὲ τοῦ λόγου Σωκράτους, ὅτι ὡς πρὸς τὰς προηγουμένας καὶ ἀληθεῖς καὶ ἀναγωγοὺς ἐνεργείας τοῦ ἔρωτος οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ ἀληθὲς εἶχεν οὐδ᾽ ὁ Σωκράτους λόγος· εἰ γὰρ καὶ ἀλήθειάν τινα εἶχεν ὁ Σωκράτους λόγος, ἀλλ᾽ ὡς πρὸς τὸν σώφρονα ἔρωτα καὶ τὸ 15 ψυχικὸν κάλλος τὸ τῶν ἐπιστημῶν τε καὶ ἀρετῶν· ἐπεὶ πρὸς τὸν Ἔρωτα τὸν θεὸν καὶ τὰς βακχείας αὐτοῦ καὶ τὰς ἐνθουσιαστικὰς ἐνεργείας, ἅπερ ἔχουσιν οἱ τῆς παλινῳδίας λόγοι, οὐδὲ ξύμβλητά ἐστι τὰ νῦν τοῦ Σωκράτους ῥήματα.

ξη΄ Ἐμοὶ μὲν οὖν ὦ φίλε 243a

20 Τριῶν ὄντων τούτων, οὐσίας, δυνάμεως, ἐνεργείας, οἱ μὲν θεοὶ μένοντες ἐν ταῖς πρωτίσταις ἑαυτῶν ἐνεργείαις καὶ οὐκ ἐξιστάμενοι αὐτῶν, παράγουσι δευτέρας καὶ τρίτας ἑαυτῶν ἐνεργείας. Εἰ δέ τις προβάλλων ἀφ᾽ ἑαυτοῦ δευτέραν ἢ τρίτην ἐνέργειαν ἀφίσταιτο τῆς πρώτης ἢ καὶ ἐπιλανθάνοιτο αὐτῆς, ἁμαρτάνει, ὥσπερ εἰς κοιλότερα διατρίβων, ἀφεὶς 25 τὰς πρώτας καὶ κυρίας ἐνεργείας. | Εἰ δὲ μὴ μόνον περὶ τὰ δεύτερα 38r διατρίβοι ἀποστὰς τῶν πρώτων, ἀλλὰ καὶ διαστρόφως περὶ αὐτὰ ἀναστρέφοιτο, τῷ ὄντι μέγα τὸ ἁμάρτημα. Οἷον τρεῖς εἰσιν οὗτοι ἄνδρες· ὁ μὲν τῇ θεωρίᾳ σχολάζων, ὁ δὲ δυνάμενος μὲν εἶναι καὶ θεωρητικός, ἀποστὰς δὲ ταύτης καὶ περὶ πολι|τείαν διατρίβων, ὁ δὲ οὐδὲ ὀρθῶς περὶ 73 30 πολιτείαν ἀναστρεφόμενος, ἀλλὰ διαστρόφως καὶ πανούργως· ἀμφότεροι μὲν οὖν ἁμαρτάνουσι καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ὡς τῆς πρωτίστης καὶ

1–2 51,26

3 προηγουμένως] προηγουμένη dubit. Couvr. ‖ 6 ⟨ὅτι⟩ add. Couvr. ‖ 8 αὐτοῦ] Couvr.: αὑτοῦ A recc ‖ 9 λέγοντε] Fic ("Quod vero dicitur, nihil dicunt sanum neque verum") Ast ex Platone: λέγοντα A recc ‖ 11 εἶχεν] εἶπεν Couvr. dubit. | λόγου] recc: λόγως A, ut videtur 13 γὰρ] del. Couvr. ‖ 16–17 ἅπερ ἔχουσιν] ἃ περιέχουσιν Couvr., fort. iam Fic ("quae quidem continent sermones palinodie")

καλλίστης ἐνεργείας ἀφιστάμενοι, ἀλλὰ πλέον ὁ τρίτος τοῦ δευτέρου ἁμαρτάνει. Τῷ μὲν γὰρ δευτέρῳ ῥᾴστη ἦν ⟨ἡ⟩ ἐπὶ τὸν πρῶτον ἀναδρομή, τῷ δὲ τρίτῳ χαλεπή. Ἀναλογεῖ οὖν τῷ μὲν δευτέρῳ ὁ Σωκράτους λόγος, τῷ δὲ τρίτῳ ὁ Λυσίου· τῷ μὲν γὰρ Σωκράτει ἡ ἐπὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἄνοδος, τουτέστιν ἐπὶ τὴν θεωρίαν, ῥᾴστη καὶ εὐμαρής 5 (πρῶτον μὲν γὰρ οὐδὲ τὴν δευτέραν ἐνέργειαν προβάλλων ἀφίστατο τῆς πρώτης· ἔπειτα εἰ καὶ ἀφίστατο, ἀλλ' οὖν οὐ πόρρω αὐτῆς ἦν καὶ περὶ τὴν δευτέραν κατελθών· τοῦ γὰρ ὑποστρέψαι μόνον ἐδεῖτο), τῷ δὲ Λυσίᾳ ἅτε μοχθηρῶς καὶ μιαρῶς ἀναστρεφομένῳ οὐχ εὐμαρής, ἀλλὰ καὶ σφόδρα χαλεπὴ ἡ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄνοδος. Τὸ οὖν καθήρασθαί ἐστι 10 τὸν Σωκράτη τὸ[ν] ἀποθέσθαι τὰς δευτέρας καὶ κοιλοτέρας ἐνεργείας καὶ ὑποστρέψαι ἐπὶ τὰς οἰκείας ἐνεργείας τὰς πρώτας καὶ νοεράς. Διὸ καὶ «ἀρχαῖον» αὐτὸν ἐκάλεσεν· ἐξ ἀϊδίου γὰρ αἱ ψυχαὶ προελθοῦσαι ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἀρχῆς πάλιν εἰς αὐτὴν ὑποστρέφουσιν.

Αὕτη δέ ἐστι καὶ ἡ περὶ τὴν μυθολογίαν ἁμαρτία, τὸ [γὰρ] 15 περὶ τὴν θεολογίαν ἁμαρτεῖν (ἡ γὰρ μυθολογία θεολογία τίς ἐστι)· τὸ οὖν μὴ ἐμφρόνως περὶ τὴν μυθολογίαν ἀνεστράφθαι, τουτέστι τὸ μὴ ἐμφρόνως κατακρατῆσαι τῆς διανοίας τῶν μυθοπλάστων, ἀλλὰ τῷ φαινομένῳ ἕπεσθαι, ἁμάρτημά ἐστι περὶ μυθολογίαν. Ὃ καὶ νῦν ὁ Σωκράτης πέπονθε τὸν ἔρωτα λοιδορησάμενος, εἰ καὶ τὸν ἀκόλαστον, 20 ἀλλ' οὖν τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα. Αὕτη μὲν οὖν ἡ περὶ τὴν μυθολογίαν ἁμαρτία. Καθαρμὸς δὲ ταύτης τῆς ἁμαρτίας τὸ προβαλέσθαι τὰς ἀληθεῖς καὶ ἐνθουσιαστικὰς περὶ τοῦ ἔρωτος ἐννοίας, ἃς περιέχει ἡ παλινῳδία. Διὸ καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ᾠδὴν τὴν πρωτίστην ἐπανέδραμε. 25

Τὰ δὲ περὶ μολυσμῶν καὶ καθαρμῶν ὧδε λεκτέον· περὶ ὃ ὁ μολυσμός, περὶ τοῦτο καὶ ὁ καθαρμός. Ἔστι δὲ ἔννοια μολυσμοῦ ἀλλοτρίου προσθήκη, ἔννοια δέ ἐστι καθαρμοῦ ἀλλοτρίου ἀφαίρεσις. Γίνεται δὲ ὁ μολυσμὸς καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας ἡμῶν ψυχῆς ἄχρι καὶ τῶν ἐξηρτημένων ἐσχάτως ἡμῶν· καὶ πρόσφορος ἑκάστῳ καὶ ὁ καθαρμός. Οἷόν ἐστι καὶ 30 σώματος μολυσμὸς τὸ πηλόν, εἰ τύχοι, καὶ βόρβορον πατῆσαι, καὶ εἰ μή τι ἄλλο προσῇ, ἄχρι τοῦ σώματος ἔσται ὁ μολυσμός· διὸ καὶ εὐίατός ἐστι· λουτρὸν γὰρ εὐθὺς αὐτὸν καθαίρει. Ἔστι καὶ τοῦ πνεύματος μολυσμός· ἀπὸ γάρ τινων ἀτμῶν, εἰ τύχοι, ἐν τοῖσδε τοῖς ἀκαθάρτοις 74 τόποις καὶ ἀπὸ | πράξεών τινων ἀκολάστων διαδίδοται εἰς τὸ πνεῦμα ὁ 35

2 ⟨ἡ⟩ add. Couvr. ‖ 8 κατελθών] Couvr.: κατορθῶν A recc : librorum lect. def. Bernard 11 τὸ[ν] Ast: v. del. Couvr. ("fort. desunt nonnulla in quibus verbum καθαρμός, cui referas αὐτὸν l. 13", cf. ind. s. v. αὐτός) ‖ 15 [γὰρ] del. Moreschini ‖ 23 ἃς] Ast: οὓς A recc 24 πρωτίστην] mirum ‖ 26 ὧδε] τῶδε L V : τῷ c ductu codicis A scilicet omnes decepti

μολυσμός, ὃν ἐπιγινώσκει μόνη ἡ τελεστικὴ καὶ πρόσφορον ποιεῖται ἑκάστου τὸν καθαρμόν. Ἔστι καὶ τῆς ἀλόγου ψυχῆς μολυσμός, ἐπιθυμίαι ἄλογοι καὶ θυμοί, ὧν πάλιν οἱ καθαρμοὶ καὶ διὰ ἠθικῆς φιλοσοφίας καὶ διὰ θεῶν βοηθείας γίνονται. Ἔστι δὲ καὶ τῆς λογικῆς
5 ψυχῆς μολυσμός, ὅταν ἐκ ψευδῶν δοξασμάτων ψευδῆ παρ᾽ ἑαυτῇ συναγάγῃ καὶ ὕθλους ἀποτίκτῃ καὶ ψευδοδοξίας, ὧν ὁ ἔλεγχος καθαρμός ἐστι καὶ ἡ φιλοσοφία μὲν ἀπελατικὴ αὐτῶν, μάλιστα δὲ ἡ παρὰ τῶν θεῶν βοήθεια τελειοῦσα τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸ ἀληθὲς ἄγουσα. Ἐπὶ ἑκάστου δὲ τούτων τῶν μολυσμῶν τρεῖς ἂν εὕροις ἄνδρας καὶ διαφοράς· ὁ
10 μὲν γὰρ μολυνθεὶς καὶ βλαβεὶς οὐκ ᾔσθετο, ὧν ἐν πρώτοις τάξει⟨ς⟩ τὸν Ὅμηρον (πάντως γὰρ ἕπεται τῷ μολυσμῷ βλάβη διὰ τὸ οἰκεῖόν τι δαιμόνιον ἐπίστασθαι τὴν τοιάνδε τοῦ ἀνθρώπου ζωὴν καὶ ἐκείνῳ συντάττεσθαι), ὁ δὲ μολυνθεὶς καὶ βλαβεὶς ᾔσθετο μετὰ τὴν βλάβην, ὧν ἐστιν ὁ Στησίχορος, καὶ οὕτω μετὰ τὸ παθεῖν γνοὺς τὴν βλάβην ἰάσατο·
15 τρίτος δέ ἐστιν ὁ μολυνθεὶς μέν, πρὶν δὲ βλαβῆναι ἰώμενος, ὧν ἐστι Σωκράτης (οὐ γὰρ παραχρῆμα ἕπεται ἡ βλάβη, ἀλλὰ γίνεταί τις μεταξὺ χρόνος). Ὥσπερ οὖν φασιν οἱ ἰατροὶ ὅτι τὰ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἰάματα, καὶ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς ἐναντιώσεως καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ μέτρα, οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα ὁ
20 Σωκράτης, ἐπειδὴ περὶ μυθολογίαν ἦν τὸ ἁμάρτημα καὶ ὁ μολυσμός (γίνεται γὰρ καὶ ἀπὸ ῥημάτων μολυσμός), κατὰ τὸ αὐτὸ πάλιν εἶδος καὶ ἰάσασθαι βούλεται· διὰ γὰρ τῆς μυθολογίας τε καὶ παλινῳδίας ἀποκαθήρασθαι καὶ ἰάσασθαι βούλεται τὸ ἁμάρτημα. Ἀλλὰ πῶς ὁ Σωκράτης ἐμολύνθη διὰ τῶν λόγων, τοῦ ἀγαθοῦ ἕνεκα καὶ τῆς
25 τοῦ νέου ὠφελείας μετὰ φρονήσεως τοὺς λόγους ποιούμενος; | ὁ μὲν γὰρ 38v Λυσίας μεμολύνθω καὶ διὰ τὴν προαίρεσιν, ὁ δὲ Σωκράτης πῶς; ἢ ἐπειδὴ περὶ κοιλοτέρας ἐνεργείας ἑαυτὸν ἐπιδέδωκε καὶ ὅλως ⟨...⟩ κάθαρσιν τῶν ἀλλοτρίων κακῶν καὶ τὴν οἵαν ποτὲ ἀπόβλεψιν εἰς αὐτά, καὶ ὅτι κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἔρωτος εἶπεν, εἰ καὶ τοῦ ἀκολάστου, διὰ
30 τοῦτο καθήρασθαι βούλεται ὡς μολυνθείς. Ὡς γὰρ ὁ ὀρθὸς δικαστὴς κατὰ νόμους καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἕνεκα κολάζων τοὺς ἁμαρτάνοντας δεῖται καθαρσίων, καὶ οὐκ ἂν ἐάν γε σωφρονῇ ἀπὸ κολαστικῆς ἀποφάσεως καὶ φόνου πρὶν καθαρθῆναι ἱερουργίᾳ παραβάλοι, οὕτω δὴ καὶ ὁ Σωκράτης ποιεῖ.

6 ἀποτίκτῃ] l V: ἀποτίκτει A L : non disp. c ‖ 10 πρώτοις] πρώτ c L l : πρώτῃ V ductu codicis A male vel omnino non intellecto | τάξει⟨ς⟩ dubit. Couvr.: cf. 84,10; 94,20 : ceterum τὸν Ὅμηρον sine dubio habuit A sicut recc ‖ 12 ἐπίστασθαι...ζωὴν] ἐφίστασθαι τῇ τοιᾷδε τοῦ ἀνθρώπου ζωῇ Bernard ‖ 27 ⟨...⟩ "manca est oratio" Couvr.: nos hoc loco lac. indicavimus

75 ξθ´ Τῶν γὰρ ὀμμάτων στερηθείς 243a

Περὶ τῆς Ὁμήρου τυφλώσεως διάφοροι φέρονται ἱστορίαι. Οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν καὶ τυφλὸν ἐκ γενετῆς λέγουσι καὶ οὕτω τετέχθαι, οἱ δὲ ποιμαίνοντα παρὰ τῷ τάφῳ τοῦ Ἀχιλλέως πολλάς τινας καταβαλέσθαι εἰς τὸν ἥρω χοὰς καὶ στεφάνους, καὶ παρακαλεῖν αὐτὸν ὀφθῆναι αὐτῷ. Ὁ 5 δὲ ἥρως ὤφθη μετὰ τῆς πανοπλίας λάμπων, καὶ ὁ Ὅμηρος μὴ ἐνεγκὼν τὴν θέαν καὶ τὴν λαμπηδόνα τῶν ὅπλων ἐτυφλώθη. Οἱ δὲ ὅτι, ἐπειδὴ εἶπε περὶ τῆς Ἑλένης ὅτι ἡρπάσθη καὶ ἠγάγετο αὐτὴν Ἀλέξανδρος εἰς τὸ Ἴλιον καὶ ἔσχεν ὡς γυναῖκα, κατὰ μῆνιν τῆς ἡρωίνης ὡς ὑβρισθείσης παρ᾽ αὐτοῦ ἐτυφλώθη. Ἀλλὰ πῶς τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Στησίχορος εἰπὼν εἰς 10 αὐτὴν καὶ τυφλωθεὶς ἀνέβλεψε; φασὶν ὅτι Λοκροὶ καὶ Κροτωνιᾶται ἐπολέμουν πρὸς ἀλλήλους· ἔθος δὲ ἦν τοῖς Λοκροῖς μέρος τῆς στρατιᾶς ἀφρούρητον ἀνιεροῦν τοῖς ἥρωσιν ὡς ἐκείνων φρουρούντων αὐτό· τὸν οὖν Λεώνυμον τὸν στρατηγὸν τῶν Κροτωνιατῶν ἐπιθέσθαι ἐκείνῳ τῷ μέρει ὡς ἀφρουρήτῳ, καὶ τρωθέντα ἐξ ἀδήλου ἀναχωρῆσαι χαλεπῶς 15 διακείμενον ὑπὸ τοῦ τραύματος· ἐλθεῖν οὖν αὐτὸν εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον διὰ θεραπείαν, καὶ λαβεῖν χρησμὸν ὅτι ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται· ἐπανερομένου δ᾽ αὐτοῦ καὶ τίς ὁ τρώσας (καὶ γὰρ ἦν ἄδηλον) ἀκοῦσαι ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς· ἀπελθόντα οὖν αὐτὸν εἰς Λευκὴν τὴν νῆσον (ἦν δὲ αὕτη ἀνειμένη τῷ Ἀχιλλεῖ) ἱκετεῦσαι τὸν ἥρωα καὶ ἰδεῖν κοιμηθέντα τινὰς 20 τῶν ἡρώων καὶ λαβεῖν μὲν παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως θεραπείαν, ἀκοῦσαι δὲ παρ᾽ αὐτῶν εἰπεῖν τοῖς ἀνθρώποις ὅτι· «οὐδὲν λανθάνει θεοὺς οὐδὲ ἥρωας ὧν πράττετε, ὦ ἄνθρωποι»· ἐλθεῖν δὲ καὶ τὴν Ἑλένην καὶ εἰπεῖν ἀπαγγεῖλαι Στησιχόρῳ παλινῳδίαν ᾆσαι ἵνα ἀναβλέψῃ· «καὶ γὰρ τὸν Ὅμηρον δι᾽ αὐτὸ τοῦτο τετυφλῶσθαι ὡς κακηγορήσαντά με»· καὶ οὕτω 25 τὸν Στησίχορον ἀκούσαντα παρὰ τοῦ Λεωνύμου γράψαι τὴν Παλινῳδίαν καὶ οὕτως ἀναβλέψαι. Τί οὖν βούλεται ὁ Πλάτων διὰ τούτων σημαίνειν; οὐ γὰρ δὴ αὐτόθεν καταψηφιούμεθα ὡς Ὅμηρος εἰς τὴν Ἑλένην ἐδυσφήμησε· τίς γὰρ ἄλλος οὕτως ἐπήνεσε τὴν Ἑλένην;

Ἀρτέμιδι γὰρ χρυσηλακάτῳ ἐοικυῖαν 30

αὐτὴν καλεῖ καί

2–27 cf. **schol Siebenk** in append. praef. || 10–27 Stes. T A 42 D. || 30 δ 122

2 Οἱ] Couvr.: αἱ **A recc** || 19 Λευκὴν] nos: Λεύκην **A recc** || 30 ἐοικυῖαν] εἰκυῖα Homerus

Οὐ νέμεσις Τρῶας καὶ ἐυκνήμιδας Ἀχαιούς
τοιῇδ᾽ ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν.

Ῥητέον οὖν ὅτι πρόσωπα μὲν ἐνταῦθα ὁ Πλάτων οὐ προσποιεῖται, οὐδὲ 76
τῶν ἀνδρῶν χάριν ταῦτα παραλαμβάνει ἵνα δείξῃ Στησίχορον μὲν
5 Ὁμήρου βελτίονα, τὸν δὲ Σωκράτη ἀμφοτέρων· οὕτω γὰρ δοκεῖ
δείκνυσθαι δι᾽ ὧν Ὅμηρος μὲν οὐδὲ ᾔσθετο βλαβείς, ὁ δὲ Στησίχορος
αἰσθόμενος τῆς βλάβης ἰάσατο, ὁ δὲ Σωκράτης πρὶν βλαβῆναι ἰάσατο.
Οὐ τῶν ἀνδρῶν οὖν χάριν ταῦτα παραλαμβάνει, ἀλλὰ τρεῖς ἕξεις ἁπλῶς
ἐνταῦθα παραδίδωσι· τὴν μὲν τῷ αἰσθητῷ κάλλει (τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἡ
10 Ἑλένη) [οὕτως οὖν προσχεῖν τῷ αἰσθητῷ κάλλει] ὡς τῷ ἀληθινῷ καὶ
πρώτῳ ὄντι κάλλει προσέχουσαν καὶ μὴ ἀνανεύουσαν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἐν
αὐτῷ ἀποτυφλωθέντα καὶ ἀπομείναντα, κατὰ τὸν μολυνθέντα μὲν καὶ
βλαβέντα, μὴ αἰσθανόμενον δέ, οὗ Ὅμηρος παράδειγμα· τὴν ⟨δὲ⟩
δευτέραν ἕξιν πρῶτον μὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς τῷ αἰσθητῷ κάλλει ὡς τῷ πρώτῳ
15 κάλλει καὶ ὄντως ὄντι πιστεύσασαν, ὕστερον δὲ ἀναμνησθεῖσαν καὶ
ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ νοητὸν ἀναπεμφθεῖσαν κάλλος (διὸ καὶ ἀναβλέψαι),
κατὰ τὸν μολυνθέντα μὲν καὶ βλαβέντα, αἰσθόμενον μέντοι καὶ
ἰασάμενον, ἧς ὁ Στησίχορος εἰκὼν ἐλήφθη· τρίτην δὲ τὴν ἀβλαβῆ μὲν
παντελῶς, ἐκ βραχείας δὲ ἀναμνήσεως καὶ φιλοσοφίας ἑκατέρῳ καὶ τῷ
20 αἰσθητῷ καὶ τῷ νοητῷ κάλλει τὸ πρόσφορον μέτρον ἐπιβάλλουσαν, κατὰ
τὸν μολυνθέντα μέν, πρὶν δὲ βλαβῆναι ταχέως ἰασάμενον, ἧς ὁ
Σωκράτης ἔνδειγμα. Καὶ οὐ δήπου ἑαυτὸν βούλεται ὁ Σωκράτης καὶ
Στησιχόρου καὶ Ὁμήρου ὑπέρτερον δεῖξαι, ἀλλὰ τῶν ἕξεων ἕνεκα τῶν
εἰρημένων ταῖς ἱστορίαις ταύταις ἀποκέχρηται. Κατὰ μὲν οὖν ταύτην
25 τὴν ἀνάπτυξιν καὶ κατ᾽ αὐτὸ τὸ φαινόμενον τῆς ἱστορίας καὶ τὰς
Πλατωνικὰς ἕξεις καταδεέστερος μέν ἐστιν Ὅμηρος, ὑπέρτερος δὲ ὁ
Στησίχορος, πάντων δὲ ὑπερέχων ὁ Σωκράτης. Δυνατὸν δὲ ἑτέρως τὴν
ἀνάπτυξιν ποιησάμενον περὶ τῆς τυφλότητος ἀνάπαλιν τὴν τάξιν τῶν
ἀνδρῶν δεῖξαι, ὑπέρτερον μὲν | πάντων τὸν Ὅμηρον, ὑφειμένον δὲ τὸν 39r
30 Στησίχορον, καταδεέστερον δὲ πάντων τὸν Σωκράτην. Καὶ γὰρ καὶ περὶ
τοῦ Θαμύριδος λέγουσιν ὅτι συναντήσασαι αὐτῷ αἱ Μοῦσαι τυφλὸν
ἔθεσαν, τουτέστι τῆς μὲν αἰσθητῆς καὶ ἔξω τεταμένης ὄψεως αὐτὸν
ἔπαυσαν καὶ τοῦ τὸ αἰσθητὸν κάλλος ἀνυμνεῖν, εἰς δὲ τὸ νοητὸν καὶ τὴν

1–2 Γ 156–157 ‖ 31 de Thamyride cf. B 594–600

10 [οὕτως … κάλλει] del. Couvr.: προσχεῖν iam del. Ast ‖ 12–13 ἀποτυφλωθέντα … ἀπομείναντα … μολυνθέντα … βλαβέντα] "licet genus mire mutetur, nihil corrigendum censeo" Couvr. ‖ 13 ⟨δὲ⟩ add. Couvr. ‖ 15–16 καὶ ἐντεῦθεν] Lucarini[1]: ἐντεῦθεν καὶ A recc
16 διὸ καὶ ἀναβλέψαι] inter cancellos posuit Moreschini: del. Couvr.

ἀφανῆ οὐσίαν καὶ τὸ ὄντως ὂν κάλλος αὐτοῦ τὸ ὄμμα περιήγαγον. Δηλοῖ
77 οὖν ὅτι Ὅμηρος μὲν τυφλὸς ἀπομείνας ἐνέμεινε τῇ | νοητῇ καὶ ἀφανεῖ
ἁρμονίᾳ καὶ ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ κάλλους καὶ ἔξω προφαινομένου περιήχθη
εἰς τὸ νοητὸν καὶ ἀφανὲς κάλλος καὶ ὃ νῷ μόνῳ ἐστὶ ληπτόν· ὁ δὲ
Στησίχορος ἐξ ἀρχῆς μὲν καὶ αὐτὸς ἐθεώρει τὸ νοητὸν κάλλος, ὕστερον 5
δὲ ἐκεῖθεν καταβὰς καὶ ἀποπεσὼν ἐκείνης τῆς θεωρίας θεωρεῖ τὸ
αἰσθητὸν κάλλος· τοῦτο γὰρ σημαίνει κατὰ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν τὸ ἀπὸ
τυφλοῦ αὐτὸν ἀναβλέψαι· ὁ δὲ Σωκράτης προαιρεῖται τὸ περὶ τὸ
αἰσθητὸν κάλλος ἐνθουσιᾶν καὶ αὐτοῦ ἔχεσθαι μόνου καὶ ἀφίστασθαι τῶν
ἄλλων· τοῦτο γὰρ ἂν σημαίνοι τὸ μήπω τυφλωθῆναι αὐτόν, τὸ μήπω 10
ἐνθουσιάσαι περὶ τὸν θεῖον ἔρωτα. Καὶ ὁρᾷς ὅτι σύμφωνος μὲν αὕτη ἡ
ἐξήγησις τῷ πανταχοῦ Σωκράτει ἐξυμνοῦντι τοὺς θεολόγους καὶ τοὺς
ἔνθους ποιητὰς καὶ Ὅμηρον, βουλομένῳ δὲ αὐτοῖς ἕπεσθαι. Διὸ
ὑπέρτερον πάντων ἐδείξαμεν κατὰ ταύτην τὴν ἀνάπτυξιν τὸν Ὅμηρον.
Πλὴν ἡ πρώτη ἀνάπτυξις προσφυεστέρα καὶ οἰκειοτέρα ἐστὶ τοῖς 15
ἐνταῦθα ῥητοῖς. Βέλτιον δὲ καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τὴν κατὰ τὴν Ἑλένην καὶ
τὸ Ἴλιον ἐκθέσθαι καὶ τὸν πόλεμον τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα τι
καὶ ἐκ τούτων σαφὲς εἰς τὰ προκείμενα λάβωμεν. Ἴλιον μὲν οὖν νοείσθω
ἡμῖν ὁ γενητὸς καὶ ἔνυλος τόπος παρὰ τὴν ἰλὺν καὶ τὴν ὕλην «Ἴλιον»
ὠνομασμένον, ἐν ᾧ καὶ ὁ πόλεμος καὶ ἡ στάσις· οἱ δὲ Τρῶες τὰ ἔνυλα 20
εἴδη καὶ αἱ περὶ τοῖς σώμασι πᾶσαι ζωαί, διὸ καὶ «ἰθαγενέες» λέγονται
οἱ Τρῶες· ὡς γὰρ οἰκείαν τὴν ὕλην περιέπουσιν αἱ περὶ τὰ σώματα ζωαὶ
πᾶσαι καὶ αἱ ἄλογοι ψυχαί· οἱ δὲ Ἕλληνες αἱ λογικαὶ ψυχαὶ ἐκ τῆς
Ἑλλάδος, τουτέστιν ἐκ τοῦ νοητοῦ, ἐλθοῦσαι εἰς τὴν ὕλην, διὸ καὶ
«ἐπήλυδες» λέγονται οἱ Ἕλληνες, καὶ κρατοῦσι τῶν Τρώων ἅτε τῆς 25
ὑπερτέρας ὄντες τάξεως. Μάχη δὲ αὐτοῖς γίνεται περὶ τῷ εἰδώλῳ τῆς
Ἑλένης, ὥς φησιν ὁ ποιητής·

> Ἀμφὶ γ᾽ ἄρ᾽ εἰδώλῳ Τρῶες καὶ δῖοι Ἀχαιοί
> δῄουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσφι βοείας,

τῆς Ἑλένης τὸ νοητὸν κάλλος δηλούσης, ἑλενόη τις οὖσα, ἡ ἐφελκομένη | 30
78 εἰς αὐτὴν τὸν νοῦν. Ἀπόρροια οὖν τούτου τοῦ νοητοῦ κάλλους ἐνδέδοται

12–13 cf. *Ion* 533–534 ‖ 19–20 De hac etymologia nihil constat ‖ 21 ξ 203, cf. Bernard
25 (λέγονται) et de hac re nihil scimus ‖ 28–29 Ε 451–452 ‖ 30 Aesch. *Ag.* 687 sqq., cf.
Bernard

7 σημαίνει] ἂν σημαίνοι dubit. Couvr. coll. l. 10 ‖ 8 προαιρεῖται] Lucarini[4]:
παραιτεῖται A recc ‖ 10 σημαίνοι] Couvr.: σημαίνει A recc ‖ 13 βουλομένῳ] Ast:
βουλομένου A recc ‖ 22 ὡς] ita A recc ‖ 28 γ᾽ ἄρ᾽] δ᾽ ἄρ᾽ Homeri codd ‖ 31 αὑτὴν] nos:
αὐτὴν A recc

τῇ ὕλῃ διὰ τῆς Ἀφροδίτης, περὶ ἧς ἀπορροίας κάλλους μάχονται οἱ Ἕλληνες ὡς ἀνθρώπου. Καὶ οἱ μὲν κατακρατήσαντες τῆς ὕλης καὶ κατεξαναστάντες αὐτῆς ἀπέρχονται ἐπὶ τὸ νοητόν, τὴν ὄντως πατρίδα, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ καθάπτονται, οἵα δὴ ⟨ἡ⟩ τῶν πολλῶν ζωή. Ὥσπερ οὖν ἐν
5 Πολιτείᾳ ὁ προφήτης προλέγει ταῖς ψυχαῖς πῶς ἂν ἀναχθῶσι καὶ τὰς μυριέτεις καὶ χιλιέτεις τῶν ψυχῶν περιόδους, οὕτω καὶ ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὁ Κάλχας προλέγει διὰ δέκα ἐτῶν ἐπανιέναι, τοῦ δέκα ἀριθμοῦ τελείας περιόδου σύμβολον φέροντος. Καὶ ὥσπερ ἐν τοῖς βίοις, τῶν ψυχῶν αἱ μὲν διὰ φιλοσοφίας, αἱ δὲ δι᾽ ἐρωτικῆς, αἱ δὲ διὰ τοῦ βασιλικοῦ
10 καὶ πολεμικοῦ ἀνάγονται, οὕτω καὶ οἱ Ἕλληνες οἱ μὲν διὰ φρονήσεως, οἱ δὲ τῷ πολεμικῷ ἢ ἐρωτικῷ κατορθοῦσι, καὶ διάφορος αὐτοῖς γίνεται ἡ ἐπάνοδος. Ἔχομεν οὖν καὶ τούτων, ὡς ἐν τοῖς προκειμένοις, μετρίαν ἀνάπτυξιν, περὶ ὧν οὐκ ἀπεικός ⟨...⟩ ἐνδείκνυσθαι τὸν Πλάτωνα διὰ τῆς εἰς τὴν Ἑλένην παλινῳδίας συμφώνως τοῖς προκειμένοις ὅτι οὐχ ὁ περὶ
15 τὸ αἰσθητὸν καὶ ἔνυλον κάλλος διατρίβων καὶ τὸ ἐν συνθέσει καὶ ἔξω ῥέον περὶ τὸ ὄντως ὂν κάλλος διατρίβει, ἀλλὰ δεῖ τούτου μὲν ἀποστῆναι τοῦ ἔρωτος καὶ κάλλους, κἂν ψυχικὸν ᾖ καὶ ἀϋλότερον ὡς πρὸς τὸ αἰσθητόν, περιάγειν δὲ ἑαυτὸν ἐπὶ τὸν ἐνθουσιαστικὸν καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα ⟨καὶ⟩ ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος καὶ τὴν ἐν τῷ ὅ ἔστιν αὐτὴν ἀλήθειαν τὴν
20 ὡς θεόν, ὥς φησιν ἐν τῇ παλινῳδίᾳ. Τὸ δὲ ἅτε μουσικὸς ὢν ἔγνω τὴν αἰτίαν ἀντὶ τοῦ· ἅτε μελοποιὸς ὢν καὶ τὴν ἁρμονίαν ἐπεσκεμμένος τοῦ παντός. Τὸ δὲ ἐγὼ οὖν σοφώτερος ἐκείνων γενήσομαι οὐχ ἁπλῶς εἶπεν, ἀλλὰ προσέθηκε κατ᾽ αὐτό γε τοῦτο· οὐ γὰρ τῆς ἐμμελείας καὶ εἰρωνείας ἦν Σωκράτους τὸ ἑαυτὸν
25 εἰπεῖν σοφώτερον τῶν ποιητῶν, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ κατ᾽ αὐτό ⟨γε τοῦτο⟩, τουτέστι τὸ αἰσθέσθαι πρὶν βλαβῆναι τὸ ἁμάρτημα. Λέγει δὲ βλάβην τὸ ἐναπομεῖναι τῷ αἰσθητῷ καὶ φαινομένῳ κάλλει, κἂν περὶ τὸ μέσον κάλλος τὸ ἐν ψυχῇ σώφρονι ἀναστρέφηται· δεῖ γὰρ καὶ ἀπὸ τούτου ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὸν ὑψηλότερον καὶ ἐνθουσιαστικὸν ἔρωτα καὶ τὸ
30 νοητὸν κάλλος εἰς ὃ ἀνάγει ὁ ἔρως, ὃ καὶ ὑμνήσει ἐν τῇ παλινῳδίᾳ ὁ Σωκράτης. Τὸ δὲ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, ἐπειδὴ μέλλει τὸν ἀναγωγὸν ἔρωτα τὸν ὡς θεὸν ἀνυμνεῖν, εἴωθε δὲ συσχηματίζεσθαι τοῖς λόγοις· εἰ δὲ λέγοις γυμνὸν τὸ | ἄφετον ὅτι εὔλυτος αὐτοῦ γίνεται ἡ διάνοια πρὸς τὰ 79
ὑπέρτερα ἐνεργοῦσα, μερικὴ δὲ καὶ ἀσθενὴς καὶ οἷον ἐγκεκαλυμμένη |

5 *Respubl.* 617–619 ‖ 6–8 B 319–329 ‖ 8 sqq. *Respubl.* l. c. ‖ 19 247 E

4 ⟨ἡ⟩ add. Couvr. ‖ 13 ⟨...⟩ lac. indic. Couvr. ("verba περὶ ὧν [ἧς, ut opinor] οὐκ ἀπεικὸς videntur corrupta aut saltem mutila") ‖ 18 ⟨καὶ⟩ add. Couvr. ‖ 19 ἔστιν] ἔστιν ⟨ὂν ὄντως⟩ Ast | αὐτὴν] ὄντως Couvr. ‖ 25–26 ⟨γε τοῦτο⟩ add. Couvr. ‖ 29 ἐπὶ] c: καὶ ἐπὶ A L l V

39v περὶ τὰ καταδεέστερα καὶ κοιλότερα στρεφομένη, ἔχοι ἂν καὶ οὕτω πολλὴν ἀλήθειαν ὁ λόγος.

ο´ Καὶ γὰρ ὠγαθὲ Φαῖδρε 243c
Ἔφαμεν ὅτι τρία ἐγκαλεῖ ἑκατέρῳ τῶν λόγων, ὅτι ἀσεβής, ὅτι εὐήθης, ὅτι ἀναιδής. Εἰπὼν περὶ τῶν δύο, νῦν περὶ τῆς ἀναιδείας λέγει τοῦ 5 λόγου, ὅτι οὐκ αἰσχύνεται τοὺς γενναίους τῶν ἀνθρώπων. Γεννάδας δὲ λέγει τοὺς εὐγενῆ ἔρωτα ἐρῶντας καὶ σώφρονα καὶ κόσμιον. Τὰ δὲ τῶν ναυτῶν ἤθη εἴωθε Πλάτων κακίζειν ὡς ἄνανδρα καὶ ἀγεννῆ καὶ διεφθαρμένα ἤθη· διά τοι τοῦτο καὶ ἐκ τῆς αὐτοῦ πολιτείας ἐξέβαλε τὸ ναυτικόν. Τάξειας δ' ἂν τοὺς ναύτας ἀνάλογον τοῖς ἐνύλοις εἴδεσι καὶ 10 ταῖς περὶ τὰ σώματα ζωαῖς, ὡς ἐν ὑγρῷ, τουτέστι τῇ γενέσει, ἀεὶ τὴν διατριβὴν ποιουμένους· διὸ καὶ ἀφίστασθαι αὐτῶν κελεύει. «Πότιμον» δὲ «λόγον» τὸν ἀπὸ νοῦ καὶ θεῶν ἐκάλεσε καὶ τὸν περὶ τὴν ἐκείνων θεωρίαν ἀναστρεφόμενον· «ἁλμυρὸν» δὲ τὸν περὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ ἔνυλα διατρίβοντα· διὸ ἐκεῖνος μὲν τρέφει καὶ ἀνάγει τὸ τῆς ψυχῆς 15 πτέρωμα, ὡς ἐν τῇ παλινῳδίᾳ φησίν, οὗτος δὲ φθίνειν ποιεῖ καὶ διόλλυσι. Τὸ δὲ ἐκ τῶν ὁμοίων δηλοῖ μὲν ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ἴσων ἐπιχειρημάτων· καὶ γὰρ εἶπεν αὐτὸς ἀνωτέρω ὅτι ὅσα τὸν ἕτερον λελοιδορήκαμεν τῷ ἑτέρῳ τἀναντία τούτων ἀγαθὰ πρόσεστι, σημαίνει δὲ καὶ τὸ αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν δεῖν ἐξετάζεσθαι τὰ 20 ὀνόματα καὶ μὴ μετὰ προσθήκης τινός. Οἷον ἐὰν βούλῃ συγκρῖναι ὑγίειαν καὶ πλοῦτον, μὴ λάβῃς ὑγίειαν μὲν παρὰ ἀδίκῳ καὶ ἀκολάστῳ ἀνθρώπῳ, πλοῦτον δὲ παρὰ σώφρονι· οὐκέτι γάρ ἐστιν ὑγείαν καὶ πλοῦτον συγκρίνειν, ἀλλὰ ἀκολασίαν καὶ σωφροσύνην. «Καὶ οὖν καὶ νῦν, ὦ Λυσία, ἐὰν συγκρῖναι θέλῃς τὸ ἐρᾶν τῷ μὴ ἐρᾶν, μὴ λάβῃς τὸ μὲν ἐρᾶν 25 ἐπὶ τοῦ ἀκολάστως ἐρᾶν, τὸ δὲ μὴ ἐρᾶν ἐπὶ τοῦ σωφρόνως, ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὑτὸ καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ ἐρᾶν καὶ τὸ μὴ ἐρᾶν· ὀφθήσεταί σοι γὰρ τὸ ἐρᾶν πάντως ἄμεινον· εἰς ταὐτὸ γὰρ ἔρχεται τὸ ἁπλῶς ἐρᾶν τῷ σωφρόνως καὶ θείως ἐρᾶν». Τοῦτο οὖν ἐστι τὸ ἐκ τῶν ὁμοίων τὸ αὐτὰ ἐφ' ἑαυτῶν κρίνειν τὰ πράγματα καὶ μὴ μετὰ προσθήκης τινὸς 30 ἔξωθεν. Ὁ δὲ Φαῖδρος ἐπαγγέλλεται πείσειν τὸν Λυσίαν γράψαι καὶ

4 76,4 ‖ 8 *Pol.* 302 A: *Respubl.* 488 B ‖ 9–10 *Leges* 704 A–C ‖ 15–16 246 E ‖ 18–20 241 E

5 Εἰπὼν] Εἰπὼν ⟨οὖν⟩ Couvr. ‖ 15 ἀνάγει] "fort. ex Platone αὔξει vel αὐξάνει legendum" Couvr. ‖ 18 καὶ γὰρ] Couvr.: ὡς γὰρ A recc : cf. Lucarini[4] ‖ 20 τὸ] recc : τὰ Aa 21 ὀνόματα] Aa recc : πράγματα Couvr. | βούλῃ] v: βούλει A recc ‖ 28 πάντως] Lucarini[1]: πάντων A recc

τὸν τοῦ ἐραστοῦ ἔπαινον· συνάγει γὰρ ἑαυτῷ πανταχοῦ τὸν Λυσίαν· ὁ μὲν γὰρ Σωκράτης | τὸν Φαῖδρον ἀνάγει, ὁ δὲ Φαῖδρος τὸν 80 Λυσίαν· οὐκ ἀμέσως γὰρ τὰ τελευταῖα πρὸς τὰ πρῶτα ἐπιστρέφει, ἀλλὰ δεῖται τῶν μέσων, εἰ καὶ τὰ ὑπέρτερα πᾶσιν ἀμέσως πάρεστιν, ὅσον ἐπὶ 5 τῇ ἑαυτῶν δυνάμει. Τὸ δὲ ἕωσπερ ἂν ᾖς ὃς εἶ ἀντὶ τοῦ· «ἕως ἂν ᾖς φιλόλογος καὶ θέλῃς μοι ἕπεσθαι καὶ ἔχεσθαί μου». Τὸ δὲ οὗτος παρὰ σοὶ μάλα πλησίον λέγει μὲν ὅτι· «ἐγὼ πάρειμί σοι ὅταν βούλῃ· ἀεὶ γάρ σου ἔχομαι»· πρὸς γὰρ Φαῖδρον ἦν καὶ ὁ προειρημένος ἤδη λόγος καὶ ὁ νῦν μέλλων ῥηθήσεσθαι, σημαίνει δὲ ὅτι 10 οἱ καθόλου λόγοι ἐν τῇ διεγηγερμένῃ ψυχῇ ἀεὶ πρόχειροί εἰσιν ὅταν βούληται. Ὁ δὲ Σωκράτης πρὸς ἁπλῶς παῖδα διαλέγεται πᾶσαν διὰ τούτου τὴν νεολαίαν τελειῶν.

οα´ Οὑτωσὶ τοίνυν ὦ παῖ καλέ 243e

Τὸ ταὐτὸν καὶ ἕτερον τούτου τε τοῦ λόγου καὶ τοῦ προειρημένου 15 θεασώμεθα. Κοινὸν μὲν οὖν αὐτοῖς καὶ ταὐτὸν τὸ περὶ ἔρωτος εἶναι καὶ | τῆς τοῦ καλοῦ θεωρίας· ἐρωτικοὶ γάρ εἰσιν ἄμφω οἱ λόγοι. Διαφέρουσι δὲ 40r ὅτι ὁ μὲν προειρημένος τὸ ψυχικὸν ἐθεώρει κάλλος τό τε ἐν ἐπιστήμαις καὶ ἀρεταῖς καὶ τὸν σώφρονα ἔρωτα τὸν τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἑαυτὴν θεωρούσης, ὁ δὲ μέλλων ῥηθήσεσθαι τὸ νοητὸν ἐπισκέπτεται κάλλος καὶ 20 τὸν ὑπερουράνιον τόπον ἀνυμνεῖ καὶ τὸν θεῖον καὶ ἀναγωγὸν ἔρωτα· καὶ ὅλως ὁ μὲν περὶ τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς ἀναστρέφεται, ὁ δὲ ἐπὶ τὰ ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἀνατείνεται εἴδη. Πάλιν κοινὸν αὐτοῖς τὸ καθαρτικοῖς εἶναι ἀμφοτέροις· διαφέρουσι δὲ ὅτι ὁ μὲν παντὸς τοῦ φαινομένου καὶ ἔξω κάλλους ἀπεῖργε καὶ τὸν διάστροφον ἐξεκάθαιρεν 25 ἔρωτα (ἐβούλετο γὰρ αὐτὸν εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέψαι καὶ εἰς τὸ ψυχικὸν περιαγαγεῖν κάλλος), ὁ δὲ νῦν καὶ τὸ ψυχικὸν ἀφαιρεῖ κάλλος καὶ πᾶν τὸ πεπληθυσμένον, εἰς δὲ τὸ ἡνωμένον καὶ τὸν νοῦν ἀναπέμπει καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἓν τῶν θεῶν. Πάλιν δ᾽ αὖ καὶ τοῖς προσώποις πρὸς οὓς λέγεται κοινωνοῦσι καὶ διαφέρουσι· καθὸ μὲν γὰρ Φαῖδρος ἦν ὁ κἀκεῖνον ἀκούων 30 τὸν λόγον καὶ τοῦτον, κοινωνοῦσι καὶ κατὰ τοῦτο· καθὸ δὲ οὐχ ὁ αὐτός ἐστι καὶ ὅμοιος Φαῖδρος ὁ πάλαι καὶ νῦν, ταύτῃ διαφέρουσιν· ἐν μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ λόγῳ Σωκράτους οὔπω ἦν κεκαθαρμένος ὁ Φαῖδρος (ἐβούλετο γὰρ ἐκεῖ αὐτὸν καθῆραι καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέψαι), ἐνταῦθα

20 247 C

8 βούλῃ] v: βούλει A recc : σὺ βούλῃ Plato ‖ 12 τελειῶν] τελέσων dubit. Couvr. ‖ 17 τό τε ἐν ἐπιστήμαις] τὸ ἐν ἐπιστήμαις τε dubit. Couvr. ‖ 18 τῆς] Couvr.: ὡς A recc 25 ἐβούλετο] c L l: ἐβούλεται A V

δὲ ὡς ἤδη κεκαθαρμένος καὶ ἑαυτὸν θεωρήσας καὶ τὸ ἐν ψυχῇ κάλλος οὕτω παραλαμβάνεται ὁ Φαῖδρος. Διὸ ἐκεῖ μὲν ἀορίστως ὁ παῖς λαμβάνεται καὶ ὡς πρὸς ἀπόντα διαλέγεται· ἦν οὕτω δὴ παῖς, μᾶλλον δὲ μειρακίσκος μάλα καλός, καὶ πάλιν περὶ
81 παντός, | ὦ παῖ, μία ἀρχή· ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐπιζητεῖ τὸν 5
παῖδα ὡς ἤδη κεκαθαρμένον, καὶ ὡς θεασάμενον τὸ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ κάλλος «καλὸν» αὐτὸν προσαγορεύει· οὑτωσὶ τοίνυν, ὦ παῖ καλέ, ἐννόησον. Καὶ ἐκεῖνον μὲν τὸν λόγον οὔ φησιν εἰρηκέναι ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ Φαῖδρον τὸν Πυθοκλέους τοῦ Μυρρινουσίου διὰ τοῦ Σωκράτους στόματος, τοῦτον δὲ ἑαυτῷ περιτίθησι. Λάβοις δ' ἂν 10
καὶ ἐκ τῆς τῶν ὀνομάτων ἀναπτύξεως τὴν διαφοράν· τὸ μὲν γὰρ Φαίδρου ὄνομα τοῦ φαινομένου κάλλους τοῦ προσηνοῦς καὶ φαιδροῦ ἐστι σημαντικόν· τὸ δὲ Πυθοκλέους ἐπειδὴ τῷ διὰ τῆς ἀκοῆς εἰσρέοντι κάλλει ἐγάννυτο ὁ Φαῖδρος (τῇ γὰρ συνθήκῃ τῶν ῥημάτων τοῦ Λυσίου)· τὸ δὲ Μυρρινουσίου τὸ γήϊνον καὶ ἔνυλον σημαίνει· ἡ γὰρ 15
μυρρίνη δένδρον ἐστὶ χθονίων θεῶν ταῖς περιπεζίοις αὐτῶν δυνάμεσιν ᾠκειωμένον. Ἐκ πάντων οὖν τούτων δηλοῦται ὅτι οὐ περὶ τὸ πρῶτον καλὸν εἶχεν ὁ πρότερος λόγος, ἀλλὰ περὶ τὸ μέσον καὶ ἔσχατον ὡς ἐν καλοῖς, ὁ δὲ νῦν περὶ τὸ πρῶτον καλὸν ἀναστρέφεται καὶ τὸ ὄντως ὂν καὶ ἁπλοῦν καὶ βέβαιον. Ὁ μὲν γὰρ «Στησίχορος» τὸ στάσιμον καὶ βέβαιον 20
τοῦ νοητοῦ κάλλους δηλοῖ περὶ ὃ μένον περιχορεύει τὰ ἄλλα καλά. Εὐφήμου δέ, τοῦ ἀξίου εὐφημίας· Ἱμεραίου δέ, τοῦ ἐπεράστου· πάντα γὰρ ταῦτα ἔχει τὸ νοητὸν κάλλος εἰς ὃ ἀναπέμπει ὁ νῦν Σωκράτους λόγος.

3–5 237 B ‖ 14 234 D

ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΡΟΝ ΣΧΟΛΙΩΝ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

5 α´ Οὐκ ἔστ᾽ ἔτυμος λόγος 244a 40v

Ἤρξατο μὲν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς τῷ Στησιχόρῳ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς 83
παλινῳδίαν γράφει εἰς τὸν Ἔρωτα, ὥσπερ ὁ Στησίχορος εἰς τὴν
Ἑλένην. «Οὐκ ἔτυμον» δὲ εἶπε τὸν πρότερον λόγον, ἀλλὰ ψευδῆ, καίτοι
γε ὄντα ὅπῃ ἠλήθευεν, ἐπειδὴ περὶ τὸ αἰσθητὸν καὶ ἔξω φαινόμενον
10 ἀπέβλεπε κάλλος· διὸ συναναπέφυρται τῷ ψευδεῖ. Ἀσφαλῶς δὲ εἶπε τὸ
παρόντος· οὐ γὰρ ἁπλῶς εἶπε «ψευδής ἐστιν ὁ λόγος ὃς ἂν μὴ τῷ
ἐρῶντι χαρίζηται», ἀλλ᾽ ὃς ⟨ἂν⟩ παρόντος ἐραστοῦ τῷ μὴ
ἐρῶντι φῇ δεῖ⟨ν⟩ χαρίζεσθαι. Εἶτα ἐπειδὴ ἄνω καὶ κάτω
τούτῳ μόνῳ ἐχρῆτο τῷ ἐπιχειρήματι ὁ Λυσίας, λέγων μὴ δεῖν
15 χαρίζεσθαι τῷ ἐρῶντι, ἐπειδὴ ὁ μὲν ἐρῶν μαίνεται, ὁ δὲ μὴ ἐρῶν
σωφρονεῖ, ἐχρῆτο δὲ αὐτῷ καὶ Σωκράτης (εἶπε γὰρ καὶ αὐτὸς ὅτι οὐ
δυνατὸν πάντῃ ἕτερα παρὰ τοῦ Λυσίου λέγειν, ἀλλ᾽ ἔστιν ὅπῃ τοῖς αὐτοῖς
ἀνάγκη χρήσασθαι), ἐπειδὴ οὖν καὶ αὐτὸς ἐχρήσατο πρὸς πολλοῖς
ἄλλοις ἐπιχειρήμασι καὶ τούτῳ, τῷ ὅτι ὁ μὲν ἐρῶν μαίνεται, ὁ δὲ
20 μὴ ἐρῶν σωφρονεῖ, δείκνυσι μὴ ὂν ἁπλοῦν τὸ τῆς μανίας ὄνομα·
τριττὸν γὰρ τοὐλάχιστον· τὸ μὲν ὑπέρτερον καὶ κρεῖττον τοῦ σωφρονεῖν,
τὸ δὲ ἐν τῇ αὐτῇ συστοιχίᾳ τοῦ σωφρονεῖν, ὃ καὶ κατά τι πλεονεκτεῖ καὶ
κατά τι πλεονεκτεῖται ὑπὸ τοῦ σωφρονεῖν, τὸ δὲ καταδεέστερον τοῦ
σωφρονεῖν. Ἐπειδὴ τοίνυν πάντα τὰ ἐπιχειρήματα ἐν τοῖς ἄνω λόγοις ἐκ
25 τοῦ | μαίνεσθαι αὐτὸν καὶ ἐξεστηκέναι ἐλαμβάνετο, αὐτὸ τοῦτο λαβὼν ὁ 84
Σωκράτης δείκνυσιν οὐχ ἁπλοῦν ὂν τὸ τῆς μανίας ὄνομα. Ἢ γὰρ
μόνως κακόν ἐστιν ἢ μόνως ἀγαθόν (τοῦτο γὰρ ἦν ἁπλοῦν εἶναι) ἢ

16 (εἶπε) 235 E

10 ψευδεῖ] A recc: ψεύγει a (non Aa sicut dicit Couvr.) ‖ 12 ⟨ἂν⟩ ex Plat. add. Couvr.
13 φῇ] μᾶλλον φῇ Plato | δεῖ⟨ν⟩ ex Plat. Couvr. ‖ 16 καὶ Σωκράτης] ὁ Σωκράτης c, quod
in editionem Astianam irrepsit, unde de καὶ ὁ Σωκράτης cogit. Couvr. ‖ 22 τὸ] τω Aa. c. V
τοῦ] τῷ l Couvr. ‖ 27 ἦν] ⟨ἂν⟩ ἦν Couvr.

καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. Εἰ μὲν γὰρ μόνον κακὸν ἐσήμαινε τοῦτο τὸ ἁπλοῦν, πάντως ἂν χεῖρον ἦν τοῦ σωφρονεῖν· εἰ δ' αὖ πάλιν μόνως ἀγαθὸν ἦν, ἢ κατά τι μὲν ἀγαθόν, κατά τι δὲ κακόν, οὐκ ἀρκεῖ τὸ εἶναι ἀγαθὸν τὴν μανίαν πρὸς τὸ καὶ κρείττω εἶναι τοῦ σωφρονεῖν· τί γάρ, εἰ ἔλαττον ἀγαθὸν εἴη; διὸ δεῖ δεῖξαι ὅτι πρὸς τῷ ἀγαθῷ καὶ μεῖζον ἀγαθόν ἐστι τοῦ σωφρονεῖν· τοῦτο δὴ καὶ ποιήσει, καὶ δείξει ὅτι ἡ κρείττων τοῦ σωφρονεῖν μανία τῶν μεγίστων ἀγαθῶν αἰτία ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ οὐχ ἁπλῶς μέγιστον ἀγαθόν ἐστιν ἡ μανία, ἀλλ' αἰτία καὶ μήτηρ τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐστι. Διὸ καὶ μειζόνως αὐτὴν ἀνυμνεῖ. Εἰ δὲ καὶ ἐκ θεῶν ἐνδίδοται, ὡς ἐρεῖ, τῶν ἀκροτάτων ἀγαθῶν ἂν εἴη αἰτία· εἰ δὲ καὶ ὁ πρῶτος ἔρως καὶ ὁ μέσος καὶ ὁ ἔσχατος ἔκστασιν ἐμποιοῦσι καὶ μανίαν, εἰ καὶ διάφορα τὰ εἴδη τῶν μανιῶν, ἔοικεν αὐτὸ τοῦτο ἴδιον εἶναι τοῦ ἔρωτος, τὸ μανίαν καὶ ἔκστασιν ἐμποιεῖν τῷ κατεχομένῳ ὑπ' αὐτοῦ.

β' Ἥ τε γὰρ δὴ ἐν Δελφοῖς προφῆτις 244a
Τὰ μὲν τῶν ῥητῶν ἐν τοῖς ἑξῆς σαφηνιοῦμεν. Ἐπειδὴ δὲ τέσσαρας μανίας, τουτέστιν ἐνθουσιασμοὺς καὶ κατοκωχὰς ἐκ θεῶν, ἐνταῦθα παραδίδωσιν ὁ Πλάτων, μουσικήν, τελεστικήν, μαντικήν, ἐρωτικήν, πρὸ τοῦ περὶ ἑκάστης εἰπεῖν, περὶ ἐνθουσιασμοῦ πρῶτον ῥητέον, ποῖον μόριόν ἐστιν τῆς ψυχῆς τὸ ἐνθουσιῶν, καὶ εἰ πᾶν μόριον ἐνθουσιᾷ, καὶ εἰ πᾶς ἐνθουσιασμὸς ἐκ θεῶν, καὶ ἐν ποίῳ μορίῳ τῆς ψυχῆς οὗτος ἐγγίνεται ἢ ἄλλῳ τινὶ κρείττονι ψυχῆς. Ποῦ οὖν μάλιστα καὶ τίς ὁ κυρίως καὶ πρώτως λεγόμενος ἐνθουσιασμός;

τῆς δὴ λογικῆς ψυχῆς εἰσι μέρη δύο, τὸ μὲν διάνοια, τὸ δὲ δόξα· πάλιν δὲ τῆς διανοίας τὸ μὲν πεζότατον λέγεται καὶ κυρίως ἐστὶ διάνοια, τὸ δὲ ἀκρότατον, ὃ καὶ νοῦς αὐτῆς λέγεται, καθὸ μάλιστα νοερὰ γίνεται ἡ ψυχή, ὃ καὶ «δυνάμει νοῦν» τινες ἐκάλεσαν. Ἄλλο δέ ἐστιν ὑπὲρ τοῦτο, ὅ ἐστιν ἀκρότατον τῆς πάσης ψυχῆς καὶ ἑνικώτατον, ὃ πᾶσι τὰ ἀγαθὰ θέλει καὶ ἀεὶ ἑαυτὸ ἐπιδίδωσι τοῖς θεοῖς, καὶ ὅπερ ἂν ἐκεῖνοι βούλωνται, τοῦτο ἕτοιμον ἐμποιεῖν· ὃ καὶ ἓν λέγεται τῆς ψυχῆς [ὃ] καὶ ἴνδαλμα φέρει τοῦ ὑπερουσίου |ἑνός, πᾶσαν ἑνίζον τὴν ψυχήν. Ὅτι δὲ καὶ ἀναγκαῖον ταῦτα οὕτως ἔχειν, μάθοιμεν ἂν ἐντεῦθεν· ἡ λογικὴ ψυχὴ παρά τε τῶν πρὸ ἑαυτῆς αἰτίων πάν|των ὑφίσταται, τουτέστι παρὰ νοῦ

26 cf. Aristot. *De an.* 429 a

1 μόνον] μόνως Couvr. || 4 τὸ] τοῦ A^a. c.^ || 15 Τὰ μὲν τῶν ῥητῶν] i. e. "postea singula verba explicabimus" (inde a 98,9 scilicet), quod intellexit Fic ("Verba quidem deinceps exponemus"), vix Bernard || 19 ἐνθουσιῶν] A^corr L^corr l V^corr : ἐνθουσιοῦν A c L l^corr V 29 [ὃ] del. Couvr. || 31 μάθοιμεν] Couvr. : μάθωμεν A^a recc

καὶ θεῶν· ὑφίσταται δὲ καὶ παρ᾽ ἑαυτῆς· ἑαυτὴν γὰρ τελειοῖ. Καθὸ μὲν οὖν ἐκ θεῶν ὑφίσταται, ἔχει τὸ ἕν, ὃ καὶ πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἑνίζει καὶ ἑνοῖ εἰς ἕν, καὶ πρῶτον δέχεται τὰ ἀγαθὰ ἐκ θεῶν καὶ ἀγαθοειδῆ ποιεῖ τὴν πᾶσαν τῆς ψυχῆς οὐσίαν, καθὸ καὶ
5 συνάπτεται τοῖς θεοῖς καὶ ἑνοῦται πρὸς αὐτούς. Καθὸ δὲ ἐκ νοῦ ὑφίσταται, ἔχει τὸ νοερόν, καθὸ ἁπλαῖς ἐπιβολαῖς καὶ οὐ διεξοδικῶς αἱρεῖ τὰ εἴδη, καθὸ καὶ συνάπτεται τῷ ὑπὲρ ἑαυτὴν νῷ. Καθὸ δὲ καὶ ἑαυτὴν ὑφίστησιν, ἔχει τὸ διανοητικόν, καθὸ ἐπιστήμας τε καὶ θεωρήματα πολλὰ γεννᾷ καὶ διεξοδικῶς ἐνεργεῖ καὶ συλλογίζεται ἀπὸ
10 τῶν προτάσεων τὸ συμπέρασμα. Ὅτι γὰρ καὶ ἑαυτὴν ὑφίστησι, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ ἑαυτὴν τελειοῦν· ὃ δὲ εἰς τελειότητα ἑαυτὸ ἄγει καὶ τὸ εὖ εἶναι ἑαυτῷ παρέχει, πολλῷ πλέον τὸ εἶναι αὑτῷ παρέξει· μεῖζον γὰρ τὸ εὖ εἶναι τοῦ εἶναι· εἰ οὖν τὸ μεῖζον ἑαυτῇ παρέχει, πολλῷ πλέον τὸ ἔλαττον παρέξει. Ὁ οὖν πρώτως καὶ κυρίως καὶ ἀληθῶς ἐκ θεῶν ἐνθουσιασμὸς
15 κατὰ τὸ ἓν τοῦτο γίνεται τῆς ψυχῆς, ὅ ἐστιν ὑπὲρ τὴν διάνοιαν καὶ ὑπὲρ τὸν ἐν αὐτῇ νοῦν, ὅπερ ἓν ἐν τῷ ἄλλῳ χρόνῳ παρειμένῳ καὶ καθεύδοντι ἔοικε· τούτου μέντοι τοῦ ἑνὸς καταλαμφθέντος πᾶσα ἡ ζωὴ καταλάμπεται καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ διάνοια καὶ ἡ ἀλογία, καὶ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ σώματος ἴνδαλμα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐνδίδοται.

20 Γίνονται μὲν οὖν καὶ ἄλλοι ἐνθουσιασμοὶ περὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς ψυχῆς δαιμόνων τινῶν αὐτὴν κινούντων ἢ καὶ θεῶν οὐκ ἄνευ δαιμόνων· καὶ γὰρ ἡ διάνοια ἐνθουσιᾶν λέγεται, ὅταν ἐπιστήμας καὶ θεωρήματα ἐξευρίσκῃ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ καὶ ὑπὲρ τὸν ἄλλον ἄνθρωπον· λέγεται καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ φαντασία ἐνθουσιᾶν, ὅταν τέχνας εὑρίσκῃ καὶ ἀποτελῇ
25 παράδοξα ἔργα, οἷον Φειδίας ἐν ἀγαλματοποιΐᾳ καὶ ἄλλος ἐν ἄλλῃ τέχνῃ, ὡς καὶ Ὅμηρος περὶ τοῦ ποιήσαντος τὸν τελαμῶνα εἶπε·

μὴ τεχνησάμενος μηδ᾽ ἄλλο τι τεχνήσαιτο·

λέγεται καὶ ὁ θυμὸς ἐνθουσιᾶν, ὅταν ἐν τῷ πολεμεῖν ὑπερφυῶς ἐνεργῇ·

μαίνετο δ᾽ ὡς ὅτ᾽ Ἄρης ἐγχέσπαλος.

30 Εἰ δὲ καὶ ἐπιθυμήσας τις ἔφαγέ τι ὃ ἀπηγόρευεν ὁ λόγος, κᾆτα ἐκ παραδόξου ὑγίανεν, εἴποις ἂν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἐντεθουσιακέναι ἀμυδρῶς· ὥστε γίνεται καὶ περὶ τὰ ἄλλα μόρια τῆς ψυχῆς ἐνθουσιασμός. Ὁ μέντοι κυρίως καὶ ἀληθῶς ἐνθουσιασμός ἐστιν, ὅταν τὸ ἓν τοῦτο τὸ ὑπὲρ νοῦν τῆς ψυχῆς ἀνεγείρηται πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ἐκεῖθεν 86

27 λ 613 ‖ 29 Ο 605

12 αὑτῷ] Couvr.: αὐτῷ A recc ‖ 16 ὅπερ] ὅ⟨σ⟩περ Ast (scil.: νοῦς), sed cf. 91,8; 177,18

ἐπιπνέηται· ἄλλοτε δὲ ὑπ᾽ ἄλλων κατέχεται θεῶν παρὰ τὰς
ἐπιτηδειότητας ἑαυτοῦ, μᾶλλον δὲ καὶ ἔλαττον κατέχεται, ὅταν ὁ νοῦς ᾖ
ὁ κινούμενος ἢ ἡ διάνοια. Ὥσπερ οὖν ὅταν φιλοσοφίαν τίς ἐστι ζητῶμεν,
μὴ ἀκριβολογούμενοι δὲ ἀλλὰ καταχρώμενοι πολλάκις, καὶ τὴν
μαθηματικὴν ἢ τὴν φυσικὴν ἢ τὴν ἠθικὴν φιλοσοφίαν τε καὶ ἐπιστήμην 5
καλοῦμεν, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ. «Ἐνθουσιασμὸν» γὰρ
εἰώθαμεν λέγειν κἂν ἡ φαντασία ᾖ ἡ κινουμένη. Οἱ μέντοι τὸν
ἐνθουσιασμὸν κράσεσι σωμάτων ἀνατιθέντες ἢ ἀέρος εὐκρασίαις ἢ
ἀναθυμιάσεων διαφοραῖς ἢ καὶ καιρῶν ἢ τόπων ἐπιτηδειότησιν ἢ καὶ τῇ
τῶν κατ᾽ οὐρανὸν περιιόντων ποιήσει, τὰ συναίτια μᾶλλον καὶ ὑλικὰ τοῦ 10
πράγματος ἤπερ τὰ αἴτια τὰ κυρίως λέγουσιν. Ἔχεις οὖν ποιητικὴν μὲν
αἰτίαν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοὺς θεούς, ὑλικὴν δὲ αὐτὴν τὴν ἐνθουσιῶσαν
ψυχὴν ἢ καὶ τὰ ἔξωθεν σύμβολα, εἰδικὴν δὲ τὴν ἐκ θεῶν ἐπίπνοιαν περὶ
τὸ ἓν τὸ τῆς ψυχῆς, τελικὴν δὲ τὸ ἀγαθόν. Ἀλλ᾽ εἰ ἀεὶ βούλονται τὰ
ἀγαθὰ τῇ ψυχῇ οἱ θεοί, διὰ τί μὴ ἀεὶ ἐνθουσιᾷ; ἢ βούλονται μὲν αὐτῇ τὰ 15
ἀγαθά, βούλονται δὲ καὶ τὴν τοῦ παντὸς τάξιν κρατεῖν· καὶ αὐτὴ δὲ οὐκ
ἀεὶ ἐπιτηδεία ἐστὶ διὰ πολλὰς αἰτίας· διόπερ οὐκ ἀεὶ ἐνθουσιᾷ.

Τινὲς δὲ λέγουσι τὴν τελεστικὴν ἄχρι τοῦ ὑπὸ σελήνην φθάνειν· εἰ μὲν
οὖν οὕτω λέγουσιν ὅτι οὐδὲν τῶν ὑπὲρ σελήνην καὶ οὐρανίων εἰς τὸν
ὑποσέληνον τόπον ἐνεργεῖ, ἐναργῶς ἄτοπα λέγουσιν· εἰ δὲ ὅτι οἱ 20
τελεσταὶ οὐ δύνανται ὑπὲρ τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν ἐνεργῆσαι, ἐροῦμεν
ὅτι, εἰ μὲν αἱ λήξεις τῶν ψυχῶν πᾶσαι ὑποσέληνοί εἰσιν, ἀληθὴς αὐτῶν
ἔσται ὁ λόγος, εἰ δέ εἰσι λήξεις ψυχῶν καὶ ὑπὲρ σελήνην (ὥσπερ οὖν
εἰσιν· αἱ μὲν γὰρ ἡλίου ὀπαδοί εἰσιν, αἱ δὲ σελήνης, αἱ δὲ Κρόνου·
ἔσπειρε γὰρ τὰς μὲν εἰς γῆν, τὰς δὲ εἰς ἥλιον, τὰς δὲ ἄλλας 25
ἀλλαχοῦ), δυνατὸν ἔσται τὴν ψυχὴν καὶ ὑπὲρ σελήνην ἐνεργῆσαι. Ὅπερ
γὰρ ἡ ὅλη τάξις αὐτῇ παρέχει πολυχρονίως, τοῦτο δυνήσεται καὶ ἑαυτῇ
παρασχεῖν ὀλιγοχρονίως ἡ ψυχὴ διὰ τελεστικῆς ὑπὸ θεῶν βοηθουμένη·
ὑπὲρ μὲν γὰρ τὴν ἑαυτῆς λῆξιν οὐκ ἄν ποτε ἐνεργήσειεν, ἄχρι δὲ τῆς
87 ἑαυτῆς λήξεως ἐνεργήσειεν ἄν· | ὥσπερ εἰ λόγου χάριν ἡ λῆξις τῆς 30
ψυχῆς ἄχρι φιλοσοφίας ἦν, ἠδύνατο ἡ ψυχή, καὶ μὴ βίον ἑλομένη
φιλόσοφον ἀλλὰ ἄλλον τινά, ἐνεργῆσαί τι καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ βίῳ

25 *Tim.* 42 D

1 παρὰ] περὶ c, quod in editionem Astianam irrepsit, unde κατὰ coni. Couvr. dubitanter
3 ἡ διάνοια] l Couvr. : διάνοια A c L V | οὖν] νῦν A$^{a. c.}$, ut Couvr. videtur | τίς] τί Lucarini
coll. 138,13–14 || 10 περιιόντων] περιόντων A$^{a. c.}$ | ποιήσει] πολήσει dubit. Couvr., sed cf.
Plot. *Enn.* 2.3 titul. || 14 βούλονται] βούλωνται A$^{a. c.}$ || 26 τὴν ψυχὴν] τῇ ψυχῇ A$^{a. c.}$
31 ἠδύνατο] ἠδύνατο ⟨ἂν⟩ dubit. Couvr.

φιλόσοφον. | Λέγονται δὲ εἶναί τινες καὶ ὑπερκόσμιοι ψυχαί. Πῶς 41v
μὲν οὖν ἡ ψυχὴ ἐνθουσιᾷ[ν], εἴρηται.

Πῶς δὲ καὶ ἄγαλμα[τα] λέγεται ἐνθουσιᾶν; ἢ αὐτὸ μὲν οὐκ ἐνεργεῖ
περὶ τὸ θεῖον, ὅ γε ἄψυχόν ἐστιν, ἀλλὰ τὴν ὕλην ἡ τελεστικὴ
5 διακαθήρασα καί τινας χαρακτῆρας καὶ σύμβολα περιθεῖσα τῷ
ἀγάλματι πρῶτον μὲν ἔμψυχον αὐτὸ διὰ τούτων ἐποίησε, καὶ ζωήν τινα
ἐκ τοῦ κόσμου καταδέξασθαι, ἔπειτα μετὰ τοῦτο ἐλλαμφθῆναι παρὰ τοῦ
θείου αὐτὸ παρεσκεύασεν· ὅπερ ἄγαλμα ἀεὶ χρηματίζει ἕως δύνανται
δέχεσθαι οἱ ἐπιτήδειοι· τὸ μὲν γὰρ ἄγαλμα ὡς ἂν τελεσθῇ μένει ἐφεξῆς
10 ἕως ἂν πάντῃ ἀνεπιτήδειον γένηται πρὸς τὴν θεῶν ἔλλαμψιν· ὁ μέντοι
δοχεὺς παρὰ μέρος· νῦν μὲν γὰρ δεξάμενος ἀποπαύεται, αὖθις δὲ πάλιν
ἐμφορεῖται· τὸ δὲ αἴτιον, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ ἐμφορουμένη αὐτὴ ἐνεργεῖ περὶ
τὸ θεῖον, διὸ ἀποκάμνει ὑπὲρ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν ἐνεργοῦσα (ἦ γὰρ ἂν
ἦν θεὸς καὶ ὁμοία ταῖς τῶν ἄστρων ψυχαῖς, εἰ μὴ ἀπέκαμνε), τὸ δὲ
15 ἄγαλμα ὡς ἂν πάθῃ οὕτω μένει ἐλλαμπόμενον, διὸ καὶ ἡ
ἀνεπιτηδειότης αὐτοῦ εἰς στέρησιν παντελῆ χωρεῖ, ἐὰν μὴ πάλιν ἐκ νέας
ὑπὸ τοῦ τελε⟨σ⟩τοῦ τελεσθῇ καὶ ἐμψυχωθῇ.

Ὅτι μὲν οὖν περὶ τὸ ἓν τῆς ψυχῆς γίνεται ὁ κυρίως ἐνθουσιασμὸς καὶ
ὅτι ἐπίπνοια καὶ ἔλλαμψίς ἐστι τῶν θεῶν, ἱκανῶς εἴρηται. Ἐφεξῆς δὲ
20 περὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς χρείας τῶν τεσσάρων μανιῶν διαλάβωμεν, καὶ
διὰ τί τούτων μόνων ὁ φιλόσοφος ἐμνημόνευσεν. Ἆρα ὡς μὴ οὐσῶν
ἑτέρων, ἢ καὶ ταύταις ἀρκούμενος εἰς τὸ προκείμενον; ὅτι μὲν οὖν εἰσι
καὶ ἄλλαι κατοκωχαὶ καὶ μανίαι καὶ αὐτὸς μὲν προιὼν ἐνδείξεται· καὶ ἐν
τοῖς φθάσασι δὲ ἐμνημόνευσεν εἰπών «μὴ ν υ μ φ ό λ η π τ ο ς
25 γ έ ν ω μ α ι »· εἰσὶ δὲ καὶ πανόληπτοι καὶ μητρόληπτοι καὶ
κορυβαντισμοί, ὧν καὶ αὐτὸς ἀλλαχοῦ μνημονεύσει· μόνας δὲ ἐνταῦθα
ταύτας τὰς τέσσαρας παραδέδωκε, πρῶτον μὲν ὅτι καὶ μόναι αὗται
ἀρκοῦσι τῇ ψυχῇ εἰς τὴν οἰκείαν ἀποκατάστασιν, ὡς ἑξῆς εἰσόμεθα,
ἔπειτα ὅτι καὶ τὰς προσεχῶς ἐπιβεβηκυίας τῇ ψυχῇ παραδίδωσι.
30 Πολλαὶ μὲν γὰρ εἰς ἅπαντα τὰ ὄντα καὶ ἀπερίληπτοι τῶν θεῶν αἱ
δόσεις· νυνὶ δὲ τὰς πρὸς τὰς ψυχὰς τῶν θεῶν ἐνεργείας παραδίδωσι·

3–17 cf. Procl. *In Tim.* 1.273.10 sqq. D. || 23–24 (ἐν τοῖς φθάσασι) 238 D || 26 (ἀλλαχοῦ) cf. *Crit.* 54 D: *Ion* 533 E – 534 A: 536 C: *Leg.* 815 C: *Symp.* 215 E

2 ἐνθουσιᾷ[ν] v || 3 ἄγαλμα[τα] Couvr. || 6 καὶ] καὶ ⟨οἷόν τε⟩ Couvr. : καὶ ⟨ἐπιτήδειον⟩ Lucarini[4], sed fortasse ἐποίησε tam cum ἔμψυχον αὐτό quam cum καταδέξασθαι coniungendum, sicut anonymo ephemeridis "Mat. e disc. per l'analisi dei testi class." censori videtur || 8 χρηματίζει] post h. v. lac. indic. Lucarini[4] || 17 τελε⟨σ⟩τοῦ Ast (iam E teste Couvr.) || 19 τῶν θεῶν] A^corr L^corr V^corr : τοῦ θεοῦ A c L l V

παραδίδωσι δὲ καὶ τὰς τέσσαρας ταύτας μανίας οὐχ ὡς οὐχὶ καὶ μιᾶς
88 αὐτῶν | ἀρκούσης, καὶ μάλιστα τῆς ἐρωτικῆς, εἰς τὸ περιαγαγεῖν τὴν
ψυχήν, ἀλλ' ἡ κατὰ τάξιν καὶ βαθμὸν αὐτῶν σειρὰ καὶ ἡ ἐν τάξει
τελειότης τῆς ψυχῆς παραδίδοται νῦν. Ὥσπερ οὖν τὸν τυραννικὸν
δυνατὸν μὲν καὶ ἀθρόον μεταβάλλοντα προθυμίᾳ τε συντόνῳ καὶ θείᾳ 5
μοίρᾳ χρώμενον ἀριστοκρατικὸν γενέσθαι, ἀλλ' ἥ γε κατὰ βαθμὸν αὐτοῦ
ἄνοδος ἀπὸ τοῦ τυραννικοῦ ἐστιν εἰς δημοκρατικόν, καὶ ἀπὸ τούτου εἰς
ὀλιγαρχικόν, εἶτα εἰς τιμοκρατικόν, καὶ τελευταῖον εἰς ἀριστοκρατικόν,
ἀνάπαλιν δὲ ἡ κάθοδος καὶ ἀπόπτωσις, οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα μέλλουσα
ἀνιέναι καὶ ἀποκαταστῆναι ἡ ψυχὴ πρῶτον μὲν τῇ μουσικῇ μανίᾳ 10
κατέχεται, εἶτα τῇ τελεστικῇ, εἶτα τῇ μαντικῇ, καὶ τελευταῖον τῇ
ἐρωτικῇ, ὡς προιόντες γνωσόμεθα. Συμπνέουσι δὲ ἀλλήλαις καὶ δέονται
ἀλλήλων αὗται αἱ τέσσαρες κατοκωχαί· οὕτω πολλή τίς ἐστιν αὐτῶν ἡ
κοινωνία· ἡ μὲν γὰρ τελεστικὴ δεῖται τῆς μουσικῆς (τὰ πολλὰ γὰρ τῶν
κατὰ τὴν τελεστικὴν μαντικὴν ὑπαγορεύει), καὶ πάλιν αὖ ἡ μαντικὴ τῆς 15
τελεστικῆς προσδεῖται (ἡ γὰρ τελεστικὴ τελεῖ καὶ καθιδρύει τὰ
μαντεῖα), ἥ τε αὖ μαντικὴ τῇ ποιητικῇ καὶ μουσικῇ προσχρῆται
(ἔμμετρα γὰρ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀεὶ φθέγγονται οἱ μάντεις), ἥ τε μουσικὴ
πάλιν προσχρῆται τῇ μαντικῇ αὐτοφυῶς, ὡς αὐτός φησι· θεῖον γὰρ
οὖν καὶ τὸ ποιητικὸν ἐνθεαστικὸν ὂν γένος 20
χρησμῳδοῦν πολλῶν τῶν κατ' ἀλήθειαν σύν τισι
Μούσαις καὶ Χάρισιν ἐφάπτεται ἑκάστοτε. Περὶ δὲ
τῆς ἐρωτικῆς καὶ μουσικῆς τί δεῖ καὶ λέγειν; σχεδὸν γὰρ οἱ αὐτοὶ τήν τε
μουσικὴν καὶ τὴν ἐρωτικὴν ἤσκησαν, ὡς ἄνευ ἀλλήλων εἶναι μὴ
δυναμένων, ὥσπερ δὴ Σαπφώ τε καὶ Ἀνακρέων καὶ οἱ ὅμοιοι. Πρόδηλον 25
δὲ ὅτι καὶ ἡ ἐρωτικὴ πάσαις συμβάλλεται, ὅπου οὐ μόνον ταύταις ἀλλὰ
γὰρ ἅπαξ καὶ ἁπλῶς παντὶ ἐνθουσιασμῷ· οὐδένα γὰρ ἐνθουσιασμὸν ἄνευ
τῆς ἐρωτικῆς ἐπιπνοίας συμβαίνει γίνεσθαι. Ὁρᾷς πῶς Ὀρφεὺς πάσας
ἐπιτηδεύσας φαίνεται ὡς δεομένας καὶ ἐχομένας ἀλλήλων·
τελεστικώτατον μὲν γὰρ αὐτὸν καὶ μαντικώτατον παρειλήφαμεν καὶ 30

19–22 *Leg.* 682 A || 27–93,4 Orph. test. 560 B. = I 171 K.

5 μεταβάλλοντα] μεταβαλόντα A[a. c.] || 13 οὕτω] ⟨καὶ⟩ οὕτω Couvr. || 14 μουσικῆς] μαντικῆς Bernard, fort. recte || 15 μαντικὴν] ἡ μαντικὴ Lucarini accepto etiam μαντικῆς 19 ὡς αὐτός φησι] haec ad sequentia, non ad praecedentia, referri vidit Bernard, quae prima verba Platonica in sequentibus deprehendit | θεῖον] θεῖον γὰρ οὖν δὴ καὶ τὸ ποιητικὸν ἐνθεαστικὸν [del. Boeckh] ὂν γένος ὑμνῳδοῦν, πολλῶν τῶν κατ' ἀλήθειαν γιγνομένων σύν τισιν Χάρισιν καὶ Μούσαις ἐφάπτεται ἑκάστοτε Plato || 22 δὲ] Fic ("de amatorio vero furore") Couvr. : γὰρ A recc || 23 δεῖ] δὴ A[a. c.] || 28 Ὀρφεὺς] ὁ Σωκράτης A[a. c.]

ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος κινούμενον, ἔτι ποιητικώτατον ὄν γε δι᾽ αὐτὸ τοῦτο καὶ Καλλιόπης| υἱὸν γενέσθαι φασίν· ἐρωτικώτατός τέ ἐστιν ὡς 42r αὐτὸς λέγων φαίνεται πρὸς τὸν Μουσαῖον καὶ προτείνων αὐτῷ τὰ θεῖα ἀγαθὰ καὶ τελειῶν αὐτόν. Πάσαις οὖν ὤφθη ἡμῖν οὗτος ὁ ἀνὴρ 5 κατασχεθεὶς ταῖς μανίαις· καὶ ἀναγκαίως δὲ τοῦτο συμβαίνει· πολλὴ γὰρ ἕνωσις καὶ σύμπνοια τούτων τῶν θεῶν πρὸς ἀλλήλους τῶν ἐφόρων τούτων τῶν μανιῶν, καὶ πολλὴ οἰκειότης πρὸς ἑαυτούς ἐστι Μουσῶν, Διονύσου, Ἀπόλλωνος, Ἔρωτος.

Τίς οὖν ἑκάστη τῶν μανιῶν, λοιπὸν δεῖ διαλαβεῖν. Πρότερον δὲ 89 10 διαστειλώμεθα ὅτι ἄλλαι μέν εἰσιν αἱ ἔνδον καὶ ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ὁρώμεναι καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν τελειοῦσαι, ἄλλαι δὲ αἱ ἔξω αὐτῆς ἐνέργειαι καὶ τὸν ἔξω ἄνθρωπον καὶ τὴν φύσιν ἡμῶν σῴζουσαι. Ἀναλογίαν δὲ ἔχουσιν αἱ ἔξω τέσσαρες πρὸς τὰς ἔνδον τέσσαρας. Λάβωμεν οὖν πρότερον τὰς ἔνδον καὶ ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς ψυχῆς μόνας, καὶ 15 ἴδωμεν τί δρῶσιν εἰς τὴν ψυχήν· καὶ ἵνα τοῦτο σαφὲς γένηται καὶ ἐν τάξει ληφθῶσιν, ἄνωθεν τὴν κάθοδον καὶ « πτερορρύ⟨η⟩σιν », ὡς αὐτός φησι, τῆς ψυχῆς θεωρήσωμεν.

Ἐξ ἀρχῆς μὲν οὖν καὶ πρῶτον ἥνωτο τοῖς θεοῖς ἡ ψυχή, καὶ τὸ ἓν αὐτῆς ἐκεῖνο συνῆπτο τοῖς θεοῖς. Εἶτα ἀποστᾶσα ταύτης τῆς θείας 20 ἑνώσεως κατῆλθεν εἰς νοῦν καὶ οὐκέτι ἡνωμένως καὶ ἐν ἑνὶ εἶχε τὰ ὄντα, ἀλλὰ ἁπλαῖς ἐπιβολαῖς καὶ οἷον θίξεσι τοῦ νοῦ αὐτῆς αὐτὰ ἤθρει καὶ ἑώρα. Ἔπειτα καὶ τοῦ νοῦ ἀποστᾶσα καὶ εἰς λογισμὸν καὶ διάνοιαν κατελθοῦσα, οὐκέτι οὐδὲ ἁπλαῖς ἐπιβολαῖς αὐτὰ ᾕρει, ἀλλὰ συλλογιστικῶς καὶ μεταβατικῶς καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλου, ἀπὸ προτάσεων ἐπὶ 25 συμπεράσματα ἐρχομένη. Ἔπειτα καὶ τοῦ καθαροῦ λογισμοῦ ἀποστᾶσα καὶ τοῦ ψυχικοῦ ἰδιώματος, κατῆλθεν εἰς γένεσιν καὶ πολλῆς τῆς ἀλογίας καὶ τῆς ταραχῆς ἀνεπλήσθη. Δεῖ οὖν αὐτὴν πάλιν ἐπὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀναδραμεῖν, καὶ ὅθεν κατῆλθεν ἐκεῖ πάλιν ἀνελθεῖν· εἰς δὴ τὴν ἄνοδον ταύτην καὶ ἀποκατάστασιν συμβάλλονται αὐτῇ αἱ τέσσαρες 30 αὗται μανίαι· τὸ τεταραγμένον τῶν μερῶν αὐτῆς καὶ εἰς ἀοριστίαν καὶ εἰς ἀναρμοστίαν ὑπενεχθὲν καὶ πολλῆς ταραχῆς ἀναπλησθὲν εἰς συμφωνίαν καὶ ἁρμονίαν ἄγει ἡ μουσική· ἡ δὲ τελεστικὴ τελέαν καὶ ὁλόκληρον ποιεῖ τὴν ψυχὴν καὶ νοερῶς ἐνεργεῖν παρασκευάζει. Ἡ μὲν

2–4 Musaeus test. 22 B. ‖ 16–17 246 C: 248 C

11 αὐτῆς] A: αὐτῶν a recc ‖ 15 ἐν] ἐν ⟨ᾗ⟩ Ast ‖ 16 πτερορρύ⟨η⟩σιν Lucarini[4]
19 αὐτῆς] αὐτοῖς L V ‖ 23 ᾕρει] ἤθρει Ast, quod arridere possit, sed cf. Lucarini[4]
26 ψυχικοῦ] A l: χυτικοῦ c: τυχικοῦ L: υχικοῦ V (prima littera omissa, sed spatio relicto)
30 τὸ] τὸ ⟨γὰρ⟩ l Couvr.

γὰρ μουσικὴ μόνα τὰ μόρια ἁρμόζει καὶ καταστέλλει, ἡ δὲ τελεστικὴ ὅλην αὐτὴν ποιεῖ ἐνεργεῖν καὶ ὁλόκληρον παρασκευάζει, ὥστε καὶ τὸ νοερὸν αὐτῆς ἐνεργεῖν. Κατελθοῦσα γὰρ ἡ ψυχὴ συντεθραυσμένη καὶ παρειμένη ἔοικε, καὶ ὁ μὲν ταὐτοῦ κύκλος πεπέδηται, τουτέστι τὸ νοερὸν αὐτῆς, ὁ δὲ θατέρου πολλὰς κλάσεις καὶ στροφὰς ὑπομένει, τουτέστι τὸ δοξαστικόν· μερικῶς οὖν καὶ οὐ κατὰ πᾶσαν ἑαυτὴν ἐνεργεῖ. Ἡ οὖν διονυσιακὴ κατοκωχὴ μετὰ τὴν τῶν μερῶν συναρμονίαν τελέαν αὐτὴν ἀπεργάζεται καὶ ποιεῖ κατὰ πᾶσαν ἑαυτὴν ἐνεργεῖν καὶ νοερῶς ζῆν· ἡ δὲ ἀπολλωνιακὴ πάσας τὰς πεπληθυσμένας αὐτῆς δυνάμεις καὶ πᾶσαν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ἓν αὐτῆς ἐπιστρέφει καὶ συνεγείρει (διὸ καὶ Ἀπόλλων εἴρηται ὡς ἀπὸ τῶν πολλῶν ἐπὶ τὸ ἓν ἐπανάγων τὴν ψυχήν)· | ἡ δὲ Ἐρωτικὴ λοιπὸν ἡνωμένην παραλαβοῦσα τὴν ψυχὴν τοῦτο τὸ ἓν τῆς ψυχῆς τοῖς θεοῖς καὶ τῷ νοητῷ κάλλει συνάπτει. Ὁρῶνται μὲν οὖν, ὅπερ εἴπομεν, ἐν ἑκάστῃ καὶ αἱ λοιπαί, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἑκάστη λέγεται· τριῶν γὰρ ὄντων τούτων αὐτῶν τῶν θεῶν τῶν διδόντων ⟨καὶ⟩ τῶν δόσεων αὐτῶν καὶ τριτ⟨τ⟩ῶν τῶν μεταλαμβανόντων, ἐπειδὴ τὰ διδόντα ἥνωται καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἐν ἀλλήλοις ἐστί, διὰ τοῦτο καὶ αἱ δόσεις μετέχουσι καὶ κοινωνοῦσιν ἀλλήλων, καὶ τὸ ὑποδεχόμενον, ὅ ἐστιν ἡ ψυχή, πρὸς πάσας ἐπιτηδείως ἔχει τὰς δόσεις.

Λάβοις δ' ἂν καὶ ἄλλως ἐκ διαιρέσεως τὰς τέσσαρας μανίας· ἐπεὶ γὰρ ἡ ὁλότης τριχῶς, ἢ ὡς ἐν τῷ μέρει ἢ ὡς ἐκ τῶν μερῶν ἢ ὡς πρὸ μερῶν (ἔστι γὰρ μερικῶς τὸ ὅλον, ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος «μικρὸς κόσμος» λέγεται μέρος ὢν τοῦ κόσμου, καὶ ὁ μερικὸς νοῦς πάντα ἔχει τὰ εἴδη ὅσα ὁ παντέλειος· ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν μερῶν ὅλον, ὥσπερ ὁ κόσμος ὁ αἰσθητὸς ἐκ πάντων ἐστὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ· ἔστι δὲ τὸ ὅλον τὸ πρὸ τῶν μερῶν, ὡς τὸ ἐν τῇ φύσει ἢ τῇ ψυχῇ τῇ ὅλῃ ἢ τῷ νῷ εἶδος τοῦ κόσμου, ὡς ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ τεχνίτου τὸ εἶδος τῆς οἰκίας), τοῦ μὲν ὅλου τοῦ ὡς μέρους συναρμοστικαί εἰσιν αἱ Μοῦσαι καὶ ἡ μουσικὴ μανία, τοῦ δ' ὅλου τοῦ ἐκ τῶν μερῶν ὁ Διόνυσος καὶ ἡ τελεστική, τοῦ δ' ὅλου τοῦ πρὸ τῶν μερῶν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ μαντική· ὁ δὲ Ἔρως ἐπὶ πᾶσι τοῦτο τὸ ἓν τῆς ψυχῆς καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν τοῖς θεοῖς ἐνιδρύει, καὶ τοῦτό ἐστιν ἔργον

4 sqq. cf. *Tim.* 36 E–37 C: Procl. *In Tim.* 2.252 sqq. D. ‖ 11 aliter explicatur apud *Crat.* 405 D–E: cf. etiam anonymi *Vitam Platonis* 389.48–49 W. ‖ 12 cf. Procl. *In Tim.* 2.85.29 sqq. D. ‖ 22 cf. Phot. *Biblioth.* Cod. 249.131.33 H.

2 ὅλην…παρασκευάζει] ὅλην αὐτὴν ποιεῖ καὶ ὁλόκληρον καὶ ἐνεργεῖν παρασκευάζει dubit. Couvr. ‖ 7 τῶν] c l: om. A L V ‖ 15 ⟨καὶ⟩ add. Fic Couvr. ‖ 16 τριτ⟨τ⟩ῶν Ast: τρίτων A c: non dispic. L l: τρίτον V ‖ 27 ὡς ἐν] καὶ ἐν Couvr.

τῆς ἐρωτικῆς, συνάψαι τὴν ψυχὴν τοῖς θεοῖς καὶ τῷ ἀφράστῳ αὐτῶν κάλλει.

Λάβοις δ᾽ ἂν καὶ ἐκ τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν τὴν τάξιν· τὴν μὲν γὰρ μονάδα Ἀπόλλωνι ἀνιεροῦσι διὰ τὸ ἑνιαῖον αὐτοῦ τῆς ἐνεργείας, ὡς καὶ ἡ μονὰς ἑνιαίως πάντας ἔχει τοὺς ἀριθμούς· τὴν δὲ τριάδα τῷ Διονύσῳ ὡς τελείαν, ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τέλος ἔχουσαν, ὥσπερ καὶ ὁ Διόνυσος τελέαν ποιεῖ τὴν ψυχήν· ταῖς δὲ Μούσαις τὸν ἐννέα, διότι πάσας τὰς ἁρμονίας καὶ τὰς σχέσεις ἔχει ἐν ἑαυτῷ, ἐπεὶ καὶ πᾶσα ἡ πρόοδος τῶν ἀριθμῶν εἰς τὸν ἐννέα περατοῦται (διὸ καὶ †ἔννεον† αὐτὴν ἐκάλουν), καὶ ὁρᾷς ὅτι ἡ μὲν μονὰς ὡς πρώτη | τὸν τρία τέλειον ποιεῖ, ὁ δὲ τρία τὸν ἐννέα, πρὸ δὲ τῆς μονάδος λάβοις ἂν τὸ ἓν ἀνάλογον τῷ ἔρωτι καὶ τἀγαθῷ, οὗ πάντ᾽ ἐφίεται· εἰς γὰρ τὸ ἓν τὸ τῶν θεῶν ἀνάγει πάντα ὁ Ἔρως. Καὶ τὴν τετράδα δὲ κατ᾽ ἄλλας ἐπιβολὰς τῷ Διονύσῳ ἀνατιθέασι διὰ τὸ πρώτην πάσας ἔχειν τὰς ἁρμονίας (ἐπίτριτον δγ΄, ἡμιόλιον γβ΄, [τὸν] διπλάσιον | δβ΄, [τὸν] τριπλάσιον γα΄, [τὸν] τετραπλάσιον δα΄· τουτέστι διὰ τεσσάρων, διὰ πέντε, διὰ πασῶν, διὰ πέντε καὶ διὰ πασῶν, διὰ δὶς διὰ πασῶν), καὶ διὰ τὸ περιέχεσθαι δὲ καὶ τοὺς ἀριθμοὺς πάντας ἐν ἑαυτῇ· ῥίζα γὰρ πάντων τῶν ἀριθμῶν ἡ τετρὰς διὰ τὸ κατ᾽ ἐπισύνθεσιν τῆς μονάδος ἄχρις αὐτῆς ἀποτελεῖσθαι τὸν δέκα, τὸν δὲ δέκα πάντα εἶναι τὸν ἀριθμὸν καὶ ὅλως «τετρόμματον» καὶ «τετραπρόσωπον» αὐτὸν ἡ θεολογία καλεῖ. Λάβοις δ᾽ ἂν τῶν ἐνθουσιασμῶν τούτων εἰκόνας καὶ ἐκ τῶν λογικῶν θεωρημάτων· τῇ μὲν γὰρ μουσικῇ ἀνάλογον λήψῃ τὴν ὁριστικήν, ἥτις τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ὁρισμὸν αὐτοῦ συναρμόζει ἐκ ζῴου καὶ θνητοῦ καὶ ἀποτελεῖ τὸ εἶδος αὐτοῦ· τῇ δὲ τελεστικῇ τὴν διαιρετικὴν καὶ ἀναλυτικήν, ἥτις διὰ τῶν ὑπαλλήλων γενῶν ἀναπέμπει ἐπὶ τὸ γενικώτατον· τῇ δὲ ἀπολλωνιακῇ καὶ μαντικῇ αὐτὸ τὸ γενικώτατον, ὃ ἀπὸ τῶν πολλῶν εἰς τὸ ἓν τὸ ἑνικώτατον ἀφῖκται. Λάβοις δ᾽ ἂν καὶ πάντων τῶν δέκα γενικωτάτην

42^{v} 91

7 Iambl. *Theol. arithm.* IX, 78 de F. ‖ 13 sqq. Iambl. *Theol. arithm.* IV, 30 de F. 20–21 Orph. fr. 133 B. = II 76 K. (pars altera)

9 περατοῦται] Lucarini: περαιοῦται A recc | †ἔννεον† ἓν νέον Bernard: Ὠκεανὸν Lucarini coll. Iambl. *Theol. arithm.* 77.4 de F. ‖ 15 [τὸν] del. Couvr. (ter) | διπλάσιον] l: διπλασίονα A^{a}c L V ‖ 16 διὰ πέντε^{1}] διὰ γ' Ast, cui obloquitur Ruelle ‖ 17 διὰ δὶς] δὶς D E teste Ruelle, qui hoc modo scribendum censet | δὶς διὰ πασῶν] δὶς διὰ τεσσάρων πασῶν A$^{a. c.}$ ‖ 20 πάντα] παντελῆ dubit. Couvr. ‖ 24 θνητοῦ] "mirum mihi videtur: nam nusquam homo ζῷον θνητόν definitur" Couvr.: vide Bernard ‖ 28 γενικωτάτην] Ast: γενικωτάτων A recc

τὴν ἐπὶ τὸ ὂν τὸ κοινῶς πάντων κατηγορούμενον ἀντὶ τῆς ἐρωτικῆς· πάντα γὰρ ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ ὁ Ἔρως ἀνάγει.

Αὕτη μὲν οὖν ἡ τάξις καὶ αἱ ἔνδον ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ τῶν τεσσάρων τούτων μανιῶν ἐνέργειαι καὶ δυνάμεις. Λάβωμεν δὴ καὶ τὰς ἐκτὸς αὐτῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐνεργείας καὶ ἃ ἀποτελοῦσιν ἔξω περὶ ἡμᾶς. Ἡ μὲν 5 οὖν μουσικὴ ἐμμέτρως τε φθέγγεσθαι ποιεῖ καὶ πράττειν καὶ κινεῖσθαι εὐρύθμως καὶ τὰ κατορθώματα τῶν θείων ἀνδρῶν καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν ἐμμέτρως ᾄδειν, καὶ διὰ τούτων παιδεύει τὸν βίον, ὥσπερ δὴ καὶ ἔνδον συνήρμοζεν ἡμῶν τὰ μέρη τῆς ψυχῆς. Ἡ δὲ τελεστικὴ πᾶν τὸ ἀλλότριον καὶ μολυσματῶδες καὶ βλαβερὸν 10 ἀποδιώκουσα, τέλεον ἡμῶν καὶ ἀβλαβῆ τὸν βίον τηρεῖ, καὶ τὰς μανίας καὶ δαιμονιώδεις φαντασίας †ἀποδιώκουσα†, ὑγιεῖς καὶ ὁλοκλήρους καὶ τελείους ἡμᾶς ποιεῖ, ὥσπερ δὴ καὶ τὴν ἔνδον ψυχὴν τελέαν καὶ ὁλόκληρον ἐποίει. Ἡ δὲ μαντικὴ ἑνιαίως συναιρεῖ τὸ ἐκτεταμένον καὶ ἄπειρον τοῦ χρόνου, καὶ ὡς ἐν ἑνὶ παρόντι τῷ νῦν τὰ πάντα ὁρᾷ, τά τε 15 παρεληλυθότα ⟨καὶ⟩ τὰ ἐνεστῶτα καὶ τὰ μέλλοντα· διὸ προλέγουσα τὰ ἐσόμενα, ἅπερ αὐτὴ ὡς παρόντα ὁρᾷ, ἄπταιστον ἡμῶν ποιεῖ διοδεύειν 92 τὸν βίον· ὥσπερ δὴ καὶ ἔνδον πάσας τὰς πεπληθυσμένας καὶ | πολλὰς ζωὰς καὶ δυνάμεις τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ ἓν συναιρεῖ καὶ ἀνάγει, ἵνα μᾶλλον σῴζηται καὶ συνέχηται. Ἡ δὲ ἐρωτικὴ ἐπιστρέφει τοὺς νέους εἰς ἡμᾶς 20 καὶ εἰς φιλίαν ἡμῶν ἄγει, παιδευτική τις οὖσα καὶ αὐτὴ τῶν νέων, καὶ ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ κάλλους ἐπὶ τὸ ψυχικὸν ἡμῶν κάλλος συνάγουσα τοὺς νέους, καὶ ἀπὸ τούτου ἐπὶ τὸ νοητὸν ἀναπέμπουσα, ὥσπερ δὴ καὶ ἔνδον τὸ ἓν τῆς ψυχῆς τοῖς θεοῖς συνῆπτεν. Ἠπόρησεν ὁ ἑταῖρος Πρόκλος πῶς, εἰ ἐκ διαιρέσεως λαμβάνονται αἱ μανίαι, δυνατὸν ἄλλην εἶναι παρὰ 25 ταύτας. Πρὸς ὃ εἶπεν ὁ φιλόσοφος ὅτι, εἰ καὶ ἐκ διαιρέσεως λαμβάνονται, οὐδὲν κωλύει, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον, ἑκάστην αὐτῶν ὑπὸ πολλῶν κεῖσθαι θεῶν, κατ' ἄλλας μέντοι καὶ ἄλλας ἐπιβολάς. Πῶς δέ, φησί, τὴν τελεστικὴν ἀεὶ προτάττοντες πασῶν τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιτηδεύσεων, καὶ αὐτῆς ⟨τῆς⟩ φιλοσοφίας τῆς ἀνθρωπικῆς ὑπερτέραν αὐτὴν λέγοντες, νῦν 30 καὶ μαντικῆς καὶ ἐρωτικῆς ποιοῦμεν καταδεεστέραν; ἢ πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου πράγμασιν αὐτὴν προτάττομεν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς τῆς ψυχῆς αὐτῆς καθ' αὑτήν. Ἀλλὰ διὰ τί μὴ ὡς ἔνδον ἔχει, οὕτω καὶ ἔξω; καὶ γὰρ ἐλέγομεν εἶναι ἀναλογίαν τοῖς ἔνδον πρὸς τὰ ἔξω. Ἢ

24 cum scilicet Proclus et Hermias Syrianum audiebant ‖ 26 ὁ φιλόσοφος] scil. Syrianus

8 τούτων] τοῦ A$^{a.c.}$ | παιδεύει] V : παιδεύειν A c L l : cf. Lucarini[4] ‖ 9 τῆς] c l : τῆς τῆς A L V ‖ 12 †ἀποδιώκουσα† ex l. 11 huc irrepsit ‖ 16 ⟨καὶ⟩ add. Couvr. ‖ 17 ποιεῖ] c^{corr} l : ποιεῖν A c L V ‖ 27 ἑκάστην] dubit. Couvr. : ἕκαστον A recc ‖ 30 ⟨τῆς⟩ add. Couvr.

ἔστι μὲν ὅπῃ ἔχει τὴν πρὸς τὰ ἔνδον ἀναλογίαν, ἔστι δὲ ὅπῃ οὐκ ἔχει. Προτάττεται μὲν γὰρ πασῶν τῶν ἄλλων ἡ τελεστική, ὅτι δὴ καὶ τὰς ἄλλας πάσας συλλαβοῦσα ἔχει (καὶ γὰρ θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν σύμπασαν καὶ ἐρωτικὴν μέντοι· δεῖ γὰρ αὐτὴν σφόδρα ἐρωτικῶς ἐξῆφθαι
5 αὐτῶν, ἵνα καὶ κατορθω⟨θ⟩ῇ), τὴν μέντοι ἐρωτικὴν τὴν ἔξω μόνην καθ' ἑαυτὴν ἀποδιαλαβόντες οὕτω θεωροῦμεν, καὶ ταύτῃ φαίνεται ἡμῖν καταδεεστέρα τῆς τελεστικῆς. Τῆς τελεστικῆς οὖν ἐὰν ἀποδιαλάβῃς τὰς ἄλλας, πολὺ αὐτὰς καταδεεστέρας αὐτῆς ὄψει. Οὐ δεῖ οὖν τὰς ἀναλογίας κατὰ πάντα παραβάλλειν, ἀλλὰ καθὸ μόνον παραλαμβάνονται· οἷον ὡς
10 εἰ σχήματα παραλαμβά|νοιτο ἀνάλογον κατὰ τὰ ἐμβαδά, μηκέτι δὲ 43r κατὰ τὰς περιμέτρους· οὐ γὰρ πάντως ἀκολουθήσει.

Αὗται μὲν οὖν πᾶσαι αἱ εἰρημέναι μανίαι κρείττους εἰσὶ τῆς σωφρονούσης ψυχῆς. Ἔστι μέντοι τις τῇ σωφροσύνῃ σύστοιχος μανία, ἣν καὶ κατά τι πλεονεκτεῖσθαι ὑπὸ τῆς σωφροσύνης ἐλέγομεν. Κατὰ
15 γὰρ τοὺς μέσους λόγους τῆς ψυχῆς καὶ ἔτι τοὺς δοξαστικοὺς ἐπίπνοιαί τινες γίνονται, καθ' ἃς ὑπὲρ ἐλπίδα ἀποτελοῦσί τινα οἱ τεχνῖται καὶ θεωρήματα εὑρίσκουσιν, ὡς Ἀσκληπιὸς φέρε ἐν ἰατρικῇ καὶ Ἡρακλῆς ἐν πρακτικῇ.| Τῷ θεωρητικωτέρῳ μὲν οὖν δόξει ἡ τεχνικὴ σωφροσύνη 93 πλεονεκτεῖν· κατὰ μέντοι τὴν ἐμὴν κρίσιν τοῖς πᾶσι δοκεῖ ἡ ἔνθους τέχνη
20 κρατεῖν. Ἀλλὰ τί οἱ μὲν ἄλλοι ἐνθουσιασμοὶ πρὸς ὀλίγον γίνονται χρόνον, οἱ δὲ κατὰ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας διαρκεῖς εἰσιν; ἤ, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος ἐλέγομεν ὅτι ἔχει τινὰς χαρακτῆρας καὶ σύμβολα, ἅτινα, ἔστ' ἂν σῴζηται, ἡ πᾶσα τελετὴ ἀεὶ αὐτὸ ἐλλάμπεσθαι ποιεῖ, οὕτω δὴ καὶ ὁ τεχνίτης πρὸς τῇ ἄλλῃ ἐπιτηδειότητι ἔχει καὶ τὰ
25 θεωρήματα, ἅτινα ὥσπερ σύμβολα ἐνόντα τῇ ψυχῇ ἀεὶ αὐτὴν ἐλλάμπεσθαι ποιεῖ· διὰ δὴ τοῦτο δεῖ τὰ θεωρήματα τῶν ἐπιστημῶν καὶ αὐτῆς τῆς μαντικῆς μελετᾶν, ἵν' ὦμεν ἐν προθύροις τῆς τῶν ἐφόρων θεῶν αὐτῶν ἐπιπνοίας.

Ἐκεῖνο μέντοι ἡμᾶς μὴ ταράξῃ, πῶς εἴρηται ὁ Διόνυσος τὸ ὅλον καὶ
30 τέλεον ἡμῖν παρέχειν, καίτοι λεγόμενος τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ διῃρημένου νοῦ καὶ πάσης τῆς μεριστῆς δημιουργίας προστάτης. Ἤ, ὥσπερ δὴ λέγεται ἡ ψυχὴ κατιέναι εἰς γένεσιν κατὰ πρόνοιαν καὶ ἀγαθοειδῆ αὐτῆς προαίρεσιν, κατελθοῦσα μέντοι ἐπὶ πλέον φιλοφρονεῖται τὴν γένεσιν, καὶ διὰ τοῦτο αὐτῇ κακὸν λέγεται εἶναι ἡ
35 κάθοδος, καίτοι οὐχ ἁπλῶς οὖσα κακόν, οὕτω δὴ καὶ τὴν κατ' οὐσίαν διαίρεσιν, τουτέστι τὴν ἑτερότητα τὴν πρὸς τὰς ἄλλας ψυχάς, ὑπὸ τοῦ

5 κατορθω⟨θ⟩ῇ Couvr. ‖ 18 πρακτικῇ] πυκτικῇ Ast, fort. recte ‖ 21 οἱ δὲ] A^corr c : ὁ δὲ A L l V

Διονύσου λαβοῦσα καὶ ὑποστᾶσα, ἐπὶ πλέον ἑαυτὴν διαιρεῖ καὶ μερικωτέραν ποιεῖ, ὥστε μηκέτι κατὰ πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις ἐνεργεῖν· τὸ ὅλον οὖν καὶ τέλεον λέγεται τότε παρὰ τοῦ Διονύσου λαμβάνειν, τουτέστι τὴν κατ' οὐσίαν αὐτῆς ὁλότητα ἀπολαμβάνειν καὶ ὑγιὴς γίνεσθαι. Σῴζεται οὖν ἡμῖν ἅμα καὶ τὸ[υ] διαιρέσεως εἶναι ἡμῶν 5 τὸν θεὸν αἴτιον καὶ τὸ[υς] ὅλους πάλιν καὶ τελέους καὶ ὁλοκλήρους παρ' αὐτοῦ γίνεσθαι.

β΄ Ἥ τε γὰρ δὴ ἐν Δελφοῖς προφῆτις 244a
Τεσσάρων, ὡς εἴρηται, παραδιδομένων ἐνταῦθα μανιῶν τῶν κρειττόνων τῆς σωφροσύνης, πρώτου μέμνηται τοῦ μαντικοῦ ⟨…⟩, διὰ τὸ ἐκφανῆ 10 αὐτὰ εἶναι ἐν Ἑλλάδι. Λέγει δὲ αὐτῶν νῦν τὰς ἔξω ἐνεργείας ἃ περιποιοῦσιν ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις. Περὶ δὲ τοῦ Δωδωναίου μαντείου διάφορά εἰσι τὰ ἱστορούμενα. Ἔστι μὲν γὰρ παλαιότατον τῶν Ἑλληνικῶν μαντείων· λέγουσι δὲ οἱ μὲν ὅτι δρῦς ἦν ἐκεῖ ἡ μαντεύουσα, οἱ δὲ ὅτι περιστεραί. Τὸ δὲ ἀληθὲς ὅτι γυναῖκες ἦσαν ἱέρειαι αἱ 15 94 μαντεύουσαι δρυὶ τὴν κεφαλὴν | στεφόμεναι, αἵτινες ἐκαλοῦντο «πελειάδες»· ἴσως οὖν ἀπὸ τοῦ ὀνόματός τινες πλανηθέντες ὑπώπτευσαν εἶναι περιστερὰς τὰς μαντευούσας· ἐπειδὴ δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν δρυὶ κατεστέφοντο, ἴσως διὰ τοῦτο εἰρήκασι καὶ τὴν δρῦν μαντεύειν. Ἔστι δὲ Διὸς τὸ μαντεῖον, τὸ δὲ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος. Εἰκότως οὖν ἀμφότερα 20 παρέλαβεν ὡς συγγενῆ τὰ μαντεῖα. Καὶ γὰρ ὁ Ἀπόλλων ὑπουργὸς λέγεται εἶναι τῆς τοῦ Διὸς δημιουργίας, καὶ πολλάκις εἰ ἔδοξεν αὐτοῖς ἀσαφὴς εἶναι ὁ τοῦ Δωδωναίου χρησμός, ἀπήεσαν εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς, χρησόμενοι τί βούλεται ὁ τοῦ Διὸς χρησμός, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐξηγήσατο πολλάκις ὁ Ἀπόλλων. Ἐνθουσιῶσαι μὲν οὖν καὶ 25 μαντευόμεναι αἱ ἱέρειαι πολλὰ εὐηργέτουν τοὺς ἀνθρώπους προλέγουσαι τὰ μέλλοντα καὶ προδιορθούμεναι, σωφρονοῦσαι δὲ ὅμοιαι ἦσαν ταῖς ἄλλαις γυναιξίν. Οὕτως οὐχ ἁπλῶς μανία κακόν ἐστιν, ἀλλά τι κρεῖττον τῆς σωφροσύνης καὶ πολλῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιον. Ἀλλὰ διὰ τί πολλάκις δοκοῦσαι μηδὲν σεμνὸν ἔχειν ἐν τῷ βίῳ τῷ 30 ἄλλῳ αἱ γυναῖκες ἐνεφοροῦντο; ἢ ἡμεῖς μὲν ἐπὶ σμικρὸν βλέπομεν, εἰς τοῦτον μόνον αὐτῶν ἀποβλέποντες τὸν βίον, οἱ δὲ θεοὶ καὶ τὰς

12 cf. schol Siebenk in append. praef. || 15 sqq. Hdt. 2.54–57

5 τὸ[υ] Couvr. || 6 τὸ[υς] Couvr. || 10 ⟨…⟩ lac. indic. Couvr., qui de supplemento ⟨καὶ δυοῖν μαντείων μνημονεύει τοῦ τε ἐν Δελφοῖς καὶ τοῦ Δωδωναίου⟩ cogitavit || 14 οἱ μὲν] ἡ μὲν A$^{a.c.}$ || 15 οἱ δὲ] ἡ δὲ A$^{a.c.}$ || 19 μαντεύειν] μαντεύεσθαι A$^{a.c.}$ || 29 πολλῶν] A c l: πολλῶν καὶ μεγίστων A^{marg} L V

προβιοτὰς εἰδότες καὶ τὰς περιόδους τῶν ψυχῶν, τοῦτο αὐταῖς νῦν ἀπεκλήρωσαν τὸ γέρας.

Περὶ δὲ τῆς Σιβύλλης οὕτως ἐστὶ θαυμαστὰ τὰ λεγόμενα, ὥστε δόξαι μύθους εἶναι. Πολλαὶ μέντοι Σίβυλλαι γεγόνασι, πᾶσαι τὸν μαντικὸν 5 ἑλόμεναι βίον. Πᾶσαι μέντοι διά τινα ἴσως αἰτίαν εἵλοντο Σίβυλλαι προσαγορεύεσθαι, ὥσπερ δὴ ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς λέγεται πλεονάκις ἐπιδημήσας τῇ Αἰγύπτῳ ἑαυτοῦ ἀνεμνῆσθαι καὶ τρίτον κεκλῆσθαι Ἑρμῆς (καὶ τρεῖς δὲ λέγονται Ὀρφεῖς παρὰ Θρᾳξὶ γενέσθαι). Ἴσως οὖν καὶ αὗται κατά τινα κοινωνίαν καὶ ἀνάμνησιν εἵλοντο ταύτας τὰς 10 προσηγορίας, ἐπεὶ αὕτη γε ἡ Σίβυλλα ἡ Ἐρυθραία, περὶ ἧς νῦν λέγει, Ἐριφύλη ἐκαλεῖτο ἐξ ἀρχῆς. Λέγουσι δὲ αὐτὴν εὐθὺς προελθοῦσαν προσειπεῖν ἐξ ὀνόματος ἕκαστον καὶ ἔμμετρα φθέγξασθαι καὶ εἰς βραχὺν χρόνον τέλειον εἶδος ἀνθρώπου λαβεῖν.

Τρία δέ ἐστιν ἐπιχειρήματα ἀφ' ὧν κατασκευάζει ὅτι ἡ μανία ἀγαθὸν 43v 15 καὶ κρεῖττον σωφροσύνης· ἓν μὲν ἀπὸ τῆς οὐσίας, καθὸ ἐκ θεῶν ἐνδίδοται, πᾶν δὲ τὸ παρὰ θεῶν διδόμενον μέγιστόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν, τοῦτο δὲ αὐτοῦ καὶ οὐσία· δεύτερον δὲ ἀπὸ τῆς ἐνεργείας, ὅτι πολλὰ ἀγαθὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ τοιαύτη μανία εἰργάσατο· τρίτον ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, ὅτι οἱ παλαιοὶ καὶ ἔνδοξοι ὀνοματοθέται τὸ μέγιστον τῶν 20 ἐπιτηδευμάτων, τουτέστι τὴν μαντικήν, τῷ τῆς μανίας ὀνόματι προσηγόρευσαν, [μ α ν ι κ ὴ ν προσαγορεύσαντες τὴν νῦν λεγομένην παρ' ἡμῶν | μ α ν τ ι κ ή ν]· ὅπερ ὄνομα [τὸ τῆς μανίας] ἐμπλέξαντες εἰς 95 τὸ τῆς τέχνης ὄνομα μ α ν ι κ ὴ ν τὴν τέχνην ἐ κ ά λ ε σ α ν· οἱ δὲ μεταγενέστεροι ὑπὸ ἀπειροκαλίας προσέθεσαν τὸ τ̄ στοιχεῖον,

3 cf. schol vet 86 C.: Σίβυλλάν] πολλαὶ Σίβυλλαι· πᾶσαι δὲ μαντικαί· ἥδε δὲ ἡ Ἐρυθραία ἐστὶν Ἐριφύλη καλουμένη· φασὶ δ'αὐτὴν γεννηθεῖσαν εὐθὺς προσειπεῖν [προειπεῖν T] ἐξ ὀνόματος [ὀνάματος T] ἕκαστον καὶ ἔμμετρα φθέγξασθαι καὶ εἰς βραχὺν [βραχὺ W] χρόνον τέλειον εἶδος ἀνθρώπου λαβεῖν T W || 8 Orph. test. 869 B. = I.6 K. 10 cf. schol Ruhnk et schol Siebenk in append. praef. || 14 cf. schol vet 83 C.: εἰ μὲν γὰρ] ἐπιχειρήματα ὅτι ἡ μανία σωφροσύνης κρείττων T W ἀπὸ τῆς οὐσίας T || 17 cf. schol vet 84 C.: ἥ τε γάρ] δεύτερον W ἀπὸ τῆς ἐνεργείας T W || 18 cf. schol vet 88 C.: ὅτι καὶ] ἀπὸ τοῦ ὀνόματος T W

21 προσηγόρευσαν] recc: προσηγόρευται A[a] || 21–22 [μανικὴν προσαγορεύσαντες τὴν νῦν λεγομένην παρ' ἡμῶν μαντικήν] del. Lucarini[4]: μανίαν προσαγορεύσαντες τὴν νῦν λεγομένην παρ'ἡμῶν μαντείαν dubit. Couvr. || 22 [τὸ τῆς μανίας] del. Couvr. || 23 οἱ δὲ] Couvr.: οἱ δὲ παλαιοὶ A c L V: οἱ l

φοβηθέντες τὸ τῆς μανίας ὄνομα. Καὶ κυρίως τῷ ἀπειροκάλως ἐχρήσατο· αὐτὸ γὰρ τὸ καλὸν ἔχοντες ὄνομα τὸ τῆς μανίας, ἀπειρίᾳ τοῦ καλοῦ ἠγνόησαν τὸ καλὸν τοῦ ὀνόματος. Ὅτι δὲ οἱ παλαιοὶ τὴν θείαν μαντικὴν μανικὴν ἐκάλουν, καὶ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου δῆλον γίνεται· τὴν γὰρ τῶν ἐμφρόνων, φησί, ζήτησιν τοῦ μέλλοντος, τουτέστι τὴν ἀνθρωπίνην πᾶσαν μαντικὴν τὴν στοχαστικήν, ἥτις κατὰ τὴν ἡμετέραν φρόνησιν ἡμῶν ἐνεργούντων καὶ ζητούντων γίνεται (οἷαί εἰσιν αὗται αἱ διὰ σημείων, ὡς ἀστεροσκοπία, οἰωνοσκοπία ἡ νῦν λεγομένη, ἡ διὰ τῶν οἰωνῶν καὶ ὄρνεων, σπλαγχνοσκοπία, συμβολικὴ καὶ αἱ ὅμοιαι), ἐπειδὴ ἐκ τῶν τριῶν τούτων συνεκροτήθησαν, «οἰήσεως» «νοῦ», «ἱστορίας» (ἔχουσι γὰρ τὸ μέν τι ἐκ τῆς ἡμετέρας οἰήσεως καὶ στοχασμοῦ, παρὸ καὶ ἀποτυχίαι γίνονται πολλάκις, τὸ δέ τι ἀπὸ τοῦ νοῦ, ἀδύνατον γὰρ ἄνευ τοῦ καθόλου τέχνην συστῆναι, τὸ δέ τι καὶ ἀπὸ ἱστορίας ἔχουσι, τουτέστι πείρας, ὥσπερ δὴ καὶ ποιοῦσιν οἱ τὰς πείρας ἀναγράψαντες), τὰ τρία ταῦτα οἱ παλαιοὶ ὀνόματα, «οἴησιν» καὶ νοῦν καὶ ἱστορίαν ἐντείναντες εἰς ἓν ὄνομα, οἰονοϊστικὴν αὐτὴν προσηγόρευσαν, πᾶσαν στοχαστικὴν καὶ ἀνθρωπικὴν τέχνην οἰονοϊστικὴν προσαγορεύσαντες, ἀπὸ μὲν τοῦ οιο τὴν οἴησιν δηλοῦντες, ἀπὸ δὲ τοῦ νο τὸν νοῦν, ἀπὸ δὲ τοῦ ιστικην τὴν ἱστορίαν σημαίνοντες· ἥντινα οἰονοϊστικὴν τὸ ο μεταβάλλοντες εἰς τὸ ω, ὡς εἰς ὀγκοειδέστερον καὶ μακρότερον στοιχεῖον καὶ μεγαλοφωνότερον, οἰωνιστικὴν προσηγόρευσαν πᾶσαν ἀνθρωπίνην καὶ στοχαστικὴν μαντείαν. Ἐκ δὴ τῆς τῶν παλαιῶν μαρτυρίας τοσούτῳ ἐστὶν ὑπερτέρα ἡ μανία ἡ ἐκ θεῶν διδομένη τῆς ἀνθρωπικῆς σωφροσύνης καὶ στοχαστικῆς μαντείας, ὅσῳ ἐστὶ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ὀνόματος ὑπέρτερον τὸ τῆς μαντικῆς ⟨τοῦ⟩ τῆς οἰωνιστικῆς καὶ τὸ ἔργον τὸ ἐκ τῆς μανίας ἀποτελούμενον τοῦ ἔργου τοῦ ἐκ τῆς οἰωνιστικῆς ἐγγινομένου. Θαυμάσειε δ' ἄν τις τοῦ φιλοσόφου τὴν εὐγνωμοσύνην, ὅπως οὐδὲν πλέον ἐν τοῖς συμπεράσμασι λαμβάνει, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐκ τῶν ὡμολογημένων συναγόμενον ἄντικρυς κατὰ τὴν γεωμετρικὴν δικαιοσύνην.

1 cf. schol vet 89 a C. (fere eadem schol Ruhnk): ἀπειροκάλως] κυρίως τῷ [τὸ T] ἀπειροκάλως [ἀπειροκάλῳ W] ἐχρήσατο· αὐτὸ γὰρ τὸ καλὸν [καλῶς T] ἔχοντες ὄνομα τὸ τῆς μανίας, ἀπειρίᾳ τοῦ καλοῦ ἐγνόησαν τὸ καλὸν τοῦ ὀνόματος. T W : ἀπειρίᾳ τοῦ καλοῦ P || 13 cf. Aristot. *Met.* 981 a

5 τὴν γὰρ] τήν γε Plato || 8 αὗται] Couvr. : αὐταὶ A recc || 14 τὰς πείρας] suspectum 22 οἰωνιστικὴν] Ast : ὠωνιστικὴν A L V : ὠονιστικὴν c : ὠνιστικὴν l || 26 ⟨τοῦ⟩ add. Couvr.

γ΄ Ἀλλὰ μὴν νόσων γε καὶ πόνων τῶν μεγίστων 244d 96

Μεταβέβηκεν ἀπὸ τῆς μαντικῆς ἐπὶ τὴν τελεστικὴν μανίαν, ἥντινά φησιν ἀπαλλάττειν τῶν μεγίστων κακῶν καὶ τὸν καθ' ἕκαστον ἡμῶν καὶ 5 γένη ὅλα καὶ πόλεις, ἵν' ὥσπερ ἡ ἔνδον τελεστικὴ τελέαν ἡμῶν ἐποίει τὴν ψυχὴν καὶ ὁλόκληρον, ὥστε κατὰ πάσας τὰς δυνάμεις αὐτὴν ἐνεργεῖν, οὕτω δὴ καὶ ἡ ἔξω τελεστική, ἀπαλλάττουσα ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐκτὸς τῶν ἐνοχλούντων | δυσχερῶν εὔροιαν ἡμῖν 44r καὶ εὐδαιμονίαν παρασκευάσῃ κατὰ τὸν βίον. Ἀλλὰ πῶς λόγον ἔχει 10 τὸ ἐκγόνους ὑπὲρ προγόνων δίκας διδόναι; ἢ μάλιστα μὲν καὶ διεδέξαντο τὰς ἐκείνων κτήσεις, καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἐξ ἀδικιῶν πολλάκις συναχθείσας, ὃ καὶ ἱκανὸν αὐτοῖς ἐπαγαγεῖν τὴν δίκην· ἔπειτα δὲ καὶ συμπάσχουσιν αἱ τῶν προγόνων ψυχαὶ ταῖς τῶν ἀπογόνων, περιστατικῶς ἀναστρεφομέναις, οὐδὲ τούτων ἀναξίως 15 ὑπομενόντων τὰς δίκας· συνάγεται γὰρ ὁ ἄξιος τοῦ τάδε παθεῖν εἰς τὸ τοιόνδε γένος, τῆς προνοίας ἐξῃρημένως καὶ τῆς θείας δὲ φύσεως καὶ τῶν μοιρηγε[νε]τῶν θεῶν συνδιαπλεκόντων πάντα ἐν τάξει καὶ κατὰ δίκην.

Ἔπειτα δὲ καὶ μία τις συνέχεια ὁρᾶται τοῦ γένους· ὥσπερ γὰρ τῶν 20 σπερμάτων καὶ τῶν φυσικῶν λόγων γίνεταί τις κοινωνία, οὕτω δὴ καὶ τῶν τοιῶνδε ψυχῶν καὶ γενῶν καὶ τῶν τούτοις ἑπομένων ἀγαθῶν ἢ κακῶν. Ὥσπερ γὰρ εἰ ἡμεῖς κοιμώμενοι ἐπελανθανόμεθα τῆς προτέρας ζωῆς τῆς χθὲς γενομένης, ἔδοξαν ἂν ἡμῖν πολλοὶ βίοι εἶναι ἐν ἑνὶ ἀνθρωπίνῳ βίῳ, συνεχοῦς οὔσης τῆς ζωῆς [τῆς] ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα ἢ 25 ὀγδοήκοντα τούτοις ἔτεσιν, οὕτω δὴ καὶ ἐν τῷ γένει τῷδε ἐστί τις συνέχεια ἣν ἡμεῖς μὲν οὐχ ὁρῶμεν, οἱ μέντοι μοιρηγέ[νε]ται θεοὶ καὶ οἱ τὰ γένη κληρωσάμενοι δαίμονες ⟨οἴδασιν⟩. Ὥσπερ οὖν ἐν ἑνὶ βίῳ τήνδε τὴν νόσον ὁ ἰατρὸς οὐκ εὐθὺς χειρουργίᾳ θεραπεύει, ἀλλὰ περιμένει ἄχρις οὗ ἐπιτήδειος γένηται ὁ πάσχων ὑπομεῖναι τὴν χειρουργίαν, οὕτω καὶ ἐν 30 τῷ γένει ποιοῦσιν οἱ ἔφοροι τοῦ γένους δαίμονες, ὡς καὶ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, ὅτι μετὰ πέντε γενεὰς ἐξέτισαν οἱ τοῦ Λυδοῦ ἀπόγονοι τὴν δίκην. Τὸ δὲ παλαιῶν ἐκ μηνιμάτων ὅτι τὰ πολυχρόνια τῶν ἁμαρτημάτων δυσεκνιπτότερά εἰσιν, ἃ καὶ τελεστικῆς μόνης δεῖται εἰς κάθαρσιν, τὰ δὲ ὀλιγοχρονιώτερα εὐιατώτερα, ὥσπερ δὴ καὶ ἐπὶ

22–27 cf. Plot. *En.* 3.2.13 || 30 Hdt. 1.13

12 τὴν δίκην] post h. v. interrogative distinxit Couvr. || 17 μοιρηγε[νε]τῶν Couvr. cf. 142,13 || 24 [τῆς] del. Ast || 26 μοιρηγέ[νε]ται Couvr. cf. 142,13 || 27 ⟨οἴδασιν⟩ add. Lucarini: lac. iam indicaverat Couvr. || 34 δὴ] recc : δὲ A[a]

ἰατρικῆς ὁρῶμεν· ὀλιγοχρονίων μὲν γὰρ ὄντων τῶν παθῶν καὶ εὐθὺς ἀρξαμένων, ἐὰν ἐπιμελεῖσθαί τις ἄρξηται ἑαυτοῦ, ῥᾷον ἀπαλλάττεται, πολυχρονίων δὲ γενομένων δυσχερέστερον· οἷον γὰρ εἰς φύσιν καὶ ἕξιν καθίσταται τὸ κακὸν καὶ γίνεται ὥσπερ οὐλὴ ἐνσκιρρωθεῖσα· οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων, ἐὰν μὲν αὐτὸς ὁ ἁμαρτὼν εὐθὺς μεταγνῷ καὶ προσ|ελθὼν ἀπολογήσηται τῷ ἀδικηθέντι, ἀναλύει τὸ ἀδίκημα καὶ ἀνυπεύθυνον ἑαυτὸν ποιεῖ τῇ δίκῃ· ὅταν δὲ πατρός τις ἀδίκημα ἀναλύῃ, ὃν ἥρπασεν ἐκεῖνος ἀγρὸν φέρε ἀποδιδούς, ἑαυτόν τε ἀνυπεύθυνον ποιεῖ τῇ δίκῃ, τήν τε ψυχὴν τοῦ πρώτως ἁρπάσαντος ἐπικουφίζει καὶ ὠφελεῖ (ταῦτα δὲ καὶ ἡ τελεστικὴ θᾶττον ἰᾶται), ἐὰν μέντοι ἀπὸ προγόνων ἁρπάσας τύχῃ τὸν ἀγρὸν καὶ ἐφεξῆς ὅλον τὸ γένος χρήσηται, πρῶτον μὲν ἄδηλον λοιπὸν γίνεται τὸ ἀδίκημα καὶ ταύτῃ δυσιατώτερον, ἔπειτα δὲ καὶ ὁ χρόνος ὥσπερ φυσιοῖ τὸ κακόν. Διὰ δὴ τοῦτο πολλάκις οἱ θεοὶ προφητεύουσι καὶ εἰς τούσδε τοὺς τόπους ἀπελθεῖν καὶ ἀπολογήσασθαι τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ, ᾧ μηδέποτε γνώριμος γέγονε, καὶ ἐξευμενίσασθαι τόνδε, ἵν᾽ οὕτως ἰάσεως τύχῃ καὶ ἀποθῆται τὰ δυσχερῆ καὶ παύσηται ποινηλατούμενος. Προφητεύουσι δὲ οἱ θεοὶ οὐχ ἵνα τὴν δίκην ἀνέλωσιν, ἀλλ᾽ ἵνα τὰ τῆς δίκης γένηται καὶ ἡμεῖς ἐπανορθώμεθα.

Ἡ τελεστικὴ οὖν, ᾧ ἂν ἐγγένηται, αὐτόν τε ἀνορθοῖ τὸν ἔχοντα τὴν μανίαν, καὶ δι᾽ αὐτοῦ καὶ ἄλλους πολλοὺς σῴζει· ὥσπερ δὴ καὶ ἐπὶ ἐκείνου λέγεται τοῦ τεμόντος τὴν δρῦν καὶ παρακαλουμένου ὑπὸ τῆς Νύμφης μὴ τεμεῖν, ὅμως οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ᾽ ἔτεμε καὶ ἔμεινε ποινηλατούμενος καὶ τῶν ἀναγκαίων τροφῶν δεόμενος, καὶ εἴ ποτε καὶ ἐνέπιπτέ[ν] ⟨τι⟩ αὐτῷ εὐθὺς ἐξεφορεῖτο ἄχρις οὗ ὁ τελεστὴς αὐτῷ εἶπε βωμὸν ἱδρύσασθαι καὶ θῦσαι τῇδε τῇ Νύμφῃ· καὶ οὕτως ἐπαύσατο τῶν συμφορῶν. Ἄλλῳ δὲ μητροκτονήσαντι εἶπεν ὁ θεὸς ζητῆσαι ἄλλην γῆν παρὰ τὴν οὖσαν καὶ ἐκεῖ οἰκῆσαι, ὁ δέ, νῆσον ἀναδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ συμβαλὼν δηλοῦσθαι, ἀπελθὼν ᾤκησε, καὶ ἐπαύσατο ποινηλατούμενος. Καλῶς δὲ προέταξε τοὺς καθαρμοὺς τῶν τελετῶν· οἱ μὲν γὰρ ἀπαλλάττουσιν ἡμᾶς τῶν ἀλλοτρίων, αἱ δὲ τελεταὶ λοιπὸν ἐνιδρύουσι τοῖς θεοῖς.

Ἐξάντη δὲ λέγει ἀντὶ τοῦ καθαρὸν καὶ ἐξ ἐναντίας, ᾗ διέκειτο πάλαι ποινηλατούμενος, ἀντὶ τοῦ ὑγιῆ καὶ ἔξω ἄτης· τὸ δὲ ν̄ ἔγκειται δι᾽ εὐστομίαν.

20 sqq. scil. Paraebius, cf. Lucarini[3] ‖ **26** sqq. scil. Alcmaeon, cf. Lucarini[3] ‖ **32** cf. Tim. soph. 173 B.: Suid. Ε 1546 A.: Et. Mag. 346.44 G.: Zenob. 3.95

13 φυσιοῖ] L l : φυσιεῖ A c V ‖ 21 τεμόντος] τέμ⟨ν⟩οντος dubit. Couvr., fort. recte 24 ἐνέπιπτέ[ν] ⟨τι⟩ Couvr. ‖ 31 τοῖς] A recc : in A καὶ exstare falso rettulit Couvr.

δ´ Τρίτη δὲ ἀπὸ Μουσῶν 245a

Τρίτην ταύτην τὴν μουσικὴν μανίαν παραδίδωσιν, ἥτις τὰ τῶν παλαιῶν ἔργα ὑμνοῦσα καὶ ἀρετὰς καὶ ἐπιτηδεύματα διὰ μέτρων ἐντείνασα παιδεύει τὸν βίον. Μὴ θαυμάσῃς δέ, εἰ ἐνταῦθα παιδευτικὴν εἶναί φησι
5 τὴν ποιη|τικήν, ἀλλαχοῦ αὐτὴν ἐκβάλλων· τὴν μὲν γὰρ ἔνθουν 98
ποιητικὴν προσίεται, τὴν δὲ ἐξ ἀνθρώπων τεχνικὴν | παραιτεῖται. 44v
Κάτοχοι μὲν οὖν εἰσιν, οὓς εἰώθαμεν καὶ «δοχέας» καλεῖν, καὶ κατοκωχὴ ἡ τῷ θεῷ κατασχεθεῖσα. Ἁπαλὴν δὲ λέγει τὴν εὔπλαστον καὶ εὐπαθῶς ἔχουσαν πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ θείου· ἄβατον δὲ τὴν μὴ
10 διαστραφεῖσαν ἀπὸ ἀλλοτρίων δοξασμάτων καὶ ἀναπλησθεῖσαν ἀνθρωπικῆς φλυαρίας. Ἐγείρουσα δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ σώματος κουφίζουσα καὶ τῷ θείῳ προσάγουσα. Τὸ δὲ ἐκβακχεύουσα μὴ ταράξῃ ἡμᾶς ὡς Διονυσιακὸν ὄνομα· καὶ γὰρ ἐπιπλέκονται ἀλλήλοις οἱ ἐνθουσιασμοί· εἴποις δ᾽ ἂν καὶ τοῦτο, ὅτι ἐξηρτῆσθαι ἀλλήλων βούλεται
15 τοὺς ἐνθουσιασμούς, τὸν μὲν τελεστικὸν τοῦ μαντικοῦ, τὸν δὲ μουσικὸν τοῦ τελεστικοῦ· διὸ καὶ τοῖς οἰκείοις τῶν ἐπαναβεβηκότων ὀνόμασι χρῆται ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς· διὸ ἐπὶ τῆς τελεστικῆς εἶπεν. Ἡ μανία ἐγγενομένη καὶ προφητεύσασα· τὸ γὰρ προφητεύσασα ὄνομα οἰκεῖον τῆς μαντικῆς· πάλιν δ᾽ αὖ ἐπὶ τῆς μουσικῆς εἶπε τὸ
20 ἐκβακχεύουσα, ὅ ἐστιν ἴδιον τῆς τελεστικῆς· οὕτως ἔχεσθαι ἀλλήλων βούλεται τοὺς ἐνθουσιασμούς. Ἐρεῖ δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς φανερῶς ὅτι ἡ τελεστικὴ παρὰ Διονύσου δέδοται. Ὠιδὰς δὲ λέγει τὰ τῶν λυρικῶν συγγράμματα· τὴν δὲ ἄλλην ποίησιν ἐποποιίαν καὶ ἰαμβοποιίαν καὶ τἄλλα εἴδη τῆς ποιήσεως, ᾗ καὶ Ἀριστοτέλης διαιρεῖ ἐν τῷ Περὶ
25 ποιητικῆς.

ε´ Μυρία τῶν παλαιῶν ἔργα κοσμοῦσα 245a

Ἡ μὲν ἔνδον ἐν τῇ ψυχῇ ἐνέργεια τῆς ποιητικῆς μανίας ἐπιβάλλουσα τοῖς ὑπερτέροις καὶ νοητοῖς μεταδίδωσι τοῖς καταδεεστέροις ἁρμονίας καὶ τάξεως· ἡ δὲ ἔξω ἔνθους ποιητικὴ τά τε τῶν παλαιῶν ἔργα
30 ὑμνεῖ τούς τε ἐφ᾽ ἑαυτῆς καὶ μεταγενεστέρους παιδεύει, πανταχῇ ἑαυτῆς

5 *Respubl.* 595–608 || 7 Stephanus *TGL* s. v. δοχεύς: Procl. *In Remp.* 2.246.24 K.: cf. etiam ib. 1.181.2–17 K. || 21 265 B || 24 Aristot. *Ars poet.*, passim

8 λέγει] recc: λέγει ψυχὴν Aa || 18 ἐγγενομένη] A c V: ἐγγινομένη L l 20 ἐκβακχεύουσα] Couvr. coll. l. 12 et Plat.: ἐκβακχεύσασα Aa recc || 24 ᾗ καὶ] Ast ("velut" Fic): ἢ καὶ ὡς A L l V quod def. Bernard, quae contendit ἢ hic "vel", non "aut" significare, vix recte: ἢ καὶ c: ᾗ ὡς καὶ Moreschini || 29 ἔνθους] Couvr., Hermiae usum restituens: ἔνθεος A recc quod fortasse retinere possis coll. Procl. *In Rempubl.* 1.84.15–16 K.

ἐκτείνουσα τὰς ἐνεργείας. Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἔνθοι ποιηταί· «ὃ ς δ' ἂ ν ἄ ν ε υ, φησίν, ἐνθέου μ α ν ί α ς τῶν Μ ο υ σ ῶ ν ἐ κ τ έ χ ν η ς ἐλπίσῃ γενέσθαι ἔνθους π ο ι η τ ή ς, ἀ τ ε λ ὴ ς α ὐ τ ό ς τ ε ἔσται τοῦτο οἰόμενος καὶ ἡ π ο ί η σ ι ς αὐτοῦ κατακρατεῖται καὶ καλύπτεται ὑ π ὸ τ ῆ ς τ ῶ ν μ α ι ν ο μ έ ν ω ν ποιήσεως». Τί γὰρ ὅμοιον ἡ Χοιρίλ[λ]ου 5 καὶ Καλλιμάχου ποίησις πρὸς τὴν Ὁμήρου ἢ Πινδάρου; καλῶς δὲ εἶπεν ἐ π ὶ π ο ι η τ ι κ ὰ ς θ ύ ρ α ς καὶ οὐχὶ Μουσῶν θύρας ἀφικνεῖσθαι τὸν ἐκ 99 τῆς τέχνης ἀνθρωπίνης ποιητήν· τὴν ἀρχὴν γὰρ | οὐδὲ πελάζουσι ταῖς τῶν Μουσῶν θύραις· οἱ μέντοι ἔνθοι ποιηταὶ μονονουχὶ τὰς θύρας τῶν Μουσῶν ἀράττουσι καὶ οὕτως ἐκεῖθεν πληροῦνται, 10

ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι

βοῶντες, καὶ

μῆνιν ἄειδε θεὰ

καὶ

ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα· 15

ἀεὶ γὰρ εἰς αὐτὰς ἀνατεινόμενοι τὸν ἑξῆς λόγον ὡς ἐκεῖθεν ἀπ' αὐτῶν τῶν Μουσῶν πληρωθέντες διατιθέασιν. Ἐπισημαντέον δὲ τοῦτο καὶ ζητητέον πῶς εἰπὼν ἔνθουν μαντείαν καὶ ἀντεξετάσας αὐτῇ τὴν ἀνθρωπικὴν μαντείαν ἣν ἐκάλεσεν ο ἰ ω ν ι σ τ ι κ ή ν, καὶ πάλιν εἰπὼν ἔνθουν ποιητικὴν καὶ ἀντιπαραβαλὼν αὐτῇ πάλιν τὴν ἀνθρωπικὴν καὶ 20 τεχνικὴν ποιητικήν, ἐπὶ τῆς τελεστικῆς τοῦτο οὐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ μόνον τὴν ἔνθουν ἐξέθετο τελεστικήν. Καίτοι καὶ ἐκεῖ ἐστιν ἡ ὑποδυομένη ταύτην ἀνθρωπικὴ καὶ τεχνικὴ τελεστική, οἵᾳ χρῶνται καὶ οἱ ἱερεῖς περὶ τὰς θεραπείας τῶν ἀγαλμάτων νόμῳ πόλεως καὶ κατὰ τὰ οἰκεῖα πάτρια· καὶ αἱ ἐπῳδαὶ δὲ καὶ αἱ διὰ βοτανῶν ἢ λίθων θεραπεῖαι εἴησαν ἂν τῆς 25 τεχνικῆς τελεστικῆς. Ἢ οὖν ὡς σαφὲς παρῆκε (πολὺ γὰρ τοῦτο ἐν ταῖς πόλεσιν), ἢ ὡς μηδὲν μέγα ἀνύουσαν, ἢ εἰ καὶ ἀνύει κατὰ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐνθουσιασμὸν ἀνύει· εἰκόνας γὰρ φέρουσιν αἱ ὑποδυόμεναι τῶν ἀληθινῶν αἰτιῶν.

11 B 484 ‖ 13 A 1 ‖ 15 α 1 ‖ 19 244 C

1 ὃς δ' ἂν] ὃς δ' ἂν ἄνευ μανίας Μουσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται, πεισθεὶς ὡς ἄρα ἐκ τέχνης ἱκανὸς ποιητὴς ἐσόμενος, ἀτελὴς αὐτός τε καὶ ἡ ποίησις ὑπὸ τῆς τῶν μαινομένων ὑπὸ τῆς τῶν μαινομένων ἡ τοῦ σωφρονοῦντος ἠφανίσθη Plato ‖ 5 Χοιρίλ[λ]ου Ast ‖ 29 αἰτιῶν] Fic Couvr. : αἰτίων A recc

ς΄ Τοσαῦτα μέν σοι 245b

Περὶ τριῶν μανιῶν εἰπών, τῆς τε μαντικῆς καὶ τῆς τελεστικῆς καὶ τῆς μουσικῆς, περὶ τῆς ἐρωτικῆς ὑπερέθετο νῦν εἰπεῖν ὡς ἑξῆς ἐρῶν περὶ αὐτῆς· ἔδει γάρ τινα πρὸ αὐτῆς ἀποδειχθῆναι. Ἐπεὶ γὰρ ἡ ἐρωτικὴ εἰς
5 τὸ νοητὸν βούλεται κάλλος ἀνάγειν τὴν ψυχήν, ἔδει πρότερον περὶ ψυχῆς ποιήσασθαι τὸν λόγον καὶ τῆς τῶν θείων ψυχῶν χορείας καὶ περὶ τῆς συμπεριπολήσεως τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, καὶ πολὺ πρότερον περὶ τῆς ἀθανασίας αὐτῶν, ὃ καὶ ποιήσει ἑξῆς. Καὶ οὕτως ἐπάξει μετὰ ταῦτα· ἔστι δὴ οὖν δεῦρο ⟨ὁ⟩ πᾶς ἥκων
10 λόγος περὶ τῆς τετάρτης μανίας· καὶ οὕτως | ἐφεξῆς ἐρεῖ 45r περὶ τῆς ἐρωτικῆς. Διὰ ταῦτα μὲν οὖν ἀπεσιώπησε νῦν τὰ περὶ τῆς ἐρωτικῆς· δῆλος δ᾽ ἐστὶν ἐν τούτοις ὁ Πλάτων εἰδὼς καὶ | ἄλλους 100 ἐνθουσιασμοὺς παρὰ τούτους τοὺς τέσσαρας· εἶπε γὰρ ἔχειν εἰπεῖν καὶ ἄλλα πλείω μανίας εἴδη γινόμενα ἀπὸ θεῶν. Τὸ δὲ ἐπ᾽ ὠφελείᾳ
15 τοῦ τε ἐρῶντος καὶ τοῦ ἐρωμένου γίνεσθαι τὴν φιλίαν οἰκεῖον τῆς θείας ἐρωτικῆς. Ὁ μὲν γὰρ Λυσίας ἀκολάστως ἐρῶν ἑαυτῷ μὲν δοκοῦσαν ὠφέλειαν περιεποί⟨ει⟩, τῷ δὲ ἐρωμένῳ μεγίστην βλάβην· ὁ δὲ σώφρων ἔρως αὐτὸν τὸν ἔχοντα ὠφελεῖ· ὁ δὲ ἔνθους ἐραστὴς κοινὴν τὴν ὠφέλειαν ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐρωμένῳ περιποιεῖ· εἰς ἑαυτὸν γὰρ ἐπιστρέφει τὸν
20 ἐρώμενον καὶ ἅμα τὴν τοῦ νοητοῦ κάλλους θεωρίαν ποιοῦνται.

Σημειωτέον δὲ παρὰ Πλάτωνι τὸ τῆς «εὐτυχίας» ὄνομα, ὅτι δὴ οὐκ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν ψυχικῶν ἀγαθῶν τὴν μεγίστην εὐτυχίαν τάττει. Πάνυ δὲ θαυμαστῶς εἴρηται περὶ τῆς ὅλης ἀποδείξεως τῆς παλινῳδίας τὸ δεινοῖς μέν, τουτέστι τοῖς ἐριστικοῖς, ἄπιστον αὐτὴν
25 εἶναι, σοφοῖς δὲ πιστήν. Ἡ μὲν γάρ τις τῶν ἀποδείξεων χρῆται λήμμασι τοιούτοις ἅτινα πάντα ἄνδρα καὶ ἑκόντα καὶ ἄκοντα, τὸ δὴ λεγόμενον, καταναγκάσει πεισθῆναι, ὡς ἐρεῖ τὰ περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, ἡ δέ τις χρῆται τοιούτοις λήμμασιν ἃ τοῖς μὲν λογικωτέροις καὶ ἐριστικοῖς τῶν διαλεκτικῶν καὶ παντὸς τοῦ λεγομένου λόγον ἀπαιτοῦσιν
30 ἔσται ἄπιστα, τοῖς δὲ ἐπιστήμοσι καὶ ἐπιβλητικοῖς καὶ βραχείας μόνον ἀναμνήσεως δεομένοις παντὸς μᾶλλον ἔσται πιστά. Οὗτοι δέ εἰσι μὲν οἱ καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς ἑαυτῶν ἑωρακότες, ταῦτα δέ ἐστι τὰ περὶ θεῶν. Τὰ μὲν οὖν περὶ ἀθανασίας ψυχῆς δι᾽ ἀναμφισβητήτων ἀποδείξεων κατασκευάσει ἀπ᾽ αὐτῆς τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς τὰς ἀποδείξεις φέρων· εἰς

3 249 D || 8 (ἑξῆς) 245 C sqq. || 9–10 249 D || 28–30 cf. Aristot. *Met.* 1006 a

1 σοι] A c V Platonis T W P Π³ : τοι L l Platonis B D || 9 ⟨ὁ⟩ ex Plat. add. Moreschini 12 δῆλος] δῆλον c V || 17 περιεποί⟨ει⟩ Fic Lucarini¹ : περιποιεῖ Couvr. : περιέπει Ast 24 τὸ] τὸ δὲ Aa. c. || 31–33 Οὗτοι … θεῶν] "manca videtur esse sententia" Couvr.

μέντοι τοὺς περὶ τοῦ Διὸς λόγους καὶ τῶν ἡγεμόνων θεῶν καὶ τῶν ἑπομένων τούτοις θεῶν καὶ δαιμόνων καὶ ψυχῶν τῶν τε θείων καὶ ἀνθρωπίνων καὶ εἰς τὴν θέαν τοῦ νοητοῦ κάλλους ἀνάγων τὴν ψυχὴν καὶ τὸν ὑπερουράνιον τόπον, οὐκέτι ἀξιοῖ αὐτὰ ἀποδεικνύναι, ἀλλ' ἀποφαντικῶς ἀποφαίνεται περὶ αὐτῶν, ἅτε δὴ τῷ ὄντι ἐνθουσιῶν. 5
Διαλέξεται δὲ ἀποφαντικῶς καὶ περὶ τῶν ἐννέα βίων, ὧν ἕνα αἱρεῖται ἡ ψυχὴ πρώτως ἐκ τοῦ νοητοῦ κατιοῦσα. Διὰ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ οὐκ ἀξιῶν χρῆσθαι ταῖς λογικωτέραις ἀποδείξεσιν, ἀλλ' αὐτοπτεῖν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς ἀξιῶν αὐτὰ τὴν ψυχήν, εἶπε τό· ἡ δὲ δὴ ἀπόδειξις ἔσται δεινοῖς μὲν ἄπιστος, σοφοῖς δὲ 10 πιστή· δεῖ οὖν πρῶτον ψυχῆς φύσεως πέρι θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἰδόντα πάθη τε καὶ ἔργα τἀληθὲς νοῆσαι. Ἐπειδὴ γὰρ περὶ τῆς εἰς τὸ νοητὸν κάλλος ἀναγωγῆς ὁ λόγος καὶ ἀναγόντων καὶ ἀναγομένων ἐρώντων τε καὶ ἐρωμένων
101 πληρούντων καὶ πληρουμένων, | καί εἰσιν οἱ μὲν ἀνάγοντες καὶ 15 πληροῦντες οἱ θεοὶ καὶ πᾶσαι αἱ θεῖαι ψυχαὶ [πολὺ δὲ πρότερον καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ καὶ πᾶσαι αἱ θεῖαι ψυχαὶ] ἀγγελικαί τε καὶ δαιμόνιαι καὶ ἡρωϊκαί, ἐφιέμεναι τοῦ θείου κάλλους καὶ ἑπόμεναι τοῖς ἡγεμόσιν αὐτῶν, καί, ὥς φησι, πρώτῳ τῷ ἡγεμόνι Διί, αἱ δὲ ἀναγόμεναι ὡς ἐν ἐσχάτοις αἱ ἀνθρώπειαι ψυχαί, διὰ δὴ τοῦτο περὶ θείας ψυχῆς καὶ 20 ἀνθρωπίνης τὸν λόγον ποιήσεται, δηλονότι τῆς λογικῆς. Ἤδη γὰρ ἐντεῦθεν οἷον πρὸ ἀποδείξεως ἐνδείκνυται ὅτι ἀθάνατος ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἅτε συνταττομένη ταῖς θείαις ψυχαῖς καὶ ἔχουσα πρὸς αὐτὰς κοινωνίαν. Τὸ δὲ πάθη τε καὶ ἔργα, πάθη μὲν ἂν λέγοι περὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς· ἐρεῖ γὰρ πῶς μὲν ἀνάγεται, πῶς δὲ πτερορρυεῖ πάλιν καὶ πίπτει 25 εἰς γένεσιν· ἔργα δὲ ἐπὶ τῶν θείων ψυχῶν. Τὸ δὲ τἀληθὲς νοῆσαι ἀντὶ τοῦ· τὴν ἀθανασίαν αὐτῆς ἰδεῖν· τοῦτο γὰρ οὐσία καὶ φύσις αὐτῆς ἐστι καὶ ἀλήθεια. Ἀναγκαίως δὲ ἦλθεν εἰς τὸ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς κατασκευάσαι, οἷον κατὰ ἀνάλυσιν ἐπὶ τοῦτο ἐλθών, ὡς αὐτὸς ὕστερον ἐρεῖ. Ἔστι δὲ τοιάδε τις ἡ ἀνάλυσις. Ὁ ἔρως τῶν μεγίστων ἐστὶν 30 ἀγαθῶν αἴτιος· μέγιστον δὲ τῶν ἀγαθῶν ἡ εὐδαιμονία· εὐδαιμονία δὲ ὁμοίωσις θεῷ· ὁμοιούμεθα δὲ θεῷ τῶν αὐτῶν ἐφαπτόμενοι· τῶν αὐτῶν δὲ ἐφαπτόμεθα τὸ νοητὸν κάλλος θεασάμενοι· ὁρῶμεν δὲ αὐτὸ ἀναμνησθέντες αὐτοῦ ἐνταῦθα ὄντες· ἀναμιμνήσκεται δὲ ὅ ποτε θεασάμενος· ἐθεασάμεθα δέ ποτε εἰ ἀθάνατος εἴη ἡμῶν ἡ ψυχή· ὥστε δεῖ 35

4 247 C ‖ 19 246 E ‖ 29–30 *Theaetetum* hic significari credit Couvr., *Phaedr.* 265 Bernard, probabilius ‖ 32 *Theaet.* 176 B

16–17 [πολὺ … ψυχαὶ] del. Couvr.

τοῦτο αὐτὸ προηγουμένως ἀποδεῖξαι, ὅτι ἀθάνατος ἡ ψυχή· ἐὰν γὰρ μὴ ᾖ ἀθάνατος, περιττοὶ πάντες καὶ μάταιοι οἱ ἑξῆς λόγοι. Ποῦ γὰρ καὶ ἀναχθήσεται θνητὴ οὖσα; εἰ δέ ἐστιν ἀθάνατος, ἐθεάσατό ποτε, ὥστε καὶ ἀναμιμνήσκεται τοῦ νοητοῦ κάλλους· ὥστε τῶν αὐτῶν ἐφάπτεται τοῖς
5 θεοῖς· ὁμοιοῦται ἄρα τούτοις· ὥστε εὐδαιμονεῖ καὶ μεγίστων ἀγαθῶν τυγχάνει. Ταῦτα δὴ αὐτῇ ὁ θεῖος καὶ ἀναγωγὸς ἔρως περιποιεῖ· διὸ τῷ κατὰ ἀνάλυσιν τρόπῳ πως χρώμενος ἦλθεν | ἐπὶ τὸ τὴν ἀθανασίαν τῆς 45v ψυχῆς πρῶτον κατασκευάσαι, τοῦτο δὲ δείξας συντίθησι πάντα τὰ ἐφεξῆς. Συντομώτερον δ᾽ ἂν οὕτως ἀναλύσαις· πρόκειται τῷ ἐνθέῳ
10 ἐραστῇ ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος καὶ ὄντως ὂν ἀναπέμψαι τὸν ἐρώμενον· τοῦτο δ᾽ ἂν ποιήσειεν, εἰ ἀναμνήσειεν αὐτὸν ἐκείνου ἀπὸ τῶν τῇδε καλῶν· ἀναμιμνήσκει δέ, εἰ ἀθάνατον αὐτοῦ δείξει τὴν ψυχήν· καὶ γὰρ ἀναμιμνήσκεται ὅ ποτε θεασάμενος· ὁ γὰρ μηδέποτε θεασάμενος οὐδὲ ἀναμιμνήσκεται· ὥστε ἀναγκαίως πρῶτον περὶ ἀθανασίας ψυχῆς
15 ποιήσεται τὸν λόγον· οὐ πάσης (οὐ γὰρ καὶ τῆς τοῦ μύρμηκος), ἀλλ᾽ ὡς εἶπεν αὐτὸς θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης.

ζ΄ Ἀρχὴ δὲ ἀποδείξεως ἥδε 245c 102
Οὐ τῆς πάσης ἁπλῶς ἀποδείξεως τῆς παλινῳδίας ἀρχὴ ἥδε (ἀνωτέρω γὰρ περὶ αὐτῆς εἶπε τῆς ἀρχῆς τῆς παλινῳδίας ὅτι δεινοῖς μὲν
20 ἄπιστος, σοφοῖς δὲ πιστή), ἀλλὰ ἀρχὴ τῆς περὶ ἀθανασίας ψυχῆς ἀποδείξεως ἥδε. Οὐ τὸ συμπέρασμα οὖν λέγει ἀρχὴν ἀποδείξεως· πρῶτον μὲν γὰρ καὶ τὸ τέλος ἐστί πως ἀρχὴ τῶν πρὸς τὸ τέλος· ἀλλ᾽ ἐνδείκνυται ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ τῆς ψυχῆς ἐστιν ἡ ἀθανασία καὶ συνεσπειραμένως καὶ ἡνωμένως περιέχεται ἐν τῷ συμπεράσματι ἡ πᾶσα
25 ἀπόδειξις.

η΄ Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος 245c
Πρῶτον περὶ ποίας ψυχῆς ὁ λόγος ζητητέον. Οἱ μὲν γὰρ περὶ τῆς τοῦ κόσμου μόνης ᾠήθησαν εἶναι τὸν λόγον διὰ τὸ εἰρηκέναι αὐτὸν πᾶσα καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐπάγειν ἢ πάντα τε οὐρανὸν πᾶσάν τε
30 γένεσιν ξυμπεσοῦσαν στῆναι· ὧν ἐστι Ποσειδώνιος ὁ Στωϊκός. Οἱ δὲ περὶ πάσης ἁπλῶς, καὶ τῆς τοῦ μύρμηκος καὶ μυίας, ὧν

27–30 cf. Porphyr. fr. 450 S. ‖ 29–30 245 D–E ‖ 30 Posid. fr. 393 Th.

7 τὸ] A[a] c V : τῷ L l ‖ 11 ἀναμνήσειεν] a recc : ἀναμνήσειεν ἂν A ‖ 19 τῆς ἀρχῆς τῆς παλινῳδίας] deleret Lucarini, cum αὐτῆς ad ἀποδείξεως referendum videatur ‖ 31 ἁπλῶς] del. Lucarini[1] : ὅλως M. D. Reeve per epistulas ad edd

ἐστιν Ἁρποκρατίων· τὸ γὰρ πᾶσα ἐπὶ πάσης ψυχῆς ἀκούει. Εἰ δὲ δεῖ μήτε ἁπλῶς ἀποστενῶσαι τὸ πρόβλημα μήτ' ἐπὶ πάντα ἐκτείνειν ἁπλῶς τὰ ζῷα, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Πλάτωνος ληψόμεθα περὶ ποίας ψυχῆς νυνὶ διαλέγεται· προεῖπε δὴ αὐτὸς δεῖν πρῶτον ψυχῆς φύσεως πέρι διαλεχθῆναι θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης, τουτέστι περὶ πάσης λογικῆς ψυχῆς· ὥστε περὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς ἐστιν ὁ παρὼν λόγος. Καὶ γὰρ ἄλλως κυρίως «ψυχὴν» εἰώθασιν οἱ παλαιοὶ καλεῖν τὴν λογικήν· τό τε γὰρ ὑπὲρ αὐτὴν «νοῦν» καλοῦσι, τό τε καταδεέστερον αὐτῆς οὐχ ἁπλῶς «ψυχήν», ἀλλ' «ἄλογον ψυχὴν» καὶ «θνητὸν εἶδος ψυχῆς» καὶ «δεύτερον ἴχνος ζωῆς» καὶ «ἄλογον ζωήν», ἢ καὶ «ἐμψυχίαν τοῦ πνεύματος» καὶ «περὶ τοῖς σώμασι ζωὴν» καὶ τὰ τοιαῦτα· ἰδίως δὲ καὶ κυρίως «ψυχὴν» τὴν λογικήν. Καὶ γὰρ τὸν κυρίως ἄνθρωπον τὴν «λογικὴν ψυχὴν» ἀποκαλεῖ. Συνελόντι οὖν φάναι, περὶ πάσης λογικῆς ψυχῆς ὁ λόγος. Προανεφώνησε δὲ τὸ συμπέρασμα, ἐπειδὴ μέλλει ἐκ τῶν καθ' αὑτὰ ὑπαρχόντων τῇ ψυχῇ καὶ ᾗ αὐτὸ ποιεῖσθαι τὰς ἀποδείξεις· διὰ τοῦτο οὖν προέθηκε τὸ συμπέρασμα, ἐνδεικνύμενος ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ ὅτι συνεσπειραμένως περι|έχεται τὸ διότι· ἐκ γὰρ αὖ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἔχει τὸ ἀθάνατον ἡ ψυχή. Πρὸ τῆς οὖν ἀνεπτυγμένης καὶ διηρημένης καὶ ἀνηπλωμένης ἀποδείξεως τὸ συνεσπειραμένον καὶ ὁμοῦ τὸ ὅτι τὸ διότι περιέχον προ[σ]έθηκε.

103

Δύο δέ εἰσι συλλογισμοὶ ἐνταῦθα ἀποδεικτικοί, δι' ὧν ἡ τῆς ψυχῆς ἀθανασία ἀποδείκνυται, ἐπ' εὐθείας δεικνύμενοι, εἷς δὲ ἄλλος ὁ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. Ἀλλὰ διὰ τί τοσοῦτος ὁ τῶν συλλογισμῶν ἀριθμός; οὐ γὰρ δὴ ἁπλῶς πλῆθος ἐπιχειρημάτων ἐκθέσθαι βούλεται (ἢ γὰρ ἂν καὶ ἄλλοις πλείοσιν ἐχρήσατο, ὡς ἐν Φαίδωνι), ἀλλ' οἰκείως δηλονότι ἑκάστη πραγματείᾳ χρῆται. Νῦν γάρ, ὡς εἴπομεν, ἐκ τῆς οὐσίας καὶ τῶν καθ' αὑτὰ ὑπαρχόντων τῇ ψυχῇ φέρει τὰ ἐπιχειρήματα· φημὶ δὲ ὅτι, ἐπειδὴ πρόκειται ἀθάνατον δεῖξαι τὴν ψυχήν, ἐὰν εἰδῶμεν πόσοι τρόποι εἰσὶ φθορᾶς καὶ ἐπιδείξωμεν ὅτι κατ' οὐδένα αὐτῶν φθείρεται ἡ ψυχή, δεδειχότες ἂν εἴημεν ὅτι ἄφθαρτός ἐστι καὶ ἀνώλεθρος, καὶ δῆλον ὅτι ἀθάνατος. Πᾶν δὴ τὸ φθειρόμενον διχῶς φθείρεται· ἢ γὰρ αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ὕλην, ἢ ἔξωθεν· οἷον τὸ ξύλον καὶ κείμενον μόνον φθείρεται διὰ τὴν ἐν αὐτῷ σηπεδόνα (ἐν ἑαυτῷ γὰρ ἔχει τὸ αἴτιον τῆς φθορᾶς, ὡς καὶ ἐν Πολιτείᾳ εἶπεν ὅτι πᾶν τὸ

1 de Harpocratione cf. 34,12 ‖ 17 cf. Aristot. *Anal. post.* 75 b; ib. 89 b – 90 a; ib. 93 a – 94 a 25 *Phaedo* 70 A sqq. ‖ 34 *Respubl.* 608 E – 610 B

12–13 Καὶ…ἀποκαλεῖ] corrupta videntur Couvr. ‖ 19 τὸ ὅτι] V Couvr. coll. l. 16 : τῷ ὅτι A c L l ‖ 20 προ[σ]έθηκε Bernard ‖ 32 ἐν] om. A[a. c.]

φθειρόμενον ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας φθείρεται), ἢ ἔξωθεν· δύναται γὰρ καὶ κατακαῆναι καὶ καταπρισθῆναι ὑπό τινος. Ἐπειδὴ οὖν δύο τρόποι εἰσὶ φθορᾶς, διὰ τοῦτο καὶ δύο συλλογισμοὶ ἐξετέθησαν· ὁ μὲν γὰρ δείκνυσιν ὅτι οὔτ᾽ ἐξ ἑαυτῆς φθείρεται ἡ ψυχή, ὅπερ διὰ τοῦ αὐτοκινήτου 5 δείκνυσι καὶ ἀεικινήτου· ὁ δὲ ὅτι οὔτε ὑπ᾽ ἄλλου, ὅπερ διὰ τοῦ εἶναι αὐτὴν ἀρχὴν κινήσεως δείκνυσιν. Ἆρ᾽ οὖν ἑκάτερος αὐτῶν ἀτελής ἐστιν, ἐκ δὲ ἀμφοτέρων τὸ τέλειον τῇ ἀποδείξει συμβαίνει, ἢ ἐν ἑκατέρῳ μὲν αὐτοῖν ὁ ἕτερος περιέχεται, προφαίνεται δὲ ἑκατέρου τὸ ἰδίωμα; τό τε γὰρ ὑφ᾽ ἑαυτοῦ μὴ φθειρόμενον οὐδ᾽ ἂν ὑπ᾽ ἄλλου φθαρείη· ἔχον γὰρ αὐτὸ 10 ἐν ἑαυτῷ τὸ αἴτιον τοῦ ἑαυτὸ σῴζειν καὶ ἀεὶ ἑαυτῷ συνόν, πότ᾽ ἂν ὑπ᾽ ἄλλου φθαρείη; (τοιοῦτον γὰρ τὸ αὐτοκίνητον, ὡς δειχθήσεται) | τό τε 46[r] ὑπ᾽ ἄλλου μὴ φθειρόμενον, ἀλλὰ ἀρχὴ καὶ αἰτία οὖσα τοῦ σῴζειν τὰ ἄλλα, ἥ γε τοιαύτη πῶς ἂν ὑφ᾽ ἑαυτῆς φθαρείη; (τοιαύτη γὰρ δειχθήσεται ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· οὔτε γὰρ ἐκ τῶν ὑπὲρ αὐτὴν 15 φθείρεται, ἥ γε σῴζεται ὑπ᾽ αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν μετ᾽ αὐτήν, ἥτις αἰτία ἐστὶ τοῦ εἶναι καὶ ζῆν αὐτά).

Εἰ οὖν ὑπ᾽ οὐδενὸς φθείρεται, πῶς ἂν ἑαυτὴν φθείρειεν αὐτὴ πηγὴ 104 οὖσα ζωῆς; ὥστε, ὅπερ ἔφαμεν, ἑκάτερος τῶν λόγων αὐτὸς καθ᾽ ἑαυτὸν τέλειός ἐστι, περιέχων ἐν ἑαυτῷ καὶ τὸν λοιπόν, ἐκφαίνεται δὲ καὶ 20 χαρακτηρίζεται ὁ μὲν τῷ ὅτι ὑφ᾽ ἑαυτῆς οὐ φθείρεται, ὁ δὲ τῷ ὅτι οὐδ᾽ ὑπ᾽ ἄλλου. Πρότερον δὲ αὐτὰς ψιλὰς ἐκθώμεθα τῶν συλλογισμῶν τὰς προτάσεις ἐν τάξει, ἐπειδὴ σποράδην αὐτὰς ὁ Πλάτων ἐξέθετο. Ὁ μὲν οὖν πρότερος τοιοῦτός ἐστιν· ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος· τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον· τὸ ἀεικίνητον ἀθάνατον· ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. Οὗτος οὖν 25 ἡμῖν δείξει ὁ λόγος ὅτι ἐξ ἑαυτῆς οὐ φθείρεται. 〈...〉 Ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος· τὸ αὐτοκίνητον ἀρχὴ κινήσεως· ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἀγένητος· τὸ ἀγένητον ἄφθαρτον· τὸ ἄφθαρτον ἀθάνατον· ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. Οὗτος ὁ λόγος δείξει ἡμῖν ὅτι οὐδ᾽ ὑπ᾽ ἄλλου τινὸς φθείρεται ἡ ψυχή. Περὶ μὲν οὖν τῆς ἀληθείας τῶν λημμάτων ἐν τοῖς ἑπομένοις 30 ἀκριβῶς ἐροῦμεν τὸ ῥητὸν σαφηνίζοντες· νῦν δὲ τὴν πρώτην καὶ κοινὴν τῶν δύο συλλογισμῶν πρότασιν, τὴν λέγουσαν « ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος », ἣν ὁ Πλάτων τελευταίαν τοῦ παντὸς λόγου ἐκθήσεται, ἡμεῖς αὐτὴν ἐφ᾽ ἑαυτῆς ἀποδιαλαβόντες, περὶ τοῦ αὐτοκινήτου σκεψώμεθα, ὅπως πρῶτόν ἐστι τῶν κινουμένων, ἐπειδὴ καὶ περὶ τοῦ εἶναι ὅλως αὐτὸ οὐχ ὁ τυχὼν 35 ἀνὴρ ἠμφισβήτησεν. Ἴσως δὲ εὑρεθήσεται ὅπου οὐδὲ διαφωνοῦσιν οἱ

11 117,1–3

13 γε] Couvr. : δὲ A[a] recc || 15 μετ᾽ αὐτήν] Couvr. : μεθ᾽ ἑαυτὴν A recc || 25 〈Ὁ δὲ δεύτερος τοιοῦτος〉 suppl. Couvr.

φιλόσοφοι. Καὶ γὰρ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης τὰς σωματικὰς πάσας κινήσεις ἀνεῖλε τῆς ψυχῆς, ὅπερ καὶ ἡμεῖς φαμεν ἀληθέστατον εἶναι, ὁ δὲ Πλάτων σαφῶς ἄλλας εἶναι τὰς τῆς ψυχῆς κινήσεις παρὰ πάσας τὰς σωματικὰς ἀποφαίνεται· φησὶ γὰρ ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων· ἄγει μὲν δὴ ψυχὴ πάντα τὰ κατ᾽ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ 5 θάλατταν ταῖς ἑαυτῆς κινήσεσιν, αἷς ὀνόματά ἐστι βούλεσθαι, σκοπεῖσθαι, ἐπιμελεῖσθαι, βουλεύεσθαι, δοξάζειν ὀρθῶς ἐψευσμένως, χαίρουσαν λυπουμένην, θαρροῦσαν φοβουμένην, μισοῦσαν στέργουσαν.

Ὅτι μὲν οὖν ἔστι τις ἀρχὴ κινήσεως καὶ αὕτη ἐστὶ τὸ αὐτοκίνητον, 10 ἐντεῦθεν δῆλον· ὄντος γὰρ προδήλου τοῦ ὅτι ἔστι τὸ ἑτεροκίνητον, ἤτοι πάλιν τοῦτο τὸ ἑτεροκίνητον ὑπὸ ἑτέρου καὶ αὐτοῦ ἑτεροκινήτου ὄντος κινηθήσεται καὶ ἐκεῖνο ὑπὸ ἄλλου ἑτεροκινήτου καὶ οὕτως ἐπ᾽ ἄπειρον, ἢ κύκλῳ ἄλληλα κινήσει τὰ ἑτεροκίνητα ὥστε τὸ πρῶτον πάλιν ὑπὸ τοῦ ἐσχάτου κινεῖσθαι, ἤ, εἰ μηδέτερον τούτων δυνατὸν τῶν τρόπων 15 105 ὑποστῆναι, ἀνάγκη τὸ αὐτοκίνητον προηγεῖσθαι. Ὅτι μὲν οὖν | οὐκ ἐπ᾽ ἄπειρον πρόεισι τὰ κινοῦντα, δῆλον· οὔτε γὰρ ἔστι τὸ ἄπειρον ἐν οὐσίᾳ οὔτε ἐπιστήμη αὐτοῦ ἔστιν. Ἀλλ᾽ οὐδὲ κύκλῳ οἷόν τε ἰέναι τὰ κινοῦντα· ἀναιρεθήσεται γὰρ τῶν ὄντων ἡ τάξις, καὶ τὸ αὐτὸ ἔσται τε αἴτιον καὶ αἰτιατόν. Ὥστε δεῖ εἶναι ἀρχήν τινα κινήσεως καὶ μήτε ἐπ᾽ ἄπειρον ἰέναι 20 τὰς κινήσεις μήτε κύκλῳ. Ταύτην δὴ τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, ἥτις ἐστὶ κατὰ ἀμφοτέρους τοὺς φιλοσόφους ἡ ψυχή, ὁ μὲν Πλάτων φησὶν «αὐτοκίνητον», ὁ δὲ Ἀριστοτέλης «ἀκίνητον». Ὅτι δὲ δεῖ ταύτην τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως αὐτοκίνητον δείκνυσθαι, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν Ἀριστοτέλους δογμάτων, μάθοις ἂν ἐντεῦθεν· ἐν πᾶσι τοῖς οὖσιν οὐκ 25 ἀμέσως ἡ φύσις ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐπὶ τὸ ἐναντίον χωρεῖ, οἷον ἀπὸ χειμῶνος εἰς θέρος, ἀλλὰ δεῖ πάντως τὴν μεσότητα προηγήσασθαι, τοτὲ μὲν ἔαρ, τοτὲ δὲ μετόπωρον· καὶ οὕτως ἐπὶ πάντων σωμάτων τε καὶ ἀσωμάτων. Καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα ὄντος τοῦ ἑτεροκινήτου, ὄντος δὲ καὶ τοῦ ἀκινήτου, δεῖ καὶ τὸ μέσον εἶναι, ὅ ἐστι τὸ αὐτοκίνητον, ἓν καὶ ταὐτὸν ὂν 30 τῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ. Ὃ γάρ φησιν Ἀριστοτέλης «αὐτοκίνητον», οἷον τὸ ζῷον, οὐκ ἔστι τὸ νῦν προκείμενον εἰς ζήτησιν· ἐκ γὰρ τοῦ ἀκινήτου καὶ ἑτεροκινήτου συγκειμένου κατ᾽ αὐτὸν τοῦ ζῴου

1 Aristot. *Phys.* 240 b protulit Bernard ‖ 4 *Leg.* 896 E – 897 A ‖ 23 Aristot. *Metaph.* 1012 b 31 cf. Aristot. *Phys.* 258 a

4 σωματικὰς] σωματὸν a ‖ 6 ἑαυτῆς] αὑτῆς Platonis codd ‖ 11 ἔστι τὸ] recc : ἔστιν A[a] (hanc lectionem ad ἐστὶ τὸ 10 falso rettulit Couvr.) ‖ 18 αὐτοῦ] l : αὐτῶν A c L V | ἰέναι] Couvr. : εἶναι A recc

τὸ ὅλον φησὶν «αὐτοκίνητον» εἶναι. Ὥστε ὄντος τοῦ πάντῃ ἀκινήτου οἷον τῆς πάντων ἀρχῆς, ὄντος καὶ τοῦ ἑτεροκινήτου οἷον τῶν σωμάτων, ἔσται μεταξὺ καὶ τὸ αὐτοκίνητον, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἔσται ἢ ψυχή. Ὃ γὰρ ἂν εἰδῶμεν ἐξ αὑτοῦ κινούμενον, τοῦτό φαμεν «ἔμψυχον» εἶναι, ὡς
5 ταύτης οὔσης φύσεως ψυχῆς, τοῦ αὐτὴν ἑαυτὴν κινεῖν.

Ὥσπερ οὖν τριῶν ὄντων τούτων [τῶν] καὶ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, νοῦ, ζωῆς, ὄντος, καί, πρῶτον ὡς ἐπὶ τοῦ ὄντος εἰπεῖν, ὄντος τινὸς [τοῦ] γινομένου ὑφ᾽ ἑτέρου καὶ τὸ εἶναι παρ᾽ ἑτέρου δεχομένου, ἔστιν ὃ ἑαυτῷ παρέχει τὸ εἶναι, οἷον ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ νοῖ, ἅπερ αὐτὸς ὥσπερ ἀεὶ ὄντα
10 ἀγένητά φησιν ὑπὸ πάσης ἄλλης αἰτίας· οὐ γὰρ βούλεται αὐτὰ οὐδὲ κατ᾽ αἰτίαν γεγενῆσθαι, ὥσπερ οὐδὲ κατὰ χρόνον, ἀλλ᾽ ἅτε ἀεὶ ὄντα ἀγένητα εἶναι καὶ ἑαυτοῖς αἴτια τοῦ εἶναι. Καὶ πάλιν ὡσ[περ] ἐπὶ τῆς ζωῆς, ὄντων ἃ παρ᾽ ἑτέρων | καταδέχεται | τὸ ζῆν (ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ καὶ ἥλιος), ἔστιν ἃ παρ᾽ ἑαυτῶν ἔχει τὸ ζῆν, 46v 106
15 ὥσπερ δὴ πάλιν ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ νοῦς (οὐ γὰρ ἐπείσακτον ἔχειν αὐτούς, ἀλλὰ συμφυᾶ τὴν ζωήν)· καὶ πάλιν ὡς ἐπὶ τοῦ νοῦ, ὄντων ἃ παρ᾽ ἄλλων καταδέχεται τὸ νοεῖν καὶ νοητικὰ γίνονται, ὥσπερ ὁ δυνάμει νοῦς καθ᾽ αὑτόν, ἔστιν ὁ ἐνεργείᾳ νοῦς ὃς παρ᾽ ἑαυτοῦ ἔχει τὸ νοεῖν καὶ ἑαυτὸν νοεῖ· οὕτω δὴ ὄντος τοῦ ὑφ᾽ ἑτέρου κινουμένου, ἀνάγκη εἶναι καὶ ὃ ἑαυτῷ
20 αἴτιόν ἐστι τοῦ κινεῖσθαι καὶ ἑαυτῷ τοῦτο χορηγεῖ. Καὶ γὰρ ἄλλως ἄλογον ἀπὸ τοῦ ἑτεροκινήτου ἐπὶ τὸ ἀκίνητον πάντῃ ἐλθεῖν, μὴ μεταξὺ τὸ αὐτοκίνητον παραλαβόντας, ὥσπερ ἄλογον ἀπὸ τοῦ γινομένου καί ποτε ὄντος ἐπὶ τὸ μὴ ὂν τὸ ὑπερούσιον ἐλθεῖν, μὴ μεταξὺ τὸ ὂν παραλαβόντας· ἄδηλον γὰρ ἔσται ποῖον μὴ ὂν παραλαμβάνομεν,
25 πότερον τὸ χεῖρον τοῦ γινομένου ἢ τὸ κρεῖττον, τοῦ μεταξὺ μὴ παραληφθέντος, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἀεὶ ὄν· οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ κινήσεως, ἄδηλον ἔσται ποῖον ἀκίνητον παραλαμβάνομεν, πότερον τὸ καταδεέστερον τοῦ ἑτεροκινήτου ἢ τὸ ὑπέρτερον, μὴ μεταξὺ τοῦ αὐτοκινήτου παραληφθέντος· ὁμοίως δὴ καὶ ἐπὶ ζωῆς καὶ νοῦ καὶ τῶν ἄλλων.

1–3 cf. Aristot. *Phys.* 256 a ‖ 9 Aristot. *De caelo* 279 a–280 a: Id. *Phys.* 256 b 13–14 Aristot. *Phys.* 194 b

4 αὑτοῦ] Ast : αὐτοῦ A recc ‖ 5 τοῦ] τὸ Lucarini ‖ 6 [τῶν] del. Couvr. ‖ 7 [τοῦ] del. Couvr. ‖ 9 ὥσπερ] A^corr : ἅπερ A c L V : om. l ‖ 12 καὶ ἑαυτοῖς] Fic (ut videtur : "et sibi ipsis causas existere ipsius esse") Couvr. : ἑαυτοῖς καὶ A recc | ὡσ[περ] Couvr. ‖ 14 ἔστιν] Couvr. coll. 8 (cfr. etiam 18) : ἔστι δ᾽ A recc ‖ 16 ὡς…ὄντων] Fic Couvr. : ὥσπερ ὄντων A recc ‖ 17–18 καθ᾽ αὑτόν] A : κατ᾽αὐτὸν a recc

Αὕτη γοῦν ἡ αὐτοκίνητος κίνησις καὶ ἐν τοῖς Νόμοις ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου πρώτη πασῶν καὶ ἀρχὴ τῶν ἄλλων κινήσεων ἀποδέδεικται, καὶ αἰτία κατὰ πάντα τὰ σημαινόμενα τῆς αἰτίας. Καὶ γὰρ ποιητικὴ καὶ παραδειγματικὴ καὶ τελικὴ αὐτῶν αἰτία (αἳ καὶ μόναι κυρίως εἰσὶν αἰτίαι· τὸ γὰρ εἰδικὸν ἐν αὐτῷ ἐστι τῷ ἀποτελέσματι καὶ αὐτό ἐστι τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ δὲ ὑλικὸν ἔτι πλέον πόρρω ἐστὶ τοῦ κυρίως αἰτία εἶναι· τῶν γὰρ ὧν οὐκ ἄνευ λόγον ἐπέχει). Ὅτι μὲν οὖν ποιητικὴ αἰτία ἐστὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τὸ αὐτοκίνητον, δῆλον, ὡς αὐτὸς ἐν Νόμοις ἀποδείκνυσιν· «εἰ γὰρ σταίη, φησί, τὰ πάντα, ποῖον πρῶτον κινηθήσεται;» ἢ δῆλον ὅτι τὸ αὐτοκίνητον· εἰ γὰρ τὸ πλησιάζον τῷ κινητικῷ αἰτίῳ κινεῖται, δηλονότι πάντων τῶν ὄντων ἑτεροκινήτων ὄντων, τοῦ δὲ αὐτοκινήτου ἐν ἑαυτῷ ἔχοντος τὸ κινητικὸν καὶ οὐχ ἁπλῶς πλησιάζοντος πρὸς αὐτὸ ἀλλ' ἡνωμένου, μᾶλλον δὲ οὐσίαν ἔχοντος τὴν κίνησιν, δῆλον ὡς αὐτὸ πρῶτον κινηθὲν τἄλλα κινήσει. Ὥσπερ γὰρ εἰ ὁ ἥλιος μὴ ἔδυνε καὶ ἀνέτελλεν ἀλλ' ἀκίνητος ἦν, | ἠπορήσαμεν ἂν τί ἐστι τὸ αἴτιον τοῦ τοσούτου φωτός, εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἀόρατος ὢν κατηύγαζεν, ἔτι πλέον ἂν ἠπορήσαμεν, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ ψυχῆς, ἐπειδὴ ἀόρατος οὖσα αἰτία ἐστὶ πασῶν τῶν κινήσεων, ἀπορίαν ἡμῖν παρέσχεν. Ὥσπερ οὖν ὁ ἥλιος τὰ πάντα φωτίζων ἑαυτὸν πολλῷ πλέον φωτεινὸν ποιεῖ, οὕτω δὴ καὶ ἡ ψυχὴ τὰ πάντα κινοῦσα ἑαυτὴν πολὺ πρότερον κινεῖ· ἕκαστον γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς ἐνεργείας ἄρχεται.

Καὶ παραδειγματικὰς δὲ εὕροις ἂν τὰς τῆς ψυχῆς κινήσεις τῶν σωματικῶν κινήσεων· λάβωμεν δὲ τὰς σωματικάς· εἰσὶ δὲ αὗται ὀκτὼ τὸν ἀριθμόν, παθητικαὶ οὖσαι μᾶλλον ἢ ποιητικαί· γένεσις φθορά, αὔξησις μείωσις, φορὰ περιφορά, σύγκρισις διάκρισις. Ἐν οὖν τῇ ψυχῇ αὔξησίς ἐστιν, ὅταν ἑαυτὴν ἐπιδοῦσα τοῖς κρείττοσι πολλαπλασιάζῃ ἑαυτῆς τὰς νοήσεις· φθίσις δέ, ὅταν ἐκεῖθεν ἀφισταμένη ἀσθενεστέρα ἑαυτῆς γίνηται καὶ ἀργοτέρα ταῖς νοήσεσι· πάλιν γένεσιν μέν ⟨φαμεν⟩ τὴν ἐντεῦθεν αὐτῆς ἄνοδον, φθορὰν δὲ τὴν ἐσχάτην ἀπὸ τοῦ νοητοῦ πτῶσιν· καὶ σύγκρισιν μὲν τὴν ἀθρόαν νόησιν καὶ τὴν τῶν εἰδῶν ἅμα θεωρίαν, διάκρισιν δὲ τὴν μερικωτέραν νόησιν καὶ τὴν κατ' εἶδος ἓν θέαν ⟨ἂν⟩ εἴποιμεν· φορὰ δὲ ἡ κατ' εὐθεῖαν αὐτῆς καὶ εἰς γένεσιν κίνησις, περιφορὰ δὲ ἡ τῶν εἰδῶν περίοδος καὶ ἀνέλιξις καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκατάστασις. Οἰκειότερον μὲν οὖν ἀποδοίη τις ἂν τὴν μὲν περιφορὰν

1 *Leg.* 894 D ‖ 8 *Leg.* 895 A

1 αὐτοκίνητος] αὐτοκίνησις A, ubi tamen ος a prima manu suprascriptum est ‖ 5 τὸ[1]] c[corr] : εἰ A recc ‖ 6 πλέον] ex emend. in A ‖ 9 εἰ] εἰ σταίη πως τὰ πάντα Plato cf. 120,20
14 εἰ] om. l [a.c.] V ‖ 28 ⟨φαμεν⟩ add. Couvr. coll. 124,28 ‖ 32 ⟨ἂν⟩ add. Couvr.

ταῖς θείαις ψυχαῖς, τὴν δὲ φορὰν ταῖς ἡμετέραις· ἴδοις δ' ἂν καὶ ἐν ταῖς θείαις ἀμφοτέρας τὰς κινήσεις· «εὐθείας γάρ, φησί, λαβὼν ὁ δημιουργὸς εἰς κύκλον κατέκαμψε»· δῆλον οὖν ὡς οὐκ ἄνευ τοῦ εὐθέος ἡ κυκλική ἐστι κάμψις καὶ νόησις τῶν ψυχῶν· τὸ γὰρ καθαρῶς κύκλῳ κινεῖσθαι 5 μόνῳ ἀπονέμει τῷ νῷ. Ἡ δὲ ἐνάτη κίνησις, ἥτις ἐστὶ τῶν ἀσωμάτων περὶ τοῖς σώμασιν, οἷαι θερμότητες ἢ ψύξεις ἢ ἐμψυχίαι, ἔχει τὴν παραδειγματικὴν αἰτίαν ἐν τῇ ψυχῇ, καθὸ ἡ ψυχὴ τοῖς σώμασιν ἐνδίδωσι ζωήν.

Ὅτι μὲν οὖν καὶ παραδειγματικαί εἰσιν ⟨αἰτίαι⟩ αἱ τῆς ψυχῆς κινήσεις 10 τῶν σωματικῶν, ἀρκούντως ὑπομέμνηται· λείπεται δὴ καὶ τελικὰς αὐτὰς ἀποδεῖξαι, ἐπειδὴ καὶ ὁ σπουδαῖος ἐνταῦθα καὶ ἔμ|φρων ἀνὴρ 108 πρὸς τὸ ἑαυτοῦ χρήσιμον καὶ ⟨…⟩ | διότι· οὐ γὰρ ὡς ἄλλο τι 47v κατηγορεῖται ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς συνουσίωται καὶ ἑνιαίως περιέχει τὴν πᾶσαν ἀπόδειξιν· ζωὴ γάρ τίς 15 ἐστιν ἡ ἀθανασία, ὡς καὶ ἡ αὐτοκινησία.

Ἐπάγει λοιπὸν τὴν ἀνειλιγμένην καὶ ἀνεπτυγμένην ἀπόδειξιν εἰπών· τὸ γὰρ ἀεικίνητον ἀθάνατον, καὶ τὰ ἑξῆς, παρεὶς τὸ τὴν ψυχὴν εἰπεῖν «αὐτοκίνητον», ὡς κοινὴν οὖσαν τῶν δύο συλλογισμῶν, μέλλων αὐτὴν τελευταῖον ἐπαγαγεῖν τῶν δύο λόγων, ὅπου καὶ ἡμεῖς 20 ἀκριβέστερον αὐτὴν ἐξετάσομεν. Νῦν δὲ πρὸ τῆς κατὰ μέρος τῶν προτάσεων ἐξετάσεως, ἐφαρμόσωμεν ταῖς προτάσεσι λογικῶς αὐτὰ τὰ Πλάτωνος ῥήματα.

Τρεῖς μὲν οὖν εἰσιν αἱ πᾶσαι προτάσεις τοῦ συλλογισμοῦ· ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον, τὸ ἀεικίνητον ἀθάνατον, 25 τουτέστιν ἄφθαρτον καὶ ἀθάνατον. Τὴν οὖν πρώτην καὶ ἐλαχίστην πασῶν πρότασιν τὴν λέγουσαν «ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος», τελευταίαν, ὡς εἴπομεν, ἐκθήσεται· τὴν δὲ τρίτην καὶ μείζονα πασῶν πρώτην ἐξέθετο, ὡς συνεκτικὴν τοῦ παντὸς λόγου, εἰπών· τὸ γὰρ ἀεικίνητον ἀθάνατον. Τὴν δὲ μετ' αὐτὴν τὴν λέγουσαν «τὸ αὐτοκίνητον 30 ἀεικίνητον», διὰ τοῦ ἐναντίου τοῦ ἑτεροκινήτου μετ' ἀποδείξεως παρέθετο, εἰπών· τὸ δ' ἄλλο κινοῦν καὶ ὑπ' ἄλλου κινούμενον (τουτέστι· τὸ δὲ ἑτεροκίνητον) παῦλαν ἔχον

2 *Tim.* 36 B ‖ 20 cf. 114,18 sqq.

3 ἡ] om. L l ‖ 6 οἷαι] A L V : οἷον c : οἷον αἱ l ‖ 9 ⟨αἰτίαι⟩ add. Couvr. | τῆς ψυχῆς] A L l V : τῶν ψυχῶν c, unde in editionem Astianam irrepsit, Couvr. tamquam ex A 10 ὑπομέμνηται] v : ὑπέμνησται A recc ‖ 12 ⟨…⟩ cf. praefationis p. IX ‖ 18 οὖσαν] οὖσαν ⟨πρότασιν⟩ Lucarini[4] ‖ 26 πασῶν] Couvr. : πάντων Aa recc ‖ 27 δὲ] Fic Couvr. : γὰρ Aa recc

κινήσεως (τουτέστι· μὴ ὂν ἀεικίνητον) παῦλαν ἔχει ζωῆς
109 (τουτέστιν· οὐκ | ἔστιν ἀθάνατον). Εἰ οὖν τὸ ἑτεροκίνητον, μὴ ὂν ἀεικίνητον, οὐκ ἔστιν ἀθάνατον, τὸ αὐτοκίνητον, ἀεικίνητον ὄν, ἀθάνατόν ἐστι. Καθ' αὑτὸ δὲ πᾶσαι λαμβάνονται αἱ προτάσεις καὶ ᾗ αὐτό ἐστιν· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ ἑτεροκινήτου δείκνυται οὐ μόνον τὸ 5 αὐτοκίνητον ἀεικίνητον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀεικίνητον αὐτοκίνητον, ὥστε καὶ ἀντιστρέφειν, οἷον «τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον» καὶ «τὸ ἀεικίνητον αὐτοκίνητον». Εἰ γὰρ τὸ ὑπ' ἄλλου κινούμενον παῦλαν ἔχει κινήσεως (τουτέστι· τὸ ἑτεροκίνητον οὐκ ἔστιν ἀεικίνητον), δῆλον ἂν εἴη ὅτι τὸ ἀεικίνητον αὐτοκίνητον· καὶ γὰρ καὶ κατὰ τὸν 10 δεύτερον τῶν ὑποθετικῶν τοῦτο συνάγεται· εἰ γὰρ τὸ ἑτεροκίνητον οὐκ ἀεικίνητον, δηλονότι τὸ ἀεικίνητον οὐχ ἑτεροκίνητον· τὸ δὲ οὐχ ἑτεροκίνητον αὐτοκίνητον. Ἐκ δὲ τοῦ ἅτε οὐκ ἀπολεῖπον ἑαυτό, ὅτι καὶ πᾶν τὸ ἀεικίνητον αὐτοκίνητον· εἰ γὰρ καὶ τὸ ἑτεροκίνητον ἔστ' ἂν συνῇ τῷ κινητικῷ αἰτίῳ κινεῖται (ἐν ὅσῳ γὰρ αὐτοῦ 15 πλησίον ἐστὶ κινεῖται), πολλῷ πλέον τὸ αὐτοκίνητον οὐ μόνον ἀεὶ συνὸν ἑαυτῷ ἀλλὰ καὶ ἡνωμένον πρὸς ἑαυτὸ ἀεικίνητον ἔσται. Ἀναλαβόντες δὲ ἐξ ἀρχῆς ἑκάστην τῶν προτάσεων σαφηνίσωμεν κατὰ τὸ δυνατόν. «Ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος»· τὴν κίνησιν ἐνταῦθα ἀκουστέον τὴν ζωὴν αὐτῆς· αὐτόζωος οὖν ἐστιν ἡ ψυχή, ἐν ἑαυτῇ ἔχουσα ἀρχὴν καὶ πηγὴν τῆς ζωῆς· 20 εἰ γὰρ καὶ τὰ σώματα ἤθελεν ἡ φύσις αὐτοκίνητα εἶναι, ἀρχὴν ἂν αὐτοῖς καὶ πηγὴν ἐνετίθει κινήσεως· νῦν δὲ ἐπεὶ ἔδει καὶ τὰ ἑτεροκίνητα προελθεῖν, γέγονε τὰ σώματα τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ἐξ ἄλλων καταδεχόμενα. Φαίνεται δὲ πολλὰ προαιρουμένη ἡ ψυχὴ καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν προαίρεσιν πράττουσα· τοῦτο δὲ οὐκ ἂν εἶχεν, εἰ μὴ ἦν 25 αὐτοκίνητος.

Ὅμως δὲ εἰς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος ἐπιβλέποντί σοι πολλὴ φανεῖται ἀφθονία ἐπιχειρημάτων διὰ τὴν τοῦ πράγματος ἐνάργειαν· ἱκανῶς δὲ καὶ ὁ Πλάτων ἐκ τῆς ἐναργείας καὶ ἐκ τῶν τελευταίων ὑπομιμνήσκει λέγων ὅτι, ὃ μὲν ἂν ἴδωμεν σῶμα μὴ δυνάμενον ἐξ 30 ἑαυτοῦ κινεῖσθαι, ἄψυχον εὐθὺς αὐτὸ λέγομεν, ὃ δὲ ἂν ἴδωμεν σῶμα ἀφ' ἑαυτοῦ δυνάμενον κινεῖσθαι, εὐθὺς αὐτὸ λέγομεν ἔμψυχον,

10–11 cf. Philop. *In Aristot. Anal. prior.* 244.10–13 W.; Simpl. *In Aristot. De caelo* 62.30–31 H.; ib. 429.28 H.

3 ἀεικίνητον ὄν] αὐτοκίνητον ὂν A[a. c.] (ad praecedens ἀεικίνητον haec falso rettulit Couvr.) || 7 οἷον] A[corr.] c : μόνον AV : οἷον μόνον L l || 7–8 ἀεικίνητον αὐτοκίνητον] ἀεικίνητον ἀεικίνητον A[a. c.] || 8 τὸ ὑπ'] ὑπ' ἄλλου κινούμενον, παῦλαν ἔχον κινήσεως, παῦλαν ἔχει ζωῆς Plato || 31 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ Plato || 32 ἑαυτοῦ] recc : ἑτοῦ A

ὡς αὐτοφυῶς τεκμαιρόμενοι εἶδος εἶναι καὶ λόγον τῆς ψυχῆς τὸ αὐτοκίνητον. Μάλιστα δὲ ἐκ τοῦ ἐφ᾽ ἡμῖν δείξαις ἂν τὸ αὐτοκίνητον τῆς ψυχῆς· εἰ γὰρ κρεῖττον καὶ τελειότερον τὸ εὖ εἶναι τοῦ εἶναι, τελειοῖ δὲ ἑαυτὴν ἡ ψυχή, δηλονότι τὸ κρεῖττον [τὸ εὖ εἶναι] ἑαυτῇ παρέχουσα καὶ
5 | ἀνεγείρουσα καὶ τελειοῦσα ἑαυτήν, πολλῷ πλέον τὸ ἔλαττον [τὸ εἶναι] 110
ἑαυτῇ παρέχει· τὸ δὲ εἶναι οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν αὐτῆς ἢ ζωή· ἡ δὲ ζωὴ κίνησις· δῆλον οὖν ὅτι ἑαυτῇ ἂν παρέχοι τὴν κίνησιν· αὐτοκίνητος ἄρα ἐστίν.

Ἡ δ᾽[ε] ἑτέροις παρέχει τὸ ζῆν, πολὺ μᾶλλον ἑαυτῇ,

10 φησὶ τὰ λόγια· ἡ γὰρ ζωοποιοῦσα τὰ ἄλλα πολλῷ μᾶλλον ἑαυτῇ τοῦτο παρέχει· ὥστε ἑαυτῇ παρέχουσα τὸ ζῆν ζωοποιεῖ ἑαυτὴν καὶ ἀνάγει· ἡ δὲ ζωὴ κίνησις· ἑαυτῇ ἄρα παρέχει τὴν κίνησιν· αὐτοκίνητος ἄρα. Ἀφ᾽ ἑαυτῶν γὰρ ἄρχεται τὰ θεῖα καὶ τὰ πρώτως τι διδόντα, ὥσπερ ὁ ἥλιος τὰ πάντα φωτίζων αὐτόφως ἐστὶ καὶ πηγὴ φωτός· καὶ ἡ ψυχὴ οὖν τοῖς
15 ἄλλοις ζωὴν καὶ αὐτοκινησίαν παρέχουσα (αὐτοκίνητα γὰρ κατὰ Ἀριστοτέλην τὰ ζῷα) πολὺ μᾶλλον | αὐτὴ αὐτοκίνητός ἐστι καὶ ζωὴ καὶ 48r
πηγὴ ζωῆς ψυχικῆς. Τὸ δὲ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον οὕτω δείκνυται· δείκνυσι δὲ ὅτι καὶ μόνον τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον καὶ μόνον ἀθάνατον, ἐκ τοῦ καθ᾽ αὐτὸ καὶ ᾗ αὐτὸ τὰς προτάσεις λαμβάνων. Τὸ οὖν
20 εἶναι τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον ἐκ τοῦ ἑτεροκινήτου δείκνυσι· τὸ γὰρ ἑτεροκίνητον δηλονότι οὐκ ἔχει ἐξ ἑαυτοῦ οἰκείαν κίνησιν, διὸ καὶ ἑτεροκίνητον λέγεται· ἐν χρόνῳ οὖν ταύτην ἀλλαχόθεν καταδεξάμενον, ἐν χρόνῳ αὐτὴν καὶ ἀποβάλλει· ὃ δ᾽ ἑαυτῷ παρέχει τὴν κίνησιν κατ᾽ οὐσίαν, ἅτε ἑαυτῷ συνὸν ἀεὶ καὶ αὐτὸ ὂν τὸ διδὸν καὶ λαμβάνον,
25 ἀεικίνητον ἔσται. Δηλοῖ δὲ ὁ Πλάτων τὴν κίνησιν ὅτι ἐπὶ τῆς ζωῆς ἔλαβε· «παῦλαν γάρ, φησίν, ἔχον κινήσεως, παῦλαν ἔχει καὶ ζωῆς».

Ὅτι δὲ τὸ ἑτεροκίνητον παῦλαν ἔχει κινήσεως (τουτέστιν· οὐκ ἔστιν ἀεικίνητον) καὶ ἐντεῦθεν δῆλον· δύο γὰρ ὄντων τούτων, τοῦ τε κινοῦντος
30 καὶ τοῦ κινουμένου, ἢ τὸ κινοῦν δεῖ προσελθεῖν τῷ κινουμένῳ καὶ οὕτως αὐτὸ κινῆσαι, ὥσπερ ἡμεῖς φέρε τὸν λίθον, ἢ τὸ κινούμενον δεῖ προσελθεῖν τῷ κινοῦντι καὶ οὕτως κινηθῆναι, ὥσπερ ἡ ψυχὴ προσελθοῦσα τῷ νῷ οὕτω κινεῖται ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ θεωρεῖ τὰ ἐν αὐτῷ, ἢ ἀμφότερα ἀλλήλοις πρόσεισιν, ὥσπερ ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ μαθητής· καὶ ὁ
35 μαθητὴς γὰρ ἐπιδίδωσιν ἑαυτὸν εἰς τὸ ἀνακινηθῆναι ὑπὸ τοῦ

9 *Orac. Chald.* fr. 174 des P. || **16** cf. 110,32

4 [τὸ εὖ εἶναι] del. Moreschini || 5 [τὸ εἶναι] del. Moreschini || 9 δ᾽[ε] c^corr : δὲ **A** recc

διδασκάλου, καὶ ὁ διδάσκαλος ἐπιτρέχει τῷ ἀνακινῆσαι τὸν μαθητὴν καὶ ὅλος ἔστραπται πρὸς αὐτόν. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων τὸ ἑτεροκίνητον
111 οὐ δύναται ἑαυτὸ προσαγαγεῖν τῷ κινοῦντι· | τὸ γὰρ εἶναι αὐτὸ ἑτεροκίνητον, τουτέστιν ⟨…⟩· οὐδ᾽ ἄρα τὸ συναμφότερον· λείπεται δή, εἰ μέλλει τὸ ἑτεροκίνητον ἀεὶ κινηθήσεσθαι, τὸ κινητικὸν ἐστράφθαι πρὸς 5 αὐτό· ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν ὅλων καὶ ἀϊδίων τοῦτο οὐ θέμις, τὸ τὰ κρείττονα ἐστράφθαι πρὸς τὰ ἑαυτῶν καταδεέστερα· ἔσται γὰρ τὰ μὲν κρείττονα ἕνεκά του, τὰ δὲ καταδεέστερα οὗ ἕνεκα, ὅπερ ἐστὶν ἀτοπώτατον· οὐκ ἄρα τὸ ἑτεροκίνητον ταύτῃ ἀεὶ κινηθήσεται μὴ ἐστραμμένων τῶν ἀϊδίων πρὸς αὐτό. Εἰ δὲ μέλλοι ποτὲ κινεῖσθαι, δεῖ αὐτὸ ὑπὸ ἄλλου 10 προσάγεσθαι τῷ κινητικῷ αἰτίῳ, οὐχ ἁπλῶς τοπικῶς, ἀλλὰ καὶ κατ᾽ ἐπιτηδειότητα. Εἰ οὖν ἄλλο αὐτὸ συνῆψε τῷ κινητικῷ αἰτίῳ ἀπό τινος χρόνου, οἷον ἥδε ἡ περιφορὰ καὶ τάδε τὰ σχήματα, πάλιν καὶ ἔν τινι χρόνῳ ἥδε ἡ περιφορὰ καὶ τὰ τοιάδε σχήματα αὐτὸ διαλύσει ἀπὸ τοῦ κινητικοῦ αἰτίου· ἁπλῶς γὰρ εἰπεῖν, πάντα τὰ ὑπὸ κινουμένων αἰτίων 15 γινόμενα ἐν χρόνῳ καὶ γίνεται καὶ φθείρεται, τὰ δὲ ὑπὸ ἀκινήτων ἀεὶ ὡσαύτως γίνεται. Ἀλλὰ πῶς, εἴποι τις ἄν, τὸ ὑπὸ σελήνην ἀεὶ κινεῖται, ἑτεροκίνητον ὄν; ἢ οὐδέποτε τὸ αὐτό ἐστιν ἀεὶ οὐδὲ κατ᾽ ἀριθμὸν διαμένει τὸ αὐτό, εἰ μὴ τῷ εἴδει· ὥστε εἰ μὴ τὸ αὐτό ἐστι κατὰ τὸ ὑποκείμενον, πῶς ἂν ἀεικίνητον εἴη; κατὰ μόρια γὰρ φθειρόμενον τῷ εἴδει ἀεὶ τὸ αὐτὸ 20 διαμένει. Πῶς δὲ εἰ μήτε ἡ γένεσις ἑαυτὴν δύναται προσάγειν τῷ οὐρανῷ ἑτεροκίνητος οὖσα μήτε ὁ οὐρανὸς ἔστραπται πρὸς τὴν γένεσιν διὰ τὸ μὴ δεῖν τὰ κρείττονα ἐστράφθαι πρὸς τὰ καταδεέστερα, πόθεν καταδέχεται τὴν ἐπιτηδειότητα ἡ γένεσις; ἢ ῥητέον ὅτι ἡ κίνησις τοῦ οὐρανοῦ δραστήριον οὖσα ποιεῖ εἰς τὰ ὑπὸ σελήνην, μὴ ἐστραμμένων τῶν 25 οὐρανίων πρὸς αὐτά, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ ἥλιος φωτίζει οὐκ ἐστραμμένος πρὸς τὰ φωτιζόμενα, ἀλλὰ τῇ συμπαθείᾳ. Ἀλλὰ πῶς ὁ οὐρανὸς σῶμα ὢν οὐκ ἔστιν ἑτεροκίνητος, ἀλλὰ αὐτοκίνητος; εἰ δὲ ἑτεροκίνητος, πῶς ἐστιν ἀεικίνητος; ἢ ὁ οὐρανὸς οὔτε ἑτεροκίνητος οὔτε ἁπλῶς σῶμα, ἀλλὰ ἄϋλον σῶμα· ἐροῦμεν δὲ ὅτι διττὸν τὸ αὐτοκίνητον, τὸ μὲν ἁπλοῦν καὶ ἀμερές, 30 ὃ καὶ κυρίως ἐστὶν αὐτοκίνητον, τὸ δὲ ἐν διαστάσει ἤδη προεληλυθός, οὐχ ἁπλῶς μέντοι· καθὸ γὰρ ὤγκωται κατὰ τοσοῦτον τοῦ κυρίως αὐτοκινήτου παρήλλαξε, καθὸ μέντοι ζωῆς συμφυοῦς ἐν τῇ ἑαυτοῦ οὐσίᾳ

27 cf. Procl. *In Tim.* 2.24.1–7 D.

3–4 αὐτὸ ἑτεροκίνητον, τουτέστιν] Couvr.: αὐτῷ ἑτεροκινήτῳ τοῦτό ἐστι **A** recc 4 ⟨…⟩ lac., quam iam Ast animadverterat, ita dubit. explevit Couvr. ⟨ὑπ᾽ἄλλου ἀγόμενον, κωλύει⟩ | δή] δέ Couvr., sed cf. 113,10 ‖ 6 ἀϊδίων] in A potest et αἰδίαν legi, quod nempe c L fecerunt ‖ 10 μέλλοι] in A potest et μέλλει legi, sicut fecerunt L l V

μετέσχεν, ὥστε σε μὴ δύνασθαι χωρίζειν μηδὲ τῷ λόγῳ ἐκεῖνο τὸ σῶμα καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, κατὰ τοσοῦτον ἔχει καὶ τὴν αὐτοκινησίαν ἐν τῇ οἰκείᾳ οὐσίᾳ· ψυχῆς γὰρ καὶ ζωῆς | ἴδιον ἦν τὸ αὐτοκίνητον. 112

Ὥσπερ οὖν σῶμα ἔνυλον ἀδύνατόν σε λαβεῖν ἀχρώματον καὶ 5 ἀσχημάτιστον, οὕτως καὶ ἔτι μᾶλλον οὐδὲ τὸ οὐράνιον σῶμα ἄζων καὶ ἄψυχον. Καὶ οὕτω δὴ ἴδοις ἂν αὐτοῦ τὴν συμφυΐαν τὴν πρὸς τὴν ψυχήν· ἀεὶ ⟨γὰρ⟩ αἱ ἀκρότητες τῶν δευτέρων συνάπτουσι τοῖς ἐσχάτοις τῶν πρώτων, ἵνα καὶ συνέχειά τις ᾖ καὶ μηδὲν κένωμα μεταξύ, ἐπεὶ ἀπαιτήσει πάλιν ὁ λόγος ἑτέραν φύσιν τὴν ἀναπληρώσουσαν τὸ μεταξύ. 10 Ἐπειδὴ τοίνυν πρῶτον μὲν τῶν σωμάτων τὸ αἰθέριον σῶμα, ἔσχατον δὲ τῶν νοητῶν ἡ ψυχή, συνάπτειν ὀφείλει ταῦτα πρὸς ἄλληλα καὶ ὁμοιότητα ἔχειν πρὸς ἑαυτά, ὥστε τὸ οὐράνιον σῶμα ψυχὴν εἶναι ὠγκωμένην καὶ ζωὴν ἐπὶ πᾶν διεστῶσαν· ζωὴ οὖν ἐν αὐτῷ συμφυὴς καὶ ἡ φύσις συνανακεκραμένη τῇ ζωῇ· πάμπολλα δὲ καὶ ἄλλα ἐν αὐτῷ εἴδη 15 ζωῶν.

«Ἀλλ᾽ ἔστω, φησίν, ἡ ψυχὴ καὶ αὐτοκίνητος καὶ ἀεικίνητος, ἔστ᾽ ἂν ᾖ μέντοι ψυχή, | οὐδὲν δὲ κωλύει αὐτὴν φθαρῆναι». Πρὸς τοῦτο ἐροῦμεν 48v ὅτι ἢ πρότερον μὲν αὐτῆς παύεται ἡ ἐνέργεια, τουτέστιν ἡ αὐτοκινησία, ὕστερον δὲ τὸ εἶναι αὐτῆς φθείρεται, ἢ πρότερον μὲν τὸ εἶναι, ὕστερον δὲ 20 τὸ κινεῖσθαι, ἢ ἅμα ἀμφότερα· παρὰ ταῦτα γὰρ οὐκ ἔστι. Φθαρείσης μὲν οὖν τῆς οὐσίας τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς σῴζεσθαι οὐδὲ πλάσαι δυνατόν· ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸ ἀνάπαλιν δυνατὸν ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως φθαρείσης τῆς ἐνεργείας σῴζεσθαι τὴν οὐσίαν καὶ ὕστερον φθαρῆναι [τὴν οὐσίαν]· ἐπιλαθομένῳ γὰρ ἔοικε τῆς ὑποθέσεως ὁ τοῦτο λέγων, τῆς «ἔστ᾽ ἂν ᾖ»· 25 ἔλεγε γὰρ ἡ ὑπόθεσις ὅτι· «ἔστ᾽ ἂν ᾖ ψυχή, αὐτοκίνητος ἔσται»· ὥστε οὐ δυνατὸν φθαρῆναι μὲν αὐτοκινησίαν, μένειν δὲ ψυχήν· ἔστ᾽ ἂν γὰρ ᾖ ψυχή, αὐτοκίνητος ἔσται, ὡς λέγει ἡ ὑπόθεσις. Εἰ οὖν πᾶν μὲν τὸ φθειρόμενον προαποβάλλει τὴν ἐνέργειαν, τοῦτο δὲ ἔστ᾽ ἂν ᾖ, ὃ καὶ ἡ ὑπόθεσις ἔχει, οὐκ ἀποβάλλει, αὐτοκίνητον ὂν καὶ ἄφθαρτόν ἐστιν. Ἀλλὰ 30 δὴ τὸ τρίτον τις λεγέτω, ὅτι ἅμα συμφθείρεται ταῖς ἐνεργείαις ἑαυτῆς· ἐρωτήσομεν ἤδη, ὑφ᾽ ἑαυτῆς ἢ ὑπό τινος τῶν ἔξωθεν. Ἀλλ᾽ ὑπὸ μὲν ἑαυτῆς οὐ φθείρεται, ἥ γε καὶ σῴζει ἑαυτὴν τῷ κινεῖν ἑαυτήν, ὑπὸ δὲ τῶν ἔξωθεν οὐ φθείρεται· γένοιτο γὰρ ἂν οὕτως ἑτεροκίνητον ἀντὶ αὐτοκινήτου· οὐκ ἄρα συμφθείρεται. Ὑπὸ τίνος δὲ ἂν καὶ φθείροιτο; ὑπὸ 35 τῶν κρειττόνων; ἀλλὰ ταῦτα μᾶλλον αὐτῆς ἐστι σωστικά· ἀλλ᾽ ὑπὸ τῶν

6 δὴ] in A possis et δὲ legere, quod in L l V invenitur || 7 ⟨γὰρ⟩ add. Fic Couvr. 14 συνανακεκραμένη] l : συνακεραμένη A : συνανακεραμένη A^corr : συνανανακεκραμένη c : συνανακεκραμμένη L V || 18 ὅτι ἢ] Fic Couvr. : ἢ ὅτι A recc || 23 [τὴν οὐσίαν] del. Couvr. : αὐτὴν l || 35 ἀλλὰ] ἅμα A^a. c.

χειρόνων; ἀλλὰ τούτων ἐστὶ δεσπότις καὶ τῶν κινήσεων αὐτῶν πηγή· δέκα γὰρ οὐσῶν τῶν κινήσεων, μόνη ἡ τῆς ψυχῆς κίνησις πασῶν ἐστι τῶν ἄλλων γεννητική.

Τὸ δὲ αὐτοκίνητον τὴν ψυχὴν οὖσαν καὶ ἀεικίνητον εἶναι
113 συντομώτερον ⟨ἂν⟩ καὶ οὕτω κατασκευάσειας, ὡς ἤδη | καὶ ἐπὶ τῆς 5
αὐτοκινησίας εἰρήκαμεν· τὸ ἑαυτὸ [τι] τελειοῦν καὶ παράγει ἑαυτό. Τὸ μὲν γὰρ τελειοῦν τι, τὸ ἀγαθὸν ἐκείνῳ παρέχει· τὸ δὲ ἁπλῶς παράγον τι, τὸ εἶναι αὐτῷ παρέχει· κρεῖττον δὲ τὸ εὖ εἶναι τοῦ εἶναι· ἐπεὶ τοίνυν ἡ ψυχὴ ἑαυτὴν τελειοῖ, εἴπερ καὶ ἔστι τι ἐπ᾽ αὐτῇ, κἂν παράγοι ἂν ἑαυτήν· ἔστι δὲ αὐτῆς οὐσία τὸ ζῆν, ἥ γε καὶ ἄλλοις τοῦτο ἐπιφέρει· ἑαυτῇ ἄρα 10
παρέχει τὸ ζῆν καὶ τὸ εἶναι· τὸ δὲ ἀεὶ συνὸν τῷ παρέχοντι τὸ εἶναι, ἀεὶ ἔστιν· ἀεὶ δὲ ἑαυτῇ σύνεστιν ἡ ψυχή· ἀεὶ ἄρα ἔστιν ἡ ψυχή· ὥστε καὶ αὐτοκίνητος καὶ ἀεικίνητος ἀεί ἐστιν. Καὶ γὰρ τῷ ὄντι ἀδικοῖτο ἄν τι ἐν τῷ παντὶ ἀφαιρούμενον τούτου ὃ ἑαυτῷ παρέσχεν· ὅπερ μὲν γὰρ παρ᾽ ἄλλου καταδέξεται οὐκ ἀδικεῖται τούτου ἀφαιρούμενον· ὅπερ δὲ ἑαυτῷ 15
παρέχει, ἐὰν ὑπό τινος ἀφαιρῆται, ἀδικεῖται. Ἡ δὲ ἐσχάτη πρότασις οὐδεμιᾶς ἀμφισβητήσεως δεῖται, τὸ ἀεικίνητον ἀθάνατον εἶναι· εἰ γὰρ καθ᾽ ὑπόθεσιν θνητὸν καὶ φθαρτὸν εἴη, οὐκέτι ἔσται ἀεικίνητον. Ὥστε πᾶσαι αἱ προτάσεις οὐ μόνον εἰσὶν ἀληθεῖς, ἀλλὰ καὶ ᾗ αὐτὸ πᾶσαι, ὥστε καὶ ἐξισάζειν καὶ ἀντιστρέφειν. 20

«Τί οὖν, εἴποι τις ἄν, μόνη ἡ ψυχὴ ἀθάνατος; ὁ νοῦς οὖν οὐκ ἔστιν ἀθάνατος;»· ἢ οὐδὲν ἄτοπον τὸν νοῦν λέγειν μὴ εἶναι ἀθάνατον· ὑπὲρ γὰρ τὸ ἀθάνατον εἶναί ἐστιν· εἰ δὲ βούλοιο αὐτὸν «ἀθάνατον» λέγειν, ἄλλο εἶδος λήψῃ αὐτοκινησίας καὶ ἄλλο ἀθανασίας, καὶ ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἑξῆς ζῴων οἰκείως ἑκάστῳ· ἐπεὶ καὶ τὴν ἀλογίαν εἴποι τις ἂν 25
«ἀθάνατον», ὡς καὶ «αὐτοκίνητον» εἴποι ἄν, ἀλλ᾽ οἰκείως ἐφ᾽ ἑκάστου, ὅπερ εἴπομεν· πολὺ γὰρ πλάτος καὶ τῶν ἐν αἰῶνι ὄντων καὶ τῶν τὸν ἅπαντα χρόνον ὄντων καὶ τῶν ἐν μέρει τοῦ χρόνου· τὰ μὲν γὰρ μίαν ἡμέραν ζῇ, τὰ δὲ ἐνιαυτόν, τὰ δὲ δέκα ἔτη, ἄλλα δέ ἐστιν ἑκατὸν ἢ καὶ χίλια διαζῶντα ἔτη. 30

Ἀλλὰ πῶς οὐχὶ καὶ ἡ μερικὴ φύσις ἔσται ἀθάνατος, αὐτοκίνητος οὖσα; ἢ πρῶτον μὲν ἰστέον ὡς ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος καὶ ὁ φιλόσοφος Πορφύριος

27 (εἴπομεν) ll. 24–25 ‖ 31–119,3 Iambl. *In Phaedr.* fr. 2 D.: Porphyrius fr. 445 S.

5 ⟨ἂν⟩ add. Couvr. ‖ 6 [τι] om. Fic (ut videtur: "quod se ipsum perficit, producit etiam se ipsum") del. Couvr. ‖ 9 κἂν] A recc: καὶ Ast cf. ind. gramm. s. v. ἄν ‖ 13 ἀεί] deleret Lucarini ‖ 15 καταδέξεται] καταδέχεται Couvr. dubit. ‖ 19–20 ᾗ αὐτὸ πᾶσαι] "hic nonnulla intercidisse suspicor" Ast: "sed ᾗ αὐτό formula Hermiana" coll. 108,15 Couvr., cui nos astipulamur ‖ 25 ἀλογίαν] ἀναλογίαν A[a. c.] c l

οὐδὲ «αὐτοκίνητόν» φασι τὴν μερικὴν φύσιν, ἀλλ' ὄργανον οὖσαν τῆς ψυχῆς κινεῖσθαι μὲν ὑπ' αὐτῆς, κινεῖν δὲ τὰ σώματα, καὶ ταύτην εἶναί φασι «τὴν ἐνάτην κίνησιν». Δῆλον δὲ ὅτι, κἂν ἔχῃ τι αὐτοκίνητον, εἰδωλικῶς αὐτὸ ἔχει καὶ ὡς ὄργανον. Εἰ δέ τι δεῖ ἀντιφθεγγόμενόν τισι
5 τῶν φιλοσόφων εἰπεῖν, οὐδὲ κατὰ πάντα κρείττων ἐστὶν ἡ φύσις τῶν σωμάτων, ἀλλ' ἔστιν ὅπῃ καὶ καταδεεστέρα. | Καθὸ μὲν γὰρ ἀσώματος 114 οὐσία ἐστὶ καὶ καθὸ διαπλάττει τὰ σώματα καὶ κοσμεῖ, κρείττων αὐτῶν ἐστι· καθὸ δὲ ἐν ὑποκειμένοις αὐτοῖς ἐστι καὶ τὸ εἶναι ἐν αὐτοῖς ἔχει, χείρων αὐτῶν ἐστιν, ὥσπερ ἡ ἐν τοῖς κατόπτροις ἔμφασις ἀσφαλείᾳ μὲν
10 καὶ κάλλει καὶ διαμορφώσεως ἀκριβείᾳ τοῦ κατόπτρου ὑπερέχει, τῇ δὲ ὑποστάσει ἔστιν ὡς ἐλαττοῦται· τὸ μὲν γὰρ κάτοπτρον οὐσιωδέστερον, ἡ δὲ ἔμφασις καὶ τὸ εἰδωλικῶς εἶναι παρὰ τοῦ κατόπτρου ἔχει καὶ αὐτοῦ χάριν ὅπως ποτέ ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο ἂν εἴη ἀμυδροτέρα. Οὕτως οὖν καὶ ἡ μερικὴ φύσις ἔχει πρὸς τὸ σῶμα· ἡ γὰρ θεία καὶ τὸ αὐτοκίνητον ἔχει
15 δευτέρως, ὡς εἴπομεν, καὶ συμφυής ἐστι τῷ θείῳ σώματι.

Ἐκ τούτου οὖν τοῦ συλλογισμοῦ δείκνυται ὅτι ἡ ψυχὴ ὑφ' ἑαυτῆς οὐ φθείρεται. Οὐ θαυμαστὸν δὲ τοῦτο δὴ | ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ὅτι οὐ τὸ μέν τι 49r αὐτῆς κινεῖ μόνον, τὸ δὲ κινεῖται μόνον, ἀλλὰ πᾶν αὐτῆς μόριον, ὃ ἂν λάβῃς, καὶ κινεῖ καὶ κινεῖται κατὰ τὸ αὐτό. Τίς δὲ ἡ κίνησις ἐπὶ τῆς
20 ψυχῆς, ἔτι ἄν τις σαφέστερον ἐπιποθήσοι μαθεῖν. Ὅτι μὲν οὐδεμία τῶν σωματικῶν κινήσεων οὐδ' ⟨ἡ⟩ ἐνάτη, δῆλον· οὐ γὰρ αὐτοκίνητοι αὗται· ἀλλ' οὐδὲ αἱ αὐτῆς ἴδιαι πᾶσαι τὴν προκειμένην δηλοῦσι κίνησιν, οἷον βουλήσεις, δόξαι, θυμοί, ἐπιθυμίαι· οὐ γὰρ ἀεὶ ταύτας κινεῖται, ἡμεῖς δὲ ζητοῦμεν τὴν ἀεὶ αὐτῇ ὑπάρχουσαν. Ἔστιν οὖν αὕτη ἡ συμφυὴς αὐτῇ
25 ζωή, ἣν ἑαυτῇ παρέχει καὶ καθ' ἣν αὐτὴ κινεῖται· καὶ αὗται μὲν οὖν, λέγω δὴ βουλήσεις καὶ δόξαι καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰσὶν αὐτῆς καὶ ζωαὶ καὶ κινήσεις· ἀλλ' οὐκ ἀεὶ αὗται ὑπάρχουσιν αὐτῇ, ἀλλά ποτε, οἷον ἐξ ἀναδιπλώσεως. Μάλιστα δὲ ἐκ τοῦ τελειοῦν ἑαυτὴν τὴν ψυχὴν λάβοις ἂν αὐτῆς τὸ αὐτοκίνητον καὶ ἀποχωρίσειας τὴν λογικὴν ψυχὴν καὶ τῆς
30 ἀλόγου καὶ τῆς φύσεως ταύτῃ· τῆς γὰρ λογικῆς ἐστι ψυχῆς τὸ ἑαυτὴν τελειοῦν καὶ ἀνεγείρειν καὶ ἐπιστρέφειν εἰς ἑαυτήν, ὃ οὐδεμιᾷ τῶν ἄλλων ὑπάρχει, καὶ κατὰ ταύτην τὴν ἐκδοχὴν ἁρμόζει [λέγειν] τὸ περὶ θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης λέγειν αὐτὸν ψυχῆς, τουτέστι πάσης λογικῆς καὶ οὐχὶ περὶ τῆς ἀλόγου καὶ τῆς φύσεως.

14 φύσις ἔχει] a : φύσις ἐκεῖ A recc || 21 οὐδ'] c : male dispicitur in A : om. L : οὐδὲ l : spatium V–VI litterarum vacuum reliquit V | ⟨ἡ⟩ add. Couvr. || 26 δόξαι] δόξας Ast 32 [λέγειν] del. Couvr.

θʹ Ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως· ἀρχὴ δὲ ἀγένητον, καὶ τὰ ἑξῆς 245c

Δεύτερον συλλογισμὸν ἐκτίθεται ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος. Ἔστι δὲ 115 τοιοῦτος· | ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος· τὸ αὐτοκίνητον ἀρχὴ κινήσεως· ἡ ἀρχὴ 5 τῆς κινήσεως ἀγένητον· τὸ ἀγένητον ἄφθαρτον, τὸ ἄφθαρτον ἀθάνατον· ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. Πέντε αἱ πᾶσαι προτάσεις. Τὴν μὲν οὖν ἐλάττονα πασῶν τὴν κοινὴν ἀμφοτέρων ἐκθήσεται μετὰ ταῦτα· ἱκανῶς δὲ καὶ ἡμεῖς ὑπεμνήσαμεν. Τὴν δὲ τετάρτην καὶ πέμπτην κατασκευάσει μὲν καὶ αὐτός, ἱκανῶς δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ 10 κατεσκεύασε. Περὶ δὲ τῆς δευτέρας καὶ τρίτης ὁ πολὺς ἡμῖν ἔσται λόγος.

Ὁ μὲν οὖν πρῶτος ῥηθεὶς τῶν συλλογισμῶν τὴν αὐτάρκειαν τῆς ψυχῆς ἐδείκνυ· οὗτος δὲ ὁ δεύτερος τὴν ἐκτένειαν, ὥσπερ δὴ πάντα τὰ θεῖα καὶ αὐτάρκη ἐστὶ καὶ ἐκτενῆ· ἐκτενὲς δέ ἐστι τὸ μεταδιδὸν τῶν ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις· τοῦτο γὰρ τῆς ἀγαθοειδοῦς καὶ ἀφθόνου φύσεώς 15 ἐστι χαρακτηριστικὸν καὶ τοῦ ὑπερπλήρους τῆς δυνάμεως. Βούλεται οὖν οὗτος ὁ λόγος καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τὴν ἐκτένειαν τὴν εἰς τὰ ἄλλα αὐτῆς δηλῶσαι.

Ἡ μὲν οὖν πρότασις ἡ λέγουσα «τὸ αὐτοκίνητον ἀρχὴ κινήσεως», ἱκανῶς ἐν Νόμοις παρʼ αὐτοῦ κατεσκεύασται ἀπὸ τοῦ εἰ σταίη τὰ 20 πάντα πρῶτα ἂν κινηθῆναι τὰ αὐτοκίνητα. Καὶ ἔχει ἡ τάξις τῶν πραγμάτων οὕτως· πρῶτόν ἐστι τὸ ἀκίνητον, δεύτερον τὸ αὐτοκίνητον, τρίτον τὸ ἑτεροκίνητον, πολλοῦ πλάτους ἐν ἑκάστῳ τούτων θεωρουμένου, ὥστε πρῶτον καὶ ἀρχὴ τῶν κινουμένων τὸ αὐτοκίνητον.

«Ἡ δὲ ἀρχή, φησίν, ἀγένητος»· τουτέστιν, ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· 25 τοῦτο γὰρ πρόκειται· αὐτὸς δὲ καθολικωτέραν ποιῶν τὴν πρότασιν ἐπὶ πᾶσαν ἀρχὴν ἐκτείνει, ὅτι πᾶσα [ἡ] ἀρχὴ καθὸ ἀρχὴ ἀγένητος. Ἐνταῦθα δὴ πολλοὶ τῶν πρεσβυτέρων ἐταράχθησαν, πῶς εἶπεν ὁ Πλάτων τὴν ἀρχὴν «ἀγένητον»· εἰ γὰρ περὶ τῆς πάντων ἀρχῆς λέγει, οἷον περὶ τοῦ πρώτου θεοῦ, ἀληθὴς μὲν ὁ λόγος, ἀλλʼ οὐ περὶ ταύτης 30 πρόκειται νῦν λέγειν· εἰ δὲ περὶ πάσης ἁπλῶς ἀρχῆς λέγει, πῶς ἐστιν ἀληθὴς ὁ λόγος; ἰδοὺ γὰρ καὶ ὁ Πηλεὺς ἀρχὴ τοῦ Ἀχιλλέως· οὐ μὴν ἀγένητος ὁ Πηλεύς. Τίνα οὖν λέγει ἀρχὴν ἴδωμεν. Ἐροῦμεν δὴ ὅτι κυρίως ἀρχή ἐστιν ἡ πρώτως ὅλον τὸ εἶδος παράγουσα, οἷον τὸ αὐτόισον

9 (ὑπεμνήσαμεν) 114,13–17 sqq. | (κατασκευάσει) 245 E ‖ 10 Aristot. *De caelo* 281 a – 283 b ‖ 14 cf. Procl. *Theol. Plat.* 3.31.20 sqq. S.-W. ‖ 20 *Leg.* 895 A, cf. 112,8

2 ἀρχὴ[1]] ἀρχὴ τῆς Couvr., tamquam ex A, cum neque A neque recc neque Platonis ipsius codd τῆς exhibeant ‖ 8 κοινὴν] recc : κοινὸν A[a] ‖ 27 [ἡ] del. Bernard

τὰ παντοδαπὰ ἴσα παράγει καὶ ὁ αὐτοάνθρωπος τοὺς πανταχοῦ ἀνθρώπους παράγει. Οὕτως οὖν ἐπειδὴ καὶ ἡ ψυχὴ ἀρχή ἐστι κινήσεως, πάντα ἂν τὰ εἴδη τῆς κινήσεως δύναιτο ποιεῖν καὶ κατὰ τόπον μετα|βάλλειν καὶ κατ᾽ ἀλλοίωσιν καὶ πᾶν ἁπλῶς εἶδος κινήσεως· ὥστε 116
5 οὐκ ἂν γενητὴ εἴη ὡς κίνησις, ἀλλ᾽ εἰ ἄρα ὡς οὐσία ἢ νοῦς γίνεται ἀπό τε τοῦ ὄντος καὶ τοῦ νοῦ, ὡς μέντοι κίνησις οὐ γίνεται· αὐτὴ γὰρ ἀρχή ἐστι πασῶν τῶν κινήσεων· εἰ γὰρ καὶ τὰ ἔνυλα εἴδη ἀγένητά ἐστιν, οἷον τὸ ἀνθρώπου, τὸ ἵππου, τὸ ἴσου, τὸ κινήσεως, πολλῷ πλέον τὸ αἴτιον τοῦ εἴδους, ὥστε ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος τῆς κινήσεως ἀγένητόν ἐστι, πολλῷ πλέον
10 αὐτὸ τὸ αἴτιον τῆς κινήσεως· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ αὐτοκίνητον.

Καλῶς δὲ «πηγὴν» καὶ «ἀρχὴν» αὐτὴν προσεῖπεν· ἔστι γὰρ ἴδιον πηγῆς μὲν τὸ οἷον μεταδιδόναι τῶν ἑαυτῆς αὐτοφυῶς τοῖς ἄλλοις ἑαυτῆς οὖσιν, ἀρχῆς δὲ τὸ οἷον ἐφεστάναι καὶ δεσπόζειν τῶν ὑφ᾽ ἑαυτήν. Ἔστι γὰρ ἀρχὴ μὲν ὡς συντεταγμένη τούτοις ὧν ἐστιν ἀρχή, πηγὴ δὲ ὡς
15 ἐξῃρημένη καὶ ἐν νῷ οὖσα· ἅπερ ἀμφότερα ὑπάρχει τῇ ψυχῇ. Ῥᾴδιον μὲν οὖν ἦν εἰπόντα τὸ σύνολον τοῦτο· «ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἀγένητος», ἀπηλλάχθαι πραγμάτων· ἡ γὰρ γένεσις κίνησίς ἐστιν, ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς κινήσεως οὐκ ἂν ἀλλαχόθεν κινοῖτο, ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἄπειρον δράμωμεν· ὥστε οὐδὲ γίνεται. Ἐνὸν οὖν οὕτως συντόμως εἰπόντα ἀπηλλάχθαι, οὐχ
20 εἵλετο, ἀλλὰ ἁπλῶς εἶπεν· ἀ ρ χ ὴ δ ὲ ἀ γ έ ν η τ ο ν, ἐπὶ πλέον ἡμῶν | 49v ἐκτείνων τὴν θεωρίαν. Τὸ οὖν ἀ γ έ ν η τ ο ν τῆς ἀρχῆς οὕτως ἀκουσόμεθα· ἡ ἀρχὴ οὐδὲν γίνεται τούτων ὧν ἐστιν ἀρχή· οἷον ὁ ἥλιος ἀρχή ἐστι φωτός· αὐτὸς οὖν οὐ φωτίζεται ἀλλαχόθεν· καὶ ὁ νοῦς τοῦ νοεῖν ἀρχὴ ὢν καὶ αὐτὸς ὢν νοερός, οὐκ ἀλλαχόθεν ἔχει τὸ νοεῖν νοερὸς
25 γινόμενος· καὶ τὸ ὂν δὲ τοῦ εἶναι τὰ ἄλλα αἴτιον, αὐτὸ τὸ [ὂν] εἶναι ἀλλαχόθεν οὐκ ἔχον. Καὶ ἡ ψυχὴ τοίνυν αἰτία μὲν τοῦ ψυχοῦσθαι τὰ ἄλλα καὶ ζῆν, οὐ μέντοι αὐτὴ ἀλλαχόθεν ζῇ· ὥστε καὶ εἰ πρώτη ἐστὶ κίνησις, αἰτία μὲν τοῦ κινεῖσθαι τὰ ἄλλα ἔσται, οὐ μέντοι αὐτὴ ἀλλαχόθεν κινεῖται. Ὥστε ἀρχὴ πᾶσα ἀγένητος.

30 Τί οὖν, ἐάν τις εἴποι· «οὐ πάντα τὰ πράγματα ἀπὸ τῆς πρώτης αἰτίας τὸ εἶναι ἔχει»; ἢ πρῶτον μὲν ὁ ἀρχήν τινα λαμβάνων, οὐδὲν τῶν ὑπὲρ αὐτὴν ὀφείλει σκοπεῖν (οὐκέτι γὰρ αὐτὴν φυλάξει ἀρχήν), ἀλλὰ δεῖ ὡς ἀρχὴν λαβόντα αὐτήν τε καὶ τὰ μετ᾽ αὐτὴν σκοπεῖν· ἔπειτα δὲ πρὸς τὸν ἐκ τῆς πρώτης ἀρχῆς τὰ πάντα παράγοντα καὶ τοῦτο ῥητέον,
35 ὡς ἀρχὴ ἕτερον τρόπον ἐστὶ τοιοῦτον οἷα τὰ ἐξ αὐτῆς· αὐτὸ γὰρ ἴσον ὂν ἄλλα δεύτερα ἴσα γεννᾷ, καὶ ἡ κίνησις ἡ τῆς ψυχῆς ἄλλα εἴδη κινήσεων

13 οὖσιν] Couvr.: οὖσαν A recc || 22 ἀκουσόμεθα] ἀκουσώμεθα dubit. Couvr., sed cf.. Lucarini[4] || 25 [ὂν] del. Couvr.

ἀπογεννᾷ· ἡ δὲ πρώτη αἰτία οὐκ ἔστιν ἕτερον τρόπον τοιοῦτον οἷα τὰ ἐξ
117 αὐτῆς· ὑπὲρ γὰρ | ἀρχὴν καὶ ὑπὲρ αἰτίαν ἐστίν.

Ὁ τοίνυν νοῦς νοερὸς μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ πρώτου ἐστίν, ὂν δὲ εἰ τύχοι ἀλλαχόθεν γίνεται· καὶ τὸ δίκαιον ἀπὸ τῆς αὐτοδικαιοσύνης πρώτως καὶ τῆς δίκης, αὐτὴ μέντοι ἡ δίκη ἢ τὸ αὐτοδίκαιον οὐκ ἀλλαχόθεν 5 δικαιοῦται· καθὸ γὰρ δίκη καὶ καθὸ κατευθύνει τὰ πράγματα, ἀφ' ἑαυτῆς ἄρχεται· ἀλλαχόθεν μέντοι κατ' ἄλλην ἐπιβολὴν παράγεσθαι οὐ κωλύεται, ὂν εἰ τύχοι ἢ νοῦς ἢ θεός τις γινόμενος ἀπὸ τῆς πάντων ἀρχῆς. Συνεσπειραμένως δὲ αὐτὸ ὁ Πλάτων ἀπέδειξεν ὅτι, εἰ γίνεται ἀρχή, ἐξ οὐκ ἀρχῆς ἂν γένοιτο διὰ τὸ αὐτὴν ὑποκεῖσθαι ἀρχὴν εἶναι. 10 Εἴπωμεν οὖν οὕτως· πᾶσα ἀρχὴ πρώτως ἐστὶν ὃ λέγεται εἶναι· οὐδὲν γενητὸν πρώτως ἐστίν (πᾶν γὰρ γενητὸν ἀπ' ἄλλου γέγονεν)· οὐδεμία ἄρα ἀρχὴ γενητή. Εἰ γὰρ πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ ἀρχῆς τινος γίνεται, καὶ ἡ ἀρχή, εἰ γίγνοιτο, ἐξ ἀρχῆς τινος ἂν γίνοιτο· ὥστε ἡ ἀρχὴ ἀρχῆς ἂν δέοιτο πρὸς τὸ γενέσθαι, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. Πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ οὐ 15 τοιούτου γίνεται, ζῷον ἐκ μὴ ζῴου, οἰκία ἐκ μὴ οἰκίας· ὥστε καὶ ἡ ἀρχή, εἰ γίνοιτο, ἐκ μὴ ἀρχῆς ἂν γίνοιτο. Ὁμοῦ ἄρα καὶ ἐξ ἀρχῆς ἂν γίνοιτο ὡς γενητὸν καὶ ἐκ μὴ ἀρχῆς ὡς ἀρχή· ὅπερ ἀδύνατον. Πᾶν ἄρα ὃ πρώτως τί ἐστι, τουτέστι πᾶσα ἀρχή, ἀγένητος.

Ἤρκει μὲν οὖν ταῦτα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς τῶν ἀρχῶν ἀφθαρσίας· 20 προστίθησι δὲ καὶ ἄλλην διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς· «ἀρχῆς γάρ, φησίν, ἀπολομένης οὔτε ἄλλο τι γενήσεται ἐξ αὐτῆς οὔτε αὐτὴ ἐξ ἄλλου». Διότι μὲν γὰρ πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ ἀρχῆς γίνεται, οὐκ ἄν γε γίνοιτό τι ἄλλο ἐξ αὐτῆς· ἀπόλωλε γὰρ ἡ ἀρχή· αὐτὴ δὲ πάλιν οὐκ ἂν γίνοιτο, τῷ πάλιν ἐξ ἀρχῆς τινος γίνεσθαι τὸ γινόμενον, 25 αὐτὴ δὲ ἡ ἀρχὴ ἀπόλωλεν· ὥσπερ ῥίζης αὐτῆς ἐκκοπείσης οὐδεμία βλάστησις γίνεται, «οὕτως, φησίν, ἀρχῆς τῆς κινήσεως ἀπολομένης, πάντα οὐρανὸν καὶ γένεσιν συμπεσοῦσαν στῆναι καὶ μηκέτι ἔχειν ὅθεν γενήσεται». Ἑξῆς πρότασιν τὴν λέγουσαν ὅτι τὸ ἀγένητον 30

3 ὂν δὲ] "sed tamquam ens" Couvr.: *seiend aber etwa wird er von anderwoher* Bernard, ὄν cum γίνεται coniungens, sed hoc modo expectares ὤν || 8–9 ὂν...ἀρχῆς] "mutilum vel corruptum" Couvr.: tuetur Bernard coll. ll. 3–4, sed γινόμενος masculinum est || 15 Πᾶν] Πᾶν ⟨αὖ⟩ dubit. Couvr. || 21 ἀρχῆς] ἀρχῆς γὰρ δὴ ἀπολομένης οὔτε αὐτή ποτε ἔκ του, οὔτε ἄλλο ἐξ ἐκείνης γενήσεται Plato || 23 Διότι] A[corr]: διὰ τί A recc || 24 γε] del. Couvr. αὐτὴ] Couvr. : αὕτη A recc || 26 αὐτὴ] Ast : αὕτη A recc | αὐτῆς] Ast: αὐτοῦ A recc 27 γίνεται] Ast: γένηται A recc || 29 ἔχειν] Platonis Π^3 Stobaeus Plato ipse: ἔχειν στῆναι Platonis codd | ὅθεν] ὅθεν κινηθέντα Plato

ἄφθαρτον, γενναίως μὲν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέδειξε, λάβοις δ᾽ ἂν αὐτοῦ συντόμως οὕτω τὴν ἀπόδειξιν· εἰ γὰρ φθείρεται τὸ ἀγένητον, ἤτοι λήξεται πάντα φθαρτὰ γενόμενα, ἢ πάλιν ἀποδοθήσεται, καὶ ἐκ τῶν φθαρτῶν τι εἰς τὸ ἀγένητον ἥξει, καὶ οὕτω τὸ γενητὸν | ἔσται ἀγένητον· 118
5 εἰ γὰρ τὸ ἀγένητον εἴη φθαρτόν, τὸ δὲ φθαρτὸν γενητόν ἐστι, τὸ ἀγένητον γενητὸν ἔσται· ὅπερ ἀδύνατον. Ὁ μέντοι Πλάτων συλλαβὼν ἀμφότερα μιᾷ ἔδειξεν ἐπιβολῇ· εἰ γὰρ γίνοιτο ἢ φθείροιτο ἡ ἀρχή, ἀνάγκη αὐτῇ πάντα συμφθείρεσθαι, καὶ οὕτως οὔτε οὐρανὸς ἔσται οὔτε γένεσις· ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἂν γένοιτο. Τὸ ὅλον οὖν τοῦτο « ἡ ἀρχὴ ἀγένητος
10 ἄφθαρτος » ἀπεδείχθη.

ι´ Ἀθανάτου δὲ πεφασμένου 245e 50r

Μέχρι μὲν οὖν τούτων συνήγαγε διὰ τῶν δύο συλλογισμῶν ὅτι τὸ αὐτοκίνητον ἀθάνατον, μηδαμοῦ ψυχῆς μνησθείς, εἰ μὴ ἐξ ἀρχῆς τὸ συμπέρασμα προαναφωνήσας· ὥστε περὶ τοῦ αὐτοκινήτου ἀπεδείχθη ὅτι
15 ἀθάνατον. Νῦν δὲ τὴν πρώτην καὶ ἐλαχίστην πρότασιν αὐτοῖς προσλαμβάνει, ὅτι ἡ ψυχή ἐστιν αὐτοκίνητος, καὶ ὑπομνήσει ἐκ τῶν ἐξ αὐτῶν γινομένων τὸ περὶ αὐτήν. Τὸ μὲν οὖν πεφασμένου λέγει, τουτέστι· φανεροῦ γενομένου καὶ ἐκδήλου· οὕτω γὰρ εἰώθασιν Ἀθηναῖοι χρῆσθαι τῇ λέξει. Τὸ δὲ οὐσίαν καὶ λόγον εἶναι τῆς ψυχῆς τὸ
20 αὐτοκίνητον εἶπεν ἀντὶ τοῦ· ὁρισμὸν τοῦτον αὐτῆς λέγων οὐδεὶς ἂν αἰσχυνθήσεται ὡς ψευσάμενος, ἐπειδὴ ἔστι τὸν ὁρισμὸν καὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ θεωρεῖν καὶ κατὰ τὸν λόγον· οἷον τὸ « ζῷον λογικὸν θνητὸν » δυνατὸν καὶ ὡς πρᾶγμα ἐνὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ αὐτὸ ὂν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ ἀνθρώπου εἶδος θεωρεῖν, δυνατὸν δὲ καὶ ὡς
25 προφορικὸν λόγον ἐπισκέπτεσθαι. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀμφότερα εἶπε· τὸ δὲ λέγων οὐκ αἰσχυνεῖται, μάλιστα μὲν καὶ πρὸς ἑαυτὸν τοῦτο λέγων, (πάντων [δὲ] μάλιστα αἰσχύνας ἑαυτόν οὐ γὰρ μεταμελήσει αὐτῷ ὁ τοιοῦτος ὁρισμὸς τῆς ψυχῆς), δεύτερον δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνέλεγκτος ὑπ᾽ αὐτῶν μένων.

1 Aristot. *De caelo* 282 a || 18 cf. Lys. 10.19 et Carey ad loc.

3 λήξεται] Fic Couvr. : λήσεται A recc : librorum lect. def. Bernard (*alles unvermerkt vergänglich geworden sein*) || 17 αὐτῶν] c (tamquam ex A Couvr.) : αὐτῆς A L l V 19 οὐσίαν] οὐσίαν τε Plato || 20 ὁρισμὸν] post h. v. lac. indic. Couvr. | αὐτῆς] αὐτὸν ex Plat. dubit. Couvr. || 24 εἶδος] recc : εἶναι A[a] || 25 ἐπισκέπτεσθαι] l : ἐπισκέπεσθαι A c L V || 26 μὲν] evanidum in A || 27 [δὲ] del. Lucarini praeeunte Bernard | αἰσχύνας ἑαυτόν] Couvr. : αἰσχύν *σαυτὸν A : αἰσχύνω σαυτὸν c : αἰσχῦναι σαυτὸν L V : αἰσχύνεο σεαυτὸν L[corr] l : totum locum ita refinxit Bernard : πάντων [δὲ] ἥκιστα αἰσχύνειεν ἂν ἑαυτὸν

Δείκνυσι δὲ ὅτι μόνη ψυχὴ αὐτοκίνητος διὰ τοῦ πᾶν ἑτεροκίνητον ἄψυχον εἶναι. Συλλογίζεται δὲ οὕτως· πᾶσα καὶ μόνη ψυχὴ ἐνδίδωσιν ἀρχὴν κινήσεως τοῖς σώμασι· τὸ ἐνδιδὸν ἀρχὴν κινήσεως τοῖς σώμασιν αὐτοκίνητον· ἡ ψυχὴ ἄρα αὐτοκίνητος. Ὑπομιμνήσκει δὲ ἐκ τῶν ἐναργῶν καὶ φαινομένων· εἰ γὰρ διαφέρει τὸ ἔμψυχον σῶμα τοῦ ἀψύχου 5
119 τῷ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ καὶ ἔνδοθεν κινεῖσθαι (ὃ γὰρ | ἂν ἴδωμεν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ κινούμενον «ἔμψυχον» λέγομεν), δηλονότι πολλῷ πλέον αὐτὴ ἑαυτὴν κινήσασα καὶ προθυμηθεῖσα κινῆσαι τὸ ζῷον οὕτως αὐτὸ ἐκίνησεν. Οὐ ταραχθησόμεθα δὲ μὴ καὶ ταύτας τὰς ψυχὰς τῶν ζῴων ἀθανάτους δώσομεν, ἃς ἐμψυχίας μόνας καὶ ἐντελεχείας εἰώθαμεν καλεῖν, οἷον 10 σκώληκας καὶ ἐμπίδας· ἡ γὰρ ψυχὴ ἐναποτίθεται τοῖς σώμασιν ἀρχὴν κινήσεως, ἤτοι αὐτὴ παροῦσα ὡς ἐφ᾽ ἡμῶν, ἢ ἴνδαλμά τι ἑαυτῆς διδοῦσα. «Πῶς οὖν, εἴποι ἄν τις, ὁρῶμεν καὶ τὸ "ἄψυχον" σῶμα ἀφ᾽ ἑαυτοῦ κινούμενον ἐπὶ φθοράν, ἢ καὶ τὸ πῦρ ἄνω φερόμενον καὶ τὴν βῶλον κάτω; ἢ γὰρ παντελῶς ἄψυχόν ἐστι τῷ ὄντι τὸ σῶμα τὸ ἐπὶ φθορὰν 15 ὁδεῦον, καὶ οὐ πάσης κινήσεως αἰτία ἡ ψυχή· ἢ ἔμψυχόν ἐστι καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ φθορᾶς αἰτία ἡ τὸ ζῆν καὶ τὸ εἶναι παρέχουσα τοῖς ἄλλοις». Ἐροῦμεν οὖν ὅτι τοῦτο τὸ λεγόμενον «ἄψυχον» σῶμα «ἄψυχον» λέγεται ὡς πρὸς τὴν μερικὴν ψυχήν, ἐπειδὴ ἰδίαν οὐκ ἔχει ψυχήν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς τοῦ παντὸς ψυχοῦται. Ὡς γὰρ ἐν ἐψυχωμένῳ τῷ κόσμῳ πᾶν σῶμα ἐν 20 αὐτῷ ὂν ἔμψυχόν πώς ἐστιν, ὡς καὶ ἐν ἡμῖν τὰ περιττώματα, ἐν ὅσῳ ἐν ἡμῖν ἐστι, μετέχει τινὸς ζωτικῆς θέρμης, ἔξω δὲ προελθόντα ἀποψύχεται· ἔχει οὖν καὶ τὸ σῶμα ὡς ἐν κόσμῳ ὂν ἴχνος ψυχῆς, ὅπερ αὐτὸ καὶ κινεῖ καὶ ὅπως ποτὲ εἶναι ποιεῖ· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ πῦρ ἄνω φέρεται καὶ ἡ βῶλος κάτω, ὡς ὑπὸ τῆς τοῦ παντὸς ψυχῆς κινούμενα. 25 Καὶ γὰρ ἡ φύσις καθ᾽ ἣν κινεῖται ἴνδαλμά ἐστι ψυχῆς· «ἄψυχα» δὲ αὐτὰ λέγομεν ὡς πρὸς τὴν μερικὴν ψυχὴν ἀφορῶντες· ἐπειδὴ γὰρ οὐχ ὁρῶμεν ἔχοντα αὐτὰ ἰδίαν ψυχήν, «ἄψυχα» αὐτά φαμεν, ἐπεὶ ὡς ἐν τῷ παντὶ ἐψύχωται. Οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν εἰ ἡ ψυχὴ αἰτία φθορᾶς γίνεται· εἴπομεν γὰρ καὶ ἀνωτέρω ὅτι ὡς πρὸς τὸ αὑτῆς χρήσιμον καὶ τὸ τοῦ παντὸς 30 ἀγαθὸν ἀποβλέπουσα ποιεῖται τὰς κινήσεις. Καὶ ἐνταῦθα γοῦν ὁρῶμεν τὸν σπουδαῖον καὶ λιμοκτονοῦντα τὸ σῶμα, εἰ οὕτως αὐτῷ συμφέρει, ἔσθ᾽ ὅτε καὶ φθείροντα· οὕτως οὖν καὶ ἡ τοῦ παντὸς ψυχή, ἐπειδὰν ἡ μερικὴ ψυχὴ ἀπολίπῃ τὸ σῶμα, ἀναλύει αὐτὸ καὶ ἀναστοιχειοῖ· οὐδὲ γὰρ λυσιτελεῖ τῷ παντὶ ἔτι συνεστάναι αὐτό, ὥσπερ δὴ καὶ ἡ ἐν ἡμῖν φύσις 35

5 ἐναργῶν] A[a]: τελευταίων recc || 30 αὑτῆς] Couvr.: αὐτῆς A recc || 32 εἰ] εἰ ⟨δ'⟩ Couvr.

τινὰς μὲν τῶν χυμῶν συνίστησι, τινὰς δὲ διαλύει, πρὸς τὸ τοῦ παντὸς ἡμῶν σώματος χρήσιμον τεταμένη.

Τῶν δύο οὖν συλλογισμῶν τῶν ῥηθέντων ἑκάτερος μὲν ἀμφότερα δείκνυσιν, ὅτι τε οὐκ ἐξ ἑαυτῆς φθείρεται ἡ ψυχὴ καὶ ὅτι οὐδ᾽ ὑπὸ τῶν
5 ἔξωθεν· μᾶλλον μέντοι ὁ μὲν πρότερος τὸ πρότερον, ὁ δὲ δεύτερος τὸ δεύτερον· διὰ τοῦτο δὲ καὶ κοινὴν ἔλαβεν ἀμφοτέρων τῶν συλλογισμῶν τὴν πρότασιν | τὴν λέγουσαν «ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος», οὐχ ἁπλῶς 120 διαλεκτικῆς χάριν ἐπιχειρήσεως, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ αὕτη ἡ α⟨ὐτο⟩κινησία οὐσία οὖσα τῆς ψυχῆς, καὶ ταῦτα ὄν, αὐτὴ αἰτία ἐστὶ καὶ τοῦ μὴ | φθείρεσθαι 50ᵛ
10 [τὴν ψυχὴν] καὶ τοῦ τὰ ἄλλα ὑπ᾽ αὐτῆς ζῆν καὶ συνέχεσθαι. Ἀποδεικτικοὶ οὖν εἰσιν ἀμφότεροι οἱ λόγοι· ἐκ γὰρ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς ψυχῆς ἐλήφθησαν, καὶ πάντες εἰσὶ καθ᾽ αὑτὸ καὶ ᾗ αὐτὸ οἱ ὅροι, διὸ καὶ ἀντιστρέφουσι πρὸς ἀλλήλους. Ἐγκαλοῦσι δέ τινες τῷ ὁρισμῷ ὡς οὔτε γένος οὔτε διαφορὰς παραλαμβάνοντι, ἀλλὰ ἁπλῶς ὁρικῷ ὄντι ὀνόματι,
15 τῷ αὐτοκινήτῳ, κεχρῆσθαι. Μάλιστα δὲ θαυμάσαι ἐχρῆν ἐνταῦθα τὸν φιλόσοφον ὅτι τὸ ἰδικώτατον καὶ μάλιστα ἴδιον τῆς ψυχῆς κατεσκεύασε, τὰ κοινὰ τὰ πρὸς τὰ ἄλλα αὐτῆς παρείς. Ἔξεστι δέ σοι αὐτὸ τοῦτο κατιδεῖν πληρώσαντι τὸν ὁρισμόν· ἔστι γὰρ ψυχὴ οὐσία ἀσώματος αὐτοκίνητος γνωστικὴ τῶν ὄντων. Ὁρᾷς οὖν ὅτι κατὰ μὲν τὰ ἄλλα
20 πάντα πολλοῖς κοινωνεῖ, κατὰ δὲ τὸ αὐτοκίνητον μάλιστα αὐτὴ χαρακτηρίζεται· καὶ γὰρ ὃ δοκεῖ αὐτῇ μάλιστα ὑπάρχειν, τὸ γνωστικὴν εἶναι τῶν ὄντων, τοῦτο καὶ τῇ αἰσθήσει οὐδὲν ἧττον ὑπάρχει· γνωστικὴ γάρ ἐστι καὶ αὕτη τῶν συζύγων.

ια΄ Περὶ μὲν οὖν ἀθανασίας αὐτῆς 246a

25 Ἱκανῶς καὶ ὁ Πλάτων ἐμαρτύρησε τῷ λόγῳ· οὐδαμοῦ γὰρ οὕτω δισχυρίσατο ὡς ἐνταῦθα τῇ ἀθανασίᾳ τῆς ψυχῆς· εἶπε γὰρ περὶ ἀθανασίας αὐτῆς ἱκανῶς διειλέχθαι. Ἀθάνατον δὲ ἔλαβε τὸ ἀΐδιον· τὸ γὰρ μήτε ἐν τῷ προτέρῳ χρόνῳ γενόμενον μήτε ἐν τῷ ὑστέρῳ φθαρησόμενον «ἀΐδιον» εἰώθαμεν λέγειν, ὅ ἐστι κυρίως ἀθάνατον, ἐπεὶ
30 καὶ τὸ εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον μὴ φθαρησόμενον «ἀθάνατον» λέγομεν, ὡς εἰ εἴποιμεν· «ἀθάνατος εἶ σύ». Ὁ δὲ τὸ κυρίως ἔλαβεν ἀθάνατον τὸ ἐφ᾽ ἑκάτερα ἀΐδιον, τουτέστι τὸ ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον. Ὁ μὲν οὖν πρότερος λόγος, ὁ ἀπὸ τῆς αὐτοκινησίας καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κινήσεως τὸ ἀθάνατον κατασκευάζων, τὴν πρόοδον ὥσπερ τῆς ψυχῆς καὶ τὴν πρὸς τὰ

4 οὐδ᾽] A^corr : οὐχ A L l V : οὐκ c || 8 αὕτη] Couvr. : αὐτὴ A recc | α⟨ὐτο⟩κινησία L^corr Fic Couvr. : ἀκινησία A recc : ἀεικινησία a || 10 [τὴν ψυχήν] om. Fic del. Couvr. 20 αὐτὴ] Couvr. : αὕτη A recc || 31 Ὁ δὲ] recc : ἣ A^a

μετ᾽ αὐτὴν σχέσιν ἐθεώρει· ὁ δὲ νῦν ὁ περὶ τῆς ἰδέας αὐτῆς οἷον τὴν ὑποστροφὴν αὐτῆς τὴν πρὸς τὰ αἴτια καὶ τὸν ἐκεῖθεν αὐτῇ ἐνδιδόμενον ὅρον. Προιοῦσα μὲν γὰρ οἷον ἄπειρος ζωὴ φαίνεται, στραφεῖσα δὲ ἐπὶ νοῦν ἐκεῖθεν τὸν ὅρον κομίζεται.

Τί οὖν βούλεται ἡ ἰδέα τῆς ψυχῆς ἐνταῦθα; εἰ μὲν γὰρ τὸ παράδειγμα 5
121 αὐτῆς | λέγοι, οὐδὲν κοινὸν πρὸς τὴν ψυχήν· οὐ γὰρ περὶ ἰδεῶν πρόκειται λέγειν· εἰ δὲ ἰδέα τῆς ψυχῆς τὴν οὐσίαν αὐτῆς σημαίνοι, ἐπειδὴ ἁπλοῦν εἶδος καὶ ἄϋλον ἡ ψυχή, καὶ οὐ τὸ μέν τι αὐτῆς οἷον ὑποκείμενον τὸ δὲ οἷον εἶδος, ἀλλὰ ταὐτὸν ψυχὴ καὶ τὸ ψυχῇ εἶναι, δὶς ἔσται περὶ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς λέγων. 10

Ἐροῦμεν οὖν ὅτι οὐσία μὲν ἑκάστου πράγματός ἐστι τὸ ἓν τὸ ἐν αὐτῷ καὶ τὸ οἷον ἑνικώτατον (τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἓν τὸ ἑκάστου πλήθους ὡς οἷόν τε ἀπαρέμφατον ὑπάρχον), τὸ δὲ εἶδος ἤδη καὶ τὸ πλῆθος καὶ τὰ οἱονεὶ στοιχεῖα ἐνδείκνυται τοῦ πράγματος. Καὶ τὸ ἓν ⟨καὶ⟩ πολλὰ αὐτοῦ ἐθέλει σημαίνειν· ἔστι γὰρ ἡ ψυχὴ ἓν καὶ πολλά· οὔτε γὰρ μόνως καὶ 15 καθαρῶς ἓν οὔτε πλῆθος διεσπασμένον.

Ὁ μὲν οὖν πρότερος λόγος ὁ τὴν ἀθανασίαν αὐτῆς κατασκευάζων περὶ τὸ οὐσιῶδες αὐτῆς ἓν ἀνεστρέφετο· ὁ δὲ νῦν μέλλων λέγεσθαι ὁ περὶ τῆς ἰδέας περὶ τὸ πλῆθος καὶ τὰ στοιχεῖα· τοῦτο γὰρ βούλονται οἱ ἵπποι καὶ ὁ ἡνίοχος. Ἀνωτέρω μὲν οὖν ἑνιαίως ἡμῖν καὶ ἀθρούστερον παρεδίδου τὴν 20 τῆς ψυχῆς οὐσίαν· τὸ γὰρ ὂν αὐτῆς, αὐτοκίνητόν τε καὶ ἀεικίνητον καὶ ἀθάνατον ὑπάρχον, οἷον ἕν πώς ἐστιν, αἰτιώτερον δέ πως ἀεὶ τὸ πρότερον τῷ δευτέρῳ καὶ τὸ δεύτερον τῷ τρίτῳ· τό τε γὰρ αὐτοκίνητον αἴτιον τοῦ ἀεικινήτου, τό τε ἀεικίνητον τοῦ ἀθανάτου. Δύο γὰρ ὄντων τούτων, τοῦ τε ἀκινήτου, ὃ κρεῖττόν ἐστι πάσης κινήσεως καὶ ζωῆς οἷον 25 τὸ ὑπερούσιον ἓν καὶ αἱ πρῶται ἑνάδες, τοῦ τε ἑτεροκινήτου, ὃ χεῖρόν ἐστι καὶ καταδεέστερον πάσης ζωῆς καὶ κινήσεως, προσεχέστερόν ἐστι τὸ μὲν αὐτοκίνητον τῷ ἀκινήτῳ (ἀεὶ γὰρ ἑαυτὸ βούλεται σῴζειν τὸ αὐτοκίνητον, ὥσπερ ἀεί ἐστι τὸ α⟨ὐτο⟩κίνητον ἡ πρώτη ἀρχή), τὸ δὲ ἀθάνατον τῷ ἑτεροκινήτῳ (κατὰ στέρησιν γὰρ ἤδη τοῦ θανάτου 30 λεγόμενον προσεχέστερόν ἐστι τοῖς ἑτεροκινήτοις), τὰ δὲ ἀκίνητα καὶ ὑπὲρ τὸ ἀθάνατόν ἐστιν· ἡ δὲ ἀθανασία ζωή τίς ἐστιν οἷον πνοή τις οὖσα τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς.

Τριάδα οὖν ταύτην ἐθεωρήσαμεν ἐπὶ τῆς ψυχῆς εἰς ἕν τι συντρέχουσαν. Λέγων δὲ ἑξῆς καὶ τὰ περὶ τῆς ἰδέας πάλιν τριάδα 35

1 αὐτὴν] Lucarini (*ihre Relation zu dem, was ihr nachgeordnet ist* iam vertit Bernard): αὐτὸ A recc || 12 τὸ ἑκάστου] ἑκάστου τὸ Bernard || 14 οἱονεὶ] c L l : οἷόν τε A : οἱονὴ V | ⟨καὶ⟩ add. Couvr. : librorum lect. def. Bernard || 29 α⟨ὐτο⟩κίνητον v

λήψεται, ἀνάλογον μὲν τῇ προειρημένῃ τριάδι, ἐν πλείονι δὲ ἑτερότητι
θεωρουμένην. Ὥσπερ γὰρ ὁ τρία ἀριθμὸς προιὼν εἰς πλείονα διάστασιν
καὶ ἑτερότητα χωρεῖ καὶ προέρχεται, καὶ χείρων ἑαυτοῦ γίνεται κατὰ
τὴν πρόοδον, ἀεὶ μένων τρία, οἷον τετράγωνός τε γινόμενος καὶ πάλιν
5 κύβος σῴζων ἀεὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ τρία, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ
ἑνιαίως ἑαυτῆς ὄντος, ὃ καὶ αὐτὸ ἀθρούστερον ἓν τρία ἐστίν, ἐπὶ πλέον
προελθοῦσα καὶ ἑτερωθεῖσα γίνεται πάλιν ἓν τρία | ἐν πλείονι διαστάσει 51r
θεωρουμένη, λέγω δὴ τῇ τοῦ ἡνιόχου καὶ τῶν δύο ἵππων.

Ἀλλὰ τίνες ὅ τε ἡνίοχος καὶ οἱ ἵπποι; | καὶ πρῶτόν γε περὶ αὐτῶν 122
10 τοῦτο θεωρητέον, πότερον κατὰ τὰς οὐσίας αὐτοὺς δεῖ τάττειν ἢ κατὰ
τὰς δυνάμεις ἢ κατὰ τὰς ἐνεργείας· ἄλλοι γὰρ ἄλλως ἠνέχθησαν. Φημὶ
δὴ ὅτι κατὰ τὰς δυνάμεις· κατὰ μὲν γὰρ τὰς ἐνεργείας οὐκ ἂν εἶεν,
ἐπειδὴ ἐνεργοῦντες παραδίδονται οἱ ἵπποι, τῶν δὲ ἐνεργειῶν ἐνέργειαι
οὐκ εἰσί, καὶ ὅτι αἱ μὲν ἐνέργειαι τῆς ψυχῆς ἄλλοτε ἄλλαι εἰσίν, οἱ δὲ
15 ἵπποι ἀεὶ οἱ αὐτοί (οὐ γὰρ ἄλλους καὶ ἄλλους ἵππους δέχεται, ἀλλ᾽ ἀεὶ
τοὺς αὐτοὺς ἔχει)· ἀλλ᾽ οὐδὲ κατὰ τὰς οὐσίας, ἐπειδὴ καὶ ἐφ᾽ ἡμῶν αἱ
οὐσίαι ἀκάκωτοι μένουσιν (οὐ γὰρ κακύνεται ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς, καὶ
γὰρ ἂν καὶ ἐφθείρετο), ἀλλ᾽ αἱ δυνάμεις εἰσὶν αὐτῆς αἱ κακυνόμεναι, καὶ
πολλῷ πλέον αἱ ἐνέργειαι.

20 Λέγει δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων ὅτι θεῶν μὲν οὖν ἵπποι τε
καὶ ἡνίοχοι πάντες αὐτοί τε ἀγαθοὶ καὶ ἐξ
ἀγαθῶν, περὶ δὲ τῶν ἡμετέρων ὅτι καὶ κακύνονται καὶ πτερορρυοῦσιν.
Εἰ τοίνυν ἡ μὲν οὐσία τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀκάκωτος μένει, αἱ δὲ δυνάμεις
διαστρέφονται, ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀργοῦσιν, εἰκότως ἂν κατὰ τὰς δυνάμεις
25 τάττοιντο. Τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων σαφῶς βοᾷ εἰπών· ἔοικέ τῳ
δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει. Εἰ δέ τις λέγοι ὅτι τὸ αὐτοί τε
ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν ὡς ἀπὸ αἰτίων εἴρηται ἀγαθῶν, τὸ ἑξῆς
ἀντιμαρτυρήσει αὐτῷ· καὶ γὰρ οἱ ἡμῶν ἐξ ἀγαθῶν ὡς ἀπὸ αἰτίων εἰσίν,
ὥστε πάντες κατὰ τοῦτο ἔσονται ἀγαθοί· λέγει δὲ τοὺς ἡμετέρους
30 κακύνεσθαι.

Οὐ πρῶτος δὲ ὁ Πλάτων ἡνίοχον καὶ ἵππους παρέλαβεν, ἀλλὰ πρὸ
αὐτοῦ οἱ ἔνθεοι τῶν ποιητῶν, Ὅμηρος, Ὀρφεύς, Παρμενίδης· ἀλλ᾽ ὑπ᾽
ἐκείνων μὲν ἅτε ἐνθέων ἄνευ αἰτίας εἴρηται· ἐνθουσιῶντες γὰρ ἔλεγον.
Ἐπειδὴ δὲ ὁ Πλάτων οὐδὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ φιλοσοφίαν παραλαμβάνει ὃ
35 μὴ καὶ αἰτίᾳ ἠδύνατο ὑποβάλλεσθαι, ῥητέον ἡμῖν τὰς αἰτίας, εἰ καὶ

31–33 Orph. F. 172 (II) B. = II 78 (II) K. || 32 cf. Θ 438 sqq.: Parm. fr. 1 D.-K.

3 χείρων] Ast: χεῖρον A recc || 9 οἱ] Aa L l V: οἱ δύο c || 10 πότερον] Acorr l: πρότερον A c L V || 11 ἄλλως] ἄλλοσε dubit. Couvr. || 17–18 καὶ γὰρ] Aa: ἢ γὰρ recc

αὐτὸς μετὰ μείζονος ἀξιώματος προφέρων τοὺς λόγους παρῆκε τὰς αἰτίας εἰπεῖν, καὶ τέως ὅτι καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἐοίκασιν ἐπὶ τῶν δυνάμεων καὶ αὐτοὶ παραλαμβάνειν τόν τε ἡνίοχον καὶ τοὺς ἵππους. Ζεὺς γὰρ παρ' Ὁμήρῳ κέχρηται τοῖς ἵπποις οὓς λέγεται λύειν ὁ Ποσειδῶν, καὶ οὐκ ἀεὶ αὐτοῖς χρώμενος, ἀλλὰ καὶ καθεζόμενος ἐπὶ θρόνου παραδέδοται· εἰ 5
123 δὲ ἦν ἡ οὐσία τοῦ Διὸς τὸ ἐποχεῖσθαι τοῖς | ἵπποις καὶ ἦν ὁ Ζεὺς ὅπερ ὁ ἡνίοχος, ἀεὶ ἂν ἡνιόχει· νῦν δὲ καὶ ἄλλα τινὰ ποιῶν παραδίδοται. Ἐοίκασιν οὖν διάφοροί τινες αὐτοῦ δυνάμεις ἀνυμνεῖσθαι οἱ ἵπποι καὶ ὁ ἡνίοχος· κοινοὶ δὲ τέως ὀφείλουσιν εἶναι οἱ λόγοι ἐπί τε τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. 10

Αὐτὸς τοίνυν ὁ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ φησὶν ὅτι ὁ δημιουργὸς συνιστὰς τὴν ψυχὴν ἁπλῶς, τουτέστι τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς, ἔλαβεν ἐκ τῶν γενῶν τοῦ ὄντος οὐσίαν, ταὐτὸν θάτερον (δηλονότι, ὡς αὐτός φησιν, οὐσίαν μέσην, ἥτις μέση ἐστὶ τῆς τε ἀμερίστου οὐσίας καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα μεριστῆς οὐσίας· μεριστὴ δὲ περὶ τὰ 15 σώματά ἐστιν οὐσία ἡ ἄλογος ζωὴ καὶ ἡ φύσις καὶ αἱ ἐμψυχίαι), καὶ πάλιν ταὐτὸν μέσον (ὃ μέσον ἐστὶ τοῦ τε ἀμερίστου ταὐτοῦ καὶ τοῦ περὶ τὰ σώματα μεριστοῦ ταὐτοῦ)· ὁμοίως δὴ καὶ θάτερον μέσον. «Καὶ ταῦτα, φησί, τὰ τρία συγκερασάμενος τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς συνεστήσατο». Ἀλλὰ τὰς μὲν τῶν θείων ἐξ ἀκηράτων γενῶν, τὰς δὲ 20 ἡμετέρας οὐκέτι· ἀκήρατα δέ φησιν οὐκέτι πάμπαν ἀλλὰ δεύτερα καὶ τρίτα κατεχεῖτο μίσγων. Αἱ δυνάμεις οὖν τῶν τριῶν τούτων οἱ ἵπποι εἰσὶ καὶ ὁ ἡνίοχος· καὶ ἡ μία δύναμις τῆς ψυχῆς ἡ οἰστικὴ τῶν τριῶν τούτων δυνάμεων ἡ ἰδέα ἐστὶν αὐτῆς. Ἡ μὲν οὖν τοῦ ὄντος, τουτέστι τῆς οὐσίας τοῦ ἑνὸς τῶν γενῶν, δύναμις ὁ ἡνίοχός ἐστιν, ἡ δὲ τοῦ ταὐτοῦ δύναμις ὁ 25 κρείττων τῶν ἵππων, ἡ δὲ τοῦ θατέρου δύναμις ὁ καταδεέστερος ἵππος. Ἐὰν τοίνυν νοήσωμεν δύο ἵππους καὶ ἡνίοχον καὶ συμφύσωμεν αὐτούς, ἡ μία δύναμις ἡ γεννητικὴ καὶ οἰστικὴ τοῦ τε ἡνιόχου καὶ τῶν ἵππων αὐτή ἐστιν ἡ ἰδέα τῆς ψυχῆς. Δύναμιν δὲ ἀκουστέον κατὰ τοὺς γεωμέτρας, ὡς εἰώθασι λέγειν τὴν εὐθεῖαν δύνασθαι τὸ τετράγωνον. 30

Ἐν μὲν οὖν τῷ προτέρῳ λόγῳ περὶ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς διείλεκται, ἥτις ἐν ἑαυτῇ εἶχε καὶ τὴν αὐτοκινησίαν καὶ τὴν ἀθανασίαν (ἓν γὰρ ἦν ἅμα ταῦτα τὰ τρία), ἐνταῦθα δὲ περὶ τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς λέγει· διαλέξεται δὲ ἑξῆς καὶ περὶ τῶν ἐνεργειῶν. Τριῶν οὖν τούτων ὄντων,

4 Θ 438 sqq. || 5 Α 536: ε 195 || 11 *Tim.* 35

14 τῆς τε] τῆς ἀμερίστου καὶ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἐχούσης οὐσίας καὶ τῆς αὖ περὶ τὰ σώματα γιγνομένης μεριστῆς Plato || 22 μίσγων] Ast: σμίγων A recc || 28 γεννητικὴ Psellus : γενητικὴ A recc

οὐσίας αὐτοκινησίας ἀθανασίας, ἀνάλογον τούτοις εἰλημμέναι εἰσὶν ἐνταῦθα αἱ τρεῖς αὗται δυνάμεις, ἡ ἰδέα καὶ οἱ ἵπποι καὶ αἱ μερικώτεραι ζωαὶ τῶν ἵππων. Τῇ μὲν γὰρ μιᾷ οὐσίᾳ τῆς ψυχῆς, ἥτις ἑνιαίως ἔχει καὶ τὴν αὐτοκινησίαν καὶ τὴν ἀθανασίαν, ἀνάλογον εἴληπται ἡ ἰδέα τῆς ψυχῆς, ἥτις ἐστὶν ἡ μία δύναμις τῆς πάσης ψυχῆς οἰστικὴ τῶν τριῶν δυνάμεων τοῦ τε ἡνιόχου καὶ τῶν ἵππων. Τῇ δὲ αὐτοκινησίᾳ ἀνάλογον εἰλημμένοι εἰσὶν οἱ ἵπποι διὰ τὸ αὐτοκίνητον αὐτῶν. Τῇ δὲ ἀθανασίᾳ αἱ μερικώτεραι ζωαὶ τῶν ἵππων, τουτέστιν αἱ ἄνοδοι καὶ κάθοδοι τῆς ψυχῆς καὶ αἱ πτερορρυήσεις τε καὶ πτεροφυήσεις.

Ἀλλὰ διὰ τί «ἵππους» κέκληκε τὴν τοῦ ταὐτοῦ καὶ θατέρου δύναμιν, τὴν δὲ τῆς οὐσίας τοῦ ἑνὸς τῶν γενῶν δύναμιν «ἡνίοχον»; ὅτι μὲν | οὖν πάντα μετέχει ἀλλήλων, δῆλον· κατὰ δὲ τὸ ἐπικρατοῦν ἕκαστον λέγεται. Ἡ †δὲ† οὐσία ἐστὶν ὃ εἰς τὴν σύστασιν παρελήφθη τῆς ψυχῆς | τὸ ἀκρότατον καὶ τελειότατον, καὶ κατ' αὐτό γε τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἐπιστατούση[ς]· κινεῖσθαι οὖν ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν οὐσίαν οὐκ ἀναγκάζεται· τὰ δὲ λοιπὰ δύο, αἱ δυνάμεις τοῦ ταὐτοῦ καὶ τοῦ θατέρου, ὡς ἐν κινήσει καὶ περιόδοις ὁρώμενα, ἵπποις ἀπεικάσθησαν· οἱ αὐτοὶ δέ εἰσι καὶ οἱ τροχοὶ τὸ ταὐτὸν καὶ τὸ θάτερον· ὡς μὲν γὰρ ἐκπερι‹ι›όντες τὸ νοητὸν ἵπποι, ὡς δὲ ἀποκαθιστάμενοι τροχοί. Καὶ ὁ μὲν ἀμείνων τροχός ἐστιν ὁ τοῦ ταὐτοῦ κύκλος ὁ περὶ τὰ νοητὰ στρεφόμενος καὶ τὴν ἀναγωγὸν ἔχων δύναμιν τῆς ψυχῆς, ὃς καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο «εὔτροχος» προσηγόρευται· ὁ δὲ ἕτερος θατέρου ὁ καὶ γενεσιουργὸς ὁ περὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ δοξαστὰ στρεφόμενος, ὃς «ὀρθὸς» προσείρηται, ὅταν τὴν οἰκείαν ἔχῃ ἀρετὴν καὶ οὕτως ἔχων τοῦ ὀρθοῦ καὶ τῆς εὐθείας τὴν ἔνδειξιν, ὅταν ἀδιαστρόφως ἀναγγείλῃ τὰ αἰσθητά· οἷον εἰ θελήσει τι ἡ δόξα τῶν αἰσθητῶν ἰδεῖν, ἐξάρχει μὲν ἡ προαίρεσις καὶ διεγείρει καὶ ἐντείνει τὸ πνεῦμα, τὸ δέ, εἰ τύχοι, διὰ τῶν ὄψεων ἐκπέμπει τὰς ἀκτῖνας· αἱ δὲ προσβάλλουσι τῷ αἰσθητῷ, καὶ πάλιν δι' αὐτῶν ἀνακάμψασα ἡ αἴσθησις ἀπαγγέλλει τῷ πνεύματι κἀκεῖθεν τῇ δόξῃ· καὶ οὕτως ἡ ἀνάκαμψις οὐκ ἔστιν ἀκριβῶς κύκλος, ἀλλ' εὐθεῖα δίαυλον δραμοῦσα μιμεῖται τὸν κύκλον, καὶ ἔστι τὸ ὅλον τοῦτο ὀρθὸς κύκλος. Ὅταν δὲ διαστρόφως ἀναγγείλῃ, παντοίας λέγεται κλάσεις ἔχειν.

10 cf. Procl. *In Tim.* 2.253.1 D.

13 †δὲ† γὰρ Couvr. || 14 τελειότατον] post h. v. "desunt quaedam, quibus Hermias explicaverat quid sibi vellet auriga" Couvr. || 15 ἐπιστατούση[ς] Moreschini | οὐκ] c l V : om. A^a L || 17 ἀπεικάσθησαν] ἀπεικάζονται a || 18 ἐκπερι‹ι›όντες Couvr.

Ἔχει δὲ οὗτος καὶ τὴν καταγωγὸν καὶ γενεσιουργὸν δύναμιν τῆς ψυχῆς, ἐπὶ δὲ τῶν θείων ψυχῶν τῶν προνοητικῶν τῶν δευτέρων ⟨...⟩ Ἔχει μὲν οὖν ὑγιῶς τὰ εἰρημένα, καὶ οὕτω δεῖ οἴεσθαι ἔχειν.

Ἔστι δὲ καὶ οὕτω διαιρεῖν, καὶ ἡνίοχον μὲν λέγειν τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς, τουτέστι τὸν νοῦν, ταὐτοῦ δὲ κύκλον καὶ ἀμείνονα ἵππον λέγειν 5 τὴν διανοητικὴν ψυχήν, θατέρου δὲ καὶ χείρονα ἵππον τὴν δοξαστικήν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἡ διάνοια τοῦ θατέρου μετέχει καὶ ἡ δόξα τοῦ ταὐτοῦ· πᾶν γὰρ ὅπερ ἂν λάβῃς τῆς ψυχῆς ἀμφοτέρων μετέχει. Κατὰ μὲν τὸ ἀκρότατον τῆς ψυχῆς θεωροῦντί σοι τοὺς ἵππους καὶ τὸν ἡνίοχον, ἡνίοχος μὲν ἔσται ἡ ἄκρα τῆς ψυχῆς ἕνωσις ἡ πρὸς τὰ νοητὰ καὶ τοὺς 10 θεούς· ὁ δὲ ἀμείνων ἵππος ὅσπερ αὐτῆς ἀεὶ τῶν νοητῶν ἐφίεται· ὁ δὲ καταδεέστερος ὅσπερ μετὰ διαιρέσεως καὶ μεταβάσεως ἐφάπτεται τῶν νοήσεων. Καὶ ταῦτα μὲν εἰ ἐπὶ τῆς διανοητικῆς μόνης ψυχῆς ὁρῴης τόν τε ἡνίοχον καὶ τοὺς ἵππους· εἰ δέ γε ἐπὶ τῆς δοξαστικῆς, τὸν μὲν ἡνίοχον τὴν διάνοιαν ληψόμεθα, τὸν δὲ κρείττονα τῶν ἵππων τὴν δύναμιν τῆς 15 125 δοξασ|τικῆς, ἥτις ἀεὶ ἐφίεται τῇ διανοίᾳ συντάττεσθαι, τὸν δὲ καταδεέστερον ἵππον, ἥτις αὐτῆς δύναμις ἐφίεται τῆς γενέσεως καὶ τῆς τῶν δευτέρων προστασίας. Δυνατὸν δὲ καὶ κατὰ τὸ συναμφότερον, τὴν διάνοιαν καὶ τὴν δόξαν, ἐκλαβόντα τὸν ἡνίοχον, τῶν ἵππων τὸν μὲν ἀμείνω κατὰ τὸ διανοητικὸν μόνον τάξαι, τὸν δὲ καταδεέστερον κατὰ τὸ 20 δοξαστικόν. Ἰστέον γὰρ ὡς τῆς ψυχῆς ἐπιδούσης ἑαυτὴν τοῖς κρείττοσι, καὶ ἡ δόξα ὅλην ἑαυτὴν ἐπιδίδωσι τῇ διανοίᾳ καὶ αὐτῆς εἶναι ἐθέλει, ἀποκαμοῦσα μέντοι ποτὲ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἐνεργῆσαι θέλει.

Καὶ ταῦτα μὲν εἰ ἐπὶ μόνης τῆς λογικῆς ψυχῆς θεωροίημεν τοὺς ἵππους καὶ τὸν ἡνίοχον· ἐπειδὴ δὲ καὶ εἰς τοῦτο κάτεισιν ἡ ψυχὴ ὥστε 25 λοιπὸν αὐτῇ προσυφαίνεσθαι καὶ τὸ ἄλογον, καὶ ἑκάτερον τῶν ἵππων ἀντιτείνειν ἐν τῷ προσυφανθέντι ἀλόγῳ εἴδει τῆς ψυχῆς, μηδὲ τούτους παρῶμεν. Τοὺς μὲν γὰρ προτέρους εἶχεν ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν αἰώνιον ἑαυτῆς ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ μόνου πρόοδον· οὓς δὲ νῦν μέλλω λέγειν, ἐκ τοῦ προσκειμένου θνητοῦ εἴδους τῆς ψυχῆς, οὓς ἀπὸ τῶν νέων θεῶν 30 προσλαμβάνει. Ἔσται τοίνυν ἡνίοχος μὲν κατὰ τὴν δόξαν, ὁ δὲ κρείττων τῶν ἵππων ὁ θυμός, ὁ δὲ καταδεέστερος ἡ ἐπιθυμία. Καὶ ὀρθῆς μὲν οὔσης τῆς δόξης τὸν μέσον καὶ ὀρθοδοξαστικὸν ἄνθρωπον καὶ μέσον ἡνίοχον ἀποτελεῖ, διεστραμμένης δὲ τὸν διάστροφον, καὶ ἔοικε τότε ἡνιόχῳ συρομένῳ ὑπὸ τῶν ἵππων. Οἱ μὲν οὖν πεπαιδευμένοι δοξαστικοὶ 35

30 (τῶν νέων θεῶν) cf. *Tim.* 42 D

2 ⟨...⟩ lac. ind. Ast ‖ 30 ψυχῆς] A l V : ζωῆς A^corr L : om. c

ἵπποι καὶ ὁ ἡνίοχος τὸν ἄκρον ἡμῖν πολιτικὸν ἀποτελοῦσιν, οἱ δὲ διανοητικοὶ τὸν θεωρητικόν.

Ἀμείβονται δὲ οὗτοι οἱ ἵπποι καὶ ὁ ἡνίοχος καὶ κατὰ τὰς σφαίρας καὶ κατὰ τὰ στοιχεῖα καὶ κατὰ πᾶν εἶδος ζωῆς. Ἐν μὲν γὰρ τῇ ἡλιακῇ
5 ἡλιακοί εἰσιν, ἐν δὲ τῇ διίᾳ δί⟨ι⟩οι, καὶ ἐν τῇ ἀρεϊκῇ ἀρεϊκοί· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἀεὶ κατὰ τὴν ἰδιότητα ἐκείνου τοῦ θεοῦ ἵστανται· ἐὰν μὲν κατὰ τὸ θεῖον εἶδος, θεῖοι, κατὰ δὲ τὸ ἀγγελικόν, ἀγγελικοὶ καὶ αὐτοί, ἐὰν δὲ κατὰ τὸ δαιμόνιον εἶδος τῆς ζωῆς ἱστῶνται, δαιμόνιοι καὶ αὐτοὶ γίνονται, ἐὰν δὲ κατὰ τὸ ἡρῷον, ἡρωικοί, καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων.

10 Ἀλλὰ τί βούλεται καὶ τὸ ὑ π ό π τ ε ρ ο ν; πρότερον δὲ τί σημαίνει τὸ πτερὸν ἴδωμεν. Πτερὸν δή ἐστι τῆς ψυχῆς ἡ ἀναγωγὸς αὐτῆς δύναμις, ἥτις κατὰ τὸν κρείττονα τῶν ἵππων μάλιστα ὁρᾶται· ὥσπερ δὴ αὐτὸν κατά τινα ἐπιβολὴν καὶ τροχὸν προσηγορεύομεν, μᾶλλον δὲ ταὐτοῦ κύκλον, ἐπειδὴ ἐραστής ἐστι τοῦ καλοῦ καὶ ἐφίεται τῶν νοητῶν καὶ
15 οὐδέποτε ἀντιτείνει τῷ ἡνιόχῳ ἀλλὰ καὶ συγκατορθοῖ καὶ συνεξαμαρτάνει. Ὁ δὲ ἄλλος ἵππος, ἡ καταγωγὸς καὶ γενεσιουργὸς αὐτῆς δύναμις, εἰς γῆν βρίθει καὶ ἀντιτείνει τῷ ἡνιόχῳ. Ἔχουσιν οὖν πάντες πτερά· | πάντες γὰρ πάσας ἔχουσι τὰς δυνάμεις, καὶ ὁ ἡνίοχος 52r καὶ οἱ ἵπποι· ἀλλ᾿ ἐπὶ μὲν τῶν θείων ψυχῶν ἀεὶ τὰ πτερὰ ἐγηγερμένα
20 ἐστὶ καὶ εὔλυτα, διὸ καὶ «πτερωτοὶ» λέγον|ται, οὐχ «ὑπόπτεροι»· ἐπὶ 126 δὲ ἡμῶν τῶν ἀνθρωπείων ψυχῶν οὐκ ἀεὶ ταῦτα τὰ πτερὰ προβεβλημένα ἔχομεν, ἀλλὰ ποτὲ μὲν μύοντα καὶ ἀργά, ⟨ποτὲ δὲ ἐνεργοῦντα⟩· τὴν μὲν γὰρ δύναμιν αὐτῶν ἔχομεν (οὐδέποτε γὰρ ἀπόλλυμεν τὰς δυνάμεις), τὴν δὲ ἐνέργειαν οὐκ ἀεὶ ἔχομεν· διὸ ἐφ᾿ ἡμῶν οἰκειότερον τὸ ὑπόπτερον
25 ὡς τὴν δύναμιν ἐχόντων, τὴν δὲ ἐνέργειαν οὐ πάντως, ἐπὶ δὲ τῶν θεῶν τὸ πτερωτὸν ὡσανεὶ ἐνεργοὺς καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐνεργείας ἐχόντων. Διὸ ἑξῆς ἐπὶ τῆς ἡμῶν ψυχῆς φησι· π ά λ α ι γ ὰ ρ ἦ ν π τ ε ρ ω τ ή. Βουλόμενος οὖν κοινὸν ποιῆσαι τὸν λόγον ἐπί τε τῶν ἡμετέρων ψυχῶν καὶ ἐπὶ τῶν θείων, τὸ ὑ π ό π τ ε ρ ο ν εἶπε. Πᾶσαι γὰρ
30 αἱ ψυχαὶ ἔχουσι τὴν ἀναγωγὸν δύναμιν, εἰ καὶ αἱ μὲν ἀεὶ ἐνεργόν, αἱ δὲ ποτέ. Ἢ καὶ κυρίως ἂν λέγοιτο τὸ ὑ π ό π τ ε ρ ο ν ἐπί τε τῶν θείων καὶ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν· ἐπὶ μὲν τῶν θείων, ὅτι δὴ τὰ πτερὰ περὶ τὰς

4 (Ἐν μὲν γὰρ) cf. Bernard ‖ 27–28 251 B

5 δί⟨ι⟩οι Couvr. ‖ 8 ἱστῶνται] Fic (ut vid.: "si autem secundum demonicam speciem vite instituuntur") Ast: ἵστηται A recc ‖ 22 ⟨ποτὲ δὲ ἐνεργοῦντα⟩ lac. indic. Couvr., explevit Lucarini[4]: librorum lect. def. Bernard ‖ 27 Διὸ] διὸ καὶ in A Couvr. videtur extitisse; quod nos non legimus. Certe Aª recc καὶ non habent | πάλαι] πᾶσα γὰρ ἦν τὸ πάλαι πτερωτὴ Plato

κοιλοτέρας αὐτῶν καὶ περιπεζίους δυνάμεις αἱ ἐνέργειαι ἀεὶ ἐνιδρυμέναι εἰσὶ τοῖς νοητοῖς, ἐπὶ δὲ τῶν ἡμετέρων τὸ ὅλον τοῦτο τὸ ὑπόπτερον ἁρμόζει, ἐπειδὴ κυρίως τὸ πτερωτὸν οὐκ ἔστιν ἀληθὲς ἐπ᾿ αὐτῆς, εἰ μή ποτέ.

ιβʹ Οἷον μέν [οὖν] ἐστι 246a 5
Τὸ πάντῃ πάντως δυνατὸν καὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ συντάττειν καὶ τῷ μετ᾿ αὐτό. Ἢ γὰρ οἷον μέν ἐστι πάντῃ πάντως (τουτέστι τῷ ὄντι) ⟨ἡ⟩ ἰδέα τῆς ψυχῆς, θείας εἶναι καὶ μακρᾶς διηγήσεως· ἢ ὅτι οἷον μέν ἐστιν ἡ ἰδέα τῆς ψυχῆς, θείας ἐστὶ πάντῃ πάντως καὶ μακρᾶς διηγήσεως. Θείας μὲν 10
ἐπειδὴ περὶ τῶν οὕτω μεγάλων πραγμάτων οἱ ἐνθουσιῶντες μάλιστα τὸ ἀληθὲς ἡμῖν περὶ αὐτῶν ἀποκαλύπτουσι· τὸ δὲ μακρᾶς ἐπειδὴ εἴ τις κατὰ νοῦν ἐνεργῶν τὸ εἶδος τῆς ψυχῆς ἡμῖν ἐξαγγέλλοι, πολλοῦ ἐξελιγμοῦ δεῖται νοήσεως ἵνα αὐτὸ ἱκανῶς περιλάβῃ. Δεήσεται γὰρ πάσης τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας καὶ τῶν ἁρμονικῶν λόγων καὶ τῆς 15
τῶν εὐθειῶν κατακάμψεως καὶ πάντων τῶν τοιούτων. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Πλάτων ἐναργῶς ἐνεδείξατο ὅτι κατὰ τὰς δυνάμεις δεῖ λαβεῖν τοὺς ἵππους καὶ τὸν ἡνίοχον εἰπών· ἔοικέ τῳ δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει. Τὸ δὲ ὑποπτέρου ζεύγους· οὐ πάντως δύο ἵππους λέγει· οἱ γὰρ θεοὶ κατὰ τὴν οἰκείαν ἰδιότητα διαφόρῳ ἀριθμῷ ἵππων 20
χρώμενοι παραδίδονται, οἱ μὲν ἐπὶ τεσσάρων, οἱ δὲ ἐπὶ ἓξ ἢ ὀκτώ· ἀλλ᾿ ἐπειδὴ τέως τὰ κοινὰ τῶν τε θείων ψυχῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων πρῶτον παραδοῦναι βούλεται, διὰ τοῦτο ἀορίστως εἶπεν ὑποπτέρου
127 ζεύγους. Τὸ δὲ ὑπόπτερον ἤδη καὶ ἀνω|τέρω ἐξηγησάμεθα, ὅτι καὶ ὁ ἡνίοχος καὶ οἱ ἵπποι πτερὰ ἔχουσιν, ἀλλ᾿ οἱ μὲν θεοὶ καὶ 25
ἐνεργοῦντα αὐτὰ ἀεὶ ἔχουσι (διὸ πτερωτοὶ ἂν εἶεν), ἡμεῖς δὲ καὶ ἀργοῦντά ποτε (διὸ ὑπόπτεροι). Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰς ⟨αὐτὰς⟩ δυνάμεις ἐνεργοῦμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς θεοῖς (ἔχουσι γὰρ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ τὴν τοῦ πτεροῦ δύναμιν), διὰ τοῦτο κοινοποιῶν τὸν λόγον εἶπεν ὑποπτέρου ζεύγους τε καὶ ἡνιόχου. 30

24 131,10 sqq.

3 αὐτῆς] exspectares αὐτῶν, sed cf. 133,29: αὐτή pro “ipsa nostra anima” accipiendum 5 [οὖν] non habent Platonis codd praeter **corr Coisl** : non legit Hermias, cf. praef. p. XLII 8 ⟨ἡ⟩ add. Lucarini ‖ 15 ἁρμονικῶν λόγων] **recc** : ἁρμονιῶν λόγου A[a] ‖ 22 ψυχῶν] h. v. om. Couvr. errore typographico (habent libri omnes et Ast) ‖ 27 ⟨αὐτὰς⟩ dubit. add. Couvr.

ιγ´ Θεῶν μὲν οὖν 246a
Ἐντεῦθεν λοιπὸν τὰ ἴδια τῶν τε θείων ψυχῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων παραδίδωσι, τὰ κοινὰ αὐτῶν ἤδη προειπών. «Θεῶν μὲν γὰρ ἵπποι τε καὶ ἡνίοχοι πάντες ἀγαθοί»· πᾶσαι γὰρ αὐτῶν ἀγαθαὶ
5 αἱ δυνάμεις καὶ ἐξ ἀγαθῶν οὐσιῶν προβαλλόμεναι. Τὸ δὲ τῶν ἄλλων, φησί, μέμικται, ἄλλων λέγων τὸ ἡμέτερον· διὰ γὰρ τοῦ ἀορίστου τοῦ «ἄλλο» εἴωθε τὰ περὶ ἡμᾶς δηλοῦν. Οὐχ ὅτι δὲ τῷ κακῷ συμμιγής ἐστιν ἡ οὐσία ἡμῶν, διὰ τοῦτο εἶπε τὸ μέμικται, ἀλλ᾽ ὅτι ἔλαττον ἀγαθόν ἐστιν, ὥσπερ δὴ ὁρῶμεν καὶ ἐπὶ τοῦ φωτός· τὸ
10 μὲν γὰρ ἐν τῷ ἡλίῳ φῶς αὐτόφως εἶναι καὶ καθαρὸν φῶς, τὸ δὲ ἐν τῷ ἀέρι τοῦ ἡλίου φῶς ἔλαττον ἂν εἴποις φῶς, οὐχ ὅτι τῷ ἐναντίῳ ἐστὶ συμμιγές, ἀλλ᾽ ὅτι οὐκ ἔστιν οἷον τὸ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ πολλῷ πλέον οἷον τὸ ἐν αὐτῷ τῷ ἡλίῳ· τὸ δὲ ἐν τῇ σκιᾷ φῶς συμμιγὲς ἤδη ἂν εἴποις καὶ τῷ ἐναντίῳ.

15 ιδ´ Καὶ πρῶτον μὲν ὁ ἄρχων 246b
Ἐπὶ μὲν τῶν θείων ψυχῶν (ταύτας γὰρ λέγει «θεούς») οὐκ εἶπεν ὅτι ξυνωρίδος ἡνιοχεῖ, ἀλλὰ ἀόριστον ἀφῆκε διὰ τὴν ἄμετρον αὐτῶν καὶ ἄπλετον δύναμιν· ὑποβάλλουσι δὲ οἱ θεολόγοι, ὡς εἶπον, κατὰ τὰς ἰδιότητας καὶ οἰκειότητας τῶν θεῶν ἄλλοις ἄλλους ἵππους, οἰκείως
20 ἑκάστῳ θεῶν ἀριθμόν τινα προσφέροντες· ὁρᾷς δὲ ὅτι ἐπὶ τεθρίππου ποιοῦσι τὸν ἥλιον φερόμενον, ἄλλον δὲ ἐπὶ ἄλλου ἀριθμόν. Οἰκείως δὲ καὶ τὸν μὲν ἥλιον ἐπὶ ἵππων ποιοῦσι, τὸ κινητικὸν αὐτοῦ πάσης τῆς ὑποβεβλημένης φύσεως σημαίνοντες, τὴν δὲ σελήνην ἐπὶ ταύρων διὰ τὸ προστάτιν εἶναι τῆς γενέσεως καὶ προσεχῶς ἐξ αὐτῆς ἐξῆφθαι τὴν
25 γένεσιν (γενέσεως γὰρ σύμβολον ὁ ταῦρος), οὓς δὲ πτερωτούς, ὡς Ἔρωτα, Νίκην, Ἑρμῆν, τὴν ἀναγωγὸν | αὐτῶν δύναμιν σημαίνοντες. 128
Ὅπερ οὖν εἶπον, ἐπὶ μὲν τῶν θείων ψυχῶν ἀόριστον εἴασε τὸν τῶν ἵππων ἀριθμόν· | ἐπὶ δὲ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν τοὺς ἵππους τῷ ἀριθμῷ 52v
ἐμέτρησε, διὰ τὸ μεμετρημένην αὐτὴν ἔχειν καὶ ὑφειμένην τὴν δύναμιν.
30 Ἡ γὰρ δυὰς τῆς προόδου καὶ τῆς ἀποστάσεώς ἐστιν αἰτία, διὸ καὶ «τόλμαν» αὐτὴν ἐκάλουν οἱ Πυθαγόρειοι ὡς ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἀποστᾶσαν καὶ ποθέν πῃ γενομένην. Τὸ δὲ ἡμῶν ὁ ἄρχων ἤτοι

7 cf. 247 B: cf. etiam 164,4–6 || 18 cf. 127,31 sqq. || 31 cf. Plot. *En.* 5.1.1 H.-S. et apparatum similium

15 μὲν] μὲν ἡμῶν Plato || 20 προσφέροντες] c : προφέροντες A L l V || 21 ἐπὶ] om. v, probante Bernarda: fort. ἀριθμοῦ scribendum || 27–28 τὸν τῶν ἵππων ἀριθμόν] Couvr. : τὸ τῶν ἵππων ὄνομα A recc : librorum lect. def. Bernard || 29 αὐτὴν] αὐτὰς Couvr. : cf. 132,3–4

λέγοι⟨τ'⟩ ἂν ὁ ἐν ἡμῖν ὢν ἄρχων (οὐ γὰρ δὴ ἔξω ἡμῶν ἐστιν) ἢ μᾶλλον
[ὅτι] ὃς ἂν ἐν τῷ γένει ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων ἄρχων τις γένηται καὶ ἐν τῇ
τοῦ ἄρχοντος τάξει καταστῇ ἡμῶν τῆς λογικῆς ψυχῆς, ὅ ἐστιν ἄρχον ἐν
αὐτῇ. Καὶ τῶν ἵππων, φησίν, ὁ μὲν αὐτῷ καλός τε καὶ
ἀγαθὸς καὶ ἐκ τοιαύτης πρόεισιν οὐσίας, καλῆς τε καὶ ἀγαθῆς· ἀεὶ
γὰρ ἐφίεται τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἡ τοῦ ταὐτοῦ δύναμις, καὶ ἀεὶ
ἕπεται τῷ ἡνιόχῳ ἡγουμένῳ ἐπὶ τὸ νοητὸν ἡ ἀναγωγὸς τῆς ψυχῆς
δύναμις, καὶ οὐδέποτε πρὸς αὐτὸν ἀντιτείνει. Τὸ δὲ ἐναντίος οἱ μὲν
ἤκουσαν ἐπὶ τοῦ ἐλάττονος ἀγαθοῦ, καὶ παρέχονταί γε μάρτυρας τοὺς
Πυθαγορείους, οἵτινες δύο συστοιχίας ποιήσαντες, τὴν ἑτέραν αὐτῶν
«κακοῦ» προσηγόρευσαν ἀντὶ τοῦ «ἐλάττονος ἀγαθοῦ»· διὰ τί γὰρ κακὸν
τὸ ἑτερόμηκες, οὐχὶ δὲ καὶ ἀγαθόν; εἰ μὴ γὰρ ἦν ἡ ἀνισότης ἐν τοῖς
πράγμασιν, οὐδ' ἂν ἡ τῶν εἰδῶν ποικιλία συνέστη. Θετέον μὲν οὖν καὶ
ταύτῃ τῇ ἐξηγήσει. Ῥητέον δὲ καὶ τοῦτο ὅτι ἐναντίος εἴρηται, ἐν μὲν
τοῖς νοητοῖς ὡς μεταβάσει χαίρων τῇ ἀπὸ εἰδῶν ἐπὶ εἴδη (καὶ γὰρ τοῦτο
καὶ ταῖς θείαις ὑπάρχει ψυχαῖς, ἀλλὰ ταῖς γε ἡμετέραις πολλῷ μᾶλλον),
ἐν δὲ τῷ αἰσθητῷ ὡς γενεσιουργὸς ὤν, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἐναντιότης
ἐναντιοποιός. Τίς οὖν οὗτος ὁ ἵππος, τουτέστιν ἡ γενεσιουργὸς καὶ
καταγωγὸς τῆς ψυχῆς δύναμις, καὶ τούτῳ ἡδόμενος; διὸ καὶ οὐδὲ
κατέχομεν αὐτὸν ἀεί, ἐθέλει γὰρ καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν οἰκείαν δύναμιν
ἐνεργῆσαι. Τὸ δὲ ἐναντίος τε καὶ ἐξ ἐναντίων οὐ λέγει τὰ
ἐναντία τῷ καλῷ καὶ ἀγαθῷ, οἷς ἐχαρακτηρίζετο ὁ ἀμείνων τῶν ἵππων,
ὅτι ἄρα οὗτος αἰσχρός τέ ἐστι καὶ κακός (οὔπω γὰρ ἐκακύνθη ἡ ψυχή,
οὐδὲ παραδέδωκεν αὐτῆς πτερορρύησιν, ἥτις διὰ τῶν τοιῶνδε αὐτῆς
ἐνεργειῶν γίνεται), ἀλλ' ἔτι περὶ τῶν δυνάμεων αὐτῆς διαλέγεται, ἃς ὡς
ἀγαθὰς καὶ | ἐπ' ἀγαθῷ κέκτηται· ἐναντίος οὖν ἑαυτῷ καὶ ἐξ
ἐναντίων, ὅτι αὐτὸς ἑαυτῷ ἐξ ἐναντίων πρόεισι δυνάμεων, ἀεὶ τῇ
ἑτερότητι χαίρων. Διὸ χαλεπὴ καὶ δύσκολος ἡ ἡνιόχησις
γίνεται τῷ ἡνιόχῳ ἡμῶν, τῆς μὲν ἀναγωγοῦ δυνάμεως ἐφιεμένης τῶν
ἄνω καὶ τῆς ἑνώσεως τῶν ἐκεῖ, τῆς δὲ καταγωγοῦ καὶ γενεσιουργοῦ ἢ

9–10 cf. Aristot. *Eth. Nic.* 1096 b: Procl. *In Remp.* 1.96–100 K.

1 λέγοι⟨τ'⟩ Lucarini[1] et Lucarini[4] | οὐ] A recc : ποῖ a || 2 [ὅτι] del. Couvr. || 4 φησίν] recc : φήσας A[a] || 5 τοιαύτης] τοιούτων Couvr. : librorum lect. def. Bernard | πρόεισιν] post h. v. lac. indic. Couvr. || 6 ἡ τοῦ] ἡ evanidum in A || 8 οἱ μὲν] "sed in sequentibus frustra οἱ δέ requiras" Couvr. : *Die alternative Auslegung von "entgegengesetzt" wird jedoch im folgenden (l. 14) gegeben (*ῥητέον δὲ*)* Bernard || 11 κακοῦ] κακὸν Ast || 13 Θετέον] mirum: προσεκτέον Lucarini coll. l. 135,6 || 19 δύναμις] post h. v. lac. indic. Couvr., fort. recte || 20 αὐτὸν] αὐτὸ A[a. c.] V[a. c] || 21 ἐναντίος] ἐξ ἐναντίων τε καὶ ἐναντίος Plato || 28 χαλεπὴ] χαλεπὴ δὴ Plato

καὶ ἑτεροποιοῦ τῆς διακρίσεως καὶ τῆς μεταβατικῆς ἐνεργείας. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν θείων ψυχῶν ἀεὶ ἅμα πᾶσαι ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις (καὶ γὰρ ἥνωνται τοῖς ἑαυτῶν αἰτίοις καὶ προνοοῦσι τοῦ κόσμου· τοῦτο δὲ ὑπάρχει ποτὲ καὶ τῇ ἡμετέρᾳ τελέᾳ οὔσῃ), ἐπὶ δὲ τῶν πολλῶν ψυχῶν παρὰ
5 μέρος τὸ διττὸν τοῦτο γίνεται, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὰς ἅμα καὶ ἀνιέναι καὶ προνοεῖν. Προσεκτέον δὲ καὶ τῇ ἀπαγγελίᾳ· οὐ γὰρ μάτην ἡρμήνευσεν· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν θεῶν ἐπειδὴ πάντα ἥνωται, ἐκεῖ ἡνωμένως καὶ αὐτὸς καὶ συνεσπειραμένως τῇ ἀπαγγελίᾳ ἐχρήσατο εἰπὼν θεῶν μὲν οὖν ἵπποι τε καὶ ἡνίοχοι πάντες ἀγαθοί, ἐπὶ δὲ
10 ἡμῶν ἅτε πολλῆς οὔσης τῆς διαιρέσεως καὶ ἑτερότητος κατεμέρισε τὴν ἀπαγγελίαν εἰπών· τὸ δὲ τῶν ἄλλων, καὶ πρῶτον μὲν ἡμῶν ὁ ἄρχων, ἔπειτα «τῶν ἵππων ὁ μὲν τοῖος, ὁ δὲ τοῖος».

ιε΄ Πῇ δὴ οὖν θνητόν τε καὶ ἀθάνατον 246b
15 Εἰπὼν περὶ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς ἐν τῷ περὶ ἀθανασίας λόγῳ, εἰπὼν δὲ καὶ περὶ τῶν δυνάμεων αὐτῆς ἐν τῷ περὶ τῆς ἰδέας αὐτῆς σκέμματι, λοιπὸν βούλεται νῦν εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς, πῶς μὲν διοικεῖ τὸν κόσμον, πῶς δὲ πτερορρυοῦσα φέρεται εἰς γένεσιν, ὅτε καὶ συμπληροῖ τοῦτο τὸ φαινόμενον ζῷον. Τὸ δὲ ἐκλήθη εἶπεν, ἐπειδὴ
20 πῶς μὲν ἐγένετο καὶ πῶς συνίσταται τὸ θνητὸν ζῷον λέγει, οὐ τί ἐστι. «Φέρεται γάρ, ᾗ φησιν, ἕως οὗ στερεοῦ τινος ἀντιλάβηται»· διὸ εἰκότως ζῷον καλεῖται, ὥστε καὶ τὴν γένεσιν αὐτοῦ καὶ τὴν κλῆσιν εἰδότες λέγομεν. Πῶς μέντοι τὸ οὐράνιον ζῷον γίνεται, οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν οἱ ἄνθρωποι· διὸ κακίζει τοὺς λέγοντας «ζῷα
25 θεῖα». Κοινὸν οὖν ἐπ᾽ αὐτοῖς τὸ ἐκλήθη εἶπεν. Ἴδωμεν δὲ τί λέγει. Ψυχὴ πᾶσα παντὸς ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου· οὐ λέγει πάντως ὅτι ἑκάστη τοῦ παντός, οἷον ὅτι καὶ ἡ ἐμὴ νῦν τοῦ παντὸς κόσμου ἐπιμελεῖται, ἀλλ᾽ ὅτι πᾶν μόριον τοῦ παντὸς πάντως ὑπό τινος ψυχῆς ἐπιτροπεύεται, ὥστε πᾶν ὑπὸ πασῶν. Εἰ δὲ καὶ ὅτι ἑκάστη τοῦ
30 παντός, ἔχοι ἂν λόγον | διὰ τὰ ἐπαγόμενα. Τελέα μὲν οὖσα, | 53r φησί, καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ τε καὶ πάντα 130

21 ᾗ] ὥς Couvr. | ἕως οὗ] ἕως ἂν Plato || 26 Ψυχὴ πᾶσα] Platonis **Π**³ Plotinus Simplicius Plato ipse: ἡ ψυχὴ πᾶσα D T W P : πᾶσα ἡ ψυχὴ B : ψυχὴ γὰρ πᾶσα Atticus 30 ἔχοι] v: ἔχει A recc | μὲν] Platonis B D **Π**³: μὲν οὖν T W P Plato ipse 31 μετεωροπορεῖ] Couvr. tamquam ex **A**, ubi tamen nos solum μετεωροπολεῖ (A^a) legimus, quod et recc praebent: μετεωροπορεῖ sine dubio scripsit Hermias cf. 141,18; 165,35, quod et Platonis codd fere omnes necnon editores et Plotinus praebent: μετεωροπολεῖ **Π**³ Philo Syrianus Proclus

τὸν κόσμον διοικεῖ· δεῖ δ' αὐτὰς ἀπὸ τῆς τελειότητος αὐτῶν κρίνειν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἀποπτώσεως· ἐπιδοῦσα γὰρ ἑαυτὴν τοῖς ὅλοις μετὰ τοῦ οἰκείου θεοῦ, συνδιακοσμεῖ αὐτῷ τὸ πᾶν κατὰ τὴν ἐκείνου ἰδιότητα· ἕκαστος γὰρ τῶν αἰτίων θεῶν τοῦ παντὸς κόσμου ποιεῖται τὴν ἐπιμέλειαν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἰδιότητα, καὶ οὐ μόνης τῆς οἰκείας σφαίρας, 5 ὁ μὲν Ἥλιος ἡλιακῶς, ὁ δὲ Ἄρης ἀρεϊκῶς, καὶ ὁμοίως οἱ ἄλλοι. Ὥσπερ δὴ καὶ ἐν πόλει ὁ στρατηγός, εἰ καὶ τέτακται τοῦ στρατοῦ προσεχῶς φροντίζειν, ἀλλ' ὑπὲρ πάσης τῆς πόλεως ἀγρυπνεῖ καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν ἰδιότητα φροντίζει τῶν πολιτῶν (στρατηγικῶς γάρ), καὶ ὁ δικαστὴς ὁμοίως ὑπὲρ τῆς πάσης πόλεως ἀγρυπνεῖ, ἀλλὰ δικαστικῶς. Τὸ δὲ 10 ἄλλοτε ἐν ἄλλοις εἴδεσι γιγνομένη ἀντὶ τοῦ· κατ' ἄλλους καὶ ἄλλους ἑαυτῆς λόγους ἱσταμένη, ἢ καὶ κατὰ πάντας ἄλλοτε ἄλλως, οἷον σεληνιακῶς ἢ ἡλιακῶς. Μάλιστα δὲ τοῦτο ἐπὶ τῆς μερικῆς ἁρμόζει ψυχῆς, ἥτις ἐπὶ τοσοῦτον ἀμείβει τὸ εἶδος, ὡς καὶ ἀνεπίγνωστος λοιπὸν γενέσθαι· ἐν ὅσῳ μὲν οὖν ἐπτέρωται καὶ ἐνίδρυται τοῖς ἑαυτῆς αἰτίοις, 15 πάντα συνδιοικεῖ τῇ κοσμικῇ ψυχῇ, καὶ αὐτὴ καὶ πᾶσαι αἱ ἀστρῷαι, κατὰ τὰ οἰκεῖα μέτρα ἑκάστη ἐκπεριερχομένη πᾶν τὸ νοητὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ εἴδη, μεταβατικῶς ἄλλοτε ἄλλα θεωροῦσα. « Ἡ δὲ πτερορρυήσασα καὶ χαλατονήσασα φέρεται, φησίν, ἕως οὗ στερεοῦ τινος ἀντιλάβηται »· ἔλαβε δὲ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου τὸ 20 ἐναντίον, ἀπὸ τοῦ ἐπτερωμένου τὸ πτερορρυήσασα, μεταξὺ δὲ τοῦ ἤδη ἐπτερωμένου καὶ τοῦ ἤδη ἀπτέρου τὸ πτεροφυοῦν καὶ πτερορρυοῦν, ὃ ἄρχεται ἢ φῦναι τὰ πτερὰ ἢ ἀποβάλλειν· πτερορρυοῦσα μὲν οὖν καὶ ἀρχομένη τῆς ἀποβολῆς πολλάκις ἀναλαμβάνει ἑαυτὴν πάλιν καὶ ἀνατρέχει ἐπὶ τὰς οἰκείας ἀρχάς, ἡ δὲ πτερορρυήσασα ἤδη καὶ βρίσασα 25 ἐπιποθεῖ λοιπὸν τὴν εἰς τὸ ὀστρεῶδες ἐνοίκησιν. « Στερεὸν » δὲ εἰπὼν τὸ ἔνυλον δῆλός ἐστι μὴ ἀξιῶν τὸ ἀΐδιον ὄχημα τῆς ψυχῆς « στερεὸν » καλεῖν, ὃ οὐκ ἔστι τριχῇ διαστατὸν ἀλλὰ ἐπίπεδον ὡς λεπτὸν καὶ ἄϋλον· διὸ καὶ παρακελεύεται μὴ βαθύνειν τὸ ἐπίπεδον καὶ ποιεῖν αὐτὸ γεῶδες καὶ ἔνικμον διὰ τῆς ῥυπαρᾶς ζωῆς· ἴσως δὲ διὰ τοῦτο « στερεὸν » 30 λέγεται, διὰ τὸ φύσει ἐστερῆσθαι ζωῆς τῆς κατὰ σώματα· ψυχώσασα γὰρ πρῶτον αὐτὸ καὶ ζωῇ ἐλλάμψασα, οὕτω κάτεισιν εἰς αὐτό. Ἡ μὲν οὖν ἡμετέρα οὕτως ὑποφέρεται εἰς τὰ σώματα αὐτὴ ἐπιδραμοῦσα αὐτοῖς· 131 αἱ δὲ | θεῖαι ψυχαὶ οὐκ αὐταὶ προσέρχονται τοῖς ἀϊδίοις ἑαυτῶν σώμασιν, ἀλλὰ τὰ σώματα αὐτῶν, ἅτε εὔτροχα ὄντα, αὐτὰ πρόσεισι ταῖς 35 ψυχαῖς καὶ ἀεὶ αὐτῶν ἐξημμένα εἰσίν. Ἐμφαντικῶς δὲ πάλιν τῷ κατοικισθεῖσα ἐχρήσατο, οἷον δύσασα καὶ βυθισθεῖσα κατ' αὐτοῦ.

18 εἴδη] εἴδει a || 22 ἀπτέρου] a (ut vid.) : πτεροῦ A (ut vid.) recc

Τὸ δὲ σῶμα γήϊνον οἱ μὲν ἐπὶ ὅλου τοῦ γενητοῦ ἤκουσαν (λέγεται γὰρ καὶ πᾶν τὸ ὑποσέληνον σῶμα γήϊνον), οἱ δὲ καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς γῆς· λέγοιτο δ' ἂν κυρίως τοῦτο τὸ ὀστρεῶδες σῶμα γήϊνον, ἐπειδὴ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἐστι γῆ. Τὸ δὲ αὐτὸ αὐτὸ δοκοῦν
5 κινεῖν, ἐπειδὴ φαινομένη ἐστὶν αὐτοκινησία καὶ ἴνδαλμα ἔσχατον αὐτοκινησίας, οὐκ αὐτὴ ἡ κυρίως τῆς ψυχῆς αὐτοκινησία καὶ ζωή ἐστιν. Ἰστέον μέντοι ὅτι ὧν μεταδίδωσιν ἡ ψυχὴ τῷ σώματι, τούτων τὰ ἐναντία αὐτὴ μεταλαμβάνει· ζωῆς γὰρ αὐτῷ μεταδιδοῦσα, ἀζωΐας ἀπ' αὐτοῦ ἀναπίμπλαται, καὶ γνώσεως αὐτῷ μεταδιδοῦσα διὰ τῶν
10 αἰσθήσεων ἀγνωσίας αὐτὴ μεστοῦται. Ὥσπερ μέντοι ἃ δίδωσι τῷ σώματι φαινόμενά ἐστι καὶ οὐκ ὄντα, οὕτω καὶ ὧν αὐτὴ μεταλαμβάνει ἄχρι φαντασίας καὶ τοῦ δοκεῖν εἰς αὐτὴν εἴσεισι καὶ καθάρσεως μόνης δεῖται. Πῶς δὲ τὸ ξύμπαν τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ζῷον εἶπε κεκλῆσθαι, καίτοι χωριζόντων ἡμῶν τὸ ζῷον καὶ τὸν ἄνθρωπον; ἢ νῦν
15 περὶ τῆς πρώτης γενέσεως καὶ συστάσεως τοῦ ζῴου λέγει, ἐν ᾧ καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ κατὰ τὸ ζῆν ὁρᾶται μόνον, πεπεδημένου ἐν αὐτῇ τοῦ λογισμοῦ· μόγις γάρ ποτε ἐξεγείρεται ἐν αὐτῷ ἡ λογικὴ ψυχὴ καὶ ἀνεγείρει ἑαυτῆς τὰς νοήσεις, ὅτε καὶ ἐκφαίνει ἕτερον ὄντα τὸν ἄνθρωπον τοῦ ζῴου ἐποχουμένη τῷ ζῴῳ καὶ πρὸς τὸ ἑαυτῆς συμφέρον
20 καταχρωμένη αὐτῷ. Θνητὸν δὲ ἐκλήθη ἐπὶ | τοῦ σώματος ὡς ἔχον ἐν 53v ἑαυτῷ τὸ θνητόν· εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀκούοις, ὅτι δὴ καὶ αὐτὴ θνητὰ τότε φρονεῖ. Ἀθάνατον δὲ οὐδ' ἐξ ἑνὸς λόγου λελογισμένου· «ἀθάνατον δέ, φησί, λέγομεν ζῷον οἱ ἄνθρωποι οὐδενὶ ὀρθῷ χρώμενοι λογισμῷ». Λέγοι δ' ἂν οὐ πρὸς τοὺς ἰδιώτας (τὴν
25 ἀρχὴν γὰρ οὐδὲ ἐπαΐουσι τῶν τοιούτων οἱ πολλοί), ἀλλὰ πρός τινας τῶν φιλοσόφων, οἳ οὕτως διαστρόφως ὑπολαμβάνουσιν ὥστε ἐκ συνδυασμοῦ τῆς τε θείας ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος τοῦ θείου τὸ θεῖον ζῷον ἀποτελεῖσθαι, ψυχὴν ῥέψασαν εἰς τὸ σῶμα. Τί οὖν; οὐκ ἔστιν ἀθάνατα ζῷα; καίτοι καὶ |αὐτὸς ἐν Τιμαίῳ σαφῶς βούλεται ζῷα εἶναι τὰ 132
30 ἄστρα, καὶ τὴν αἰτίαν τε προστίθησι· «δεσμοῖς γάρ, φησίν, ἀλύτοις δεθέντα ζῷα ἐγενήθη». Καὶ τί θαυμαστὸν εἰ ζῷα, ὅπου γε καὶ θεοὺς αὐτὰ βούλεται εἶναι καὶ ἐπὶ τοῦ κόσμου λέγει εὐδαίμονα θεὸν ἐγεννήσατο καὶ θεοὶ θεῶν λέγει ἐπὶ τῶν ἐξ ἀϊδίου

29 *Tim.* 41 D || 30–31 *Tim.* 43 A || 32–33 *Tim.* 34 B: ib. 41 A

4 αὐτὸ αὐτὸ] l Plato : αὐτὸ A c L V || 8 αὐτὴ] Couvr. : αὐτῇ A recc || 20 ἐπὶ] Couvr. : ἀπὸ A recc || 22 οὐδ] A[a] Plato : οὐκ recc || 24 οὐ πρὸς] recc : ἐνταῦθα οὐ A[a] || 25 οὐδὲ ἐπαΐουσι] recc : τοῦ********** A || 28 ῥέψασαν] recc : ῥείψασαν A[a] || 33 θεὸν] θεὸν αὐτὸν Plato

ἐχόντων ἐξηρτημένον τὸ σῶμα; φαμὲν οὖν ὅτι ἐνταῦθα τὴν διάστροφον ἐκδοχὴν ἐπιρραπίζει· βούλεται γὰρ εὔτροχα ὄντα τὰ ὀχήματα αὐτῶν καὶ τὰ ἐξηρτημένα σώματα αὐτὰ δι' ἐπιτηδειότητα προσεληλυθέναι ταῖς ἀστρῴαις ψυχαῖς ἐξ ἀϊδίου καὶ ἔχεσθαι αὐτῶν, οὐχὶ τὴν ἀστρῴαν ψυχὴν προσεληλυθέναι τῷ σώματι καὶ ἐπιδεδωκέναι ἑαυτὴν ὥσπερ τὴν 5 ἡμετέραν εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ζῴου. Τοῦτο γὰρ ἐνδείκνυται καὶ τὸ ξυμπεφυκότα· οὐ γὰρ ὥσπερ τὰ ἡμέτερα σώματα ἐπίκτητον ἔχει τὴν ζωήν, οὕτω καὶ τὰ θεῖα, ἀλλ' ἔχει ἐξ ἀϊδίου συνουσιωμένην ἑαυτοῖς σύμφυτον ζωήν.

ις´ Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον 246d 10
«Ταῦτα οὖν, φησί, τὰ περὶ τῶν θείων ζῴων, ὅπῃ ποτὲ διατέτακται ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ πῶς φίλον αὐτοῖς ἐστι καλεῖσθαι, ταύτῃ μενέτω»· ὑπὲρ γὰρ τὴν προκειμένην ἐστὶ διδασκαλίαν τὸ γνῶναι τί θεός· πρόκειται γὰρ ὑμνῆσαι τὸν ἔρωτα καὶ ἀναδιδάξαι ἡλίκων ἡμῖν ἀγαθῶν ἐστιν αἴτιος. 15

ιζ´ Τὴν δὲ αἰτίαν τῆς τῶν πτερῶν ἀποβολῆς 246d
Ἦλθεν ἐπὶ τὴν πτερορρύησιν τῆς ἡμετέρας ψυχῆς τὴν αἰτίαν τῆς πτερορρυήσεως θεωρῶν, ἐπειδὴ εἶπε· φέρεται ἕως ἂν στερεοῦ ἀντιλάβηται, ἵνα καταγαγὼν αὐτὴν εἰς ἔσχατον κακοῦ ἀπὸ τῆς συμπεριπολήσεως ἧς ἐποιεῖτο μετὰ τῶν θεῶν, διοικοῦσα πάντα τὸν 20 κόσμον καὶ τὰ νοητὰ εἴδη θεωμένη, πάλιν αὐτὴν ἀναπέμψῃ διὰ τοῦ ἔρωτος ἐπὶ τοὺς ἐγκοσμίους θεοὺς καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν ὑπερουράνιον τόπον καὶ τὰ θεῖα καὶ ἀτρεμῆ θεάματα, καὶ δείξῃ ἡλίκων ἀγαθῶν αὐτῇ ὁ ἔρως αἴτιος.

Οὐ κυρίως δὲ τὸ τῆς ἀποβολῆς ἐπὶ τοῦ πτεροῦ εἶπεν· οὐδέποτε 25 γὰρ ἡ ψυχὴ ἀποβάλλει τὸ πτερὸν ὅπερ ἐξ ἀϊδίου παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ἐδέξατο· ἔχει γὰρ καὶ τὴν ἀναγωγὸν καὶ τὴν καταγωγὸν δύναμιν ἐξ ἀϊδίου ἡ ψυχή· ἀλλ' ἀντὶ τῆς παρέσεως καὶ ἀργίας εἴρηται τὸ τῆς ἀποβολῆς.

133 ιη´ Πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις 246d 30
«Πτερὸν» τῆς ψυχῆς ἐλέγομεν τὴν ἀναγωγὸν αὐτῆς δύναμιν· αὕτη οὖν ἀντίκειται τῷ βρίθοντι τῆς ψυχῆς. Ἔστι δὲ τὸ βρίθον αὐτῆς ἡ

25 cf. Damasc. *In Phaedonem* 143.239 W.

3 ἐπιτηδειότητα] A^corr (ut vid.) c L V : ἐπιτηδειότητος A l || 18 στερεοῦ] στερεοῦ τινος Plato || 28 ἀντὶ] ἀντὶ ⟨τοῦ⟩ Couvr. || 30 δύναμις] c Plato : δύ A L V : om. l

γενεσιουργὸς καὶ καταγωγὸς εἰς γένεσιν δύναμις· ὅπερ πτερωθεῖσα ἡ ψυχὴ συστέλλει τε καὶ ἀνώφορον ποιεῖ. Ὃ καὶ αὐτό, καίτοι ἐμβριθὲς ὄν, ὅλης τῆς ψυχῆς κατὰ τὴν ἀναγωγὸν ἑαυτῆς στάσης δύναμιν, ἀνάγεται· ὥσπερ δὴ καὶ τὸν ἥλιον ὁρῶμεν τὸ ὑγρὸν τὸ φύσει βρίθον καὶ
5 κάτω φερόμενον ἐξατμίζοντα καὶ μετεωρίζοντα. Εἰ τοίνυν καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων τοῦτο συμβαίνει, πολλῷ πλέον ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων τοῦτο γίνεσθαι ὑποληπτέον. Ὁρᾷς δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἡνιόχου καὶ τῶν ἵππων ἐξεδεξάμεθα, οὕτω καὶ νῦν τὸ πτερὸν τῆς ψυχῆς ἐπὶ τῆς δυνάμεως ἐξεδέξατο εἰπών· πέφυκεν ἡ πτεροῦ
10 δύναμις. Τὸ δὲ ἄνω οὐχ ἁπλῶς κατὰ τόπον ἀκουστέον, ἀλλὰ κατὰ ζωὴν καὶ ἀξίαν καὶ τὸ τῷ τιμίῳ ὑπερέχειν· τοῦτο γὰρ τὸ μετεωρίζουσα.

ιθ΄ Ἧι τὸ τῶν θεῶν γένος οἰκεῖ 246d

«Οἶκος θεοῦ» λέγοιτο ἂν ἡ ἑκάστου τάξις καὶ ἰδιότης, καὶ ἑστία καὶ
15 μονή· οὐ γὰρ ὡς ἄλλος ἐν ἄλλῳ ἐστὶν ὁ θεὸς ὡς ἡμεῖς ἔν τῳ οἴκῳ λεγόμεθα εἶναι, ἀλλ' αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ ἐστιν. Οἶκος οὖν αὐτοῦ ἡ μονὴ αὐτοῦ καὶ ἰδιότης.

κ΄ Κεκοινώνηκε δέ 246d 54r

Ἔχον τι δυσκατάστατον τοῦτο οὕτως ἀκουστέον, ἄνωθεν δὲ ῥητέον. Αἱ
20 τῶν θεῶν δυνάμεις καὶ ἐνέργειαί εἰσι μὲν ἐν αὐτοῖς, εἰσὶ δέ τινες καὶ περὶ ὅλον τὸν κόσμον, πλὴν προσεχῶς περὶ νοῦν. Πάλιν αἱ τοῦ νοῦ δυνάμεις περὶ ψυχήν εἰσι· πανταχόθεν γὰρ περιέχουσι τὴν ψυχὴν καὶ σῴζουσι. Πάλιν αἱ τῆς ψυχῆς δυνάμεις εἰσὶ μέν τινες αἳ καὶ πρὸς τὰ ὑπέρτερα αὐτῆς ἀνατείνονται· εἰσὶ δὲ αἳ καὶ αὐτῆς ὡς ψυχῆς ἴδιαί εἰσι καθ' ἃς
25 ἑαυτὴν θεωρεῖ, εἰσὶ δὲ αἳ καὶ περὶ σῶμά εἰσι, προνοητικαὶ οὖσαι τοῦ σώματος καὶ ἐπιμελούμεναι αὐτοῦ. Τῶν οὖν δυνάμεων τῶν περὶ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἡ τοῦ πτεροῦ δύναμις μάλιστα κεκοινώνηκε τοῦ θείου, ἅτε πρὸς τοὺς θεοὺς ἀνάγουσα.

κα΄ Τὸ δὲ θεῖον καλόν 246d 134

30 Ταῦτα τὰ τρία θεωρεῖται διὰ πάντων τῶν ὄντων πεφοιτηκότα· καὶ γὰρ ἐν νοητοῖς καὶ ἐν νοεροῖς καὶ ἐν ὑπερκοσμίοις καὶ ἐν ἐγκοσμίοις, ἰδίως

3 στάσης] A L l defendit Lucarini[4] : στάσιν c^{corr} : στάσις c V : ἀναγωγὸν ἑαυτῆς [στάσιν] δύναμιν ⟨ἐνεργούσης⟩ ἀνάγεται Bernard || 12 μετεωρίζουσα] Couvr. : μετεωρίζον A recc 15 τῳ] Couvr. : τῷ A recc : cf. 148,28 || 24 καθ' ἃς] recc : καθαροὶ A^a || 27 μάλιστα] κεκοινώνηκε δέ πῃ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θείου ψυχὴ Plato || 29 καλόν] καλόν, ⟨σοφόν, ἀγαθόν⟩ dubit. Couvr.

ἐπὶ ἑκάστου. Ἐν μὲν οὖν τοῖς νοητοῖς θεοῖς, εἰ μὲν κατὰ τοὺς νοῦς αὐτῶν θεωροίης τὰ εἰρημένα, ἐπειδή ἐστιν ἐν τοῖς νοῖς νοῦς, νόησις, νοητόν, εἰ καὶ πάντα νοητῶς, τὸ μὲν καλὸν ἔσται κατὰ τὸν νοῦν, ἐν ᾧ τὸ τῶν εἰδῶν κάλλος καὶ ἡ ποικίλη καλλονή (κατὰ τοῦτο γὰρ τὸ ἐπιστρεπτικόν), τὸ δὲ σοφὸν κατὰ τὴν νόησιν (ἡ γὰρ γνῶσις καὶ ἡ 5 ἐπιστήμη καὶ ἡ σοφία κατὰ τὴν νόησιν ὁρᾶται), τὸ δὲ ἀγαθὸν κατὰ τὸ νοητόν (τοῦτο γὰρ τὸ πληροῦν τὸν νοῦν τέλεον ὂν καὶ ἐφετόν· στοιχεῖα γὰρ ταῦτα καὶ ἐν Φιλήβῳ εἶπε τοῦ ἀγαθοῦ «τὸ τέλεον», «τὸ ἱκανόν», «τὸ ἐφετόν»· «ἱκανὸν» δὲ λέγει τὸ καὶ τοῖς ἄλλοις μεταδιδὸν τῆς ἀγαθότητος). 10

Εἰ δὲ κατὰ τὸ ὑπὲρ νοῦν αὐτῶν θεωροίης τὸ καλόν, τὸ σοφόν, τὸ ἀγαθόν, οὕτω ῥητέον· ἔστι τι ἀπὸ τἀγαθοῦ προϊὸν φῶς, ὅπερ αὐτὸς αἰτιολογίᾳ κέκληκεν «ἀλήθειαν»· εἶπε δὲ αὐτὸς καὶ ἐν Φιλήβῳ ὅτι ἀδύνατον τὴν τἀγαθοῦ ἰδέαν ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ ἑλεῖν κατὰ ἁπλῆν ἐπιβολήν· ἐπειδὴ οὖν εὐθὺς ἀπὸ τἀγαθοῦ πρόεισιν ἐκεῖνο τὸ φῶς, μένει 15 ἔτι ὑπὲρ ἰδέαν καὶ ἁπλότητα· ἀδύνατον οὖν αὐτὸ περιλαβεῖν μιᾷ ἐπιβολῇ καὶ περιγραφῇ· «καταμερίσαντες δέ, φησίν, αὐτὸ τῷ λόγῳ ῥᾷον ὀψόμεθα». Τριπλοῦν τι οὖν αὐτὸ θεωρεῖ· καὶ γὰρ ὡς καλλονὴν καθὸ ἐναστράπτον τοῖς ἄλλοις καλὰ αὐτὰ ἀπεργάζεται, καὶ ὡς ἀλήθειαν καθὸ αἴτιόν ἐστιν ἄλλοις γινώσκειν τε καὶ γινώσκεσθαι, καὶ ὡς ἁπλοῦν καθὸ 20 αἴτιόν ἐστι τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῦ μέτρου· τὸ γὰρ μέτρον ἁπλοῦν καθὸ καὶ τὸν θεὸν ἐν Νόμοις μέτρον τῶν πάντων κέκληκε· τὸ δὲ ἁπλοῦν καὶ τὸ μέτρον τοῦ ἀγαθοῦ ἴδια· πάντα γὰρ μετρεῖ τὸ ἀγαθόν. Τὸ δὲ καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον ἀντὶ τοῦ· εἴ τι ἄλλο τοῖς τρισὶ τούτοις ἐστὶ συγγενές, οἷον τὸ ἁπλοῦν, τὸ σύμμετρον, τὸ τέλειον, τὸ ὑπέρπληρες, καὶ 25 εἴ τι τούτοις ὅμοιον.

κβʹ Τούτοις δὴ τρέφεταί τε 246e

Τροφή ἐστι ψυχῆς ἡ ἀπὸ τῶν κρειττόνων εἰς αὐτὴν καθήκουσα τελειότης· οὐδὲ γὰρ οἵα ἡ κατὰ ἔκκρισιν καὶ ἀλλοίωσιν παρ' ἡμῖν. Παρὰ μὲν οὖν τῶν θεῶν ἀεὶ προτείνεται τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ ἡ ἐπιστήμη ἡ 30 135 νοερά· ἑαυτὴν | δὲ ἡ ψυχὴ προσάγει αὐτοῖς καὶ ἀφίστησι· καὶ προσάγουσα μὲν ἑαυτὴν αὔξεται καὶ κατὰ πάσας ἐνεργεῖ τὰς δυνάμεις καὶ δυνατωτάτη ἑαυτῆς γίνεται, ἀφισταμένη δὲ ἀποστενοῦται

8 *Phil.* 20 D: ib. 61 A: ib. 67 A ‖ 13 (αἰτιολογίᾳ) *Respubl.* 508 D–E | *Phil.* 65 A ‖ 22 *Leg.* 716 C

2 θεωροίης] c: θεωροίη Aª l V: θεωροῖ L ‖ 17–18 ὀψόμεθα τριπλοῦν· τί οὖν αὐτὸ θεωρεῖ; interp. Ast

καὶ ἀσθενὴς καὶ δούλη γίνεται τούτων ὧν αὐτὴ μετὰ τῶν θεῶν περιπολοῦσα πρόνοιαν ἐποιεῖτο. Προσιοῦσα δὲ τῷ αἰσχρῷ, ὅ ἐστιν ἡ ὕλη, καὶ τῷ κακῷ, ὅ ἐστι τὸ εἰς πλῆθος ἑαυτὴν δοῦναι καὶ μερισμὸν καὶ τοῖς ἀμαθέσι καὶ τοῖς ἀνοήτοις προσεληλυθέναι (ὅ ἐστι τοῖς 5 σώμασι), παραθραύει τὴν τῶν πτερῶν δύναμιν καὶ ἀργὰ αὐτὰ ποιεῖ· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ φθίνει. Τὸ δὲ διόλλυται, ἐπειδὴ θάνατός ἐστι ψυχῆς ἡ εἰς σῶμα πτῶσις· ἀργεῖ γὰρ τότε κατὰ τὰς ἄκρας ἑαυτῆς ἐνεργείας. «Ἐναντία» δὲ εἶπε τὸ αἰσχρὸν καὶ ἀμαθὲς καὶ κακόν οὐκ ἐκείνῳ τῷ καλῷ καὶ σοφῷ καὶ ἀγαθῷ τῷ ἐν τοῖς θεοῖς (οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς 10 ἐκεῖ ἐναντίον), ἀλλὰ τοῖς ἐνταῦθα καλοῖς καὶ σοφοῖς καὶ ἀγαθοῖς τοῖς περὶ ἡμᾶς τὰ ἐναντία εἶπεν, ὡς καὶ τῷ ἐνταῦθα φωτὶ τὸ σκότος ἐναντίον· οὐ γὰρ δὴ τῷ ἐν τῷ ἡλίῳ, ἀλλὰ τῷ περὶ ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν φωτὶ τὸ ἐνταῦθα σκότος ἐναντίον.

κγ΄ Ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμών 246e

15 Πρῶτον τὴν συνέχειαν τούτων τῶν ῥητῶν πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα· δοκεῖ γὰρ ὥσπερ ἀπηρτῆσθαι. Ἐροῦμεν ὅτι, ἐπειδὴ εἶπεν ἀνωτέρω περὶ ψυχῆς ὅτι «τελέα μὲν οὖσα καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ τε καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ, ἡ δὲ πτερορρυήσασα φέρεται | ἕως 54v 20 οὗ στερεοῦ τινος ἀντιλάβηται», βούλεται ἐνταῦθα τοὺς αἰτίους τῆς ἀναγωγῆς παραδοῦναι θεούς, πῶς μὲν ἐξηγοῦνται παντὸς τοῦ κόσμου, πῶς δὲ πάντα ἐπὶ τὸ νοητὸν ἐπιστρέφουσιν· οἷς δὴ καὶ ἡ ψυχὴ ἑαυτὴν ἐπιδοῦσα, τότε καὶ αὐτὴ τὸ πᾶν ἐπιτροπεύει καὶ ἀνάγεται ἐπὶ τὸ νοητὸν καὶ θεωρεῖ τὰ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ, ἀφισταμένη δὲ αὐτῶν 25 φέρεται κάτω. Ζητητέον δὲ ἐν τούτοις τίς ὁ Ζεὺς καὶ τίνες οἱ δώδεκα θεοί. Τινὲς μὲν οὖν τὰς δώδεκα σφαίρας τοῦ κόσμου ἤκουσαν, τὴν ἀπλανῆ, τὰς ἑπτὰ πλανωμένας καὶ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα· καὶ τὸν μὲν Δία ἔταξαν κατὰ τὴν ἀπλανῆ ἐπειδὴ πάντα ἄγει, τὴν δὲ Ἑστίαν κατὰ τὴν γῆν διὰ τὸ ἀκίνητον· οἱ δὲ τὰς τῶν σφαιρῶν τούτων ψυχάς· οἱ δὲ ἔτι 30 τούτων καθαρώ|τερον τοὺς νοῦς τοὺς ἐπιβεβηκότας ταύταις ταῖς ψυχαῖς. 136 Πρὸς οὓς ῥητέον ὅτι ἕκαστος τῶν δώδεκα λέγεται ὅλον τὸν κόσμον ἐπιτροπεύειν, ἑκάστη δὲ ψυχὴ μετὰ τῆς ἑαυτῆς σφαίρας ἓν ζῷον ποιοῦσα

17–20 246 C

3 καὶ μερισμὸν] κατὰ μερισμὸν dubit. Couvr. ‖ 15 αὐτῶν] Ast: αὐτοῦ A recc 21 ἐξηγοῦνται] recc: ἐξηγουμένη Aa ‖ 22 τὸ νοητὸν] c l V evanidum in A: τὸν νοῦν L 27 καὶ τὰ] Aa Psellus: τὰ recc ‖ 32 ἓν] τὸ Aa

κατ᾽ αὐτό γε τοῦτο οὐκ ἀναγκάζεται τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τῶν ὅλων ἐξῆπται.

Ὅλως δὲ πῶς «ἀκίνητον» λέγουσι τὴν ψυχὴν τῆς γῆς, ἢ τὸν νοῦν; λόγον γὰρ οὐκ ἔχει· ἀλλ᾽ ἆρα ὅτι ἡ γῆ ἐξῆπται αὐτῶν ἀκίνητος οὖσα; ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐδὲ αὐτὴ ἡ γῆ ἀκίνητός ἐστι· κατὰ γὰρ μέρη καὶ 5 γίνεται καὶ φθείρεται καὶ αὔξεται καὶ ἀπόλλυται καὶ ἀλλοιοῦται· ἔπειτα δὲ ἡ Ἑστία τῶν θεῶν τῶν μετεχόντων μονῆς ἐστιν αἰτία, τὸ δὲ σωματοειδὲς τῆς γῆς τί ἂν ποιήσειεν εἰς τοὺς ἄλλους θεούς; εἰσὶ δὲ οἳ οὕτως ἐξηγοῦνται· Δία μὲν τὸν ἥλιον λαμβάνουσι, τὸν δὲ ὅλον κόσμον φασὶ πρὸς αὐτὸν συντετάχθαι· καὶ Ἑστίαν μέν φασι τὸ δωδεκατημόριον 10 ἐν ᾧ ἐστιν ὁ ἥλιος, ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ μένει, τὰ δὲ ἕνδεκα τὰ λοιπὰ ζῴδια συνδημιουργεῖν αὐτῷ· στρατιὰν δ᾽ ἀκούουσι τοὺς δεκαδάρχας θεοὺς καὶ τοὺς μοιρηγέτας δαίμονας. Οὐδὲ οὗτοι δὲ τῆς τελείας θεωρίας καταδράττονται· καίτοι λέγουσί τι ἀνάλογον πάντες· καὶ ταῦτα γὰρ ἐν τῷ κόσμῳ κατ᾽ ἀναλογίαν τοῦ ἀληθοῦς διῄρηται. 15

Ὁ μέντοι θεῖος Ἰάμβλιχος τοῦ τοῦ Διὸς ὀνόματος δραξάμενος ἐπὶ τὸν ἕνα δημιουργὸν τοῦ κόσμου, περὶ οὗ καὶ ἐν Τιμαίῳ εἴρηται, μεταφέρει τὸν λόγον. Ἡμεῖς δέ, τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἐν τούτοις θαυμάσαντες, τοσοῦτον μόνον προστίθεμεν, ὅτι οὐχ ἁπλῶς δεῖ ἀκούειν τὸν Δία τὸν ἕνα καὶ ἐξῃρημένον δημιουργόν· οὗτος γὰρ ὁ ἐξῃρημένος 20 δημιουργὸς οὐκ ἴδιον ἔχει μέρος στρατιᾶς ἀντιδιῃρημένον πρὸς ἄλλα μόρια στρατιᾶς, οὐδὲ τοῖσδε μέν ἐστι συγγενέστερος, τοῖσδε δὲ οὔ, ἀλλὰ πᾶσιν ἐπ᾽ ἴσης πάρεστι.

Περὶ δὲ τοῦ ἐνταῦθα Διὸς ἡμεῖς, ἄλλοι δὲ μετ᾽ ἄλλου του θεῶν· ἡμεῖς οὖν οὕτω λέγομεν κατακολουθοῦντες Πλάτωνι καὶ τοῖς θεολόγοις· μετὰ 25 τὴν μονάδα τὴν δημιουργικὴν τὸν ἕνα καὶ ἐξῃρημένον Δία, τρεῖς εἰσι Δίες· Ζεύς, Ποσειδῶν, Πλούτων, τριάς τις αὕτη δίιος μετὰ τὴν ἐξῃρημένην ἐκείνην μονάδα τὸν πρὸ τῶν τριῶν τούτων Δία. Ἕκαστος δὲ τούτων τῶν τριῶν τέσσαρας ὑφ᾽ ἑαυτὸν ἔχει θεούς, τὸν μέν τινα τὸ εἶναι παρέχοντα, τὸν δὲ τὸ ζῆν, τὸν δὲ φρουρᾶς καὶ τῆς ἀτρέπτου μονῆς αἴτιον 30 φρουρητικόν τινα θεόν, τὸν δὲ τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τοῦ τὰ προιόντα ἐπὶ 137 τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀνατείνεσθαι αἴτιον· ὡς εἶναι τρεῖς μὲν | αἰτίους τοῦ εἶναι τοῖς πᾶσι καὶ ὑφεστάναι καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς καὶ νοῖς, τρεῖς δὲ

12 cf. Damasc. *In Parm.* 3.145 W.; ib. 3.150 W. ‖ 16–18 Iambl. *In Phaedr.* fr. 3 a D. 17 *Timaeus,* passim

2 αὐτὴ] Ast : αὕτη A recc ‖ 4 ἆρα] Fic ("An quia terra ex anima et intellectu illo pendens immobilis est?") Couvr. : ἄρα A recc ‖ 11 λοιπὰ] λοιπ- evanidum in A ‖ 13 μοιρηγέτας] μοιρηγέντας A^a. c.^ cf. 101,17 et 101,26 ‖ 30 τὸ ζῆν] Psellus : ζῆν A recc

τοῦ ζῆν, τρεῖς δὲ τοῦ φρουρεῖσθαι καὶ ἄτρεπτα μένειν, τρεῖς δὲ τοῦ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὰς οἰκείας ἀρχάς, ὡς γίνεσθαι τρ[ε]ὶς τέσσαρας δώδεκα, τέλειόν τι μέτρον καὶ πᾶν πλῆθος θεῶν· καὶ γὰρ ὁ ἀριθμὸς οὗτος ὁ δωδέκατος ἐκ τῶν ἀριθμῶν τοῦ τε τρίτου ὄντος τελείου καὶ τοῦ
5 τετάρτου ὄντος γονίμου πολλαπλασιασθέντων καὶ συγκερασθέντων ἀποκυΐσκεται. Τῶν οὖν ἐν τοῖς δώδεκα θεοῖς τριῶν τῶν τὸ εἶναι παρεχόντων ὁ πρῶτός ἐστι Ζεύς· ὥσπερ γὰρ μετὰ τὴν πρώτην καὶ ἐξῃρημένην μονάδα [διὰ] τὴν δίιον ἐν τῇ ἑξῆς τριάδι πάσῃ οὔσῃ διίᾳ ὁ πρώτιστος τῶν τριῶν τῷ τοῦ Διὸς ὀνόματι προσαγορεύεται, τῶν δὲ
10 ἄλλων ἐνήλλαξε τὰ ὀνόματα ἡ θεολογία, τὸν μὲν Ποσειδῶνα, τὸν δὲ Πλούτωνα καλέσασα· οὕτως τῶν δώδεκα θεῶν ὄντων πάντων διίων ὁ πρώτιστος αὐτῶν τῷ τοῦ Διὸς ὀνόματι προσαγορεύεται· συντεταγμένος δὲ ὢν τοῖς λοιποῖς ἕνδεκα ἡγεμονικὴν ἔχει ὡς ἐν συντεταγμένοις τάξιν· διὸ καὶ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ προσαγορεύεται. Οἱ δὲ
15 δώδεκα οὗτοι ἡγεμόνες εἰσὶ τῶν λοιπῶν πάντων καὶ θεῶν τῶν ἐγκοσμίων καὶ ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν λοιπῶν γενῶν ἅπερ διὰ τοῦ δαιμονίου ἐσήμηνεν ὁ φιλόσοφος. Διαιροῦνται δὲ οἱ δώδεκα οὗτοι εἰς ἓξ ἄρρενας καὶ ἓξ θηλείας· οὕτω γὰρ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐτιμῶντο ἓξ ἔχοντες βωμοὺς καὶ κατὰ δυάδα τιμώμενοι. Ταῦτα δὲ καὶ ὡς ἀπὸ τῶν πατρίων
20 τῶν Ἀττικῶν λέγει ὁ φιλόσοφος. Καὶ τῶν ἓξ ἀρρένων οἱ μὲν τρεῖς εἰσι δημιουργικοί, οἱ δὲ τρεῖς φρουρητικοί· τῶν δὲ ἓξ θηλειῶν αἱ μὲν τρεῖς ζωογόνοι, αἱ δὲ τρεῖς ἐπιστρεπτικαί. Ἐξάρχει δὲ | πάντων μὲν ὁ Ζεὺς 55r καὶ ἡ Ἑστία, ἰδίως δὲ τῶν μὲν ἀρρένων ὁ Ζεύς, τῶν δὲ θηλειῶν ἡ Ἑστία. Ὅτι δὲ καὶ Ὅμηρος οἶδε τοὺς τρεῖς τούτους Δίας τόν τε ἐξῃρημένον καὶ
25 τὸν πρῶτον ἐν τοῖς τρισὶ καὶ τὸν πρῶτον ἐν τοῖς δώδεκα, καὶ αὐτὴν τὴν Ἑστίαν θεόν, δηλοῖ διὰ τῶνδε τῶν ἐπῶν·

οὐδέ τις ἔτλη
μεῖναι ἐπερχόμενον, ἀλλ᾽ ἀντίοι ἔσταν ἅπαντες.

Περὶ δὲ τοῦ ἑνὸς καὶ ἐξῃρημένου λέγει Διὸς ἔνθα ποιεῖ τὸν Ποσειδῶνα
30 λέγοντα·

18 cf. Roscher *ALGRM* s. v. Zwölfgötter 781–785 || 27–28 A 534–535

2 τρ[ε]ὶς Pselli e[1] p. c. Couvr. || 8 [διὰ] del. Ast || 22 μὲν] recc : om. A[a]

138 τρεῖς γάρ τοι Κρόνου ἐσμέν
Ζεὺς δ' ἔ⟨λαχ'⟩ οὐρανόν
καὶ κρατερός περ ἐὼν μενέτω τριτάτῃ ἐνὶ μοίρῃ.

Περὶ δὲ τῶν τριῶν Διῶν σαφῶς λέγει ἔνθα τό·

δωδεκάτῃ δέ τοι αὖθις ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε. 5

Καὶ

Ζεὺς γὰρ ἐς Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας

περὶ τοῦ κατὰ τρίτην ἀπόστασιν τοῦ ἐν τοῖς δώδεκα Διὸς λέγει, διὰ τοῦ Αἰθιοπῆας τὸ ἀφανὲς πᾶν καὶ νοητὸν σημαίνων. Ὅτι δὲ πάντα οὗτος ὁ Ζεὺς ἀνάγει ἐπὶ τὸ νοητόν, ὧδε συνῳδὰ τούτῳ καὶ Πλάτων 10 λέγει· τῷ δ' ἕπεται στρατιὰ θεῶν τε καὶ δαιμόνων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ δωδέκατος ἀριθμὸς ἐκ ⟨τοῦ⟩ τελείου ἀριθμοῦ τοῦ τρίτου καὶ τοῦ γενεσιουργοῦ τοῦ τετάρτου κατὰ σύγκρασιν ἀπεγεννήθη, ὅλον τὸν τῶν θεῶν περιέχων θεῖον διάκοσμον, τοῦ δὲ τρίτου καὶ τετάρτου ἀρχαὶ μονὰς καὶ δυάς, εἴη ἂν μονὰς μὲν ὁ αἰθήρ, δυὰς δὲ τὸ χάος, τριὰς δὲ τὸ 15 ᾠόν (τέλειον γάρ ἐστι), τετρὰς δὲ ὁ Φάνης, ὡς καὶ Ὀρφεύς φησι·

τετράσιν ὀφθαλμοῖσιν ὁρώμενος ἔνθα καὶ ἔνθα.

Ἄλλο δέ ἐστιν ὅλον τὸν τῶν θεῶν διάκοσμον εἰς τὴν δωδεκάδα λέγειν ἀπαρτίζεσθαι ὡς τέλειον ἀριθμὸν καὶ ἐκ τῶν πρώτων ἀριθμῶν κατὰ σύγκρασιν ἀπογεννώμενον καὶ ὅσα ἄλλα εἴωθε λέγεσθαι, ἄλλο πάλιν τὸ 20 λέγειν δώδεκα εἶναι τοὺς ἡγεμόνας τοῦ κόσμου ὡς ἐν τῇ αὐτῇ τάξει θεωρουμένους· πάντες γὰρ ὑπερκόσμιοί εἰσι· καὶ ἡ μὲν Ἑκάτη τὸν δώδεκα λέγεται συνελίσσειν, ὡς τὰ πέρατα τοῦ θείου ἀριθμοῦ παντὸς ἀφορίζουσα· ὁ δὲ Διόνυσος τὴν τρισκαιδεκάτην εἰληχέναι, ὡς μετὰ θεοὺς ὢν καὶ τῶν ἐκθεουμένων. Ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἐν ἑνὶ ὁ δώδεκα, ἀλλ' ἕτερον 25 τρόπον τῆς ἐν πᾶσι τάξεως ἐνδεικτικόν.

Ἡ δὲ τάξις οὐχ ὡς ἄλλη ἐν ἄλλοις, ἀλλ' αὐτὸ τὸ εἶναι τῶν θεῶν ἡ τάξις αὐτῶν ἐστι. Τριττὴ δὲ ἡ τάξις· ἢ γὰρ ὡς ἐξῃρημένη, οἵα ἡ ἐν τῷ

1–3 Ο 187, 192, 195 ‖ 5 Α 425 ‖ 7 Α 423 ‖ 17 Orph. fr. 132 B. = II 76 K.

1 τοι] τ'ἐκ Homeri testes quidam : τε Homeri ceteri testes | ἐσμέν] εἰμέν Hom. testes fere omnes : ενμεν vel ἧμεν ceteri Homeri testes ‖ 2 δ' ἔ⟨λαχ'⟩ Couvr. ex Hom. ‖ 3 τριτάτῃ] c l V Hom. : spatium vacuum in A : τρισούτω L ‖ 5 αὖθις] αὖτις Hom. ‖ 11 τε] A[a] : om. recc ‖ 12 ⟨τοῦ⟩ add. Couvr. ‖ 17 ὁρώμενος] recc : ὁρᾷ αὐτὸς A[a] ‖ 26 τῆς] τῶν a ‖ 28 οἵα] Couvr. : οἷα A recc

ἐξῃρημένῳ Διί, ἀφ᾽ ἧς τάξεως καὶ αὐτὴ ἡ ἐν τοῖς δώδεκα ἐν|δίδοται· ἢ 139
ὡς ἐν αὐτοῖς τοῖς τεταγμένοις, οἷον [ὡς] ἡ ἐν αὐτοῖς τοῖς δώδεκα· ἡ
τρίτη ὡς ἡ ἐν μεταδόσει, οἷον ἡ ἀπ᾽ αὐτῶν τῶν δώδεκα καὶ εἰς τὰ
καταδεέστερα ἐνδιδομένη καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

5 Τινὲς δὲ καὶ ἀριθμητικῶς ἑκάστῳ τῶν †ἐν τῷ δεκάτῳ† ἐφήρμοσαν
τοὺς ἐν τῇ δεκάδι ἀριθμούς, ἐξελόντες τὰς δύο μονάδας, τήν τε
†τετάρτην† διίαν καὶ τὴν τῆς Ἑστίας, μονάδα μὲν Ἀπόλλωνι δόντες,
δυάδα Ἥρᾳ, τριάδα Ποσειδῶνι (διὸ καὶ τριαινοῦχος), τέταρτον Ἑρμῇ,
πέμπτον Ἄρῃ, ἕκτον Ἀφροδίτῃ, ἕβδομον Ἀθηνᾷ, ὄγδοον Δήμητρι,
10 ἔνατον Ἀρτέμιδι, δέκατον Ἡφαίστῳ. Οὐ δεῖ δὲ ἀριθμητικῶς οὕτως
ἁπλῶς ἀκούειν, ἀλλ᾽ ὅτι ἕκαστος δημιουργεῖ καὶ προνοεῖ κατὰ τὴν
ἑαυτοῦ ἰδιότητα, ὁ μὲν ἀρεϊκῶς, ὁ δὲ ἀπολλωνιακῶς, καὶ ἄλλως ἄλλος.

Τίς δὲ ἡ ἑκάστου ἰδιότης, ἐκ τῆς θεολογίας ληπτέον. Ληπτέον δὲ
αὐτὴν ἀπό τε τῶν αἰτίων ἀπό τε τῆς τάξεως, ἐπειδὴ πολλάκις ἀπὸ [τε]
15 τῶν αὐτῶν εἰσιν αἰτίων, ἀπό τε τῶν οὐσιῶν καὶ δυνάμεων ὧν
λαμβάνουσιν, ἀπὸ τῶν αὐτοὺς παραγαγόντων, ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν, ἀπό
τε τῆς εὐταξίας καὶ τῶν τοιούτων. Οἱ γὰρ τοῦ Διὸς λόγοι δυνάμεών
τινών εἰσι δόσεις, ὡς ὅταν λέγῃ πρὸς τὴν Ἀφροδίτην·

οὔ τοι, τέκνον ἐμόν, δέδοται πολεμήια ἔργα,
20 ἀλλὰ σύ γ᾽ ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο.

Ἰδιότητες οὖν εἰσί τισιν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἀπομιμούμεναι τὰς ἰδιότητας ἐν
τοῖς θεοῖς· διὸ αὐτοῖς καὶ ἀνατίθενται· οἷον ἐν μὲν τῇ ἑβδόμῃ τὸ
ἄχραντον (οὔτε γὰρ γεννᾷ οὔτε γεννᾶται ὁ ἕβδομος), διὸ τῇ Ἀθηνᾷ
ἀνεῖται· ἐν δὲ τῷ δωδεκάτῳ τὸ τέλειον, διὸ τοῖς ἀπολύτοις θεοῖς
25 ἀνιέρωται· ἀπόλυτοι δέ εἰσιν ἰδίως οὗτοι οἱ νῦν λεγόμενοι δώδεκα,
κοινῶς ὑπερκόσμιοι ὄντες, οἳ καὶ πάντα τὸν κόσμον τελειοῦσι· διὸ κἂν
μύριοι ὦσι λέγονται δώδεκα καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἓν δώδεκά ἐστι·
τελειότητος γὰρ σύμβολον ὁ δώδεκα. Τὸ δὲ μέγας τὸ ὑπερέχον αὐτοῦ
πρὸς τοὺς ἄλλους δηλοῖ·

30 τίπτε με κεῖνος ἄνωγε μέγας θεός;

τὸ δὲ ἡγεμὼν τὸ ἐξῃρημένον καὶ ἀρχικόν· δυνατὸν γὰρ μέγαν εἶναι
ἀλλ᾽ οὐκ ἐξῃρημένον, καὶ ἐξῃρημένον ἀλλ᾽ οὐκέτι καὶ μείζονα τῶν

19–20 E 428–429 || 23 cf. Iambl. *Theol. arithm.* VII, 54.11 de F. || 30 Ω 90

2 [ὡς] del. Ast || 5 †ἐν τῷ δεκάτῳ† δέκα θεῶν vel ἐν τῷ δέκα θεῶν dubit. Couvr.
7 †τετάρτην† ὑπερτάτην τὴν dubit. Couvr. : τελειοτάτην Lucarini[4] || 8 τριαινοῦχος] A^corr
l^corr V : τριηνοῦχος A^ac L l || 14 [τε] del. Couvr.

ἡγεμόνων· διὰ τοῦτο ἀμφότερα ὁ Πλάτων παρέλαβεν εἰπὼν μέγας
140 ἡγεμών. | Τὸ δὲ ἐν οὐρανῷ, ὅτι εἰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος αὐτοῦ ἀπολαύει, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὁ οὐρανός, ἅτε συγγενέστερος ὢν καὶ ἐπιτηδειότερος πρὸς τὸ μετασχεῖν τοῦ θεοῦ. Ἅρμα δὲ καὶ ἵππους τῶν θεῶν τὰς δευτέρας αὐτῶν καὶ τρίτας δυνάμεις ἀκουστέον, ἃς αἱ πρῶται 5 κατευθύνουσι, δι᾽ ὧν ὁ Ζεὺς καὶ ἑαυτὸν ἀνάγει καὶ πᾶσαν τὴν ὑποβεβλημένην αὐτῷ στρατιὰν θεῶν καὶ δαιμόνων καὶ πάντα ἁπλῶς τὰ ἐξημμένα αὐτοῦ· εἰ δὲ καὶ ὄχημά τις θέλει ὑποβάλλειν αὐτῷ, τὸν
55v Ὄλυμπον ἂν αὐτῷ ὑποβάλοι, | τουτέστι τὰ ὑπὲρ τὴν ἀπλανῆ στερεώματα, ἃ καὶ τῆς ἀπλανοῦς ἐστι πτηνότερα. Πτηνὸν δὲ εἶπεν, 10 οὐχ ὑπόπτερον, ὡς ἀεὶ αὐτοῦ ἀναγομένου καὶ τὰ ἄλλα συνανάγοντος. Ἐλαύνων δὲ ἀντὶ τοῦ· κατευθύνων καὶ ἀνάγων καὶ τάττων πάντα. Πρῶτος δὲ πορεύεται, ὅτι ἱέμενος ἐπὶ τὸ νοητὸν αὐτὸς καὶ ἐνιδρύων ἑαυτὸν ταῖς οἰκείαις ἀρχαῖς συνάγει τὰ ἄλλα πάντα. Τὸ δὲ διακοσμῶν ἀντὶ τοῦ δημιουργῶν· τὸ δὲ ἐπιμελούμενος ἀντὶ 15 τοῦ προνοίας ἀξιῶν. Καὶ ἡ πρόνοια μὲν γὰρ αὐτοῦ δημιουργεῖ καὶ ἡ δημιουργία προνοεῖ· ἀλλὰ ταῖς ἐπιβολαῖς διενήνοχεν· ἡ μὲν γάρ ἐστιν ὑποστατικὴ τῶν πραγμάτων, ἡ δὲ σωστική.

κδ΄ Τῷ δ᾽ ἕπεται 246e

Οἱ δώδεκα ἡγεμόνες εἰσὶ τῆς πάσης στρατιᾶς καὶ κατὰ τοὺς ἡγεμόνας 20 διήρηται ἡ στρατιὰ εἰς δώδεκα καὶ αὐτή· τῆς δὲ κατὰ τὴν Ἑστίαν τάξεως ἐν μονῇ ἀλλ᾽ οὐκ ἐν κινήσει θεωρουμένης, εἰκότως εἶπε τοὺς ἑπομένους, ἅτε ἐν κινήσει καὶ ἀναγωγῇ θεωρουμένους, κατὰ ἕνδεκα μέρη κεκοσμῆσθαι. Δώδεκα γὰρ ὄντων ἡγεμόνων καὶ δώδεκα τάξεων, μιᾶς ὑφ᾽ ἕκαστον, τῆς δὲ Ἑστίας μιᾶς τῶν ἡγεμόνων καὶ τῆς στρατιᾶς 25 αὐτῆς ἐν μονῇ καὶ ἀκινησίᾳ λαμβανομένης, εἰκότως εἴρηνται αἱ ἕνδεκα τάξεις μετὰ τῆς αὐτοῦ τοῦ Διὸς τάξεως ἕπεσθαι τῷ Διί. Τί οὖν οὐχὶ καὶ ἡ Ἑστία ἀνάγεται; καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ μένουσι καὶ ἑστίαν ἔχουσι καὶ μονήν. Ἢ ῥητέον ὡς ἀμφότερα μέν ἐστιν ἐν ἑκάστῳ τῶν θεῶν (μᾶλλον δὲ τὰ τρία· ἕκαστος γὰρ αὐτῶν καὶ μένει καὶ πρόεισι καὶ ἐπιστρέφει πρὸς τὰς 30 οἰκείας ἀρχὰς ἀναγόμενος), ἄλλος δὲ κατ᾽ ἄλλο χαρακτηρίζεται, καὶ ἔστι τοῦ μὲν πάντα ἀνάγεσθαι αἴτιος ὁ Ζεύς, τοῦ δὲ πάντα ἑδράζεσθαι

10 (στερεώματα) Damasc. *In Parm.* 3.67 W.: Procl. *In Tim.* 2.57.12 sqq. D.: ib. 3.82.18–19 D.

10 πτηνότερα] πτηνότερον a ‖ 11 ἀεὶ αὐτοῦ] ἀφ᾽αὐτοῦ a ‖ 16 μὲν] evanidum in A
28 καὶ οἱ] ⟨καὶ γὰρ⟩ καὶ οἱ dubit. Couvr.

καὶ μένειν ἐπὶ [τε] τῆς οἰκείας τάξεως ἧς ἐτάχθη, καὶ ἐν ταῖς οἰκείαις ἀρχαῖς ἡδράσθαι ἡ Ἑστία, τοῦ δὲ προιέναι ἡ Ἥρα καὶ αἱ ζωογόνοι θεοί. «Στρατιάν» δὲ εἶπεν ἑνι|κῶς καὶ οὐ «στρατιάς», τὸ συντεταγμένον 141 αὐτῶν καὶ ἑνιαῖον καὶ ἡνωμένον σημαίνων. «Χορὸν» δὲ αὐτὸ οὐκ 5 ἐκάλεσεν ἀλλὰ «στρατιάν», τὸ ἀκαταγώνιστον δηλῶν καὶ τὸ συνεστραμμένον καὶ τὸ μετὰ συντονίας καὶ σπουδῆς ἀναγόμενον. Αἱ μὲν γὰρ ποιήσεις αὐτῶν αἱ εἰς τὰ δεύτερα «παιδιαὶ» εἴρηνται· ἡ δὲ εἰς τὸ νοητὸν ἄνοδος στρατιᾷ ἀπείκασται· σπουδαὶ γὰρ αὗται μάλιστα τῶν θεῶν. Τὸ δὲ κατὰ ἕνδεκα μέρη τί βούλεται ἐνδείκνυσθαι; ῥητέον 10 οὖν ὡς ὅτι τὴν δωδεκάδα ταύτην διεῖλε διχῇ, εἴς τε μονάδα καὶ ἑνδεκάδα ἔνθα λέγει κατὰ ἕνδεκα μέρη κεκοσμημένη· μένει γὰρ Ἑστία ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη· καὶ πάλιν αὖ τριχῇ εἴς τε δύο μονάδας, τὴν τῆς Ἑστίας καὶ τὴν δίιον, διότι ὁ μὲν πάντα ἀνάγει, ἡ δὲ πάντα ἑδράζει· καὶ τὴν δεκάδα τῶν λοιπῶν ἡγεμόνων μονάδα τινὰ 15 τελείαν οὖσαν καὶ αὐτήν.

Ἡ μὲν οὖν εἰς μονάδα καὶ ἑνδεκάδα διαίρεσις σημαίνει ὅτι μοναχῶς μὲν ἵσταται τὰ πράγματα, παντοδαπῶς δὲ ἀνάγεται καὶ κατὰ πάσας ἑαυτῶν τὰς δυνάμεις· καὶ γὰρ ἡ «μονὰς» παρὰ τὸ μένειν ἐκλήθη· καθὸ γὰρ μονὰς ἡ μονὰς καὶ καθὸ ἁπλοῦν τὸ ἁπλοῦν οὐδαμοῦ κινηθήσεται. 20 Ἐπεὶ οὖν ὁ ἕνδεκα ἔχει καὶ μονάδα καὶ δεκάδα ἐν ἑαυτῷ, τὴν μὲν συνεσπειραμένως καὶ ἑνιαίως ἔχουσαν πάντων τῶν ἀριθμῶν τὰ εἴδη, τὴν δὲ πεπληθυσμένως καὶ ἀνειλιγμένως, ὡς ἑκατέραν μὲν εἶναι τελείαν, ὁρίζεσθαι δὲ καὶ ἐκ τῆς μονάδος τὴν δεκάδα οὐδὲν ἧττον, διὰ τοῦτο κατὰ ἕνδεκα εἶπεν, ἀντὶ τοῦ· τελεία αὐτῶν γίνεται ἡ ἐπὶ τὸ νοητὸν 25 ἄνοδος. Καὶ γὰρ καὶ αἱ πρῶται καὶ αἱ μέσαι καὶ αἱ τελευταῖαι αὐτῶν δυνάμεις ἀνάγονται, καὶ ἐνιδρύονται ἐκεῖ πᾶσαι· καὶ ἐκεῖθεν δυναμούμενοι οὕτως ἡγοῦνται καὶ προνοοῦσι τῶν μεθ' ἑαυτούς.

Ἡ δὲ εἰς τρία διαίρεσις εἴς τε μονάδα καὶ δεκάδα καὶ μονάδα σημαίνει ὅτι πάντα τὰ ὄντα καὶ μένει ἐν τοῖς ἑαυτῶν αἰτίοις καὶ πρόεισιν ἀπ' 30 αὐτῶν, καὶ ὑποστρέφει πάλιν εἰς τὰ αἴτια, καὶ εἰς τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀνατείνεται. Καὶ διὰ μὲν τῆς Ἑστίας τὸ μόνιμον καὶ αἴτιον τῆς ἐνιδρύσεως αὐτῶν λαμβάνει· διὰ δὲ τοῦ Διὸς τὴν αἰτίαν τῆς ὑποστροφῆς καὶ ἀνόδου, διὰ δὲ τῆς λοιπῆς δεκαδικῆς μονάδος τὴν αἰτίαν τῆς δημιουργικῆς προόδου λαμβάνουσιν. Ἡ γὰρ πρόοδος καὶ ὁ μερισμὸς τὸ 35 πεπληθυσμένον μᾶλλον ἐνδείκνυται καὶ αὐτῶν καὶ τῶν Διῶν· ἄλλο γὰρ

7 cf. 43,3

1 [τε] del. Couvr. ‖ 2 θεοί] θεαὶ **Psellus**, cf. praef. p. XXXIII ‖ 5 ἐκάλεσεν] ἐκάλεσαν A^a. c.^ ‖ 27 δυναμούμενοι] Couvr. : δυναμούμεναι A recc

ἄλλως ὑπ' ἄλλου εἰς τὸ εἶναι πάρεισι· πάντες μὲν γὰρ πάντα ποιοῦσιν, ἀλλ' οἰκείως ἕκαστος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἰδιότητα. Ἐὰν δὲ λέγωσί τινες Ἑστίαν εἶναι τὴν γῆν, ἰστέον ὅτι ὡς κατὰ μέθεξιν λέγεται καὶ ἄγαλμα τελευταῖον αὐτῆς, ἐπεὶ καὶ κινεῖται ἡ γῆ· ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἕκαστον λέγεται· ἐπεὶ κἂν τὸ κέντρον αὐτὸ τῆς γῆς λέγωμεν Ἑστίαν, 5
142 κἂν τοὺς πόλους, κἂν τὴν οὐσίαν | τὴν ἐν τοῖς μέσοις γένεσιν, ἢ τὸ ὂν καὶ τὴν οὐσίαν τὴν ἐν τοῖς πρώτοις γένεσιν, ἰστέον ὡς πάντα ταῦτα κατὰ
56r μετοχὴν λέγεται «Ἑστία»· ἐπεὶ κἂν τὸ κέντρον τῆς γῆς | ἢ τοὺς πόλους λέγωμεν μένειν, εἰ καὶ κατὰ τόπον εἰσὶν ἀκίνητα, ἀλλ' οὖν ζωτικῶς κινοῦνται· καὶ πάλιν αὖ, εἰ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα τοῦ οὐρανοῦ ἀεὶ κινεῖται, 10
ἀλλ' οὖν τὸ ἀΐδιον εἶναι καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν ἀπὸ τῆς Ἑστίας ἔχει. Μετέχει οὖν πάντα καὶ στάσεως· ἀλλ' οὖν κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν ἑκάστῳ λέγεται καὶ οἰκειότερον· διὸ τὸν Ἑστίᾳ εὐχόμενον πρὸς τοὺς πόλους ἀποβλεπτέον ὡς εἰς οἰκειότερον τόπον καὶ ἀΐδιον ἄγαλμα αὐτῆς, καὶ ἄλλοις ἀλλαχοῦ κατ' οἰκειότητα ἑκάστου. 15

Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ θεολογία οὐ μόνῳ τῷ Διὶ τῷ τῶν ἕνδεκα ἡγουμένῳ ἵππους παρέχει, ἀλλὰ καὶ τῷ τριττῷ Διί, Διί, Ποσειδῶνι, Πλούτωνι, καὶ ἔτι αὐτῷ τῷ ἐξῃρημένῳ ἑνὶ Διί. Καὶ τί θαυμαστὸν ὅπου γε καὶ τῷ τούτου πατρὶ τῷ Κρόνῳ καὶ τῷ προπάτορι Οὐρανῷ καὶ ἔτι ἀνωτέρω αὐτῷ τῷ Φάνητι; πρώτῳ γὰρ τούτῳ ἡ θεολογία παρέχει τοὺς ἵππους, 20
ἅτε πρώτῳ ἐκφοιτήσαντι τῶν οἰκείων ἀρχῶν, ἐπεὶ καὶ πρώτως ἐν τούτῳ γίνεται γάμος· καὶ ἁπλῶς ᾧ ἐνέργειαν δίδωσι, τούτῳ καὶ ἵππους παρέχει. Αὐτῷ δὲ τούτῳ πρώτῳ τῷ δεσπότῃ Φάνητι καὶ πτέρυγας δίδωσι·

χρυσε⟨ί⟩αις πτερύγεσσι φορεύμενος ἔνθα καὶ ἔνθα. 25

Τὸ δὲ ἐν θεῶν οἴκῳ ἀντὶ τοῦ ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ ἰδιότης ἑκάστου θεοῦ οἶκος αὐτοῦ λέγεται· οὐ γὰρ ὡς ἄλλος ἐν ἄλλῳ ἐστίν, ὡς ἡμεῖς λεγόμεθα ἔν τῳ οἴκῳ εἶναι, ἀλλ' ἡ οἰκειότης καὶ ἰδιότης ἑκάστου θεοῦ καθ' ἣν ἵσταται καὶ χαρακτηρίζεται, καθ' ἣν καὶ προνοεῖ τοῦ κόσμου, «οἶκος» αὐτοῦ λέγεται. 30

25 Orph. fr. 136 B. = II 78 K.

8–13 ἢ…οἰκειότερον] prope evanida in A || 9 ἀκίνητα] κινητὰ Ast || 11 ἀπὸ] ἐκ a
15 ἄλλοις] recc : ἄλλα A[a] : haesit Couvr. : *Gemeint sind aber andere Götter als Hestia, und der Dativ steht in Analogie zu* τὸν Ἑστίᾳ εὐχόμενον Bernard || 16 μόνῳ] ex emend. in A || 18 γε καὶ] recc : γε A : καὶ a || 25 χρυσε⟨ί⟩αις Lobeck || 26 θεοῦ] evanidum in A || 28 τῳ] Couvr. : τῷ A recc : cf. 139,15

κε΄ Πολλαὶ μὲν οὖν καὶ μακάριαι 247a
Εἰπὼν περὶ τοῦ Διὸς τοῦ ἡγουμένου πᾶσι καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, ὅτι αὐτοῦ ἐφιέμενοι ἐπὶ τὸ νοητὸν συνάγουσιν ἑαυτοῖς καὶ θεοὺς καὶ δαίμονας καὶ πάντα τὰ δυνάμενα αὐτοῖς ἕπεσθαι, βούλεται λοιπὸν εἰπεῖν
5 τὰς θέας ἃς θεῶνται οἱ ἀναγόμενοι. Διαιρεῖται δὲ αὐτὰς τριχῇ, εἴς τε τὰς ἐντὸς οὐρανοῦ καὶ ⟨...⟩ ὑπουρανίαν ἁψῖδα καὶ τὰς ἔξω τοῦ οὐρανοῦ.

Οὐρανὸν δὲ νῦν | ἀκουστέον οὐ τοῦτον τὸν αἰσθητόν· πῶς γὰρ ἂν καὶ 143 θεοὶ εὐδαίμονες λέγοιντο καὶ τὸ μακάριον ἔχειν τῆς θέας διὰ τὰς θέας τὰς ἐντὸς τούτου τοῦ οὐρανοῦ ὅπου γε οὐδὲ τῷ σπουδαίῳ ⟨...⟩; ἡμῖν μὲν
10 γὰρ κατ᾽ αἴσθησιν ζῶσιν ἀποβλέπειν εἰς αὐτὸν ἄμεινον ἤπερ εἰς ἄλλο τι· οὐ μὴν τοῦτο τὸ εὔδαιμον τῶν ἡγουμένων καὶ ἑπομένων θεῶν.

Τινὲς μὲν οὖν καταγελάστως εἶπον ὅτι· «καὶ γὰρ εὐφραίνονται ἀποβλέποντες εἰς τὰς ἀνθρώπων πολιτείας· ὡς καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ ὁ Ζεὺς ἐτέρπετο

15 καθορόων Τρώων τε πόλιν καὶ λαὸν Ἀχαιῶν

καὶ

νόσφιν ἐφ᾽ ἱπποπόλων Θρῃκῶν καθορώμενος αἶαν».

Δῆλον δὲ ὅτι οὐκ ἐπιστρέφοντες εἰς ἡμᾶς οὕτως ἡμῶν προνοοῦσιν, ἀλλὰ πρὸς τῷ ἑαυτῶν μακαρίῳ ὄντες αὐτῷ τῷ εἶναι τὰ ἡμῶν εὖ διατιθέασι.
20 Τούτων μὲν οὖν ἀποστατέον τῶν δοξῶν καὶ τούτου τοῦ αἰσθητοῦ οὐρανοῦ, Οὐρανὸν δὲ ἀκουστέον λέγεσθαι τὸ⟨ν⟩ ἄκρον τῶν νοερῶν θεῶν, ὃν οἱ θεολόγοι πατέρα μὲν Κρόνου, προπάτορα δὲ Διός φασι. Πολλαὶ τοίνυν τάξεις εἰσὶ τῶν νοερῶν θεῶν ἀπὸ τοῦ Οὐρανοῦ μέχρι Διὸς καὶ εἴδη πολλὰ πρῶτα καὶ μέσα καὶ τελευταῖα καὶ ὁλικώτερα καὶ μερικώτερα καὶ
25 ἀθρούστερα καὶ περιληπτικὰ καὶ κοιλότερα, πηγαί τε καὶ ἀρχαί, εἰς ἅπερ ὁ Ζεὺς πάντα ἀνατείνει τὰ μεθ᾽ ἑαυτόν. Θέαι μὲν οὖν οἰκειότερον ἐπὶ νοῦ, διέξοδοι δὲ ἐπὶ ψυχῆς καὶ ἀμφότερα δὲ ἐπὶ ἀμφοτέρων ἁρμόζει, ἀλλ᾽ οἰκείως ἑκάστῳ· ἐπὶ μὲν γὰρ ψυχῆς καὶ ἡ θέα διεξοδική, ἐπὶ δὲ νοῦ καὶ ἡ διέξοδος ⟨...⟩ κατὰ τὸ διεξωδευκέναι. Θεῶν δὲ

7–11 cf. *Respubl.* 528 E – 530 C || 12 interpretes scilicet qui ante Hermiam scripserunt 15 Θ 52 || 17 N 4

1 Πολλαὶ] πολλὰ a || 6 ⟨τὴν⟩ Couvr. : ⟨τὰς ὑπὸ τὴν⟩ Lucarini[4] | ὑπουρανίαν] ὑπουρα- exaravit A, cetera a : ὑπουράνιον Ast : cf. 150,27 ; 151,30 || 9 ⟨...⟩ lac. ind. Lucarini || 12 οὖν] om. A^a.c. || 15 καθορόων] εἰσορόων Homerus | λαὸν] νῆας Homerus || 21 τὸ⟨ν⟩ Couvr. : librorum lect. def. Bernard || 22 προπάτορα] πατέρα A^a.c. || 29 ⟨...⟩ "aut plura desunt aut sane adiectivum quale est θεατικὴ" Couvr.

εὐδαιμόνων γένος λέγει τὰς δυνάμεις τῶν πρώτων καὶ ἐγκοσμίων θεῶν. Τὸ δὲ εὐδαιμόνων καί, ὡς ὁ θεῖος μὲν Ἰάμβλιχός φησι, τῶν γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν παρεχόντων· καὶ ἐπ' αὐτῶν δὲ τῶν θεῶν δυνατὸν τὸ τῆς εὐδαιμονίας ἀκούειν κατὰ τὸ ἕπεσθαι τοῖς ἑαυτῶν ἡγεμόσι καὶ ἀεὶ αὐτῶν ἔχεσθαι. Τὸ δὲ πράττων 5 ἕκαστος τὸ αὑτοῦ, τουτέστιν ὁ μὲν ἡλιακῶς, ὁ δὲ σεληνιακῶς, ὁ δὲ ἀρεϊκῶς, καὶ ἁπλῶς κατὰ τὴν ἑκάστου ἰδιότητα, ὅπερ καὶ ἀνωτέρω εἶπε «κατὰ τὴν τάξιν ἣν ἕκαστος ἐτάχθη». Τὴν δὲ
144 εὐδαιμονίαν ὁ Πλάτων καὶ μέχρι | θεῶν ἐκτείνει καὶ μέχρι τῶν ἀλόγων, ὡς ἐν Νόμοις εἶπε. Τὸ δὲ ἕπεται δὲ ὁ αἰεὶ θέλων τε καὶ 10 δυνάμενος περὶ τῶν ἡμετέρων λέγεται ψυχῶν· τὰ γὰρ ἀνωτέρω περὶ τῶν κρειττόνων ἡμῶν ἐλέγετο γενῶν. Τὸ δὲ φθόνος γὰρ ἔξω θείου χοροῦ ἵσταται οὐχ ὅτι οὐ βασκαίνουσιν ἡμῖν οἱ θεοί (τοῦτο γὰρ οὐδὲ περὶ τοῦ ἐνταῦθα σπουδαίου λεγόμενον μέγα τί ἐστιν), ἀλλὰ τὸ ὑπερπλῆρες αὐτῶν τῆς ἀγαθότητος καὶ προνοίας καὶ τῆς 15 ἀνεκλείπτου δόσεως τῶν ἀγαθῶν καὶ χορηγίας τῶν καλῶν σημαίνει τὸ
56v ἄφθονον. Καλῶς δὲ καὶ τὸ ἵσταται· οὐ γὰρ ποτὲ μὲν ἐγγυτέρω | ποτὲ δὲ ἀπωτέρω αὐτῶν ἐστιν, ἀλλ' ἀεὶ ὁμοίως αὐτοῖς ὑπεξίσταται καὶ ὑποφεύγει.

κϛʹ Ὅταν δὲ δὴ πρὸς δαῖτα καὶ θοίνην 247a 20
Δαὶς μέν ἐστιν ἡ ἄνωθεν ἐφήκουσα αὐτοῖς τελειότης καὶ ἡ ἐπιβάλλουσα ἑκάστῳ ἀποπλήρωσις κατὰ τὰ οἰκεῖα μέτρα· διὸ καὶ δαὶς ἡ μερὶς καὶ δάσασθαι τὸ μερίσαι. Θοίνη δὲ ἡ κοινὴ καὶ ἀθρόα αὐτῶν ἀπόλαυσις καὶ πλήρωσις τῶν ἀγαθῶν· ἔρχεται γὰρ αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπερτέρων καὶ κοινὸν καὶ ἴδιον ἀγαθόν· ἡ ἐμφόρησις οὖν καὶ ἡ ὑπερβλύζουσα τελειότης 25 αὐτοῖς τῶν ἀγαθῶν «θοίνη» εἴρηται. Τὸ δὲ ἄκραν ὑπὸ τὴν ὑπουρανίαν ἁψῖδα λέγει τὰς προσεχῶς ἐξημμένας Οὐρανοῦ τάξεις τῶν θεῶν, ἤ τινας ἄλλας μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ Κρόνου. Τὰ μὲν οὖν τῶν θεῶν ὀχήματα λέγει ἀεὶ ἐπιτήδεια εἶναι πρὸς τὸ ἄναντες χωρεῖν. Ὀχήματα δὲ λέγει τὰς δευτέρας αὐτῶν δυνάμεις, 30

2–5 Iambl. *In Phaedr.* fr. 4 D. ‖ 10 *Leg.* 636 D–E

1 εὐδαιμόνων γένος] γένος εὐδαιμόνων Plato ‖ 6 ἕκαστος] ἕκαστος αὐτῶν Plato 7 ἁπλῶς] ἄλλως Couvr. ‖ 10 θέλων] ἐθέλων Platonis codd ‖ 20 θοίνην] Proclus : ἐπὶ θοίνην Plato ipse ‖ 24 γὰρ] recc : δὲ A[a] ‖ 26 αὐτοῖς] c l V : ἁπάντων A[a] : αὐτὸς L | ὑπὸ τὴν] Platonis B D : ἐπὶ τὴν T W P Proclus Plato ipse ‖ 27 ὑπουρανίαν] A L V Platonis W Proclus : οὐρανίαν l : ὑπουράνιον Platonis B D : ἐπουρανίαν Platonis W[2] P : οὐράνιον Platonis P : cf. 149,6 et adnotat. ‖ 29 ἐπιτήδεια εἶναι] -τήδεια εἶναι non leguntur in A

ἢ καὶ αὐτὰ τὰ ἐξημμένα αὐτῶν σώματα. Τὸ δὲ ἰσορρόπως ὅτι καὶ προνοεῖ καὶ ἀνάγεται εἰς τὰς οἰκείας ἀρχάς· καὶ τοῦτο ὁμοίως καὶ ὡσαύτως ποιεῖ ἅμα ἑκάτερον. Ἢ τὸ ἰσορρόπως ἀντὶ τοῦ δικαίως. «Τὰ δὲ τῶν ἄλλων, φησί, μόγις» τὰ ἡμέτερα λέγων τῶν
5 πεφυκότων κακύνεσθαι καὶ ῥεπόντων ἐπὶ τὴν γένεσιν. Βρίθει γάρ, φησίν, ὁ τῆς κάκης ἵππος, τουτέστιν ἡ γενεσιουργὸς ἐν ἡμῖν δύναμις· τοῦτο δὲ οὐκ ἐᾷ ἐπὶ τοῦ αὐγοειδοῦς σώματος ἐκλαμβάνειν τὸ ὄχημα καὶ τοὺς ἵππους. Ῥέπων τε, φησί, καὶ βαρύνων· ῥέπων μὲν αὐτὸς ἅτε βρίθων τῆς γενεσιουργοῦ δυνάμεως, βαρύνων
10 δέ, τουτέστι· καθέλκων καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ψυχήν.

κζ΄ Ἔνθα δὴ πόνος τε καὶ ἀγὼν ἔσχατος ψυχῇ πρόκειται 247b 145

Ψυχῇ λέγει τῇ ἡμετέρᾳ τῇ μερικῇ· «ψυχὴν» γὰρ εἴωθε πολλάκις τὴν μερικὴν καλεῖν· πόνον δὲ αὐτὴν πονεῖν διὰ τὴν μαρμαρυγὴν καὶ
15 λαμπρότητα, ἕως ἂν οἰκειωθῇ τῷ θείῳ φωτί· ἀγῶνα δὲ συμφώνως τῷ ἀλλαχοῦ αὐτῷ εἰρημένῳ ἀκούσομεν περὶ τῶν τριῶν παλαισμάτων· ἔσχατος δὲ ὡς τελευταῖος ἀνιόντων καὶ μὴ ἔχων ὑπὲρ αὑτὸν ἢ κατιόντων πρῶτος· πρόκειται γὰρ ἆθλον ἢ τῶν θεῶν γενέσθαι ἢ πεσεῖν εἰς γῆν· διὸ ἔσχατος.

20 κη΄ Αἱ μὲν γὰρ ἀθάνατοι καλούμεναι 247b

Περὶ τῶν θείων πρῶτον λέγει ψυχῶν μέχρι τοῦ καὶ οὗτος μὲν θεῶν βίος· εἶθ' ἑξῆς περὶ τῶν ἡμετέρων. Καλούμεναι δὲ εἶπεν οὐχ ὡς θνητῶν οὐσῶν (πᾶσαι γὰρ καὶ αἱ θεῖαι καὶ αἱ ἡμέτεραι ψυχαὶ ἀθάνατοι), ὡς προλάμποντος δὲ ἐπὶ τῶν θείων τοῦ ἀθανάτου καὶ
25 ἐκφανοῦς ὄντος, ὥστε καὶ τὸν τυχόντα ἐπιγνῶναι ὅτι αἱ θεῖαι ψυχαὶ ἀθάνατοί εἰσιν, οὕτως εἶπε τὸ καλούμεναι. Ἡ γὰρ μερικὴ ἡμετέρα ἅτε κακυνομένη καὶ ἀμφισβήτησιν ἔσχεν εἰ ἀθάνατός ἐστιν.

κθ΄ Ἡνίκ' ἂν πρὸς ἄκρῳ 247b

Δύο ὄντων ἄκρων, τοῦ μὲν πρὸς τῇ κοίλῃ περιφερείᾳ, τοῦ δὲ πρὸς τῇ
30 κυρτῇ, ὅτε μὲν ἔλεγε τὴν ὑπουρανίαν ἁψῖδα τὴν κοίλην ἐνεδείκνυτο, τουτέστι τοὺς προσεχῶς ἐξημμένους τοῦ Οὐρανοῦ θεούς· νῦν

15–16 256 B || 21–22 248 A

5 ῥεπόντων] recc : πεσόντων A^a || 7 ἐᾷ] recc : ἔστιν A^a | αὐγοειδοῦς] ἀγοειδοῦς A^a. c. 9 ἅτε] recc : καὶ A^a || 14 αὐτὴν] recc : λέγει καὶ A^a || 15 λαμπρότητα] recc : λαμπηδῶνα A^a || 17 ὡς] recc : ὢν A^a | μὴ] μη⟨δὲν⟩ dubit. Couvr. | αὑτὸν] Ast : αὐτὸν A recc 18 πρῶτος] l : πρώτως A c L V

δὲ τὸ ἔξω καὶ τὸ νῶτον τὴν κυρτὴν σημαίνει αὐτὴν πᾶσαν τὴν Οὐρανοῦ βασιλείαν· τοῦτο γὰρ δηλοῖ καὶ τὸ νῶτον τὸ ἑνιαῖον καὶ περιληπτικὸν τῆς βασιλείας τοῦ Οὐρανοῦ, ὥσπερ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ νῶτον ἔξωθέν ἐστι περιέχον τὸ ἄλλο πᾶν σῶμα ὁμαλές τε καὶ λεῖον καὶ ἓν καὶ ἁπλούστερον, ἐξ ὧν πάντων τὴν μίαν περίληψιν καὶ ἑνιαίαν θεότητα τῆς βασιλείας τοῦ 5 Οὐρανοῦ σημαίνει. Τί οὖν τὸ ἡνίκα; οὐ γὰρ ποτὲ μὲν αἱ θεῖαι ψυχαὶ πρὸς τῷ νοητῷ γίνονται, ποτὲ δὲ οὔ· τοῦτο γὰρ τῶν ἡμετέρων ἴδιον. Ἢ οὐ τὸ κατὰ χρόνον σημαίνει τὸ ἡνίκα, ἀλλὰ τὸ ἴδιον τῆς ψυχικῆς νοήσεως τὸ ἀεὶ μεταβατικῶς καὶ διεξοδικῶς αἱρεῖν τὰ εἴδη· οἱ μὲν γὰρ νοῖ αὐτῶν ἀεὶ πρὸς αὐτοῖς εἰσι τοῖς οὖσιν, ἀθρόως πᾶν τὸ νοητὸν 10
146 αἱροῦντες, αἱ δὲ ψυχαὶ μεταβατικῶς | καὶ ἀπὸ τοῦδε τόδε. Ἐπεὶ οὖν οἱ μὲν νοῖ ἀεὶ τὸ αὐτὸ ὁρῶσιν ἀθρόως, ἡμεῖς δέ ποτε, ἔδει εἶναι καὶ τὸ μέσον, τὰς θείας ψυχάς, αἳ ἐκεῖ μέν εἰσιν ἀεί, διεξοδικῶς δὲ καὶ μεταβατικῶς, ἀλλ' οὐκ ἀθρόως θεωροῦσι τὰ εἴδη. Ἢ καὶ οὕτως· ἐπειδὴ πολυδύναμοί εἰσι καὶ αἱ θεῖαι ψυχαί, τὰς μέν τινας ἔχουσι πρὸς τοῖς 15 νοητοῖς καὶ τῷ νώτῳ τοῦ οὐρανοῦ συζυγούσας δυνάμεις, τὰς δέ τινας καὶ μέσας ἐν τῷ οὐρανῷ αὐτῷ, τὰς δὲ τελευταίας τὰς θεωμένας τὰ ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ. Ἐπεὶ οὖν κατὰ πάσας ἑαυτῶν τὰς δυνάμεις ἐνεργοῦσιν αἱ θεῖαι
57[r] ψυχαί, τὸ ἡνίκ' ἄ⟨ν⟩ | πρὸς ἄκρῳ γένωνται ἀντὶ τοῦ· ὅταν κατὰ τὰς πρώτας θεωρῶνται δυνάμεις ἐνεργοῦσαι. Θεωροῦσι τὰ 20 ἔξω τοῦ οὐρανοῦ· τριχῇ δὲ διεῖλε καὶ αὐτὰς τὰς ἀνόδους καὶ εὐδαίμονας καὶ μακαρίας θέας· τὰς μὲν ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ εἰπὼν αἵτινές εἰσιν αἱ κατὰ τὴν Κρόνου βασιλείαν καὶ τὴν μέσην τῶν νοερῶν θεῶν ἐκφάνειαν, ἃς καὶ « διεξόδους » ἐκάλεσεν ὡς ποικιλωτέρας τῶν πρὸ αὐτῶν· τὰς δὲ ἐν αὐτῇ τοῦ οὐρανοῦ τῇ ἁψῖδι· τὰς δὲ ἔξω ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν 25 θέας, ὥσπερ καὶ ἐξεστάναι λέγομεν τοὺς κατόχους τῷ θεῷ. Τί δὲ τὸ ἔστησαν ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ; οὐ γὰρ δὴ ἀνελθοῦσαι ἐκεῖ ἀργαὶ γεγόνασιν· ὅσῳ γὰρ ἄνιασι, τοσούτῳ ῥωμαλεώτεραι καὶ δραστήριοι γίνονται. Ἢ δηλοῖ ὅτι οὐκέτι ὡς μερικαὶ οὐδὲ ὅλως κατὰ τὰς οἰκείας ἐνεργείας ἵστανται, ἀλλ' οἷον τὰς οἰκείας μύσασαι ἐνεργείας τὴν 30 τοῦ ὅλου οὐρανοῦ ἐνεργοῦσιν, οὐρανίως ζῶσαι· ὥσπερ δὴ καὶ ὁ ἐνταῦθα κάτοχος οὐ κατὰ τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν ἵσταται, ἀλλὰ κατὰ τὴν θείαν. Στάσας οὖν αὐτὰς καὶ ἠρεμούσας κατὰ τὰς οἰκείας ἐνεργείας περιάγει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ οὐρανία νόησις· ποιεῖ γ⟨ὰρ⟩ ἐπιβάλλειν τοῖς ὑπὲρ αὐτὸν νοητοῖς καὶ κατὰ τὴν οὐρανίαν νόησιν νοεῖν. Τὰ δὲ ἔξω 35

1 αὐτὴν] καὶ τὴν vel ἢ τὴν vel τουτέστι dubit. coniecit Couvr. || 11 τόδε] εἰς τόδε A[corr] 19 ἄ⟨ν⟩ ex Plat. Couvr. || 20 Θεωροῦσι] Platonis Paris 1810 Paris 1808 Plato ipse: θεωροῦσαι B D T W P || 21 ἔξω] ἑξῆς a | αὐτὰς] Lucarini[1]: αὐτὸς A recc || 24 ὡς] evanidum in A 28 ἀργαὶ] ἄνω a || 34 γ⟨ὰρ⟩ Couvr.: librorum lect. def. Bernard

τοῦ οὐρανοῦ εἰσιν αἱ Νύκτες, ἃς καὶ ὑπερουράνιον τόπον καλεῖ. Ἀλλὰ διὰ τί φησιν οὐδένα οὔτε τῶν προγεγενημένων ποιητῶν οὔτε τῶν ἐσομένων ἐπαξίως ὑμνῆσαι τὸν ὑπερουράνιον τόπον; οὐ γὰρ δὴ οὕτως ἀπαυθαδίζεται ὡς μόνος αὐτὸς ἐπαξίως ὑμνῶν. Ἀλλὰ
5 τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν· εἰ μὲν ποιητὰς ἀκούοιμεν τοὺς τρίτους ἀπὸ τῆς ἀληθείας, τουτέστι τὸ πλῆθος τῶν τῇδε ἀνθρωπικῶν ποιητῶν, ὥστε ἐξαιρεῖσθαι τοῦ λόγου Ὅμηρον καὶ Ὀρφέα (εἴρηται γὰρ αὐτοῖς περὶ τοῦδε τοῦ τόπου, καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Μουσαίῳ), πρόδηλον τοῦ λόγου τὸ ἀληθές, ὅτι τῶν τοιούτων ποιητῶν τῶν πολλῶν καὶ τεχνικῶν | 147
10 οὐδεὶς ἐφικνεῖται ἐκείνων ἀξίως, ἀλλὰ τῶν ἐνθέων ποιητῶν οἷος Ὅμηρος καὶ Ὀρφεύς. Εἰ δὲ πάντας ἁπλῶς ἀκούοιμεν τοὺς ποιητὰς ὥστε καὶ Ὅμηρον καὶ Ὀρφέα περιλαμβάνεσθαι, δῆλον ὅτι καὶ ἑαυτὸν συμπεριλαμβάνει, ὡς οὐδὲ αὐτὸς ἀξίως εἰπεῖν δυνησόμενος, ὡς ἂν οὖν εἰ ἔλεγε· «τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὐδεὶς μὲν τῶν ἀνθρώπων
15 τῶν ἐν τῇ ποιήσει ἀξίως ὑμνήσει, μόνος δὲ ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ τῶν Μουσῶν χορός».

λ΄ Τολμητέον γὰρ οὖν τό γε ἀληθὲς εἰπεῖν, ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα 247c

Πῶς εἰπὼν ὅτι οὐδεὶς ἀξίως τὸν ὑπερουράνιον τόπον
20 ὑμνήσει νῦν φησι· τολμητέον γὰρ οὖν τό γε ἀληθὲς εἰπεῖν; ἢ τὸ ἀληθὲς τὸ ὡς ἐν ἀνθρωπίναις ἐννοίαις εἴρηται· δυνατὸν δὲ καὶ τὰ ἀληθῆ λέγειν, μὴ μέντοι κατ᾽ ἀξίαν, ὥσπερ ὁ τὸν Σωκράτην λέγων μὴ εἶναι κακὸν μηδὲ ἀνόσιον ἀληθῆ μὲν λέγει, οὐ μὴν ἐπάξια αὐτοῦ, ὥσπερ ὁ λέγων αὐτὸν ἀγαθὸν καὶ ἐπιστήμονα καὶ θεῖα φρονοῦντα
25 καὶ θεοφιλῆ· ὁ γὰρ ταῦτα λέγων ἀξίως αὐτὸν ἐπαινεῖ. Τὸ τοιοῦτον οὖν φησιν καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπερουρανίου τόπου. Τὸ δὲ ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα πάνυ ἀπορρήτως καὶ θεολογικῶς εἴρηται· τὴν γὰρ ἀλήθειαν τὴν τῶν Νυκτῶν πᾶσαν τάξιν φασί, καὶ τὸ πεδίον ἀληθείας ἑξῆς ἐὰν λέγῃ, ταύτας αἰνίττεται· καὶ ἰδίως δὲ ἀλήθειαν οἱ
30 θεολόγοι ἐκεῖ ἱδρύουσιν. Ὁ γάρ τοι Ὀρφεὺς περὶ τῆς Νυκτὸς λέγων

5–8 Musaeus fr. 79 B. ‖ 5–16 Orph. fr. 128 (II) B. = II 90 K. ‖ 5–6 cf. *Respubl.* 597 E 28–29 248 B

1 ἃς] A^a L^corr: ὃν recc ‖ 3 ὑπερουράνιον] recc : ἄλλως οὐράνιον A^a ‖ 4 ὑμνῶν] post h. v. fortius interpunximus, levius post τοιοῦτόν ἐστι : vice versa Couvr. ‖ 7 ἐξαιρεῖσθαι] ἐξαίρεσθαι Abel ‖ 9 ὅτι] ex emend. in A ‖ 11 ἀκούοιμεν] recc : ἀκούομεν A^a ‖ 28 φασί] φησί v Ast | καὶ τὸ] Ast : κατὰ A recc | πεδίον] ἀληθείας ἰδεῖν πεδίον Plato

θεῶν γὰρ ἔχει ⟨...⟩

φησὶ καί·

μαντοσύνην δ'[ε] οἱ δῶκεν ἔχειν ἀψευδέα πάντη.

Καὶ αὕτη λέγεται μαντεύειν τοῖς θεοῖς. Ἐνεδείξατο δὲ περὶ αὐτῆς καὶ Ὅμηρος· μοναχοῦ γὰρ ἐμνήσθη τοῦ τῆς Νυκτὸς ὀνόματος· περὶ γὰρ τοῦ Διὸς λέγων φησίν· 5

εἰ μὴ Νὺξ δμήτειρα θεῶν ἐσάωσε καὶ ἀνδρῶν,
τὴν ἱκόμην φεύγων· ὃ δ' ἐπαύσατο χωόμενός περ·
ἅζετο γὰρ μὴ Νυκτὶ θοῇ ἀποθύμια ῥέζοι.

Τολμηρῶς δὲ περὶ αὐτῆς φησιν ἐρεῖν ἐπειδήπερ ἀποφατικῶς μέλλει περὶ 10
148 | αὐτῆς διαλέγεσθαι· δέος δὲ μὴ εἰς τὸ ἀνείδεόν τε καὶ ἀόριστον ὑπενεγχθῶμεν κατὰ τὸ χῆρον τοῦ εἴδους ἐν ταῖς τοιαύταις διδασκαλίαις. Συμφώνως δὲ τοῖς ἐν Παρμενίδῃ περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς καὶ περὶ ταύτης διαλέγεται· καὶ γὰρ ἐκείνην διὰ τῶν ἀποφατικῶν ἐνεδείξατο· πλὴν ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης ἀρχῆς πάντα ἁπλῶς ἀπέφασκεν, ἐπὶ δὲ τοῦ 15 ὑπερουρανίου τόπου τὰ μὲν ἀποφάσκει τὰ δὲ καταφάσκει· ἐπειδὴ τινῶν μέν ἐστι τάξεων ὑπερτέρα ἡ θεός, τινῶν δὲ κοιλοτέρα, καὶ ὥσπερ τὸ πρῶτον ὑπερούσιον, οὕτω τοῦτο ὑπερουράνιον. Ἐζήτησα διὰ τί αἱ ψυχαὶ οὐ λέγονται ὁρᾶν οὐρανὸν ἀλλὰ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ καὶ συνάπτεσθαι αὐτῷ, τοῖς δὲ ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν οὐκέτι συνάπτεσθαι ἀλλὰ ὁρᾶν μόνον. Πρὸς δὴ 20 τοῦτο εἴρηται ὅτι δεῖ ἄχρι τινὸς εἶναι τὴν συναφήν. Διὰ τί δὲ ἄχρι τούτου; ὅτι δὴ οὐδὲ οἱ ὑπὸ τὸν Δία θεοὶ λέγονται ἑνοῦσθαι τῷ Φάνητι, ἀλλὰ μόνος ὁ Ζεύς, καὶ αὐτὸς διὰ μέσης τῆς Νυκτός.

λα´ Ἡ γὰρ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος 247c
Ἀχρώματος πῶς λέγει; ἆρα ὡς λέγομεν καὶ τὴν φύσιν ἀχρώματον 25 καὶ τὴν ψυχήν; καὶ τί θαυμαστόν ἐστι τοῦτο καὶ τί ἐξαίρετον ἐπὶ τοῦ
57v ὑπερουρανίου τόπου, ὅπου γε καὶ ἡ φύσις καὶ ἡ ψυχὴ ἔχει αὐτό; | ἢ

1 Orph. fr. 113, 1 B. = II 103 K. ‖ 3 Orph. fr. 113, 2 B. = II 103 K. ‖ 7–9 Ξ 259–261
13 *Parmenides,* passim ‖ 20–23 Orph. fr. 241 (VI) B. = 167 K. (ultima pars)

1 ⟨...⟩ : ⟨βασιληίδα τιμήν⟩ add. Abel ‖ 3 δ' [ε] Kern : δὲ A recc : del. Abel : cf. 156,24; 157,21 ‖ 8 δ'] c l : δὲ A L V ‖ 9 ῥέζοι] Damascius : ἔρδοι Homerus ‖ 10 ἀποφατικῶς] ἀποφαντικῶς A a. c. ‖ 11 τε] Couvr. : τι A recc ‖ 12 χῆρον] Lucarini : χεῖρον A recc
14 ἀποφατικῶν] ἀποφαντικῶν A a. c. L ‖ 17 ἡ θεός] Ast dubit. : ἠδέος A recc : ἥδε dubit. Couvr. ‖ 18 Ἐζήτησα] ἐζήτηται dubit. Couvr., sed cf. Lucarini[4] ‖ 26 καὶ τί[2]] Lucarini[4] : καίτοι καὶ A recc

σφόδρα παρηκολουθηκὼς ὁ Πλάτων τοῖς ὑπὸ τῶν θεολόγων εἰρημένοις, κατ᾽ ἐκείνους καὶ αὐτὸς διατίθησι τὸν λόγον. Μετὰ γὰρ τὴν τῶν Νυκτῶν τάξιν τρεῖς εἰσι τάξεις θεῶν, Οὐρανοῦ, Κυκλώπων, Ἑκατογχείρων, ὧν αὐτὸς ἀποφάσκει τὰ οἰκεῖα τούτων ὀνόματα. Ἐπειδὴ γὰρ τῶν ἔνδον ἐν
5 αὐτῷ μεινάντων τῷ Φάνητι πρῶτος φανερῶς ὁ Οὐρανὸς ἐξ αὐτοῦ γέγονεν (ἔξω γὰρ προῆλθον πρῶτοι ἀπ᾽ αὐτοῦ Οὐρανὸς καὶ Γῆ,

δεῖξέν τ᾽ ἐξ ἀφανῶν φανεροὺς οἵ τ᾽ εἰσὶ γενέθλην),

καὶ πρῶτος καταλάμπεται ὁ Οὐρανὸς ὑπὸ τοῦ θείου φωτὸς τοῦ Φάνητος· (τὴν γὰρ Νύκτα ἡνῶσθαι αὐτῷ φησι·

10 πρωτόγονόν γε μὲν οὔτις ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν, 149
εἰ μὴ Νὺξ ἱερὴ μούνη· τοὶ δ᾽ ἄλλοι ἅπαντες
θαύμαζον καθορῶντες ἐν αἰθέρι φέγγος ἄελπτον·
τοῖον ἀπέστραπτε χροὸς ἀθανάτοιο Φάνητος),

τὸ δὲ φανερὸν καὶ τὸ πεφωτισμένον κέχρωσται, ἐπεὶ καὶ τὰ χρώματα
15 φῶτά τινά εἰσιν, εἰκότως ὑπὲρ τὸν πρώτως φανερὸν τὸν Οὐρανὸν οὖσα ἡ Νὺξ καὶ πᾶς ὁ ὑπερουράνιος τόπος ἀχρώματος εἴρηται. Εἰ δὲ ὅτι καὶ ἡ νὺξ τῇ ἡμέρᾳ κατὰ τὸ πεφωτίσθαι καὶ κεχρῶσθαι ἀντίκειται, διὰ τοῦτο ἀχρώματος εἴρηται, καὶ οὕτως ἂν ἔχοι λόγον.

Διὰ μὲν τοῦ ἀχρώματος ἐδήλωσεν ὅτι ὑπὲρ τὴν Οὐρανοῦ
20 βασιλείαν ἐστὶν ὁ τῶν Νυκτῶν τόπος· διὰ δὲ τοῦ ἀσχημάτιστος ὅτι καὶ ὑπὲρ τὴν τῶν Κυκλώπων τάξιν· ἐν γὰρ πρώτοις τούτοις τὸ σχῆμα ἐκφαίνεσθαι ἡ θεολογία φησὶ καὶ πρώτας ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῶν πανταχοῦ σχημάτων τούτους εἶναι τοὺς θεούς [Κύκλωπας]· διὸ καὶ «τεκτονόχειρας» αὐτοὺς ἡ θεολογία καλεῖ· αὕτη γὰρ τριάς ἐστι
25 τελεσιουργικὴ τῶν σχημάτων·

7 Orph. fr. 149, 2 B. = II 109, 2 K. ‖ 8–13 Orph. fr. 123 B. = II 86 K. ‖ 19–156,12 Orph. fr. II 179 K.

2 τὸν λόγον] τοὺς λόγους a ‖ 3 ὧν] καὶ ἐπ᾽ Bernard dubit. ‖ 4 αὐτὸς] Ast : αὐτῆς A recc : librorum lect. def. Bernard ‖ 5 φανερῶς] φανερὸς dubit. Couvr. ‖ 7 δεῖξέν] Lobeck : δεῖξαί A recc : cf. 161,20 ‖ 10–13 πρωτόγονόν ... Φάνητος] variae lectiones quas Couvr. et Bernabé Gesnero tribuunt, scito ipsum Gesnerum eas ex P sumpsisse, cf. Lucarini[2] 13 ἀπέστραπτε] ἀπέστιλβε Damascius Proclus ("ἀπέστιλβε genuinam lectionem esse Aristophanes *Aves* 697 veri simile reddit" Kern) ‖ 17 τὸ] τὸ ⟨μὴ⟩ Lucarini ‖ 19 μὲν] μὲν ⟨οὖν⟩ dubit. Couvr. | ἀχρώματος] Couvr. : ἀχρωμάτου A recc ‖ 20 ἀσχημάτιστος] Couvr. : ἀσχηματίστου A recc ‖ 23 [Κύκλωπας] del. Couvr.

κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ⟨ἕ⟩εις ἐνέκειτο μετώπῳ·

καὶ ἐν Παρμενίδῃ δὲ ἐὰν λέγῃ ὁ Πλάτων «εὐθὺ» καὶ «περιφερές», ταύτην τὴν τάξιν αἰνίττεται. Οὗτοι δὲ καὶ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ Ἥφαιστον διδάσκουσι τὰ ποικίλα τῶν σχημάτων εἴδη, ὡς πρῶτοι αἴτιοι τῶν σχημάτων· 5

πρῶτοι τεκτονόχειρες οἳ Ἥφαιστον καὶ Ἀθήνην
πάντ᾽ ἐδίδαξαν.

Ἐὰν οὖν ἀκούωμεν καὶ τὸν Ἥφαιστον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν αἰτίους τῶν σχημάτων, οὐ θαυμασόμεθα. Ὁ μὲν γὰρ Ἥφαιστος τοῦ ἐν τοῖς σώμασι καὶ τοῦ ἐγκοσμίου παντὸς σχήματος αἴτιος· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ τοῦ ψυχικοῦ τε 10
150 καὶ | νοεροῦ· οἱ δὲ Κύκλωπες τοῦ θείου καὶ τοῦ πανταχοῦ δηλονότι· καὶ ὑπὲρ τὴν τῶν Κυκλώπων τάξιν ἐστὶν ὁ ὑπερουράνιος τόπος. Διὰ δὲ τοῦ ἀναφῆς ὅτι καὶ ὑπὲρ τοὺς Ἑκατόγχειράς ἐστι δηλοῖ· οὗτοι γὰρ πρῶτοι οἷον ἐφάπτονται τῆς πάσης δημιουργίας· διὸ καὶ «Ἑκατόγχειρας» αὐτοὺς ἡ θεολογία προσαγορεύει· διὰ γὰρ τῶν χειρῶν 15 πάντων ἡμεῖς ἐφαπτόμεθα καὶ ποιοῦμεν καὶ διακρίνομεν· ἔτι καὶ ἡ ἁφὴ διὰ παντὸς πεφοίτηκε τοῦ σώματος. Συμβολικῶς οὖν «Ἑκατόγχειρας» ὠνόμασε τούτους ἡ θεολογία ὡς πάσης ἐφαπτομένους τῆς δημιουργίας καὶ αἰτίους αὐτῆς ὄντας. Ἔστι δὲ ἡ τριὰς τῶν Ἑκατογχείρων φρουρητική. Ὁ δὲ Πλάτων, ὅπερ μὲν εὗρε καταφατικῶς ὑπὸ τοῦ 20 θεολόγου ῥηθέν, τοῦτο αὐτὸς ἀποφατικῶς προηνέγκατο (ὃ γὰρ ἐκεῖνος «Νύκτα» εἶπε, τοῦτο οὗτος «ἀχρώματον»), ὃ δὲ ἐκεῖνος ἀποφατικῶς [ἀψευδέα] εἰπών·

μαντοσύνην δ᾽[ε] οἱ δῶκεν ἔχειν ἀψευδέα πάντων,

τοῦτο οὗτος καταφατικῶς εἶπε περὶ ἣν τὸ τῆς ἀληθοῦς 25 ἐπιστήμης γένος, οὐσία ὄντως οὖσα· τρία ἀποφατικὰ προενεγκάμενος, τρία καταφατικὰ πάλιν ἐπάγει, ἀπὸ τοῦ ὄντος τρία προενεγκών. Ἐπειδὴ γὰρ ἓν τρία ἐστὶν ἡ τάξις αὕτη, εἰκότως τὸ

1 Hesiod. *Theog.* 145 || 2 *Parm.* 137 E || 6–7 Orph. fr. 269, 3–4 B. = II 179 K. || 24 Orph. fr. 113, 2 B. = II 103 K.

1 ⟨ἕ⟩εις Hesiodus (apud Hermiam restituit Ast) || 6 οἳ] ἰδ᾽ Proclus || 7 πάντ᾽ ἐδίδαξαν] δαίδαλα πάντ᾽ ἐδίδαξαν Proclus || 8 τὴν] del. Abel || 13 ἀναφῆς] Couvr. : ἀναφοῦς A recc 17 πεφοίτηκε] πέφυκε Fic Couvr., qui tamen recte contulit 268,14: librorum lect. def. Bernard || 23 [ἀψευδέα] om. Fic del. Couvr. || 24 δ᾽[ε] Kern : δὲ A recc : del. Abel, cf. 154,3 ; 157,21 || 25 περὶ] οὐσία ὄντως οὖσα, ψυχῆς κυβερνήτῃ μόνῳ θεατὴ νῷ, περὶ ἣν τὸ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης γένος Plato || 26 τρία] τρία ⟨γὰρ⟩ Couvr.

τριαδικὸν καὶ ἐν τοῖς ἀποφατικοῖς καὶ ἐν τοῖς καταφατικοῖς ἐτήρησεν. Ἢ ἐπειδὴ καὶ ἕν ἐστι καὶ ὄν («ἓν ὂν» γὰρ λέγεται τὸ συναμφότερον τοῦτο τὸ νοητικόν) καὶ ἔστι καθ' ἑκάτερον τριαδικὸν καὶ κατὰ τὸ ἓν καὶ κατὰ τὸ ὄν, τὰ μὲν ἀποφατικὰ κατὰ τὸ ἓν τὸ ὑπερούσιον ἐνδείκνυται, τὰ
5 δὲ καταφατικὰ κατὰ τὸ ὄν. Ἐνταῦθα καὶ ὁ πρῶτος ἐκφαίνεται ἀριθμός.

λβ΄ ψυχῆς κυβερνήτῃ 247c
Ὁ θεῖος Ἰάμβλιχος κυβερνήτην τὸ ἓν τῆς ψυχῆς ἀκούει, ἡνίοχον δὲ τὸν νοῦν αὐτῆς· τὸ δὲ θεατὴ οὐχ ὅτι καθ' ἑτερότητα ἐπιβάλλει τούτῳ τῷ νοητῷ, ἀλλ' ὅτι ἑνοῦται αὐτῷ καὶ οὕτως αὐτοῦ ἀπολαύει· τοῦτο γὰρ
10 δηλοῖ τὸν κυβερνήτην τελειότερόν τι τοῦ ἡνιόχου καὶ τῶν ἵππων· τὸ γὰρ ἓν τῆς ψυχῆς ἑνοῦσθαι τοῖς θεοῖς πέφυκεν. | Οὐδὲν δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ ἔνστασις, εἴ τις λέγοι τὸν Πλάτωνα παρακατιόντα λέγειν ὅτι ἅτε οὖν θεοῦ | διάνοια νῷ τε καὶ ἐπιστήμῃ ἀκήρατος τρεφομένη· ῥηθήσεται γὰρ πρὸς τοῦτο ὅτι ἕκαστον οἰκείως τρέφεται,
15 καὶ ἡ διάνοια ἐπιστημονικῶς καὶ διανοητικῶς, καὶ ὁ νοῦς νοερῶς, καὶ τὸ ἓν αὐτῆς θείως. 58r 151

λγ΄ Περὶ ἣν τὸ τῆς ἀληθοῦς 247c
Οὐ τὴν κατὰ συμφωνίαν ἀλήθειαν λέγει, ἀλλ' ἥτις σύνδρομον ἔχει τῷ ἀληθεῖ τὸ εἶναι αὐτῆς καὶ τὴν οὐσίαν, καὶ τοῦτό ἐστιν αὐτῆς τὸ εἶναι ἡ
20 ἀλήθεια, ἣ ὅπερ καὶ ὁ θεολόγος εἶπε·

μαντοσύνην δ'[ε] οἱ δῶκεν ⟨ἔχειν⟩ ἀψευδέα πάντων.

Ὁρᾷς δὲ ὅτι ἡ μαντικὴ πάντα συναιρεῖ τὸν χρόνον, καὶ τὰ μέλλοντα καὶ τὰ παρεληλυθότα ὡς παρόντα ὁρᾷ·

ὃς ἤδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.

5 cf. Procl. *In Tim.* 2.99.1–3 D. ‖ 7–11 Iambl. *In Phaedr.* fr. 6 D. ‖ 12–14 247 D
21 Orph. fr. 113, 2 B. = II 103 K. ‖ 24 A 70

8 θεατὴ] Lucarini: θεατῇ A recc: θεατῇ νῷ Platonis B D: θεατῇ νῷ χρῆται T W P: μόνῳ θεῷ θεατὴ Clemens: νῷ μόνῳ θεατὴ Origenes: μόνῳ νῷ θεατὴ Syrianus: μόνῳ θεατὴ Proclus Simplicius: hanc Procli et Simplici lectionem et Hermias ante oculos habebat, sicut hic locus necnon 10,2 sqq. et 158,21 sqq. demonstrant, ubi numquam νῷ legitur (quam rem iam Dillon et Bernard observaverunt); quo verbo sublato θεατή legere debebat Hermias ‖ 20 ἣ] Aa: om. recc ‖ 21 δ'[ε] Kern: δὲ A recc: del. Abel, cf. 154,3: 156,24 | ⟨ἔχειν⟩ ex locis nuper laudatis apud Hermiam add. Ast ‖ 22 τὰ μέλλοντα] recc: πάντα τὰ μέλλοντα Aa (ceterum τὰ in marg.) ‖ 24 ἤδη] vide Westi apparatum

Τὸ οὖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν ἑνιαίως περιέχον ὁ μὲν θεολόγος μαντοσύνην εἶπεν, ὁ δὲ Πλάτων ἐπιστήμης γένος, ὃ πάσας ἑνιαίως τὰς ἐπιστήμας ἐν ἑαυτῷ συνείληφεν. Ὃ οὖν ἐκεῖνος «ἀψευδές», τοῦτο οὗτος «ἀληθὲς» εἶπε. Τὸ δὲ τοῦτον ἔχει τὸν τόπον οἰκείως ἀποδεξόμεθα· τῶν μὲν γὰρ ἐνύλων εἰδῶν τόπος ἡ ὕλη, τῶν δὲ σωμάτων τὸ διάστημα τοῦ κόσμου τὸ κενόν, τῶν δὲ φαντασμάτων ἡ φαντασία τόπος, καὶ τῶν διανοημάτων ἡ διάνοια, καὶ τῶν ὄντων εἰδῶν νοῦς τόπος καὶ τοῦ ὑπερουρανίου, ὃν τόπον οἰκείως ἀκουσόμεθα ὡς τῶν θείων εἰδῶν περιοχὴν ὑπάρχοντα. 5

Διχῶς δὴ ὄντος περὶ ἑκάστου πράγματος εἰπεῖν, ἢ περὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ καὶ τοῦ οἷον ὑποκειμένου, ἢ περὶ τοῦ κριτηρίου αὐτοῦ, ἀμφοτέροις ὁ Πλάτων ἐχρήσατο. Ὥσπερ δὴ καὶ ἐν Τιμαίῳ τὸ μὲν τί τὸ ὂν μὲν ἀεί, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον, καὶ τί τὸ γινόμενον μέν, ὂν δὲ οὔποτε, ἀπὸ τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων ἡρμήνευται, τὸ δὲ τὸ μὲν τῇ νοήσει μετὰ λόγου περιληπτόν, τὸ δ' αὖ δόξῃ μετ' αἰσθήσεως ἀλόγου δοξαστόν, ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὰ κριτηρίων καὶ γνωστικῶν καὶ καταληπτικῶν ἕξεων· οὕτω δὴ οὖν καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ. Τὸ μὲν γὰρ ἀχρώματος καὶ ἀσχημάτιστος | καὶ ἀναφὴς οὐσία ὄντως οὖσα τοῦ ὑποκειμένου πράγματός ἐστιν ἑρμηνευτικά, τὰ μὲν τοῦ ἑνὸς τὰ δὲ τοῦ ὄντος, ὡς εἰρήκαμεν (ἓν ὂν γάρ ἐστι)· τὸ δὲ ψυχῆς κυβερνήτῃ μόνῳ θεατὴ τοῦ κριτηρίου ἐστί· τὸ δὲ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης γένος τὸ συναμφότερον περιλαμβάνει. 10 15 152 20

Καλῶς δὲ τῷ κυβερνήτῃ τὸ μόνῳ προσέθηκεν· ἐν μὲν γὰρ Τιμαίῳ ἐπειδὴ ὁλοσχερῶς περὶ παντὸς τοῦ νοητοῦ ἐλέγετο εἶπε· νοήσει μετὰ λόγου περιληπτόν· ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ περὶ τῶν κυρίως ἀκροτάτων νοητῶν ὁ λόγος ψυχῆς κυβερνήτῃ μόνῳ θεατὴ εἶπε· τὸ γὰρ ἓν τῆς ψυχῆς τοῖς ἄκροις νοητοῖς ἑνοῦσθαι δύναται. Εἰ γὰρ καὶ ὁ ἐνεργείᾳ νοῦς ὁ ὑπεριδρυμένος αὐτῆς ἀεὶ θεᾶται τὰ ὄντα, ἀλλ' οὐδὲν τοῦτο πρὸς τὴν ἡμῶν ψυχήν· ἡμῶν γάρ ἐστιν ὅταν πρὸς αὐτὸν στραφῶμεν· ἡ δὲ ὕπαρξις τῆς ψυχῆς, ὅ ἐστι τὸ ἓν αὐτῆς, κυρίως 25 30

12 *Tim.* 27 D – 28 A || 21 154,25 sqq.

13–14 γινόμενον μέν] γιγνόμενον μὲν ἀεί, ὂν δὲ οὐδέποτε; τὸ μὲν δὴ νοήσει μετὰ λόγου περιληπτόν, ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὄν, τὸ δ'αὖ δόξῃ μετ'αἰσθήσεως ἀλόγου δοξαστὸν Plato : ceterum τί τὸ ὂν ἀεὶ A[a. c.] || 17 γνωστικῶν] recc : γνώσεων A[a] || 18 ἀχρώματος] ἀχρώματός τε Plato : cf. 164,10 || 20 μὲν] recc : μετὰ A[a] || 22 θεατὴ] Lucarini : θεατῇ A recc : cf. 157,8 || 28 θεατὴ] Lucarini : θεατῇ A recc : cf. 157,8 | ἓν τῆς ψυχῆς] a in marg. (-χῆς excisum est) : ἐν τῇ ψυχῇ A recc

τότε ἐνθουσιᾷ, ὅταν τὸ τῆς ἀληθείας ἴδῃ πεδίον. Οὐ χεῖρον δὲ ὡς ἐν πλάτει καὶ ἀριθμόν τινα τῶν ἀληθειῶν ἐκθέσθαι· τὰ γὰρ ὑπέρτερα τοῖς κοιλοτέροις ἀληθείας φῶς ἐλλάμπει.

Νοήσωμεν τοίνυν τέσσαρα ταῦτα· τὸ ἓν τὴν πρώτην ἀρχήν· τὸν
5 Φάνητα, ὅπερ ἐστὶ πέρας τῶν νοητῶν θεῶν, ἀρχὴ δὲ τῶν νοερῶν θεῶν ἐξῃρημένη (αἱ γὰρ Νύκτες ἀρχαὶ αἷς συντεταγμένη ἡ ἀρχή)· τὸν Δία, ὃς τῶν ὑπερκοσμίων ἐστὶ βασιλεύς, πέρας δὲ τῶν ἰδίως νοερῶν θεῶν· τὸν Ἥλιον, ὃς βασιλεύς ἐστι τοῦ αἰσθητοῦ. Ἕκαστος δὴ τούτων τοῖς ὑπ᾿ αὐτὸν φῶς ἐλλάμπει, τουτέστιν ἀλήθειαν ἣν ἔχει ἀπὸ τῆς ὑπερκειμένης
10 τάξεως· οἷον ὁ Ἥλιος φῶς ἐπιπέμπει τοῖς αἰσθητοῖς ὑπερκόσμιον (διὸ καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ λέγεται ἀπὸ τῶν ὑπερκοσμίων εἶναι)· πάλιν ὁ Ζεὺς φῶς ἐλλάμπει τοῖς ὑπερκοσμίοις νοερόν· πάλιν ὁ Φάνης φῶς ἐπιλάμπει τοῖς νοεροῖς θεοῖς νοητόν· ἡ δὲ πάντων ἀρχὴ καὶ τοὺς νοητοὺς θεοὺς καὶ πάντα τοῦ ἀπ᾿ αὐτῆς θείου πληροῖ φωτός.

15 λδ´ Ἅτ᾿ οὖν θεοῦ διάνοια 247d

Ταῦτα περὶ τῶν θείων ἔτι λέγεται ψυχῶν μέχρι τοῦ καὶ οὗτος μὲν θεῶν βίος. Θεοῦ δὲ διάνοιαν [θεοῦ], εἰ μὲν τὸ τῆς διανοίας κυρίως ἀκούοιμεν, λέγοι ἂν τὴν ἐξηρτημένην τοῦ θεοῦ διάνοιαν, ὥσπερ δὴ πολλάκις καὶ τὸ | σῶμα τὸ ἐξηρτημένον τοῦ θεοῦ «θεὸν» εἰώθαμεν 153
20 προσαγορεύειν· εἰ δὲ τὸ τοῦ θεοῦ κυρίως ἀκούομεν, τὸ τῆς διανοίας δῆλον ὅτι καταχρηστικῶς ἀκουσόμεθα, ὥσπερ δὴ καὶ ἀλλαχοῦ λογισμὸν εἶπε θεοῦ. Ἀκήρατος δέ, ὡς ἄνευ τῆς οἰκείας βλάβης προεστώσης τῶν ἐγκοσμίων καὶ ἀκλινοῦς μενούσης πρὸς τὰ δεύτερα· ἐξ ἀκηράτων γὰρ | 58v γενῶν ἐποίει ὁ Τίμαιος τὰς θείας ψυχάς, τὰς δὲ ἡμετέρας ἐξ ἀκηράτων
25 οὐκέτι πάμπαν. Τῷ δὲ καὶ πάσης ψυχῆς προσυπακουστέον τὸ διάνοια. Ὅση ἂν μέλλῃ, φησί, τὸ προσῆκον δέξασθαι (τουτέστιν ὅση τὸ οἰκεῖον μὲν μέτρον καταδέχεται) λέγοιτο δ᾿ ἂν περί τε θεῶν καὶ ἀγγέλων καὶ δαιμόνων καὶ ἡρώων· ἑκάστῳ γὰρ τούτων τῶν γενῶν οἰκεῖον καὶ ἴδιον μέτρον ἐνδίδοται ἄλλο ἄλλῳ παρὰ τῶν πρώτων
30 καὶ ἐπαναβεβηκότων θεῶν. Τὸ διὰ χρόνου οὐκ ἂν τοῦτο λέγοι ὅτι διακόπτεται μεταξὺ ἡ τῶν θεῶν νόησις ὥσπερ τὸ ἡμέτερον, ὡς ποτὲ μὲν

1 248 B || 4–14 Orph. II 107 K. (ultima pars) || 16–17 248 A || 21 *Tim.* 30 B || 24 *Tim.* 41 D || 30 cf. Procl. *In Tim.* 2.122.23 sqq. D.; ib. 2.243.22 sqq. D.

4–5 τέσσαρα…ὅπερ] τὰ τέσσαρα ταῦτα τὸ ἕν, τὸν Φάνητα τὴν πρώτην ἀρχήν, ὅπερ Abel || 6 αἷς] αἷς ὡς a || 8 ὑπ᾿] ita re vera A (necnon recc), cui Couvr. tribuit perperam ὑπὲρ || 17 [θεοῦ] del. Ast || 25 πάσης] ἁπάσης Plato || 27 μὲν] A[a]: om. recc

αὐτὰς θεωρεῖν, ποτὲ δὲ μή· οὐκέτι γὰρ τὸ ἴσον τῆς εὐδαιμονίας τῶν θείων ψυχῶν τηρήσομεν· οὐ γὰρ δεῖ αὐτὰς ποτὲ μὲν μᾶλλον, ποτὲ δὲ ἧττον εὐδαιμονεῖν· ἀλλὰ τὸ διὰ χρόνου τὸ ἐν χρόνῳ σημαίνει, ὅπερ ἴδιόν ἐστι τῆς ψυχικῆς οὐσίας τὸ ἐν χρόνῳ ποιεῖσθαι τὰς ἐνεργείας· ὥσπερ δὴ καὶ ἡμεῖς, κἂν ἀεὶ πεπταμένας ἔχωμεν τὰς ὄψεις πρὸς τόνδε 5 τὸν ἀστέρα, ὅμως ἐν κινήσει καὶ ἐν χρόνῳ τοῦτο ποιοῦμεν. Συμφώνως δὲ καὶ ἐνταῦθα τοῖς ἐν Φιλήβῳ τὸ τέλος παρέλαβεν ἔκ τε θεωρίας καὶ εὐφροσύνης. Τὸ δὲ ἀγαπᾷ καὶ τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ[ν]· τρέφεσθαι μὲν λέγει ἐκ τῆς ἄνωθεν αὐτῇ ἐκδιδομένης τελειότητος· ἀγαπᾷ δὲ ἀντὶ τοῦ· στέργει καὶ ἀνατείνεται πρὸς τὰς οἰκείας ἀρχάς· 10 ἐκ δὲ ἀμφοτέρων τὸ εὐπαθεῖ. Τὸ δὲ ἕως ἂν κύκλῳ ἡ περιφορὰ εἰς ταὐτὸ περιενέγκῃ ἀντὶ τοῦ· ἕως ἂν συμπεριενεχθῶσι τῇ νοήσει τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ὡς καὶ αὐτοῦ μεταβατικῶς ἐνεργοῦντος, ἀλλ' ὡς τῆς ψυχῆς τὴν ἐκείνου νόησιν καὶ ἐνέργειαν ἐν χρόνῳ δεχομένης, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ ἐνταῦθα κάτοχος ἐν χρόνῳ φθέγγεται, 15 τοῦ θεοῦ ἀχρόνως ἐνεργοῦντος. Τὸ μὲν οὖν κύκλῳ ἴδιον τῆς ψυχικῆς περιόδου· τὸ δὲ τῆς περιφορᾶς τῆς οὐρανίας νοήσεως. Τὸ δὲ καθορᾷ μὲν αὐτὴν δικαιοσύνην, καθορᾷ δὲ σωφροσύνην, καθορᾷ δὲ ἐπιστήμην· τὸ ἐφ' ἑκάστου χρῆσθαι τῷ καθορᾷ αὐτὴν προσρήματι τὴν μόνην νόησιν τῶν θείων ψυχῶν δηλοῖ· 20 πλεονάκις δὲ ταὐτὸ λέγων καὶ τὸ μεταβατικὸν ἐνδείκνυται καὶ τὸ μεμερισμένον τῆς ψυχικῆς νοήσεως· οὐχ ὥσπερ δὲ εἴωθεν ἐπὶ τῶν ἰδεῶν λέγειν αὐτοδικαιοσύνην, αὐτοσωφροσύνην, οὕτω καὶ ἐνταῦθα 154 ἀπήγ|γειλεν, ἀλλὰ αὐτὴν δικαιοσύνην, αὐτὴν σωφροσύνην, τὴν ὁλοτελῆ θεὸν ἐνδεικνύμενος, τὴν ὡς θεὸν [ἓν] 25 δικαιοσύνην καὶ τὴν ὡς θεὸν σωφροσύνην, ὡς ἐνεδέχετο λόγῳ ἑρμηνεύοντα παραστῆσαι περὶ τῶν πρώτων θεοτήτων. Οἱ μὲν γὰρ ποιηταὶ πλείονος ἀδείας λαβόμενοι ἔτι ἐμφαντικώτερον ἡμῖν αὐτὰ παρέστησαν, τικτομένην παραδιδόντες καὶ κινουμένην τὴν δικαιοσύνην ἐπὶ πάντα· ὁ δὲ φιλόσοφος τὴν ὁλοτελῆ θεὸν δικαιοσύνην, ὡς οἷόν τε 30 φιλοσόφῳ, λόγῳ παρέστησε. Δικαιοσύνη μὲν οὖν καὶ σωφροσύνη καὶ ἐπιστήμη ἐν ἰδέαις εἴδη ἐστὶν ἄτομα ὑπὸ ἑνὸς εἴδους τοῦ νοῦ αὐτοῦ περιεχόμενα, οἷον μέρη ὄντα τοῦ νοῦ καὶ πληρώματα· δικαιοσύνη δὲ

7 *Phil.* 60–61 (ubi de mixtione voluptatis et scientiae Plato disputat)

8 ἀγαπᾷ] ἀγαπᾷ τε καὶ θεωροῦσα τἀληθὲς τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ Plato | εὐπαθεῖ[ν] Couvr. ex Plat. || 13 νοήσει] recc: κινήσει A[a] || 20 προσρήματι] προρρήματι A[a. c.] 21–22 τὸ μεμερισμένον] a in marg. recc: τὴν μεμερισμένον A || 25 [ἓν] del. Couvr. 33–161,1 δὲ αὐτῇ] Ast: δὲ αὕτη A recc

αὐτὴ ἡ ἐν θεοῖς ὁλοτελής ἐστι, πάντα ἐν ἑαυτῇ καὶ αὐτὴ περιέχουσα κατὰ τὸ ἑαυτῆς ἰδίωμα. Ἡ μὲν γὰρ ἐν ταῖς ἰδέαις δικαιοσύνη πάντα νοερῶς περιέχει· ἡ δὲ ἐν τοῖς θεοῖς θείως. Ἡ μὲν οὖν δικαιοσύνη τὸ ἑκάστῳ ἐπιβάλλον ὁρίζει, ἡ δὲ σωφροσύνη τὰ δεύτερα τῶν προτέρων καὶ
5 αἰτίων εἶναι ποιεῖ, ἡ δὲ ἐπιστήμη γνῶσιν πᾶσι καὶ ἀλήθειαν ἐμποιεῖ. Παράγεται δὲ ἡ δικαιοσύνη παρὰ τῷ θεολόγῳ ὑπὸ νόμου καὶ εὐσεβείας. Οὐ μάτην δὲ οὐδὲ τὰ τρία ταῦτα ὀνόματα παρέλαβεν, αὐτὴν δικαιοσύνην, αὐτὴν σωφροσύνην, αὐτὴν ἐπιστήμην. Τριῶν γὰρ παραδεδομένων Νυκτῶν παρ᾽ Ὀρφεῖ, τῆς μὲν ἐν ⟨τ⟩αὐτῷ
10 μενούσης τῆς πρώτης, τῆς δὲ τρίτης ἔξω προελθούσης, τῆς δὲ μέσης τούτων, τὴν μὲν πρώτην μαντεύειν φησίν, ὅ ἐστι τῆς ἐπιστήμης, τὴν δὲ μέσην «αἰδοίαν» καλεῖ, ὅ ἐστι τῆς σωφροσύνης, τὴν δὲ τρίτην ἀποτίκτειν φησὶ τὴν δικαιοσύνην. Ἠπόρησα πῶς τὸν ὑπερουράνιον τόπον ὁρῶσαι ταύτας καθορῶσιν· οὐδὲ γὰρ [οὐδὲ]
15 προσεχῶς ἀπὸ τῆς Νυκτός εἰσιν, ἀλλὰ τρίται καὶ πολλοσταὶ ἀπ᾽ ἐκείνης. Πρὸς δὴ τοῦτο εἶπεν ὅτι γεννήματά ἐστι ταῦτα τῆς Νυκτὸς μένοντα ἐν αὐτῇ. Ἔστι δὲ καὶ οὐρανὸς ὑπερουράνιος, καὶ ταῦτα πάντα μένει ἐν τῇ Νυκτί·

ἡ δὲ πάλιν γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔτικτε·
20 δεῖξέν τ᾽ ἐξ ἀφανῶν φανεροὺς οἵ τ᾽ εἰσὶ γενέθλην.

«Διὰ ποίαν γάρ, φησὶν ὁ ἑταῖρος, αἰτίαν καὶ ταῦτα καταλέγουσιν οἱ θεολόγοι, ὅσα ἐν αὐτοῖς μένει; δῆλον γάρ ἐστιν ὅτι ἕκαστος θεὸς ἑαυτὸν παράγει, ὥστε τίς ἦν χρεία προόδου;» πρὸς τοῦτο εἴρηται ὅτι ἡ ὁλότης διττή, ἡ | μὲν ὡς ἐξ ὅλων, ἡ δὲ ὡς ἐκ τῶν μερικωτέρων συμπληρουμένη, 155
25 παραγομένων τῶν μερικωτέρων ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ὁλικωτέρων, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ κόσμου· ὅλος γάρ ἐστιν ὁ κόσμος ὡς συνεστηκὼς ἐκ τῶν ὅλων στοιχείων, ἐξ ὅλης γῆς, ἐξ ὅλου πυρὸς, ἐξ ὅλου ὕδατος, ἐξ ὅλου ἀέρος, ἣν ὁλότητα ποιεῖ ὁ δημιουργὸς ὁ ἐξῃρημένος Ζεύς. Καὶ πάλιν αὖ ἑτέρως | ὅλον λέγεται ὁ κόσμος, ὡς πάντα ὅσα νοητὰ ζῷα ἔχων ἐν ἑαυτῷ, ἅπερ 59r
30 καὶ αὐτὸς λοιπὸν ἐν ἑαυτῷ παράγει· ἧς δημιουργίας ἄρχει ὁ Διόνυσος.

6–8 Orph. fr. 248 (II) B.; cf. Orph. II 99 K. (ubi ab Οὐ μάτην ad φησὶ τὴν δικαιοσύνην comprehenduntur) ‖ 19–20 Orph. fr. 149 B. = II 109 K. ‖ 21 ὁ ἑταῖρος] scil. Proclus

9 παραδεδομένων] παραδιδομένων l Ast: cf. 171,18 | ⟨τ⟩αὐτῷ dubit. Couvr. ‖ 14 [οὐδὲ] del. Couvr.: librorum lect. def. Bernard, coll. Denniston, *The Greek Part.* 197, fort. recte: nos Hermiae usum observare maluimus, cf. 16,4; 17,13; 21,13; 124,34; 140,29; 186,6; 211,5 20 δεῖξέν] Lobeck: δεῖξαί A recc: cf. 155,7 ‖ 22 αὐτοῖς] Couvr.: αὐτοῖς A recc ‖ 29 ὅλον] Aa l: ὅλος c L V Ast, fort. recte ‖ 30 αὐτὸς] recc: αὐτὰ καὶ Aa

Ἡ μὲν οὖν πρώτη ὁλότης ἀναλογεῖ κατὰ τοὺς ἔνδον ἐν τοῖς παράγουσι μένοντας θεούς, ἡ δὲ δευτέρα κατὰ τοὺς ἔξω ἀπὸ τῶν ὁλικῶν προιόντας. Τὸ δὲ ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης ῥηθὲν οὐχ ᾗ γένεσις πρόσεστιν οὐδ᾽ ἥ ἐστί που ἑτέρα ἐν ἑτέρῳ οὐ μόνον περὶ τῆς ἐκ θεωρημάτων λέγει συνεστώσης καὶ οὔσης ἐν ψυχῇ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν νῷ 5 καὶ ἐν ἰδέᾳ. Ἐν γὰρ τῷ νῷ, ὥσπερ εἴπομεν, περιέχεται ὡς ὑπὸ ἄλλου· διαιρεῖ γὰρ ὁ λόγος, εἰ καὶ ἥνωνται. Ἠρκέσθη δὲ τοῖς τρισὶ τούτοις δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἐπιστήμης ὀνόμασιν, ὡς καὶ μόναις ἀρκούσαις πρὸς εὐδαιμονίαν. Καλῶς δὲ τῷ θεασαμένῃ τὸ ἑστιαθεῖσα προσέθηκεν· οὐ γάρ ἐστιν ἁπλῶς ἀμυδρὰ θέα, ἀλλὰ 10 πλήρωσις ἀγαθῶν καὶ μέστωσις τῆς οἰκείας τελειότητος. Τὸ δὲ δῦσα πάλιν εἰς τὸ εἴσω τοῦ οὐρανοῦ οἴκαδε ἦλθεν ἀντὶ τοῦ· ἀπὸ τῆς θέας τοῦ ὑπερουρανίου τόπου ἔρχεται ἐπὶ τὰς θέας τὰς ἐντὸς οὐρανοῦ· εἶτα ἀπ᾽ ἐκείνων καὶ ἑαυτὴν ὡς ψυχὴν θεωρεῖ· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ οἴκαδε ἐλθεῖν· οὐχ ὅτι οὖν ἀπολιμπάνουσα τὸν ὑπερουράνιον 15 τόπον ἐν τοῖς ἐσχάτοις γίνεται· τοῦτο γὰρ οὐ θέμις ἐπὶ τῆς θείας ψυχῆς· οὐ γὰρ μᾶλλον καὶ ἧττον εὐδαιμονοῦσιν αἱ θεῖαι ψυχαί, καλῶς δὲ ἔχει τὸ περὶ αὐτῶν ῥηθὲν ὅτι « ὃ ἐν ἡμῖν ποτε, τοῦτο ἐκείνοις ἀεὶ » καὶ πάλιν τὸ « ἀεὶ ἐν τέλει εἶναι ». Ἀλλὰ τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστι· πλείους ἔχουσι δυνάμεις αἱ θεῖαι ψυχαί, τὰς μὲν ὑπερτέρας, τὰς δὲ μέσας, τὰς δὲ 20 καταδεεστέρας. Ταῖς μὲν οὖν πρωτίσταις τῶν δυνάμεων ἀεὶ τοῖς πρωτίστοις τῶν νοητῶν ἐπιβάλλουσι καὶ τῷ ὑπερουρανίῳ τόπῳ, ταῖς δὲ μέσαις τοῖς ἐντὸς οὐρανοῦ, ταῖς δὲ ἐσχάταις κατὰ τὸ ψυχικὸν μάλιστα ἰδίωμα· ἵστανται οὖν ἑαυτὰς ὡς ψυχὰς λοιπὸν θεωροῦσαι· διὸ καὶ τὸ δῦσα εἰς τὸ εἴσω τοῦ οὐρανοῦ οἴκαδε ἦλθεν· αἱ γὰρ 25 ἐνέργειαι αὐτῆς αἱ καταδεέστεραι ἐντός τε οὐρανοῦ λέγονται καὶ οἴκαδε ὡς οἰκεῖα, ἐπειδὴ μάλιστα ὡς οἰκεῖαι τῆς ψυχῆς θεωροῦνται κατὰ τὸ ψυχικὸν ἰδίωμα ἱστάμεναι καὶ ἑαυτὰς ὡς ψυχὰς θεωροῦσαι. Ἢ καὶ ἐλθεῖν λέγεται εἰς τὸ εἴσω, ἐπειδὴ ἔλλαμψίς τις ἐκ τῶν πρώτων δυνάμεων ταῖς δευτέραις ἐποχετεύεται. 30

156 λε´ Ἐλθούσης δὲ αὐτῆς 247e

Βούλεται λοιπὸν περὶ τῆς προνοίας αὐτῶν τῆς εἰς τὸν κόσμον εἰπεῖν· εἰπὼν γὰρ περὶ τῆς θεωρίας αὐτῶν, βούλεται λοιπὸν καὶ περὶ τῆς εἰς τὸν

1 τοῖς] οἷς Ast ‖ 3 γένεσις] A$^{a\ corr.}$ recc : γένος a ‖ 6 ὡς] l Couvr. : ἕως A c L V 7 διαιρεῖ] διαι**ρεῖ A | εἰ] c l V : ἃ A^{a} : ὃ L ‖ 24 ψυχὰς] Couvr. coll. 28 : ψυχαὶ A recc 25 δῦσα] δῦσα πάλιν Plato ‖ 27 οἰκεῖα] A^{a} : οἰκεῖαι recc ‖ 33–163,1 εἰπὼν γὰρ … προνοίας εἰπεῖν] fort. delenda

κόσμον αὐτῶν προνοίας εἰπεῖν. Ἵ π π ο υ ς μὲν οὖν, ὡς ἤδη εἴρηται, τὰς πεζοτάτας δυνάμεις τῆς διανοίας αὐτῶν ἐκληψόμεθα, τὴν ταὐτοῦ καὶ θατέρου δύναμιν· ἡνίοχον δὲ τὴν δύναμιν τῆς οὐσίας, τουτέστι τὸν ἔρωτα τὸν αὐτῆς. Τὸ δὲ σ τ ή σ α ς τὴν μνήμην ἣν ἔσχεν ἐκ τῆς θέας τῶν
5 νοητῶν ἐκείνων ἀκουστέον· ταύτην γὰρ ἐνδίδωσι τοῖς ἵπποις, ἵνα κατ' ἐκείνην κυβερνῶσι τὸ πᾶν. Φ ά τ ν η ν δὲ τὴν ὑποδοχὴν τῆς μνήμης ἐκείνης καὶ τῆς θέας· ὥσπερ οὖν ἐφ' ἡμῶν τὸ δοξαστικὸν ὑποδέχεται παρὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς διανοίας τὰ μέτρα καὶ οὕτω μεταδίδωσι τῷ ὀρεκτικῷ τῷ τε θυμῷ καὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ, ἵν' οὕτω ταῦτα μετρηθέντα
10 προνοῇ τοῦ τε ζῴου καὶ πάντων τῶν κατὰ τὸν βίον, καὶ εἴποις ἂν φ ά τ ν η ν τὸ δοξαστικόν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν θείων ψυχῶν τὸ ὑποδεχόμενον τὰς θείας ἐκείνας καὶ μακαρίας θέας, καὶ μεμνημένον αὐτῶν καὶ μεταδιδὸν τοῖς ἵπποις εἴη ἂν φάτνη τῆς ψυχῆς· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἴδιον τῆς φάτνης τὸ ὑποδέχεσθαι καὶ πληροῦσθαι. Πληροῦνται
15 οὖν καὶ οἱ ἵπποι ἀμβροσίας καὶ νέκταρος, ἀντὶ τοῦ· ἐνιδρύονται τοῖς θεοῖς αἱ ἀναγωγοὶ αὐτῶν καὶ προνοητικαὶ τῶν θείων ψυχῶν δυνάμεις, καὶ προνοοῦσι τοῦ κόσμου.

Ἀμβροσία δέ ἐστιν ἡ ἐνιδρύουσα τοῖς θεοῖς τὴν ψυχὴν κατὰ στέρησιν τοῦ βροτοῦ καὶ φθαρτοῦ λεχθεῖσα· διὸ καὶ ὅντινα ἂν λέγοι ἡ ἱστορία
20 ἀθανασίας τετυχηκέναι, ἀμβροσίας αὐτὸν μετειληφέναι φησίν, ἀντὶ τοῦ· ἐνιδρύθη τοῖς θεοῖς. Ἀναλογεῖ δὲ ἡ ἀμβροσία τῇ παρ' ἡμῖν ξηρᾷ τροφῇ, διὸ καὶ τὴν ἐνίδρυσιν τὴν ἐν τοῖς αἰτίοις σημαίνει.

Τὸ δὲ ν έ κ τ α ρ τῇ ὑγρᾷ τροφῇ ἀναλογεῖ· δηλοῖ δὲ τὴν θείαν τῶν θεῶν πρόνοιαν τὴν εἰς τὰ δεύτερα κατὰ στέρησιν τοῦ κτέρως εἰρημένον
25 καὶ τοῦ τάφου· κτερίσαι γὰρ τὸ θάψαι· μὴ ἐῶντες οὖν οἱ θεοὶ τεθάφθαι τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχήν, νέκταρι αὐτὴν δεξιοῦσθαι λέγονται. Καὶ ὅταν δὲ προνοοῦντας παραδιδῶσι τοὺς θεούς, χρωμένους αὐτοὺς ποιοῦσι τῷ νέκταρι·

μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη
30 νέκταρ ἐῳνοχόει· τοὶ δὲ χρυσέοις δεπάεσσι
δειδέχατ' ἀλλήλους, | Τρώων πόλιν εἰσορόωντες· 59v

προενόουν γὰρ τότε τῶν Τρώων. Πίνειν οὖν λέγονται καὶ οἱ νῦν ἵπποι 157
τὸ ν έ κ τ α ρ ὡς προεστηκότες καὶ προνοοῦντες τῶν δευτέρων, ἐσθίειν δὲ ἀ μ β ρ ο σ ί α ν ὡς ἐν τοῖς θεοῖς ἐνιδρυμένοι.

1 (ἤδη) 129,10 sqq. || 29–31 Δ 2–4

16 αἱ ἀναγωγοὶ … δυνάμεις] αἱ ἀναγωγοὶ τῶν θείων ψυχῶν καὶ προνοητικαὶ αὐτῶν δυνάμεις Lucarini || 27 παραδιδῶσι] Lucarini : παραδίδωσι A recc

λϛ΄ Αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαὶ ἡ μέν 248a

Εἰπὼν περὶ τῶν θείων ψυχῶν καὶ τῶν κατὰ τὰ αὐτὰ ἀεὶ ὡσαύτως ἐχουσῶν, νῦν ἐπὶ τὰς ἡμετέρας τὰς μερικὰς καὶ ἀνθρωπίνας μεταβαίνει ψυχάς, τὰς δυναμένας ποτὲ καὶ ἀποπίπτειν τοῦ θείου· διὸ καὶ τῷ ἄλλαι αὐτὰς ἀορίστῳ ὀνόματι ἐδήλωσεν, ὡς πολὺ ἐχούσας τὸ ἀόριστον 5 καὶ πεπλανημένον. Διαιρεῖ δὲ καὶ ταύτας τριχῇ, ⟨εἰς⟩ πρώτας καὶ μέσας καὶ τελευταίας· πάντα γὰρ καὶ τὰ ἀνωτέρω τριαδικῶς ἔτεμε. Περὶ μὲν οὖν τῶν θεωριῶν τὰς μὲν ἐντὸς οὐρανοῦ λέγων, τὰς δὲ ὑπὸ τὴν ὑπουρανίαν ἀψῖδα, τὰς δὲ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ, περὶ δὲ αὖ τῶν ἔξω τοῦ οὐρανοῦ εἶπεν ἀχρώματος ἀσχημάτιστος 10 ἀναφὴς οὐσία ὄντως οὖσα· καὶ ἔτι ἀνωτέρω εἰς Δία καὶ Ἑστίαν καὶ τοὺς δέκα ἡγεμόνας· καὶ πάλιν εἰς Δία καὶ θεοὺς καὶ δαίμονας· ἢ πάλιν εἰς Δία ⟨…⟩ καὶ τοὺς ἀεὶ ἑπομένους, ὅτε καὶ ἐθέλουσι καὶ δύνανται· καὶ γὰρ πᾶν ἁπλῶς ὃ ἂν ἅπαξ ἀπὸ τοῦ πρώτου προέλθῃ τριαδικὸν ὀφείλει εἶναι· τέλειον γὰρ ὂν πρῶτα καὶ μέσα καὶ τέλη ἕξει 15 κατὰ τὸ λόγιον·

τριὰς κατὰ πάντα μετροῦσα.

Οὕτως οὖν καὶ περὶ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν τὴν μέν φησιν ὑπεραίρειν εἰς τὸν ἔξω τόπον τὴν τοῦ ἡνιόχου κεφαλήν, τουτέστι τὸ ἀκρότατον τοῦ νοεροῦ ἡμῶν· τὴν δὲ ποτὲ μὲν αἴρειν, ποτὲ δὲ μή· τὴν δὲ 20 οὐκέτι αἴρειν δύνασθαι, ἀλλ᾽ ὑποφέρεσθαι λοιπὸν εἰς γένεσιν. Ἀκριβῶς δὲ προσεκτέον πόσην τὴν διαφορὰν τῶν ἡμετέρων ψυχῶν καὶ τῶν θείων ἐνδείκνυται. Τὴν γὰρ ἀκροτάτην εὐδαιμονίαν ἡμῶν παραδοὺς καὶ τὴν ἄριστα θεῷ εἰκασμένην ψυχὴν λαβών, φησὶν ὅτι μόγις, θορυβουμένη ὑπὸ τῶν ἵππων, ἠδυνήθη μόνην τὴν κεφαλὴν 25 ὑπερᾶραι εἰς τὸν ἔξω τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἰδεῖν τι τῶν ὄντων, καὶ οὕτω στᾶσαι ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ θεωροῦσιν ὥσπερ ἐπὶ 158 σχολῆς νῦν μὲν τόδε νῦν δὲ τόδε. Καὶ αἱ μὲν θεῖαι | ψυχαὶ «περιάγεσθαι» ἐλέγοντο ὑπὸ τῆς περιφορᾶς τοῦ οὐρανοῦ, αἱ δὲ ἡμέτεραι «συμπεριάγεσθαι». 30

8–11 247 A–C ‖ 17 Orph. II 310 K., qui dubitanter fragmentum inter Orphica recepit 27 247 B–C

6 ⟨εἰς⟩ add. Fic ("Distribuit autem has tripliciter in primas medias ultimas") Couvr. dubit. ‖ 8 οὖν] del. Couvr. ‖ 10 ἀχρώματος] cf. 158,18 ‖ 13 ⟨…⟩: ⟨καὶ Ἑστίαν⟩ dubit. Couvr. ‖ 24 μόγις] θορυβουμένη ὑπὸ τῶν ἵππων καὶ μόγις Plato ‖ 26 ὄντων] fort. post h. v. aliqua exciderunt, cum quae sequuntur ad divinas animas referantur, praecedentia ad humanas ‖ 28 τόδε[2]] Fic Ast : τότε A recc

Κεφαλὴν δὲ ἡνιόχου ἀκουστέον τὸ ἀκρότατον αὐτῆς καὶ νοερώτατον, ἑνιαίως πᾶσαν αὐτῆς τὴν νοερὰν δύναμιν ἔχον. Ἐπεὶ οὖν πολυδύναμός ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ ἐνεργεῖν θέλουσι καὶ αἱ λοιπαὶ δυνάμεις, εἰκότως αἱ μὲν πρῶται ψυχαὶ «θορυβεῖσθαι» λέγονται ὑπὸ τῶν
5 ἵππων· αἱ δὲ μέσαι, αἱ μὴ τελέως παιδαγωγήσασαι τὰς ἄλλας δυνάμεις, οὐχ ἁπλῶς «θορυβεῖσθαι» λέγονται ἀλλὰ καὶ «βιάζεσθαι» ὑπὸ τῶν ἵππων· διὸ τοτὲ μὲν ἐνεργοῦσι κατὰ τὸ ἀκρότατον, τοτὲ δὲ πάλιν κατὰ τὸ κοιλότερον· αἱ δὲ τρίται πάντῃ κεκρατῆσθαι, διὸ ἀδυνατοῦσαι τὴν κεφαλὴν αἴρειν ὑποβρύχιαι γίνονται.
10 Λαβὲ δὲ αὐτῶν ἐκ τῶν ἐνταῦθα ὑποδείγματα. Τῆς μὲν οὖν πρώτης ὑπόδειγμα ἔστω ὁ φιλόσοφος ὁ ἐνταῦθα πρὸς ἑαυτῷ ὢν καὶ θεωρίᾳ σχολάζων, ταῖς δὲ ἄλλαις ἑαυτοῦ ζωαῖς καὶ τοῖς γειτνιῶσι πᾶσιν ἀγαθοῦ μόνου μεταδιδούς· ὁ δὲ πολιτικὸς τῶν μέσων ψυχῶν εἰκὼν ἔστω, ποτὲ μὲν εἰς θεωρίαν ἀνατεινόμενος, ποτὲ δὲ πάλιν ἐπιστρέφων εἰς τὰ
15 καταδεέστερα καὶ τάττων αὐτά· αἱ δὲ τρίται ψυχαὶ ἀναλογείτωσαν τῷ πολλῷ καὶ ἐμπαθεῖ ἀνθρώπῳ. Πολὺ μέντοι ἐν ταῖς μέσαις, ταῖς τὰ μὲν ἰδούσαις, τὰ δὲ μή, πλάτος· αἱ μὲν γὰρ πλε⟨ί⟩ονα μὲν εἶδον, ὀλίγα δὲ οὐκ εἶδον· αἱ δὲ ἀνάπαλιν ὀλίγα μὲν εἶδον, πλε⟨ί⟩ονα δὲ οὐκ εἶδον· αἱ δὲ ἐπίσης τὰ μὲν εἶδον, τὰ δὲ οὐκ εἶδον. Προσεκτέον οὖν τούτῳ· συντελέσει
20 γὰρ ἡμῖν εἰς τοὺς ἑξῆς βίους. Αἱ μὲν οὖν ἔσχαται τῶν ἑπομένων κατὰ φύσιν μὲν ἐφιέμεναι τοῦ ἄνω συμπεριφέρονται, διὰ δὲ τὸ τὴν δύναμιν ἀπαγορεύειν φέρονται κάτω· τελευταῖον δὲ καὶ ἡ βούλησις καὶ ἔφεσις αὐτὰς ἀπολιμπάνει· καὶ γὰρ πρώτη ἄρχεται καὶ ὑστέρα λήγει ἡ βούλησις. Ὥσπερ οὖν ὁ ἐμπαθὴς καὶ πολὺς ἄνθρωπος ἐνταῦθα κατὰ
25 φύσιν μὲν ἐφίεται τοῦ ἀγαθοῦ, ἀδυνατεῖ δὲ διακρῖναι καὶ εὑρεῖν τὸ ὄντως ἀγαθόν, οὕτω δὴ καὶ ἐκεῖ πάσχουσιν αἱ ψυχαί.

Λάβοις δ' ἂν τῶν τριῶν τάξεων τῶν ψυχῶν καὶ ἕτερα ὑποδείγματα, τῆς μὲν πρώτης τὸν σώφρονα, τῆς δὲ δευτέρας τὸν ἐγκρατῆ, ὅπου στασιάζει μὲν τὰ χείρονα πρὸς τὰ κρείττονα, ὅμως μέντοι σπουδάζει τὴν
30 ἑαυτοῦ ἀρχὴν | διακρατεῖν ὁ λόγος, τῆς δὲ τελευταίας τὸν ἀκρατῆ ἢ τὸν ἀκόλαστον. Καὶ πάλιν τῆς μὲν πρώτης τὸν σπουδαῖον, ὃς οὔτε ἑαυτὸν οὔτε ἄλλον αἰτιᾶται (αἱ γὰρ πρώτισται τῶν ψυχῶν οὐ διὰ τὴν ἑαυτῶν κακίαν θορυβοῦνται, ἀλλὰ διὰ τὴν φύσιν τοῦ ὑποκειμένου πράγματος τοιαύτην οὖσαν· ὅθεν καὶ τὴν ἀπορίαν λύσομεν τὴν λέγουσαν· «πῶς οὖν
35 εἴρηται τελέα οὖσα καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ;» καθὸ γὰρ ἕπεται τοῖς θεοῖς 60r

35–36 246 C

8 πάλιν] πάλην Aa. c. || 17–18 πλε⟨ί⟩ονα v || 32 ἑαυτῶν] recc : αὐτῶν Aa

159 καὶ ἑαυτὴν ἐπιδέδωκεν αὐτοῖς, | εὐδαίμων ἐστίν), αἱ δὲ μέσαι ψυχαὶ τάττοιντο ἂν κατὰ τὸν προκόπτοντα καὶ μόνον ἑαυτὸν αἰτιώμενον· αἱ δὲ τελευταῖαι κατὰ τὸν ἀμαθῆ καὶ τοὺς ἄλλους αἰτιώμενον.

λζ´ Ὑποβρύχιαι ξυμπεριφέρονται 248a

Οὐκ εἶπεν ἐπὶ τούτων ὅτι δῦσαι, ἀλλ' ὑποβρύχιαι μὲν ὡς ἠνδραποδίσθαι ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἄλλων δυνάμεων καὶ τῆς στάσεως, ξυμπεριφερόμεναι δὲ ὅμως τοῖς ὀπαδοῖς τῶν θεῶν διὰ τὸ ἐφίεσθαι τοῦ ἄνω. Περὶ μὲν οὖν τῶν θείων ψυχῶν ἐλέγετο ὅτι περιάγει αὐτὰς ἡ περιφορὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς ἂν καὶ αὐτῶν ἐπιτηδείων οὐσῶν πρὸς τοῦτο καὶ ἑαυτὰς ἐπιδεδωκυιῶν τῇ περιφορᾷ· περὶ δὲ τούτων λέγεται ξυμπεριφέρονται, ὡς βίᾳ λοιπὸν φερομένων, καὶ αὐτῶν μὲν τὴν κατ' εὐθεῖαν πορείαν φερομένων εἰς γένεσιν, κύκλῳ ὅμως ξυμπεριαγομένων διὰ τὸ ἐνηνέχθαι ἔτι ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ὀπαδῶν τοῖς θεοῖς, ὡς λέγεται κύκλῳ φέρεσθαι τὸ ὑπέκκαυμα τοῦ ἀέρος. Ὑποβρύχιαι οὖν γίνονται ὡς τοῦ γενεσιουργοῦ αὐτῶν λοιπὸν βρίθοντος καὶ βουλομένου ἐνεργῆσαι, ἢ καὶ τοῦ ὀχήματος λοιπὸν ἐνίκμου γενομένου· ταύταις γὰρ λοιπὸν προσάπτει καὶ τὸ ἄλογον εἶδος τῆς ζωῆς. Τὸ δὲ πατοῦσαι ἀλλήλας οὐ δήπου ὅτι ποσὶν ἐκεῖ χρῶνται, ἀλλ' ὅτι ἡ ἑτέρα πρὸ τῆς ἑτέρας σπουδάζει γενέσθαι· ἡ μὲν οὖν ὑπερτέρα «πατεῖν» ἂν λέγοιτο τὴν ὑποβεβηκυῖαν, ἡ δὲ ὑφειμένη ἐπιβάλλειν τῇ ὑπερτέρᾳ. Αἱ δὴ τοιαῦται ψυχαὶ οὐκέτι πρὸς τὸ νοητὸν ἀνατείνονται, ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλας βλέπουσι καὶ ἀλλήλων κρείττους πειρῶνται φαίνεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἁμιλλώμεναι.

λη´ Θόρυβος οὖν 248b

Θόρυβος μὲν οὖν αὐταῖς γίνεται τῆς διανοίας, ἅμιλλα δὲ τοῦ θυμοῦ (τὸ γὰρ τιμῆς καὶ φιλοπρωτίας ἐφιέμενον ὁ θυμός ἐστιν), ἱδρὼς δὲ ἔσχατος τοῦ ἐπιθυμητικοῦ καὶ γενεσιουργοῦ, βρίθουσαι λοιπὸν εἰς γένεσιν. Ἔσχατος δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ θείου ἱδρῶτος, ὃν ἴσχουσιν αἱ ἀναγόμεναι, ὡς ἑξῆς ἐρεῖ. Ἐνταῦθα δὴ μόνον ἐν ταῖς τρίταις

8–9 247 B || 14 cf. Aristot. *Meteor.* 344 A–B: Simpl. *In Aristot. De caelo* 20.26 H. 29 (ἑξῆς) 251 A

6 ἠνδραποδίσθαι] ἠνδραποδισμέναι Couvr. dubit. || 8 περιάγει αὐτὰς] αὐτὰς περιάγει Plato || 10 ἐπιδεδωκυιῶν] Lucarini: ἐπιδεδωκυίας A recc || 13 ἐνηνέχθαι] Couvr.: ἀνηνέχθαι A[a]: ἀνενέχθαι c L V: ἀνενήχθαι l || 14 ἀέρος] recc: οὐρανοῦ A[a] || 15 γίνονται] λέγονται γίνονται A[a. c.] || 17 ταύταις] recc: ταῦτα A[a] | εἶδος] recc: αὐτῆς A[a] 25 γίνεται] γίνονται A[a. c.]

καὶ τὸν ἡνίοχον ἐκάκισεν, ὅτι τῆς τοιαύτης ἀκοσμίας αὐταῖς αἴτιός ἐστιν· ὥσπερ δὴ καὶ αὐτὸς ἐν Πολιτείᾳ εἶπεν ὅτι ἀδύνατον ἄνευ τῆς τῶν ἀρχόντων κακίας δια|λυθῆναι τὴν εὐκοσμίαν τῆς πόλεως. Λάβοις δ' ἂν 160 ἐντεῦθεν ὅτι κατὰ Πλάτωνα πᾶσα κάτεισιν ἡ ψυχή, εἴ γε ὃς ἡνίοχός 5 ἐστιν αὐτῆς τὸ ἀκρότατόν [ὂν] φησι κακύνεσθαι, καὶ οὐχ, ὥς φησι Πλωτῖνος, τὸ μέν τι[ς] αὐτῆς κάτεισι, τὸ δὲ μένει ἄνω. Τὸ δὲ χωλεύονται ἀπὸ τῆς κινήσεως τῶν χωλευόντων γνώριμον γίνεται· οὗτοι γὰρ καὶ βραδέως πορεύονται καὶ μετὰ ἀκοσμίας καὶ κινδυνεύουσι κατενεχθῆναι· οὕτω δὴ οὖν καὶ αὗται αἱ ψυχαὶ καὶ ἀμβλύτεραί εἰσι κατὰ 10 τὰς νοήσεις καὶ ἀσχήμονες καὶ κινδυνεύουσιν ἀεὶ εἰς γένεσιν ὑπενεχθῆναι. Τῇ οὖν βαδίσει τῶν χωλευόντων ἀπείκασεν αὐτῶν τὰς νοήσεις, ἐπειδὴ ἡ βάδισις οἰκεῖον τῇ μεταβατικῇ αὐτῶν αἰσθήσει.

Καλῶς δὲ εἶπε καὶ τὸ «καταθραύεσθαι»· οὐ γὰρ εἶπεν ἀπόλλυσθαι, ἐπειδὴ οὐδέποτε τὴν ἀναγωγὸν ἑαυτῆς δύναμιν ἀπόλλυσιν, ἀλλὰ 15 ἀργοῦσι μὲν αἱ ἐνέργειαι καὶ ταύτῃ ἀπόλλυνται, ἡ δὲ δύναμις μένει τεθραυσμένη. Πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν πτηνῶν λάβωμεν· ἐὰν γάρ τι τούτων παραθραύσῃ τὰ πτερά, διὰ μὲν τὴν πτηνὴν φύσιν αἴρονται ἄνω ἐπ' ὀλίγον, πάλιν δὲ καταφέρονται.

Ἀπέρχονται οὖν, φησί, τουτέστι φεύγουσιν ἐπὶ τὸ ἄθεον καὶ 20 σκοτεινόν,

φυγὰς θεόθεν καὶ ἀλήτης.

Τὸ δὲ ἀτελεῖς ἀντὶ τοῦ ἀτέλεστοι· τελετὴ γὰρ ὄντως ἡ τῶν νοητῶν θέα. Τροφῇ δὲ δοξαστῇ | χρῶνται, τουτέστι τοὺς τῶν 60v αἰσθητῶν προβάλλουσι λόγους καὶ κατὰ τούτους ζῶσιν, οὐκέτι τὰ νοητὰ 25 θεώμεναι, ἀλλὰ τὰ αἰσθητά.

λθ΄ Οὗ δὴ ἕνεχ' ἡ πολλὴ σπουδὴ τὸ ἀληθείας ἰδεῖν πεδίον οὗ ἐστι 248b

Τὸ κοινὸν ἐνταῦθα παραδίδωσι τῶν τριῶν τάξεων τῶν τε θείων καὶ τῶν τυγχανουσῶν καὶ τῶν μή· ὡς εἰ ἠρώτα τις· «τί οὖν οὕτω σπουδάζουσι 30 καὶ κάμνουσιν;» οἱ δὲ ἀπεκρίνοντο· «πᾶσαι γὰρ ἐφίενται τοῦ ἰδεῖν τὰ

2 *Respubl.* 546 A sqq. || 5–6 Plot. *Enn.* 4.8.8 || 21 Empedocles fr. 115.13 D.-K.

5 [ὂν] del. Couvr. | ὥς] ὃν A^a. c.^ || 6 τι[ς] Fic Couvr. || 11 Τῇ] τὸ A^a. c.^ 13 καταθραύεσθαι] θραύεσθαι dubit. Couvr. || 26 Οὗ δὴ ἕνεχ' ἡ] c^corr^ Platonis T W P: οὗ δὴ ἐνέχει A c L l: οὗ δὴ ἐνείχει V: οὐδὲν ἔχει Platonis B D: οὗ ἕνεκα ἡ Proclus 28 τε θείων] ψυχῶν recc: τῶν ψυχῶν τῶν τε θείων Couvr. dubit. || 30 ἀπεκρίνοντο] Couvr.: ἀπεκρίναντο A^a^ recc

ὄντα». Τὸ δὲ ἡ προσήκουσα ψυχῆς τῷ ἀρίστῳ νομή, τῷ νοερῷ τῷ τῆς ψυχῆς λέγει· τοῦτο γὰρ προσηκόντως μόνως ὑπὸ τοῦ
161 νοητοῦ τρέφεται. | Προσυπάκουσον δὲ ἀντὶ τοῦ δὴ τὸ[ν] γάρ καὶ σαφὲς γίνεται τὸ τῆς λέξεως. Τὸ δὲ πτερόν, ὅ ἐστιν ἡ ἀναγωγὸς αὐτῆς δύναμις, οὐχ ὅτι προσηκόντως, ἀλλὰ καὶ μόνως ὑπὸ τοῦ νοητοῦ 5 τρέφεται καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου.

Λειμὼν δέ ἐστιν ἡ γόνιμος τῶν εἰδῶν δύναμις· λέγοι δ' ἂν «λειμῶνα» τὰς Νύκτας· ἐκεῖ γὰρ αἱ πηγαὶ τῆς ζωῆς· ἄλλος δὲ λειμών ἐστιν ὁ ἐν Πολιτείᾳ, ἐν ᾧ κατασκηνοῦνται μέλλουσαι ἰέναι εἰς γένεσιν, ὅ ἐστι τὸ φάσμα τὸ ὑπὸ σελήνην· ἀναλογίαν δὲ ἔχει οὗτος ὁ λειμὼν ὁ ἐν τῇ 10 Πολιτείᾳ πρὸς τὸν ἐνταῦθα εἰρημένον· καὶ γὰρ ἐκεῖ αἱ ἀρχαὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐν γενέσει ζωῆς ἐν αὐτῷ περιέχονται.

μ΄ Θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε 248c

Βούλεται λοιπὸν περὶ καθόδου ψυχῶν διαλεχθῆναι καὶ τῆς πρώτης ἀπὸ τοῦ νοητοῦ αὐτῶν εἰς γένεσιν εἰσκρίσεως. Ἐπειδὴ γὰρ ἀπέστησαν τοῦ 15 θεᾶσθαι τὰ νοητά, λοιπὸν κατ' ὀλίγον ὑποφερόμεναι πίπτουσιν εἰς γένεσιν· καὶ τοῦτο ἔχουσι γέρας αἱ πρώτως ἀπὸ τοῦ νοητοῦ κατιοῦσαι εἰς γένεσιν ψυχαί, τὸ εἰς ἀνδρὸς εἰσιέναι σῶμα καὶ μὴ εἰς ἄλλο τι, ὡς ἑξῆς ἐρεῖ. Ἡ δὲ Ἀδράστεια μία ἐστὶ καὶ αὕτη θεὸς τῶν μενουσῶν ἐν τῇ Νυκτί, γενομένη ἐκ Μελίσσου καὶ Ἀμαλθείας. Ὁ μὲν οὖν Μέλισσος 20 κατὰ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν δευτέρων καὶ πρόνοιαν εἴρηται· ἡ δὲ Ἀμάλθεια κατὰ τὸ ἀκλινὲς καὶ μὴ μαλθάσσεσθαι. Ἐκ τῆς οὖν προνοίας τῆς ἀκλινοῦς γέγονεν ἡ Ἀδράστεια, ἥτις ἀδελφή ἐστι τῆς [Ε]Ἴδης·

[ε]Ἴδη τ' εὐειδὴς καὶ ὁμόσπορος Ἀδρήστεια,

ἡ πάντων ὁμοῦ τῶν νόμων τῶν τε ἐγκοσμίων καὶ ὑπερκοσμίων, τῶν τε 25 εἱμαρμένων καὶ διίων (εἰσὶ γὰρ καὶ δίιοι νόμοι καὶ κρόνιοι, θε⟨ῖ⟩οί τε καὶ ὑπερκόσμιοι καὶ ἐγκόσμιοι), ἡ πάντων οὖν τούτων τὰ μέτρα ἑνιαίως ἐν
162 ἑαυτῇ συλλαβοῦσα καὶ συνέχουσα. Αὕτη ἐστὶν ἡ θεὸς Ἀδράστεια διὰ |

9 *Respubl.* 614 E || 19 sqq. cf. schol Siebenk in append. praef. || 19–169,19 Orph. II 105 K. || 24 Orph. fr. 208 B.

2 τῷ τῆς] A[a]: τῆς recc || 3 τὸ[ν] Couvr. || 5 μόνως] recc: μόνον A[a] || 21 εἴρηται] l schol Siebenk: εἴληπται A c L V, cf. 94,11, 174,10 || 23 [Ε]Ἴδης cf. l. 24 || 24 [ε]Ἴδη Abel U. von Wilamowitz-Moellendorff («Hermes» 54, 1919, 60 = *Kl. Schr.* IV. 298): cf. Apollod. *Bibl.* 6. 19 W.: Plut. *Quaest. Conv.* III. 24 H. || 26 θε⟨ῖ⟩οί Ast || 27 μέτρα] κέντρα A[marg] c L[marg] V[marg]

τοῦτο κεκλημένη διὰ τὸ τὰ ὑπ᾽ αὐτῆς τεθέντα καὶ νομοθετηθέντα ἀναπόδραστα εἶναι· διὸ καὶ πρὸ τοῦ ἄντρου τῆς Νυκτὸς ἠχεῖν λέγεται·

παλάμησι δὲ χάλκεα ῥόπτρα
δῶκεν Ἀδρηστείᾳ·

5 ἐν τοῖς προθύροις γὰρ τοῦ ἄντρου τῆς Νυκτὸς ἠχεῖν λέγεται τοῖς κυμβάλοις, ἵνα πάντα αὐτῆς τῶν νόμων κατήκοα γένηται. Ἔνδον μὲν γὰρ ἐν τῷ ἀδύτῳ τῆς Νυκτὸς κάθηται ὁ Φάνης· ἐν μέσῳ δὲ ἡ Νὺξ μαντεύουσα τοῖς θεοῖς· ἡ δὲ Ἀδράστεια ἐν τοῖς προθύροις πᾶσι νομοθετοῦσα τοὺς θείους θεσμούς.

10 Διαφέρει δὲ τῆς ἐκεῖ Δίκης ὡς νομοθετικὴ δικαστικῆς· καὶ ἡ μὲν ἐκεῖ Δίκη θυγάτηρ λέγεται τοῦ Νόμου τοῦ ἐκεῖ καὶ Εὐσεβείας, αὕτη ⟨δὲ⟩ ἡ Ἀδράστεια ἐκ Μελίσσου καὶ Ἀμαλθείας οὖσα περιεκτική ἐστι καὶ τοῦ Νόμου. Αὗται δὴ καὶ λέγονται τρέφειν τὸν Δία ἐν τῷ ἄντρῳ τῆς Νυκτός, ἄντικρυς τοῦ θεολόγου τοῦτο λέγοντος ὃ καὶ Πλάτων περὶ 15 αὐτοῦ φησι· καὶ γὰρ «δημιουργοῦντα» αὐτὸν ποιεῖ καὶ «διαθεσμοθετοῦντα».

Θεσμὸς δὲ ἐνδίδοται μὲν παρὰ τῆς Ἀδραστείας καὶ εἰς τοὺς θεούς (ἡ γὰρ ἐν αὐτοῖς τάξις ἀπὸ ταύτης ἐστὶ τῆς θεοῦ), ἐνδίδοται δὲ καὶ εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τῶν θεῶν καὶ κοινῇ πᾶσι καὶ ἰδίᾳ ἑκάστῳ. Ὁ μέντοι 20 Πλάτων ἐνταῦθα οὐ περὶ πασῶν τῶν διαθεσμοθετήσεων καὶ τῶν νόμων προτίθεται λέγειν, ἀλλὰ περὶ τῶν εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχὰς καθηκουσῶν τάξεών τε καὶ διαθεσμοθετήσεων καὶ νόμων. Βούλεται δὲ εἰπεῖν περὶ ὧν τυγχάνει γερῶν ἡ ψυχὴ θεωροῦσα τὰ νοητά, καὶ τρεῖς πτώσεις παραλαμβάνει, τὴν πρὸ τῆς γενέσεως, τὴν ἐν τῇ καθόδῳ καὶ εἰσκρίσει, 25 τὴν εἰς γένεσιν· ὅτι ἡ μέν, ἐὰν ἐν ἀρχῇ τῆς περιόδου πάλιν ἴδῃ τι τῶν νοητῶν, οὔπω πίπτει εἰς γένεσιν, ἀλλὰ ἀνέρχεται τὴν πᾶσαν περίοδον ὑπὸ τῶν θεῶν· ἡ δὲ μὴ ἰδοῦσα εἰς ἀνδρὸς σῶμα εἴσεισιν, οὐκ εἰς θηρίον ἢ ἄλλο τι· καὶ ταῦτα μὲν τὰ δύο ἐκ τῆς θέας τῶν νοητῶν· λοιπὸν δὲ τρίτη ἐστὶν ἡ ἐν αὐτῇ τῇ διεξόδῳ τῆς γενέσεως κατὰ τὴν οἰκείαν αἵρεσιν τῆς 30 ψυχῆς γινομένη, ὅτι ἡ μὲν ἄμεινον διαβιοῦσα ἀμείνονος μοίρας μεταλαγχάνει, ἡ δὲ κάκιον χείρονος.

3–4 Orph. fr. 211 B. ‖ 13 cf. Procl. *Theol. Plat.* 4.51–53 S.-W.: Id. *In Tim.* 3.274.17–20 D. 15–16 cf. *Tim.* 42 D

11 ⟨δὲ⟩ add. Couvr. ‖ 25 εἰς γένεσιν] cf. ind. gramm. s. v. εἰς ‖ 30 γινομένη] γενομένη A[a. c.]

61r μα΄ Ἥτις ἂν ψυχή 248c

163 Ἥτις ἄν, φησί, ψυχὴ ἀκολουθήσασα τῷ οἰκείῳ θεῷ κατιδεῖν τι | δυνηθῇ τῶν νοητῶν, ἀβλαβὴς μένει πᾶσαν ἐκείνην τὴν περίοδον, τουτέστιν οὐ πίπτει εἰς γένεσιν· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ πημανθῆναι, τὸ εἰς γένεσιν πεσεῖν. Ὅρα δὲ πῶς ἀκριβῶς καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τοῖς 5 ἀνωτέρω, τὴν διαφορὰν ἡμῖν τῶν τε θείων καὶ ἀνθρωπίνων ψυχῶν παρίστησιν· οὐ γὰρ ἁπλῶς εἶπεν· «ἐὰν κατίδῃ τι (τουτέστι μερικὸν καὶ ἄτομον), ἐάν τι οὖν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς περιόδου κατίδῃ, ἀβλαβὴς ἄχρι τῆς ἑτέρας περιόδου μένει»· ὁ γὰρ θεσμὸς τῆς Ἀδραστείας τὰς προόδους πάντων καὶ θεῶν καὶ ψυχῶν 10 προκαταλαμβάνει καὶ τὸ προσῆκον ἑκάστῳ ἀποδίδωσιν· ἐὰν οὖν καὶ τὸ τυχὸν κατίδῃ, τηλικοῦτον γέρας ἀπονέμεται αὐτῇ, ὥστε ὅλην τὴν περίοδον ἄνω μένειν καὶ συμπεριπολεῖν τοῖς θεοῖς· ἀνέχει γὰρ αὐτὴν καὶ ἡ οἰκειότης αὐτῆς ἡ πρὸς τὴν περίοδον· ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα τὰ μὲν μίαν περίοδον ἡλιακὴν ζῇ, τὰ δὲ δύο, ἄλλα δέ τινα ἡμέραν, διὰ τὸ τῇ τοιᾷδε 15 θέσει τῶν ἄστρων ᾠκειῶσθαι. Καὶ δαίμονες δέ τινες ἀνοχαῖς συνέχουσιν αὐτὴν μὴ πεσεῖν εἰς γένεσιν· ὥσπερ δὴ ὁρῶμεν καὶ ἐνταῦθα τὰ καλῶς φύντα σώματα, κἂν κακῶς διαιτεθῇ, ὅμως ὑγιεινὰ διαμένοντα διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς φύσιν· καὶ μιαράς τινες πράξεις ἐπιχειρήσαντες ποιῆσαι ὑπό τινων ἀγαθῶν δαιμόνων ἐκωλύθησαν αὐτὰς ἐπιτελέσαι· οὕτως οὖν καὶ ἡ 20 ψυχὴ ἡ ἅπαξ θεασαμένη τι τῶν νοητῶν βοηθεῖται καὶ ἀνέχεται ὑπὸ ἀγαθῶν δαιμόνων καὶ ἡρώων, ὥστε μὴ πεσεῖν εἰς γένεσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ περιόδῳ.

μβ΄ Ὅταν δὲ ἀδυνατήσασα ἐπισπέσθαι μὴ ἴδῃ 248c

Πολλὰ αἴτια καταλέγει τῆς ἐπὶ τὴν γένεσιν αὐτῆς φορᾶς· τὴν ἀδυναμίαν 25 αὐτῆς, τὸ μὴ δυνηθῆναι ἐν ἀρχῇ τῆς περιόδου κατιδεῖν τι τῶν νοητῶν. Πρῶτον οὖν ἡ ἀδυναμία τοῦ συνέπεσθαι τοῖς ὀπαδοῖς τῶν θεῶν· δεύτερον τὸ μὴ δυνηθῆναι αὐτὴν ἰδεῖν τι τῶν νοητῶν· τρίτον καὶ ἡ συντυχία· αὕτη δέ ἐστιν ἡ δαιμόνων τινῶν συνάντησις κακοποιῶν, ὡς τὸ εἰκός· ἀποστᾶσα γὰρ τῶν ὀπαδῶν θεῶν περιπίπτει δαίμοσιν, οἳ καὶ τὰς 30 ἐπιθυμίας αὐτῆς τὰς περὶ τὴν γένεσιν ἐξάπτουσιν· ὥσπερ δὴ καὶ ἐνταῦθα ὁρῶμεν, ἐν ὅσῳ μὲν συνέπεταί τις τῷ διδασκάλῳ (Σωκράτει φέρε ἢ ἄλλῳ χρηστῷ διδασκάλῳ) κόσμιός τε καὶ ἐπιεικὴς γίνεται καὶ

25 cf. schol vet 96 C., qui tamen est incertus, utrum haec ex Hermia fluxerint necne: ὅταν δὲ] αἴτια [αἰτία W] δι᾽ἃ ψυχὴ ἐπὶ τὴν γένεσιν φέρεται. T W

6 ἀνθρωπίνων] Couvr. dubit.: ἀνθρωπικῶν Aa recc || 16 ἀνοχαῖς] Ast: ἀνοχεῖς A recc
27 οὖν] οὖν ⟨αἴτιον⟩ Couvr. dubit., fort. recte cf. 171,3

μεταλαμβάνει ἀγαθοῦ τινος· ἐὰν δὲ ἀποστῇ τοῦ διδασκάλου, περιτυγχάνει ἀκολάστοις καὶ ἀναιδέσιν ἀνθρώποις, οἳ αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἐναντίας ἐγείρουσιν ἐπιθυμίας. Τέταρτον αἴτιον ἡ λήθη πάντων τῶν νοητῶν καὶ ἡ αὐτῆς ἑτεροποιὸς καὶ γενεσιουργὸς δύναμις βαρυνομένη
5 λοιπὸν καὶ πλήθουσα μὲν τοῦ τῆς λήθης πόματος καὶ ὅσα τῶν τῆς γενέσεως δεσμῶν, †ἀποστάσης δὲ καὶ παντελὴς λήθη τῶν νοητῶν†. Αὕτη γάρ ἐστιν αὐτῆς ἡ κακία ἡ καὶ ποιοῦσα αὐτὴν | πτερορρυεῖν καὶ 164 ἐπὶ τὴν γῆν φέρεσθαι. Τὸ δὲ ἐ π ὶ τ ὴ ν γ ῆ ν π έ σ η λέγοι μὲν ἂν γῆν καὶ πᾶσαν τὴν γένεσιν, λέγοι δ' ἂν καὶ τὴν ἰδίως ταύτην γῆν, λέγοι δ' ἂν
10 καὶ τοῦτο τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπου εἰς ὃ καὶ εἰσέδυ, διὰ τὸ πλεῖστον γῆς μετέχειν. Ὁ νόμος οὖν ὁ τῆς Ἀδραστείας τοῦτο χαρίζεται τῇ πρώτως ἀπὸ τοῦ νοητοῦ εἰς γένεσιν πεσούσῃ ψυχῇ, τὸ μὴ εἰς θηρίου σῶμα εἰσιέναι, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀνδρός. « Πρώτην » γὰρ « γένεσιν » καλεῖ τὴν μετὰ τὴν θέαν τοῦ νοητοῦ κατιοῦσαν εἰς γένεσιν ψυχὴν καὶ συμπληροῦσαν
15 τοῦτο τὸ ζῷον.

μγ΄ Ἀ λ λ ὰ τ ὴ ν μ ὲ ν π λ ε ῖ σ τ α 248d
Πρῶτον τοῦτο ῥητέον ὡς ὅτι διαφέρουσιν οἱ ἐνταῦθα παραδιδόμενοι ἐννέα βίοι τῶν ἐν Π ο λ ι τ ε ί ᾳ παραδεδομένων. Οὗτοι μὲν γὰρ ἐννέα, ἐκεῖνοι δὲ ἄπειροι· καὶ ἐκεῖνοι μὲν κατὰ τὰς αἱρέσεις τῆς ψυχῆς
20 ἀπεκληροῦντο, οὗτοι δὲ κατὰ γέρα καὶ τιμὴν ἀξίως τῆς θέας τῶν νοητῶν ἀπονέμονται· καὶ ἐκεῖ μὲν ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς θηρίον καὶ ἀπὸ θηρίου εἰς ἄνθρωπον ἐγίνετο ἡ μετάβασις τῇ ψυχῇ, ἐνταῦθα δὲ μόνως εἰς ἄνθρωπον καὶ τοῦτον εἰς ἄνδρα (οὐ γὰρ εἰς γυναῖκα)· καὶ τό γε μέγιστον, ὅτι ἐνταῦθα μὲν πρώτως ἀπὸ τοῦ νοητοῦ εἰς γένεσιν εἴσεισιν ἡ ψυχή, ἐκεῖ δὲ
25 καὶ ἀπὸ ἄλλου βίου | εἰς ἄλλον βίον. Καὶ ὅλως λεπτουργῶν πολλὰς ἂν 61v εὕροις διαφορὰς τούτων τε κἀκείνων· ἔτι δὲ καὶ τοῦτο ἀναγκαῖον ὂν μνημονεύσωμεν, ὅτι ἐνταῦθα αὐτὰ τὰ εἴδη τῶν ζωῶν ἐκτίθεται, οὐ πάντως καὶ τὰς τύχας καὶ τὰς ἐκτὸς περιστάσεις, οἷον στρατιωτικὸν ἢ βασιλικόν, οὐ πάντως τὸν ἐν ὅπλοις ἐξεταζόμενον καὶ τοιᾷδε τύχῃ
30 χρώμενον, ἀλλὰ τὸν εἶδος ζωῆς τοιόνδε προβεβλημένον, ὡς καὶ ἐν

5 cf. *Respubl.* 621 A–B ‖ 8 cf. Hierocl. 98.20 sqq. K. ‖ 14 cf. **schol vet** 97 C., qui tamen incertus est, utrum haec ex Hermia fluxerint necne: ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει] βίοι οὓς αἱρεῖται ψυχὴ κατιοῦσα εἰς γένεσιν W ‖ 18 *Respubl.* 616–621

3 πάντων] l Couvr.: πάντῃ A c L V ‖ 6 ἀποστάσης... νοητῶν] corrupta esse iam vidit Couvr., qui tamen a πλήθουσα locum corruptum iudicat ‖ 17 ὅτι] del. Couvr.: cf. tamen 147,10 ‖ 23 εἰς ἄνδρα] ἄνδρα Lucarini ‖ 27 ζωῶν] l Bernard: ζῴων A c L V 29 βασιλικόν] βασιλικὸν ⟨βίον⟩ Bernard

φιλοσόφῳ φέρε τὸ εἶδος τῆς στρατιωτικῆς ζωῆς ἐμφαίνεσθαι· ἐν δὲ Πολιτείᾳ καὶ αὐτὰς τὰς τύχας αἱρεῖσθαί φησι καὶ ἀποδίδοσθαι αὐταῖς.

Λοιπὸν δὲ τοῦτο ζητητέον, πότερον ὅλον τὸ πλάτος τῆς ζωῆς εἰς τούτους τοὺς ἐννέα βίους κατατέτμηται, ἢ ὑπολέλειπταί τις ἄλλη ἔξωθεν διαίρεσις, ἥτις ἡμῖν δέκα ἢ πλείους ποιήσει τοὺς βίους· τὸ γὰρ αὐτὸ πρᾶγμα κατ᾽ ἄλλας καὶ ἄλλας ἐπιβολὰς δυνατὸν εἰς πλείω καὶ ἐλάττονα τεμεῖν· ὡς ἐν Φιλήβῳ μὲν τρεῖς τοὺς βίους, ἐν Πολιτείᾳ δὲ πέντε. Ἡμῖν δὲ ἐπιδεικτέον ὅτι νῦν πᾶν τὸ πλάτος τῆς ζωῆς εἰς τούτους τοὺς ἐννέα βίους κατανενέμηται.

Τεσσάρων οὖν τούτων περὶ τὸν ἄνθρωπον θεωρουμένων, λόγου, θυμοῦ, ἐπιθυμίας, φύσεως, ἡ ψυχὴ ἡ κατελθοῦσα εἰς | γένεσιν ἢ κατὰ λόγον μόνον ζῇ, μηδὲν προσποιουμένη τὰ πάθη μηδέ τι ἐξ αὐτῶν πάσχουσα, καὶ ποιεῖ τὸν πρῶτον βίον τὸν φιλόσοφον· ἢ κατὰ θυμὸν ζῇ κρατοῦντος τοῦ λόγου, καὶ ποιεῖ τὸν δεύτερον βίον τὸν βασιλικὸν καὶ πολεμικόν· ἢ κατὰ ἐπιθυμίαν ζῇ κρατοῦντος πάλιν τοῦ λόγου, καὶ ποιεῖ τὸν τρίτον βίον τὸν πολιτικὸν καὶ χρηματιστικόν (οὗτος γὰρ τὰς ἀναγκαίας τροφὰς περιποιεῖ τῷ ζῴῳ καὶ τῇ πόλει)· ἢ πάλιν περὶ τὴν φύσιν στρέφεται τοῦ λόγου ἐπιστατοῦντος, καὶ ποιεῖ τὸν γυμναστικὸν καὶ ἰατρικόν· περὶ γὰρ τὴν φύσιν καὶ τὰ σώματα οὗτος ἀναστρέφεται ἐπιμελούμενος αὐτῶν καὶ ἰώμενος. Ἐπειδὴ οὖν εἰς τὸ πέρας τῆς κατὰ φύσιν προόδου τῆς ζωῆς κεχωρήκαμεν, λοιπὸν ὁ πέμπτος βίος ὁ τελεστικός, ἰδίαν οὐκ ἔχων δύναμιν, ἐπιστρέφει εἰς τοὺς θεούς, καὶ ἐκεῖθεν βοήθειάν τινα τοῖς πρὸ ἑαυτοῦ βίοις πορίζεται· μαντικὸν δὲ καὶ τελεστικὸν λαμβάνει οὐ τὸν ἐνθουσιαστικόν (οὗτος γὰρ καὶ φιλόσοφός ἐστιν ἄκρως καὶ ἐπιστήμων καὶ τὸ ὅλον θεῷ κάτοχος), ἀλλὰ τὸν τεχνικὸν τοῦτον καὶ ἱερατικόν, ὃς διὰ θυσιῶν καὶ εὐχῶν ἐπικουρίαν τινὰ τοῖς ἀνθρώποις πορίζει. Καὶ οὗτοι μέν εἰσιν οἱ πέντε βίοι οἱ κατὰ λόγον ἐπιτελούμενοι ὀρθὸν καὶ τοῖς περὶ τὸ θεῖον ἀπεικασμένοι· καὶ γὰρ ἕκαστος τῶν θεῶν καὶ μένει καὶ πρόεισι καὶ ὑποστρέφει· καὶ ἐνταῦθα οὖν ἢ μένει ἐν τῷ λόγῳ καὶ ποιεῖ τὸν φιλόσοφον, ἢ πρόεισιν ἄχρι φύσεως καὶ ποιεῖ τοὺς ἄλλους τρεῖς, ἢ ὑποστρέφει εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ποιεῖ τὸν πέμπτον.

8 *Phil.,* passim: *Respubl.* 618 A–B

2 αὐτὰς] Couvr. (“dubitanter”, sed in textu): ἀλίτας A recc: pro ἀλίτας τὰς Bernard coni. ἀλιτηρίους || 7 δυνατὸν] c l V: δύναται A^{a} L

Τῶν δὲ λοιπῶν τεσσάρων βίων, τῶν μιμητικῶν καὶ εἰδωλικῶν τῶν πρὸ αὐτῶν, οἱ μὲν δύο, ὅ τε ἕκτος καὶ ὁ ἕβδομος, ἀληθῶς μιμοῦνται τοὺς πρὸ αὐτῶν, ὁ μὲν διὰ λόγων, ὁ δὲ δι᾽ ἔργων, ὁ δὲ ὄγδοος καὶ ⟨ὁ⟩ ἔνατος ἀνομοίως μιμοῦνται καὶ ἐπὶ τὸ χεῖρον, ὁ μὲν διὰ λόγων, ὁ δὲ δι᾽ ἔργων·
5 ὥστε οἱ λοιποὶ τέσσαρες μιμητικοί εἰσι τῶν πρὸ αὐτῶν, ἀλλ᾽ οἱ μὲν δύο ἀληθῶς μιμοῦνται, οἱ δὲ δύο ἀνομοίως· ὁ μὲν ἕκτος καὶ ὁ ἕβδομος ἀληθινοὶ μιμηταὶ ὄντες ταύτῃ διαφέρουσιν ὅτι ὁ μὲν διὰ λόγων μιμεῖται καὶ φιλόσοφον ⟨καὶ⟩ βασιλέα καὶ τοὺς λοιπούς, καὶ ταύτῃ τοὺς ἀνθρώπους παιδεύει, ὁ δὲ ἕβδομος δι᾽ ἔργων (τοιοῦτος γὰρ ὁ
10 δημιουργικός)· ὁ δὲ ὄγδοος καὶ ⟨ὁ⟩ ἔνατος ἀνομοίως μιμοῦνται, ὁ μὲν διὰ λόγων πάλιν, ὁ δὲ δι᾽ ἔργων.

Ποιητικὸν δὲ λαβὲ πάντα τὸν μιμητικόν, ἐν οἷς καὶ τὸν ζωγράφον· οὓς καί φησιν ἐν Πολιτείᾳ τρίτους εἶναι ἀπὸ τῆς ἀληθείας· δημιουργικὸν δὲ τὸν εἰς οὐσίαν τι ἄγοντα ἀπὸ τοῦ μὴ ὄντος, οἷον
15 τέκτονας, | πλάστας, σκυτοτόμους, καὶ ὁ γεωργὸς δὲ καθὸ ἐπιμελεῖται 166 τῆς φύσεως ὅπως ἂν ὑγιὲς καὶ ὡς ἄριστον φύῃ· σοφιστικὸς δὲ καὶ δημοκοπικὸς ταύτῃ διαφέρουσιν, ὅτι ὁ μὲν σοφιστὴς διδάσκαλος βούλεται εἶναι νόμων καὶ ἀρετῆς, ὁ δὲ δημοκόπος ῥητορεύειν ἐν πλήθει· σοφιστικὸν δὲ καὶ τυραννικὸν μὴ τοὺς διαστρόφους ἤδη λάβωμεν, ἀλλὰ
20 καὶ τοὺς ἐπὶ ἀγαθῷ χρωμένους, τὸν μὲν τῇ ἀπάτῃ, τὸν δὲ τῇ βίᾳ· ἔστι γὰρ αὐτοῖς καὶ εὖ καὶ κακῶς χρήσασθαι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπάγει.

μδ´ Ἐν δὴ τούτοις ἅπασι 248e 62r
Τοσοῦτοι μὲν οὖν καὶ τοιοῦτοι οἱ ἐννέα βίοι· δεῖ δὲ ἑκάστῳ προσυπακούειν τὸ «πλεῖστα ἰδοῦσα», ἵν᾽ ᾖ· ἡ μὲν πρώτως
25 πλεῖστα ἰδοῦσα εἰς τόδε ἢ τόδε εἴσεισιν, ἡ δὲ δευτέρως πλεῖστα ἰδοῦσα εἰς τόδε, ἡ δὲ τρίτως πλεῖστα ἰδοῦσα εἰς τόδε, καὶ ἐφεξῆς οὕτως. Διὸ καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τέσσαρες βίοι πλατυτέρας ἔχουσι τὰς αἱρέσεις· ἀπὸ γὰρ τριῶν ἐστιν ἑκάστη· οἱ δὲ ἐφεξῆς τέσσαρες στενοτέρας· ἀπὸ γὰρ δύο· μόνη δὲ ἡ ἐνάτη ἀπεστενωμένον καὶ ἕνα καὶ τυραννικόν.
30 Ἴσως δὲ ἄχρι τοῦ ἐννέα διὰ τοῦτο προέβη, ἐπειδὴ καὶ ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ μέχρι τοῦ ἐννέα πρόεισι.

Λοιπὸν δὲ ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ συλλογισώμεθα ὁποῖα τῶν νοητῶν θεασαμένη εἰς τὸν πρῶτον ἢ τὸν δεύτερον βίον κάτεισι καὶ τοὺς ἐφεξῆς.

13 *Respubl.* 597 E

1 τῶν μιμητικῶν] Couvr. : μιμητικῶν τῶν A recc ‖ 3 ⟨ὁ⟩ add. Couvr. ‖ 6 ὁ[2]] l Couvr. : om. A c L V ‖ 8 ⟨καὶ⟩ add. Couvr. ‖ 10 ⟨ὁ⟩ add. Couvr. ‖ 29 ἀπεστενωμένον] ἀπεστενωμένην εἰς ἕνα τὸν τυραννικὸν dubit. Couvr. ‖ 30 προέβη] A recc : τροήβη a

Ἡ μὲν οὖν τὸ καλὸν καὶ τὸ σοφὸν καὶ τἀγαθὸν θεασαμένη, ἐπειδὴ διὰ ταῦτα ἀπὸ τῶν πρωτίστων ἀρχῶν ἀρξαμένη μέχρι τῶν ἐσχάτων δίεισιν, εἰς τὸν πρῶτον βίον κάτεισιν· διὸ καὶ εὔλογον τὴν μὲν τὸ σοφὸν θεασαμένην τὸν φιλόσοφον αἱρεῖσθαι βίον, τὴν δὲ τὸ καλὸν τὸν φιλόκαλον, ὃν διαιρεῖ διχῇ εἰς τὸν μουσικὸν καὶ ἐρωτικόν· ἢ γὰρ δι' 5 ὀμμάτων τὸ καλὸν ἢ δι' ἀκοῆς δεχόμενοι τοῦ νοητοῦ κάλλους ἀναμιμνῃσκόμεθα· πᾶσι δὲ ἡ ἀναγωγὴ ἐπὶ τἀγαθόν.

Ἡ δὲ τὰ γένη τοῦ ὄντος θεασαμένη τὸν δεύτερον αἱρεῖται βίον· καὶ γὰρ ἑδράζει πάντα ὁ βασιλεύς, ὃ ἀναλογεῖ τῇ στάσει (παρὸ καὶ [ὁ] βασιλεὺς εἴρηται παρὰ τὴν βάσιν καὶ τὸ ἑδραῖον καὶ τὸ βεβηκέναι ἐπ' 10 αὐτοῦ τὰ πράγματα)· καὶ κινεῖ γὰρ πάντα διατάττων καὶ διακοσμῶν ἕκαστα, ὃ ἀναλογεῖ τῇ κινήσει· καὶ φιλίας καὶ ἑνώσεως πᾶσι μεταδίδωσι διὰ τῶν κοινῶν νόμων, ὅ ἐστι τῆς ταυτότητος· διαιρεῖ δὲ ἕκαστα καὶ ἀναστέλλει τὰ πολέμια καὶ λυμαντικά, ὅ ἐστι τῆς ἑτερότητος ἔργον· καὶ κρατεῖ πάντων, διὸ καὶ «πολεμικὸς» καὶ «ἀρχικὸς» εἴρηται· ὡς δὲ 15 πάντα εἶναι ποιῶν, ἆρ' οὐκ ἂν ῥηθείη κατὰ τὴν οὐσίαν ἀπὸ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι ἕκαστα ἄγων; ἡ δὲ τὰ γένη τοῦ ὄντος μερικώτερον καὶ οὐκέτι 167 ὁλικῶς θεασαμένη ἢ καὶ τὴν αὐτοδικαιο|σύνην ποιεῖ τὸν τρίτον βίον· περὶ γὰρ τὸ δίκαιον μᾶλλον ἀναστρέφονται οἱ ἐν τῷ τρίτῳ βίῳ παραληφθέντες. Ἡ δὲ τὴν αὐτοϋγίειαν καὶ τὸ αὐτόσωμα θεασαμένη 20 ποιεῖ τὸν τέταρτον, ἡ δὲ τοὺς ἀναγωγοὺς θεοὺς τὸν μαντικὸν ἢ τελεστικόν. Οἱ δὲ λοιποὶ τέσσαρες τὴν αὐτοομοιότητα καὶ ἀνομοιότητα θεῶνται· ἀλλ' οἱ μὲν πρῶτοι μᾶλλον τὴν ὁμοιότητα, οἱ δὲ τελευταῖοι τὴν ἀνομοιότητα.

Πάσαις δὲ σχεδὸν ταῖς τομαῖς ἐχρήσατο ὁ Πλάτων· καὶ γὰρ διεῖλεν 25 εἰς τρία καὶ τέσσαρα καὶ ἕν, καθὸ τοὺς μὲν πρώτους τέσσαρας τριαδικῶς προηνέγκατο, τοὺς δὲ λοιποὺς τέσσαρας δυαδικῶς καὶ τὸν τελευταῖον μοναχῶς διεῖλε· καὶ εἰς πέντε καὶ τέσσαρα, καθὸ τοὺς μὲν πρώτους πέντε τῇ αὐτῇ πτώσει προηνέγκατο εἰπὼν πρώτην, δευτέραν, τρίτην, τετάρτην, πέμπτην, ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς ἐνήλλαξε τὴν 30 πτῶσιν, κατὰ δοτικὴν εἰπὼν ἕκτῃ καὶ ἑβδόμῃ καὶ ἐφεξῆς· καὶ εἰς ὀκτὼ καὶ ἕν, καθὸ τοὺς μὲν ἄλλους πάντας διὰ πλειόνων ἐξέθετο, τὸν δὲ τελευταῖον δι' ἑνός. Ἐὰν δὲ καὶ τρεῖς τριάδας ποιήσωμεν, τὴν μὲν πρώτην δίιον εὑρήσομεν· φιλόσοφος γὰρ καὶ βασιλεὺς ὁ Ζεὺς καὶ δὴ καὶ ἄριστος πολιτικὸς τοῦ κόσμου· εὑρεθεῖεν δ' ἂν καὶ ἄλλοι θεοὶ ὑπὸ ταύτην 35

1 διὰ] om. A^{a. c.} ‖ 3 βίον] βιόον a ‖ 4–5 τὸν φιλόκαλον] τὸ φιλόκαλον Aª L ‖ 9 [ὁ] del. Couvr. ‖ 11 γὰρ] del. Couvr. ‖ 13 ταυτότητος] a recc: τάξεως Aª ‖ 17 οὐκέτι] recc: οὐκ αὐτὰ Aª ‖ 21 μαντικὸν] l: μάντιν A c L V ‖ 29 πρώτην] om. A^{a. c.} Plato ‖ 31 πτῶσιν] πρῶσιν A^{a. c.}

τελοῦντες τὴν τριάδα, οἷον καὶ Ἀθηνᾶ διὰ τὸ φιλόσοφον καὶ Ἄρης διὰ τὸ πολεμικὸν καὶ Ἥρα διὰ τὸ βασιλικόν. Τὴν δὲ δευτέραν τριάδα ἀπολλωνιακὴν ἂν εἴποιμεν καὶ μαντικῆς καὶ ποιητικῆς· «μουσηγέτης» γοῦν λέγεται, πάλιν καὶ Ἑρμοῦ δυναμένου ἐνταῦθα ὑπάγεσθαι διὰ τὸ
5 ἀγωνιστικόν. Τὴν δὲ τρίτην τριάδα «ἡφαιστιακὴν» ἂν εἴποιμεν· ὁ γὰρ περὶ τὸ φαινόμενον καὶ τὴν δημιουργίαν ἀναστρεφόμενος ὁ δεσπότης ἐστὶν Ἥφαιστος, τὰς ἐγκοσμίους ἕδρας τοῖς θεοῖς προευτρεπίζων. Ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἡμεῖς διεταξάμεθα· εἰ δέ τινες ἢ τὸν ἡνίοχον καὶ τοὺς δύο ἵππους τρεῖς ὄντας τριπλασιάζωσιν, ἢ καὶ τὰς τρεῖς ὁλότητας
10 τριπλασιάζωσι, τὴν πρὸ τῶν μερῶν, τὴν ἐν τῷ μέρει, τὴν ⟨ἐκ τῶν μερῶν⟩, καὶ οὕτως οἴονται ποιεῖν ἐννέα τοὺς βίους, οὐχ ὁρῶ πῶς ἂν ἑαυτοῖς ἢ τῷ Πλάτωνι συμφωνήσαιεν.

με΄ Ὃς δ᾽ ἂν ἀδίκως χείρονος 248e

Εἰπὼν περὶ τῶν βίων καὶ τῶν γερῶν τῶν πρὸ γενέσεως [τῶν]
15 ἀπονεμομένων ταῖς ψυχαῖς ταῖς ἐκ τοῦ νοητοῦ κατιούσαις εἰς γένεσιν, βούλεται λοιπὸν καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ἐν τῇ γενέσει διεξαγωγῆς τῆς ψυχῆς διαλεχθῆναι | ἐπὶ βραχύ, κατὰ τὰ ἐν τῇ Πολιτείᾳ εἰρημένα, ὅτι ἡ μὲν δικαίως καὶ ὁσίως διαζήσασα τὸν τῇδε βίον ἀμείνονος μοίρας μεταλαγχάνει, ὃς δ᾽ ἂν ἀδίκως χείρονος. 168
20 Βούλεται δὲ καταγαγὼν τὴν ψυχὴν πάλιν αὐτὴν ἀναπέμψαι ἐπὶ τὸ νοητόν, καί φησιν ὅτι πᾶσα μὲν ψυχὴ ἐπὶ τὸ νοητὸν ἀποκαθίσταται διὰ μυρίων ἐτῶν | οἷαι καὶ αἱ τῶν πολλῶν ψυχαί, ἡ δὲ τοῦ φιλοσόφου 62v καὶ διὰ τρισχιλίων ἐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ περιόδων ἐμνήσθη τῆς μυριετοῦς καὶ τῆς τρισχιλιετοῦς, καὶ ἔτι τῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπὶ γένεσιν τῆς
25 χιλιετοῦς, πρότερον τὸ μαθηματικὸν αὐτὸ ἐκθώμεθα· εἶθ᾽ οὕτως τί βούλεται παραστῆσαι ζητήσωμεν.

Ὥρισεν ἐν τῇ Πολιτείᾳ τὸ μέτρον τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς ἑκατὸν ἐτῶν, τετράγωνον ἀριθμὸν ἀπὸ τοῦ δέκα τοῦ πάντα τὰ εἴδη ἐν ἑαυτῷ περιέχοντος τῶν ἀριθμῶν· ἔπειτα πολλαπλασιάσας τῷ δέκα τὸν ἑκατὸν

14 cf. **schol vet** 97 C. (supra 171,14) ‖ 17 *Respubl.* 614 E ‖ 27 *Respubl.* 615 A

1–2 Ἀθηνᾶ … Ἄρης … Ἥρα] Fic Ast Couvr.: Ἀθηνᾷ … Ἄρει … Ἥρᾳ A recc 1–2 φιλόσοφον … Ἥρα] Lucarini[4]: φιλόσοφον καὶ πολεμικὸν καὶ Ἄρει καὶ Ἥρᾳ A recc 3 καὶ μαντικῆς] ⟨τὴν ἰατρικῆς⟩ καὶ μαντικῆς dubit. Couvr. ‖ 10–11 ⟨ἐκ τῶν μερῶν⟩ add. Fic Couvr. ex 94,21: spatium vacuum rel. A c l: om. nullo spatio relicto L V ‖ 13 χείρονος] c l[corr]: χεί A L l V ‖ 14 [τῶν] del. Lucarini ‖ 19 μεταλαγχάνει] Platonis **Vind 89**: μεταλαμβάνει Plato ‖ 22 μυρίων ἐτῶν] ἐτῶν μυρίων Plato ‖ 26 ζητήσωμεν] ζητήσομεν Couvr. dubit. ‖ 27 Ὥρισεν] Ὥρισεν ⟨οὖν⟩ Couvr. dubit.

καὶ ποιήσας κύβον τὸν χίλια ὡς χθόνιον καὶ οἰκεῖον τῇ γῇ ἀπένειμεν αὐτόν, καὶ ἔφατο τὴν ὑπὸ γῆς πορείαν τῇ ψυχῇ, τουτέστι τὴν ἀπὸ γενέσεως ἐπὶ γένεσιν, χιλιετῆ εἶναι, ἵνα καὶ δεκαπλασία τῶν αὐτῇ ἡμαρτημένων ἢ εὖ πεπραγμένων ἡ ἔκτισις γένηται.

Ἔτι δὲ καὶ τοῦτο προληπτέον· δεῖ τὴν μέλλουσαν ἀποκαταστῆναι ψυχὴν φιλόσοφον αἱρεῖσθαι βίον, ἵν' οὕτως ἀναχθῇ· καὶ οὗτος ὁ ἀποκαταστατικὸς βίος, ὃν ζήσασα φιλοσόφως καὶ λιποῦσα τὸν βίον λοιπὸν ἀνάγεται. Ἔστω τοίνυν ψυχὴ ζήσασα τοὺς ἐννέα τούτους βίους, ζησάτω δὲ λοιπὸν μετὰ τούτους καὶ ἕνα τὸν ἀποκαταστατικόν, ὡς εἴρηται· συνάγονται δέκα βίοι· ἐπειδὴ οὖν ἡ ὑπὸ γῆν ἑκάστου πορεία χιλιετής ἐστι, δεκάκι⟨ς⟩ τὰ χίλια συνάγει τὰ μύρια ἔτη. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τρίτον δεῖ φιλοσοφῆσαι τὸν ἀποκαθιστάμενον, ὡς λέγει, πάλιν τρὶς τὰ χίλια γίνονται τρισχίλια, ἴσως τοῦτο καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας εἰληφώς· οὕτως γὰρ καὶ ὁ «Τρισμέγιστος» Ἑρμῆς ἐπεκλήθη, ὡς τρὶς ἐνταῦθα φιλοσοφήσας καὶ τὸ τρίτον ἑαυτὸν ἐπιγνούς· καὶ ὁ Πίνδαρος·

ὅσοι μὲν ἐτόλμασαν ἐς τρὶς
ἑκατέρωθεν ἀπὸ πάμπαν ἀδίκων ἔργων σχεθέμεν
ψυχάν, ἔστειλαν Διὸς ὁδὸν παρὰ Κρόνου τύρσιν.

Τὸ μὲν οὖν μαθηματικὸν τοιοῦτον, ὡς εἴρηται. Καὶ συνελόντι εἰπεῖν, τῷ τρία καὶ τῷ δέκα πολλαπλασιάζει τὸν χίλια, τὴν ὑπὸ γῆν πορείαν, τουτέστι | τὴν ἀπὸ γενέσεως εἰς γένεσιν, καὶ ποιεῖ τόν τε τρισχίλια καὶ τὸν μύρια. Τί οὖν βούλεται διὰ τούτων αἰνίττεσθαι λοιπὸν ὁ Πλάτων; «ῥητέον, φησίν, ὅτι τελειότητός τινός ἐστι σύμβολον ὅ τε τρισχίλια καὶ ὁ μύρια»· οὐ γὰρ ὡς δοκεῖ ἐμφαίνειν τὸ μαθηματικὸν οὕτω λέγει· ἢ γὰρ ἂν πᾶσα ψυχὴ διὰ μυρίων ἐτῶν ἀποκαθισταμένη καὶ ἔρημον ἂν ἐποίησε τὸν τῇδε κόσμον ψυχῶν· ἀλλ' ἀδύνατον [ἀεὶ] ἕνα βίον ἀληθῶς φιλοσοφήσασαν ἀποκαταστῆναι καὶ τρισμυρίους φιλοσοφήσασαν ἐμπαθῶς καὶ δολίως μὴ ἀποκαταστῆναι. Δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Ἀρδιαῖος ἐν τῇ Πολιτείᾳ πολλὰς χιλιάδας ἐτῶν ποιήσας ὑπὸ γῆν καὶ μὴ δυνάμενος ἐκ τοῦ στομίου ἀνελθεῖν, τῶν ἄλλων ἀνιουσῶν ψυχῶν.

Ἢ οὕτως· οὐ τὸ μαθηματικὸν καὶ ἀριθμητικὸν τῶν ἐτῶν πλῆθος βούλεται δηλοῦν ὁ Πλάτων, ἀλλὰ μέτρα τελειοτήτων καὶ βαθμοὺς

16–18 Pind. *Ol.* 2.68–70 ‖ 29 *Respubl.* 615 D – 616 A

11 δεκάκι⟨ς⟩ c^corr ‖ 16 μὲν] δ' Pindarus | ἐς τρὶς] ἐστρὶς Pindarus ‖ 17 ἑκατέρωθεν] ἑκατέρωθι μείναντες Pindarus | ἔργων σχεθέμεν] ἔχειν Pindarus ‖ 18 ἔστειλαν] ἔτειλαν Pindarus ‖ 23 φησίν] de h. v. delendo vel in φασὶν emendando cogitavit Couvr. ‖ 24 ἢ] ἦ⟨ν⟩ Bernard ‖ 26 [ἀεὶ] del. Lucarini : δεῖ Bernard, quae post ἀδύντατον interpunxit

βούλεται ἡμῖν σημαίνειν πρώτων τε καὶ μέσων καὶ τελευταίων. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ μὲν θᾶττον ἀποκαθίστανται τῶν ψυχῶν, αἱ δὲ βραδύτερον, ἐπειδὴ καὶ αἱ μὲν ὀλίγης καθάρσεως δέονται, αἱ δὲ πλείονος, καὶ ἔστιν ὁ μὲν τρία ὡς ἐν ἐλάττονι ἀριθμῷ τέλειος, ἀρχὰς καὶ μέσα καὶ τέλος ἔχων, ὁ δὲ
5 δέκα πάλιν καὶ αὐτὸς τέλειος κατ᾿ ἄλλο εἶδος γινόμενος πάντας τοὺς ἀριθμοὺς ἐν ἑαυτῷ περιέχων, καὶ ἔστιν ὁ μὲν τρία ἀνάλογον τῷ τρισχίλια, ὁ δὲ δέκα τῷ μύρια (μονὰς γάρ τις ἑκάτερος αὐτῶν καὶ περιεκτικὸς πάντων ἀριθμῶν), διὰ τοῦτο τῷ τρισχίλια καὶ τῷ μύρια ἐχρήσατο, δηλῶν ὅτι αἱ μὲν φιλοσοφήσασαι τελείως δι᾿ ἐλάττονος χρόνου
10 ἀποκαθίστανται εἰς τὸ νοητόν, ἅτε οὐδεμιᾶς ἢ ὀλίγης καθάρσεως δεόμεναι, αἱ δὲ πολλαὶ διὰ πλείονος χρόνου ἀποκαθίστανται, ἅτε πολλῆς κολάσεως καὶ καθάρσεως χρῄζουσαι. Καὶ ὁ χίλια δὲ μέτρον τι δηλοῖ τελειότητος τῆς ὑπὸ γῆν καθαιρομένης ψυχῆς, ὃ ἔχουσα ἔρχεται πάλιν εἰς γένεσιν, καὶ πάλιν ἐνταῦθα ἢ εὖ ἢ κακῶς διαζήσασα τυγχάνει ὑπὸ
15 γῆν τῆς ὀφειλομένης τελειότητος· ὥστε οὐ πάντως τὸ τοσοῦτον πλῆθος τῶν ἐτῶν δηλοῦσιν αἵδε αἱ περίοδοι, ὡς πάντως διὰ τοσούτου χρόνου ἀποκαθισταμένων τῶν ψυχῶν, ἀλλὰ συμβολικῶς τελειότητός τι οἰκεῖον μέτρον δηλοῦσιν, ὃ τὸ προσῆκον ἀπολαβοῦσα | ἡ ψυχὴ καὶ τὴν ἑαυτῆς 63r σχοῦσα τελειότητα ἀποκαθίσταται.

20 μϛ΄ Αἱ δὲ ἄλλαι ὅταν τὸν πρῶτον βίον 249a
Πρῶτον μὲν βίον λέγει, ὃν νεωστὶ κατελθοῦσα ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ἡ ψυχὴ διαζῇ ἐνταῦθα. Ἐπειδὴ δὲ κρίσις ὡς ἐν πλάτει τριττή ἐστι, περὶ τῆς μέσης λέγει ἐνταῦθα. Ἔστι γὰρ πρώτη μὲν κρίσις ἡ αὐτῷ τῷ Διὶ σὺν Αἰακῷ, | ἥτις οὐσιοποιός ἐστι, διακρίνουσα τὰς ψυχὰς ἀπ᾿ ἀλλήλων, 170
25 καὶ τὰς μὲν οὐρανίας, τὰς δὲ δαιμονίας, τὰς δὲ ἀνθρωπικὰς ποιοῦσα, ἥτις εἰς ταὐτὸν τῇ κατ᾿ οὐσίαν ἑτερότητι τῶν ψυχῶν συντρέχει. Δευτέρα δ᾿ ἐστὶ κρίσις ἥτις τῷ Μίνῳ καὶ Ῥαδαμάνθυι καὶ τοῖς ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ δικασταῖς τοῖς ἐν τῇ τριόδῳ, τουτέστι τῷ φάσματι, σύνεστιν, ἡ διακρίνουσα τὰς καθαρὰς τῶν ψυχῶν ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων, καὶ τὰς μὲν
30 εἰς οὐρανὸν τὰς δὲ εἰς τὰ ὑπὸ γῆν δικαιωτήρια πέμπουσα καθαρθησομένας, περὶ ἧς νῦν διαλέγεται. Τρίτη δέ ἐστι κρίσις ἡ αὐτῷ τῷ Πλούτωνι καὶ τοῖς ἐν Ἅιδῃ καθαρτικοῖς θεοῖς συνοῦσα, ἥτις ἀποκαθαίρει τὰς ἐκ τῆς γενέσεως κηλῖδας τῶν ψυχῶν καὶ τὸ ἀλλότριον ἀπὸ τοῦ οἰκείου τῶν ψυχῶν διακρίνουσα καθαρὰν αὐτῶν τὴν οὐσίαν

23 cf. Olymp. *In Gorg.* 257 sqq. W.

23 αὐτῷ τῷ Διὶ] αὐτοῦ τοῦ Διὸς vel αὐτῷ τῷ Διὶ συν⟨οῦσα καὶ⟩ Couvr. dubit. ‖ 30 γῆν] Iamblichus Theodoreti M : γῆς Plato ‖ 31 ἐστι] recc : λέγεται Aa | ἡ] l : οἱ A c L V

ποιεῖ. Περὶ τῆς μέσης οὖν κρίσεως ἐνταῦθα διαλέγεται, ἥτις τὰς μὲν εἰς οὐρανόν, τὰς δὲ εἰς τὰ ὑπὸ γῆν δικαιωτήρια πέμπει· μετὰ δὲ τὴν κρίσιν ἡ Δίκη τὸ κατ᾽ ἀξίαν ἑκάσταις ἀπονέμει, τῆς Δίκης ἰσαχῶς τῇ κρίσει λεγομένης.

μζʹ Ἔνθα καὶ εἰς θηρίου βίον 249b

Ὅτι ἡ ἀνθρώπου ψυχὴ οὐκ εἰσδύεται εἰς τὸ θήρειον σῶμα πολλάκις εἴρηται ἡμῖν, ἀλλ᾽ ὅτι τῇ ἀλόγῳ ψυχῇ τοῦ θηρίου συνεπιπλέκεται ἡ λογικὴ ἡ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὕτως μετ᾽ αὐτοῦ τοῦ θηρίου δοκεῖ ἓν ζῷον συμπληροῦν. Ζητητέον δὲ πῶς εἶπεν ἐν τῇ δευτέρᾳ αἱρέσει τοῦ βίου, ὅτι καὶ ἐκ θηρίου πάλιν εἰς ἄνθρωπον εἴσεισιν· οὐ γὰρ πρῶτον ἦν θηρίον γενομένη· εἰ γὰρ ἐκ τοῦ νοητοῦ κατελθοῦσα τὸν πρῶτον βίον ἄνθρωπον ποιεῖ, τελευτήσασα δὲ καὶ εἰς κλήρωσιν ἐλθοῦσα δευτέρου βίου αἱρεῖται ὃν ἂν ἐθέλῃ, πῶς ἐκ θηρίου εἰς ἄνθρωπον εἴσεισιν; οὐ γὰρ ἦν ἐν τῷ πρώτῳ βίῳ θηρίον γενομένη, ἀλλ᾽ ἄνθρωπος. Τοῦτο οὖν τὸ ἄπορον οὕτω διαλύσομεν· δεύτερον βίον ἁπλῶς πάντας ἐφεξῆς τοὺς μετὰ τὸν πρῶτον ἀκουσόμεθα, ἵνα καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος καὶ οἱ ἐφεξῆς πάντες «δεύτερος» καλῶνται· οὕτω γὰρ ἐν τοῖς ἐφεξῆς καὶ πολλοῖς βίοις δύναται καὶ ἐκ θηρίου εἰς ἄνθρωπον εἰσιέναι. Ἔτι δὲ καὶ οὕτω τῇ ἀναγνώσει διαλύσομεν τὸ ἄπορον· ἐν τῇ δευτέρᾳ, φησί, διακληρώσει τοῦ βίου ἔνθα καὶ εἰς θηρίου βίον ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀφικνεῖται· στίξαντες οὖν μέχρι τούτου τελείαν καὶ ἀναπαυσάμενοι (171) τῇ | φωνῇ ὡς ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς ἀναγνωσόμεθα· καὶ ἐκ θηρίου ὅς ποτε ἄνθρωπος, δηλονότι ὡς ἐπὶ τῶν ἐφεξῆς πάλιν βίων.

μηʹ Οὐ γὰρ ἥ γε μήποτε ἰδοῦσα 249b

Ὅτι ἡ ἄλογος ψυχὴ ἡ ἰδίως τοῦ θηρίου οὖσα (αὕτη γάρ ἐστιν ἡ μηδέποτε ἑωρακυῖα τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸν νοητὸν τόπον) οὐκ εἰσκρίνεται εἰς ἄνθρωπον καὶ συμπληροῖ τοῦτο τὸ ὄρθιον καὶ πλατυώνυχον σχῆμα τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τούτων δείκνυσι, τὸ ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου ἐκτιθέμενος καὶ ὃ ἔργον ἐστὶ μόνου τοῦ ἀνθρώπου ποιεῖν. Δεῖ γὰρ τὸν ἄνθρωπον δύνασθαι (τοῦτο γάρ ἐστι ξυνιέναι) ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς

7 169,27–28; 171,11–13 || 28 *Definit.* 415 A: Alex. *In Aristot. Top.* 45.23 W.

2 τὰ] τὰς A[a. c.] || 3 ἑκάσταις] recc: ἑκάστῳ A[a] || 12 ἄνθρωπον] ἀνθρώπου Ast 13 ἐθέλῃ] Eusebius Proclus: θέλῃ Plato || 15 διαλύσομεν] recc: διαλύσον A (-ν a) 28 σχῆμα] ἐκ θηρίου ὅς ποτε ἄνθρωπος ἦν πάλιν εἰς ἄνθρωπον Plato || 29 τοῦ[1]] om. A[a. c.]

καθέκαστα κατατεταγμένων κοινοτήτων συναθροίζειν τῇ διανοίᾳ (ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ Σωκράτει καὶ Πλάτωνι καὶ τῶν ὁμοίων κοινοῦ τὸ καθόλου τὸ ὑστερογενές, καὶ ἀπὸ τούτων προβαλεῖν τὰ κατ᾽ οὐσίαν ἐνυπάρχοντα τῇ ψυχῇ καθόλου) δι᾽ ὧν ὡς εἰκόνων ἀναμνησθήσεται τῶν ἐν τῷ νοητῷ
5 εἰδῶν. Τοῦτο δὲ ποιεῖν ἡ τοῦ θηρίου ψυχὴ οὐ δύναται· οὐ γὰρ οἵα τέ ἐστιν ὁρῶσα τόνδε τὸν ἵππον καὶ τόνδε καὶ πάλιν τόνδε συναθροίζειν ἐν τῇ διανοίᾳ τὸν καθόλου ἵππον τὸν ὑστερογενῆ. Τοῦτο δὲ ἐπειδὴ οὐδὲ ἔχει κατ᾽ οὐσίαν καὶ συμφυεῖς τούτων τοὺς λόγους καὶ τὰ οὐσιώδη τὰ καθόλου, μόνος οὖν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ λογικὴ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦτο
10 δύναται ποιεῖν, ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἴσου καὶ τοῦδε μὴ ὄντων ἀκριβῶς ἴσων (τί γὰρ τῶν ἐνύλων ἀκριβές;) | συνάγειν τὸν καθόλου καὶ ἀκριβῆ τοῦ ἴσου 63v λόγον τὸν ὑστερογενῆ, ἀφ᾽ ὧν τοὺς ἐν ἑαυτῇ καθόλου κατ᾽ οὐσίαν προχειρίζεται καὶ προβάλλει λόγους, εἶτα ἀπὸ εἰκόνων τούτων πάντων ἀναμιμνήσκεται τῶν εἰδῶν τῶν ἐν τῷ δημιουργικῷ νῷ· οὐκ ἂν γὰρ οὔτε
15 αὐτὴ ἡ ψυχὴ οὔτε τὰ ἐν γενέσει ταῦτα εἶχε τὰ εἴδη, εἰ μὴ πολὺ πρότερον ὁ δημιουργικὸς νοῦς αὐτὰ εἶχεν ἀεὶ ὡσαύτως ἑστηκότα καὶ ὄντα ὄντως ὑπάρχοντα.

Ἐπειδὴ οὖν διὰ εἰδῶν καὶ δι᾽ ἀϋλοτέρων εἰδῶν ἐπὶ εἴδεσιν ἀναπέμπεται ἡ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ καὶ οὕτως ἀναμιμνήσκεται τῶν
20 νοητῶν, δικαίως μόνην πτεροῦσθαι ἔφατο τὴν τοῦ φιλοσόφου διάνοιαν· ὁ γὰρ ἐρωτικὸς καὶ ὁ μουσικὸς οὐ διὰ εἰδῶν πρῶτον, ἀλλὰ δι᾽ αἰσθητῶν καὶ ἐνύλων ἀναμιμνήσκονται, ἕως οὗ καταντήσωσιν εἰς τὸν φιλόσοφον.

μθ΄ Πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι 249c

25 Τέσσαρες φέρονται γραφαί· ἢ πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεός ἐστιν ἢ πάλιν θεῖός ἐστιν ἢ μετὰ τοῦ ἄρθρου πρὸς οἷσπερ ὁ θεὸς ὢν θεός ἐστιν ἢ πάλιν θεῖός ἐστιν.

Λέγοι δ᾽ ἂν «θεὸν» ἢ τὸν | κατὰ σχέσιν φιλόσοφον ἢ τὸν ἐγκόσμιον, 172 οἷον τὰς ἀστρῴας ψυχάς, ἵν᾽ οὕτως ἔχῃ ὁ λόγος· πρὸς οἷς νοητοῖς ὢν
30 τῇ μνήμῃ κατὰ δύναμιν ὁ φιλόσοφος ὢν κατὰ σχέσιν θεὸς θεῖος γίνεται διὰ τὴν ἀπὸ τῶν νοητῶν ἔλλαμψιν. Ἢ πάλιν οὕτως· πρὸς οἷς νοητοῖς ὄντες οἱ ἐγκόσμιοι θεοὶ θεῖοί εἰσιν, ὡς πρὸς ἐκεῖνα

1–4 (...) cancellos posuimus ‖ 2 τῶν ὁμοίων] τοῖς ὁμοίοις Couvr. dubit. ‖ 12 ὧν] οὗ Couvr. dubit. ‖ 18 ἀϋλοτέρων] recc : ἀυλων A[a] ‖ 24 Πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι] haec lectio hic solum invenitur | θεῖός ἐστι] ita (scil. : πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι) Platonis B D ‖ 25–26 πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεός ἐστι] haec lectio hic solum invenitur, sed similis apud Plut. *Quest. conv.* 718 F (πρὸς αἷσπερ ὢν ὁ θεὸς ἀεὶ θεός ἐστι) ‖ 26 θεῖός ἐστιν] haec lectio (scilicet πρὸς οἷσπερ ὁ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι) est Platonis T W P ‖ 32 οἷς] recc : δὴ A[a]

παραβαλλόμενοι. Τελέους δὲ τελετὰς ἐκάλεσε τὰς τῶν νοητῶν θέας· ὥσπερ γὰρ ἐνταῦθα οὐ πάντες ἐπόπται ἐγένοντο, ἀλλά τινες (πολλοὶ γὰρ ἄχρι καὶ τῶν πρώτων ἢ τῶν δευτέρων ἵσταντο βαθμῶν, ὀλίγοις δέ τισι μετῆν καὶ τῆς ἑβδόμης τελετῆς, ὅτε καὶ ἐπώπτευον καὶ τῷ ὄντι τὸ τέλειον ἀπελάμβανον· ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί, 5 παῦροι δέ τε βάκχοι), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Πλάτων ἔφατο ἐνταῦθα τοὺς θεασαμένους τὸν νοητὸν τόπον καὶ τὰ νοητὰ καὶ ὑπερουράνια εἴδη τελείους τελετὰς τελεῖσθαι, ὡς τῷ ὄντι τότε τῆς ψυχῆς τελείαν καὶ ὁλόκληρον ἑαυτῆς ἀπολαμβανούσης τὴν οὐσίαν. «Ὑπομνήματα» δὲ εἶπε τά τε ἐν τοῖς καθέκαστα κατατεταγμένα εἴδη 10 καὶ τὰ ἀκατάτακτα τά τε ὑστερογενῆ καὶ τὰ οὐσιώδη καθόλου, δι᾽ ὧν πάντων ἀναμιμνήσκεται ἡ ψυχὴ τῶν νοητῶν· εἶτα τὸ τέλος ἐπάγει πάσης ταύτης τῆς διεξόδου τῶν λόγων καὶ τῆς πάλαι συμπεριπολήσεως καὶ τῆς ἐπὶ τὴν γένεσιν καθόδου καὶ πάλιν ἀνόδου ἐπὶ τὸ νοητόν, ὅτι ἐνθουσιασμός ἐστιν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἐνταῦθα ἀναμνησθεὶς καὶ θεασάμενος 15 τὰ θεῖα ἐκεῖνα καὶ ἀτρεμῆ φάσματα καὶ τὰ ὄντως ὄντα εἴδη, ἐνθουσιᾷ μὲν κατὰ τὸ ἀληθὲς τῇ νοήσει ταύτης τῆς θεωρίας, παραπαίειν δὲ καὶ παρακινεῖν νομίζεται ὑπὸ τῶν πολλῶν. Τοῦτο οὖν ἐστι τὸ τέλος τῆς θεωρίας ἐκείνης καὶ τελετῆς, ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ θεία κατοκωχή.

5–6 Orph. fr. 576 B. = II 5; 235 K. ‖ **16** 250 C

5 ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί] Plato (*Phaedo* 69 C) Stobaeus aliique: πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι alii testes: πολλοί τοι ναρθηκοφόροι alii testes, vide Bernabé: Couvr. πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι (quod hexametrum efficit) Hermiae tribuit, parum prudenter ‖ 6 βάκχοι] A c l, sed in A l -χαι s. l.: βάκχαι L: βάκχοιαι V ‖ 8 τελείους] τελέους ἀεὶ τελετὰς Plato
16 ἀτρεμῆ] ἀτρεμῆ καὶ εὐδαίμονα Plato

ΕΡΜΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΡΟΝ ΣΧΟΛΙΩΝ

ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΡΙΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ

5 α′ Ἔστι δὴ οὖν δεῦρο ὁ πᾶς ἥκων λόγος 249d — 64^{r}

Ἡ ἀκολουθία τῶν λεγομένων ἀπὸ τῆς διαιρέσεώς ἐστι τῆς μανίας· εἰπὼν | 173
γὰρ κατὰ τοῦ Ἔρωτος ἐξ ἀρχῆς διὰ τὸν Λυσίου λόγον, ἔφησε καθαρσίων
δεῖσθαι, ἐπειδὴ ὅπως ποτὲ κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ θείου εἴρηκε. Τίς δὲ ὁ
καθαρμός; ἡ παλινῳδία δηλονότι. Καὶ ἐπειδὴ διὰ παντὸς τοῦ λόγου ὅ τε
10 Λυσίας καὶ Σωκράτης λέγοντες περὶ τοῦ μὴ δεῖν χαρίζεσθαι
τῷ ἐρῶντι τὴν μανίαν ἐπεδείκνυον, τούτου χάριν ἐν τῇ παλινῳδίᾳ
ἔδειξεν ὅτι τὸ τῆς μανίας ὄνομα οὐκ ἔστιν ἁπλοῦν, ἀλλὰ πολλὰ
σημαίνει, καὶ ἔστι μανία κρείττων σωφροσύνης. Καὶ διεῖλε ταύτην τὴν
μανίαν εἰς τέσσαρα· εἰς μαντικὴν καὶ μουσικὴν καὶ τελεστικὴν καὶ
15 ἐρωτικήν, τέσσαρας θεοὺς αὐταῖς ἐπιστήσας, Ἀπόλλωνα, Μούσας,
Διόνυσον, Ἔρωτα, καὶ εἰπὼν πόσα ἀγαθὰ ἑκάστη τῶν τριῶν μανιῶν
τοῖς ἀνθρώποις παρέχει, ὅτι οἷον ἡ μαντικὴ προμήνυσιν τοῦ μέλλοντος
χρόνου παρέχει, πῶς ἂν εὐοδήσωμεν κατὰ τὸν βίον, ἡ ποιητικὴ ᾄδει
κλέα ἀνδρῶν καὶ διὰ τούτου παιδεύει τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, ἡ
20 τελεστικὴ παλαιῶν μηνιμάτων καθαίρει, μέλλων περὶ τῆς
τετάρτης μανίας εἰπεῖν, περὶ ἧς καὶ ὁ πᾶς αὐτῷ λόγος, πρὶν εἰπεῖν περὶ
αὐτῆς εἰπὼν περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, περὶ ἰδέας αὐτῆς, περὶ τῶν βίων,
περὶ καθόδου καὶ ἀνόδου καὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω ὀλίγον εἰρημένων,
οὕτως λέγει περὶ τῆς ἐρωτικῆς μανίας πόσα ἀγαθὰ παρέχει. | 174

25 Ἐχρήσατο δέ, ὥσπερ ἂν εἴποι τις, τῷ κατὰ ἀνάλυσιν λόγῳ· οἷον τὸ
πέρας τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ εὐδαιμονία, τουτέστιν ἡ συναφὴ
ἡ πρὸς τοὺς θεούς (οὐ τίθεται γὰρ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς ἐκτὸς τὴν
εὐδαιμονίαν) συνάπτεται δὲ θεοῖς ἡ ψυχὴ ὅταν ἐνταῦθα οὖσα καὶ
θεωροῦσα τὸ πᾶν αἰσθητὸν καὶ οὐράνιον κάλλος ἀναμνησθῇ τοῦ νοητοῦ

10–11 244 A || 19 I 189; ib. 524 || 20 244 D

10 μὴ δεῖν] τῷ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον φῇ δεῖν χαρίζεσθαι Plato || 11 μανίαν] μανίαν ⟨αἰτίαν⟩ Lucarini || 18 εὐοδήσωμεν] A^{corr}: εὐοδώσωμεν A c L l: εὐωδήσωμεν c^{corr} 19 κλέα] c l: κλέησκλέα A: ἡρακλέα L || 20 μηνιμάτων] c l: μηνημάτων A^{a}: μηνυμάτων L (ἐκ μηνιμάτων Plato) || 22 εἰπὼν] A^{marg}: εἶπε A^{a} c L l | περὶ τῶν] recc: καὶ τῶν A^{a} 23 πάντων] recc: περὶ A^{a} || 26 τῶν ἀνθρώπων] recc: τοῦ ἀνθρώπου A^{a}

κάλλους· ἀναμιμνήσκεται δὲ ἥ ποτε θεασαμένη· ἡ γὰρ ἀνάμνησις ἐπὶ ὧν ἔγνω τις ἢ εἶδεν ἢ ἤκουσε γίνεται· ποτὲ δὲ ἐθεάσατο ἡ συμπεριπολήσασα τοῖς οἰκείοις θεοῖς· συνεπόλησε δὲ εἰ ἀθάνατος εἴη· εἰ γὰρ μὴ εἴη ἀθάνατος, δηλονότι οὔτε περιεπόλησεν οὔτε ἀνεμνήσθη· διὰ τοῦτο εἶπε πρῶτον περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἰδέας καὶ τῶν 5 ἑξῆς, καὶ μετὰ τοῦτο εἰς ἃ μέλλει ἡμᾶς ἄγειν ὁ ἔρως, λέγω δὴ εἰς τὴν νοητὴν οὐσίαν καὶ τὸ θεῖον κάλλος καὶ ἁπλοῦν καὶ ἀτρεμές· «ὥσπερ γάρ, φησίν, ἐκεῖναι αἱ μανίαι, οὕτω καὶ αὕτη τὸ κάλλος τὸ νοητὸν τῇ ψυχῇ περιποιεῖ καὶ ἐνιδρύει αὐτὴν τοῖς θεοῖς», διὸ καὶ «ἀρίστην» τῶν μανιῶν αὐτὴν λέγει. Συνοψίζει δὲ πάντα τὰ εἰρημένα ἀνωτέρω ἐν 10 τούτοις τοῖς ῥητοῖς. Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπομερίζειν τὰς μανίας· ἐπιπλέκονται γὰρ ἀλλήλαις· οὔτε γὰρ ἡ τελεστικὴ οὔτε ἡ ποιητικὴ οὔτε ἡ μαντικὴ ἄνευ ἐρωτικῆς δύνανται ⟨εἶναι⟩· ἴσως οὖν καὶ διὰ τοῦτο θειοτέρα ἡ ἐρωτική. Τὸ δ᾽ ὑπερβατὸν τοῦτό ἐστιν· ἔστι δὴ οὖν δεῦρο ὁ πᾶς ἥκων λόγος περὶ τῆς τετάρτης 15 μανίας, ὡς ἄρα αὕτη πασῶν τῶν ἐνθουσιάσεων ἀρίστη καὶ τὰ ἑξῆς. Τὸ λεγόμενον οὖν τοιοῦτόν τί ἐστιν· ἐπειδὴ περὶ ἐκείνων τῶν μανιῶν εἰρήκαμεν πόσα ἀγαθὰ παρέχουσι, περὶ δὲ ταύτης οὐδὲν εἰρήκαμεν, ἰστέον ὅτι πάντα τὰ εἰρημένα ἀνωτέρω δι᾽ αὐτὴν ἐξεθέμεθα· καὶ λέγει ποῖα ἀγαθὰ ἡ ἐρωτικὴ καὶ πῶς παρέχει, καὶ ὅτι ὁ 20 πᾶς ἡμῖν λόγος καὶ ἡ σπουδὴ περὶ ταύτης τῆς ἐρωτικῆς μανίας ἐστίν, ὅτι κρείττων ἐστὶ πασῶν.

β´ Ἦν ὅταν τὸ τῇδέ τις 249d
Τὴν γὰρ ἀρχὴν τῆς ἀναμνήσεως ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ἔχει, οἷον τέθηπε τόδε τι τὸ κάλλος ὁ φιλόσοφος, καὶ ἀπὸ τούτου πᾶν τὸ σωματικὸν 25 κάλλος, εἶτα τὸ ἐν τοῖς μαθήμασι, καὶ λοιπὸν διὰ τούτου ἀναμιμνήσκεται, καὶ ποιεῖται τὴν ἄνοδον εἰς τὸ νοητὸν κάλλος.

γ´ Ἐπτέρωταί τε καὶ ἀναπτερούμενος 249d
175 Τὴν ἀρχήν, ὥσπερ ἂν εἴποι τις, τῆς ἀνόδου βούλεται εἰπεῖν, ὅτι ὥσπερ | οἱ νεοττοὶ διὰ τὴν φυσικὴν κατασκευὴν ἐφίενται μὲν τοῦ πτῆναι, 30 ἀδυνατοῦσι δὲ καὶ καταφέρονται, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ αἱ νεωστὶ ἀναγόμεναι ψυχαὶ τούτῳ τῷ πάθει ἀπεικάζονται· ἐφιέμεναι μὲν ἐκείνων,

24 sqq. cf. *Symp.* 210 sqq.

8 μανίαι] post h. v. lac. indicaret Lucarini, cum mirum sit dici ἐρωτικήν praestare eadem quae ceterae μανίαι || 13 ⟨εἶναι⟩ add. Couvr. || 15 πᾶς] l:πᾶν A c L

| κάτω δὲ †κατακρατήσασαι† διὰ τὸ μήπω ἐνιδρυθῆναι ἐν αὐτοῖς, 64v
ἀδυνατοῦσιν ἐπὶ τὸ ἄνω ἀναπτῆναι καὶ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ
διανοητὰ γενέσθαι (τὰ γὰρ τῆς ψυχῆς νοήματα «διανοητὰ» λέγονται),
εἶθ' οὕτως ἀπὸ τῶν διανοητῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ ἀνάγεσθαι. Τὸ δὲ βλέπων
5 ἄνω, τῶν κάτω δὲ ἀμελῶν, τουτέστι προθυμούμενος μὲν
ἀναχθῆναι καὶ καταφρονῶν τῶν ἀνθρωπίνων
σπουδασμάτων, ὃ καὶ ἀνωτέρω εἶπε, οὐ δυνάμενος δὲ αὐτοῦ ἐκείνου
τοῦ σπουδαζομένου καταδράξασθαι διὰ τὸ μὴ συνεθισθῆναι αὐτῷ.

δ´ Ὡς ἄρα αὕτη 249e
10 Ὧδε ἀποδέδωκε τὸν πάντα λόγον, ὅτι κυρίως ἐραστὴς καλεῖται
ὁ ταύτης τῆς μανίας ἐρῶν, εἰς τὸ νοητὸν κάλλος καὶ αὐτὸ τὸ
καλὸν ἀναγόμενος καὶ συνανάγων τὰ παιδικά.

ε´ Καθάπερ γὰρ εἴρηται 249e
Ἃ εἶπεν ἀνωτέρω, ταῦτα ἐν συντόμῳ πάντα συνάγεται· θεᾶται γὰρ τὰ
15 ὄντα, διὸ καὶ ἐφίεται· οὐ γὰρ ἂν ἐφίετο ὧν μήποτε ἐθεάσατο· διὰ τοῦτο
οὖν πάντα τὰ ἀνωτέρω τὰ περὶ ψυχῆς εἶπε, δεικνὺς οἵων ἀγαθῶν αἴτιος
ἡμῖν ὁ ἔρως γίνεται, ἀνάγων ἡμᾶς εἰς τὸ αὐτόκαλον. Φύσει δὲ εἶπεν,
ἐπειδὴ πᾶσα ψυχὴ φύσει τεθέαται τὰ ὄντα, ἀλλὰ οὐ πᾶσα
ἔχει αὐτὰ προβεβλημένα καὶ ἐνεργά, διὸ οὐδὲ εὐχερῶς, καίπερ φύσει
20 αὐτὰ ἔχουσα, ἀναμιμνήσκεται τῶν ὄντων.

ϛ´ Οὔτε ὅσαι βραχέως εἶδον 250a
Συντόμως εἰπεῖν, ἃς εἶπεν αἰτίας τῆς καθόδου ἀνωτέρω, ταύτας νῦν
λέγει αἰτίας εἶναι καὶ τοῦ μὴ ἀναμιμνήσκεσθαι ῥᾳδίως. Ἱερῶν
δὲ εἶπεν ἐπειδὴ ἱεροῖς καὶ ἀνακτόροις καὶ ἀδύτοις ἁγίοις ἀπεικάζει
25 ἐκεῖνα τὰ θεάματα.

ζ´ Ὀλίγαι δὴ λείπονται 250a 176
Αἱ ἀναμιμνησκόμεναι, τουτέστιν αἱ φιλοσοφοῦσαι ψυχαί, αἳ μήπω τῷ
τῆς Λήθης ὕδατι βεβαπτισμέναι εἰσίν.

1 κάτω] Aa: οὔπω L l: οὕτω c | †κατακρατήσασαι† ἀκρατήσασαι dubit. Ast: καταρρυήσασαι Lucarini[4] || 4 ἀνάγεσθαι] Couvr.: ἀνάγεται Aa: om. recc | Τὸ δὲ] recc: om. Aa | βλέπων] recc Plato: βλέπων μὲν Aa || 5 προθυμούμενος μὲν] Aa L l: προθυμούμενος c || 7 οὐ] recc: μὴ Aa || 11 ταύτης] ⟨ἐκ⟩ ταύτης Lucarini: ταύτης μετέχων τῆς μανίας ὁ ἐρῶν Plato || 16 οἵων] οἷον Aa. c. || 23 μὴ] om. Aa. c. || 24 δὲ] recc: om. Aa ἀδύτοις] recc: ἄλλοις τοῖς Aa

η´ Αὗται δὲ ὅταν τι 250a
Αὗται δὲ αἱ τὴν μνήμην ἔχουσαι, ὅταν ἴνδαλμά τι καὶ εἴδωλον τῶν
ἐκεῖ ἴδωσιν, οἷον τὸ κάλλος τὸ ἐν σώμασι, τότε οὐκέθ᾽ ἑαυτῶν
γίνονται, τουτέστιν ἐξίστανται καὶ ἐκτὸς ἑαυτῶν γίνονται, καὶ
ἀφίστανται τῶν κάτω καὶ ἐκπλήττονται, ἐκείνου 5
ἀναμιμνῃσκόμεναι τοῦ κάλλους. Ὃ δέ ἐστι τὸ πάθος
ἀγνοοῦσι, τουτέστιν αἱ ψυχαὶ αἱ τούτου τοῦ κάλλους
ἀντιλαμβανόμεναι (λέγει δὲ τὰς ἀρχομένας ἀνάγεσθαι) ἀγνοοῦσι τί
πάσχουσι.

θ´ Δικαιοσύνης μὲν οὖν 250b 10
Ὃ λέγει τοῦτό ἐστιν, ὅτι τῶν ἰδεῶν αἱ μὲν ἐπὶ πάντα διατείνουσιν, αἱ δὲ
ἄχρι τινῶν· οἷον ⟨ἡ⟩ τοῦ κάλλους ἰδέα, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς
ἐστι καὶ τῆς καλλονῆς, ἐπὶ πάντα τὸν κόσμον διατενεῖ τὸ καλόν· διὸ καὶ
πάντα ἐπιστρέφει. Ὃ λέγει οὖν τοῦτό ἐστιν, ὅτι τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν
ὁμοίων οὐκ ἔστι φέγγος ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασιν, 15
ὥσπερ ἐπὶ τοῦ κάλλους· ἦ γὰρ ἂν παρέσχεν ἡμῖν ἔρωτας
δεινούς, εἴ τι τοιοῦτον ἦν ἴνδαλμα αὐτῆς· δι᾽ ὀργάνων
δὲ καὶ συλλογισμῶν καὶ προτάσεων μανθάνομεν ὅτι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ
σωφροσύνη αἱρετόν, ἐπειδὴ διὰ τῆς αἰσθήσεως αὐτῶν οὐκ
ἀντιλαμβανόμεθα, οὐδὲ εἰς ἀνάμνησιν ἐρχόμεθα ὥσπερ ἐπὶ τοῦ κάλλους· 20
εἰ μὴ ἄν τις δικαιοσύνην εἴποι σώματος τὴν συμμετρίαν τῶν ξηρῶν πρὸς
τὰ ὑγρὰ καὶ ψυχρῶν πρὸς τὰ θερμά· ἡ δὲ τῆς ψυχῆς δικαιοσύνη οὐκ
ἔστιν αἰσθήσει ληπτή. Πᾶσα δὲ ἡ Πολιτεία τῷ Πλάτωνι
συντέτακται διὰ τὸ εὑρεῖν τὴν τῆς ψυχῆς δικαιοσύνην κατὰ τὴν
τριμέρειαν τῆς ψυχῆς· καὶ τὴν πόλιν ἐκεῖ διεῖλεν εἰς φυλακικόν, 25
προπολεμοῦν, θητικόν· ὥσπερ γὰρ ἡ ἔξω δικαιοσύνη, οὕτω κατὰ
ἀναλογίαν καὶ ἡ τῆς ψυχῆς· οἷον τότε εἰρηνεύει ἡ πόλις ὅταν κατακλιθῇ
τὸ θητικὸν τῷ προπολεμοῦντι, καὶ τὸ προπολεμοῦν τοῖς ἄρχουσιν· ὅταν
δὲ μὴ οὕτως ἔχῃ ἀλλὰ στασιάζῃ, ἀνατρέπεται πᾶσα ἡ πόλις καὶ οὐκ ἔχει
177 δικαιοσύνην. Τὸν | αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς δεῖ ἐκδέχεσθαι, 30
ὅταν τὸ ἐπιθυμητικὸν ὑποκλίνηται τῷ θυμικῷ, τὸ δὲ θυμικὸν τῷ λόγῳ,
τότε δικαιοσύνην ἔχει ἡ ψυχή. Ὅρα οὖν διὰ πόσων ὀργάνων καὶ

16 250 D ‖ **21–22** cf. Aristot. *Phys.* 246 b ‖ **23** *Respubl.*, liber III

1 τι] om. $\mathrm{A}^{a.\,c.}$: ὅταν τι om. l ‖ **3** οὐκέθ᾽ ἑαυτῶν] οὐκέτ᾽ αὐτῶν Platonis codd ‖ **5** κάτω] A^{a}: ἀνθρωπίνων L l: ἀνθρώπων c ‖ **11** ἰδεῶν] A^{corr} c^{corr} l: εἰδώλων A c L ‖ **12** ⟨ἡ⟩ add. Couvr. ‖ **15** ἔστι φέγγος] ἔνεστι φέγγος οὐδὲν Plato: ἔστι etiam Proclus ‖ **16** γὰρ] δεινοὺς γὰρ ἂν παρεῖχεν ἔρωτας, εἴ τι τοιοῦτον ἑαυτῆς ἐναργὲς εἴδωλον Plato ‖ **22** καὶ] καὶ ⟨τῶν⟩ Lucarini ‖ **27** κατακλιθῇ] ὑποκλιθῇ vel ὑποκατακλιθῇ dubit. Couvr. coll. 31 ; 189,27

πόσης δυσχερείας εἰκόνα ἔστι λαβεῖν δικαιοσύνης καὶ τῶν ὁμοίων· αὐτὸ δὲ τὸ κάλλος αὐτόθεν προσπίπτει ἡμῖν. Τὸ δὲ τοῦ εἰκασθέντος γένος λέγει τὴν αὐτοδικαιοσύνην· δικαιοσύνη δέ ἐστιν ἡ ἰδιοπραγία τῶν τῆς ψυχῆς μορίων.

5 θ΄ Κάλλος δὲ τότ᾽ ἦν ἰδεῖν λαμπρόν 250b 65r
Πανταχοῦ ὁ Πλάτων τὸν δεσπότην Ἥλιον ἀναλογεῖν λέγει τῇ πρώτῃ ἀρχῇ· ὥσπερ γὰρ ἐνταῦθα ὁ Ἥλιος τοῦ αἰσθητοῦ παντὸς κόσμου δεσπότης ἐστίν, οὕτως ἐπὶ τοῦ νοητοῦ ἐκείνη· καὶ ὥσπερ ἀπὸ τοῦ δεσπότου Ἡλίου φῶς κατάγεται, ὃ συζευγνύει καὶ συνάπτει καὶ ἑνοῖ τὸ
10 ὁρατικὸν πρὸς τὸ ὁρατόν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ πρώτου θεοῦ προιὸν φῶς (λέγει δὲ αὐτὸ «ἀλήθειαν») συζευγνύει τὸν νοῦν τῷ νοητῷ. Ὁρᾷς οὖν ὅτι τοῦτο μιμεῖται τὸ κάλλος· οἷον γὰρ φῶς ἐστιν ἐξαποσταλὲν ἀπὸ τῆς πηγῆς τῶν νοητῶν ἐπὶ τὸν τῇδε κόσμον, καλοῦν πρὸς ἑαυτὸ[ν] καὶ ἑνωτικὸν γινόμενον τῶν ἐρώντων πρὸς τὸ ἐραστόν, διὸ καὶ δι᾽ αὐτοῦ
15 ἡ ἀναγωγὴ γίνεται. Συνοψίζει οὖν ἐνταῦθα τὰ τῶν νοητῶν πάντων, λέγων ὅτι [εἰς] τοῦτό ἐστι εἰς ὃ ἀνάγει ὁ ἔρως· τὸ γὰρ ἐνταῦθα κάλλος ἀμυδρόν ἐστι καὶ αἰσθητόν, ὡς καὶ τὸ φῶς τὸ ἐνταῦθα συμμιγὲς ἀέρι ἐστί, καὶ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ αὐτοκάλλους ἀναμιμνήσκει ἡμᾶς. Κάλλος δὲ τότ᾽ ἦν ἰδεῖν ἀντὶ τοῦ· τὸ δὲ αὐτόκαλλος ἀστράπτον, μὴ ἔχον
20 μίξιν τοῦ ἐναντίου, ἀλλὰ αὐτόκαλον.

ι΄ Ὅτε σὺν εὐδαίμονι 250b
Τουτέστιν ὅτε περιεπολοῦμεν τοῖς οἰκείοις θεοῖς ἅμα. Εὐδαίμων δὲ χορός ἐστιν αἱ τῶν θείων ψυχῶν συμπεριπολήσεις, διὸ καὶ «χορὸν» ἐκάλεσε διὰ τὸ ἡνωμένον· ὅπερ ἀνωτέρω εἶπε· τῷ δ᾽ ἕπεται
25 στρατιὰ θεῶν καὶ τὰ ἑξῆς, νῦν «χορὸν» ἐκάλεσε. Καλῶς δὲ «εὐδαίμονα» ἐκάλεσε· τῷ γὰρ ὄντι ὁ θεώμενος ἐκεῖνα τὰ εἴδη εὐδαιμονῶν ἐστι καὶ μακάριος.

ια΄ Μετὰ μὲν Διὸς ἡμεῖς 250b
Ἐν τῷ Τιμαίῳ φησὶν ὁ Πλάτων ὅτι ποιήσας ὁ δημιουργὸς τὸν
30 κόσμον | ἐνέσπειρε ψυχὰς ἰσαρίθμους τοῖς ἄστροις, οὐχ 178

5–11 *Respubl.* 508 A–D ‖ 24 246 E ‖ 29 *Tim.* 41 D; 42 D

5 θ΄ A, errore videlicet ‖ 8 οὕτως] c: οὕτω καὶ Aa L l | ἐκείνη] Couvr.: ἐκεῖνος A recc: librorum lect. def. Bernard, quae contendit ἐκεῖνος transcendentem Solem esse, cui terrenus Sol (ἐνταῦθα ὁ ἥλιος) opponatur: sed hic tantum de terreno Sole et de primo principio videtur agi ‖ 13 ἑαυτὸ[ν] Ast ‖ 15 πάντων] πάντα dubit. Couvr. ‖ 16 [εἰς] del. Moreschini 18 ἐστί] post h. v. interpunximus ‖ 25 Καλῶς δὲ] recc: καὶ Aa

ὅτι, εἰ τύχοι, χιλίας ἐποίησε (δῆλον μὲν γάρ)· ἀλλ' ὅμως κατὰ τὰ εἴδη ἀκούσομεν. Ποιήσας οὖν ἡλιακάς, σεληνιακάς, διίας, ἔσπειρε τὰς μὲν εἰς γῆν, τὰς δὲ ἀλλαχοῦ. Λέγει οὖν νῦν ἑπόμενοι μετὰ μὲν Διὸς ἡμεῖς, ὡς τὸν οἰκεῖον θεὸν ἐπιγνοὺς ὁ Πλάτων. Τοῦτο γάρ ἐστιν εὐδαιμονία ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τὸ συμπεριπολῆσαι τοῖς 5 οἰκείοις θεοῖς· οὐδὲ γὰρ ὑπερβῆναι θεοὺς δυνατόν.

ιβ´ Καὶ ἐτελοῦντο 250b

«Τελετὴ» ἐκλήθη, καθὼς ἤδη εἴπομεν, παρὰ τὸ τελέαν τὴν ψυχὴν ἀποτελεῖν. Ὁρᾷς οὖν ὅτι τελέα ἦν ἡ ψυχή· ἐνταῦθα δὲ μεμέρισται καὶ οὐ δύναται ἐνεργῆσαι ὅλη καθ' ἑαυτήν. Εἶπε δὲ ἣν θέμις εἰπεῖν· οὐ γὰρ 10 ἁπλῶς ἡ θέα ἐστὶν ἡ μακαριωτάτη· ὁ γὰρ ὁρῶν ὡς ἄλλος ἄλλο ὁρᾷ, δεῖ δὲ καὶ ἕνωσιν γενέσθαι· ἡ ἐνίδρυσις οὖν εἴη ἂν ἡ μακαριωτάτη. Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ἄλλο ἐστὶ τελετή, ἄλλο μύησις, ἄλλο ἐποπτεία. Ἡ μὲν οὖν τελετὴ ἀναλογεῖ τῇ προπαρασκευῇ ⟨καὶ τοῖς⟩ καθαρμοῖς καὶ τοῖς ὁμοίοις· ἡ δὲ μύησις, ἥτις παρὰ τὸ «μύειν» ἐλέχθη τοὺς ὀφθαλμούς, θειοτέρα 15 ἐστί· τὸ γὰρ μύειν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦτό ἐστι, τὸ μηκέτι αἰσθήσει λαβεῖν ἐκεῖνα τὰ θεῖα μυστήρια, ἀλλὰ αὐτῇ ψυχῇ καθαρᾷ· τὸ δὲ τῆς ἐποπτείας τὸ ἐνιδρυθῆναι αὐτοῖς καὶ ἐπόπτην αὐτῶν γενέσθαι. Τὸ δὲ ὀργιάζομεν ὅτι τὸ τὰ ὄργια μετιέναι καὶ τὰ μυστήρια «ὀργιάζειν» λέγεται. 20

ιγ´ Ὁλόκληροι μὲν αὐτοὶ ὄντες 250c

Τῷ ὄντι ὡς ἐπόπτης ἐκεῖνα τὰ θεῖα μυστήρια φθέγγεται ὁ Πλάτων. Ὁλόκληροι ἀντὶ τοῦ τέλειοι. Ὅσα δὲ ἐν ὑστέρῳ εἶπεν, ὅτι ἡ τοῦ σώματος κοινωνία αἰτία γίνεται τῆς πτώσεως τῆς ψυχῆς. Διὰ δὲ τοῦ ἀτρεμῆ τὸ ἑδραῖον καὶ σταθερὸν τῶν νοητῶν ἐνδείκνυται. Τὸ δὲ 25 μυούμενοι καὶ ἐποπτεύοντες ὡς ἀπὸ τῶν τελετῶν τῶν ἐν Ἐλευσῖνι λέγει. Ἐν αὐγῇ καθαρᾷ καθαροὶ ὄντες, ὅτι ἡ ἐνταῦθα αὐγὴ οὐκ ἔστι καθαρά· συμμέμικται γὰρ τῷ ἀέρι. Καθαροὶ δὲ ὄντες εἶπεν ἐπειδὴ μὴ καθαρῷ καθαροῦ ἅπτεσθαι οὐκ ἔστι θεμιτόν. Ἀσήμαντοι δέ, μὴ περιφέροντες τοῦτο τὸ σημεῖον. 30

8 180,8–9 || 29 *Phaedo* 67 B || 30 *Crat.* 400 C

1 ἀλλ' ὅμως] ἀλλὰ μόνως dubit. Couvr. || 3 ἑπόμενοι] Ast: ἑπομένως A[a] recc || 6 οὐδὲ] recc: οὐ A[a] || 10 ἣν] Platonis Paris 1808[corr]: ἧ Platonis codd fere omnes || 14 ⟨καὶ τοῖς⟩ add. Couvr. dubit. || 26 μυούμενοι] μυούμενοί τε Plato || 29 μὴ] μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἅπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ᾖ Plato

Ὀστρέου τρόπον, ἐπειδὴ ὡς τὰ ὄστρεα ἐνδεδεμένα εἰσίν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα.

ιδ´ Ταῦτα μὲν οὖν μνήμῃ κεχαρίσθω 250c 179
Σύνοψιν ποιεῖται καὶ ὑπόμνησιν τῶν ἄνω εἰρημένων, λέγων ὅτι ταῦτα
5 μνήμῃ παραπεμπέσθωσαν· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐβράδυνεν ἐν αὐτοῖς ἐθίζων ἡμᾶς τοῖς τοιούτοις ἐμβραδύνειν. Ἡ γὰρ συνεχὴς μνήμη τῶν νοητῶν | ἔθος ἡμῖν ποιεῖ ἐν ἐκείνοις διατρίβειν· ὥσπερ εἰκότως 65v ἐνδιέτριψεν ἐν ἐκείνοις, ἅτε δὴ ἐνθουσιῶν περὶ αὐτά (τουτέστι τὰ νοητά) ἐνδεικνύμενος τίς ἐστιν ἡ ἔργῳ ἀνάμνησις. Ταῦτα μὲν οὖν
10 ἀναμνησθέντες περὶ τῶν νοητῶν πραγμάτων εἰρήκαμεν. Κεχαρίσθω δὲ εἶπεν ἐπειδὴ αἱ Χάριτές εἰσιν αἱ πάντα ἐράσμια ποιοῦσαι. Δύναται δὲ καί τις καὶ τὸ μακρότερα οὕτως ἐξηγήσασθαι, ὅτι τῇ μὲν λέξει καὶ ταῖς συλλαβαῖς ὀλίγα εἰσὶ τὰ λεχθέντα, δυνάμει δὲ μακρότατα. Οὕτω καὶ ἐν τῷ Συμποσίῳ ἐποίησε, λέγων τὸν τῆς Διοτίμας περὶ τοῦ
15 Ἔρωτος λόγον διὰ λέξεων ὀλίγων, τῇ δὲ δυνάμει μέγιστον λόγον εἶπε.

ιε´ Περὶ δὲ κάλλους ὡς εἴπομεν 250c
Βούλεται εἰπεῖν περὶ τοῦ ἐρωτικοῦ πῶς ἀνάγεται ἀπὸ τοῦ τῇδε κάλλους ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος· ὃ λέγει οὖν τοῦτό ἐστιν, ὅτι τὸ νοητὸν κάλλος ἐν τῇ νοητῇ οὐσίᾳ μετ᾽ ἐκείνων τῶν θεαμάτων ἐξέλαμψεν, ἀφ᾽ οὗ καὶ τοῦτο
20 τὸ αἰσθητὸν κάλλος ἐξέλαμψεν. Ὥσπερ γὰρ τὸ φῶς ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀρχόμενον εἰς πάντα τὸν αἰσθητὸν κόσμον ἐκλάμπει, οὕτως καὶ τὸ κάλλος ἀπὸ τῶν νοητῶν ἀρξάμενον διαβαίνει ἐπὶ τὸν αἰσθητὸν κόσμον. «Ἐναργεστάτην» δὲ τῶν αἰσθήσεων καλεῖ τὴν ὄψιν ὡς πρὸς τὰς ἄλλας αἰσθήσεις· τῶν γὰρ ἄλλων αἰσθήσεων αὕτη ἐστὶν ἡ ὀξυτάτη·
25 διὸ καὶ πυρὶ αὐτὴν παραβάλλουσιν οἱ τὰς αἰσθήσεις τοῖς στοιχείοις παραβάλλοντες. Ἔσται δέ σοι δῆλον ἐντεῦθεν· ὅταν γὰρ ἅμα ψόφῳ ὁρατὸν παραγένηται, τουτέστιν ἅμα βροντῇ ἀστραπή, πρότερον ὁρῶμεν τὴν ἀστραπήν, εἶθ᾽ οὕτως χρόνῳ ὕστερον ἀφικνεῖται ὁ ψόφος εἰς τὴν ἡμετέραν ἀκοήν. Διὰ τί δέ; δῆλον ὅτι ἐπειδὴ ἡ ὄψις ἀχρόνως ὁρᾷ, αἱ δὲ
30 ἄλλαι αἰσθήσεις χρόνου δέονται. Ἀναλογεῖ δὲ καὶ νῷ ἡ ὄψις· ὥσπερ γὰρ ἐν ἀμερεῖ τὰ πάντα ὁρᾷ ὁ νοῦς, οὕτω καὶ ἡ ὄψις· τὸ γὰρ διάστημα τὸ ἐντεῦθεν μέχρις οὐρανοῦ εὐθέως ὁρᾷ.

14 *Symp.* 202 E sqq.

15 ὀλίγων] Aª recc: ὀλίγον in libris legi falso affirmat Couvr. ‖ 16 ὡς] ὥσπερ Plato
18 ἐπὶ] recc: πρὸς Aª ‖ 19 ἐξέλαμψεν] Aª: ἐξέλαμπεν recc ‖ 24 ὀξυτάτη] Couvr. ex Platone: ὀξυτέρα Aª recc

ιϛ´ Δεῦρό τ᾽ ἐλθόντες κατειλήφαμεν αὐτό 250d
Ἀνάμνησιν γὰρ αὐτὸ ἐνταῦθα βούλεται ἐκείνου τοῦ κάλλους. Τὸ δὲ ᾗ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται, ᾗτινι αἰσθήσει καὶ ὄψει οὐχ ὁρᾶται ἡ
180 φρόνησις, | ἐπειδὴ ἀσωμάτων ἐστὶν ἡ φρόνησις καὶ ἐν ἀσωμάτῳ οὐσίᾳ τῆς ψυχῆς ὁρᾶται. Τί οὖν; οἱ φιλόσοφοι οὐ περὶ ἐκεῖνα μᾶλλον 5
ἐπτόηνται, λέγω δὴ φρόνησιν, δικαιοσύνην καὶ τὰ ὅμοια; ἀλλὰ λέγομεν ὅτι νῦν οὐ περὶ τῶν φιλοσόφων τῶν ἤδη ἀναχθέντων ἀπὸ τῶν εἰδῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ λέγει, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐρωτικοῦ τοῦ διὰ τοῦ κάλλους ἐπ᾽ ἐκεῖνα· ἔστι δὲ τὸ ἐρωτικὸν πλάτος πολύ.

ιζ´ Νῦν δὲ κάλλος μόνον 250d 10
Ἐπειδὴ ἀναλογεῖ τῷ φωτί (τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς συνδετικόν ἐστιν ὁρατικοῦ καὶ ὁρατοῦ· συζεύγνυται γὰρ ὅρασις ὁρατῷ· καὶ τούτων γίνεται τὸ φῶς δεσμός), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ κάλλος συνδετικόν ἐστι καὶ ἑνωτικὸν τῆς ψυχῆς πρὸς ἀναγωγὴν τῶν νοητῶν. Ἔσχεν οὖν τοιαύτην μοῖραν τὸ κάλλος, τὸ διεγείρειν ἡμᾶς καὶ κινεῖν τὴν 15
ψυχὴν ἐπὶ τὰ νοητά.

ιη´ Ὁ μὲν οὖν μὴ νεοτελὴς 250e
Τοῦ ἐπιστήμονός ἐστι καὶ τὰς πτώσεις καὶ τὰ ἐναντία τῶν πραγμάτων θεωρεῖν, ὡς καὶ ἰατροῦ τὰ ὑγιεινὰ καὶ νοσώδη. Βούλεται οὖν διὰ τῶν νῦν λεγομένων τὰς ἀποπτώσεις τοῦ ἔρωτος θεωρεῖν καὶ εἰπεῖν πῶς 20
ὑποφέρεται εἰς ἀκολασίαν (ὕστερον γὰρ λέγει καὶ τὰ κατορθώματα), ὅτι φησίν· «ἡ ψυχὴ ἡ μὴ νεοτελής, ἡ μὴ πολυθεάμων, ἡ συντυχίᾳ καὶ λήθῃ χρησαμένη, ὁρῶσα τὸ κάλλος οὐ σέβεται, ἀλλὰ δίκην τετράποδος ζῴου βαίνειν εἰς αὐτὸ ἐπιχειρεῖ». Τῷ δὲ βαίνειν ἐχρήσατο ὅπερ μᾶλλον τοῖς ἀλόγοις ζῴοις ἁρμόζει. 25
Διεφθαρμένος δὲ ὁ μὴ ἔχων τὴν μνήμην. Οὐκ ὀξέως ἐνθένδε [δέ], τουτέστιν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν καλῶν ἀναπέμπεται ἐπὶ τὸ νοητὸν καλόν. Καλῶς δὲ ἐπωνυμίαν εἶπεν, ἐπειδὴ βούλεται πρώτως τὰ ὀνόματα κεῖσθαι τοῖς νοητοῖς, καὶ τοὺς σοφοὺς κατανοήσαντας τοῖς εἴδεσιν οὕτω τὰ ἐνταῦθα ἐξ ἐκείνων ἐπονομάσαι. Ὁ δὲ φιλόσοφος 30
Ἀριστοτέλης τοῖς πράγμασι τοῖς αἰσθητοῖς πρώτως βούλεται κεῖσθαι τὰ
66r ὀνόματα. Θεώμενος οὖν, φησί, τὸ αἰσθητὸν κάλλος | οὐχ

30–31 Aristot. *Cat.* 2 a

4 ἀσωμάτων] ἀσώματον dubit. Couvr. || 5 Τί οὖν;] distinxit et interrogative interp. Lucarini[4] || 8 ἐκεῖνα] “intellege: ἀναχθέντος” Couvr.: ἐκεῖνα ⟨ἀναγομένου⟩ Lucarini[4] 27 [δὲ] Ast ex Platone || 30 ἐπονομάσαι] Couvr.: ἐπονομάσαντας A recc

ἀναμιμνήσκεται ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ κάλλους, ὥστε οὐ σέβεται προσορῶν· ὥσπερ γὰρ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν ὁ εὐσεβὴς καὶ σώφρων ἀνὴρ προσκυνεῖ, ὡς ὁμοιότητά τινα ἔχοντα πρὸς τὰ θεῖα, οὕτως καὶ ὁ ἐρωτικὸς τὸ ἐνταῦθα κάλλος ὁρῶν ὡς ὁμοιότητα ἔχον πρὸς τὸ θεῖον
5 κάλλος, σέβεται ὡς ἄγαλμα. Τὸ δὲ ἡδονῇ παραδοὺς τετράποδος νόμῳ οἷον ἄν τις ὡς αἰχμάλωτος ὑπὸ | τῆς ἡδονῆς 181 βληθεὶς καὶ συρόμενος ὑπ᾽ αὐτῆς, οὐ νόμῳ ἀνθρωπίνῳ κοινωνεῖν ἐπιχειρεῖ, ἀλλὰ τετράποδος δίκην βαίνειν ἐπιχειρεῖ καὶ παιδοσπορεῖν, τουτέστιν εἰς παῖδας σπείρειν καὶ ἀνόνητα ποιεῖν,
10 ὥσπερ καὶ ὁ εἰς πέτρας σπείρων, καὶ ὕβρει δὲ προσομιλῶν οὐ δέδοικε τὸν τῆς Ἀδραστείας νόμον, οὐδὲ αἰσχύνεται.

ιθ΄ Ὁ δὲ ἀρτιτελής 251a
Ταῦτα εἰπὼν περὶ τῆς ἀποπτώσεως, λοιπὸν περὶ τοῦ ἀναγομένου βούλεται εἰπεῖν, τοῦ ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ κάλλους ἀναγομένου ἐπ᾽ ἐκεῖνο
15 τὸ κάλλος· οὐ κάλλος δὲ μόνον εἶπεν, ἀλλὰ καὶ θεοειδὲς προσέθηκε, διὰ τοῦ θεοειδοῦς δεικνὺς τὴν ὁμοιότητα τῶν τῇδε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Θεοειδὲς γὰρ φαίνεται τοῦτο τὸ αἰσθητὸν κάλλος τῷ θεωμένῳ καὶ δι᾽ αὐτοῦ εἰς ἀνάμνησιν ἐρχομένῳ τοῦ νοητοῦ καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἀναγομένῳ. Εὖ δὲ μεμιμημένον, ὅτι ὅταν κατακρατήσῃ ὁ λόγος ὁ
20 φυσικός, τότε ἄριστα ἔχει τὸ ζῷον.

κ΄ Πρῶτον μὲν ἔφριξε 251a
Τὰ συμβαίνοντα ἡμῖν περὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν, ταῦτα λέγει περὶ ἐκείνης τῆς θέας. Δεῖ δὲ ταῦτα ζωτικῶς ἐκδέχεσθαι καὶ νοερῶς· ὥσπερ γὰρ ἐνταῦθα θάμβος ἡμᾶς καταλαμβάνει καὶ ἔκπληξις, οὕτω καὶ ἐπὶ
25 θέας θεῶν, οὐ τοιοῦτον δὲ οἷον ἐπὶ θέας πολεμίων ἐπελθόντων, ἀλλὰ κατὰ τὸ κρεῖττον τούτου τοῦ φόβου, διὰ τὸ ὑπερπλῆρες τῶν θεῶν. Δεῖ τοίνυν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ὑποκατακλίνεσθαι τοῖς θεοῖς τοῖς ὑπερέχουσι τὴν ἡμετέραν δύναμιν καὶ φρίττειν αὐτούς, οὐχ ὡς δεινοὺς καὶ φοβεροὺς καὶ ἀντιτύπους· ταῦτα γὰρ τῆς ὕλης καὶ τῶν γηγενῶν τὰ
30 δεί[γ]ματα. Τὴν διέγερσιν οὖν τὴν ἐπ᾽ ἐκεῖνα «φρίκην» ἐκάλεσε, τὴν διὰ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ νοητά. Τῶν τότε δὲ δειμάτων, τῶν θεαμάτων ἐκείνων, τῶν θείων φόβων, οὐ τῶν φόβων τῶν ὡς πρὸς πολεμίους· ὅπερ γὰρ ἐνταῦθά ἐστιν ἱδρώς, τοῦτο ἐκεῖ ὁ θεῖος φόβος. Ὡς θεόν, ὡς ἄγαλμα αὐτὸν θεοῦ· καὶ ἔθυσεν ἄν, εἰ μὴ ἐφοβεῖτο, ὡς

6 νόμῳ] ita et Plutarchus: νόμον Plato: νόμων Platonis D || 7 κοινωνεῖν] βαίνειν linea subscripta in A: συμπλέκεσθαι a[marg] || 25 θέας[1]] recc: θέα A[a] || 28 ὑπερέχουσι] recc: περέχουσι A[a] || 30 δεί[γ]ματα Fic (fort. iam l[corr]) Couvr.

ἀγάλματι τοῖς παιδικοῖς. Δῆλον δὲ ὅτι οὐκ αὐτῷ λέγει, ἀλλὰ τῷ κάλλει, οὗπέρ ἐστιν ἴνδαλμα καὶ ὁμοίωμα καὶ εἰκών, τουτέστι τῷ νοητῷ· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα οἱ τοῖς ἀγάλμασι θύοντες οὐκ αὐτῇ ὕλῃ θύουσι καὶ ταῖς εἰκόσιν, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς.

182 κα´ Ἰδόντα δ᾽ αὐτόν 251a 5

Βούλεται εἰπεῖν τὰ συμβαίνοντα περὶ τὴν θέαν καὶ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ νοητοῦ κάλλους ἰδόντα τὸ κάλλος καὶ ἐκ τούτου ἀναπεμπαζόμενον ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος· ἐκ γὰρ τῆς φρίκης μεταβολὴ λαμβάνει· διττὴ δὲ ἡ μεταβολή, ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ἐπὶ τὴν γένεσιν [μεταβολή], ἣν καὶ «ἀπόπτωσιν» εἶπε τῆς ψυχῆς, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς 10 γενέσεως ἐπὶ τὸ νοητόν, ἣν «θέαν» καλεῖ. Νῦν οὖν περὶ τῆς πτεροφυήσεως βούλεται εἰπεῖν πῶς ἄρχεται τὸ πτερὸν ἄρδεσθαι· πάντα δὲ ταῦτα μεταφορικῶς λέγει. Ἱδρώς, τουτέστι θεῖος ἱδρώς· ἐνταῦθα γὰρ οὖσα ἡ ψυχὴ τῷ ὄντι ἱδροῖ, ἕως οὗ καταδράξηται τοῦ νοητοῦ· τῆς οὖν γενέσεως σημεῖόν ἐστιν ὁ ἱδρώς· ἱδρὼς οὖν τοιοῦτος 15 λαμβάνει ὡς ἀποθέσθαι τὴν γενεσιουργὸν ἐνέργειαν. Ἡ δὲ θερμότης οἶδας ὅτι ζωτική ἐστι· καὶ γὰρ καὶ τὰ ἐνταῦθα πάντα διὰ τῆς θερμότητος σῴζεται· ἔσται οὖν ἡ θερμότης ἡ ἀναγωγὸς δύναμις τῆς ψυχῆς τῆς διὰ πυρὸς ζώσης τῶν νοητῶν. Τὸ δὲ ἀήθης εἶπεν ἐπειδὴ πρὸ τούτου οὐκ εἶχε τοιαύτην θερμότητα, ἐν ὅσῳ ἦν περὶ τὴν 20 γένεσιν ἀναστρεφομένη· μήπω γὰρ ἀναμνησθεῖσα τῶν νοητῶν, οὔπω εἶχε τοιαύτην θερμότητα ἐνεργόν. Ἐπειδὴ δὲ ἤρξατο ἀναμιμνῄσκεσθαι, θερμαίνεται καὶ ἀνάγεται· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἡ θερμότης ἀναφέρει τὸ ὑγρὸν ἐπὶ τὸ ἄνω.

κβ´ Δεξάμενος γὰρ τοῦ κάλλους 251b 25

Διὰ γὰρ τῶν ὀμμάτων ἡ ἀνάμνησις γίνεται. Τὴν δὲ 66v ἀπορροὴν ἀντὶ τοῦ εἴδωλα τοῦ κάλλους. Δεξάμενος ἐπειδὴ | μερικῶς τῶν τῇδε ἀντιλαμβάνεται. Ἐθερμάνθη δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπεκινήθη, καθὸ ἡ ἀναγωγὸς αὐτῆς δύναμις ἄρχεται ἄρδεσθαι, ὥσπερ καὶ ἀνθεῖν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἂν εἴποι τις ἐπὶ τῶν καλύκων τῶν 30 ῥόδων ὅτι μεμυκότα ἐστί, θερμανθέντα δὲ ἐξαπλοῦται· λέγει δὲ περὶ τῆς

1 ἀγάλματι] ἀγάλματι καὶ θεῷ Plato ‖ 7 ἰδόντα … ἀναπεμπαζόμενον] ἰδόντι … ἀναπεμπαζομένῳ dubit. Couvr. ‖ 8 μεταβολὴ] μεταβολή τε καὶ ἱδρὼς καὶ θερμότης ἀήθης λαμβάνει Plato ‖ 10 [μεταβολή] del. Moreschini ‖ 23 ἀναφέρει] l: ἀναφέρω A c L 31 θερμανθέντα] l: θερμανθέν (τ suprascripto) A L: θερμανθέν (sine suprascriptione) c: θερμανθέντος Plato

ἐξαπλώσεως καὶ ἀνόδου τῆς ψυχῆς. Θερμανθέντα δὲ ἐτάκη· τότε γὰρ ἦν συμμεμυκότα ὑπὸ σκληρότητος, νῦν δὲ ἐτάκη καὶ διελύθη καὶ εὔλυτα γέγονε πάντα τὰ γενεσιουργὰ πρὸς ἀναγωγήν. Δύναται δὲ τὸ ἐτάκη ὡς ἐπὶ τοῦ κηροῦ λαμβάνεσθαι, ἀντὶ τοῦ διελύθη 5 καὶ ἥπλωται· καὶ γὰρ ὁ κηρὸς τηκόμενος χέεται καὶ διαλύεται. Καὶ ἐνταῦθα δὲ σημεῖον ψυχῆς σπουδαίας ποιούμεθα, τὸ ἐξ ὀλίγων ἀφορμῶν καὶ μαθημάτων πολλὰ δύνασθαι τεκεῖν. Καὶ ἐνταῦθα οὖν ἐκ τῆς θέας καὶ τῆς προσβολῆς τοῦ κάλλους φησὶν ὅτι ἐθερμάνθη καὶ ἡπλώθη καὶ ἐπὶ τὰ ὅλα ἀνελθεῖν ἠδυνήθη τὰ περὶ τὴν ἔκφυσιν, ἃ πάλαι 10 ὑπὸ σκληρό|τητος συμμεμυκότα ἦσαν, τουτέστιν αἱ δυνάμεις τῆς 183 ψυχῆς, αἵτινες διὰ τὴν γένεσιν συμμεμυκυῖαι ἦσαν, ἤρξαντο εὐρύνεσθαι ὑπὸ θερμότητος καὶ τῆς ἀναγωγοῦ δυνάμεως.

κγ΄ Ἐπιρρυείσης δὲ τῆς τροφῆς 251b

Φυσικῶς ἔχει πᾶσα ψυχὴ ἀνθρωπίνη τὸ ἀνάγεσθαι· τοῦτο οὖν λέγει τὴν 15 δύναμιν αὐτῆς τὴν τότε ἐν βάθει κεκρυμμένην καὶ ἐνέργειαν. Ὤιδησε καὶ ηὔξησε καὶ εἰς ὄψιν ἤγαγεν ἡ ῥίζα καὶ [τ]ὁ τοῦ πτεροῦ καυλὸς καὶ ἡ ἀναγωγὸς δύναμις ἀνεκινήθη. Ὑπὸ πᾶν τὸ τῆς ψυχῆς, ἀντὶ τοῦ πᾶσα· οὐ γὰρ τὸ μὲν αὐτῆς ἀνάγεται, τὸ δὲ οὔ, ἀλλὰ πᾶσα. Πᾶσα γὰρ ἦν ἀντὶ τοῦ· εἶχε τὰς ἀναγωγοὺς δυνάμεις. Τὸ δὲ 20 ζεῖ οὖν· ὥσπερ ἐνταῦθα τὸ ζέον τὸ ὑπερβολῇ θερμὸν ἀκούομεν, οὕτω καὶ ἐπὶ ψυχῆς «ζέσιν» λέγομεν τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐφέσεως τῆς ἀναγωγοῦ· ζεῖ οὖν τοῦτο λέγει, τουτέστι, σφοδροτάτην ἔχει τὴν ἔφεσιν καὶ τὴν ὁρμὴν τὴν ἐπὶ τὰ ἄνω. Ἀνακηκίει τουτέστιν· ἀναπηδᾷ καὶ ἐνθουσιᾷ καὶ ἐκβακχεύεται· ὁ ποιητής·

25 πολὺς δ᾽ ἀνεκήκιεν ἱδρώς.

κδ΄ Καὶ ὅπερ τὸ τῶν ὀδοντοφυούντων 251c

Ὥσπερ, φησί, περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκφύσεως τῶν ὀδόντων γίνεται γαργαλισμός, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ψυχὴ ἀναμνησθεῖσα ἐφίεται τῶν ἄνω καὶ ἠρεμεῖν οὐκ ἀνέχεται καὶ ὀδυνᾶται ὡς ἔτι κατεχομένη 30 ἐνταῦθα, ἐφιεμένη δὲ ἐκείνων. Ὅρα δὲ πόσαις μεταφοραῖς ἐχρήσατο ὁ

1 sqq. cf. Plot. *En.* 6.7.22 || 23 cf. schol vet 99 C., qui tamen ambigit utrum haec ex Hermia an ex *Συναγωγή* fluxerint: ἀνακηκίει] ἀναπηδᾷ T || 25 Ψ 507; cf. et N 705

2 συμμεμυκότα] ὑπὸ σκληρότητος συμμεμυκότα Plato || 10 συμμεμυκότα] Couvr. ex Platone: μεμεμυκότα Aª c L: μεμυκότα l || 15–17 Ὤιδησε…ἀναγωγὸς] Ὤιδησε ὁ τοῦ πτεροῦ καυλὸς καὶ ηὔξησε καὶ εἰς ὄψιν ἤγαγεν ἡ ῥίζα καὶ ἡ ἀναγωγὸς Lucarini || 16 [τ]ὁ Ast || 17 καυλὸς] Ast: κάλλος A recc | πᾶν τὸ] recc: ταύτης Aª

Πλάτων· νῦν ἀπὸ τῆς ὀδοντοφυΐας, ἀνωτέρω ἀπὸ τῶν λεβήτων ὅτε ἔλεγε ζεῖ καὶ ἀπὸ τῶν τετραπόδων καὶ τῶν ἄλλων ὧν εἶπεν.

κε´ Ὅταν μὲν οὖν 251c
Περὶ τῆς ἀναγωγῆς τῆς ψυχῆς ἐστιν ὁ λόγος· καὶ ἐπειδὴ ἀναγομένη κατέχεται ἐνταῦθα πρὶν τέλεον ἀναχθῇ, βούλεται ὥσπερ σύμμιξιν 5 ἡδονῆς καὶ λύπης εἰπεῖν, καί φησιν ὅτι ὅταν μὲν ὁρᾷ πρὸς τὸ κάλλος τοῦ παιδός, τρέφεται καὶ ἄρδεται καὶ ἥδεται τῇ μνήμῃ τῶν ἐκεῖ· ἡ γὰρ ἀνάμνησις τῶν εἰδῶν καὶ τῶν νοητῶν ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν γίνεται· διὸ ὁρῶν τὸ κάλλος καὶ τὰ μέρη τὰ ἐπιόντα ἀπὸ τοῦ καλοῦ οἷον εἴδωλά τινα, τρέφεται καὶ γέγηθε καὶ ἀνάγεται ἐπὶ τὸ 10 184 νοητόν· ἀπόντος δὲ τοῦ καλοῦ μέμυκε καὶ οὐ|κέτι ἄρδεται τὸ πτερόν, ἀλλὰ αὐαίνεται. Τοῦτο δὲ εἶπε τὸ «αὐαίνεται» ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν δένδρων.

Σύμφωνα δέ ἐστι τὰ λεγόμενα τοῖς λεχθεῖσιν ἐν τῷ Συμποσίῳ 67ʳ περὶ τῆς γενέσεως τοῦ Ἔρωτος, | ἔνθα ἔλεγεν ἐκ Πενίας καὶ Πόρου 15 γεγεννῆσθαι τὸν Ἔρωτα· ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔστι τῶν εὐπόρων θεῶν τῶν ἀεὶ ἡνωμένων τοῖς πρώτοις αἰτίοις, οὔτε μὴν τῆς ὕλης καὶ τῆς ἐνδείας ἀλλὰ τῶν μέσων, τὴν μεσότητα βουλόμενος αὐτοῦ ἐκφῆναι, ἐκ Πενίας καὶ Πόρου αὐτὸν εἶπε· καὶ ἐνταῦθα οὖν μικτήν τινα αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν παραδίδωσι τὴν ἐξ ἡδονῆς καὶ λύπης. 20

Μέρη δὲ ἐπιόντα εἶπεν ἀντὶ τοῦ εἴδωλα, διὰ τὸ μεριστὸν τῶν ἐνταῦθα πραγμάτων καὶ ἔνυλον· ἐνταῦθα δὲ τὸ κάλλος μεριστόν ἐστι, καὶ οὐχ ὅλου τοῦ εἴδους ἐνταῦθα λαμβάνομεν, ἀλλὰ ὧν δύναται ἡ φύσις μετασχεῖν· ἐκεῖ δὲ τὸ κάλλος ἡνωμένον ἐστὶ καὶ ἀδιάφθορον. Ἵμερος δὲ καλεῖται, ὅτι ἐν τῷ Κρατύλῳ φησὶν ὡς ἵμερος ἐρρέθη παρὰ 25 τὸ «ἱέμενος ῥεῖν»· ἐκεῖ γάρ φησι τὴν τῶν ὀνομάτων ὀρθότητα κεῖσθαι ἐπὰν συμφωνῇ τῷ πράγματι· ἐνταῦθα δὲ ἵμερος εἴρηται παρὰ τὴν ἀπορροὴν τὴν ἀπὸ τοῦ κάλλους, ἀπὸ τοῦ εἰσρεῖν, ὅταν τὰ μέρη τοῦ κάλλους τὰ ἐπιόντα εἰσδεξάμενος διὰ τῶν ὀμμάτων ἄρδηται καὶ θερμαίνηται καὶ αὔξηται καὶ τρέφηται ἡ ψυχή. 30

14–20 *Symp.* 203 B; cf. Plot. *En.* 3.5.7 sqq. ‖ 25 *Crat.* 419 E – 420 A: 383 A

2 τῶν¹] c: om. A L l | ὧν] ita A L l (cf. 219,2: om. c, qui error in editiones Asti et Couvr. irrepsit) ‖ 6–7 τὸ κάλλος τοῦ παιδός] τὸ τοῦ παιδὸς κάλλος Plato ‖ 9 ἐπιόντα] Couvr. ex Platone: παρόντα A: παριόντα A^corr recc ‖ 16 γεγεννῆσθαι] A^corr c l: γεγενῆσθαι A L 17 οὔτε] οὐδὲ dubit. Couvr. ‖ 18 τὴν] recc: καὶ A^a | ἐκ] recc: om. A^a ‖ 22 δὲ] c: γὰρ A^a L l ‖ 23 λαμβάνομεν] λαμβανόμεθα dubit. Couvr. ‖ 24 μετασχεῖν] recc: μεταλαβεῖν A^a ἐκεῖ δὲ] recc: ἐκεῖ γὰρ A^a ‖ 25 ἐρρέθη] recc: ἐρέθη A^a ‖ 28 εἰσρεῖν] a: εἰρεῖν A recc 29 ἐπιόντα] Ast: ἀπιόντα A^a recc ‖ 30 ἄρδηται] ἄρδηταί τε Plato

Ὅρα δὲ καὶ πόσαις μεταφοραῖς κέχρηται· καὶ νῦν γὰρ τῇ ἀπὸ τῆς ἀρδείας τῶν φυτῶν κέχρηται. Θέρμην δὲ λέγει τὴν ζωτικήν, ὡς καὶ τὰ λόγιά φασι·

θέρμη ψυχοῦσα τὰ πάντα.

5 Τὸ δὲ λωφᾷ τε καὶ γέγηθεν ὁρῶσα τὸ κάλλος παρόν (εἰ μὴ ὡς πρὸς τὸ φαινόμενον κάλλος ἐξηγήσαιτό τις) εἴποι ἂν ὅτι, ὅταν τὸ ἀπὸ τοῦ νοητοῦ κάλλους διαδύνῃ εἰς τὴν ψυχήν, ἀπὸ τοῦ «εἰσρεῖν» κληθείη ἂν ἵμερος, καὶ ἐν ὅσῳ ἐσμὲν πρὸς τοῖς νοητοῖς καὶ τῇ θεωρίᾳ ἐκείνῃ, χαίρομεν καὶ γέγηθεν ἡ ψυχή.

10 κϛʹ Ὅταν δὲ χωρὶς γένηται 251d
Μεταφορικῶς πάντα λέγει καὶ ὡς ἀπὸ τῆς ἀρδείας τὸν αὐχμὸν λαμβάνει, ὅταν μὴ ἄρδηται τὸ φυτὸν ὅτι αὐαίνεται. Ὅταν οὖν ἡ ψυχὴ μηκέτι ἄρδηται τούτῳ τῷ κάλλει, ἀλλὰ γένηται ἐν τῇ γενέσει καὶ ἀποστῇ τῶν νοητῶν, ἐμποδίζεται.

15 κζʹ Ἧι τὸ πτερὸν ὁρμᾷ 251d 185
Καθὸ ἄρξεται φύειν τὸ πτερόν. Αὐαίνεται τουτέστιν· ἡ ἀναγωγὸς αὐτῆς δύναμις ἐμποδίζεται καὶ κατέχεται τῇ γενέσει. Τὰ τῶν διεξόδων στόματα· τῷ ὄντι γὰρ πολλαῖς μεταφοραῖς κέχρηται· καὶ τοῦτο γὰρ τὸ ῥητὸν ὥσπερ πηγῇ ἀπεικάζων εἶπεν.

20 κηʹ Ἡ δ' ἐντὸς μετὰ τοῦ ἱμέρου 251d
Πάλιν ἐνταῦθα τὰ σφύζοντα εἶπεν ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν φλεγμαινόντων· ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων ἐπείγεται ἐξελθεῖν ἔξω τὸ ὑγρόν, κατέχεται δὲ τῇ παχύτητι τοῦ περιέχοντος σώματος, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ψυχὴ ἐνταῦθα ἐπιθυμεῖ μὲν τῶν ἐκεῖ καὶ ἔχει ἔρωτα,
25 κατεχομένη δὲ ὑπὸ τῆς γενέσεως ἔτι εἰκότως ὀδυνᾶται, ὅθεν γλυκύπικρόν τινες εἰρήκασι τὸν ἔρωτα, ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα συμβαινόντων ἡμῖν τεκμαιρόμενοι. Τὸ δὲ ἐγχρίει ἀντὶ τοῦ· κεντεῖ καὶ ἐμπίπτει· ὡς ἐπὶ τῶν φαλαγγίων καὶ τῶν μυώπων καὶ τῶν μελισσῶν οὕτως εἶπε τὸ ἐγχρίει· πάντα γὰρ μεταφορικῶς λέγει.

4 *Orac. Chald.* fr. 53, 2 des P. || 26 cf. Sappho, fr. 130.2 V. et apparatum similium

3 φασι] A[a] c: φάναι L: φησι l || 5 λωφᾷ τε] λωφᾷ τε τῆς ὀδύνης Plato || 8 ἂν] recc: ὁ A[a] | καὶ ἐν] καὶ evanidum in A || 11 λέγει] evanidum in A || 13 κάλλει] recc: καλῷ A[a]
16 τουτέστιν] c l: τε A[a]: τοῦ τε L

κθ΄ Τῇ καθ᾽ αὑτὴν διεξόδῳ ὥστε πᾶσα κεντουμένη κύκλῳ 251d

Τὴν πᾶσαν κίνησιν αὐτῆς βούλεται ἐμφῆναι. Ἐπειδὴ γὰρ πᾶσα ἦν πτερωτή, πᾶσα οὖν κεντουμένη καὶ βουλομένη μηδὲ μέρος τι αὐτῆς ἐνταῦθα εἶναι, εἰκότως οἰστρᾷ, ἀντὶ τοῦ· ἀδημονεῖ ἐκείνων 5 ἐφιεμένη καὶ μνημονεύουσα. Οἰστρᾷ· ὅπερ ἀνωτέρω εἶπεν ἀνακηκίει καὶ ἐνθουσιᾷ, νῦν οἰστρᾷ εἶπεν. Ὀδυνᾶται· ταῦτα σημεῖά ἐστι τῆς λύπης· εἶπον γὰρ ἤδη ὅτι τὴν μίξιν βούλεται παραστῆσαι· διὸ μεμνημένη διὰ τοῦ κάλλους τῶν νοητῶν, γέγηθεν· ἐπειδὰν δὲ χωρὶς αὐτοῦ γένηται, ὀδυνᾶται καὶ ἀδημονεῖ. 10

λ΄ Ἐκ δὲ ἀμφοτέρων 251d

Ἔκ τε τῆς μνήμης τοῦ καλοῦ καὶ ἐκ τῆς ἀποτεύξεως ἐκείνου, ἐπειδὴ οὐδέπω κατεδράξατο αὐτοῦ, οὐδὲ πάρεστιν αὐτῇ ἐκεῖνο τὸ ἐφετόν, ἀδημονεῖ καὶ λυπεῖται, ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ πάντων· οἷον ἐάν τις ἐρᾷ διδασκάλου φιλοσόφου ἐν ὅσῳ ἔχει αὐτὸν παρόντα αὐτῷ καὶ 15 186 ἀποπληροῦντα αὐτοῦ | τὴν ἐπιθυμίαν, χαίρει· ἐπὰν δὲ ἀπῇ, λυπεῖται. Τὸ ἀδημονεῖ οὖν μέσον λύπης ἐστὶ καὶ ἡδονῆς, οἷον τῇ μὲν μνήμῃ χαίρει, τῷ δὲ μὴ παρεῖναι τὸ μνημονευτὸν λυπεῖται. Τὸ δὲ λυττᾷ· πάλιν μεταφορικαῖς λέξεσι χρῆται καὶ ὑπερβολαῖς, λυττᾷ, οἰστρᾷ, μαίνεται λέγων καὶ ὅσα τοιαῦτα. 20

λα΄ Οὔτε νυκτὸς δύναται 251e

Ταῦτα μὲν καὶ ὡς ἐπὶ τῶν ἐραστῶν δύνασαι ἐκλαμβάνειν, καθάπερ καὶ 67v ἐν τῷ Συμποσίῳ εἴρηται· | ἄμεινον δὲ οὕτως, ὅτι ὁ κατασχεθεὶς ἐκείνῃ τῇ θέᾳ τοῦ καλοῦ καὶ ἐκείνων ὀρεγόμενος, καὶ παίδων καὶ χρημάτων καὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων καταφρονῶν, ἔχεται ἐκείνου τοῦ 25 κάλλους ἐπάγρυπνος ὢν καὶ ἀκοίμητος· οὐ γὰρ καθεύδουσιν ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ παρέχουσιν οἱ θεοί, ἀλλὰ δεῖ διεγηγερμένους εἶναι.

λβ΄ Θεῖ δὲ ποθοῦσα 251e

Τρέχει δὲ ὅπου ἂν οἴηται εἶναι τὸν ἐρώμενον κατὰ τὸ φαινόμενον, σπουδάζει δὲ ἀναχθῆναι. Τὸ δὲ ἰδοῦσα καὶ ἐποχετευσαμένη 30

3–4 cf. 251 B ‖ 6 (ἀνωτέρω) 251 C ‖ 23 *Symp.* 217 D dubit. protulit Bernard: potuit Hermias etiam παρακλαυσίθυρα (*Symp.* 183 A) in mente habere

1 Τῇ καθ᾽αὑτὴν διεξόδῳ ὥστε] τῇ διεξόδῳ ἐγχρίει ἑκάστη τῇ καθ᾽αὑτὴν Plato 3 πᾶσα] πᾶσα γὰρ ἦν τὸ πάλαι πτερωτὴ Plato ‖ 15 παρόντα] Lucarini[1]: πράττοντα A recc ‖ 27 διεγηγερμένους] A[a]: διεγηγερμένον recc ‖ 29 κατὰ τὸ φαινόμενον] recc: καλὸν ἐμφαινόμενον A[a] ‖ 30 δὲ ἰδοῦσα] ἰδοῦσα δὲ Couvr. dubit. ex Platone

ἀντὶ τοῦ· ἐπελθόντος δὲ τοῦ ἐποχετεύοντος ἄρδεται ὡς ἐπὶ τῶν φυτῶν, ὅταν κατίδῃ τὸ ἐφετόν· ἐν ὅσῳ γὰρ ἄπεστι τὸ καλὸν ποθούμενοι καὶ περιτρέχοντες ζητοῦμεν αὐτό· παρὸν δὲ περιπλεκόμεθα καὶ λαμβάνομεν.

λγ΄ Ἔλυσε μὲν τὰ τότε συμπεφραγμένα 251e
Ὅρα πόσαις μεταφοραῖς ἐχρήσατο· ὡς ἀπὸ δεσμοῦ τὸ ἔλυσε εἶπε, τουτέστιν ἀπὸ τῆς γενέσεως ἐλεύθερος καὶ εὔλυτος ἐγένετο, ἤγουν πρὸς τὸ φαινόμενον τῆς λύπης ἐπαύσατο. Ἀναπνοὴν δέ, ὡς ἀπὸ τῶν πνιγμονῶν εἶπε καὶ δεομένων· ἀναπνεύσασα οὖν καὶ τὸ ἐφετὸν εὑροῦσα κέντρων καὶ ὠδίνων ἔληξεν. Ἡδονὴν δὲ γλυκυτάτην τὴν εὐφροσύνην λέγει καὶ θέαν τοῦ νοητοῦ, ὡς πρὸς τὸ νοούμενον, τὸ δὲ φαινόμενον τὴν τοῦ παιδός.

λδ΄ Ὅθεν δὴ ἑκοῦσα εἶναι οὐκ ἀπολείπεται 252a
Τουτέστιν ἐν ὅσῳ μὴ κατέχεται τῇ γενέσει, ἐκεῖ ἐστιν ὅλη· ἐπειδὴ ἐνταῦθα συνεζευγμένον ἔχουσα τὸ σῶμα ἀνάγκην ἔχει ἐπιστρέφεσθαι πρὸς αὐτὸ καὶ τρέφειν καὶ ἐπιμελείας ἀξιοῦν, σιτία γοῦν προσφέρουσα καὶ ποτὰ ἀφίσταται ἐκείνου ἀνάγκῃ καὶ οὐχ ἑκοῦσα. Δύνασαι δὲ λαβεῖν καὶ ὡς ἐπὶ πολιτικοῦ φιλοσόφου, ὅτι τῆς μὲν θέας ἐκείνων ἔχεται τῶν νοητῶν, διὰ δὲ τὴν ἀνάγκην τῆς πόλεως στρέφεται ἐπὶ τὰ τῇδε καὶ τὸ διοικεῖν τὰ ἀνθρώπινα πράγματα.

λε΄ Οὐδέ τινα τοῦ καλοῦ 252a
Τοῦ καλοῦ ἐκείνου οὗ λέγει καὶ τῆς θέας οὐδένα προτιμᾷ, ἀλλὰ πάσης σχέσεως ἀπόλυτος καὶ εὔλυτος γίνεται, καὶ οὐκέτι κατέχεται μερικοῖς δεσμοῖς καὶ σχέσει τινί, ἀλλὰ καὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν ἐκτὸς ἀμελεῖ, καὶ οὐδὲν τιμιώτερον τοῦ καλοῦ αὐτῷ φαίνεται.

λϛ΄ Νομίμων δὲ καὶ εὐσχημόνων 252a
Τουτέστι τῶν ἐνταῦθα νομίμων τῆς πόλεως, ἢ τοῦ τοιῶσδε ἀναβαλέσθαι τὸν τρίβωνα καὶ πάντων τῶν τοιούτων καὶ πάσης τῆς ἐκτὸς φαινομένης εὐσχημοσύνης καταφρονεῖ. Τὸ δὲ ὅπου ἂν ἐᾷ τις

1 ἐποχετεύοντος] recc: εποχετευσαμενος A[a] | ἄρδεται] evanidum in A 2–3 ποθούμενοι καὶ περιτρέχοντες ζητοῦμεν] Lucarini: ποθούμενον καὶ περιτρεχόμενον ζητοῦμεν A recc: ποθοῦμεν καὶ περιτρέχομεν ζητοῦντες dubit. Couvr. ‖ 5 ἔλυσε] Couvr.: ἐλύθη A recc ‖ 7 λύπης] A c L: λύττης A[corr] l ‖ 8 καὶ δεομένων] om. l: καὶ ἀσθμάτων dubit. Couvr.: verbum respirandi excidisse opinatur Ast ‖ 9 κέντρων] κέντρων τε Plato 24 αὐτῷ] Ast: non bene dispicitur A (fort. fuit αὐτόν) : αὐτοῦ c L: αὐτῇ l ‖ 26 ἢ] ὡς dubit. Couvr.

διὰ τὸ τὸ καλὸν μόνον ἐπιδιώκειν, παρ' οὐδὲν τὰ ἄλλα πάντα τιθέμενον. Ἰατρόν, φησίν, εὗρε τοιαύτης ὀδύνης, δι' αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τὸ νοητὸν θέαν ποιούμενος.

λζ' Τοῦτο δὲ τὸ πάθος ὦ παῖ καλέ 252b
Τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα ἐτυμολογῆσαι βούλεται· τουτέστι τοῦτο τὸ πάθος 5 τὸ ἐγγινόμενον ἀπὸ τοῦ καλοῦ ἐν ἡμῖν (τὴν ἔφεσιν δὲ λέγει τοῦ καλοῦ) οἱ μὲν ἄνθρωποι Ἔρωτα καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ «εἴσω ῥεῖν», οἱ δὲ θεοὶ Πτέρωτα διὰ τὸ «πτεροῦν» τὴν ψυχήν. Διάφορα δέ ἐστι τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν, ἐπειδὴ καὶ αἱ οὐσίαι αὐτῶν ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διάφοροί εἰσι. Τοῦτο δὲ καὶ Ὅμηρος ἐποίησεν εἰπών· 10

χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν,

καὶ πάλιν·

ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοί.

188 Γράφουσι δὲ καὶ τὸν Ἔρωτα παῖδα ἐπτερωμένον· παῖδα μὲν διὰ τὸ ἀκμαῖον καὶ ἄνηβον καὶ μὴ ἀπεσκληκός, πτερωτὸν δὲ διὰ τὸ ἀνάγειν 15 τὴν ψυχὴν ἐπὶ τὸ νοητόν. Διὰ δὲ νεότητα γελάσειας, ἐπειδὴ ἄμετρον δοκεῖ εἶναι. Ὁμηριδῶν δὲ ἐκ τῶν ἀποθέτων· Ὁμηρίδας λέγει τοὺς τὰ Ὁμήρου ᾄδοντας. Ἀποθέτων δὲ εἶπεν ἢ διὰ τὸ μὴ φέρεσθαι ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ βουλόμενος ἐνδείξασθαι τὸ ἀποκεκρυμμένον καὶ θεῖον τοῦ λόγου καὶ ἀπόρρητον. Τὸ 20 δὲ πάνυ ὑβριστικὸν ἡρμήνευσε διὰ τοῦ εἰπεῖν οὐ σφόδρα τι ἔμμετρον· ἄμετρον γάρ ἐστι τὸ ἔπος. Τί οὖν; λέγομεν ὅτι ἐνδείκνυται διὰ τούτου ὅτι παντὸς μέτρου ὑπερέχουσιν οἱ θεοί. Τὸ δὲ οὐ σφόδρα τι εἶπεν ἐπειδὴ παρ' ἡμῖν μὲν ἴσως δοκεῖ ἄμετρον, ἔμμετρον δέ ἐστιν· ἄλλο γὰρ μέτρον θεῖόν ἐστι, καὶ ἄλλῳ μέτρῳ χρῶνται οἱ θεοί, ὡς καὶ 25 ὀνόμασιν.

68r λη' Τούτοις δή 252c
Τουτέστι τοῖς ἀποθέτοις Ὁμήρου ἔξεστι πείθεσθαι, εἰ βούλοιτό τις· τοῦτο δὲ εἶπεν ἐπειδὴ δοκεῖ αὐτὸς αὐτὰ πλάσαι· μᾶλλον δὲ διὰ τοῦτο εἶπεν, ὃ καὶ ἀνωτέρω εἶπεν, ὅτι ἕπεται ὁ ἀεὶ ἐθέλων καὶ 30 δυνάμενος· φθόνος γὰρ ἔξω θείου χοροῦ ἵσταται.

7 *Crat.* 420 A–B ‖ 11 Ξ 291 ‖ 13 Α 403 ‖ 30 (ἀνωτέρω) 247 A

10 Ὅμηρος] Ὅμηρος ⟨δῆλον⟩ Lucarini[4] ‖ 16 γελάσειας] ⟨ἂν⟩ γελάσειας dubit. Couvr.: γελάσῃ Plato: γελάσεις Stobaeus ‖ 25–26 καὶ ὀνόμασιν] ὀνόμασιν A[a. c.]

Ἔξεστιν οὖν τοῖς βουλομένοις πείθεσθαι τοῖς λεχθεῖσι. Διὰ πτερόφυτον δὲ ἀνάγκην εἶπεν, ἐπειδὴ τὸ προελθὸν δεῖ ὑποστρέψαι εἰς τὰς οἰκείας ἀρχάς· αὕτη γὰρ σωτηρία τοῦ προελθόντος ἐστίν.

5 λθ΄ Τῶν μὲν οὖν Διὸς ὀπαδῶν 252c
Τὸ τέλος τῆς ἐρωτικῆς πραγματείας διὰ τούτων παραδίδωσιν. Ἔφησε γὰρ ἐν τῷ Τιμαίῳ ὅτι κατ᾽ οἰκειότητα τὰς ψυχὰς εἰς θεοὺς διένειμεν ὁ δημιουργός, λέγων ὅτι τὰς μὲν ἔσπειρεν εἰς γῆν, τὰς δὲ εἰς ἥλιον· εἶπε δὲ ἐνταῦθα καὶ περὶ τῶν ἐννέα βίων, εἶπε καὶ περὶ τῶν
10 δώδεκα θεῶν, συμβολικῶς τὸ πᾶν πλῆθος περιλαμβάνων· βούλεται λοιπὸν μετὰ ταῦτα τὸ τέλος τῆς ἐρωτικῆς εἰπεῖν ὅτι διαφόρως κατέχονται ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος αἱ ψυχαὶ καὶ πρὸς τὴν ἰδιότητα τοῦ οἰκείου θεοῦ ζητοῦσι τὸν ἐρώμενον· οἷον ὁ κατασχεθεὶς Ἀπόλλωνι μαντικὸν τὸν ἐρώμενον εἶναι, ὁ τῷ Διὶ ἡγεμονικόν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν
15 ὁμοιότητα τοῦ θεοῦ. Ὃ λέγει οὖν τοῦτό ἐστιν, ὅτι κατὰ τὴν ἰδιότητα τοῦ οἰκείου θεοῦ καὶ τὸν ἐρώμενον καὶ | τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τὰ ἤθη καὶ 189 πάντα ἐκλέγονται, καὶ τέλος αὐτοῖς τὸ τὸν οἰκεῖον ἐπιγνῶναι θεὸν καὶ κατὰ τὴν οἰκειότητα αὐτοῦ τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι. Ὃ λέγει οὖν τοῦτό ἐστιν· ἡ δίιος ψυχὴ τὸν ἐρώμενον ζητεῖ δίιον εἶναι, καὶ
20 ἐμβριθέστερον καὶ κατεσταλμένον καὶ οὐ σφόδρα κεκινημένον φέρει τὸν ἔρωτα· πάντα γὰρ τὰ δίια σταθερά, μόνιμα, ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντα. Ὅθεν καὶ τὰ ἤθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τοῦ ἐρωμένου τοιαῦτα ζητεῖ· ἐξομοιοῦν γὰρ αὐτὸν αὑτῷ βούλεται. Ἄχθος δὲ τὴν κατοκωχὴν καὶ τὴν ἐμφόρησιν τοῦ ἔρωτος λέγει.

25 μ΄ Ὅσοι δὲ Ἄρεός τε 252c
Δύο ἀρχάς, ὥσπερ ἀνωτέρω, λαβὼν καὶ τὴν τοῦ Διὸς νῦν ἀπεικάζων τῇ τῆς Ἑστίας τῆς πάντα ἑδραζούσης, τὴν τοῦ Ἄρεος ἀντιτίθησιν αὐτῇ εἰς μονάδα αὐτὸν ἀνάγων τὴν διαιρετικήν· ὁ γὰρ δεσπότης Ἄρης τῆς διαιρέσεως φίλος ἐστί· πάντα γὰρ τὰ τοῦ Ἄρεος διεγερτικὰ καὶ
30 κεκινημένα καὶ ὀξύρροπα· διὸ τὴν κινητικὴν οὐσίαν εἰς αὐτὸν ἀνάγει. Εἰδέναι δὲ δεῖ τοῦτο καθόλου, ὅτι τὰ διδόμενα παρὰ τῶν θεῶν ἕκαστος

7 *Tim.* 42 D ‖ 26 (ἀνωτέρω) cf. 246 E – 247 A

2 πτερόφυτον] Platonis B D P: πτεροφύτορ᾽ Paris 1813 Stobaeus: πτερόφοιτον T W | δὲ ἀνάγκην] δὲ ἀνάγκην δὲ A[a] a. c. : primum δὲ del. corr. ‖ 3 προελθόντος] προελθεῖν A[a] a. c 4 ἐστίν] recc: ἐστὶ A[a] ‖ 9 ἥλιον] recc: ἥλιοον A[a] ‖ 12 ἰδιότητα] οἰκειότητα A[a] a. c. 19 δίιος] A[a]: διὸς recc ‖ 23 ἐξομοιοῦν] c l: ἐξομοιουσθαι A[a]: ἐξ ὁμοίου L | αὑτῷ] nos: αὐτῷ A recc | κατοκωχὴν] A: κατακωχὴν a recc

κατὰ τὴν ἰδίαν οἰκειότητα μεταλαμβάνει· οἷον ἡ δέσποινα Ἀφροδίτη φιλίαν καὶ ἕνωσιν χαρίζεται, ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη ἡ ἔλλαμψις ἡ διδομένη παρὰ τῆς θεοῦ συναναμίγνυται καὶ τῇ ὕλῃ, πολλάκις τὸ μεταλαμβάνον τρέπει τὴν τοιάνδε δόσιν, καὶ γίνεται ἡ φιλία μοιχεία παρὰ τοῦ κακῶς μεταλαμβάνοντος· ἄλλως γὰρ μεταδίδοται παρὰ τῶν θεῶν καὶ ἄλλως 5 μετέχεται παρὰ τῶν μετεχόντων. Οὕτως καὶ τῆς ἡλιακῆς θέρμης μιᾶς οὔσης, διαφόρων ὑλῶν παρακειμένων, τὸ μὲν τήκεται ὡς ὁ κηρός, τὸ δὲ ξηραίνεται ὡς ὁ πηλός· ἕκαστον γὰρ κατὰ τὴν οἰκείαν οὐσίαν μεταλαμβάνει τοῦ διδομένου, καίπερ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς μονοειδοῦς ὄντος· διὸ καὶ τῆς φιλίας, οἷον τῆς Ἀφροδίτης, ἄλλως Ἰδομενεὺς 10 μετέλαβεν, ἄλλως Πάρις καὶ Φαῖδρος, ἄλλως ἤρα Σωκράτης καὶ ἄλλως Λυσίας· ὅθεν, φησίν, οἱ κάτοχοι τοῦ Διὸς σταθεροί εἰσιν οἱ δὲ τοῦ Ἄρεος φονικοὶ καὶ ζηλότυποί εἰσι. Καὶ αὕτη μὲν ὥσπερ ἡ φαινομένη ἐξήγησις ἡ ἀπόπτωσις τοῦ ἐρωτικοῦ· θεωρητικώτερον δὲ εἴποι τις ἂν τὸν φονικὸν τοῦτον λέγειν τὸν φιλόσοφον, τῷ ἀπορρῆξαι τῆς ὕλης διὰ τὸ 15 ὀξύρροπον, καὶ ἀποσκευάσασθαι τῆς ὕλης, καὶ μηκέτι φυσικῶς, ἀλλὰ νοερῶς ἐνεργεῖν, καὶ εἰ οἷόν τε καὶ πρὸ καιροῦ τὴν ἀναγωγὴν ποιήσασθαι αὐτοῖς· «φόνος» γὰρ ἂν λεχθείη ἐπὶ τῶν θεῶν ἡ ἀπόστασις ἡ 68v ἀπὸ τῶν δευτέρων, | ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα ὁ φόνος στέρησιν ταύτης τῆς ζωῆς σημαίνει. Τὸ δὲ καί τι οἰηθῶσιν ἀδικεῖσθαι· τὸ μὲν 20 190 φαινόμενον τῆς ἐξηγήσεως καὶ ἡ | ἀπόπτωσις τοῦ ἔρωτος δήλη ὅτι ἕτοιμοί εἰσι καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὰ παιδικά, ἐὰν ἀδικῶνται ὑπὸ τῶν παιδικῶν, ἀποσφάττειν· ἡ δὲ θεωρία τὸ οἰηθῶσιν ἀδικεῖσθαι τοῦτο λέγει, τὸ ἔτι κατέχεσθαι τὴν ψυχὴν ἐν τῇ ὕλῃ· ἐκ δὲ τοῦ «καθιερεῦσαι» δῆλον ὅτι θεωρητικώτερόν τις αὐτὰ ὀφείλει ἐξηγήσασθαι· 25 τὸ γὰρ «καθιερεῦσαι» ἐπὶ θείας τινὸς ἁγιστείας λέγεται.

μα´ Καὶ οὕτω καθ' ἕκαστον θεόν 252d
Δύο, ὥσπερ ⟨ἀνωτέρω⟩, εἰπὼν ἀρχάς, τὴν τοῦ Διὸς καὶ τὴν τοῦ Ἄρεος, τὴν μὲν σταθεράν, τὴν δὲ κινητικήν, καθ' ὁμοιότητα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων θεῶν λαμβάνει. Αὕτη γάρ ἐστιν εὐδαιμονία ψυχῆς, τὸ δύνασθαι 30 μιμεῖσθαι τὸν οἰκεῖον θεόν, ὅση δύναμις ἑκάστῳ, ἕως ἂν ζῇ τὸν ἐνταῦθα βίον μὴ διεφθαρμένος. Τὸ δὲ ἀδιάφθορος εἶπεν, ἵνα μὴ

28 197,26

5 καὶ] del. Couvr., sed cf. 73,16; 215,26 ; 257,5 ; 269,14 ‖ 7 ὁ κηρός] ὁ om. Aa. c. 9 μεταλαμβάνει] μεταλαμβάνον Aa. c. ‖ 11 ἤρα] c l: καὶ Aa: ἄλλως Πάρις … ἤρα om. L 21 δήλη] δηλοῖ dubit. Couvr.: ἐξηγήσεως ἡ ἀπόπτωσις τοῦ ἔρωτος δήλη καὶ ὅτι Lucarini 25 καθιερεῦσαι] Couvr.: καθιερεύειν Aa Plato: ἱερεῦσαι recc ‖ 26 ἁγιστείας] c l: ἁγνίας Aa: ἅγιος L ‖ 28 ⟨ἀνωτέρω⟩ add. Couvr.

ἀπόπτωσιν ἔχῃ τοῦ τοιοῦδε ἔρωτος. Πρώτην δὲ γένεσιν, ὡς ἤδη εἶπε περὶ τῶν ἐννέα βίων, τὴν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ.

μβ΄ Τόν τε οὖν ἔρωτα 252d

Ἐπειδὴ ὥσπερ ἐνταῦθα τὸ ἄγαλμα τιμῶμεν οὐ διὰ τὸ ὑποκείμενον,
5 ἀλλὰ διὰ τὸν θεόν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐνταῦθα οἷον ἄγαλμα ἑαυτῷ τὸν ἐρώμενον ποιεῖ· βλέπων γὰρ εἰς αὐτὸν καὶ ἀναμιμνησκόμενος τοῦ κάλλους· τουτέστι, τῇ διανοίᾳ βλέπων, καὶ ἀναπέμπων τοῦτο τὸ κάλλος εἰς τὰ νοητὰ εἴδη, καὶ γεννῶν γεννήματα θεῖα, καὶ παιδεύων τὰ παιδικά, γόνιμος γίνεται καὶ γεννᾷ ἀρετὰς καὶ
10 πάντα ὅσα ἐν τοῖς ἑξῆς λέγει, βουλόμενος ἀνάξαι εἰς τὸν οἰκεῖον θεὸν τὰ παιδικά.

μγ΄ Οἱ μὲν οὖν δὴ Διός 252e

Ἐκ τοῦ Διὸς τὸν φιλόσοφον καὶ ἡγεμονικὸν τὴν φύσιν βούλεται εἶναι, διὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ τὸ ὑπερέχον δηλῶν τοῦ δεσπότου Διός.
15 Ἔοικεν οὖν «ἡγεμονικὸν» τὸν ἀρχικὸν λέγειν τὸν κατὰ τὸ ἐξῃρημένον, βασιλικὸν δὲ τὸν κατὰ τὸ συντεταγμένον· ὁ γὰρ βασιλικὸς τὰ μέτρα δέχεται παρὰ τοῦ φιλοσόφου. Δῖον δέ· τουτέστι, δίιον.

μδ΄ Ἐὰν οὖν μὴ πρότερον 252e

Τουτέστιν ἐὰν μήπω μνήμην ἔχοντες τῶν ἐκεῖ, μηδὲ εἰδότες πόθεν
20 χα|ρακτηρίσουσι τὰ τοῦ οἰκείου, ἐπιχειρήσωσι τῷ τοιούτῳ 191 ἐπιτηδεύματι (λέγει δὲ τῷ ἐρωτικῷ). Τότ᾽ ἐπιχειρήσαντες· τουτέστι, ἀρξάμενοι τοῦ ἀναπτεροῦσθαι. Ἰχνεύοντες δὲ παρ᾽ ἑαυτῶν· τουτέστι, εἰς ἑαυτοὺς ἐπιστρεφόμενοι ὥστε ἐν ἑαυτοῖς ἰδεῖν τὰ εἴδη ἐκεῖνα. Τὸ δὲ
25 ἰχνεύοντες εἶπεν, ἵνα εἴποι ὅτι ὥσπερ ἀπὸ εἰδώλων λαμβάνοντες τὴν γνῶσιν. Ὃ λέγει οὖν τοῦτό ἐστιν· ὅταν δὲ εἰς ἑαυτοὺς ἐπιστρέψωσι καὶ δι᾽ ἑαυτῶν θηράσωσι τὰ τοῦ οἰκείου θεοῦ, τότ᾽ εὔποροι γίνονται. Μανθάνουσί τε καὶ αὐτοὶ μετέρχονται, ὡς μὴ εἰδότες, ἔμφασιν δὲ ἔχοντες τῆς τοιαύτης ἀναγωγῆς· καὶ μετέρχονται
30 τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα ἃ ἀνήκει τῷ οἰκείῳ θεῷ, οἷον ὁ μουσικὸς φθόγγους, ῥυθμοὺς καὶ τὰ ὅμοια, ὁ φιλόσοφος γεωμετρίαν, ἀστρονομίαν

1 (ἤδη)248 D

2 τὴν] Fic Couvr.: τῶν A recc || 5 οἷον] ἑαυτῷ οἷον ἄγαλμα Plato || 8 γεννῶν] γενῶν A^{a. c.} || 12 οὖν δὴ] δὴ οὖν Plato || 24 ὥστε] Couvr.: ὥσπερ A recc || 28 Μανθάνουσί] μανθάνουσί τε ὅθεν ἄν τι δύνωνται καὶ αὐτοὶ Plato

καὶ τὰ ὅμοια, ἕως οὗ ἰχνεύοντες εὕρωσι τοῦ οἰκείου θεοῦ αὐτὴν τὴν φύσιν. Καὶ ἐφαπτόμενοι αὐτοῦ· ἐφαπτόμενοι εἶπεν ἐπειδὴ οὔπω ἡνώθησαν, ἀλλὰ πρῶτον ἐξ ἀμυδρῶν ἰχνῶν γίνεται ἡ ἐπιστροφὴ ἡ εἰς ἑαυτούς, εἶτα ἐπαφῇ, εἶτα ἑνώσει. Ὅταν οὖν ἐπιστρέψαντες ἐφάψωνται αὐτοῦ, τότε διὰ τῆς μνήμης ἑνοῦνται αὐτῷ τῷ 5 οἰκείῳ θεῷ.

69r μεʹ Καὶ τούτων δὴ τὸν ἐρώμενον αἰτιώμενοι 253a
Ὅτι αὐτοῖς ἐγένετο ἀρχὴ τῆς ἀναμνήσεως, ὡς ἄγαλμα αὐτὸν περιέπουσι. Τὸ δὲ χἂν ἐκ Διὸς ἀρύτωσι· τουτέστι, ἅπερ ἂν ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον θεὸν ἀρύτωσι, νοήματα ταῦτα 10 εἰς τὸν ἐρώμενον μετοχετεύουσι, παιδεύοντες αὐτόν. Τὸ δὲ ὡς αἱ βάκχαι, ἐπειδὴ αὗται ἐνθουσιῶσαι ὑπὸ τοῦ δεσπότου Διονύσου τοῦ ἐφόρου τῆς τελεστικῆς, κάτοχοι αὐτοῦ γίνονται ⟨καὶ⟩ εὔποροι [γίνονται] καὶ ἅπερ ἐξευρίσκουσιν ἄλλοις μετοχετεύουσιν.

μϛʹ Ὅσοι δ᾽ αὖ μεθ᾽ Ἥρας 253b 15
Τουτέστιν ὅσοι τῷ ἔρωτι τῷ τῆς δεσποίνης Ἥρας κατέχονται καὶ ὀπαδοί εἰσιν αὐτῆς, οὗτοι τὸν ἐρώμενον βασιλικὸν ζητοῦσιν, ἐπειδὴ καὶ βασιλείας ἔφορος καὶ σύνθακος τῷ Διὶ ἡ θεός. Βασιλικὸν δὲ λέγει τὸν συντεταγμένον.

μζʹ Οἱ δὲ Ἀπόλλωνός τε καὶ ἑκάστου 253b 20
192 Τῶν μετὰ τὸν Δία τὸν ἡγεμόνα δύο ἄλλων ἐμνημόνευσεν, Ἥρας καὶ | Ἀπόλλωνος, τῆς μὲν πάντα ἐπιστρεφούσης διὰ τῆς βασιλείας, τοῦ δὲ πάντα εἰς συμφωνίαν καὶ ἕνωσιν ἀνάγοντος. Τὸ δὲ καὶ τὰ παιδικὰ πείθοντες· τέλος γὰρ τῆς ἐρωτικῆς τὸν ἀντέρωτα γεννῆσαι· ἅμα οὖν οἱ δύο συνάγονται. Οὐ φθόνῳ· τρόπον τινὰ τοῦτο εἶπεν 25 ἐναντιούμενος τῷ Λυσίου λόγῳ, ἐπειδὴ ἔλεγεν ὁ Λυσίας ὅτι φθονοῦσι τοῖς παιδικοῖς· οἱ τοιοῦτοι οὖν ἐρασταί, φησίν, οὐ φθονοῦσιν, ἀλλὰ μιμοῦνται τὸ θεῖον σοφὸν ὂν καὶ καλὸν καὶ ἀγαθόν, οὐ δυσμενοῦντες ὡς οἱ νόθοι ἐρασταί, ἀλλ᾽ εἰς ὁμοιότητα αὑτοῖς

26 231–234 passim || 28 246 D

3 ἡνώθησαν] Lucarini[4]: ἤνθησεν A recc || 9 χἂν] nos, Madvigum secuti, qui h. v. restituit apud Plat., cuius codd, sicut A recc, κἂν praebent: Hermiam χἂν legisse iam animadvertit Couvr., qui tamen non correxit || 11 ὡς] ὥσπερ Plato || 13 κάτοχοι αὐτοῦ γίνονται] delenda esse susp. Bernard | ⟨καὶ⟩ add. Ast | [γίνονται] del. Couvr: γίνονται καὶ del. Ast || 15 Ἥρας] Platonis t Plato ipse: ἡμέρας B D T W P || 25 συνάγονται] c l: συνάγουσιν A[a]: συνάγοντες L || 28 θεῖον] θεῖον καλὸν Plato || 29 αὑτοῖς] nos: αὐτοῖς A recc

φέροντες· ὃ γὰρ βούλονται ἑαυτοῖς, τοῦτο καὶ τοῖς ἐρωμένοις· μία γάρ ἐστιν ἡ ζωὴ αὐτῶν. Τοιοῦτοι δὲ ἦσαν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι· ὅθεν καὶ φέρεται Πυθαγορείου τινὸς τοῦτο τὸ ῥῆμα τό· «τί ἐστι φίλος; ἄλλος ἐγώ».

5 μη΄ Προθυμία μὲν οὖν 253c

Ἡ μὲν οὖν προθυμία τῶν ἐρώντων τοιαύτη τίς ἐστιν οἵαν διήλθομεν, καὶ ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τῶν ἐρώντων οὗτός ἐστι, τὸ κατ᾽ οἰκειότητα τοῦ θεοῦ ἐκλέγεσθαι καὶ διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ συνάγειν τὰ παιδικά. Πῶς δὲ ὅλως ἁλίσκεται καὶ τιτρώσκεται ὁ ἐραστὴς ὑπὸ 10 τοῦ ἐρωμένου, πειρατέον εἰπεῖν. Καὶ ἄρχεται λέγειν τὴν ἀπὸ τῶν τῆδε ἐπὶ τὰ ἐκεῖ θέαν· ποτὲ γὰρ τῇ πρὸς ἡμᾶς ἀρχῇ κέχρηται, ποτὲ δὲ τῇ φυσικῇ· τουτέστι, ἀπὸ τῶν ἄνωθεν κάτω. Τὸ δὲ ἐὰν διαπράξωνται ὃ προθυμοῦνται· τουτέστι, τὸ τέλος τὸ εὔδαιμον, ὅπερ ἐστὶ τὸ οἰκειωθῆναι τῷ οἰκείῳ θεῷ καὶ ἐπιγνῶναι τὴν 15 ἰδίαν ἀρχήν.

μθ΄ Ἁλίσκεται δὲ δή 253c

Τὸ μὲν τέλος τῆς ἐρωτικῆς τέχνης τὸ ἄριστον τῷ αἱρεθέντι, ἐπειδὴ οὐ πᾶς κεκινημένος ἐστὶν εἰς τὸ συναφθῆναι τῷ οἰκείῳ θεῷ. Διὰ ποίας δὲ ὁδοῦ ἀνάγεταί τις ἐφ᾽ ἑαυτὸν καὶ τὴν ἐρωτικὴν ὁδὸν ποία ποτέ ἐστι, 20 βούλεται παραστῆσαι. Εἰπὼν οὖν περὶ τοῦ ἔρωτος τοῦ κατὰ κατόρθωσιν καὶ κατὰ ἀπόπτωσιν γινομένου, καὶ ὡς τὰ ἄκρα εἰπών, βούλεται νῦν καὶ περὶ τῶν μέσων εἰπεῖν, λέγω δὴ περὶ τοῦ ἐγκρατοῦς καὶ ἀκρατοῦς. Ἐπειδὴ οὖν περὶ ψυχῆς διαλέγεται τῆς σώματι προσομιλησάσης, εἰκότως καὶ ἄλλους ἵππους αὐτῇ δίδωσιν· ὅσῳ γὰρ κάτεισιν ἡ ψυχὴ εἰς 25 τὴν γένεσιν καὶ πλησιάζει τῷ ἐνταῦθα κλύδωνι, | καὶ χιτῶνας πλείονας 69v λαμβάνει· διὸ καὶ περὶ ἑτέρων | ἵππων διαλέγεται λαβόντων σχέσιν 193 πρὸς σῶμα, μορφὰς καὶ τύπους καὶ μερισμοὺς καὶ σωματοειδεῖς φιλοτιμίας αὐτοῖς παρέχων, ἐπειδὴ ἤδη ἡ ψυχὴ σχέσιν ἀναλαβοῦσα πρὸς τοῦτο τὸ σῶμα καὶ τῶν ζωτικῶν παθημάτων τοῦ σώματος 30 μεταλαμβάνει. Ἡ γὰρ ἐν τῷ νοητῷ οὖσα ψυχὴ καὶ διαζῶσα ἑτέρους ἵππους ἔχει, τὸν τοῦ ταὐτοῦ καὶ θατέρου (δῆλον δέ· καὶ γὰρ καὶ αὐτοῖς τοῖς θεοῖς ἵππους δίδωσιν ἡ θεολογία)· νῦν οὖν ἄλλους ἵππους λαμβάνει,

3–4 cf. Aristot. *Eth. Nic.* 1166 a: Diog. Laert. 7.23

1 καὶ] evanidum in A ‖ 12–13 ἐὰν διαπράξωνται] ἐάν γε διαπράξωνται Platonis Coisl 155 Plato ipse: ἐάν τ᾽ ἐνδιαπράξωνται B D T: ἐάν γ᾽ ἐνδιαπράξωνται W P ‖ 21 καὶ[2]] deleret Lucarini

τὸν τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ἐπιθυμίας. Τὸ δὲ τοῦ μύθου, καίτοι πρὸ τούτου «μῦθον» αὐτὰ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ νῦν· διὰ τί δὲ τοῦτο ἐποίησεν; ἐπειδὴ λοιπὸν ἐν τούτῳ τῷ σώματι ὡς ἐν πλάσματί ἐστιν ἡ ψυχή· ὅλον γὰρ τὸ περὶ ἡμᾶς φαινόμενον σῶμα καὶ περιαγόμενον καὶ ὁ πᾶς διάκοσμος ὁ φαινόμενος μύθῳ ἔοικεν. Εἰκότως οὖν περὶ τῆς σχέσεως τῆς πρὸς τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς βουλόμενος εἰπεῖν «μῦθον» ἐκάλεσεν. Ἐν δὲ τοῖς πρὸ τούτου οὐκ εἶπεν, ἐπειδὴ ἔτι ἄνω ἦν ἡ ψυχὴ μετὰ τῶν θεῶν ἄλλους ἵππους ἔχουσα· διὸ ἔλεγεν ἐκεῖ ἔοικέ τῳ δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει, ἐνταῦθα δέ φησι τριχῇ διείλομεν, τὸν πλείονα ἀπομερισμὸν τῆς ψυχῆς διὰ τούτων τῶν λέξεων ἐμφαίνων. Καὶ τὸ εἰπεῖν †τήνδε† ψυχὴν ἑκάστην τῆς ἀποτε⟨τε⟩μαχισμένης ἐστὶ ψυχῆς καὶ οὐκέτι ὁλοκλήρου οὔσης ἀλλὰ διῃρημένης. Τὸ δὲ ἱππομόρφω μὲν δύω τινέ· ἱππομόρφω εἶπεν ἐπειδὴ μορφὴν αὐτοῖς ἐπιτίθησι· καὶ γὰρ μορφοῦται ἡ ψυχὴ ἐνταῦθα καὶ ἐνσωματοῦται. Ἵππους οὖν λαμβάνει θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν· ἡνιοχικὸν δὲ τὸ λογικὸν τῆς ψυχῆς. Ἡνιοχικὸν δὲ εἶπε καὶ οὐχὶ «ἡνίοχον» ὡς ἀνωτέρω· τουτέστι, μιμούμενον τὸν ἡνίοχον· καὶ πάλιν ἱππομόρφω εἶπε καὶ οὐχὶ «ἵππους»· δῆλον δὲ διὰ τί, ἐπειδὴ αἱ μετὰ σώματος ἐνέργειαι τῆς ψυχῆς οὐκ εἰσὶ τοιαῦται οἷαι οὔσης αὐτῆς ἐν τοῖς νοητοῖς. Τὸ δὲ καὶ νῦν ἔτι ἡμῖν ταῦτα μενέτω, ὅτι ἔχει δύο ἵππους καὶ ἡνίοχον. Τῶν δὲ δὴ ἵππων ὁ μέν, φαμέν, ἀγαθός· καὶ τοῦτο ἀνωτέρω ἔλεγεν, ὅτι ὁ μέν ἐστιν ἀγαθός, ὁ δὲ χείρων, διὰ τῆς δυάδος τὸ δυοειδὲς τῆς ψυχῆς ἐνδεικνύμενος· ἀποστᾶσα γὰρ τῆς ἑνώσεως τῶν θεῶν ἀναγκαίως ἡ ψυχὴ εἰς γένεσιν καὶ ἑτερότητα ἐμφέρεται.

194 ν´ Ἀρετὴ δὲ τίς τοῦ ἀγαθοῦ 253d
Διὰ τί οὐκ εἶπεν ὅτι ὅλοι ἦσαν ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν οἱ τῶν θεῶν, ὥς φησιν αὐτὸς ἀνωτέρω, τὸ δὲ τῶν ἄλλων μέμικται;

να´ Ὁ μὲν τοίνυν αὐτοῖν 253d
Ὁ θεῖος Πλάτων τὰ μόρια τῆς ψυχῆς διανέμει τῷ σώματι, καὶ τὸν μὲν νοῦν καὶ τὸν λογισμὸν ἀναλογοῦντα τῷ ἡγεμονικῷ καὶ ἀρχικῷ τῆς πόλεως ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἱδρύει, ἐπειδὴ καὶ σφαιρικὸς ὁ ἐγκέφαλος, καὶ ὁ

8–9 246 A ‖ 16 (ἀνωτέρω) 246 A ‖ 21 (ἀνωτέρω) 246 B ‖ 27 (ἀνωτέρω) 246 A
29 *Respubl.* 435 sqq.; *Tim.* 69 C; ib. 73 C–E

2 δὲ] evanidum in A | ἐποίησεν] recc: ἐποίσεν Aª ‖ 9 διείλομεν] Plato ipse (ut coni. Heindorf): διειλόμην Platonis codd ‖ 11 †τήνδε† Aª: ἥδε c L l: ὧδε Couvr. dubit. ἀποτε⟨τε⟩μαχισμένης Couvr. ‖ 21 δὴ] c l Platonis codd: δυ (ο suprascripto) Aª: om. L
26 ὅλοι] μόνοι dubit. Couvr.

ἄνθρωπος δὲ μικρὸς κόσμος ἐστίν· ἀνάλογον οὖν τῷ οὐρανῷ ἐποίησε τὸν ἐγκέφαλον. Ἔπειτα ἐπειδὴ ὁ θυμὸς εὐγενέστερός ἐστι τῆς ἐπιθυμίας καὶ ἀναλογεῖ τοῖς προπολεμοῦσι καὶ ἀναστέλλουσι πᾶν τὸ πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως κινούμενον ἐν τῇ πόλει, ὃ λέγει «ἐπικουρικὸν» καὶ 5 «στρατιωτικόν», καὶ τιμῆς ὀρέγεται καὶ ἐπιπλήττει τῷ ἀλόγῳ, διὰ τοῦτο διάφραγμα βαλὼν τὸν τράχηλον ἐν τῇ καρδίᾳ ἔπηξεν, ἵνα ἐν τοῖς προθύροις ᾖ τοῦ λόγου. Τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν ὡς ἄλογον καὶ ἐοικὸς τῷ θητικῷ τῆς πόλεως καὶ τῷ πλήθει ᾤκισεν ἐν τῷ ἥπατι, ἵνα ἐκεῖ τρέφηται ὡς ὄνος ἐν φάτνῃ, ἔτι κατωτέρω τοῦ θυμοῦ διάφραγμα μέσον ἐμβαλών. 10 Εὐγενέστερος οὖν ὁ θυμὸς ὡς συνεγγίζων τῷ λόγῳ· διὸ καὶ στάσιν βελτίονα ἔχει· ἐν γὰρ βελτίονι χώρᾳ τέτακται. Λέγει οὖν πρῶτον περὶ τοῦ θυμοῦ, ὅτι καλλίων ἐστί, καὶ λαμβάνει τὰ μορφώματα ποτὲ μὲν ἀπὸ σώματος, ποτὲ δὲ ἀπὸ ἠθῶν καὶ ψυχῆς. Τὸ δὲ καλλίονι στάσει· στάσιν αὐτῷ τὴν βελτίονα ἔδωκε καὶ τέως κατὰ τὴν στάσιν αὐτὸν 15 ἐχαρακτήρισεν. «Ὀρθὸν» δὲ εἶπεν αὐτὸν διὰ τὸ καταδέχεσθαι τὰ μέτρα τοῦ λόγου. Διηρθρωμένος δέ· τουτέστι, κεχριμένος καὶ οὐ συμπεφυρμένος. Ὑψαύχην· τουτέστι, ἀεὶ ἀνατεταμένος καὶ ὑπερανέχων καὶ ὑπερφρονῶν τῶν χειρόνων. Ἐπίγρυπος ἀντὶ τοῦ βασιλικός· τὸ γὰρ γρυπὸν ἀεὶ τῷ βασιλικῷ καὶ εὐγενεῖ προσάπτει, καὶ 20 τὸ γρυπὸν τοῦ σιμοῦ εὐμορφότερόν ἐστι. Λευκὸς ἰδεῖν· ἀντὶ τοῦ φανότατος καὶ τῷ κάλλει διαλάμπων. Μελανόμματος· τουτέστι, τὰ βαθέα διερευνώμενος καὶ τὰ ἀφανῆ καὶ νοητὰ βουλόμενος κατοπτεύειν· «μέλαν» γὰρ τὸ ἀφανὲς λέγει.

νβ΄ Τιμῆς ἐραστής 253d

25 Εἰπὼν τὰ πλεονεκτήματα τὰ ἀπὸ τοῦ σώματος, λέγει λοιπὸν καὶ τὰ ἀπὸ | τῆς ψυχῆς. Τιμὴ δέ ἐστι τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν | ὡς καὶ αὐτὸς 195 ἐν τοῖς Νόμοις φησί· τῶν δὲ κακῶν οὐδὲν τίμιον· διὸ καὶ τοὺς θεοὺς |70r τιμῶμεν· ἀγαθὸν οὖν ἡ τιμή· διὸ βούλεται τιμᾶσθαι ἡ ψυχή. Τιμῆς γοῦν ἐραστής· τουτέστι, τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν εἰδῶν ὀρεγόμενος. Τὸ 30 δὲ μετὰ σωφροσύνης· τουτέστι, ταῦτα ἔχει τὰ τῆς ψυχῆς πλεονεκτήματα καὶ τὰ ἑαυτοῦ πράττει, μὴ βουλόμενος ἀναπίμπλασθαι τοῦ ἐναντίου. Τὸ δὲ ἄπληκτος· τουτέστι, οὐ δεόμενος κέντρων ὥσπερ τὸ δέον ἀκούων. Οὐδὲ περὶ τὰ ἔνυλα στρέφεται, ἀλλὰ κελεύσματι

1 cf. 94,22; cf. *Tim.* 70 C || 19–20 *Respubl.* 474 D || 27 *Leg.* 727 A

8 ᾤκισεν] Ast: ὤκησεν A recc || 12 θυμοῦ] l: θυμοῦ καὶ κατωτέρω A c L 21 Μελανόμματος] c l: μελανὸν A L || 29 γοῦν] οὖν dubit. Couvr. || 33 κελεύσματι] κελεύσματα A[a a. c]

μόνῳ καὶ λόγῳ ἡνιοχεῖται· ὡς ἐγγὺς ὢν τοῦ λόγου εὐθὺς ἀφ' ἑαυτοῦ πάντα καταδέχεται ποιεῖν καὶ κατὰ τὰ μέτρα τοῦ λόγου ἡνιοχεῖ τὰ μέτρα τῆς ζωῆς.

νγ´ Ὁ δ' αὖ σκολιός 253e
Εἰπὼν περὶ τοῦ εὐγενεστέρου τῶν ἵππων, λοιπὸν τὰ ἐναντία ὧν εἶπε περὶ τοῦ ἑτέρου λέγει, καὶ μιμεῖται τὸ συμπεφυρμένον καὶ συγκεχυμένον αὐτοῦ. Οὐκέτι γὰρ πρῶτα λέγει τὰ τοῦ σώματος, εἶθ' οὕτως τὰ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ συγχέει τὴν τάξιν. Σκόπησον οὖν κατὰ τὴν ἀντίθεσιν· ἐκεῖνος ὀρθός, οὗτος σκολιός, ὡς τῆς ἐπιθυμίας ὤν· ἡ γὰρ ἐπιθυμία θηρίῳ ἔοικε. Πολύς· τὸ πολὺ τῇ γενέσει καὶ τοῖς κάτω πράγμασιν οἰκεῖόν ἐστιν· οὐ κατέχεται οὖν ἑνὶ εἴδει, ἀλλὰ πολυειδής ἐστι καὶ τῷ πλήθει φίλος. Εἰκῇ συμπεφορημένος· ἄπειρος καὶ ἀόριστος καὶ φερόμενος ὅπου ἂν τύχῃ. Καρτεραύχην· ἐκεῖνος διὰ τοῦ ὕψους τὸ ἀνατεταμένον εἶχεν, οὗτος δὲ τὸ ἀντίτυπον τὸ μετὰ τῆς γενέσεως. Βραχυτράχηλος· ἀντὶ τοῦ ταπεινὸς καὶ κατ' ἐπιθυμίαν ζῶν καὶ τιμῆς μὴ ὀρεγόμενος. Σιμοπρόσωπος· εὐτελής, χαμαιπετὴς καὶ οὐχὶ βασιλικός. Μελάγχρως· σκοτεινός, οὐχὶ διειδὴς καὶ λαμπρὸς ὡς ὁ ἄλλος. Γλαυκόμματος· τουτέστι, τὸ ἐπιπόλαιον [γίνεται] τοῦ φανοῦ καὶ ἄχρι φαντασίας ἔχων τὰς νοήσεις. Ὕφαιμος· τουτέστι, τῇ γενέσει οἰκειότατος. Ὕβρεως καὶ ἀλαζονείας ἑταῖρος, ὅ ἐστιν ἐναντίον ὧν εἶχεν ἐκεῖνος· ἐκεῖνος γὰρ σωφροσύνης καὶ αἰδοῦς. Περὶ ὦτα λάσιος, κωφός· τὰ ὦτα ἔχων δασέα καὶ πεφιμωμένα· διὸ καὶ ἀνήκοος καὶ κωφός ἐστι, καὶ πολλάκις ἀκούων τι καὶ μὴ ἐπακούων, ἀλλὰ τῇ ἐπιθυμίᾳ εἴκων, μαστίγων | δέεται μεγάλων· δεικνὺς ὅτι αἱ παραινέσεις οὐδὲ μικρόν τι δύνανται ἀνύσαι εἰς τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους· διὰ τούτου ἐνδεικνύμενος ὅτι πολλῆς προσοχῆς χρεία ἐστὶ τῇ ψυχῇ, ὥστε συνεθίσαι αὑτὴν τῷ ἀμείνονι ἵππῳ, ἐπειδὴ οὗτος ὁ ἵππος κελεύσματι καὶ λόγῳ ἡνιοχεῖται, ὁ δὲ τῆς ἐπιθυμίας μόγις μετὰ μάστιγος καὶ κέντρων· διὸ οὐδὲ ἀνέχονται οἱ τούτῳ τῷ ἵππῳ κατασχεθέντες παραινέσεων.

6 λέγει] recc: ἄγει A[a] || 13 Καρτεραύχην] κρατεραύχην Plato || 18 [γίνεται] del. Moreschini: ὢν γενετὴς dubit. Couvr. || 24 ἐπακούων] ὑπακούων Couvr. || 25 δεικνὺς] δείκνυσ⟨ιν⟩ Lucarini || 26 τούτου] τοῦτο A[a. c.] | πολλῆς] πολὺς a || 27 προσοχῆς] om. A[a. c.] | αὑτὴν] Moreschini: αὐτὴν A recc

νδ´ Ὅταν δὲ οὖν ὁ ἡνίοχος 253e
Βουληθεὶς εἰπεῖν πῶς ἁλίσκεται ὁ αἱρεθείς, εἶπε πρῶτον περὶ τῶν ἵππων τῆς ψυχῆς τῆς ἤδη προσομιλησάσης τῷ σώματι, τουτέστι θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας. Βουλόμενος εἰπεῖν τοίνυν περὶ ἐγκρατοῦς [καὶ 5 ἀκρατοῦς], τουτέστι περὶ ἀναγωγοῦ, λέγει περὶ τοῦ ἀληθινοῦ ἔρωτος καὶ ἐν ἀποπτώσει καὶ ἐν συμμίξει θεωρουμένου. Δύο γὰρ ὄντων μερῶν τῆς ψυχῆς, λόγου καὶ ἀλογίας, τέσσαρά τινα μεταξὺ ἀναφαίνεται, ὧν αἱ μὲν ἀρεταί, αἱ δὲ κακίαι εἰσίν. Ὅταν μὲν γὰρ ὁ λογισμὸς κατακρατῇ τοῦ ἀλόγου, ὡς μὴ ἀντιτείνειν τὸ ἄλογον ἀλλὰ ἠνδραποδίσθαι, τότε 10 σωφροσύνη γίνεται τὸ ὅλον τοῦτο· ὅταν δὲ τὸ ἀνάπαλιν ᾖ καὶ ὁ λόγος δουλεύῃ τῇ ἀλογίᾳ ἀνδραποδισθεὶς ὑπ᾿ αὐτῆς, ἀκολασία· ὅταν δὲ τῶν δύο τούτων γένηται μάχη, κρατοῦντος μὲν τοῦ λόγου γίνεται ἐγκράτεια, τοῦ δὲ ἀλόγου ἀκράτεια. Περὶ τῶν οὖν παντοδαπῶν συμμίξεων τοῦ ἔρωτος ἐνταῦθα βούλεται διαλαβεῖν καὶ περὶ τοῦ ἀμείνονος καὶ ἐγκρατοῦς 15 ἔρωτος καὶ ἀναγωγοῦ ἵππου, ὅτι ἕλκεται μὲν ἅτε δὴ σώματι προσομιλοῦσα ἡ ψυχὴ ὑπὸ τοῦ ἀκολάστου τῶν ἵππων, αὐτὴ δὲ ἀνθέλκει τὸν χείρονα τῶν ἵππων ἅμα τῷ ἀμείνονι [τῶν ἵππων] εἰς τὰ νοητὰ εἴδη. Τὸ δὲ ἐρωτικὸν ὄμμα· τουτέστι, τὴν τοῦ ἐρωμένου ψυχήν· τότε δὲ κυρίως γίνεταί τις ἐρωτικός, ὅταν εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρέψῃ· τοῦτο δὲ ἔσται 20 διὰ τῶν ὀμμάτων, ὅταν, καθὼς εἶπεν ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ, βουλόμενος ἑαυτὸν ἰδεῖν τις εἰς ἑτέραν ψυχὴν ἀπίδῃ· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν ἑαυτοὺς βουλόμενοι ἰδεῖν, οὐδὲν ἄλλο τούτου παράδειγμα εὑρίσκομεν ἢ ὀφθαλμόν, ἐπειδὴ εἰς ταὐτὸν συντρέχει τὸ ὁρῶν καὶ τὸ ὁρατικόν· ἐν γὰρ τοῖς κατόπτροις ἄλλο ἐστὶ τὸ ὁρῶν καὶ ἄλλο ἐστὶ τὸ ὁρατικόν. Τὸ δὲ 25 πᾶσαν· τουτέστι, δι᾿ ὅλης τῆς ψυχῆς, καλῶς εἶπε· τὸν γὰρ ἔρωτα, ὅπερ ἐστὶ πάθος, οὐκ ἔστι διὰ πάσης τῆς ψυχῆς ἰδεῖν, ἀλλὰ μέρους αὐτῆς κατὰ κακίαν ἐνερ|γούσης. Τὸ δὲ διαθερμήνας· | τουτέστι, πᾶσαν 197 ψυχὴν διὰ τῆς μνήμης ἀναγαγών· «θέρμην» γὰρ καλεῖ τὴν ἀναγωγὸν |70v δύναμιν. Τὴν δὲ ἀνάμνησιν «αἴσθησιν» ἐκάλεσεν, ἐπειδὴ καὶ ἡ αἴσθησις 30 ἔχει τὸ γνωστικόν, καὶ δύναμίς ἐστιν ἡ αἴσθησις γνωστική.

20 *Alcib. I* 132 E

1 δὲ] Ast ex Platone: δὴ A recc || 2 ἁλίσκεται] ἁλίσκεται δὲ δὴ Plato || 4–5 [καὶ ἀκρατοῦς] del. Couvr. || 17 [τῶν ἵππων] dubit. del. Couvr. || 19 δὲ] pro δ A[a. c.] scripserat το || 22 ἢ] Couvr.: ὡς A recc || 25 τῆς] om. A[a. c.] || 28 ἀναγαγών] Couvr.: ἀναγωγὸν A c L: non dispicitur l

νε΄ Γαργαλισμοῦ τε 253e
Τουτέστι, ὅταν ἄρξηται κινεῖσθαι καὶ ἐρᾶν τοῦ αὐτοκάλου καὶ τῶν νοητῶν εἰδῶν· οὐ γὰρ δεῖ εἰς πάθος κατάγειν τὸν ἡνίοχον. Τὸ δὲ ὁ μὲν εὐπειθής· εἴπομεν ἤδη ὅτι περὶ ἀμείνονος καταστάσεως καὶ ἔρωτος βούλεται διαλεχθῆναι. «Εὐπειθῆ» δὲ λέγει τὸν θυμόν· οὗτος γὰρ ἕπεται ἐπὶ τὴν ἄνω θέαν πρόθυμος, ὁ δὲ ἕτερος μᾶλλον βούλεται καθέλκειν κάτω καὶ γενεσιουργεῖν. Τὸ δὲ μὴ ἐπιπηδᾶν τῷ ἐρωμένῳ· τουτέστι, μὴ προσομιλῆσαι τῇ γενέσει, κατὰ δὲ τὸ φαινόμενον μὴ εἰς λόγους ἐλθεῖν τῷ ἐρωμένῳ.

νϛ΄ Ὁ δὲ οὔτε κέντρων 254a
Ὁ δὲ ἕτερος ὁ ῥέπων ἐπὶ τὴν γένεσιν ἀναγκάζει προσομιλεῖν τοῖς παιδικοῖς καὶ προσάπτεσθαι, ἅτε δὴ ἀνήκοος ὢν τοῦ λόγου. Τὸ γὰρ μνεῖαν ποιεῖσθαι τῆς τῶν ἀφροδισίων ⟨χάριτος⟩, τοῦτό ἐστι· τῆς γενεσιουργοῦ ἐπιθυμίας εἰς ἀνάμνησιν ἄγει.

νζ΄ Τὼ δὲ κατ᾿ ἀρχὰς μέν 254a
Τουτέστιν, ὁ ἡνίοχος καὶ ὁ ἵππος ὁ ἐν τῇ ἀμείνονι στάσει. Τὸ δὲ ὅταν μηδὲν ᾖ πέρας κακοῦ· τουτέστι, ὅταν μηκέτι δύνωνται ἀντειπεῖν, ἀλλὰ οἷον βιάσηται ὁ τῆς ἐπιθυμίας ἵππος, ἔρχονται μὲν πλησίον τοῦ ἐρωμένου, καὶ ἐκ τούτου ἀνάμνησις γίνεται αὐτοῖς τοῦ νοητοῦ κάλλους, καὶ πάλιν ἀφίστανται τῆς πρὸς τὸν ἐρώμενον συνουσίας.

νη΄ Ἡ μνήμη πρὸς τὴν τοῦ κάλλους 254b
Ἔτι γὰρ τὴν μνήμην ἔχων τῶν ἐκεῖ ἀφίσταται πάσης τῆς γενέσεως. Ἀστράπτουσαν δὲ ἀντὶ τοῦ· ἴνδαλμα φέρουσαν τοῦ νοητοῦ κάλλους. | Τὸ δὲ εἶδεν αὐτὴν μετὰ σωφροσύνης· δῆλον καὶ ἐντεῦθεν ὅτι περὶ τοῦ ἀμείνονος ἔρωτος διαλέγεται, πῶς ἄνεισι καὶ πῶς κάτεισι, καὶ ἄνω καὶ κάτω μεταφέρεται, καὶ κατακρατεῖ τῆς ἐπιθυμίας· λέγει δὲ ὕστερον καὶ πῶς κατακρατεῖται. Διδάσκει οὖν ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐγκρατευόμενοι καὶ ἐπὶ πολὺ τοῦτο μελετῶντες περιγινόμεθα καὶ εἰς τὴν θέαν ἐρχόμεθα τοῦ αὐτοκάλου. Τὸ δὲ ἐν ἁγνῷ βάθρῳ τὸ νοητὸν

4 205,4–6

1 τε] Aª c: δὲ L: om. l ‖ 3 δεῖ εἰς] πᾶν a | τὸν ἡνίοχον] evanidum in A ‖ 4 ἤδη ὅτι] ὅτι ἤδη Couvr. praeeunte Fic ‖ 6 πρόθυμος] προθύμως dubit. Couvr. | μᾶλλον] μᾶλον a 13 ποιεῖσθαι] l Ast (cf. Platonem): om. A c L | ⟨χάριτος⟩ add. Ast ‖ 18 οἷον βιάσηται] recc: διαβιάσηται Aª ‖ 24 Ἀστράπτουσαν... κάλλους] post συνουσίας (21) traicienda esse susp. est Couvr.

λέγει, ἐπειδὴ ὁ τόπος ὁ νοητὸς καθαρὸς καὶ ἀκίβδηλος καὶ ἁγνός ἐστι· τὰ γὰρ ἐνταῦθα καλὰ οὐκ εἰσὶν ἐν ἀκραιφνεῖ καλῷ.

νθʹ Ἔδεισέ τε 254b
Τὸ δέος, καθὼς ἀνωτέρω εἴπομεν, δεῖ λαβεῖν τοιοῦτον δέος καθὸ ὑποστελλόμεθα τοὺς θεούς, οὐχ οἷον πρὸς τοὺς πολεμίους. Τὸ δὲ ἀνέπεσεν ὑπτία· τουτέστι, εἵλκυσεν ἑαυτὴν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν πάντων εἰς τοὐπίσω. Ἑλκύσαι δὲ λέγει τὸ ἀναδραμεῖν ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ νοητὰ εἴδη. Τὸν δὲ ὑβριστήν· τὸν τῆς ἐπιθυμίας λέγει.

ξʹ Ἀπελθόντε δὲ ἀπωτέρω 254c
Οὐκέτι πρὸς τὴν τοῦ ἐρωμένου πλησιάσαντες κοινωνίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοητόν. Ὁ μὲν ἱδρῶτι πᾶσαν ἔβρεξε τὴν ψυχήν· ἱδρὼς γὰρ μέγας καὶ ἀγὼν οὗτος τῇ ψυχῇ, ὃν ἀθλεῖ ἀναγομένη ἐπὶ τὸ νοητόν. Τὸ δὲ μόγις ἐξαναπνεύσας· ὁ ἵππος τοῦ ἐπιθυμητικοῦ δηλονότι ἤρξατο κατηγορεῖν τὸν ἡνίοχον ὅτι ἔδει προσελθεῖν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ μὴ φεύγειν αὐτά. Τὸ δὲ δειλίᾳ καὶ ἀνανδρίᾳ λιπόντε τὴν τάξιν διὰ τὸ μὴ προσομιλῆσαι τοῖς αἰσθητοῖς.

ξαʹ Καὶ πάλιν οὐκ ἐθέλοντας 254d
Τῷ ὄντι τὸν ἀγῶνα τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἐφ᾽ ἑκάτερα ῥοπὴν διὰ τῶν ῥητῶν | τούτων ἐμφαίνει, ὅτι ποτὲ μὲν ἀνάγεται, ποτὲ δὲ κατάγεται, καὶ ὅσῳ καμάτῳ περιγίνεται τῆς περὶ τὰ αἰσθητὰ κοινωνίας. Τὸ δὲ πολλὰ κακίζων εἶπεν ὅτι, φησίν, ἀπέλιπε τὴν πρὸς τὸν ἐρώμενον κοινωνίαν.

ξβʹ Ἐλθόντος δὲ τοῦ συντεθέντος 254d
Ἐπειδὴ δὲ ὑπερέθεντο εἰσαῦθις προσομιλῆσαι, ἀναμιμνήσκει, φησί, τῶν συνθηκῶν. Ταῦτα δὲ πάντα ⟨τὰ⟩ λεγόμενα τὰς κινήσεις τοῦ | ἐπιθυμητικοῦ τὰς εἰς ἡμᾶς γινομένας ἐμφαίνει, τουτέστι τὰς καταγωγοὺς δυνάμεις.

ξγʹ Ὁ δὲ ἡνίοχος 254d
Οὔπω λέγει πῶς κατήχθη ἡ ψυχὴ καὶ ὑπηνέχθη εἰς τὴν γένεσιν, ἀλλὰ τὸν κατορθωτικὸν ἔρωτα διὰ πάντων τούτων ἐξηγεῖται. Ταὐτὸν

4 189,23 sqq.

12 Ὁ μὲν] ὁ μὲν ὑπ᾽αἰσχύνης τε καὶ θάμβους Plato || 16 δειλίᾳ] δειλίᾳ τε Plato
25 συνθηκῶν] συνθικῶν a | ⟨τὰ⟩ add. Couvr.

πάθος λέγει τὸ ἀνθελκύσαι. Ἀπὸ ὕσπληγος· ἀπὸ μύωπος κρουσθείς· τινὲς δὲ ὕσπληγα μάστιγα καλοῦσι. Ἀναπεσὼν δέ· τουτέστι, εἰς τοὐπίσω πεσὼν καὶ ἑλκύσας. Ὀδύναις ἔδωκε· τουτέστι, οὐκ εἴασε προβῆναι ἐπὶ τὴν γένεσιν καὶ τὸ αἰσθητόν. Ταῦτα δὲ πάντα τοῦ ἐγκρατοῦς ἐστι καὶ ἐφιεμένου τοῦ νοητοῦ, τὸ πάσας τὰς 5 δυνάμεις ἑαυτοῦ εἰς ἑαυτὸν ἑλκύσαι καὶ ἀποστῆναι τῶν αἰσθητῶν.

ξδ΄ Ὅταν δὲ ταὐτὸν πολλάκις 254e
Ὅταν οὖν τοιοῦτον πάθος πολλάκις πάθῃ καὶ ταπεινωθῇ, ἕπεται λοιπὸν καὶ οὐκ ἀντιτείνει τῷ ἡνιόχῳ ἡ ἄλογος πᾶσα ζωή, καὶ οὕτω γίνεται ἡ ἀναγωγή. Τὸ δὲ φόβῳ διόλλυται, ὁ χείρων τῶν ἵππων· 10 ἐπεὶ γὰρ πολυδύναμός ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ πολυμερής, βούλεται καὶ τὰ ἄλλα μόρια αὐτῆς ἐνεργεῖν· ἀνθέλκει οὖν τὰς κοίλας ἐνεργείας καὶ μετάγει ἐπὶ τὰς ἀμείνους καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω, τοῦ χείρονος τῶν ἵππων ἐπὶ τὴν γένεσιν τρεπομένου.

ξε΄ Ἅτε οὖν πᾶσαν θεραπείαν 255a 15
Πρόκειται μὲν αὐτῷ εἰπεῖν πῶς ἐκ τῶν αἰσθητῶν καὶ τῆς γενεσιουργοῦ φύσεως ἀνάγεται ὁ ἀναγόμενος καὶ ἀφίσταται τῆς γενέσεως καὶ γίνεται ἐν θέᾳ τοῦ νοητοῦ. Εἰπὼν οὖν τὸ πῶς ἁλίσκεται ὁ ἐρῶν, βούλεται νῦν εἰπεῖν καὶ ὁ ἐρώμενος πῶς ἁλίσκεται καὶ ἐντίκτεται ὁ ἀντέρως. Ἐντεῦθεν οὖν περὶ τοῦ ἀντέρωτος λέγει. Θεραπευόμενος· 20 τουτέστι, ὁ ἐρώμενος. Θεραπείαν δὲ λέγει οὐ ταύτην τὴν γενεσιουργὸν οὐδὲ τὴν καταγωγὸν καὶ σωματικήν, ἀλλὰ οὕτω θεραπευόμενος ὡς ἄγαλμα θεῶν, καὶ ὡς ὁ Ἀλκιβιάδης παρὰ Σωκράτους· οὕτω γοῦν θεραπευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ ὁ ἐρώμενος καὶ πεῖραν δεδωκότος τοῦ ἐραστοῦ, τότε δὴ καὶ ὁ ἐρώμενος ὡς 25 γνησίῳ ἐραστῇ ἑαυτὸν ἐπιδίδωσιν. Ὁ δὲ πᾶς νοῦς τῶν ἑξῆς ῥητῶν τοιοῦτός ἐστιν, ἐπειδὴ τὰ θεῖα ὑπερβλύζει τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πληθύει, ἀνάγκη καὶ τὸν ἔρωτα, ὃν οἱ θεοὶ ἐνέσπειραν τοῖς ἀνθρώποις, ὑπερβλύζειν τῇ ἀγαθότητι. Οὐκοῦν καὶ ὁ κατεχόμενος τούτῳ τῷ ἔρωτι 200 μεστός ἐστι τῶν ἀγαθῶν· διό φησιν ὅτι ὁ ἐραστής, ἐκ τοῦ ὄμματος τοῦ | 30 ἐρωμένου ἀναμνησθεὶς τῶν νοητῶν καὶ εἰς ἑαυτὸν γενόμενος καὶ θεωρήσας τὸ ἀληθὲς κάλλος, ὑπερεκχέει τι ἐξ ὧν ἔσχεν ἀγαθῶν εἰς τὸν

1 λέγει] Couvr.: λέγων A recc ‖ 5 τὸ] recc: καὶ Aª ‖ 8 πάθῃ] l: πάθοι Aª c L 23 παρὰ] A^corr l: περὶ c L et fort. A ‖ 24 γοῦν] οὖν dubit. Couvr. ‖ 25 δεδωκότος] Bernard: δεδωκὼς A recc

ἐρώμενον, ὅπερ δεξάμενος ὁ ἐρώμενος ἀπὸ τοῦ ἐραστοῦ, ὥσπερ ἀπὸ λείων καὶ λαμπρῶν ἀναπαλλομένου καὶ ἀντηχοῦντος τοῦ ψόφου, ἢ ὥσπερ ἀπὸ ὀμμάτων διὰ τὴν συμπάθειαν τοῦ ἑτέρου ὄμματος ἀναπιμπλαμένου, ἀνατείνει εἰς | ἑαυτὸν καὶ γίνεται ὁ ἐρώμενος ἐραστής. 71[v]

5 ξς΄ Οὐχ ὑποσχηματιζομένου 255a
Τοῦτο γὰρ ποιοῦσιν οἱ νόθοι ἐρασταὶ προσποιούμενοι καὶ ὑποσχηματιζόμενοι φιλεῖν. Καὶ αὐτὸς ὢν φύσει φίλος· εἰς ταὐτὸν ἄγει τὴν φιλίαν καὶ τὸν ἔρωτα· ἐπειδὴ διὰ φιλίας καὶ ὁμονοίας καὶ συμπνοίας ἡ ἀναγωγὴ γίνεται ἡ πρὸς τοὺς θεούς.

10 ξζ΄ Ἐὰν ἄρα καὶ ἐν τῷ πρόσθεν 255a
Τουτέστι, ἐὰν ᾖ διαβεβλημένος τῆς συνουσίας τοῦ ἐραστοῦ ὅτι οὐκ ὠφελείας ψυχῆς ἕνεκα ἐπλησίασεν αὐτῷ ἀλλὰ σωματικῆς χάριτος, τότε παραδίδωσιν ἑαυτὸν καταφρονήσας τῶν τὰς διαβολὰς λεγόντων.

ξη΄ Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου 255a
15 Ταῦτα ἄντικρύς ἐστιν ἃ εἶπεν ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ· ὅταν δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου οἱ μὲν τοῦ σώματος ἐρῶντες ἀποφοιτῶσιν, αὐτὸς δὲ παραμένῃ, δῆλον γίνεται τῷ ἐραστῇ ὅτι οὐ σωματικῆς χάριτος ἕνεκα παραμένει, ἀλλὰ τῷ ἀπολ⟨α⟩ῦσαι τὸν νέον· διὸ καὶ ὁ νέος καιρὸν λοιπὸν ἔχων τοῦ κατήκοος γίνεσθαι λόγων καὶ διακρίνειν τὸν γνήσιον ἐραστήν,
20 εἰς ὁμιλίαν ἔρχεται τῷ ἐραστῇ καὶ παραδίδωσιν ἑαυτὸν τῷ ἐραστῇ.

ξθ΄ Οὐ γὰρ δήποτε εἵμαρται κακόν 255b
Οὐ γὰρ πέφυκε τὰ ἀνόμοια συμμίγνυσθαι, οὔτε κακὸς ἐραστὴς ἀγαθῷ ἐρωμένῳ οὔτε κακὸς ἐρώμενος ἀγαθῷ ἐραστῇ, τὸ δὲ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φίλον· διὸ οὐδὲ ὁ κακὸς τῷ καλῷ φίλος οὐδὲ ὁ δειλὸς τῷ θρασεῖ· οὔτε μὴν
25 τῷ ἀνδρείῳ, ἐπειδὴ ἡ κακία ἀόριστός ἐστι καὶ ἄπειρος, τὰ δὲ καλὰ ἐν μέτρῳ ἐστὶ καὶ πέρατι. «Εἱμαρμένην» δὲ λέγει τὴν περὶ τὴν σωματοειδῆ ζωὴν καὶ τάξιν· ὁ Ἰάμβλιχος δὲ τὴν φύσιν τοῦ παντὸς «εἱμαρμένην»

1–2 255 C || 15 *Alcib. I* 131 A–D || 26–210,1 Iambl. *In Phaedr.* fr. 6 A D.

1 ὅπερ] Couvr.: ἅπερ A recc || 11 ἐὰν] recc: ἐν τῷ A[a]: plura apud Platonem | ᾖ] Couvr.: καὶ A recc: γνῷ Bernard || 12 οὐκ ὠφελείας ψυχῆς ἕ. ἐ. α. ἀλλὰ σωματικῆς χάριτος] Lucarini[4]: οὐ σωματικῆς χάριτος ἕ. ἐ. α. ἀλλὰ ὠφελείας ψυχῆς A recc | ψυχῆς] τῆς ψυχῆς a | σωματικῆς] σωματικῶς A[a. c] || 14 δὲ] δὲ ἤδη Plato || 16 ἐρῶντες] ἔρωτες A[a. c.] 18 ἀπολ⟨α⟩ῦσαι Lucarini[4] || 23 δὲ] γὰρ Couvr. || 24 ὁ κακὸς τῷ καλῷ] c l: ὁ καλὸς τῷ κακῷ A[a. c.], ut videtur: ὁ κακὸς τῷ κακῷ L

201 καλεῖ. | Ἡ δὲ εἱμαρμένη ἀπὸ τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἀδραστείας οὖσα οὐδέποτε κακὸν ἀγαθῷ συζευγνύει.

Προσδεξαμένου δὲ τὸν ἐραστὴν καὶ εἰς λόγους ἐλθόντων ⟨…⟩ ἐγγύθεν, οὐκέτι πόρρωθεν ὡς πάλαι, ἀλλὰ διὰ τὸ δύνασθαι κατακούειν λόγων πλησίον ὢν τοῦ ἐραστοῦ. Ἤγουν τὸ ἐγγὺς τοῦτο 5 σημαίνει, ὅτι ἐγγύθεν πάρεστι τὰ ἀγαθὰ τοῖς βουλομένοις μετασχεῖν.

ο´ Ἐκπλήττει τὸν ἐρώμενον 255b

Ὅτι οὐ σωματικῆς χάριτος ἕνεκα παρέμενε τῷ ἐρωμένῳ, ἀλλὰ φιλῶν καὶ ὠφελείας ἕνεκα. Ἔνθεον δὲ φίλον εἶπε πρὸς ὃν οὐδὲ πατέρες οὐδὲ συγγενεῖς συγκρινόμενοι τὸ τυχόν εἰσιν. 10

οα´ Ὅταν δὲ χρονίζῃ 255b

Τὸ τοῦ ἀντέρωτος λοιπὸν λέγει· ὅταν δέ, φησί, χρονίσῃ ὁ ἐρώμενος τοῦτο δρῶν, τουτέστι συνὼν τῷ ἐραστῇ καὶ ἀπολαύων αὐτοῦ, τότε γεννᾷ τὸν ἀντέρωτα. Τὸ δὲ ἅπτεσθαι· ὁ γὰρ γνήσιος ἐραστὴς καὶ ἁπτόμενος σωφρόνως ἅπτεται, ὡς ἔχομεν τὸν Σωκράτη καὶ 15 γυμναζόμενον καὶ συγκαθεύδοντα Ἀλκιβιάδῃ. Τὸ δὲ τότε ἤδη ἡ τοῦ ῥεύματος ἐκείνου πηγή· τουτέστι, τοῦ ἔρωτος, ὃν ἔλεγεν ἵμερον ἐκ τοῦ Γαν[ν]υμήδους τὸν Δία ἠρᾶσθαι· τότε οὖν ὁ ἵμερος ἀπὸ τοῦ παιδὸς ἐν αὐτῷ τεχθεὶς ἀπομεστούμενος καὶ ἐρχόμενος ἐπὶ τὸν ἐρώμενον, ὡς ἀπὸ λείων καὶ λαμπρῶν ἀναπάλλεται, καὶ ὥσπερ ἐπὶ 20 τῶν ἀκτίνων ἀντανακλᾶται καὶ τίκτει τὸν ἀντέρωτα· ἡ πηγὴ οὖν ἡ ἀπὸ τοῦ ἐρωμένου [καὶ ἡ] καλλονὴ πολλὴ [ἡ] φερομένη.

οβ´ Καὶ οἷον πνεῦμα 255c

Λοιπὸν παραβολαῖς κέχρηται· ὥσπερ, φησί, τὸ πνεῦμα ἀπό τινων λείων ἀνακάμπτει ἐπὶ τὸ πεμφθὲν ἀπὸ τῆς ἠχοῦς, ἢ ὥσπερ ἀπὸ τῆς 25 ὀφθαλμίας ἄλλος ἀναπίμπλαται ὀφθαλμίας καὶ οὐκ οἶδεν ὅθεν τοῦτο τὸ πάθος ἐστί, γίνεται δὲ τὸ πάθος τοῦτο διὰ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἕνωσιν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ ἐρώμενος ἀντερῶν τοῦ ἐραστοῦ φιλεῖ μέν, ἀγνοεῖ δὲ ὃ πάσχει. Ἄρδει· τὸ ἀρδόμενον εἰς ὕψος τρέχει· τοῦτο οὖν λέγει τὸ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῶν γηγενῶν. Τὸ δὲ ὅτου δέ, 30 72r ἀπορεῖ· | τὸ τοῦ ἔρωτος ἡνωμένον καὶ ὑπερφυὲς ἐσήμανε διὰ τοῦ

15–16 cf. *Symp.* 217 B – 219 D

3 ⟨…⟩ lac. indic. Couvr. || 10 τὸ τυχόν] haesit Bernard || 12 χρονίσῃ] χρονίζῃ Plato 15–16 καὶ γυμναζόμενον] συγγυμναζόμενον dubit. Couvr., fort. recte || 18 Γαν[ν]υμήδους Ast || 22 [καὶ ἡ] del. Couvr. | [ἡ] del. Couvr. || 27 τοῦτο¹] om. A^a.c.

ἀπορεῖν, ὅτι ἐρῶμεν μὲν τῆς θέας ἐκείνης καὶ ζητοῦμεν τὴν ἑαυτῶν ὁλότητα, ἅτε ἀποτετεμαχισμένοι ὄντες, ἀγνοοῦμεν δὲ ὅτι ἐρῶμεν καὶ ἀποπίπτομεν εἰς τὴν ὕλην καὶ τὰ αἰσθητά.

ογ´ Ἀλλ᾿ οἷον ἀπ᾿ ἄλλου ὀφθαλμίας 255d 202

5 Οὐδὲ γὰρ ὁ οὕτω ὀφθαλμιῶν ἔχει εἰπεῖν τὴν πρόφασιν ἢ τὴν αἰτίαν· οὐδὲ γὰρ οἶδε τὸ πάθος διὰ τί συμβαίνει· συμβαίνει δὲ διὰ τὴν συμπάθειαν· ἤγουν διὰ τοῦ ἀέρος συνάπτεταί πως ἡ ὀφθαλμία. Ὥσπερ δὲ ἐν κατόπτρῳ· τὸ οἰκεῖον παράδειγμα τῆς ἐρωτικῆς ἐπιστήμης ὀφθαλμός ἐστιν, ἐπειδὴ καὶ ἐκ τοῦ ὁρᾶν γίνεται τὸ ἐρᾶν, καὶ 10 αἱ ἐλλάμψεις τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὀμμάτων ἐμφαίνονται. Ὥσπερ οὖν διὰ τοῦ ὄμματος τοῦ ἐρωμένου ὁ ἐραστὴς ἀνάγεται ἐκεῖ ἐνοπτριζόμενος, οὕτω καὶ ὁ ἐρώμενος διὰ τοῦ ὄμματος τοῦ ἐρῶντος. «Κάτοπτρον» οὖν μᾶλλον ἄν τις εἴποι τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ κατόπτρων δύναται ἡ ἐξήγησις τοῦ ῥητοῦ ἁρμόσαι.

15 οδ´ Καὶ ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρῇ 255d

Τουτέστι, τὰ αὐτὰ πάσχει τῷ ἐραστῇ, καὶ τὰς αὐτὰς ἐνεργείας καὶ τὴν αὐτὴν ἀναγωγὴν καὶ τὸ αὐτὸ τέλος ἔχουσιν. Εἴδωλον δὲ ἔρωτος τὸν ἀντέρωτά φησι· τὰ δεύτερα δὲ προσάπτει τῷ ἀντέρωτι, ἐπειδὴ καὶ πρωτουργὸν αἴτιόν ἐστι τοῦ ἀντέρωτος ὁ ἔρως. Τὸ δὲ 20 παραπλησίως μέν, ἀσθενεστέρως δέ· κἀνταῦθα τὰ δεύτερα πάντα τῷ ἀντέρωτι προσάπτει.

οε´ Καὶ δὴ οἷον εἰκὸς ποιεῖ τὸ μετὰ τοῦτο ταχὺ τὰ αὐτά 255e

Ὡς ἂν εἴποις, τὸ προκείμενον βούλεται ποιῆσαι τῷ ἑνωθῆναι αὐτῷ καὶ 25 ἐπιδίδωσιν ἑαυτὸν τῷ ἐραστῇ· κατὰ δὲ τὸ φαινόμενον τὸ συγκατακλιθῆναι τῷ ἐραστῇ λέγει.

ος´ Ἐν οὖν τῇ συγκοιμήσει 255e

Ἄντικρυς ταῦτα τὰ ῥητὰ περὶ ἐγκρατοῦς καὶ ἀκρατοῦς δοκεῖ λέγεσθαι· δεῖ δὲ αὐτὰ θεωρητικώτερον ἐκλαμβάνειν, καὶ μὴ ὡς δοκεῖ ἔχειν ἡ λέξις· 30 οὐ γὰρ ἄνευ ὑπονοίας αἰσχρᾶς ἐστι τὰ λεγόμενα. Τί γάρ φησιν ἐν τῇ συγκοιμήσει; ὁ μὲν ἀκόλαστος ἀναγκάζει προσιέναι τοῖς παιδικοῖς, ὁ δὲ ἀμείνων τῶν ἵππων ἀντιτείνει, καὶ ὅταν ὦσι φιλοσόφῳ

5 ἔχει] πρόφασιν εἰπεῖν οὐκ ἔχει Plato ‖ 7 ἡ ὀφθαλμία] A^a: τῇ ὀφθαλμίᾳ recc 18 δεύτερα δὲ] δεύτερα γὰρ Couvr. ‖ 23 τὰ αὐτά] ταῦτα Plato ‖ 24 εἴποις] recc: εἴποι τις A^a | ποιῆσαι τῷ] c: ποιῆσαι τὸ A L l

διαίτῃ τεθραμμένοι, τότε ἕπεται τὸ ἄλογον καὶ ἀκολουθεῖ τῷ λόγῳ· ὅταν δὲ ἀφιλοσόφῳ διαίτῃ ὦσι κεχρημένοι, ὑποφέρονται εἰς τὴν τοιαύτην αἰσχρότητα. Δεῖ δὲ τὰ λεγόμενα ἄλλως ἐκδέχεσθαι, ἵνα πόρρω ὑπονοίας αἰσχρᾶς ᾖ τὰ λεγόμενα, ἵνα τὸν μὲν φιλοσόφως τεθραμμένον διὰ τῶν εἰδῶν λέγοι τυγχάνειν τῶν καλῶν καταφρονοῦντα τοῦ αἰσθητοῦ κάλλους 5
203 ὡς ἐνύλου, τὸν δὲ μὴ |φιλόσοφον διὰ τῶν αἰσθητῶν οἴεσθαι †λέγειν† τὸ νοητὸν διὰ τοῦ προσάπτεσθαι καὶ προσομιλεῖν· ἅπερ ἐκτὸς αἰσχρᾶς ὑπονοίας δεῖ λαμβάνειν ὡς καὶ ἐπὶ πατέρων καὶ παίδων καὶ ἀδελφῶν ἔστι περιπλοκὰς καὶ ὁμιλίας ἰδεῖν ἄνευ αἰσχρᾶς ὑπονοίας. Τοιαῦτα οὖν δεῖ ἀκούειν καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν «ἀκολάστου» λεγομένου· δῆλον δὲ ἐξ ὧν 10 αὐτὸς παρακατιών φησι περὶ αὐτοῦ, ὅτι καὶ οὗτοι ὑπόπτεροι γίνονται· οὐκ ἂν δὲ «ὑποπτέρους» αὐτοὺς ἔλεγε γίνεσθαι, αἰσχρόν τι εἰ ἔλεγε περὶ αὐτῶν.

οζ´ Ὁ δὲ τῶν παιδικῶν 256a
Τουτέστιν ὁ τοῦ ἐρωμένου ἵππος οὐδὲν ἔχει εἰπεῖν· οὐδὲ γὰρ εἶδε 15 τὸν ἐραστὴν προσπλεκόμενον αὐτῷ διά τινα αἰσχρὰν ὑπόνοιαν καὶ σωματικὸν κάλλος· ὅμως δὲ σπαργῶν καὶ ἐπιθυμῶν φιλοφρόνως στέργει καὶ περιβάλλει τὸν ἐραστήν.

οη´ Ὅταν δὲ συγκατακέωνται 256a
Ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, ἔσται σοι τὰ ἐν τῷ Συμποσίῳ εἰρημένα 20 ἐξηγητικὰ τούτων, ἔνθα ἔλεγεν Ἀλκιβιάδης· Σώκρατες, καθεύδεις; ἕτοιμος οὖν ἐστιν ὁ παῖς χαρίζεσθαι τῷ ἐραστῇ εἰ βουληθείη. Αὕτη δὲ ἡ ἐξήγησις τοῦ φαινομένου ἐστίν.

οθ´ Ὁ δὲ ὁμόζυξ 256a
Τουτέστι τὸ θυμικὸν ἀντιτείνει πρὸς τὴν τοιαύτην χάριν, μὴ 25 καταφερόμενον εἰς αἰσχρὰν ὑπόνοιαν.

π´ Ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην 256a
Ὅταν ὦσι καλῶς τεθραμμένοι, φιλοσόφως τῶν μαθη⟨μά⟩των καὶ διδασκάλων καὶ ἐθῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων ἀγαθῶν τυχόντες, τότε καὶ τὸν

11 256 B || 20 *Symp.* 218 C

5 λέγοι] λέγῃ Couvr.: cf. indic. gramm. s. v. ἵνα || 6 †λέγειν† del. Couvr.: ἔχειν Bernard || 15 οὐδὲν] ἔχει μὲν οὐδὲν εἰπεῖν Plato || 28 φιλοσόφως] ⟨καὶ⟩ φιλοσόφως Couvr., qui post v. φιλοσόφως interpungebat: Bernard ante h. v. interpunxit, quod multo antea fecerat c | μαθη⟨μά⟩θων Lucarini[4]

ἀκόλαστον | ἵππον ἀνασπῶσιν ἐπὶ τὸ ἄνω, διδάσκοντες ὅτι οὐ διὰ τῶν 72v
αἰσθητῶν καλῶν περιέσται αὐτῷ ἡ τοῦ νοητοῦ θέα. Τὸ δὲ ἐγκρατεῖς
αὐτῶν· τουτέστι, κρατήσαντες τῆς γενεσιουργοῦ φύσεως καὶ μὴ διὰ
τῶν αἰσθητῶν ἀναχθέντες.

5 πα΄ Ὧι κακία ψυχῆς ἐνεγίγνετο 256b
Τὸ ἐπιθυμητικὸν λέγει· τίνι γὰρ ἄλλῳ ἐγγίνεται ἡ κακία ἢ τῷ
ἐπιθυμη|τικῷ; τὸ δὲ ἐλευθερώσαντες· τουτέστι, τὸν ἡνίοχον ἐν ᾧ 204
ἡ ἀρετὴ ἐγγίνεται.

πβ΄ Τελευτήσαντες δὲ δή 256b
10 Τουτέστι, μετὰ τὸ τέλος τοῦ βίου τούτου καὶ τῆς ζωῆς, ἐπεὶ τέλος αὐτοῖς
ἐστι καὶ πέρας καὶ κατόρθωμα τὸ ὑπόπτεροι γενέσθαι. Ἐλαφροὶ
δὲ ἀντὶ τοῦ· οὐ βρίθοντες τῇ γενεσιουργῷ φύσει. Τὸ δὲ τῶν τριῶν
παλαισμάτων δύναται μέν τις καὶ ὡς ἐπὶ τῶν ἀγώνων
ἐκλαμβάνειν, ἄμεινον δὲ κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα θεωρητικώτερον
15 ἐκδέχεσθαι τὸ λεγόμενον, ἵνα εἴποι τὸν τρίτον ἐλθόντα εἰς γένεσιν καὶ
φιλοσοφήσαντα ἀνάγεσθαι. Τὸ δὲ οὗ μεῖζον ἀγαθόν· τουτέστι,
τῆς εὐδαιμονίας ἧς περιποιεῖ ὁ ἔρως, ὃ οὔτε σωφροσύνη οὔτε ἄλλη
ἀρετὴ περιποιεῖ. Ἐπίτηδες δὲ λέγει τοῦτο ὡς πρὸς τὸν τοῦ Λυσίου
λόγον, ἐπειδὴ ἔλεγεν ἐκεῖνος τοὺς ἐραστὰς φθονεῖν τοῖς παιδικοῖς καὶ
20 βούλεσθαι αὐτοὺς ἀεὶ ἐν ἐνδείᾳ εἶναι. Πρὸς τὸν λόγον οὖν Λυσίου
αἰνιττόμενος ταῦτα λέγει καὶ ὅτι αἱ περὶ τὸν θνητὸν βίον ἀρεταὶ οὐ
περιποιοῦσι τοιοῦτον ἀγαθὸν τῇ ψυχῇ οἷον αἱ νοεραὶ καὶ θεῖαι ἀρεταί.
Θεία δὲ μανία ὡς πρὸς τὰς ἄλλας μανίας εἶπε, μαντικήν,
τελεστικήν, ποιητικήν.

25 πγ΄ Ἐὰν δὲ δὴ διαίτῃ 256b
Ὡς ἂν εἴποις, αὕτη μὲν οὖν ἡ φιλόσοφος δίαιτα, ἡ δὲ ἀφιλόσοφος ἀκρατῆ
ποιεῖ· οὐ δεῖ δὲ οὕτως ἀκούειν τῶν ῥητῶν, ἀλλὰ ὅτι διὰ τῶν σωμάτων
καὶ αἰσθητῶν προσδοκῶσιν ἀνάγεσθαι.

19 232 C

3 αὐτῶν] Ast ex Platone: αὑτῶν A recc || 5 ἐνεγίγνετο] a Plato: ἐνεγίνετο fortasse A: ἐγίνετο c: ἐγίγνετο L: ψυχῆς ἐνεγίγνετο om. l || 7 τὸν ἡνίοχον] τοῦ ἡνιόχου A[a a. c.]
15 εἴποι] εἴπῃ Couvr.: cf. indic. gramm. s. v. ἵνα || 21 αἰνιττόμενος] recc: αἰνιτόμενος A[a]

πδ΄ Τάχ᾽ ἄν που ἐν μέθαις 256c
Ὥσπερ ἐκεῖ ὁ ἡνίοχος ἀνήγαγε τὸ ἐπιθυμητικόν, οὕτως ἐνταῦθα τὸ ἐπιθυμητικὸν κατασπᾷ τὴν ψυχήν· ἄντικρυς οὖν τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ ἀκρατοῦς ἐστι· τοῖς δὲ πόρρω αἰσχρᾶς ἐπιθυμίας δεχομένοις τὰ λεγόμενα εἴη ἂν περὶ τῶν διὰ τῶν αἰσθητῶν ἀνάγεσθαι προσδοκώντων. 5

πε΄ Τὰς ψυχὰς ἀφρούρους 256c
Θυμόν τε καὶ ἐπιθυμίαν λέγει, μᾶλλον δὲ τὴν τοῦ ἐρῶντος καὶ τοῦ ἐρωμένου ψυχήν. Τὸ δὲ τὴν ὑπὸ τῶν πολλῶν μακαριστὴν αἵρεσιν κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον τὴν αἰσχρὰν ἡδονὴν λέγει, θεωρητικώτερον δὲ τὴν ἐκ τῶν αἰσθητῶν ἀναγωγήν. Ὑπὸ τῶν 10 πολλῶν δὲ εἶπεν, ὅτι ἡ τοιαύτη φιλία οὐκ ἔστι φιλοσόφων· ἡ γὰρ ὄντως φιλία ἡ τοῦ νοῦ ἐστι κοινωνία.

205 πϛ΄ Χρῶνται μὲν αὐτῇ 256c
Ἐπειδὴ προκόπτοντες οὐκέτι τῇ φιλοσοφίᾳ χρῶνται οὕτω σφόδρα. Πάσῃ δὲ διανοίᾳ λέγει τῷ νοερῷ τῆς ψυχῆς. 15

πζ΄ Φίλω μὲν οὖν καὶ τούτω 256c
Πρὸς τὰ μέτρα ἀπονέμει, ὡς ἂν εἴποις· «ἡ ἐσχάτη ἐρωτικὴ φιλία αὕτη ἐστὶν ἡ διὰ τῶν σωμάτων». Τὸ δὲ ἔξω γενομένω· τουτέστι, καὶ μηκέτι ἐρῶντες φίλοι εἰσί· τὸ γὰρ ἔξω γενόμενοι μηκέτι ἐρῶντες διὰ τῶν σωμάτων. 20

πη΄ Ἐν δὲ τῇ τελευτῇ 256d
Ἢ τοῦ θανάτου ἢ τοῦ ἔρωτος λέγει. Τὸ δὲ ἄπτεροι ἐπειδὴ οὐ τῷ νοερῷ τῆς ψυχῆς ἐχρήσαντο. Οὐ σμικρὸν δὲ ἆθλον προφέρονται οἱ τὸ ἔσχατον ἴνδαλμα τοῦ ἔρωτος ἀποφερόμενοι. Τὸ δὲ εἰς σκότον· τουτέστι, οἱ φιλίαν κτησάμενοι διὰ τῶν αἰσθητῶν καὶ οὗτοι 25 ὑπόπτεροι γίνονται καὶ οὐκέτι ἀπέρχονται εἰς τὰ ὑπὸ γῆς δικαιωτήρια, ὥσπερ οἱ ἀκολάστως ἐρῶντες, ἐπειδὴ ὅπως ποτὲ 73r ἀρχὴν ἔχουσι τῆς ἐρωτικῆς μανίας καὶ τῆς ἀναγωγῆς. | Ὁμοπτέρους δὲ εἶπε διὰ τὸ ἀνάγεσθαι τὸν ἐρώμενον καὶ τὸν ἐραστήν. 30

26–27 249 A

8 ψυχήν] ἐπιθυμίαν Bernard || 26 ὑπὸ] l Plato: ὑπὲρ A c L

πθʹ Ταῦτα τοσαῦτα 256e
Ἐνταῦθα παραβάλλει καὶ ἀντιτίθησι τὸν ἐρῶντα πρὸς τὸν μὴ ἐρῶντα, λέγων ὅτι ὁ μὲν ἐρῶν εἰς τὴν οὐρανίαν πορείαν ἀνάγει αὐτοὺς καὶ ἀληθῶς εἰς αὐτὸ τὸ ὄν, ὁ δὲ μὴ ἐρῶν τοιοῦτον οὐδὲν ἔχει, ἀλλὰ
5 ἀνθρώπινα πάντα καὶ θνητὰ καὶ σωματικὰ καὶ τῶν ἀληθῶν εἴδωλα. Ὑπὸ δὲ πλήθους εἶπεν, ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ τοὺς τοιούτους σώφρονας ἐπαινοῦσι τοὺς καθ' ἑαυτούς, εἰ καὶ μηδὲν νοερὸν καὶ ἀναγωγὸν ἔχουσιν. Ἐννέα δὲ χιλιάδας εἶπεν, ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει ἡ περίοδος ἡ ἀπὸ τῶν νοητῶν ἐπὶ τὰ τῇδε οὐδεμίαν κάκωσιν ἔχει.

10 ϟʹ Αὕτη σοι ὦ φίλε Ἔρως 257a
Καὶ ἀρχόμενος μὲν τοῦ λόγου ἀπὸ θεῶν ἤρξατο, καὶ νῦν δὲ τελειῶν τὸν λόγον εὔχεται τῷ Ἔρωτι. Διὰ τί δὲ τοῦτο ποιεῖ; ὅτι ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τέλος καὶ πάντα περιέχουσιν οἱ θεοὶ καὶ δεῖ ἐπὶ παντὸς πράγματος μεγάλου καὶ μικροῦ θεὸν καλεῖν συνεργόν, αὐτός φησι. Καὶ πάλιν ἐν
15 τοῖς | Νόμοις· «ὁ μὲν δὴ θεὸς ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ 206 τελευτὴν περιέχει». Εἰκότως οὖν ὁ κατ' ἐκεῖνον ἱστάμενος φιλόσοφος καὶ ἀπ' εὐχῆς ἄρχεται καὶ εἰς εὐχὴν λήγει. Ἄρχεται μὲν οὖν εὐχόμενος τοῖς θεοῖς ἵνα οὗ προέθετο πράγματος ἐπιτύχῃ καὶ διὰ τῶν θεῶν εἰς τέλος ἀφίκηται· πάλιν δὲ δεῖ τοῖς θεοῖς εὐχαριστεῖν μετὰ τὸ πρᾶγμα διά
20 τε τὸ ἐπιτετυχηκέναι τοῦ σκοποῦ καὶ διὰ τὸ βεβαίαν ἐνίδρυσιν ἔχειν αὐτὸ τὸ λεχθὲν ἢ τὸ πραχθὲν ἢ ὅ τί ποτε εἴη. Τὸ δὲ φίλε εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ δεσπότης Ἔρως ἐστὶν ὁ τὴν φιλίαν καὶ τὴν ἕνωσιν πᾶσι χαριζόμενος. Εἰς ταὐτὸν οὖν ἄγει τὴν ἐρωτικὴν καὶ τὴν φιλίαν, ἐπειδὴ διὰ φιλίας καὶ ὁμονοίας ἡ ἀναγωγὴ γίνεται. Εἰς ἡμετέραν δύναμιν ἐπειδὴ
25 ἄλλως τὰ κρείττονα γένη, θεοί, δαίμονες, ἥρωες ἀνυμνοῦσι τὸν Ἔρωτα καὶ ἄλλως οἱ κάτοχοι γινόμενοι αὐτῷ καὶ οἱ φιλόσοφοι· ἕκαστος γὰρ κατὰ τὴν δύναμιν ἀνυμνεῖ τὸν θεόν.

8 cf. **schol vet** 103 C. (eadem apud **schol Ruhnk**): ἐννέα χιλιάδας] ἐννέα χιλιάδας εἶπεν, ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει ἡ περίοδος ἡ ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ἐπὶ τὰ τῇδε οὐδεμίαν κάκωσιν ἔχει T W || 11 237 A, cf. Bernard: 277,20 et adnotat. || 14 *Tim.* 27 C (φησι) 15 *Leg.* 715 E

2 Ἐνταῦθα] Lucarini[4]: ταῦτα A recc || 3 οὐρανίαν] vide Moreschini app. ad 256 D 8 9 τῶν νοητῶν] τοῦ νοητοῦ A[a. c.] || 15–16 ὁ μὲν … τελευτὴν] ὁ μὲν δὴ θεός, ὥσπερ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος, ἀρχήν τε καὶ μέσα Plato || 22 χαριζόμενος] recc: χαρισάμενος A[a] 26 αὐτῷ] Lucarini[4]: αὐτοῦ A recc

ϟα΄ Ὅτι καλλίστη καὶ ἀρίστη 257a
Τὸ γὰρ κάλλιστον καὶ ἄριστον τοῖς θεοῖς οἰκεῖον καὶ μᾶλλον τῷ Ἔρωτι τῷ προκειμένῳ· διὰ γὰρ κάλλους καὶ ἀρετῆς ἡ ἐπὶ τὸ νοητὸν γίνεται ἄνοδος.

ϟβ΄ Καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἠναγκασμένη 257a 5
Ἀπολογεῖται ἐνταῦθα διὰ τί ποιητικοῖς ὀνόμασιν ἐχρήσατο· εἶπε γὰρ «ὑπόπτερον», «ἄρδεσθαι», δαῖτα, θοίνην καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα. Διὰ τί δὲ ἐχρήσατο τοῖς τοιούτοις ὀνόμασιν; αὐτός φησι διὰ Φαῖδρον. Τοῦτο δὲ ἐποίησεν ὁ φιλόσοφος, ἐπειδὴ ἑώρα τὸν Φαῖδρον τὸ καλὸν τῆς συνθήκης τοῦ λόγου Λυσίου καὶ τὴν ἰσχνότητα 10 καὶ τὸ τέλειον θαυμάζοντα, βουλόμενος αὐτὸν καταπλῆξαι ἐκ τοῦ ἐναντίου ὀγκωδεστέρῳ καὶ ἁδροτέρῳ καὶ ὑψηλῷ ἐχρήσατο χαρακτῆρι. Ἡ δὲ ἀληθεστέρα αἰτία αὕτη ἂν λεχθείη, ὅτι τοῖς μεγάλοις πράγμασι καὶ περὶ τηλικούτων λόγοις ἁρμόδιος καὶ πρέπων ὁ ὑψηλὸς χαρακτήρ.

ϟγ΄ Ἀλλὰ τῶν προτέρων συγγνώμην 257a 15
Οἷός ἐστι περὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα ὁ Σωκράτης ἐν τῷ Φιλήβῳ φησίν· ἐκείνου γὰρ λέγοντος τὴν ἡδονὴν τὴν Ἀφροδίτην, ὁ φιλόσοφος, λέγων ὅτι οὐκ ἔστι, φησί· τὸ δὲ ἐμὸν δέος, ὦ Πρώταρχε, 207 περὶ τὰ τῶν θεῶν | ὀνόματα πέρα τοῦ μεγίστου φόβου ἢ κατὰ ἄνθρωπον· οὐ δεῖ γὰρ χραίνειν τὰ τῶν θεῶν 20 ὀνόματα. Ἐπειδὴ τοίνυν ἔδοξεν ὅπως ποτὲ κατ᾽ Ἔρωτος λέγειν, διὰ τοῦτο ἀπολογούμενος εἶπε τὴν παλινῳδίαν συγγνώμην τε αἰτεῖ ἐφ᾽ οἷς ἔδοξε λέγειν κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἔρωτος.

ϟδ΄ Καὶ τῶνδε χάριν ἔχων 257a
Οἱ γὰρ θεοί εἰσιν οἱ καὶ τὴν χάριν ἐπιλάμποντες παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ 25 διὰ χάριτος καὶ ὁμονοίας συναπτόμεθα τοῖς θεοῖς. Χάριν δὲ εἶπεν οὐχ ὅτι οἱ θεοὶ χάριν παρ᾽ ἡμῶν δέχονται, ἀλλὰ ὅτι διὰ τοῦ θεραπεύειν τοὺς θεοὺς [ε]αὐτοῖς χαριζόμενοι ἁρμοζόμεθα καὶ οἰκειούμεθα τοῖς θεοῖς. Τὸ γοῦν τῶνδε χάριν ἔχων εἴη ἂν ἀντὶ τοῦ· ἀποδεχόμενος τὸν λόγον. Τὸ δὲ εὐμενὴς καὶ ἵλεως κατὰ τὴν συνάφειαν λέγει τὴν 30 πρὸς αὐτὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ τῶν θεῶν. Πῶς δὲ νῦν τέχνην λέγει

7 cf. 246 A, 251 B, 247 A || 16 *Phil.* 12 C

11 τέλειον] λεπτὸν Lucarini coll. 11,13 || 15 προτέρων] προτέρων τε Plato 19–20 περὶ... ἄνθρωπον] ἀεὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα οὐκ ἔστι κατ᾽ἄνθρωπον, ἀλλὰ πέρα τοῦ μεγίστου φόβου Plato cf. 74,22 || 28 [ε]αὐτοῖς Couvr.: librorum lect. def. Bernard

τὴν ἐρωτικήν, ἣν πάλαι «ἐνθουσιαστικὴν» εἶπεν; ἢ δῆλον ὅτι τοῦτο λέγει ὅτι δεῖ μὲν τὰ παρ᾽ ἡμῶν τεχνικὰ θεωρήματα κινεῖν, εἶθ᾽ οὕτως ὕστερον τὴν παρὰ τῶν θεῶν ἔλλαμψιν δέχεσθαι, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ποιητικῆς δεῖ τὸ ἐν ἡμῖν εὑρετικὸν καὶ ποιητικὸν κινεῖν, εἶθ᾽ οὕτως 5 ἐκδέχεσθαι τὴν παρὰ τῶν θεῶν ἔλλαμψιν· ὁ γὰρ κάτοχος | γινόμενος 73v ταῖς Μούσαις θεῖος ποιητὴς γίνεται. Ποία δέ ἐστιν ἡ ἐρωτικὴ τέχνη; ἣν αὐτὸς ἐν Ἀλκιβιάδῃ ἐδήλωσε καὶ ἐδίδαξεν, ὅτι πρῶτον μὲν δεῖ τὸν ἀξιέραστον ζητεῖν καὶ διακρῖναι τίνος δεῖ ἐρᾶν· οὐ γὰρ πάντων δεῖ, ἀλλὰ τοῦ μεγαλόφρονος τοῦ καταφρονητικοῦ τῶν δευτέρων· εἶτα μετὰ τὸ 10 ἐρασθῆναι μηδὲν προσφθέγγεσθαι ἕως οὗ καιρὸν ἔχῃ τοῦ συνιέναι φιλοσόφων λόγων· εἶτα, ὅτε οἷός τέ ἐστιν ἀκούειν, τότε χειρώσασθαι αὐτὸν καὶ διδάσκειν τὰ τῆς ἐρωτικῆς, καὶ οὕτως ἀντέρωτα αὐτῷ γεννῆσαι. Τὸ δὲ μήτ᾽ ἀφέλῃ μήτε πηρώσῃς δι᾽ ὀργήν· ὀργὴ θεῶν ἐστιν ἡ ἀπόστασις ἡ ἀπ᾽ αὐτῶν· οὐδὲ γὰρ ὀργίζονται οἱ θεοί. 15 Ὃ λέγει οὖν τοῦτό ἐστι· μὴ ποιήσῃς με ἀποστῆναι τῆς παρὰ σοῦ ἐπιπνοίας ἢ ἀνενέργητον ποιήσῃς ἀλλὰ ἔχεσθαί με τῆς παρὰ σοῦ δόσεως καὶ ἀγαθότητος.

ϛεʹ Δίδου δ᾽ ἔτι μᾶλλον 257a

Τὸ τιμᾶσθαι εἶπε διὰ τοὺς νέους· βούλεται γὰρ τιμᾶσθαι παρὰ τῶν νέων, 20 οὐ δι᾽ ἑαυτὸν ἀλλὰ δι᾽ ἐκείνους. Καὶ γὰρ καὶ τοὺς θεοὺς οὐ δι᾽ αὑτοὺς δεῖ τιμᾶν ἀλλὰ δι᾽ αὑτούς· τὸ γὰρ τιμᾶν τὸ ὑπερέχον τῷ τιμῶντι συμβάλλεται. | Διὸ καὶ ὁ Σωκράτης εὔχεται τὸ «τίμιος εἶναι» παρὰ τοῖς 208 νέοις, ἐπεὶ καὶ τέλος ἐστὶ τοῦτο τῆς ἐρωτικῆς· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἐστὶν ὃ λέγει ἢ ἀντέρωτα ἔχειν τοὺς νέους ἐμοῦ· διὰ γὰρ τοῦ τιμᾶν αὐτὸν τοὺς 25 νέους καὶ τὸ ἐρᾶν συμβαίνει αὐτοῦ· θεῖον δὲ καὶ ἀγαθὸν ἡ τιμή, ὡς καὶ αὐτός φησιν ἀλλαχοῦ.

ϛϛʹ Τῷ πρόσθεν δὲ εἰ τί σοι λόγῳ 257b

Τουτέστι, εἰ δέ τι εἴρηται εἰς τὸ ὄνομά σου τοῦ Ἔρωτος ἀπηχές, ὁ Λυσίας αἴτιος, ἀναγκάσας Φαῖδρον τοιούτοις χρήσασθαι λόγοις. Ἐπὶ 30 φιλοσοφίαν δέ, ὥσπερ καὶ τὰ ἑξῆς· κατὰ ὁμοιότητα τοῦ θείου

7 *Alcib. I* 131 A–C ‖ 26 *Leg.* 727 A; cf. et 203,28

5 γινόμενος] recc: καὶ ἐχόμενος Aa ‖ 9 καταφρονητικοῦ] recc: καταφρονοῦντος Aa δευτέρων· εἶτα] Couvr.: δευτέρων εἶναι A recc ‖ 16 ποιήσῃς ἀλλὰ] recc: ποιήσειν ἀλλὰ Aa ‖ 18 δ᾽ ἔτι] Couvr. ex Platone, cuius B D P hanc lectionem praebent: δέ τι A recc: τ᾽ἔτι Platonis T W ‖ 20 αὑτοὺς] αὐτοὺς Ast ‖ 21 αὑτούς] Ast: αὐτοὺς A recc ‖ 22 εἶναι] amarg recc: ἔσται Aa ‖ 27 Τῷ] Platonis BD: ἐν τῷ TWP | σοι] non habet Plato ‖ 28 ἀπηχές] ἀπηνὲς Plato

καὶ ὁ τῷ ὄντι φιλόσοφος ἵσταται· ὥσπερ γὰρ τὸ θεῖον πᾶσι προτείνει ἀφθόνως τὰ ἀγαθά (φθόνος γὰρ ἔξω θείου χοροῦ) μεταλαμβάνει δὲ ὁ πεφυκὼς καὶ ὁ ἐπιτήδειος, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Σωκράτης πᾶσι τὰ ἀγαθὰ βουλόμενος εὔχεται ὑπὲρ τοῦ Λυσίου, ἵνα μηκέτι τοιαῦτα συγγράφῃ, ἀλλὰ τὰ δυνάμενα ὠφελεῖν τοὺς νέους. Ὁ δὲ 5 Πολέμαρχος ἀδελφός ἐστι Λυσίου, οὗ μέμνηται ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἐπιδιώκοντος τὸν Σωκράτην καὶ ἐπιθυμοῦντος ἀκοῦσαι αὐτοῦ. Τὸ δὲ μηκέτι ἐπαμφοτερίζῃ, ἵνα μηκέτι τῷ Λυσίᾳ προσχωρῇ καὶ ἕπηται καὶ ἡμῖν, ἀλλὰ μίαν γνώμην ἔχῃ. Τοῦτο δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ δεσπότης Ἔρως ἕνωσιν καὶ μίαν ἁρμονίαν ἡμῖν παρέχεται, πᾶν τὸ 10 διπλοῦν καὶ ἀλλότριον καὶ πᾶσαν τοιαύτην ἐνέργειαν ἀποσκευαζόμενος, εἰς ἕνωσιν πάντα ἄγων· τοῦτο οὖν λέγει, [ὅτι] ἵνα καὶ ὁ Φαῖδρος κατὰ ἕνωσιν ἐνεργῇ.

ϛζʹ Ἀλλ' ἁπλῶς πρὸς Ἔρωτα 257b
Τοῦ γὰρ βίου παντὸς καὶ τῆς καταστάσεως καθηγεμὼν ἡμῶν ἐστιν ὁ 15 Ἔρως. Τοῦτο οὖν εὔχεται, ἵνα καὶ τὸν βίον τοῦ Λυσίου πάντα εἰς τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀληθὲς κατευθύνῃ ὁ Ἔρως.

ϛηʹ Συνεύχομαί σοι ὦ Σώκρατες 257b
Τὸ μὲν συνεύχομαι εἶπεν, ἐπειδὴ ἡ τῶν πολλῶν εὐχὴ ἀνύει πλέον τι τοῦ ἑνὸς ἀνδρός. Τὸ δὲ εἴπερ ἄμεινον δεῖ ποιεῖν κοινὴν τὴν εὐχήν, 20 τὴν κοινωνίαν τῶν ψυχῶν ἀπομαντευόμενον· ὁμοῦ γὰρ ἦσαν τὸ πάλαι, πρὶν ἐλθεῖν εἰς γένεσιν. Ταῦτα ἡμῖν εἶναι εἶπεν, ἐπειδὴ οὐ πάντως τὰ καθήκοντα τῷδε τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷδε καθήκει· οὔτε μὴν 209 ἴσμεν τὰ καθ' | ἡμᾶς αὐτοὺς οὐδὲ τὴν τῶν μελλόντων ἔκβασιν· οἱ δὲ θεοὶ ἴσασι τὰ καθήκοντα ἑκάστῳ. 25

ϛθʹ Τὸν λόγον δέ σου, καὶ τὰ ἑξῆς 257c
Ἐκπλήττεται τὸν τοῦ φιλοσόφου λόγον τὸν τῆς παλινῳδίας ὡς τοῦ προτέρου καλλίονα ὄντα· καὶ τῷ ὄντι πολλῷ ἐκείνου ὑπερέχει. Ἐνταῦθα γὰρ εἶπε περὶ τῆς νοητῆς οὐσίας καὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ

2 247 A ‖ 6 *Respubl.* 327 B ‖ 8 cf **schol vet** 106 C., qui tamen dubitat haec ex Hermia fluxisse (eadem in **schol Ruhnk**): ἐπαμφοτερίζῃ] Λυσίᾳ καὶ ἐμοὶ Σωκράτη ἕπηται. T W

1 ἵσταται] ἱστόρηται A[a. c.]: de ἵσταται post χοροῦ traiciendo cogitavit Couvr. ‖ 9 ἔχῃ] l Ast: ἔχει A c L ‖ 12 εἰς] ⟨καὶ⟩ εἰς Couvr. (fort. iam l, sed male dispicitur) | [ὅτι] del. Moreschini ‖ 20 τοῦ] τῆς Couvr. dubit. ‖ 24 ἴσμεν] L l: ἴδμεν A: non disp. c

καθηγεμόνος Διὸς πῶς συνάγει πάντα καὶ τῶν ἐννέα βίων καὶ τῶν ἄλλων ὧν εἶπε πρῴην.

ρ´ Ὥστε ὀκνῶ 257c

Ἐπειδὴ ηὔξατο ὁ Σωκράτης λέγων ὡς τὸν Πολέμαρχον οὕτω καὶ
5 Λυσίαν τραπῆναι ἐπὶ φιλοσοφίαν, διὰ τοῦτό φησιν ὁ Φαῖδρος ὅτι· «οὐκ οἶμαι εἰ οἷός τέ ἐστιν ὁ Λυσίας τούτῳ τῷ λόγῳ, εἰ καὶ θελήσει, | 74r ἀντιπαραβαλεῖν ἴσον λόγον».

ρα´ Καὶ γάρ τις αὐτὸν ὦ θαυμάσιε 257c

Θαυμάσαι μὲν ἔστι τὸν φιλόσοφον ἐν πᾶσι, μάλιστα δὲ διὰ τὸ πυκνὸν
10 καὶ συνεχὲς καὶ ἡνωμένον τοῦ λόγου. Οὕτω γὰρ γράφει ὡς ἓν ζῷον ἀποτελεσθῆναι τὸν πάντα λόγον· ὥσπερ γὰρ τὸ ζῷον ἡνωμένα ἔχει τὰ μόρια καὶ διακεχριμ[μ]ένα, οὕτω καὶ ὁ λόγος Σωκράτους. Βουλόμενος οὖν εἰς τὸν περὶ ῥητορικῆς εἰσβαλεῖν λόγον, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου (τοῦ γὰρ Φαίδρου θαυμάζοντος τὸ φαινόμενον κάλλος καὶ τὴν συνθήκην
15 τοῦ λόγου, ὁ φιλόσοφος ἦλθε διὰ Φαῖδρον εἰς πάντας τοὺς εἰρημένους λόγους), ὅρα οὖν πῶς συμφώνως εἰσβάλλει εἰς τὸν περὶ ῥητορικῆς λόγον. Φησὶ γὰρ ὁ Φαῖδρος ὅτι· «οὐκ ἂν θελήσαι ὁ Λυσίας ἀντιπαρατεῖναι τῷ σῷ λόγῳ, ἐπειδὴ ὠνείδιζέ τις αὐτῷ ὡς λογογράφῳ», καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς λέξεως ἄρχεται ὁ φιλόσοφος τὸν περὶ
20 ῥητορικῆς λόγον, λέγων ὅτι τὸ λογογραφεῖν οὐκ ἔστι κακὸν ἀλλὰ τὸ κακῶς γράφειν κακόν ἐστι· τὸ μέντοι καλὰ καὶ ἀγαθὰ γράφειν καλόν ἐστι· πρὸς γὰρ τὴν πρόθεσιν τοῦ γράφοντός ἐστι τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν· ἐπεί, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἶπε, πᾶσα πρᾶξις αὐτὴ καθ' αὑτὴν οὔτε καλὴ οὔτε κακή. «Λογογράφους» δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἐπὶ
25 μισθῷ | λόγους γράφοντας· ἦσαν γάρ τινες τῶν ῥητόρων πιπράσκοντες 210 λόγους τοῖς λέγουσιν εἰς τὰ δικαστήρια, «ῥήτορας» δὲ ἔλεγον τοὺς δι' ἑαυτῶν λέγοντας.

23 *Symp.* 180 E–181 A || 24 cf. **schol vet** 108 a C. (eadem **schol Ruhnk** et **schol Siebenk**): λογογράφους γὰρ [γὰρ om. W] ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἐπὶ μισθῷ λόγους γράφοντας καὶ πιπράσκοντας αὐτοὺς εἰς δικαστήρια, ῥήτορας δὲ τοὺς δι' ἑαυτῶν λέγοντας. T W: 108 b C.: λογογράφους τοὺς ἐπὶ μισθῷ λόγους γράφοντας εἰς δικαστήρια, ῥήτορας δὲ τοὺς δι' ἑαυτῶν λέγοντας. P^tx

6 εἰ[1]] ὅτι Lucarini || 7 ἀντιπαραβαλεῖν] A^a L l: ἀντιπαραλαμβάνειν c: ἀντιπαρατεῖναι Ast ex Plat. || 9 διὰ] A^a: κατὰ recc || 12 διακεχριμ[μ]ένα v || 17 θελήσαι] Couvr.: θηλήσῃ A recc || 18 ἀντιπαρατεῖναι] Ast: ἀντιπαραθεῖναι A^a recc || 23 πᾶσα] πᾶσα γὰρ πρᾶξις ὧδ' ἔχει· αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς πραττομένη οὔτε καλὴ οὔτε αἰσχρὰ Plato | αὑτὴν] A^a: ἑαυτὴν recc 25 τῶν ῥητόρων] recc: ἑτέρων A^a

ρβʹ Τάχʼ οὖν ἄν 257c
Πολλάκις γὰρ ἵνα τιμώμεθα ἀπεχόμεθα τῶν αἰσχρῶν· διό, φησί, καὶ ὁ Λυσίας τοῦ τιμᾶσθαι χάριν ⟨ἂν⟩ ἀπόσχοιτο τὸ γράφειν, ἐκφεύγων [καὶ] τὸ ὀνειδίζεσθαι καὶ τιμῆς ἐφιέμενος.

ργʹ Γελοῖόν γε ὦ νεανία 257c 5
Καὶ γάρ, φησίν, ἐθελήσει γράψαι ὁ Λυσίας, καὶ οἱ διαβάλλοντες δὲ τὸ λογογραφεῖν ἡδέως ἔχουσι λόγους γράφειν ὅτι γενναιοτέρους παῖδας ἑαυτῶν καταλιμπάνουσι συγγράμματα καταλείποντες, ὡς εἶπεν ἐν τῷ Συμποσίῳ. «Ψοφοδεεῖς» δὲ λέγονται οἱ τοὺς ψόφους τῶν μυ⟨ι⟩ῶν δεδοικότες καὶ τὰ τυχόντα. 10

ρδʹ Οἴει νομίζοντα λέγειν 257d
Ἀντὶ τοῦ «δοξάζοντα λέγειν», τουτέστι, ὅτι οὐδὲ αὐτὸς ὁ ὀνειδίζων τὸ λογογραφεῖν οὕτω διακείμενος ὡς κακοῦ τοῦ πράγματος ὄντος διαβάλλει.

ρεʹ Καὶ ξύνοισθά που καί 257d 15
Ὁ Φαῖδρος ἐνδόξως βούλεται ἐπιχειρῆσαι· ἔνδοξος δέ ἐστιν ἐπιχείρησις ἡ ἀπὸ τῶν πολλῶν· ἐπειδὴ οὖν οἱ ἄνθρωποι ἐλοιδοροῦντο τὸ λογογραφεῖν ὡς ἐκ τῆς κατεχούσης συνηθείας, διὰ τοῦτο καὶ αὐτός φησιν ὅτι οἱ μέγα δυνάμενοι ἀπέσχοντο τὸ λογογραφεῖν οἷον Θεμιστοκλῆς, Περικλῆς, ἱκανοὶ ὄντες λέγειν, καὶ ἄλλοι δὲ τῶν ἀστείων 20 ἀνθρώπων, οἷον ὁ Πυθαγόρας καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Σωκράτης. Διὸ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων ἐνδόξως ἐπιχειρῶν ἀντιτίθησι τοὺς συγγραψαμένους.

ρςʹ Γλυκὺς ἀγκών 257d
Παροιμία ἐστὶν αὕτη· τόπος ἐστί τις τῆς Αἰγύπτου οὕτω καλούμενος ὅπου δυσχέρεια πολλή ἐστι· κατὰ ἀντίφρασιν οὖν εἴρηται διὰ τὸ 25
211 δυσχερὲς | τοῦ τόπου «γλυκὺς» ὁ τόπος. Ὧδε οὖν κατὰ τὸ ἐναντίον τῆς παροιμίας καὶ τὸ ἀνάπαλιν εἴρηται· καλὸν γὰρ ὂν τὸ λογογραφεῖν αἰσχρὸν εἴρηται. Παροιμία οὖν εἴρηται ἐπὶ τῶν κατὰ ἐναντία λεγόντων

9 *Symp.* 209 D || 24 Zenobius 102 B. cf. **schol vet** 109 C. (qui tamen haec non omnia ex Hermia fluxisse bene vidit: eadem **schol Ruhnk** et **schol Siebenk**): Γλυκὺς ἀγκών] πα. γλυκὺς ἀγκών· ἐπὶ τῶν κατειρωνευομένων. Τόπος δέ ἐστι ἐν τῇ Μέμφιδι Ἀγκὼν προσαγορευόμενος ὑπὸ τῶν πλεόντων κατʼἀντίφρασιν ἴσως διὰ τὸ δυσχερές. Ἔνιοι δὲ τάττουσιν αὐτὴν ἐπὶ τῶν εὐθυμούντων, παρʼὅσον τὸν ἀγκῶνα οἱ εὐφραινόμενοι τιθέασιν. T

3 ⟨ἂν⟩ add. Couvr. | ἀπόσχοιτο τὸ] cf. infra 19 | [καὶ] om. **Fic** del. Couvr. 8 συγγράμματα] οἱ συγγράμματα L l || 9 μυ⟨ι⟩ῶν Ast || 19 ἀπέσχοντο τὸ] cf. supra 3

ὧν βούλονται· τοῦ γὰρ λογογραφεῖν ἐρῶσι καὶ βούλονται τοῦτο ποιεῖν καὶ ἐπαινετὸν ὂν αὐτὸ αἰσχρὸν λέγουσι καὶ ψεκτὸν οὐχ οὕτω διακείμενοι. Ὃ λέγει οὖν τοῦτό ἐστιν, ὅτι ὥσπερ ἐκεῖνο λέληθε πόθεν ἐκλήθη γλυκὺς ἀγκὼν δυσχερὴς ὢν καὶ πικρὸς ὁ τόπος, οὕτω καὶ τοῦτο
5 λέληθεν ὅτι αἰσχρὸν ἐκλήθη τὸ λογογραφεῖν ἐπαινετὸν ὂν καὶ καλόν. Καὶ πρὸς τῷ ἀγκῶνι λανθάνει σε· καὶ ὁ Πλάτων γὰρ ἐνδόξως ἐπιχειρεῖ ἀποδεῖξαι | ὅτι οὐ κακόν ἐστι τὸ λογογραφεῖν, καὶ 74v ἀντιπαρατίθησι καὶ αὐτοὺς τοὺς μεγαλοδυνάμους καὶ γράψαντας καὶ νόμους καὶ ψηφίσματα καὶ τὰ τοιαῦτα.

10 ρζʹ Οἵ γε καὶ ἐπειδὰν τινα γράψωσιν 257e
Οἵτινες οὕτω βρενθύονται καὶ ὡς ἐπὶ καλῷ τῷ ποιήματι καλλωπίζονται, ὥστε λέγουσιν· «ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τόνδε τὸν ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦδε τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι», καὶ ἑαυτοὺς ἐγγράφονται καὶ πρὸς οὓς ποιοῦνται τοὺς λόγους.

15 ρηʹ Τὸν ἑαυτὸν δή 258a
Τὸ τὸν προσέθηκε διὰ τὸ μέγα φρονεῖν αὐτούς. Τὸ δὲ ἐμμένῃ· τουτέστι, δεχθῇ καὶ μὴ ἐκβληθῇ ὁ λόγος.

ρθʹ Τί δ᾽ ὅταν ἱκανός 258b
Ἐπειδὴ ἐκεῖνος εἶπεν ἐν τῇ πόλει μέγα δυνηθέντας τινὰς ⟨εἶναι⟩, οἵτινες
20 ἔφευγον τὸ λογογραφεῖν, διὰ τοῦτο καὶ οὗτος ἀντιπαρατίθησι δυνατούς τινας βασιλεῖς νομοθέτας συγγράμματα ἑαυτῶν καταλιπόντας. Τὸ δὲ τῶν τοιούτων· τῶν λοιδορούντων τὸ λογογραφεῖν. Τίς οὖν ὁ τρόπος ⟨…⟩ τὸ περὶ τῆς ῥητορικῆς διαλέγεσθαι ἀλλὰ καὶ περὶ ποιητικῆς καὶ ἁπλῶς περὶ τοῦ λέγειν· καὶ ἀνάγει τὸν λόγον ἐπὶ τὰς
25 ἀρχάς, φιλόσοφον ποιούμενος τὸ σκέμμα καὶ ἐπιστημονικόν· ἡ γὰρ ἐπιστήμη τῶν καθόλου οὖσα καὶ τὰ κατὰ μέρος περιλαμβάνει. Εἰς ἀρχὴν οὖν καὶ αἰτίαν ἀνάγει πάντα τὸν λόγον πότε ἔστι καλῶς [λογο]γράφειν καὶ λέγειν. Ὃ λέγει οὖν τοῦτό ἐστιν, ὅτι ἐπιστήμην

16 cf. **schol vet** 110 C. (eadem **schol Ruhnk**): ἐμμένῃ] τουτέστι δεχθῇ καὶ μὴ ἐκβληθῇ ὁ λόγος. T W ‖ 26 cf. Aristot. *Anal. pr.* 67 a – b

10 γράψωσιν] Platonem ita scripsisse coni. Heindorf: γράφουσι Platonis W: γράφωσι Platonis ceteri codd ‖ 11 ποιήματι] Aa: πράγματι recc ‖ 16 τὸν] τοῦ Aa. c. ‖ 19 ⟨εἶναι⟩ add. Couvr. ‖ 21 καταλιπόντας] L: καταλείποντας A c l ‖ 22 τῶν λοιδορούντων] l: τὸ λοιδορούντων A c L: cf. Lucarini[4] ‖ 23 ⟨…⟩ lac. indic. Couvr., quam ita supplere suggessit ⟨βούλεται νῦν εἰπεῖν οὐ μόνον τίς ὁ τρόπος⟩ ‖ 28 [λογο]γράφειν Fic Couvr. dubit.: cf. Lucarini[4]

ὀφείλει ἔχειν τῶν πραγμάτων ὁ μέλλων γράφειν· τὰ γὰρ γράμματα
212 εἰκόνες εἰσὶ τῶν λεγομένων, οὐ δυνατὸν δὲ εἰδέναι τὰς | εἰκόνας μὴ
εἰδότας τὰ ἀρχέτυπα. Ἐντεῦθεν οὖν ἀφορμὴν λαμβάνει τοῦ ἐξετάσαι τὸν
Λυσίου λόγον, ὅτι ἀμεθόδως καὶ ἀνηρτημένως ἔγραψεν· ἐὰν γὰρ
μάθωμεν τὸν καθόλου τρόπον τοῦ καλῶς γράφειν, χρώμενοι τούτῳ 5
κανόνι καὶ τὰ κατὰ μέρος δυνάμεθα διακρίνειν.

ρι´ Λυσίαν τε περὶ τούτων 258d
Τουτέστι, τὸν λόγον τοῦ Λυσίου. Καὶ ἄλλον ὅστις πώποτε·
ὅρα πῶς καθολικὸν ποιεῖται τὸν λόγον· οὐ γὰρ μόνον περὶ τοῦ Λυσίου
εἶπεν, ἀλλὰ εἴτε πολιτικὸν εἴτε ἰδιωτικὸν εἴτε μετὰ μέτρου 10
εἴτε ἄνευ μέτρου· οὕτως δῆλόν ἐστιν ὅτι περὶ τῶν καθόλου λόγων
καὶ συγγραφῶν ὁ παρών ἐστι λόγος. Πολιτικὸν δὲ λέγει τὸν
νομοθετικὸν ἢ συμβουλευτικόν, ἰδιωτικὸν τὸν δικαστικὸν ἢ
δικανικόν· ὅρα οὖν ὅτι πᾶν εἶδος λόγου ἐνταῦθα ἐξετάζει.

75r ρια´ Ἐρωτᾷς εἰ δεόμεθα 258e 15
Ἐπειδὴ γὰρ οὐσίωται ἡμῶν ἡ λογικὴ ψυχὴ κατὰ τὸ νοερὸν τὸ ἐν αὐτῇ
(ἡ γὰρ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου λόγος ἐστίν), εἰκότως γεννᾶν βούλεται
λόγους. «Τίνος οὖν χάριν ὀφείλομεν ζῆν», φησίν, «ἢ εὑρέσεως ἕνεκα
τούτου τοῦ λόγου;» τὰς ἐκ προλυπήσεως δὲ καλεῖ ἡδονὰς τὰς δι᾽ ἁφῆς
καὶ γεύσεως· εἰ γὰρ μὴ πάνυ λυπηθείη τις, οὐδὲ[ν] ἡσθῆναι δύναται ἐν 20
ταύταις. Οὕτως αὗται αἱ ἡδοναὶ οὐκ εἰσὶ καθαραὶ ἡδοναί, ἀλλὰ μετὰ
λύπης· καὶ γὰρ καὶ αἰτίαν ἔχουσι τὴν λύπην καὶ συμπαρομαρτοῦσαν καὶ
ἐπακολουθοῦσαν. Οὐσίωται οὖν ἡμῶν ἡ ψυχὴ κατὰ τὸν λόγον καὶ τὴν
νοερὰν ἐνέργειαν τὴν ἐν αὐτῇ.

ριβ´ Οὐ γάρ που ἐκείνων γε 258e 25
Τῶν σωματικῶν ἡδονῶν λέγει, αἳ γένεσιν ἔχουσι τὴν λύπην. Τὸ δὲ ἢ
μηδὲ ἡσθῆναι, ὅτι λέγει τὰς καθ᾽ ὅρασιν καὶ ἀκοὴν ἡδονάς·
μάλιστα δὲ αἱ δι᾽ ἁφῆς ἡδοναί εἰσιν αἱ ἐκ προλυπήσεως.
Ἀνδραποδώδεις δὲ ἡδοναὶ κέκληνται αἱ ἄλλων παθῶν

29 cf. schol vet 112 (eadem schol Ruhnk): ἀνδραποδώδεις] ἀνδραποδώδεις εἰσὶν ἡδοναὶ αἱ ἄλλων παθῶν ἀπεχόμεναι, ὑπὸ ἄλλων δὲ κρατούμεναι. T W

4 ἀνηρτημένως] Ast: ἀπηρτημένως A recc || 13 ἰδιωτικὸν] ἰδιωτικὸν ⟨δὲ⟩ Fic Couvr. 19 τὰς[1]] A: τῶν a recc || 20 οὐδὲ[ν] Ast || 21 Οὕτως] recc: ὄντως A[a]

ἀπεχόμεναι, ὑπ᾽ ἄλλων δὲ κρατούμεναι· οἱ γὰρ τῇ ἡδονῇ ἐνδιδόμενοι ἀνδραποδίζονται ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ὅλην τὴν ψυχὴν ἐκεῖ ἐκδιδόντες.

ριγ΄ Σχολὴ μὲν δὴ ὡς ἔοικε 258ε
Μῦθον βούλεται εἰπεῖν, διὰ τοῦ μύθου διεγείρων ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐῶν | 213
5 νυστάζειν καὶ ἀργοὺς εἶναι τὴν διάνοιαν. Εἰδέναι δὲ δεῖ, καθὼς καὶ ἤδη εἴπομεν, ὅτι οὐ περὶ ῥητορικῆς μόνον ποιεῖται τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ πάσης συγγραφῆς καὶ παντὸς τοῦ λέγειν, πότε καλῶς ἔστι γράφειν καὶ λέγειν ἢ μή. Καθολικωτάτην οὖν καὶ ἐπιστημονικωτάτην ποιεῖται τὴν δεῖξιν· πρότερον οὖν παραδοὺς πότε ἔστιν ὀρθῶς γράφειν καὶ μή, καὶ
10 κανόνας τοῦ ὀρθῶς λέγειν, ἔρχεται ὕστερον εἰς τὸ συγκρῖναι τοὺς δύο λόγους, τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν Λυσίου, ἐπὶ ὑποδείγματος ἐξετάζων, καὶ οὕτως ἀπὸ τῶν καθολικωτέρων ἔρχεται εἰς τὰ κατὰ μέρος· μέλλων οὖν τοῦτο ποιεῖν, ἀνάγει τὸν λόγον ἐπὶ τοὺς ἐφόρους θεοὺς τοῦ λόγου καὶ τὰ αἴτια, τουτέστι τὰς Μούσας. Σχολὴ μὲν δή· σχολὴ εἰς τὸ
15 διαλέγεσθαι, καὶ οὐδὲν ἡμᾶς περιέλκει· μάλιστα γὰρ σχολαστικοὶ λέγονται οἱ τῇ θεωρίᾳ σχολάζοντες. Ἐν τῷ πνίγει δέ· τὸ ἐν μεσημβρίᾳ λέγεσθαι τὸν λόγον φέρει τινὰ εἰκόνα πρὸς τὸ κρεῖττον· τότε γὰρ ὁ θεὸς Ἥλιος ὡς ἀπὸ κέντρου πάντα καταυγάζει· ἔπειτα δὲ καὶ ἀναγωγόν ἐστι τὸ θερμὸν καὶ ἀνωφερές. «Εἰ οὖν, φησίν, ἴδοιεν οἱ
20 τέττιγες οἱ ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν ὄντες (τουτέστιν αἱ θεῖαι ψυχαὶ ἤτοι δαίμονες ἢ ἥρωες ἢ θεοὶ οἱ ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν ὄντες καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς) κατακηλουμένους ὑπὸ ἡδονῆς καὶ γλυκυθυμίας καὶ καταφερομένους εἰς ὕπνον, καταγελῷεν ἂν ἡμῶν»· εἰ γὰρ τὰ θνητὰ τῶν ζῴων, οἷον, φησίν, οἱ τέττιγες, ἀγρυπνεῖ ἐν μεσημβρίᾳ,
25 πολλῷ πλέον τὸ λογικὸν ζῷον οὐκ ὀφείλει νυστάζειν καὶ μεσημβριάζειν. Μεσημβριάζειν δέ ἐστι τὸ ἐν τῇ μεσημβρίᾳ νυστάζειν καὶ καθεύδειν. Τὸ δὲ κηλουμένους· τουτέστι, θελγομένους ὑπὸ τῶν ἡδονῶν τῶν σωματικῶν καὶ τῆς γλυκυθυμίας καὶ καταφερομένους εἰς γένεσιν. Τὸ δὲ δι᾽ ἀργίαν τῆς διανοίας, ἵνα ταύτην τὴν κίνησιν λάβῃ τὴν ὑπὸ
30 τῆς ὑγρότητος τῆς γενέσεως γινομένην, καὶ οὐχὶ τὴν τὸ νοερὸν ἡμῶν καὶ τὴν διάνοιαν διεγείρουσαν.

5 (ἤδη) 221,23 sqq.: 222,11–12 || 26 cf. **schol vet** 114 C. (eadem **schol Ruhnk**): *ἐν μεσημβρίᾳ νυστάζοντα καὶ καθεύδοντα, κηλούμενα.* T W || 27–28 cf. *Leg.* 635 C

1 *ἀπεχόμεναι*] vix sanum | *ἐνδιδόμενοι*] Ast: *ἐκδιδόμενοι* A[a] recc || 2 *ἐκεῖ*] *ἐκεί⟨νῃ⟩* Lucarini[4] || 10 *κανόνας*] **recc**: incertum utrum *κοινωτέρους* an *κοινώτερον* praebeat A[a] 20 *κεφαλῆς*] recc Plato: *κεφαλὴν* A

ριδʹ Ὥσπερ προβάτια 259a
Τουτέστιν ἀλογηθέντας καὶ ἐν ἴσῃ τάξει τῶν ἀλόγων ἢ τῶν ἀνδραπόδων ὄντας, καὶ μηδὲν ἄξιον ἐπιστήμονος πράττοντας κοιμᾶσθαι. Διὰ τούτου δὲ προτρέπει ἡμᾶς προστιθέναι καὶ τὰς νύκτας εἰς τὸ ἀγρυπνεῖν, μήτοι 214 γε δεῖ | ἀφελεῖν τῶν ἡμερῶν· τοῦτο δὲ αὐτό, ὅτι δεῖ καὶ μέρος τῆς 5 νυκτὸς ἀγρυπνεῖν, ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἐδίδαξεν.

ριεʹ Ἐὰν δὲ ὁρῶσι διαλεγομένους 259a
«Ὥσπερ, φησίν, οἱ ὑπὸ Σειρήνων καθελκόμενοι καὶ κατακηλούμενοι ἐπελάθοντο τῆς οἰκείας πατρίδος, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἐὰν κηλώμεθα ὑπὸ τούτων τῶν φαινομένων καὶ τῶν τεττίγων καὶ εἰς ὕπνον καταφερώμεθα, 10 75v | ἐπιλανθανόμεθα τῆς οἰκείας πατρίδος καὶ τῆς εἰς τὸ νοητὸν ἀναγωγῆς· ἐὰν δὲ διεγείρωμεν ἑαυτῶν τὸ διορατικὸν καὶ ἐπάγρυπνον καὶ μὴ καθελκώμεθα ὑπὸ γλυκυθυμίας, παραπλέομεν ὥσπερ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ παρερχόμεθα τὸν ἐνταῦθα βίον καὶ ἀξιούμεθα τῆς οἰκείας πατρίδος καὶ τῆς ἐπὶ τὸ νοητὸν ἀναγωγῆς». Ὃ γέρας παρὰ θεῶν ἔχουσιν· 15 «ὅταν οὖν, φησί, δυνηθῶμεν τὰς Σειρῆνας τὰς ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ παραπλεῦσαι, ὡς ἂν εἴποις, δαίμονάς τινας κατέχοντας τὰς ψυχὰς περὶ τὴν γένεσιν, τότε οἱ τέττιγες (τουτέστιν αἱ θεῖαι ψυχαὶ καὶ οἱ θεοί) ὁρῶντες ἡμᾶς καταναστάντας τῆς γενέσεως καὶ θεοειδῶς ζήσαντας, τὸ μέγιστον ἀνθρώποις γέρας ⟨ἂν⟩ δοῖεν (τουτέστι χρῶντο ἡμῖν 20 ὀπαδοῖς)· ὥσπερ γὰρ οἱ θεοὶ ἄγρυπνοί εἰσι [καὶ] κατὰ τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν, οὕτως καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν κατὰ τὸ δυνατὸν διεγείρειν ἡμᾶς αὐτούς· τότε δὲ διεγειρόμεθα ἐὰν καὶ τὸν λόγον τὸν ἐν ἡμῖν ἀνακινήσωμεν».

Οἱ θεωρητικώτερον δὲ ἐξηγησάμενοι τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν 25 Ὀδύσσειαν καὶ τὴν ἄνοδον ⟨...⟩· διό, φασίν, ἐν τῇ Ἰλιάδι, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ πολεμεῖται ἐκ τῆς ὕλης, μάχας καὶ πολέμους καὶ τὰ τοιαῦτα ἐποίησεν, ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ ⟨...⟩ παραπλέοντα τὰς Σειρῆνας καὶ ἐκφεύγοντα τὴν Κίρκην, τοὺς Κύκλωπας, τὴν Καλυψὼ καὶ πάντα τὰ

6 *Respubl.* 404 A: cf. apparatum criticum et Bernard

2 ἀλογηθέντας] Ast: ἀλογωθέντας A L l: ἀλογοθέντας c || 6 τῇ Πολιτείᾳ] Couvr. dubit. (vel ταῖς Πολιτείαις, fort. melius): τοῖς πολέμοις A recc || 12 διορατικὸν] recc: διστγερτικὸν A^a || 14 παρερχόμεθα] recc: παραφυλασσόμεθα A^a || 17 εἴποις] recc: εἴποι τις A^a | κατέχοντας] recc: συνέχοντας A^a || 20 ⟨ἂν⟩ add. Couvr. | χρῶντο] Couvr. dubit. (qui χρῆσθαι maluit): χρῶνται A recc || 21 [καὶ] om. Fic del. Couvr. || 26 ⟨...⟩ lac. indic. Couvr., qui de supplemento ⟨τῆς ψυχῆς εἶπον ἀπεικάσαι τὸν Ὅμηρον⟩ cogitavit: possis et ante καὶ τὴν ἄνοδον lac. indicare, cum ἄνοδος ultima pars Homeri poematum sit || 28 ⟨...⟩ lac. indic. Couvr., qui de supplemento ⟨τὸν Ὀδυσσέα⟩ cogitavit || 29 καὶ πάντα] πάντα A^a.c.

ἐμποδίζοντα πρὸς ἀναγωγὴν ψυχῆς καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελθόντα εἰς τὴν πατρίδα, τουτέστιν εἰς τὸ νοητόν.

ρις´ Ὃ γέρας παρὰ θεῶν 259b
Ποῖον τοῦτο γέρας φησί; τὸ ἀπαγγέλλειν τὰ περὶ ἡμῶν τοῖς θεοῖς·
5 ὥσπερ δὲ ἐν τῷ Συμποσίῳ ἐποίησε περὶ τοῦ Ἔρωτος (μέσον γὰρ αὐτὸν τίθησι θεῶν καὶ ἀνθρώπων, «δαίμονα» αὐτὸν λέγων καὶ «διαπορθμεύοντα τὰ ἡμέτερα πρὸς τοὺς θεούς»· καὶ γὰρ πᾶν τὸ δαιμόνιον μεταξὺ | θεῶν καὶ ἀνθρώπων), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ 215 ἐπὶ τεττίγων ποιεῖ· φησὶ γὰρ διαπορθμεύειν καὶ ἀπαγγέλλειν τὰ παρ'
10 ἡμῶν τοῖς θεοῖς· δῆλον οὖν ὅτι δαίμονας ἀγαθοὺς αὐτοὺς βούλεται εἶναι. Τὸ δὲ δοῖεν ἀγασθέντες, ὅτι οὐ καθειλκύσθημεν ὑπὸ τῆς γλυκυθυμίας ἀλλὰ εὖ ἐζήσαμεν· αἱ γὰρ τῶν ἀνθρώπων ψυχαί, ὅταν καλῶς ζήσασαι ἀποκαταστῶσιν, ὀπαδοὶ γίνονται θεῶν ἢ δαιμόνων ἢ ἡρώων, καὶ ἑκάστη ἕπεται τῷ οἰκείῳ θεῷ. Φιλόμουσον δὲ ἀντὶ τοῦ
15 φιλόσοφον.

ριζ´ Λέγεται δὲ ὥς ποτ' ἦσαν 259b
Ἡ θεωρία τοῦ μύθου αὕτη ἐστί· τινὲς μὲν γάρ φασιν ὅτι πρὶν γενέσθαι Μούσας καὶ πρὶν γενέσθαι μουσικὴν [λέγουσιν ὅτι] ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἄμουσοι· γενομένων δὲ τῶν Μουσῶν ἐγένοντο
20 μουσικοί· πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον πρὸ τῶν θεῶν τοὺς ἀνθρώπους γεγονέναι; ἡ δὲ ἐξήγησις τοῦ θείου Ἰαμβλίχου ῥηθήσεται νῦν· ἀνθρώπους λέγει τὰς ψυχὰς τὰς ἐν τῷ νοητῷ διατριψάσας· αἱ γὰρ ψυχαί, πρὶν τὸν θνητὸν βίον διαζήσωσιν, ἄνω εἰσὶν ἐν τῷ νοητῷ, αὐτὰ τὰ εἴδη θεωροῦσαι, ἅμα τοῖς θεοῖς τοῖς ὑπερκοσμίοις οὖσαι· οὕτως οὖν οἱ
25 ἄνθρωποι ἦσαν πρὶν γενέσθαι τὰς Μούσας, τουτέστι τὰς σφαίρας καὶ τὸν αἰσθητὸν κόσμον. Τὸ δὲ πρίν γε μὴ χρόνῳ ἀκούσῃς, ἀλλὰ πρὶν εἰς τὸ ἐμφανὲς ταύτην τὴν πρόοδον γενέσθαι τῶν σφαιρῶν· αὕτη γάρ ἐστιν ἡ γένεσις τῶν Μουσῶν, ἡ ἔκφανσις ἡ ἀπὸ τοῦ δημιουργοῦ γενομένη εἰς τὸν αἰσθητὸν κόσμον. Ἦσαν οὖν οἱ ἄνθρωποι ἐν τῷ νοητῷ
30 κόσμῳ· ἅμα οὖν ἐγένοντο αἱ Μοῦσαι καὶ αἱ σφαῖραι καὶ ὁ αἰσθητὸς κόσμος καὶ ἡ ὅλη ψυχὴ τοῦ παντὸς κόσμου, συμπροῆλθον καὶ αἱ μερικαὶ ψυχαὶ αἱ τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἅτε δὴ νεοτελεῖς οὖσαι καὶ μνήμην ἔχουσαι

5 *Symp*. 202 E || 14 cf. schol Siebenk in append. praef. || 22–226,4 Iambl. *In Phaedr*. fr. 7 D.

1 ἀπελθόντα] ἀνελθόντα Lucarini || 4 τὸ] l: τὰ A c L || 12 γλυκυθυμίας] A^corr L l: ἐπιθυμίας A L^marg || 18 [λέγουσιν ὅτι] om. Fic del. Couvr.

τῶν ἐκεῖ, ἀπόστροφοι ἦσαν τῆς γενέσεως καὶ οὐκ ἤθελον οὐδὲ φαγεῖν οὐδὲ πιεῖν, τουτέστι μεταλαβεῖν αἰσθητῆς δόξης οὐκ ἠβούλοντο· εἶχον γὰρ τὴν νοητὴν τροφήν· διὸ ὑπὸ λιμοῦ τῶν ἐνταῦθα ἀπέθανον, ἀντὶ τοῦ ἀνήχθησαν.

ριη´ Γενομένων δὲ Μουσῶν 259b 5
Τουτέστι προόδου γενομένης καὶ τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου τούτου φανέντος, καὶ φανείσης ᾠδῆς καὶ ἁρμονίας· ἁρμονία δέ ἐστιν ἐν νοῖς καὶ ἐν
76r ψυχαῖς καὶ ἐν ταῖς σφαίραις | καὶ ἐν πᾶσιν. Ὑφ᾽ ἡδονῆς δέ· τουτέστι, ὑπὸ τῆς θείας εὐφροσύνης. Τὸ δὲ ἔλαθον τελευτήσαντες· ὁρᾷς ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ τῷ ὄντι φιλόσοφος ὁ πρὸς 10
216 τοῖς οὖσι διατρίβων τὰ ἐμποδὼν οὐχ | ὁρᾷ, ὡς καὶ ἐν Θεαιτήτῳ εἶπε περὶ τοῦ κορυφαίου· οὗτοι οὖν οἱ ἄνθρωποι τῶν αἰσθητῶν καταφρονήσαντες ἀνήχθησαν ἐκπληττόμενοι τὴν θείαν ἁρμονίαν. Ἐξ ὧν †δὲ τῶν τεττίγων δῆλον†· τουτέστι, αἱ ψυχαὶ αὗται μουσικαὶ ἐγένοντο καὶ θεοί τινες. Τὸ δὲ γέρας τοῦτο· λόγος ὅτι καὶ οἱ 15
τέττιγες οὐ δέονται τροφῆς ἀλλ᾽ ἀρκοῦνται τῇ δρόσῳ· ἡ δὲ θεωρία, ὅτι ὁ κατὰ νοῦν ζῶν καὶ φιλόμουσος καὶ φιλόσοφος βουλόμενος ἀναχθῆναι πρὸς τοὺς θεοὺς οὐ δεῖται τῆς ἐπιμελείας τοῦ σώματος καὶ τῆς σωματικῆς ζωῆς, ἀλλὰ οὐδὲν ἡγεῖται αὐτήν, ἀποστῆναι αὐτῆς βουλόμενος· μελετᾷ γὰρ θάνατον, τουτέστιν ἀπόστασιν ταύτης τῆς ζωῆς· 20
οἶδε γὰρ ὅτι πρὸς ὄχλον αὐτῷ ἐστι τὸ σῶμα. Τὸ δὲ γέρας, τὸ ὀπαδὸν γενέσθαι τοῦ οἰκείου θεοῦ· καθὼς δὲ ἤδη εἴπομεν, ὅτι ἐν τῷ Συμποσίῳ εἶπεν ὅτι τὸ δαιμόνιον πᾶν μεταξύ ἐστι θεῶν καὶ ἀνθρώπων, διαπορθμεῦον τὰ ἡμέτερα πρὸς τοὺς θεούς· εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι τὸ μὲν θεῖον ἀμέσως πᾶσι πάρεστιν, ἡμεῖς δὲ ἀμέσως τῷ θείῳ 25
συναφθῆναι οὐ δυνάμεθα μὴ διὰ μέσου τινός, οἷον τοῦ δαιμονίου, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ φωτὸς δεόμεθα τοῦ ἀέρος τοῦ διακινοῦντος ἡμῖν τὸ φῶς. Ὃ λέγει οὖν αὐτῶν γέρας τοῦτό ἐστιν, ὅτι, φησίν, [ὅπῃ] οἱ δαίμονες ἢ αἱ ψυχαὶ ἐλθοῦσαι παρὰ Μούσας ἀπαγγέλλουσι τὰς εὐζωΐας καὶ κακοζωΐας τῶν ἀνθρώπων, τίς τίνα τῶν θεῶν ἐτίμησεν ἢ οὔ. 30

11 *Theaet.* 173 C sqq. || 15 cf. schol vet 116 C. (eadem fere schol Ruhnk): γέρας τοῦτο] σημείωσαι ὅτι τοὺς τέττιγας λέγεται τὸ παράπαν μὴ δεῖσθαι τροφῆς, τῇ δὲ δρόσῳ ἀρκεῖσθαι μόνῃ. T W || 20 *Phaedo* 67 D || 22 225,4 || 23 *Symp.* 202 E

10 ὁ τῷ] τῷ c L || 14 cruces posuimus | δῆλον] γένος dubit. Couvr. || 15 λόγος] λόγος ⟨ἐστιν⟩ Couvr. || 24 διαπορθμεῦον] c l^corr (ut vid.): διαπορθμεῦσαν A^a L l || 27–28 Ὃ λέγει οὖν] recc: ἔλεγεν οὖν ὡς A^a || 28 [ὅπῃ] del. Couvr.

ριθ´ Τερψιχόρᾳ 259c

Ἀπαγγέλλουσι δὲ χορείαν οὐχ οἵαν οἱ ὀρχησταὶ ὀρχοῦνται· καταγέλαστος γὰρ αὕτη· εἰσὶ δὲ θεῖαι χορεῖαι· πρῶτον μὲν ἡ τῶν θεῶν, ἔπειτα ἡ τῶν ψυχῶν τῶν θείων, ἔπειτα δὲ ἡ τῶν κατ᾽ οὐρανὸν θεῶν 5 περιπόλησις «χορεία» λέγεται, ἣν οἱ ἑπτὰ θεοὶ καὶ οἱ ἀπλανεῖς χορεύουσιν· ἔπειτα καὶ ἐνταῦθα οἱ τελούμενοι τοῖς θεοῖς χορείαν τινὰ ἀποτελοῦσιν ἐν τοῖς μυστηρίοις· καὶ ἡ πᾶσα δὲ ζωὴ τοῦ φιλοσόφου χορεία ἐστί. Τερψιχόρα οὖν ἐστιν ἡ πάσης χορείας ἔφορος. Τίνες οὖν οἱ τιμῶντες ἐν τῇ χορείᾳ τὴν θεόν; οὐχ οἱ καλῶς ὀρχούμενοι, ἀλλ᾽ οἱ καλῶς 10 διαζῶντες τὸν ἐνταῦθα βίον καὶ ῥυθμίζοντες αὑτῶν πᾶσαν τὴν ζωὴν καὶ συμφώνως τῷ παντὶ χορεύοντες.

ρκ´ Τῇ δὲ Ἐρατοῖ 259d 217

«Ἐρατὼ» ἐκλήθη παρὰ τὸ ἐρᾶν καὶ τὸ ἐράσμια ποιεῖν τὰ τοῦ Ἔρωτος ἔργα· συνεργὸς γὰρ αὕτη τῷ Ἔρωτι. «Τερψιχόρα» οὖν παρὰ τὴν 15 χορείαν ἐρρέθη, ἡ δὲ «Ἐρατὼ» παρὰ τὸ ἐρᾶν. Τοὺς ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς οὖν τετιμηκότας αὐτὴν ἀπαγγέλλουσιν· οἱ γὰρ αἰσχρῶς τῷ ἔρωτι χρώμενοι ὑβρίζουσιν αὐτήν. Τὸ δὲ κατὰ τὸ εἶδος ἑκάστης τιμῆς· τουτέστι, κατὰ τὰ ἰδιώματα ἑκάστης θεοῦ.

ρκα´ Τῇ δὲ πρεσβυτάτῃ Καλλιόπῃ 259d

20 «Πρεσβυτάτην» εἶπεν, ἐπειδὴ καὶ ἐν ταῖς Μούσαις τάξις ἐστὶ πρώτων καὶ μέσων καὶ τελευταίων, ἃ τῆς φιλοσοφίας ὑπάρχει. «Καλλιόπη» δὲ ἐκλήθη παρὰ τὴν ὄπα. Τοὺς ἐν λόγοις οὖν αὐτὴν τετιμηκότας ἀπαγγέλλουσι, τῇ δὲ Οὐρανίᾳ τοὺς ἀστρονομήσαντας· διὰ γὰρ τούτων τῶν δύο θεῶν τὸ ἐν ἡμῖν πεπλανημένον σῴζομεν· διὰ γὰρ τῆς 25 ὁράσεως τὴν τάξιν τῶν οὐρανίων θεῶν θεώμενοι, τάττομεν τὸ ἐν ἡμῖν ἄλογον· ἔτι γε μὴν διὰ ῥυθμῶν καὶ φιλοσοφίας καὶ ἀκοῆς ῥυθμίζομεν τὸ ἐν ἡμῖν ἄτακτον καὶ ἄρρυθμον· δεῖ δὲ ἀστρονομεῖν οὐ ναυτικῶς, οὐδὲ ἁπλῶς τὰς κινήσεις τῶν οὐρανίων θεῶν εἰδέναι, ἀλλὰ τὴν τάξιν τὴν οὐρανίαν θεωμένους τὸ ἐν ἡμῖν ἄλογον κατατάττειν. Τὸ δὲ ἱ[σ]ᾶσι 30 καλλίστην φωνήν· καὶ γὰρ λέγεται ⟨ὅτι⟩ ὁ Πυθαγόρας ᾔσθετο τῆς οὐρανίας φωνῆς· καί τινες δὲ τὰ ὀνόματα τῶν χορδῶν ἐκ τῶν οὐρανίων

5 cf. *Tim.* 40 C; 38 C; Procl. *In Tim.* 3.53 – 70 D. || 30 cf. Iambl. *Vita Pyth.* 36 – 37 D. et apparatum fontium || 31 Cf. Nicom. *Ench.* 241 – 242 J.

2 οἵαν] ἣν a || 3 πρῶτον] recc: πρώτη A[a] || 4 δὲ] A[a]: καὶ recc || 6 χορείαν] recc: χοροὶ A[a] || 9 τὴν] Bernard: τὸν A recc || 19 πρεσβυτάτῃ] πρεσβυτέρᾳ A[a. c.] || 29 ἱ[σ]ᾶσι Fic Ast ex Plat. || 30 ⟨ὅτι⟩ add. Couvr. || 31 οὐρανίας] v: οὐρανίου A recc

σφαιρῶν ὠνόμασαν, οἷον ὅτι προσλαμβανομένη ἐστὶν ἡ τοῦ Κρόνου σφαῖρα, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἄλλας χορδὰς εἶπον.

ρκβʹ Πολλῶν δὴ οὕνεκα 259d

Διὰ δὴ σύμπαντα ταῦτα τὰ εἰρημένα οὐκ ὀφείλομεν καθεύδειν, ἀλλὰ τὸ νοερὸν τὸ ⟨τὴν⟩ ἐν ἡμῖν οἰκειότητα φέρον πρὸς τοὺς θεοὺς διεγείρειν· 5 διεγείρομεν δὲ τὸ νοερὸν διὰ τοῦ διαλέγεσθαι. Τὸ δὲ οὐκοῦν ὅπερ δὴ προὐθέμεθα· ὁ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης τέσσαρά τινα ἐν παντὶ 76ᵛ ζητεῖ λόγῳ· ἁπλᾶ μὲν | δύο, τὸ «εἰ ἔστι» καὶ τὸ «τί ἔστι», σύνθετα δὲ δύο, «ὅτι ἔστι» καὶ «διὰ τί ἔστιν»· οἷον εἰ ἔστι κενόν, ἢ εἰ ἔστι ψυχὴ ἢ εἰ ἔστι σκινδαψός· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἐναργῶν οὐ δεῖ ζητεῖν τὸ «εἰ ἔστιν», 10 218 ἀλλὰ τὸ | «τί ἔστιν»· οὐδεὶς γὰρ ζητεῖ εἰ ἔστιν ἄνθρωπος διὰ τὸ ἐναργές, ἀλλὰ τί ἔστιν· ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ἐναργῶν ζητητέον καὶ τὸ «εἰ ἔστιν»· οὐδεὶς γὰρ λέγει τί ἔστι σκινδαψὸς πρὶν μαθεῖν τὸ εἰ ἔστιν. Ἐπὶ δὲ τῶν συνθέτων, ἐφ᾿ ὧν ἄλλο ἄλλου κατηγορεῖται, ζητητέον τὸ «ὅτι ἔστιν», εἶθ᾿ οὕτω τὸ «διότι»· οἷον ὅτι ἔστιν ἔκλειψις· ἡ γὰρ ἔκλειψίς τινός ἐστιν 15 ἔκλειψις· πρότερον οὖν εἰδέναι δεῖ ὅτι ἡ σελήνη ἐκλείπει, εἶθ᾿ οὕτω καὶ διὰ τί ἐκλείπει. Πρὸ δὲ τῶν τεσσάρων τούτων ἄλλο ἐστὶν ὃ δεῖ ζητεῖν, τὸ τί σημαίνει αὐτὸ τὸ ὄνομα. Καὶ ὁ φιλόσοφος οὖν Πλάτων πρῶτον δείξας ὅτι δεῖ συγγράφειν διὰ τῶν ἀνωτέρω, ἔνθα φησί· τοῦτο μὲν ἄρα παντὶ δῆλον, ὅτι οὐκ αἰσχρὸν [γε] αὐτό γε τὸ 20 γράφειν λόγους, ἔπειτα πῶς δεῖ συγγράφειν καὶ τίς ὁ τρόπος τοῦ καλῶς γράφειν καὶ λέγειν καὶ μή, διδάσκει καθολικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον ποιούμενος τὸ πρόβλημα, μετὰ τὸ πᾶσαν τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐπὶ τὰς Μούσας καὶ τοὺς θεοὺς ἀνενεγκεῖν· ὥσπερ δὲ τῷ κανόνι τὸ διάστροφον κρίνεται καὶ τῇ ὀρθῇ τὸ 25 παρὰ τὴν ὀρθήν, τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ εἰς κανόνα ἀνῆλθεν ὁ φιλόσοφος τὴν ἀλήθειαν, ᾗ καὶ τὰ ὅμοια καὶ τὰ παρηλλαγμένα κρίνομεν· οὕτως ὀφείλει ὁ ῥήτωρ κανόνα ἔχειν τὸ ἀληθές.

ρκγʹ Ἆρ᾿ οὖν οὐχ ὑπάρχειν δεῖ 259e

Ὅτι, φησίν, ἐν τῷ καλῶς λέγειν ἢ γράφειν προηγεῖσθαι δεῖ τὴν 30 ἀλήθειαν καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ πράγματος. Ὁ γὰρ μὴ εἰδὼς τὸ ἀληθὲς

1 cf. Bernard || 7 Aristot. *Anal. post.* 89 b || 19–21 258 D

2 ἐπὶ] suspectum || 5 ⟨τὴν⟩ add. Couvr. || 7 δὴ] νῦν Plato, unde ⟨νυν⟩δὴ dubit. Couvr. 12 ζητητέον] recc: ζητητεῖον Aª | καὶ τὸ εἰ] a Iᶜᵒʳʳ: καὶ τὸ μὴ A recc || 13 μαθεῖν τὸ] Aª: μαθεῖν recc || 15 οὕτω] recc: οὕτως Aª || 20 [γε] ex Plat. del. Ast || 21 τίς] τίς οὖν ὁ τρόπος τοῦ καλῶς τε καὶ μὴ γράφειν Plato

τοῦ πράγματος εἰκότα λέγει περὶ αὐτοῦ. Ὅτι δὲ δεῖ γνῶσιν ἔχειν τῶν λεγομένων καὶ τῶν πραγμάτων, αὐτὸς ἤδη ἐδίδαξε λέγων· περὶ παντός, ὦ παῖ, μία ἀρχή, εἰδέναι περὶ οὗ ὁ λόγος ἢ παντὸς ἁμαρτάνειν ἀνάγκη. Τρία οὖν ὑπάρχειν ⟨δεῖν⟩
5 λέγεται τοῖς λέγουσιν ἢ γράφουσι· πρῶτον τὸ εἰδέναι τὸ ἀληθές· δεύτερον δὲ τὸ δύνασθαι τὸ ἓν πολλὰ ποιεῖν, ὅπερ ἐστὶ τῆς διαιρετικῆς μεθόδου, τὸ εἰδέναι, εἰ τύχοι, κατὰ πόσων σημαινομένων λέγεται τὸ προκείμενον πρᾶγμα, πότερον ὁμώνυμον ἢ συνώνυμον, πότερον γένει ἓν ἢ εἴδει καὶ τὰ ὅμοια· δεῖ οὖν καὶ διαιρετικὸν εἶναι· τρίτον τὰ πολλὰ εἰς ἓν
10 συναγαγεῖν, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀναλυτικῆς καὶ ὁριστικῆς· τὸ γὰρ δύνασθαι τὰ πολλὰ ἑνὶ λόγῳ περιλαβεῖν ὁρισμός ἐστι τοῦ πράγματος· ἔπειτα καὶ τὴν συνθήκην τοῦ λόγου καὶ τὴν εὐπρέπειαν· τὸ γὰρ δεῖν πρόσφορα καὶ σύμφωνα τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ γράφειν ὡμολόγηται. Ταῦτα οὖν ὥσπερ | ὄργανα τοῦ λέγειν τε καὶ γράφειν. Πρὸ παντὸς εἰδέναι ὀφείλει 219
15 τὴν φύσιν καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος, τουτέστι τὸ ἀληθές· οὕτως γὰρ ἂν γνοίη πῶς ὀφείλει ὁδεῦσαι, πότερα διὰ τῶν ἀληθῶν ἢ διὰ τῶν ἐοικότων αὐτῷ· ὁ γὰρ μὴ εἰδὼς τὸ ἀληθές, δοξάζων δέ, ὡς οἱ τὴν δημώδη ῥητορικὴν ἔχοντες, πολλάκις τὰ ἐναντία ὧν βούλεται πείθει τοὺς ἀκούοντας· οὕτως εἰ περὶ τούτου βούλεται τὰ εἰκότα εἰπεῖν ⟨...⟩
20 περὶ τῆς δημώδους ῥητορικῆς, ὅτι οὐ δεῖ, φησί, τὸ ἀληθὲς εἰδέναι. Λοιπὸν παρατίθησιν ὁ φιλόσοφος πόσα ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς ἀληθινῆς ῥητορικῆς, πόσα δὲ ἀπὸ τῆς ψευδωνύμου συμβαίνει κακά.

ρκδ´ Τὰ τῷ ὄντι δίκαια 260a
Τρία μέρη εἰσὶ τῆς ῥητορικῆς, τὸ συμβουλευτικόν, τὸ δικανικόν, τὸ
25 πανηγυρικόν· ἀπὸ τῶν οὖν τελῶν τὰ μέρη παρίστησιν, οἷον τὸ δίκαιον τοῦ δικανικοῦ ἐστι, τὸ ἀγαθὸν τοῦ συμβουλευτικοῦ, τοῦ δὲ πανηγυρικοῦ τὸ καλόν. Καὶ κατὰ ἀντίθεσιν τοῦ δικανικοῦ δίκαιον καὶ ἄδικον, ἀγαθὸν δὲ καὶ κακὸν τοῦ συμβουλευτικοῦ, καλὸν καὶ αἰσχρὸν τοῦ πανηγυρικοῦ. Καὶ περὶ ἕκαστον δὲ αὐτῶν διπλόη τις φαίνεται· περὶ τὸ δικανικὸν
30 κατηγορία καὶ ἀπολογία, περὶ τὸ συμβουλευτικὸν | προτροπὴ καὶ 77r

2–4 237 B–C

2 αὐτὸς] Couvr.: αὖθις A recc: librorum lect. def. Bernard ‖ 4 ⟨δεῖν⟩ add. Couvr. 6 δύνασθαι τὸ] τὸ del. Couvr., cui iure obloquitur Bernard ‖ 14 γράφειν] post h. v. ⟨Ὁ οὖν βουλόμενος καλῶς λέγειν τε καὶ γράφειν⟩ excidisse opinatur Couvr., sed cf. Lucarini[4] 17 αὐτῷ] pro corrupto habet Couvr. ‖ 19 ⟨...⟩ lac. indic. Couvr. ‖ 26 τοῦ[1]... συμβουλευτικοῦ] τῆς δικανικῆς ... τῆς συμβουλευτικοῦ A[a. c.]: τῆς δικανικῆς ... τοῦ συμβουλευτικοῦ L | τὸ ἀγαθὸν] τῶ ἀγαθὸν A[a. c.]

ἀποτροπή, περὶ τὸ πανηγυρικὸν ἔπαινος καὶ ψόγος· ἐκ γὰρ τούτων ἀπὸ τοῦ τὰ δοκοῦντα λαμβάνειν ἢ δίκαια ἢ ἀγαθὰ ἢ καλὰ ῥητορεύουσιν.

ρκε´ Οὔ τι ἀπόβλητον 260a
Ἴσως, φησί, λέγουσί τι οἱ σοφοί· τὸ δὲ σοφοὶ δύναται μὲν καὶ ὡς ἐν ἤθει λεχθῆναι, ἤγουν ὅτι τοὺς ὅπως ποτέ [εἰδότας] τι περὶ λόγους ἔχοντας «σοφοὺς» ἐκάλουν οἱ παλαιοί, ὁπότε καὶ τὸν τέκτονα Ὅμηρός φησιν 5

εὖ εἰδὼς σοφίης.

Τὸ δὲ οὐκ ἀφετέον, «ἀλλὰ ἐρευνητέον πότερον, ὡς ἐγὼ λέγω, δεῖ τὴν ἀλήθειαν ζητεῖν τοῦ δικαίου καὶ ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ, ἢ τὴν δόκησιν, ὥς φασιν οἱ ῥήτορες». 10

ρκς´ Εἴ σε πείθοιμι ἐγώ 260b
Δι᾽ ἑνὸς παραδείγματος βούλεται δεῖξαι αὐτῷ ὅσον διάφορόν ἐστι τῆς 220 ἀλη|θοῦς ῥητορικῆς πρὸς τὴν δημώδη, καὶ ὅτι ὁ μὲν σῴζει τὸν αὐτῇ ἑπόμενον, ὁ δὲ ἀνατρέπει εἰς μυρία κακὰ ἐμβάλλων. Καὶ λαμβάνει ἵππον καὶ ὄνον καί φησιν· «εἴ σε πείθοιμι περὶ ὄνου ὡς ἵππου διαλεγόμενος, ὅτι ἐστὶ ζῷον ὃ ἐν τοῖς πολέμοις ἰσχυρότατον καὶ νίκης αἴτιον γίνεται καὶ ἐν εἰρήνῃ τοῦ ἀχθοφορεῖν, τύχοιμεν δὲ ἀμφότεροι ἀγνοοῦντες ἵππον, καὶ πείθοιμί σε δοξάζειν ἐπὶ τοῦ ὄνου τὰ τοῦ ἵππου, τί οἴει συμβαίνειν ἐκ τούτου;»· ἢ δῆλον ὅτι ἀνατρέπεσθαι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. 15 20

ρκζ´ Τοσόνδε μέντοι 260b
Ἐὰν γὰρ πάντῃ ἀγνοοῖμεν, οὐ μέλλομεν περὶ αὐτοῦ διαλέγεσθαι οὐδὲ πείθειν τὸν παντελῶς μηδὲν εἰδότα.

ρκη´ Γελοῖον 260b 25
⟨Γελοῖον⟩, φησί, τὸ σκέμμα, καὶ αὕτη ἡ πειθώ· παγγέλοιον τὸ οὕτως δοξάζειν περὶ τοῦ ὄνου ὡς ἵππου.

8 O 412

2 λαμβάνειν] recc: λαμβάνεσθαι A[a] || 3 τι] A L l Homeri D R: τοι c ceteri Homeri codd Platonis codd || 5 [εἰδότας] del. Couvr. || 8 εἰδὼς] εἰδῇ Homerus || 16 ὄνου] ὄνου σκιᾶς Plato || 24 πείθειν] recc: πρὸς A[a] || 26 ⟨Γελοῖον⟩ addidimus, Couvr. secuti, qui et in lemmate ⟨γ᾽ἂν⟩ addidit | τὸ σκέμμα] recc: σκέμμα A[a]

ρκθ´ Ἆρ᾽ οὖν 260c

Διαιρετικὸν διπλοῦν προήνεγκεν· «ἆρα, φησίν, οὐ κρεῖττον γελοῖον καὶ φίλον ἢ δεινὸν καὶ ἐχθρόν;» αἱρετώτερον γὰρ τὸ γελοῖον καὶ φίλον τὸ ἐπὶ τοῦ ὄνου ὡς ἵππου. Τὸ δὲ δεινὸν
5 καὶ ἐχθρὸν τὸ ἐπὶ τῶν δικαίων καὶ ἀγαθῶν ὡς ἀδίκων καὶ κακῶν· ἀνατροπὴ γὰρ τοῦ βίου ἐστίν, ὅταν τὰ καλὰ κακὰ νομίζωμεν καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ὄνου οὐδεμία ἐστὶ βλάβη ὅταν τὸν ὄνον ἵππον νομίζωμεν, ὅταν δὲ τὰ ἄδικα δίκαια νομίζωμεν, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ βλάβη ἐγγίνεται ἡμῖν.

ρλ´ Ὄνου 260c

10 Τὸ ὄνου σκιᾶς ἀπὸ παροιμίας ἐρρέθη· πλέον δὲ ἀπέστησε τῶν ῥητόρων τὴν γνῶσιν τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ἢ τὴν σκιὰν τοῦ ὄνου· εἶπε γὰρ περὶ τῆς σκιᾶς τοῦ ὄνου οὐχ ὡς ὄνου σκιᾶς τὸν ἔπαινον ποιούμενος ἀλλ᾽ ὡς ἵππου· ἡ δὲ σκιὰ τοῦ ἵππου τῆς τοῦ ἀληθῶς ὄνου πολὺ ἀφέστηκεν· «ὅταν οὖν, φησίν, ὁ ῥητορικὸς πείθῃ οὐ
15 περὶ ὄνου ἀλλὰ περὶ ἀδίκων καὶ κακῶν ὡς δικαίων καὶ ἀγαθῶν, ποῖον ἄν τινα οἴει καρπὸν θερίζειν;». Καὶ τοῦτο δὲ ἀπὸ παροιμίας εἴρηται ὅτι ὁ κακὰ σπείρων κακὰ | 221 θερίζει· καὶ γὰρ οἱ ῥήτορες οἱ οὕτω δημηγοροῦντες, οἱ μὲν ἐξωστρακίσθησαν, οἱ δὲ φυγάδες ἐγένοντο. «Ποῖον οὖν, φησί, τέλος
20 εὑρῆσθαι ταύτης τῆς συμβουλῆς οἴει;». Οὐ πάνυ γε ἐπιεικῆ· τουτέστι κακόν· καὶ γὰρ καὶ τὸ πλῆθος καὶ οἱ συμβουλευόμενοι εἰς ἐκεῖνον περιτρέπουσι τὰ ἁμαρτήματα.

ρλα´ Ἆρ᾽ οὖν ὠγαθέ 260d

Εἰπὼν ὅτι καὶ ἑαυτοῖς οἱ τοιοῦτοι ῥήτορες καὶ τῇ συμβουλευομένῃ πόλει
25 κακὰ περιποιοῦσι, φησίν· «ἆρα μὴ | ἀγροικότερον 77v λελοιδορήκαμεν τὴν τῶν λόγων τέχνην;» τοῦτο δὲ εἶπε βουλόμενος καὶ ἐπὶ τὴν μέσην ῥητορικὴν ἐλθεῖν· εἶπε γὰρ ἤδη τὴν ἀληθινὴν καὶ τὴν δημώδη· καθόλου γὰρ ὁ φιλόσοφος, ὅταν περὶ τὴν νοητὴν οὐσίαν στρέφηται καὶ τὴν θεωρίαν τῶν νοητῶν καὶ τοῦ θεοῦ καὶ

10 cf. *Scholia in Aristophanis Vespas* 191 K. et apparatum fontium || 17 cf. schol vet 120 C.: καρπὸν ὧν ἔσπειρε θερίζειν] σημείωσαι ἀπὸ παροιμίας τῆς ὁ κακὰ [κακῶς W] σπείρων κακὰ θερίζει. T W

7 νομίζωμεν] Ast: νομίζοιμεν A recc || 8 νομίζωμεν] l Ast: νομίζοιμεν A c L || 13 τῆς] del. Couvr., cui obloquitur Bernard || 16 ἄν] Couvr.: γὰρ A recc: non habent Platonis codd.: cf. Moreschini app. ad loc. || 20 εὑρῆσθαι] Ast: εὑράσθαι A L l: εὑρᾶσθαι A^corr c || 25 ἆρα μὴ] ἆρ᾽ οὖν, ὦ ἀγαθέ, ἀγροικότερον τοῦ δέοντος λελοιδορήκαμεν Plato

τὸ ὄμμα τῆς διανοίας ἔχῃ ἐστραμμένον ἄνω, ὁ πρῶτός ἐστι φιλόσοφος· ὅταν δὲ ἀπὸ τῆς θέας ἐκείνης μετέλθῃ εἰς ἐπιμέλειαν τῆς πόλεως καὶ κατὰ τὴν θέαν ἐκείνων διακοσμῇ τὴν πόλιν, τότε γίνεται πολιτικὸς φιλόσοφος· ὅταν δὲ ὁ τοιοῦτος εἰς τὸ κοινὸν λόγους ἀποτείνῃ, πείθων τὸν δῆμον πράττειν τὰ δέοντα, τότε ἐστὶ ῥήτωρ ἀληθινός· εἰδὼς γὰρ τὸ 5 ἀληθὲς ἀπὸ τῆς θέας ἐκείνης πείθει αὐτοὺς τὰ ἀληθῆ πράττειν καὶ τὰ πρόσφορα αὐτοῖς· ὅταν δὲ μὴ εἰδὼς ἢ καλὸν ἢ ἀγαθόν, δόξας δὲ τεθηρευκὼς πρὸς πάθος νοῆται, τοῖς λόγοις θεραπεύων τὰ πάθη τοῦ πλήθους, τότε ἐστὶ δημώδης ῥήτωρ· ὅταν δὲ πρὸς πάθη λέγῃ τὰς δημηγορίας καὶ μηδὲ θεραπεύῃ τὰ πάθη τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ 10 δοκοῦν αὐτῷ καὶ ὃ νομίζει ὀρθὸν ἀγάγῃ καὶ διὰ συμμάχων καὶ χρημάτων περιποιῇ ὡς οἴεται τὰ ἀγαθὰ τῇ πόλει, τότε ἐστὶν ὁ μέσος ῥήτωρ, ὧν τίθεται καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα, οὐκ ἐναντία λέγων τοῖς ἐν Γοργίᾳ εἰρημένοις.

ρλβʹ Λελοιδορήκαμεν τὴν τῶν λόγων τέχνην 260d 15
Λέγει δὲ τὴν δημώδη ῥητορικήν. Τὸ δὲ ἡ δ᾽ ἴσως ἂν εἴποι, ἡ ῥητορικὴ δηλονότι· περιτίθησι τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ τοὺς λόγους καὶ τὴν δημηγορίαν, διὰ τῆς προσωποποιίας ἐμψυχότερον ποιῶν τὸν λόγον· οὐκ ἀρκεῖ γάρ, φησί, γνῶσιν μόνον ἔχειν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ δεῖ καὶ τέχνην ἔχειν «πειθοῦς δημιουργόν»· τὸ δὲ «πειθοῦς δημιουργὸν» 20 οὐκ ἴδιόν ἐστι ῥητορικῆς· πείθουσι γὰρ καὶ οἱ τεχνῖται, τέκτονες, 222 ὑφάνται, καὶ οἱ ὅμοιοι, καὶ | τὸ πλῆθος δὲ πείθει καὶ εἰς οἶκτον ἐγείρει γυνὴ γυμνώσασα μαζούς, καὶ παιδία κλαίοντα πείθουσιν· οὕτως οὐκ ἔστι ῥητορικῆς μόνον τὸ πείθειν. Μανθάνειν δέ, τὴν ἐμὴν τέχνην.

ρλγʹ Ἀλλ᾽ εἴ τις ἐμῇ ξυμβουλῇ 260d 25
«Ἀλλ᾽ εἴ τις πείθεται τῇ ἐμῇ ξυμβουλῇ, κτησάμενος ἐκεῖνο (λέγει δὲ τὸ ἀληθές), οὕτως ἐμὲ λαμβάνει»· τουτέστι, τὴν τοῦ πείθειν δύναμιν.

7–8 262 C ‖ 14 *Gorg.* 455 E ‖ 20 *Gorg.* 453 A ‖ 23 cf. Ps.-Plutarchus *X oratorum vitae*, *Hyper.* 42.5–8 M. ‖ 27 cf. schol vet 122 C. (fere eadem schol Ruhnk): ἐκεῖνο] τὸ ἀληθές. T W ‖ 28 cf. schol vet 123 C. (eadem schol Ruhnk): τὴν τοῦ πείθειν δύναμιν. T W

1 ὄμμα] a[marg] l: ὄνομα A c L ‖ 2 μετέλθῃ] v: κατέλθῃ A[a] recc ‖ 3 ἐκείνων] ἐκείνην Couvr. dubit. ‖ 8 νοῆται] Ast: νοεῖται A recc ‖ 12 περιποιῇ] Ast: περιποιεῖ A recc 18 προσωποποιίας] l: προσωποιίας A c L ‖ 25 τις ἐμῇ ξυμβουλῇ] Platonis T W: τι ἐμὴ ξυμβουλὴ B D Plato ipse: τις ἐμῇ ξυμβουλῇ ⟨χρῆται⟩ Stephanus ‖ 27 λαμβάνει] Platonis Bonon 3630: λαμβάνειν Plato ipse

ρλδ΄ Τόδε δ᾽ οὖν μέγα λέγω 260d
Τὸ δὲ μέγα τῆς ῥητορικῆς τοῦτο λέγω, ὅτι οὐδὲν ὄφελος τῷ ἐγνωκότι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ ἔχει τὴν ἐμὴν τέχνην ἱκανὴν οὖσαν εἰς τὸ πείθειν.

5 ρλε΄ Φημὶ ἐὰν οἵ γε 260e
Ἡ τέχνη πρὸς ἀγαθόν τι ἀφορᾷ· πᾶσα γὰρ τέχνη τὸ τέλος ἀγαθὸν ἔχει, ἡ δὲ μὴ πρὸς ἀγαθόν τι ἀφορῶσα οὐδὲ τέχνη ἐστίν· οὕτως ἡ δημώδης ῥητορικὴ οὐκ ἔστι τέχνη· οὐδὲ γὰρ τέλος τὸ ἀγαθὸν τίθεται· πρὸς πάθη γὰρ ποιεῖται τοὺς λόγους. Πάλιν οὐδεμία τέχνη τοὺς κανόνας ἑαυτῆς
10 διαφθείρει· ἡ δὲ ῥητορικὴ ἡ δημώδης τὸν κανόνα ἑαυτῆς διαφθείρει, τουτέστι τὸν δικαστήν· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ κανὼν αὐτῆς· οὐκ ἄρα τέχνη ἡ ⟨δημώδης⟩ ῥητορική. Πάλιν, ὡς ἐν Πολιτείᾳ εἶπεν, ⟨οὐ βούλεται⟩ ὁ ἐπιστήμων τοῦ ἐπιστήμονος πλέον ἔχειν, οὐδὲ ὁ τέκτων τοῦ τέκτονος καθὸ τέκτων· ὁ δὲ ῥήτωρ τοῦ ῥήτορος βούλεται πλέον ἔχειν· τὸ
15 συμπέρασμα δῆλον. Ἐπειδὴ οὖν πᾶσα τέχνη τὸ τέλος ἀγαθὸν ἔχει, ἡ δὲ δημώδης ῥητορικὴ οὐκ ἔχει, διὰ τοῦτό φησιν ὅτι ἐὰν οἱ ἐπιόντες λόγοι μαρτυρῶσιν αὐτῇ εἶναι τέχνη· εἰ γὰρ μὴ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἀφορῶσα ἡ ῥητορικὴ λέγει ἃ λέγει, οὐκ ἔστι τέχνη, εἰ δὲ πρὸς τὸ ἀγαθόν, τέχνη ἐστίν.

20 ρλϛ΄ Ὥσπερ γὰρ ἀκούειν 260e
Ὅτι οὐ δεῖ τῇ ῥητορικῇ ἀληθείας οὐδὲ γνώσεως πραγμάτων, ἀλλὰ τριβῆς ὀλίγης χρεία εἰς τὸ γενέσθαι ῥήτορα.

ρλζ΄ Τοῦ δὲ λέγειν φησὶν ὁ Λάκων 260e 223
Ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ | καὶ τῆς ἀληθείας φησὶν ὁ Λάκων 78r
25 ῥήτωρ τέχνην εἶναι ἀμήχανον.

ρλη΄ Τούτων δὴ τῶν λόγων ὦ Σώκρατες 261a
Τῶν ἀληθείας ἐφαπτομένων καὶ οὐχ ἁπλῶς δόξῃ καὶ τριβῇ καὶ ἐμπειρίᾳ· διὸ δεῖ αὐτοὺς ἐξετάσαι ὅπως ποτὲ ἔχουσι, πότερον δεῖ τὴν

12 *Respubl.* 350 A–C ‖ 24–25 cf. Plutarchus, *Apophth. Lac.* 191.21–192.2 N.-S.-T. cf. **schol vet** 124 C. (eadem **schol Siebenk**): ἔτυμος τέχνη] ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς ἀληθείας, φησὶν ὁ Λάκων ῥήτωρ, τέχνην εἶναι ἀμήχανον. T W

2 μέγα] Fic Couvr.: μέτα A **recc** ‖ 12 ⟨δημώδης⟩ add. Couvr., qui et de ⟨τοιαύτη⟩ cogitavit | ⟨οὐ βούλεται⟩ add. Schneider: ⟨οὐδὲ⟩ add. Ast ‖ 14 ἔχειν] A c L: ἔχει l 16–17 οἱ…αὐτῇ] οἵ γ᾽ ἐπιόντες αὐτῇ λόγοι μαρτυρῶσιν Plato ‖ 26 δὴ] Platonis B D: δεῖ T W Plato ‖ 28 ἐμπειρίᾳ] post h. v. lac. indic. Ast

ἀλήθειαν μεταδιώκειν ἢ οὔ. «Ἀντιπαράβαλλε οὖν, φησί, τοὺς λόγους, ἐπειδὴ οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ὀφείλουσιν οἱ ῥήτορες ἀληθείας ἅπτεσθαι, ἐπειδὴ ἀδύνατον γνῶναι τὸ ὅμοιον, τουτέστι τὸ πιθανόν, μὴ γνόντα τὸ ἀληθές· οἱ δὲ τριβῆς καὶ ἐμπειρίας μόνον, ἵν' ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως γνώριμον ἡμῖν γένηται τὸ λεγόμενον· ἀντιπαράβαλλε οὖν τὴν ἀληθινὴν καὶ τὴν δημώδη ῥητορικήν». 5

ρλθ΄ Πάριτε δὴ θρέμματα γενναῖα 261a
Τοὺς λόγους θρέμματα καλεῖ· οἱ γὰρ λόγοι τῆς ψυχῆς θρέμματά εἰσιν οἱ οὐσιώδεις καὶ ἀληθεῖς καὶ ἀποδεικτικοί· διὸ καὶ τὸ γενναῖα εἶπε, διὰ τὸ μεγαλουργὸν καὶ δυνατὸν λέγειν καὶ ἀποδεικτικόν. Ἔλθετε 10 οὖν εἰς μέσον οἱ ἀποδεικτικοὶ λόγοι, καὶ πείσατε τὸν Φαῖδρον ὅτι ἀδύνατον αὐτὸν γενέσθαι ῥήτορα καλὸν ἄνευ φιλοσοφίας καὶ ἀληθείας. Καλλίπαιδα δέ· ἢ αὐτὸν τὸν Φαῖδρον καλὸν παῖδα ⟨ὄντα⟩ ἢ καλοὺς παῖδας τίκτοντα τοὺς λόγους.

ρμ΄ Ὡς ἂν μὴ ἱκανῶς 261a 15
Ἆρα οὖν οἱ ῥήτορες ἥψαντο φιλοσοφίας; λέγομεν ὅτι ἀληθῶς ῥήτορας ἀγαθοὺς γενέσθαι ἄνευ φιλοσοφίας ἀδύνατόν ἐστι· καὶ γὰρ οἱ εὐδοκιμώτατοι γενόμενοι τῶν ῥητόρων ἥψαντο φιλοσοφίας. Περικλῆς μὲν γὰρ Ἀναξαγόρου ἑταῖρος ἐγένετο, Δημοσθένης δὲ Πλάτωνος ἤκουσεν, καὶ οἱ ἄλλοι δὲ εὐδόκιμοι ῥήτορες ἥψαντο φιλοσοφίας. Ἤγουν 20 ταῦτα εἶπε προτροπῆς χάριν τοῦ Φαίδρου.

ρμα΄ Ἐρωτᾶτε 261a
Ὡς πρὸς τὰ θρέμματα εἶπε. Τὸ δὲ ἆρ' οὖν· τὸ τέλος τῆς 224 ῥητορικῆς | ἐνταῦθα ἐκτίθεται· «οὐ τοῦτο, φησίν, ἔστι τὸ ἔργον τῆς ῥητορικῆς ἡ ψυχαγωγία ἡ διὰ τῶν λόγων;». «Ψυχαγωγίαν» δὲ 25 λέγει τὸ ἕλκειν ψυχὴν εἰς ἑαυτήν, καὶ πειθὼ αὐτῇ[ν] ἐντίκτειν, οὐ μόνον κατὰ τὰ τρία μέρη τῆς ῥητορικῆς, τὸ δικανικὸν καὶ τὸ συμβουλευτικὸν καὶ τὸ πανηγυρικόν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ὁμιλητόν· καὶ τοῦτο γὰρ ῥητορικῆς λέγει καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν τὸ εὖ λέγειν, εἴτε ἰδίᾳ, εἴτε κοινῇ,

14 cf. 242 A–B || 16 cf. **schol vet** 125 C., qui tamen incertus est, utrum haec ex Hermia fluxerint necne (eadem fere **schol Ruhnk**): ἱκανῶς φιλοσοφήσῃ] οἱ γὰρ ἄριστοι ῥήτορες καὶ φιλόσοφοι, ὡς Περικλῆς Ἀναξαγόρ†ας† [W: Ἀναξαγόρου **schol Ruhnk**], ὡς Δημοσθένης Πλάτωνος γεγονότες μαθηταί. W

1 Ἀντιπαράβαλλε] L: ἀντιπαράβαλε A c l || 5 ἀντιπαράβαλλε] L: ἀντιπαραβάλλει A^a c l || 13 ⟨ὄντα⟩ add. Couvr. || 18 εὐδοκιμώτατοι] Couvr.: εὐδοκιμώτεροι A^a **recc**: librorum lect. def. Bernard || 26 αὐτῇ[ν] Ast

ῥητορικῆς ἴδιον βούλεται εἶναι. Τὸ δὲ ἐν ἰδίοις· ἢ ἐν τοῖς †δικαστηρίοις† λέγει ἢ ἐν ταῖς ἰδίαις συνουσίαις.

ρμβ´ Σμικρῶν τε καὶ μεγάλων 261b
Ὃ λέγει τοῦτό ἐστιν, ὅτι ἡ μέθοδος καὶ τέχνη καὶ τὰ θεωρήματα τὰ
5 καθολικὰ ὁμοίως ἐπὶ μεγάλων καὶ μικρῶν τὴν αὐτὴν ἔχουσι δύναμιν· ὅπερ καὶ ἐν τῷ Σοφιστῇ εἶπεν, ὅτι ἡ θηρευτικὴ οὐ μόνον ἐπὶ στρατηγικῆς ἀλλὰ καὶ φθειριστικῆς ἔχει τὴν ἰδίαν ἰσχύν· ὥσπερ δὲ διὰ τῆς θηρευτικῆς θηρεύομεν πάντα τὰ πράγματα, οὕτως καὶ τῇ διαιρετικῇ μεθόδῳ πάντα περιλαμβάνομεν· οὐ μᾶλλον οὖν ἐπὶ
10 μεγάλων πραγμάτων, οἷον ἐπὶ πόλεως, ἢ ἐπὶ μικρῶν τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, ἀντὶ τοῦ· ἡ αὐτὴ τέχνη καὶ μέθοδος ἐπὶ μεγάλων καὶ σμικρῶν πραγμάτων ἐστί, καὶ οὐδὲν ἐντιμότερον τὸ[υ] περὶ μεγάλα αὐτὴν καταγίνεσθαι ἢ περὶ τὰ σμικρά· τῇ γὰρ αὐτῇ μεθόδῳ καὶ ἀγωγῇ χρῆται· ὥσπερ ἂν εἴποι τις ὅτι τὸ αὐτό ἐστιν ἠθικὸν ἢ οἰκονομικὸν ἢ
15 πολιτικόν· τῇ γὰρ αὐτῇ μεθόδῳ καὶ πόλιν καὶ οἰκίαν καὶ ἑαυτόν τις διοικεῖ.

ρμγ´ Οὐ μὰ τὸν Δία 261b
Τὸ γὰρ παλαιόν, ὡς καὶ νῦν, περὶ τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς ἐν δημοσίοις λόγους διέτριβον οἱ ῥήτορες, περὶ δὲ τὰς συνουσίας [καὶ] τὰς ἰδίᾳ
20 γινομένας οὐδαμῶς.

ρμδ´ Ἀλλ᾽ ἢ τὰς Νέστορος 261b
Τί μὲν βούλεται τὸ Νέστορα καὶ Ὀδυσσέα καὶ Παλαμήδη λέγει⟨ν⟩; ἀπεικάζει δὲ τὸν Γοργίαν τῷ Νέστορι, ἐπειδὴ καὶ αἰδήμων καὶ πολυετὴς ἐγένετο· | ἑκατὸν γὰρ καὶ ὀκτὼ ἐλέγετο ζῆσαι ἔτη· τὸν δὲ 225
25 Θρασύμαχον ὡς δεινὸν τῷ Ὀδυσσεῖ ἀπεικάζει· τὸν δὲ Ἐλεάτην Ζήνωνα

6 *Soph*. 227 B || 18 cf. **schol vet** 126 C. (eadem **schol Ruhnk**): περὶ τὰς δίκας] ἔθος ἦν παλαιὸν ἐν τοῖς δικαστηρίοις δημοσίοις τε λόγοις τοὺς ῥήτορας διατρίβειν, οὐ μὴν ἐν ταῖς γινομέναις συνουσίαις ἰδίᾳ. T W || 23 cf. **schol vet** 127 C. (de **schol Siebenk** cf. append. praef.): Γοργίαν Νέστορά] Γοργίας παράλληλος Νέστορι [παράμιλλος Νέστορος W] ὡς αἰδήμων καὶ πολυετής· ὀκτὼ γὰρ ἑκατὸν [ν´ γὰρ καὶ ρ´ T] ἔζησεν ἔτη· ὡς δεινοὶ οἱ [οἱ om. W] ἄλλοι Ὀδυσσεῖ. T W || 25 cf. **schol vet** 128 C. (de **schol Siebenk** cf. append. praef.): Ἐλεατικὸν Παλαμήδην] Ζήνωνά φησι τὸν Παρμενίδου ἑταῖρον, ὅτι δὴ πανεπιστήμων σχεδὸν ἦν ὁ ἀνήρ, ὡς καὶ Παλαμήδης. T W

2 †δικαστηρίοις† obscurum: τοῖς ⟨ἰδίοις⟩ δικαστηρίοις Couvr., quod saltem aliquid significat, sed δικαστήρια privatis colloquiis videntur opponi, cf. 236,7–8 || 12 τὸ[υ] Fic Ast 19 [καὶ] om. Fic del. Couvr. || 22 τὸ] om. A[a. c.] | λέγει⟨ν⟩ M

78v τῷ Παλαμήδῃ, | ἐπειδὴ καὶ ἀριθμῶν καὶ κύβων καὶ πολλῶν ἄλλων εὑρετὴς ἐγένετο Παλαμήδης· ὡς τεχνικὸν οὖν τὸν Ζήνωνα παρέβαλε τῷ Παλαμήδῃ. Ὃ λέγει οὖν τοῦτό ἐστιν· «ὡς ἔοικε τῶν κατὰ ἀποτάδην λόγων ἀκήκοας», τουτέστι τῶν διαλεκτικῶν καὶ ὁμιλητικῶν λόγων. Ἴσως οὖν τίθεται ὅτι «Νέστορα τὸν Γοργίαν λέγω». 5

ρμε΄ Ἐν δικαστηρίοις οἱ ἀντίδικοι τί δρῶσιν 261c
Οὐκ ἀντιλέγουσιν ἀλλήλοις καὶ πείθουσιν ἀλλήλους; ἆρα οὖν ἐν δικαστηρίοις μόνον ἔστιν ἀντιλέγειν ἢ καὶ ἰδίᾳ; Οὐκοῦν ὁ τέχνῃ τοῦτο ποιῶν τὸ ἀντιλογικόν, δύναται τὸ αὐτὸ ποιῆσαι καὶ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον φανῆναι. Καὶ συντόμως εἰπεῖν, τοῦτο βούλεται ποιῆσαι 10 τὴν ἀλήθειαν τῆς ῥητορικῆς συνάψαι· καὶ ὁ νοῦς τῶν ἑξῆς ῥητῶν τοῦτο βούλεται· «ὁ γάρ, φησίν, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐπὶ τὸ ἐναντίον βουλόμενος μεταγαγεῖν τινα ἀμέσως τοῦτο οὐ ποιεῖ· εἰ δὲ μή, αἰσθάνεται ὁ προσδιαλεγόμενος καὶ οὐ δίδωσί σοι ὁμολογίαν τινά»· ἐὰν δὲ τὴν κατὰ βραχὺ ὁμοιότητα λαμβάνῃ, λήσεται εἰς τὸ ἐναντίον μεταγαγὼν τὸν 15 προσδιαλεγόμενον· τὰς δὲ κατὰ βραχὺ ὁμοιότητας οὐ δύναται λαβεῖν ὁ μὴ εἰδὼς τὸ ἀληθές· ὁ γὰρ εἰδὼς διὰ τῶν κατὰ σμικρὸν ὁμοιοτήτων περιάγειν βούλεται εἰς τὸ ἀντικείμενον· οὕτως ἀνάγκη εἰδέναι τὸ ἀληθὲς καὶ τὴν ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα τῶν πραγμάτων, καὶ εἶναι φιλόσοφον καὶ διαιρετικὸν καὶ ὁριστικὸν τὸν βουλόμενον εἰς τὸ 20 ἐναντίον μεταγαγεῖν τινα καὶ τὸ αὐτὸ τοτὲ μὲν δίκαιον, τοτὲ δὲ ἄδικον ὀφθῆναι ποιῆσαι, τὰ αὐτὰ δὲ ὅμοια καὶ ἀνόμοια, ὅτι τὰ πράγματα καθὸ κοινωνεῖ ὅμοιά ἐστι· καθὸ οὖν ὄντα ἐστὶν εἴδη, ἔστι καὶ ὅμοια· ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνόμοιά ἐστιν· ἕτερα γάρ εἰσι. Τοὺς δὲ ἄλλους συλλογισμοὺς ἐν τῇ Φυσικῇ Ἀριστοτέλης φησίν. 25

ρμς΄ Οὐκ ἄρα μόνον 261d
Εἰς τὸ προκείμενον ἦλθεν, ὅτι ἡ ἀντιλογικὴ τέχνη καὶ ἡ πειθὼ οὐκ ἔστι μόνον περὶ δικαστήρια, ἀλλὰ καὶ τὰς κοινὰς διαλέξεις. Τὸ δὲ ᾗ τις οἷός τε ἔσται· ᾗ τέχνῃ χρώμενός τις οἷός τέ ἐστι παντὶ ὁμοιοῦν τῷ ἔχοντι ὁμοιότητά τινα πρὸς τὸ λεγόμενον. 30

17 262 A || 24–25 Aristot. *Phys.* 261 b protulit Bernard

8 ἀντιλέγειν] recc: ἀντιλογίᾳ A^{a} || 18 βούλεται] δύναται dubit. Couvr., qui et de περιάγει ὃν βούλεται cogitavit (coll. 237,30–238,1): cf. tamen 237,15 || 22 τὰ αὐτὰ] αὐτὰ $A^{a.c.}$ || 29 ᾗ τις] nos praeeunte Couvr. Platonis $Coisl^{corr}$: ἥ τις A c l: εἴ τις A^{corr} c^{corr} l^{corr}: εἰ ἤ τις L: ἥ τις Platonis D T W: ἡ τὶς B: vide praef. adnot. 120 | ᾗ τέχνῃ] nos praeeunte Couvr.: ἢ τέχνῃ A c L: εἰ τέχνῃ A^{corr}: ἤγουν τέχνῃ l

ρμζ´ Ἀπάτη πότερον 261e 226
Οὐκ ἀμέσως ἡ φύσις ἀπὸ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ ἐναντίον ἄγει· διὸ ἡ ἀπάτη ἐν τοῖς ὀλίγον διαφέρουσι γίνεται· γίνεται δὲ καὶ ἐν αἰσθήσει καὶ ἐν ἐπιτηδεύμασιν, ὅταν τὸν ὑδράργυρον ἄργυρον νομίσω, 5 ἢ τὸν χαλκὸν χρυσόν· καὶ ἐπὶ ζῴων τὴν φάτταν περιστεράν· ἐπιτηδευμάτων δὲ τὸν γόητα τελεστήν. Τὰ δὲ πολὺ διαφέροντα κατάδηλά ἐστιν.

ρμη´ Ἀλλά γε δή 262a
Οὕτως ὀφείλει εἰδέναι τὰς ὁμοιότητας τῶν πραγμάτων, ἵνα λανθάνῃ 10 κατὰ μικρὸν εἰς τὸ ἐναντίον | περιάγων τὸν προσδιαλεγόμενον. 79r Τὴν δὲ ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα τῶν εἰδῶν εἰδέναι φιλοσοφίας ἐστί· δῆλον τοίνυν ὡς τὸ πάθος τοῦτο καὶ ἡ ἀπάτη τῷ μὴ κατανοῆσαι τὴν φύσιν αὐτῆς γίνεται.

ρμθ´ Ἔστιν οὖν ὅπως τεχνικὸς ἔσται 262b
15 Οἷον, εἰ τεχνικός ἐστι, διὰ τῶν ὁμοιοτήτων βούλεται παράγειν. Τὸ δὲ «ἀπάγειν» λέγει οὐχ ἵνα ἀπατήσῃ, ἀλλ᾽ ἵνα πείσῃ διὰ τῶν ὁμοιοτήτων καὶ τῶν ἐοικότων τῷ ἀληθεῖ. Λόγων δὲ ἄρα τέχνην, ὦ ἑταῖρε· οὐκ ἄρα τέχνην ἕξει ὁ μὴ εἰδὼς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, ἀλλ᾽ ἄλογόν τινα τριβήν.

20 ρν´ Βούλει οὖν ἐν τῷ Λυσίου λόγῳ 262c
Ἐπειδὴ ἐπὶ παραδείγματος σαφῆ γίνεται τὰ λεγόμενα, βούλεται ἐπὶ παραδείγματος τοῦ Λυσίου λόγου καὶ τοῦ ἑαυτοῦ δεῖξαι, τοῦ μὲν τὸ ἄτεχνον, τοῦ δὲ τὸ ἔντεχνον· πάντων οὖν τῶν τεχνογράφων τὰ εἰκότα καὶ τὰ πιθανὰ ὕλην λεγόντων τῆς ῥητορικῆς καὶ διὰ τούτων πείθεσθαι 25 τὸν δικαστήν, τὴν δὲ αἰτίαν οὐ λεγόντων διὰ τί ταῦτα πείθει, ὁ φιλόσοφος καὶ τούτων τὴν αἰτίαν παραδέδωκε, λέγων ὅτι διὰ τὴν ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸ ἀληθὲς τὰ εἰκότα πείθει· διὸ ἀρχὴ πάντων ἐστὶν ἡ ἀλήθεια καὶ διὰ τοῦ εἰδέναι τὸ ἀληθὲς πείθει ὁ ῥήτωρ. Ἐπειδὴ οὖν ἀνωτέρω εἶπεν ὅτι ὁ τὰς ὁμοιότητας καὶ ἀνομοιότητας εἰδὼς τῶν 30 πραγμάτων κατὰ βραχὺ ἐπὶ τὸ ἐναντίον δύναται μετάγειν ὃν

29–238,1 262 A

3 ἀπάτη] ἀπάτη πότερον ἐν πολὺ διαφέρουσι γίγνεται μᾶλλον ἢ ὀλίγον; Plato 4 ὑδράργυρον] ὑδάργυρον A$^{a. c.}$ || 6 ἐπιτηδευμάτων] ⟨ἐπὶ⟩ ἐπιτηδευμάτων Lucarini 16 ἀπάγειν] Lucarini ex Plat.: παράγειν A recc: h. v. apud Plat. desiderari iam Couvr. observaverat: παράγειν ex praecedenti (l. 15) ortum est | πείσῃ] recc: πείθῃ A^{a} || 18 ὁ μὴ] ὁ τὴν ἀλήθειαν μὴ εἰδὼς Plato | φύσιν] recc: δύναμιν A^{a}

βούλεται, ἐπὶ ὑποδείγματος τὸ εἰρημένον βούλεται παραστῆσαι, πῶς ὁ τὴν ἀλήθειαν εἰδὼς ῥήτωρ διὰ τῶν ὁμοιοτήτων δύναται παράγειν, πῶς
227 δὲ ὁ τῆς ἀληθείας ἀνεπιστήμων ἄτακτός | ἐστι. Τριῶν δὲ ὄντων τούτων ἐν παντὶ λόγῳ, εὑρέσεως καὶ τάξεως καὶ φράσεως, μέμφεται τὸν Λυσίαν οὐκ ἐν τῇ εὑρέσει ἀλλὰ ἐν τῇ οἰκονομίᾳ καὶ φράσει. 5

ρναʹ Ὡς νῦν γέ που ψιλῶς πως λέγομεν 262c
Τουτέστι μὴ ἐπὶ ὑποδείγματος λέγοντες τὰ λεγόμενα, ψιλῶς λέγομεν καὶ οὐ νοοῦμεν τὰ λεγόμενα· μάλιστα δὲ ἡ ψυχὴ χαίρει τοῖς ὑποδείγμασι καὶ πείθεται, ἐπειδὴ καὶ αὕτη εἰκών ἐστι τοῦ νοῦ· εἰκότως οὖν εἰκὼν οὖσα τοῦ νοῦ διὰ τῶν παραδειγμάτων εἰς πίστιν ἄγεται. 10

ρνβʹ Καὶ μὴν κατὰ τύχην 262c
Ἵνα γνῶμεν πόσον ὄφελος γίνεται ἐκ τοῦ εἶναι ἐπιστήμονα τῆς ἀληθείας καὶ πόση βλάβη ἐκ τοῦ εἶναι ἀνεπιστήμονα.

ρνγʹ Ὡς ἂν ὁ εἰδὼς τὸ ἀληθές 262d
Τουτέστιν ὁ φιλόσοφος ὡς παιδιᾷ χρῆται τοῖς τῶν ῥητόρων λόγοις, καὶ 15 ὅπερ ἐκεῖνοι μετὰ σπουδῆς ποιοῦσι, τὸ διὰ τῶν ὁμοιοτήτων παράγειν τοὺς ἀκούοντας, οὗτος ἐν παιδιᾶς μέρει ἔχει.

ρνδʹ Καὶ ἔγωγε ὦ Φαῖδρε αἰτιῶμαι 262d
Πάντα γὰρ εἰς τοὺς θεοὺς ἀνάγει ὁ Πλάτων· ταῦτα οὖν τῆς εὑρέσεως καὶ διακρίσεως τοῦ ἀληθοῦς· «αἰτιῶμαι, φησί, τοὺς θεούς· ἐγὼ γὰρ 20 οὐδεμίαν ἔχω τέχνην». Ἔθος γὰρ Σωκράτει ἀπαρνεῖσθαι ἴδιόν τι ἔχειν εὕρεμα, πάντα δὲ εἰς θεοὺς ἀνάγειν. Γίνεται δὲ ἡμῖν κοινωνία πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ἀμέσως τῆς ψυχῆς ἐκεῖθεν καταλαμπομένης καὶ διὰ τῶν μέσων
79v γενῶν· διττὴ οὖν ἡ πρόνοια· | ἢ αὐτὴ ἡ ἰδικῶς ἡ τῶν θεῶν, ἢ ἡ διὰ τῶν κρειττόνων γενῶν καὶ δαιμόνων καὶ ἐντοπίων θεῶν. «Αἰτιῶμαι οὖν, 25 φησί, τοὺς ἐντοπίους θεοὺς τῆς τοιαύτης μεταχειρίσεως καὶ τάξεως τῶν λόγων». Τοὺς δὲ ὑπὲρ κεφαλῆς ᾠδοὺς τὰ κρείττονα λέγει γένη τὰ συνεπόμενα τοῖς θεοῖς· τὸ γὰρ ὑπερέχον ἀεὶ «δαίμονα» δεῖ

7 cf. **schol vet** 130 C. (eadem **schol Ruhnk**): ψιλῶς] τὸ μὴ ἐπὶ ὑποδείγματός φησι. T W || 15 cf. **schol vet** 131 C. (fere eadem **schol Ruhnk**): προσπαίζων] τουτέστιν ὁ φιλόσοφος ὡς παιδιᾷ χρῆται τοῖς τῶν ῥητόρων λόγοις, καὶ ὅπερ ἐκεῖνοι μετὰ σπουδῆς ποιοῦσι, τὸ διὰ τῶν ὁμοιοτήτων παράγειν τοὺς ἀκούοντας, οὗτος ἐν παιδιᾶς μέρει [μοίρᾳ T] ἔχει [ἔχῃ W]. T W

4 ἐν παντὶ λόγῳ] huc transposuit Lucarini[4], post τάξεως A **recc** || 6 που] om. Plato
20 τοὺς] τοὺς ἐντοπίους Plato || 28 τὰ συνεπόμενα] τῶν συνεπομένων a

καλεῖν, οἷον τοῦ λόγου δαίμονα τὸ λογικόν, τοῦ νοῦ τὸν θεόν. Τοῦτο τὸ γέρας λέγει τὸ δύνασθαι διακρίνειν τοὺς κατὰ τέχνην λέγοντας καὶ μή.

ρνεʹ Ἴθι δή μοι ἀνάγνωθι 262d 228

5 Δύο λόγους βούλεται παραβαλεῖν, τὸν τοῦ Λυσίου καὶ τὸν ἑαυτοῦ. Καὶ τὸν Λυσίου ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἐλέγχει· οὐκ ἐπεξέρχεται δὲ πᾶσι τοῖς ἐλέγχοις ὡς φιλόσοφος· ἐχθροῦ γὰρ ἦν τὸ πάντα μέμφεσθαι. Νῦν δέ, ἐνδειξάμενος ὀλίγα πταίσματα τοῦ λόγου, ἔρχεται ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ λόγον ὕστερον. Τὴν δὲ ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐλέγχει, ἐπειδὴ τὸ ἔντεχνον τοῦ 10 λέγοντος ἐν προοιμίοις διαφαίνεται· τοῦ γὰρ παντὸς λόγου ἡ δύναμις ἐν προοιμίοις ἐστίν.

ρνςʹ Ἆρ' οὖν οὐ παντὶ δῆλον 263a

Ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς διαφαίνεται ὁ Λυσίου λόγος ἄτεχνος, καὶ ἀτέχνως μετέρχεται τὰ τῆς ὑποθέσεως, δῆλον· πρῶτον μὲν γὰρ ἐπειδὴ τῶν 15 πραγμάτων τὰ μέν ἐστιν ἁπλᾶ, τὰ δὲ ἀμφίβολα, ἔδει αὐτὸν διελεῖν τὸ ἀμφίβολον ὄνομα τοῦ ἔρωτος, καὶ εἰπεῖν κατὰ ποίου ἔρωτος λέγει τὰ λεγόμενα, καταριθμησάμενον τὰ σημαινόμενα τοῦ πράγματος, ἵνα σαφῶς γνῶμεν τὸ λεγόμενον. Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι αὐτὸ μὲν τὸ πρᾶγμα, ὡς νῦν ὁ ἔρως, τοὺς ἐναντίους ἐπιδέξασθαι ὁρισμοὺς οὐ δύναται (πῶς γὰρ τὸ 20 αὐτὸ καὶ καλὸν καὶ μὴ καλὸν δύναται εἶναι;), κατὰ δὲ τὰς ὑπολήψεις τὰς περὶ αὐτοῦ δυνατὸν τοὺς ἐναντίους εἶναι ὁρισμούς. Ἔδει οὖν αὐτὸν εἰπεῖν τί ἐστι τὸ προκείμενον, ἵνα ἔχωμεν ἐρεῖσαι τὴν διάνοιαν κατὰ τίνος φέρει τὰ λεγόμενα· οὐ δύναται γὰρ ὁ τὴν ἀλήθειαν ἀγνοῶν τὴν φύσιν τοῦ ἀμφιβόλου πράγματος εἰδέναι· ὥστε ὁ τάξει λέγων ῥήτωρ 25 ὀφείλει ἐγνωκέναι τὰ πράγματα, πότερον ἁπλῆς φύσεώς εἰσιν ἢ πολυπλόκου, ἵνα τοῖς δήλοις ἁπλοῦς τοὺς λόγους λέγοι, τοῖς δὲ ποικίλοις ἁρμόζοντας. Ὁ γὰρ μὴ εἰδὼς τὰ τοιαῦτα, οὐδ' ἂν τῷ ἀληθεῖ περιτύχῃ, δύναται διακρῖναι αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ψεύδους. Ἀμφιβόλου οὖν ὄντος τοῦ ἔρωτος καὶ διπλοῦ διὰ τὰς τῶν πολλῶν ὑπολήψεις, καὶ τοῦ μὲν 30 καλοῦ, τοῦ δὲ αἰσχροῦ, μὴ διορισάμενος περὶ ποίου λέγει, ἀσαφῆ τὸν λόγον ἐποίησε· καὶ ἄτακτον δέ, ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν ὑστέρων ἤρξατο, ὃ μέλλει ἐγκαλεῖν τῷ λόγῳ, καὶ ἀνοικονόμητον ἐποίησεν. Ὁρᾷς οὖν ὅτι

1–2 cf. **schol vet** 132 C. (eadem **schol Ruhnk**): τοῦτο τὸ γέρας] τὸ δύνασθαι διακρίνειν τοὺς κατὰ τέχνην λέγοντας καὶ [ἢ T] μή. T W

5 παραβαλεῖν] a[marg] (ubi tamen παρα- excisum est): παραλαβεῖν A[a] recc || 26 λέγοι] A c L: λέγοι et λέγῃ praebet l || 28 περιτύχῃ] Couvr.: περιτύχοι A recc

καὶ ὁριστικὸν βούλεται εἶναι τὸν ῥήτορα καὶ διαιρετικὸν καὶ εἰδότα τὰς φύσεις τῶν πραγμάτων.

ρνζ´ Ὁμονοητικῶς ἔχομεν 263a
Οἷον ὅταν εἴπω «λίθον» ἢ «ξύλον», πάντες ἐπὶ τὰ αὐτὰ φερόμεθα ἀστασιάστως· περὶ δὲ τὰ δίκαια καὶ συμφέροντα διαφερόμεθα διὰ τὸ μὴ 5 πάντας ὁμογνωμονεῖν περὶ αὐτῶν. Τρόπον οὖν τινα ἐνταῦθα τὴν ὕλην τῆς ῥητορικῆς ἐπιδεικνύει ἡμῖν, ὅτι περὶ τὰ ἀμφίβολα ἔχει τὸ εἶναι.

229 ρνη´ Ἆρ᾽ οὐ τοῦτο αὐτό 263a
Περὶ γὰρ οὗ γίνεται οὐδεμία ἀμφισβήτησις. Τὸ δὲ ποτέρωθι εὐαπατητότεροι τοῦτό ἐστιν· ἐν τίνι ἐστὶ τὸ μέγα τῆς ῥητορικῆς; 10 οὐκ ἄρα ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις, ἵνα διὰ τῶν πιθανῶν ὁ μὲν ἐπὶ τόδε, ὁ δὲ ἐπὶ τόδε παράγῃ; εἰ οὖν ἐν οἷς πλανώμεθα τὸ μέγα ἐστὶ τῆς ῥητορικῆς, δῆλον ὅτι ὁ μὴ εἰδὼς τὴν διπλόην τοῦ πράγματος, οὐδὲ οἷς χρήσεται λόγοις ἐπὶ θάτερα μεταβιβάσαι τὸν λόγον θέλων ἔχει, ὥστε δῆλον ὅτι ἀλήθεια προηγεῖται. Ὁδῷ δὲ διῃρῆσθαι οἷον ὅτι τὸ τοῦ 15
80r ἔρωτος ὄνομα | σημαίνει τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ φαῦλον παρὰ τοῖς πολλοῖς· καὶ διαιρεῖν τὸ ἓν εἰς πολλὰ καὶ ἕκαστον δύνασθαι ὁρίσασθαι. Χαρακτῆρα δὲ ἑκατέρου τοῦ εἴδους, οἷον ποίου εἴδους ἐστὶν οὗτος ὁ ἔρως καὶ ποίου ἐκεῖνος, καὶ ὁρίζεσθαι ἑκάτερον, καὶ εἰδέναι ποία ἰδέα λόγου δύναται προσβιβάσαι τοὺς ἀκούοντας καὶ πεῖσαι. 20

ρνθ´ Καλὸν γοῦν 263c
Τουτέστιν, ὁ εἰδὼς τὴν διαιρετικὴν μέθοδον καὶ τὴν γνῶσιν τῶν πραγμάτων ἄριστα ἔχει. Τὸ δὲ ἔπειτά γε οἶμαι· δεῖ πρῶτον εἰδέναι τὸ ποίου γένους τυγχάνει, τοῦ ἁπλοῦ ἢ τοῦ ἀμφιβόλου· ἔπειτα, ἐὰν ᾖ ἀμφίβολον, διορατικὸς καὶ διαιτητικὸς ὀφείλει εἶναι τῆς 25 φύσεως αὐτοῦ· ἐὰν γὰρ περὶ τοῦ ὀρθοῦ ἔρωτος λέγῃ, σκοπεῖν ὀφείλει ποῖα ῥήματα ἁρμόζει αὐτῷ. «Τί οὖν; τὸν Ἔρωτα τί λέγομεν, τῶν ἁπλῶν ἢ τῶν ἀμφιβόλων;»· τοῦτο δὲ εἶπε διὰ τὴν ὑπόνοιαν τὴν τῶν πολλῶν· οὐ γὰρ δυνατὸν ἓν πρᾶγμα τοὺς ἐναντίους ἔχειν ὁρισμούς· ὥστε δῆλον ὅτι πρὸς διαφόρους ὑπολήψεις διάφοροί εἰσιν οἱ ὁρισμοί. 30

8 τοῦτο] τὸ Plato || 9 ποτέρωθι] ποτέρωθι οὖν Plato || 17 ὁρίσασθαι] c l: εὑρίσασθαι A[a]: ὡρίσασθαι L || 24 γένους τυγχάνει] ita et Galenus: τυγχάνει τοῦ γένους Platonis codd

ρξ΄ Ἦ οἴει ἄν σοι συγχωρῆσαι 263c
Ἐπειδή, ὄντων ἀμφιβόλων, ἔστιν ἄρα δυνατὸν περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος τὰ ἐναντία λέγειν· «ὡς βλαβερός ἐστιν, ὡς εἶπεν ὁ Λυσίας, τῷ ἐρωμένῳ, εἶτα, ὡς ὁ ἐμὸς λόγος, ὅτι μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιός
5 ἐστιν ὁ ἔρως»· ὥστε δῆλον ὅτι οὐ περὶ τοῦ αὐτοῦ τὰ ἐναντία λέγει, ἀλλὰ περὶ ἑτέρου καὶ ἑτέρου· ἄλλοι γὰρ ἁρμόζουσι τῷ καλῷ ἔρωτι λόγοι καὶ ἄλλοι τῷ ἐναντίως ἔχοντι. Τὸ δὲ ἐγὼ γάρ τοι διὰ τὸ ἐνθουσιαστικόν· ὁ γὰρ ἀναγόμενος καὶ περὶ τὰ νοητὰ στρεφόμενος οὐκ οἶδε τὰ ἐν ποσὶ καὶ τὰ αἰσθητά.

10 ρξα΄ Νὴ Δία ἀμηχάνως γε 263d
Τουτέστι, «θαυμαστῶς πάνυ ὡρίσω»· τοῦτο δὲ οὐδὲν ἐποίησεν ὁ Λυσίας. Τὸ δὲ φεῦ ὅσῳ λέγεις· ἐπειδὴ εἶπεν ἀμηχάνως γε σφόδρα, φησὶν | αὐτὸς ὅτι· «τεχνικωτέρας λέγεις τὰς 230 Νύμφας τῆς τοῦ Λυσίου τέχνης»· ἀεὶ γὰρ τὰς αἰτίας εἰς θεοὺς
15 ἀνάγει ὁ Πλάτων.

ρξβ΄ Ἀλλὰ καὶ ὁ Λυσίας ἀρχόμενος 263d
Ὅτι ὁ Λυσίας ἕν τι σημαινόμενον τοῦ ἔρωτος λαβών, εἰ καὶ μὴ ὡρίσατο, πρὸς τοῦτο πάντα ἐφεξῆς εἶπε. Τέως οὖν ἐνεδείξατο ὅτι ὁ Λυσίας οὐχ ὡρίσατο τὸν ἔρωτα, ἀλλ᾽ ὡς ἐπὶ ὁμολογουμένῳ συνέθηκε τὸν
20 λόγον, ὁ δὲ φιλόσοφος ὡρίσατο. Τὸ δὲ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ὑπολαβεῖν· τουτέστι, ἐκ τῶν εἰρημένων ἐστοχασάμεθα κατὰ ποίου σημαινομένου φέρεται ὁ Λυσίας· οὐ γὰρ εἶπεν ὁρισάμενος.

ρξγ΄ Βούλει πάλιν ἀναγνῶμεν 263e
Ὁ κρίσει ποιούμενος τὸν ἔλεγχον καὶ μὴ ἀπεχθείας ἕνεκα ἢ νίκης, τὰ
25 αὐτὰ ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφει ὑπ᾽ ὄψιν τιθείς, ὅτι οὐκ ἔχθρας οὐδὲ δυσμενείας ἕνεκα βασανίζει τὰ λεγόμενα. Τὸ δὲ ὃ μέντοι ζητεῖς· οὐ γὰρ ὡρίσατο περὶ ποίου ἔρωτος διαλέγεται.

8–9 cf. *Theaet.* 175 B || 11 cf. schol vet 135 a C. (fere eadem schol Ruhnk): ἀμηχάνως] ἀντὶ τοῦ θαυμασίως [θαυμάσιον T], πάνυ ὡραίως [om. T] ὡρίσω. T W: 135 b C. ἀμηχάνως] θαυμασίως P[tx]

2 δυνατὸν] A[a]: δυνατὸς recc || 13 τεχνικωτέρας λέγεις] ita et Aristides: λέγεις τεχνικωτέρας Plato

ρξδʹ Ἢ πολλοῦ δεῖ⟨ν⟩ ἔοικε 264a

Ἄλλο ἔγκλημα ἐπάγει τῷ λόγῳ· τὸ μὲν πρῶτον ἔγκλημα, ὅτι οὐχ
80ᵛ ὡρίσατο, ἀμφιβόλου ὄντος τοῦ πράγματος· | νῦν δὲ ἐγκαλεῖ ὅτι ἀπὸ τοῦ
τέλους ἤρξατο καὶ πρὸς τοὺς χρόνους οὐκ ἔταξε τὰ προβλήματα. Ὤφειλε
γὰρ εἰπεῖν τίς γίνεται ὁ ἐρῶν ἐν τῷ χρόνῳ ᾧ ἐρᾷ, εἶτα μετὰ τὸν χρόνον 5
τοῦ παύσασθαι τοῦ ἐρᾶν ὁποῖός ἐστιν. Οὕτως οὖν ἔγραψε τὸν λόγον ὡς
ἐξ ὑπτίας πλέων ἐπ' ἐξουσίας ἔχων καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ διατιθέμενος τὸν
λόγον· ὥστε παρὰ τοὺς χρόνους ἤρξατο καὶ παρὰ φύσιν, ὡς οἱ
κολυμβῶντες ὕπτιοι. Ὅθεν ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος λαβόντες οἱ κριτικοί
φασι περὶ Λυσίου ὅτι τίκτειν μὲν δυνατὸς ἐγένετο, τάξαι δὲ οὔ, διὰ τὸ 10
εὑρετικὸν αὐτοῦ καὶ ἄτακτον τοῦ λόγου.

ρξεʹ Τί δὲ τὰ ἄλλα οὐ χύδην 264b

Τοῦτο βούλεται δεῖξαι, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Λυσίου ἀσύγκλωστός ἐστι καὶ
ἀποτετεμαχισμένος, καὶ ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ ἀρχὴ δύναται εἶναι· διὸ
καὶ παραβάλλει αὐτὸν τῷ ἐπιγράμματι, ὡς ἀπηρτημένα ἔχοντα [καὶ] 15
τὰ ἐπιχειρήματα καὶ δυνάμενα τὰ δεύτερα πρῶτα ἢ τρίτα ῥηθῆναι.

231 ρξϛʹ Οὐ γὰρ ἀγεννῶς τὸ ἐπιόν 264b

Τουτέστι πάνυ τὸ ἐπελθὸν αὐτῷ γεγραφηκέναι. Ἀλλὰ τόδε γε
οἶμαι· τῇ φυσικῇ κατασκευῇ καὶ ζῴων καὶ δένδρων ἀπεικάζει τὸν
λόγον, καί φησιν ὅτι ὥσπερ τὸ ζῷον συνεχές ἐστιν αὐτὸ ἑαυτῷ καὶ 20
ἥνωται καὶ τάξιν ἔχει πρώτων καὶ δευτέρων καὶ ἐσχάτων, οὕτως ὀφείλει
καὶ ὁ λόγος ἓν σῶμα ἀποπληροῦν. Διὰ τί δὲ ἡνωμένον δεῖ τὸν λόγον
εἶναι; ἐπειδὴ παντὶ πράγματι τὸ καλὸν καὶ τὸ εὖ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς
ἐπιλάμπεται· εἰ μὴ γὰρ τῷ ἑνὶ κατασχεθῇ, οἷον δήποτε πρᾶγμα οὐ
δύναται εἶναι ἀγαθόν· οὕτως καὶ τὸ κάλλος οὐκ ἔστι καλόν, εἰ μὴ ἕνωσις 25
γένηται πάντων τῶν μορίων. Ἅτε οὖν μὴ ἔχων τὸ ἡνωμένον ὁ Λυσίου
λόγος οὐδὲ κάλλος ἔχει ἐν ἑαυτῷ. Τὸ δὲ ὥστε μήτε ἀκέφαλον
μήτε ἄπουν εἶναι, τουτέστιν ἀρχὴν καὶ μέσα καὶ τέλος ἔχοντα
καὶ τάξιν.

9 οἱ κριτικοί: qui?

1 δεῖ⟨ν⟩ Ast ex Plat.: δεῖ A: δὴ L: δεῖν ἔοικε om. c l || 10 διὰ] recc: δηλοῦντες A[a]
14 ἀποτετεμαχισμένος] A: ἀποτετεμμαχισμένος A[corr] recc || 15 [καὶ] del. Couvr. || 17 Οὐ
γὰρ] οὐκ l Plato

ρξζʹ Σκέψαι τοίνυν 264c
Ὅτι οὔτε ὡρίσατο περὶ ποίου διαλέγεται ἔρωτος οὔτε ἀπὸ ἀρχῆς τεταγμένης ἤρξατο, ἀλλὰ ἔξεστι τῷ πρώτῳ ὡς δευτέρῳ χρήσασθαι καὶ οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἐπιγράμματος ὃ[υ] ἐκτέθειται ἐν τοῖς ῥητοῖς· ἔξεστι
5 γὰρ τῶν τριῶν στίχων τῶν ἐν τῷ ἐπιγράμματι ὃν ἂν ἐθέλῃς προτάξαι, ὅπερ οὐκ ἔστιν εἱρμοῦ οὐδὲ τάξεως· ὅθεν τινὲς τὰ τοιαῦτα ἐπιγράμματα τρίγωνα καλοῦσιν, ἐπειδὴ ὅθεν ἂν ἐθέλῃς δύνασαι ἄρξασθαι.

ρξηʹ Τὸν λόγον ἡμῶν 264e
Ὡς ἑταῖρος τοῦ Λυσίου ὁ Φαῖδρος οὐ χαίρει πως τοῖς λεγομένοις κατὰ
10 Λυσίου καὶ τοῦ λόγου.

ρξθʹ Τοῦτον μὲν τοίνυν 264e
Φιλοσόφως ποιούμενος τὴν συνουσίαν, τὸν ἔλεγχον οὐκ ἐριστικῶς προήγαγεν ἀλλ' ἄχρι τοῦ τινα ἁμαρτήματα ἐνδείξασθαι τοῦ λόγου· ἐδύνατο γὰρ καὶ ἄλλα πλείονα ἐπαγαγεῖν, ἀλλά φησίν· «ἵνα μὴ σὺ
15 ἄχθῃ, σιωπῶ».

ροʹ Καίτοι συχνὰ παραδείγματα 264e 81r
Ἁμαρτήματα λέγει καὶ τῇ παρασιωπήσει ᾐνίξατο τὰ ἄπειρα ἁμαρτήματα τοῦ λόγου. Τὸ δὲ πρὸς ἅ τις βλέπων· τουτέστι, πρὸς ταῦτα τὰ παραδείγματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα τοῦ Λυσίου λόγου
20 βλέπων τις καὶ μὴ χρώ|μενος, ὠφελοῖτο. Καὶ γὰρ ὁ φιλόσοφος ἄλλην 232 παραδέδωκεν ἡμῖν σοφιστικὴν τέχνην, οὐχ ἵνα χρώμεθα αὐτῇ, ἀλλ' ἵνα φυλαξώμεθα· καὶ οἱ ἰατροὶ τὰ δηλητηριώδη φάρμακα ἴσασιν οὐχ ἵνα χρῶνται, ἀλλ' ἵνα φυλάττωνται· ὠφελοῦσι τοίνυν ἡμᾶς καὶ οἱ Λυσίου λόγοι εἰς τὸ μὴ χρήσασθαι αὐτοῖς.

25 ροαʹ Εἰς δὲ τοὺς ἑτέρους 264e
Τὰ ὑποδείγματα διχόθεν δεῖ λαμβάνειν, καὶ ἐκ τῶν ἡμαρτημένων λόγων ἵνα αὐτὰ φυλάττηταί τις, καὶ ἐκ τῶν κατωρθωμένων ἵνα αὐτὰ μιμῆται· εἰπὼν οὖν περὶ τοῦ Λυσίου λόγου ὁ φιλόσοφος τοῦ ἡμαρτημένου, καὶ δείξας ὅτι ἀκέφαλος καὶ ἄτακτος καὶ ἀσαφὴς ὁ λόγος,
30 βούλεται ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ λόγον τόν τε πρότερον καὶ ὕστερον ἐλθεῖν, καὶ

21 hic Hermiam de *Euthydemo* cogitasse opinatur Bernard; cf. etiam *Respubl.* 454 A

4 ὃ[υ] Couvr. dubit. || 5 τριῶν] τεσσάρων Couvr. dubit. || 8 ἡμῶν] om. l Platonis T
16 συχνὰ] συχνά γε ἔχειν μοι δοκεῖ Plato || 20 βλέπων] βλέπων ⟨ἂν⟩ Couvr. dubit.
ἄλλην] ὅλην Lucarini[4]

δεῖξαι πῶς ὁ ἑαυτοῦ λόγος ἅτε φωτὶ τῇ ἀληθείᾳ ἑπόμενος, καὶ εἰδὼς τὴν φύσιν ὧν μέλλει λέγειν, μετεχειρίσατο ἑκάτερον τῶν ἐναντίων λόγων, τὸν κατὰ ἔρωτος καὶ ὑπὲρ ἔρωτος. Ἐπὶ δὲ τοὺς ἑτέρους λόγους· λέγει τοὺς μετὰ ἀληθείας. Ἦν γάρ τι ἐν αὐτοῖς· τὸ τεχνικὸν καὶ τὸ ὅπως δεῖ γράφειν.

ροβʹ Ἐναντίω που ἤστην 265a
Οἱ δύο λόγοι ἐναντίοι ἦσαν· ὁ μὲν γὰρ ἔλεγεν ὅτι οὐ δεῖ τῷ ἐρῶντι χαρίζεσθαι ἐπειδὴ μεγάλων κακῶν ὁ ἐραστὴς γίνεται αἴτιος, ὁ δὲ τὰ ἐναντία, ὅτι δεῖ τῷ ἐρῶντι χαρίζεσθαι καὶ μεγάλα ἀγαθὰ ἐκ τοῦ ἔρωτος γίνεται. Πῶς οὖν δύναται τὰ ἐναντία περὶ τοῦ αὐτοῦ λέγεσθαι, εἰ μή τις οἶδε τὴν φύσιν τοῦ λεγομένου, ὡς νῦν τοῦ ἔρωτος;

ρογʹ Ὤιμην σε τἀληθές 265a
Ἐπειδὴ καὶ ἑκάτερος αὐτῶν μανίαν τινὰ ἔλεγε τὸν ἔρωτα· καὶ γὰρ καὶ ὁ Λυσίας ἔλεγε μὴ δεῖν χαρίζεσθαι τῷ ἐρῶντι ἐπειδὴ ὁ μὲν μαίνεται, ὁ δὲ σωφρονεῖ· καὶ ὁ Πλάτων δὲ τῇ αὐτῇ ἀρχῇ ἐχρήσατο, τῇ μανίᾳ, καὶ διεῖλε τὴν μανίαν εἰς δύο, τὴν μὲν ἀνθρωπίνην, τὴν δὲ θείαν καλῶν. Μανίας δὲ εἴδη δύο· ἡ μὲν χείρων τῶν ἀνθρωπίνων, ἡ δὲ κρείττων, ἥντινα καὶ εἰς τέσσαρα κατέτεμε. Τῶν εἰωθότων νομίμων· οὐ γὰρ τὰ καθεστῶτα πράττει ὁ κάτοχος τῷ θεῷ γινόμενος· οὐκέτι γὰρ ἑαυτοῦ ἐστιν, ἀλλὰ ὅλος ἐπιδέδοται τοῖς θεοῖς.

233 ροδʹ Ἀφροδίτης καὶ Ἔρωτος 265b
Ἐπειδὴ ἡ Ἀφροδίτη τοῦ κάλλους ἐστίν, ὁ δὲ Ἔρως εἰς τὸ καλὸν ἀνάγει, διὰ τοῦτο ὁ Ἔρως τῆς Αφροδίτης ἐστὶ καὶ ἕπεται αὐτῇ, ἀνάγων εἰς τὸ κάλλος τὸ αἰσθητὸν καὶ νοητόν. Λέγομεν οὖν τὸν Ἔρωτα θείαν μανίαν ἐξ αἰσθήσεως τῶν αἰσθητῶν καλῶν εἰς ἀνάμνησιν ἐρχομένην τοῦ αὐτοκάλου.

ροεʹ Καὶ οὐκ οἶδ᾽ ὅπῃ τὸ ἐρωτικόν 265b
Ἔνθα ἔλεγεν ἔοικέ τῳ δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει καὶ τὰ ἑξῆς, ὅπου πτερὰ καὶ τοῖς ἵπποις καὶ τῷ ἡνιόχῳ ἐδίδου, διὰ μύθου τινὸς καὶ

3 cf. **schol vet** 139 C. (eadem **schol Ruhnk**): ἑτέρους λόγους] τοὺς μετὰ ἀληθείας. T W ‖ **7–9** cf. 244 A ‖ **10–11** cf. 259 E; *Gorg.* 460 A: cf. etiam 245,27–29 ‖ **14** (ἔλεγε) cf. 227 C ‖ **14–17** 244 A ‖ **28** 246 A

1 πῶς] recc: ὅτι A[a] | ἅτε] ὡς Couvr., cui obloquitur Bernard ‖ 3 Ἐπὶ] εἰς Plato (εἰ W): cf. 243,25 ‖ 17 δὲ[2]] ita et Stobaeus: δέ γε Plato ‖ 22 κάλλους] κάλλους ⟨προστάτις⟩ Lucarini ‖ 25 αἰσθήσεως] Couvr. dubit.: ἀναμνήσεως A recc

πλάσματος τὸ ἐρωτικὸν πάθος ἀπεικάζων· διὰ δὲ τὴν ἀναγωγὸν δύναμιν τοῦ Ἔρωτος πτεροῖς αὐτὸν ἀπείκασε. Τὸ δὲ οὐκ οἶδ᾽ ὅπῃ εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ ἐνθουσιῶν φέρεται ὡς ἂν ὁ θεὸς ἐθέλῃ.

ροςʹ Ἴσως μὲν ἀληθοῦς τινος ἐφαπτόμενοι 265b
5 Ὅταν περὶ τῶν νοητῶν καὶ θείων πραγμάτων διαλεχθῶμεν. Τὸ δὲ ἴσως δύναται μὲν καὶ ὡς μετριάζων εἰπεῖν· ἤγουν διὰ τοῦτο ⟨τὸ⟩ ἀπεικάζοντες ⟨τ⟩ὸ ἴσως εἶπεν, ἐπειδὴ πᾶσα ἡ περὶ ἡμᾶς | 81v ἐνέργεια εἰκών ἐστιν ἐκείνης τῆς ἐνεργείας.

ροζʹ Τάχα δ᾽ ἂν καὶ ἄλλοσε παραφερόμενοι 265b
10 Ἐπειδὴ καὶ τότε τὰς ἀποπτώσεις τοῦ ἔρωτος εἶπε. Τὸ δὲ κεράσαντες τὸν ἀληθῆ λόγον δηλοῖ διὰ τούτου τοῦ μυθικοῦ πλάσματος· τουτέστι, δι᾽ ὑπονοιῶν τὰ περὶ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ψυχῆς διηγησάμενοι καὶ ποιησάμενοι τὴν ἀφήγησιν διὰ μύθων καὶ αἰνιγμάτων, ὥσπερ καὶ οἱ θεολόγοι διὰ μύθων τὰ τῶν θεῶν διηγούμενοι.
15 Προσεπαίσαμεν δὲ ἀντὶ τοῦ ἐπαίξαμεν· λέγει δὲ ὑμνήσαμεν. Τὸν δὲ Ἔρωτα δεσπότην εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ ἐνθουσιῶν ὅλον ἑαυτὸν ὡς δεσπότῃ ἐπιδίδωσι τῷ θεῷ.

ροηʹ Καλῶν παίδων ἔφορον 265c
Ὁ γὰρ Ἔρως τῶν καθαρῶν καὶ νεοτελῶν ψυχῶν ἡγεμών ἐστι· διὰ δὲ
20 τῶν παίδων τὸ καθαρὸν ἐνεδείξατο τῶν ψυχῶν.

ροθʹ Τόδε τοίνυν αὐτόθεν 265c
Βούλεται ἐπὶ τὴν ἀντιπαράθεσιν ἐλθεῖν καὶ τὴν ὁριστικὴν καὶ διαιρετικὴν | μέθοδον· καὶ ἡ ῥητορικὴ δὲ κατὰ Ἀριστοτέλην ἀντίστροφός 234 ἐστι τῇ διαλεκτικῇ, τουτέστι περὶ τὰ αὐτὰ στρεφομένη καὶ ἰσόστροφος·
25 καὶ γὰρ τὴν ὕλην ἔχουσι τὴν αὐτὴν καὶ ἐνδόξοις κέχρηνται ἐπιχειρήμασι καὶ δυνάμεις λέγονται καὶ εἰς τὰ ἀντικείμενα ἐπιχειροῦσι. Καὶ κατὰ Πλάτωνα δὲ κέχρηται τῇ διαιρετικῇ καὶ ὁριστικῇ μεθόδῳ ὁ ῥήτωρ· πῶς γὰρ δυνάμεθα ἀπὸ τοῦ ψέγειν τὸν ἔρωτα ἐπὶ τὸ ἐπαινεῖν ἐλθεῖν, μὴ γνόντες τὴν φύσιν τοῦ λεγομένου;

23 Aristot. *Ars rhet.* 1354 a ‖ 27–29 cf. 244,10–11

6 ⟨τὸ⟩ add. Couvr. ‖ 7 ⟨τ⟩ὸ Couvr. ‖ 10 τότε] Aa: om. recc ‖ 11 δηλοῖ] Ast: δῆλον Aa recc ‖ 27 διαιρετικῇ καὶ ὁριστικῇ] A recc: ὁριστικῇ καὶ διαιρετικῇ Couvr. tamquam ex A (cf. 246,3; 252,24)

ρπ΄ Ἐμοὶ μὲν φαίνεται τὰ ἄλλα 265c
Τὰ περὶ τοῦ ἔρωτος μετρίως πεπαῖχθαι καὶ ἐξυμνῆσθαι. Τὸ δὲ τούτων δέ· λέγει τὴν διαιρετικὴν καὶ τὴν ὁριστικήν. Τὸ δὲ ἐκ τύχης ῥηθέντοιν· ὥσπερ ἀνωτέρω εἰς Πᾶνα καὶ Νύμφας καὶ Μούσας ἀνετίθει τὸν λόγον, οὕτω καὶ νῦν εἰς τύχην ἀνάγει τὸν λόγον. 5

ρπα΄ Τέχνῃ λαβεῖν 265d
Ἵνα τεχνικῶς τις διέλῃ πρῶτον εἰς δύο (πρώτη γὰρ αὕτη διαίρεσις ἡ εἰς δύο) καὶ εἴπῃ τοῦ ζῴου τὸ μὲν λογικόν, τὸ δὲ ἄλογον, καὶ μὴ εἴπῃ τὸ μὲν ἄνθρωπος, τὸ δὲ κύων, τὸ δὲ ἄπουν, ἤγουν εἴδη καὶ ἄτομα, ἢ διαφορὰς καὶ εἴδη, ἤ τι τοιοῦτον· ἀλλὰ δεῖ τὸ σύνεγγυς λαβεῖν καὶ 10 χρήσασθαι τῇ ὁριστικῇ καὶ διαιρετικῇ μεθόδῳ δεόντως· τοῦτο γὰρ ἐπιστήμονός ἐστιν.

ρπβ΄ Εἰς μίαν ἰδέαν 265d
Τουτέστι, ὁρίσασθαι τὰ διαιρεθέντα· οἱ γὰρ ὁρισμοὶ τῶν εἰδῶν εἰσιν. Τὰ δὲ πολλαχῇ διεσπαρμένα πῶς εἰς ἓν δεῖ ἄγειν ἀνωτέρω 15 ἐξηγήσατο, ἔνθα φησὶ τὸ ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεων καὶ τὰ ἑξῆς, δῆλον ποιῶν τοῖς ἀκούουσι περὶ οὗ διαλέγεται· ὥστε καὶ εἰς τὴν φράσιν ἐγκαλεῖ τῷ Λυσίᾳ ὅτι ἀσάφειαν ἐποίησε τῷ λόγῳ, μὴ εἰπὼν περὶ τίνος διαλέγεται.

ρπγ΄ Ὥσπερ τανῦν δή 265d 20
Ὥσπερ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑποδείγματος, περὶ Ἔρωτος. Τὸ δὲ εἴτε εὖ εἴτε κακῶς ἐλέχθη· τουτέστι, εἴτε ἐπιτυχῶς εἴτε φαύλως εἴπομεν· «ὅπερ ἦν τῆς τέχνης ἐποιήσαμεν καὶ κατὰ τὴν τέχνην ὡδεύσαμεν, διὸ καὶ τὸ σαφὲς καὶ ὁμολογούμενον ἔσχεν ὁ 235 ἐμὸς λόγος· εἰπὼν γὰρ | τὸν ἔρωτα "μανίαν", διεῖλον τὴν μανίαν εἰς 25 ἀνθρωπίνην καὶ θείαν, καὶ τὰ πρόσφορα ἑκατέρᾳ ἁρμόσας σαφῆ ἐποίησα τὸν λόγον, καὶ τὸν τῆς ἀντιπαραθέσεως καὶ ἀντιγραφῆς καὶ τὸν τῆς παλινῳδίας».

Θεωρητικώτερον δὲ τὸ εὖ ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ ἔρωτος, τὸ δὲ κακῶς ἐπὶ τοῦ ἀκολάστου. 30

4 238 C–D ‖ 15 (ἀνωτέρω) 249 B

1 τὰ ἄλλα] τὰ μὲν ἄλλα Plato ‖ 4 ῥηθέντοιν] ῥεθέντων Plato ‖ 8 εἴπῃ[1]] c l: εἴποι A L 18 ἐποίησε] ⟨ἐν⟩εποίησε Lucarini coll. 258,17 ‖ 24 τὸ σαφὲς] τὸ γοῦν σαφὲς καὶ τὸ αὐτὸ αὑτῷ ὁμολογούμενον Plato

ρπδ΄ Τὸ πάλιν κατ᾽ εἴδη 265e

Τὸ ἓν εἶδος εἰπὼν τὸ ὁριστικόν, ὅτι δεῖ τὰ πολλὰ εἰς ἓν συνάγειν καὶ ὁρίζεσθαι, τὸ διαιρετικὸν βούλεται εἰπεῖν, τὸ δεῖν τὸ ἓν εἰς πολλὰ διαιρεῖν, οἷον τὸ γένος εἰς εἴδη, καὶ πάλιν ἐπιδιαιρεῖν κατὰ τὴν φυσικὴν
5 διαίρεσιν πρῶτον εἰς δύο, εἶθ᾽ οὕτως εἰς τρία | ἢ τέσσαρα, ὅπως ἂν 82r ἀπαιτῇ ὁ λόγος, καθάπερ καλὸν μάγειρον κατ᾽ ἄρθρα τέμνοντα καὶ διαιροῦντα, καὶ μὴ κατὰ τὸν ἀφυῆ μάγειρον συγκλῶντα τὰ μέρη.

ρπε΄ Τὸ μὲν ἄφρον τῆς διανοίας 265e

Τὴν μανίαν λέγει, ἀλλὰ ὁ μὲν κατὰ τὸ χεῖρον τῆς φρονήσεως ὁ τὴν
10 ἀνθρωπίνην μανίαν ἔχων, ὁ δὲ κατὰ τὸ κρεῖττον ὁ κάτοχος τῷ θεῷ ἄφρων λέγεται.

ρπϛ΄ Ὥσπερ δὲ σώματος ἐξ ἑνός 266a

Ὥσπερ ἡ φύσις τισὶ δύο διαστήμασι διεῖλε τὰ ζῷα, τὰ μὲν δεξιά, τὰ δὲ ἀριστερά, ποιήσασα, καὶ ἑκάτερον τῶν μορίων τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι
15 καλεῖται, οἷον ὀφθαλμὸς καὶ ὀφθαλμός, χεὶρ καὶ χείρ, πλὴν ὅτι ἡ μὲν δεξιά, ἡ δὲ ἀριστερά, οὕτως καὶ αὕτη ἡ παραφροσύνη καὶ μανία διττὴ οὖσα, ἡ μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερά, ἡ δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ ἔνευσεν. Ἀπὸ τῶν Πυθαγορείων δὲ ὁ Πλάτων ὠφεληθεὶς τὰς συστοιχίας οὕτως ἔλαβεν ἐνταῦθα. Ὁ μὲν τὸ ἐπ᾽ ἀριστερά· ὁ τῆς ἀντιγραφῆς, ὁ κατὰ
20 ὁμοιότητα τοῦ Λυσίου λόγου, ὃν ἐλοιδόρησε λέγων ἄπιστος ἀβέβαιος, ἃ εἶπε περὶ τοῦ αἰσχροῦ ἔρωτος. Ὁ δ᾽ εἰς τὰ δεξιά· λέγει δὲ τὸν τῆς παλινῳδίας. Ὁμώνυμον, ἐπειδὴ καὶ οὗτος ἔρως καὶ ἐκεῖνος.

ρπζ΄ Τούτων δὴ ἔγωγε 266b

25 Δείξας ὅτι τὸν μέλλοντα λέγειν ἢ γράφειν τι δεῖ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος, ἔπειτα ὅτι δεῖ καὶ ὁριστικὸν εἶναι καὶ διαιρετικόν, ὧν οὐδὲν ἐποίησεν ὁ Λυσίας, λοιπὸν ἐξυμνεῖ τὴν διαλεκτικήν, τουτέστι τὴν | 236 διαιρετικήν· τοῦτο δὲ καὶ ἐν Φιλήβῳ καὶ ἐν Πολιτείᾳ ποιεῖ, λέγων ὅτι δῶρον ἐκ θεῶν εἰς ἀνθρώπους διὰ Προμηθέως ἐδόθη ἡ
30 διαιρετική, καὶ ἐν Σοφιστῇ δὲ ἀμφιβληστρικῷ ὀργάνῳ

18 cf. 134,10 sqq. ‖ 20 240 E ‖ 28 *Phil.* 16 C; cf. *Polit.* 274 C; vide adnotationem criticam et Bernard, quae et *Respubl.* 533 A sqq. protulit ‖ 30 *Soph.* 235 B

7 κατὰ τὸν] recc: καθὰ πὸν A[a] ‖ 18 οὕτως] recc: οὕτω καὶ A[a] ‖ 21 δεξιά] ἐν δεξιᾷ Plato ‖ 25 μέλλοντα] l: μέλλον A L: μέλον (suprascripto τ) c | τι] l: τι ὅτι A c L ‖ 26 καὶ ὁριστικὸν] A recc: ὁριστικὸν Ast Couvr., fort. errore typographico ‖ 28 Πολιτείᾳ] Πολιτικῷ Couvr., sed error Hermiae est potius quam librariorum

ἀπεικάζει αὐτήν. Οὐ γὰρ δυνατὸν ἔχειν ἐπιστήμην πραγμάτων ἄνευ τῆς διαιρέσεως.

ρπη´ Εἰς ἓν καὶ ἐπὶ πολλά 266b

Τουτέστι· «τὸν δυνάμενον τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων κατιδεῖν μεταδιώκω ὡς θεόν». Διαλεκτικοὺς δὲ καλεῖ οὐ τοὺς εἰδότας μόνον τοὺς περὶ ἡμᾶς λόγους, ἀλλὰ τοὺς δυναμένους τὰ νοητὰ εἴδη εἰς πολλὰ διαιρεῖν καὶ εἰς ἓν ἀνάγειν, τουτέστι τοὺς τὴν τῶν ἰδεῶν ἑκάστην διακρίνοντας. 5

ρπθ´ Τανῦν δὲ παρὰ σοῦ τε 266c

Πληρώσας τὰ περὶ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς, μέλλει εἰσβάλλειν εἰς τὰ τῆς δημώδους, καὶ ἱστορία ὀνομάτων καὶ καταρίθμησίς ἐστι τῶν λεγομένων κεφαλαίων τῆς ῥητορικῆς τὰ ἑξῆς λεγόμενα. Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ὕστερον τῆς ἀληθινῆς ῥητορικῆς μέμνηται, πανταχόθεν δεῖξαι τὸ κράτος τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς βουλόμενος. Νῦν οὖν ἐρωτᾷ τί χρὴ καλεῖν τὴν ῥητορικήν· μὴ ἄρα ἐν τούτῳ πᾶσά ἐστιν ἡ τέχνη τῆς ῥητορικῆς ἐν τῷ ἐκτίθεσθαι προοίμια, διηγήσεις καὶ πάντα ἃ καταριθμεῖται; 10 15

ρϟ´ Σοφοὶ μὲν αὐτοί 266c

«Σοφοὺς» καλεῖ ἢ ἐν ἤθει, ἢ ὡς περὶ λόγους ἔχοντας καὶ ἐκπεφευγότας τὰς βαναύσους τέχνας, ἢ ὡς ἐπιστήμονας τέχνης. Τὸ δὲ δωροφορεῖν διαβάλλει αὐτῶν τὸ φιλοχρήματον, ὅτι τὰς ἐπιδείξεις τῶν λόγων οὐκ ὠφελείας τῶν νέων οὐδὲ τῆς ἀληθείας ἕνεκα, ἀλλὰ χρημάτων ποιοῦνται. 20

82v ρϟα´ Βασιλικοὶ μὲν ἄνδρες 266c

Ἢ ὅτι οἱ ἄλλοι πάντες ἐπέχουσιν ἑαυτῶν τὰ ὦτα, ἵν᾽ ἀκούσωσι τῶν ῥητόρων, ἢ ὡς ἄγοντες καὶ φέροντες τὸν δῆμον καὶ τὰ τῆς πόλεως. Τὸ δὲ ἐπιστήμονές γε ὧν ἐρωτᾷς· τῆς διαλεκτικῆς λέγει. Τὸ δὲ τοῦτο μέν· «τὰ γὰρ εἰρημένα, φησί, τὸ ὁριστικόν, τὸ διαιρετικόν, τὸ ἀληθές, οὐκ εἰσὶν ἴδια τῆς ῥητορικῆς, ἀλλὰ τῆς διαλεκτικῆς· διὸ οὐκ εἴπομέν τι περὶ ῥητορικῆς». 25

12 (Μετὰ δὲ ταῦτα) 269 C

7 ἰδεῶν] Ast: εἰδῶν A recc || 17 μὲν] recc Plato: μὲ A || 18 ἢ ὡς] ἢ καὶ ὡς legi posse in A Couvreuro visum est, non nobis || 21 ἕνεκα, ἀλλὰ] Couvr.: ἀλλὰ ἕνεκα A recc: librorum lect. def. Bernard || 24 ὡς] recc: ὅτι A[a] || 25 ἐπιστήμονές] οὐκ ἐπιστήμονες a || 26 τοῦτο μέν] A[a]: ῥητορικὸν recc || 27 διὸ οὐκ] recc: διὰ τοῦτο A[a] || 28 ῥητορικῆς] ῥητορικῆς διὸ οὐκ εἴπομέν τι περὶ ῥ A[a. c]

ρζβ΄ Καλόν πού τι ἂν εἴη 266d 237
Καὶ τί ἐστι καλὸν ὃ τούτων ἀπολειφθὲν τῶν εἰρημένων, ἀληθείας καὶ ὁρισμῶν καὶ διαιρέσεως, δύναται τέχνη λαμβάνεσθαι; ἤγουν ἐν ἤθει· «ὡς ἔοικε, καλόν ἐστι τοῦτο ὃ ἀπολειφθὲν τῶν εἰρημένων
5 ὅμως τέχνη λαμβάνεται· ἐπειδὴ οὖν λέγεις καλὸν αὐτό, οὐκ ἀτιμαστέον, ἀλλὰ ἐξετάσαι δεῖ εἰ ἀληθῆ λέγεις, καὶ δύναται ἄνευ τῶν εἰρημένων λαμβανομένη τέχνη εἶναι, λεκτέον δὲ εἰ δύναται ὅλως τέχνη εἶναι τούτων ἀπολειπομένη».

ρζγ΄ Τί μέντοι καὶ ἔστιν 266d
10 Ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι τὰ εἰρημένα τῷ διαλεκτικῷ ἁρμόζει, τῷ δὲ ῥητορικῷ οὐδαμῶς, διὰ τοῦτό φησιν· «ἴδωμεν τί ποτέ ἐστι τὸ λειπόμενον τῆς ῥητορικῆς ἧς σὺ λέγεις». Ὁ δὲ νοῦς πάντων τῶν ἑξῆς λεγομένων οὗτός ἐστιν, ὅτι τὰ προοίμια καὶ αἱ διηγήσεις καὶ αἱ πίστεις καὶ πάντα τὰ ῥητορικὰ κεφάλαια καὶ ἡ τῶν ὀνομάτων θήρα οὐκ ἔστι
15 τέχνη, ἀλλὰ τὰ πρὸ τῆς τέχνης, ἀλλὰ τέχνη ἐστὶ τὸ τάξαι ταῦτα καὶ δύνασθαι αὐτοῖς δεόντως χρήσασθαι. Οὐκ ἔστιν οὖν ἡ τῶν κεφαλαίων καταρίθμησις ἡ ῥητορικὴ τέχνη, ἀλλὰ τὸ δύνασθαι καλῶς τοῖς κεφαλαίοις εἰς τὸ χρήσιμον ἢ ἐπωφελὲς ⟨χρῆσθαι⟩.

ρζδ΄ Καὶ καλῶς γ᾽ ὑπέμνησας 266d
20 Καταλέγει λοιπὸν τὰ λεγόμενα τεχνικὰ κεφάλαια. Τὸ δὲ προοίμιον ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν, προσεχῆ ποιεῖν τὸν ἀκροατήν, τὴν ὅλην σαφήνειαν ἔχοντα τοῦ πράγματος, ὅπερ Σωκράτης ἐποίησεν· ὁ δὲ Λυσίας οὐδὲν σαφὲς ἐν προοιμίοις εἶπεν· ἑκάτερος οὖν αὐτῶν προοίμιον μὲν ἔλαβε, τὴν δὲ χρῆσιν διάφορον ἐποιήσαντο· ὁ μὲν γὰρ
25 Σωκράτης οἰκείως ἐχρήσατο τῷ προοιμίῳ σαφηνίζων τὸ πρᾶγμα, ὁ δὲ Λυσίας ἐναντίως.

ρζε΄ Ταῦτα λέγεις – ἦ γάρ; 266d
Ἐν ἤθει λέγει ὁ Σωκράτης ὅτι· «ταῦτα, φησί, λέγεις τὰ πιθανὰ τῆς τέχνης;». Τὸ δὲ μαρτυρίας τ᾽ ἐπ᾽ αὐτῇ· μαρτυρίας
30 λέγει ⟨…⟩ τὰς ἀτέχνους πίστεις λεγομένας, οἷον· «ἐφόνευσας· παρῆσθα γὰρ τῷ νεοσφαγεῖ σώματι» καὶ τὰ ὅμοια. Εἰκότα δὲ λέγει τὰ πιθανά.

2 ὃ] recc: om. A[a] || 3 δύναται] recc: ὃ δύναται A[a] || 17 δύνασθαι] δύνασθαι ⟨χρῆσθαι⟩ Couvr. dubit. || 18 ⟨χρῆσθαι⟩ add. Fic Ast || 22 ἔχοντα] ἔχον Lucarini || 23 προοιμίοις] προοιμίῳ Couvr. dubit. || 30 ⟨…⟩ lac. indic. Couvr., qui de supplemento ⟨… Τεκμήρια δὲ λέγει⟩ cogitavit: librorum lect. def. Bernard

Πίστωσιν καὶ ἐπιπίστωσιν λέγει τὸ ἐπὶ ἀποδείξει ἑτέραν
238 ἀπόδειξιν ἐπαγα|γεῖν. Λογοδαίδαλον δὲ εἶπεν ὡς λόγων τεχνίτην ὄντα καὶ διαλεκτικὸν καὶ τὰ αὐτὰ δυνάμενον τῷ Ζήνωνι ποιεῖν καὶ τὰ ἀκίνητα κινούμενα ἀποδεικνύειν, ἐπειδὴ καὶ ὁ Δαίδαλος ἀποδιδράσκοντα καὶ κινούμενα ὥσπερ ἐποίησε τὰ ἀγάλματα· πρὸ αὐτοῦ 5 γὰρ τὰ ἀγάλματα συμμεμυκότα ἦσαν καὶ οὐκ εἶχον τοὺς πόδας διεστηκότας, ἀλλὰ αὐτὸς πρῶτος διέστησε. Παρεπαίνους δὲ λέγει ἵνα ἄντικρυς μὴ ἐπαινῇ, δοκῇ δὲ ἐπαινεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ψέγειν. Θαυμαστὸς δὲ ἐγένετο Εὔηνος, (καὶ ἀλλαχοῦ αὐτὸν ἐπαινεῖ), ὃς καὶ τὸν ἴαμβον τοῦτον εἶπε· 10

⟨ἢ⟩ φόβος ἢ λύπη παῖς πατρὶ πάντα βίον.

Τὸ δὲ μνήμης χάριν, ἐπειδὴ τὰ ἔπη τῶν καταλογάδην εὐμνημονευτότερά ἐστιν.

83r ρϟϛ´ Τισίαν δέ 267a
Ἐπὶ τούτου καὶ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ φέρεται ἡ παροιμία ἡ ἀπὸ κακοῦ 15 κόρακος κακὸν ᾠόν. Οὗτος γὰρ σοφιστὴς ὢν ἐπηγγείλατο διδάσκειν τὸν μαθητὴν οὕτως ὥστε τὴν πρώτην δίκην νικῆσαι, «ἐὰν δῷς μοι, φησίν, εἰς μισθὸν τοσάσδε δραχμάς»· ὁ μαθητὴς ὑπέσχετο· εἰσῆλθε τὴν πρώτην δίκην περὶ τοῦ μὴ ἀποδοῦναι τοὺς μισθούς, διὰ διλήμματος τὴν κρίσιν ποιούμενος, ἵνα καὶ νικήσας καὶ ἡττηθεὶς μηδὲν δῷ· καὶ ἐπὶ 20 τούτῳ ἐλέχθη ἡ παροιμία. Περὶ δὲ Γοργίου τοῦτο λέγεται, ὅτι ἐρωτᾶν ἐκέλευεν ὅτι τις βούλεται, καὶ μηδενὸς ἐρωτῶντός ποτε, λαβὼν φύλλον εἶπεν εἰς τὸ φύλλον λόγον τινά, εἶτα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ παμμήκη λόγον ἀπετείνατο. Πρόδικος ἐγέλασεν· ἐπειδὴ ὁ Πρόδικος τὴν τῶν ὀνομάτων εὗρεν ἀκρίβειαν, οἷον διαφορὰν τέρψεως, χαρᾶς, 25
239 εὐφροσύνης, τέρψιν καλῶν | τὴν δι᾽ ὤτων ἡδονήν, χαρὰν τὴν τῆς ψυχῆς,

2 cf. schol Siebenk in append. praef. || 9 *Apol.* 20 B; *Phaedo* 60 D || 11 cf. Euenus fr. 6 W.[2] = 5 G.-P. || 12 cf. schol vet 140 C. (eadem schol Ruhnk): μνήμης χάριν] ἐπειδὴ τὰ ἔπη τῶν καταλογάδην εὐμνημονευτότερα. T W || 15 cf. schol Siebenk in append. praef. Anon. (fort. Marcellini) *In Hermog.* 272. 21 R. || 21 sqq. cf. schol Siebenk in append. praef. || 24–25 cf. Prodicus test. 13 D.-K.

1 Πίστωσιν] Πίστωσιν ⟨δὲ⟩ Couvr.: πίστωσιν οἶμαι Plato || 7 Παρεπαίνους] παραιπαίνους A[a. c.] || 8 δὲ καὶ] δὲ καὶ ⟨παραψόγους ἵνα μὴ δοκῇ⟩ Couvr. dubit., cui obloquitur Bernard: δὲ καὶ ⟨παραψόγους κατὰ τὸ⟩ Radermacher || 11 ⟨ἢ⟩ om. A recc: habent Eveni ceteri testes: apud Hermiam add. Ast | φόβος … βίον] δέος … χρόνον Eveni ceteri testes || 16 ᾠόν] ὠοόν a || 19 διὰ διλήμματος] M[corr] : διλέμματον A[a]: διαλήμματος c: διλήμματος L: διλήματος l || 26 ἡδονήν] L[corr] Hermann: ἀκοὴν A recc

εὐφροσύνην τὴν διὰ τῶν ὀμμάτων. Ἔλεγεν οὖν ὁ Πρόδικος ὅτι διὰ τῶν τοιούτων ὀνομάτων δεῖ καταποικίλλειν τὸν λόγον καὶ μὴ διὰ μακρῶν λόγων τὰ αὐτὰ ἀνακυκλεῖν, ἀλλὰ συμμετρίᾳ χρῆσθαι.

ρζζ΄ Μουσεῖα λόγων 267c

5 Ἐκεῖνος γάρ, φασίν, ἐξεῦρε τὰ πάρισα· διὸ καὶ μουσεῖα λόγων ἐκάλεσεν, ἐπειδὴ ἐδόκει τῇ καλλιλεξίᾳ πάνυ κοσμεῖν τὸν λόγον. Διπλασιολογίαν δὲ τὸ τὰ αὐτὰ δὶς λέγειν, οἷον «φεῦ φεῦ». Γνωμολογίαν, ὡς εἶπε καὶ Δημοσθένης· ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, καὶ ἀλλαχοῦ· «δεινὸν γὰρ ἡ 10 πονηρία», καὶ τὰ ὅμοια. Εἰκονολογίαν δὲ τὸ δι᾽ εἰκόνος καὶ δι᾽ ὑποδείγματος παραστῆσαι τὸ λεγόμενον. Ὀνομάτων τε Λικυμνίων· ὁ Λικύμνιος τὸν Πῶλον ἐδίδαξεν ὀνομάτων τινὰς διαιρέσεις, οἷον ποῖα κύρια, ποῖα σύνθετα, ποῖα ἀδελφά, ποῖα ἐπίθετα καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς εὐεπίαν. Τὸ δὲ ὀρθοέπειά γέ τις· τουτέστι, 15 κυριολεξία· διὰ γὰρ τῶν κυρίων ὀνομάτων μετήρχετο ὁ Πρωταγόρας τὸν λόγον καὶ οὐ διὰ παραβολῶν καὶ ἐπιθέτων.

ρζη΄ Τῶν γε μὴν οἰκτρογόων 267c

Ὁ γὰρ Χαλκηδόνιος, τουτέστιν ὁ Θρασύμαχος, ταῦτα ἐδίδαξεν, ὡς δεῖ εἰς οἶκτον ἐγεῖραι τὸν δικαστὴν καὶ ἐπισπᾶσθαι ἔλεον, γῆρας, 20 πενίαν, τέκνα ἀποδυρόμενα καὶ τὰ ὅμοια. Σθένος δὲ εἶπεν, ἢ πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ λόγου αὐτοῦ ἀποτεινόμενος, ἤγουν ἐπειδὴ ἔγραψεν ἐν λόγῳ ἑαυτοῦ τοιοῦτόν τι, ὅτι οἱ θεοὶ οὐχ ὁρῶσι τὰ ἀνθρώπινα· οὐ γὰρ ἂν

5 cf. **schol vet** 141 C., qui tamen dubitat haec ex Hermia sumpta esse (eadem **schol Ruhnk**): μουσεῖα λόγων] τὰ πάρισα, ὡς καὶ τὸ· καὶ φιλοκίνδυνον τὸν βίον κατέστησεν, τῆς δὲ περίβλεπτον [περιβλέπτου W] καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν ἐποίησεν. (Isocr. *Enc. Hel.* 211 C) T W: cf. etiam **schol Siebenk** in append. praef. ‖ 7 cf. **schol vet** 142 C. (de **schol Ruhnk** et **schol Siebenk** cf. append. praef.): διπλασιολογίαν] ὡς τὸ· φεῦ φεῦ. T W ‖ 8 Demosth. 9.17 ‖ 9 Demosth. 25.24 cf. **schol vet** 143 C. (de **schol Ruhnk** et **schol Siebenk** vide append. praef.): γνωμολογίαν καὶ εἰκονολογίαν] τὸ δι᾽εἰκόνος καὶ δι᾽ [δι᾽ om. W] ὑποδείγματός τι δηλοῦν· γνωμολογία δὲ ὡς τὸ· δεινὸν ἡ πονηρία. Ὁ Λικύμνιος δὲ Πώλου διδάσκαλος, ὃς διῄρει τὰ ὀνόματα εἰς κύρια, σύνθετα, ἀδελφά, ἐπίθετα, καὶ εἰς ἄλλα τινά. T W ‖ 14 cf. **schol Siebenk** in append. praef. ‖ 18–20 cf. **schol Siebenk** in append. praef.: Thrasym. fr. 6 D.-K. ‖ 21–252,2 Thrasym. fr. 8 D.-K.

5 φασίν] Couvr.: φησὶν A recc | ἐξεῦρε] l **schol Siebenk**: ἐξῆρε A c L: ἐξηῦρε Couvr. 8 Γνωμολογίαν] recc: γνωμολογία A[a] ‖ 9 ληφθείην] ληφθείην ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος l **schol Siebenk** Demosthenes | δεινὸν] ἰταμὸν Demosthenes 12 Λικύμνιος] Couvr.: Λικυμνίων A recc ‖ 20 ὅμοια] ὅμοια ⟨κατομόσαντα⟩ Lucarini 21 αὐτοῦ] Lucarini: αὐτὰ A recc: om. v

τὸ μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῶν παρεῖδον, τὴν δικαιοσύνην· ὁρῶμεν γὰρ τοὺς ἀνθρώπους ταύτῃ μὴ χρωμένους.

240 ρζθ´ Τὸ δὲ δὴ τέλος τῶν λόγων 267d
Τοὺς ἐπιλόγους θέλει εἰπεῖν, ὅ τινες ἐπάνοδον, οἱ δὲ 83v «ἀνακεφαλαίωσιν» ὀνομάζουσι. | Τοῦτο δὲ βούλονται οἱ ἐπίλογοι, εἰς 5 μνήμην ἀγαγεῖν τοὺς ἀκούοντας διὰ βραχέων τῶν διὰ πολλῶν καὶ μακρῶν εἰρημένων.

σ´ Ταῦτα δὲ ὑπ᾽ αὐγάς 268a
Λοιπὸν ἐπεξέλθωμεν τὰ εἰρημένα τῆς σεμνῆς ῥητορικῆς, εἴ γε ἄξιά εἰσιν εἰς λόγων τέχνην τάττεσθαι. Τὸ δὲ ὑπ᾽ αὐγὰς ἴδωμεν λέγει τό· 10 «ἀνασκοπήσωμεν τίνα ἔχει τὴν δύναμιν».

σα´ Διεστηκὸς αὐτῶν τὸ ἠτρίον 268a
Ἠτρίον λέγεται τὸ εὐ⟨υ⟩φὲς ἱμάτιον καὶ ἀραιόν, ὅπερ φαίνεται μὲν εὐυφές, τῷ δὲ κατανοοῦντι διεστηκός ἐστι καὶ ἀραιὸν καὶ οὐκ εὐπαγές, ἀλλὰ ταχέως διαρρηγνύμενον. «Ὅρα οὖν, φησί, μὴ καὶ ταῦτα 15 τὰ θεωρήματα φαίνεται μὲν τεχνικά, κατὰ δὲ τὸ ἀληθὲς κενά εἰσι τῆς τέχνης»· μεταφέρει δὲ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς τὸν λόγον ἐπὶ τὴν ψυχήν, ὡς ἂν εἴποι τις· «ὅρα μὴ τὸ ψυχάριον αὐτῶν διεστηκός ἐστι καὶ οὐδὲν βέβαιον οὐδὲ ὑγιὲς ἔχει», ἵνα τὸ ἠτρίον τὸ ψυχάριον εἴπῃ.

σβ´ Εἰπὲ δή μοι 268a 20
Ἤδη μὲν τὰ περὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ καθ᾽ αὑτὸ ῥητορικῆς διηγήσατο ὁ φιλόσοφος, διδάσκων ὅτι ὀφείλει εἰδέναι τὸ ἀληθὲς τοῦ πράγματος ὁ ῥήτωρ, ἵνα δύνηται διὰ τῶν πιθανῶν πείθειν· ἔπειτα ὀφείλει χρῆσθαι τῇ διαιρετικῇ καὶ ὁριστικῇ, ἵνα δύνηται τοὺς περὶ τῶν ἐναντίων λόγους λέγειν, καὶ μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἐπὶ τὰ ἐναντία, εἰδὼς τὰς 25 διαφορὰς αὐτῶν καὶ τὰς ἑτερότητας· ὀφείλει δὲ καὶ τὰς κοινωνίας εἰδέναι, ἵνα δύνηται καὶ ὁρίζεσθαι. Ταῦτα εἰπών, ἐρωτᾷ τὸν Φαῖδρον εἰ τοῦτό ἐστιν ἡ ῥητορική. Ὁ δέ φησιν οὐκ ἀκηκοέναι ταύτην εἶναι ῥητορικήν, ἀλλὰ ἥν φασιν οἱ τεχνογράφοι, τὴν ἔχουσαν προοίμιον, διήγησιν, καὶ ὅσα κατηριθμήσατο· ἅπερ ἀκούσας ὁ φιλόσοφός φησιν· 30

13 cf. schol vet 144 C. (eadem schol Ruhnk): ἤτριον] τὸ εὐυφὲς ἱμάτιον [schol Ruhnk: ἱμάτιον εὐυφὲς T: τὸ εὐφυὲς ἱμάτιον W] καὶ ἀραιόν. T W

4 τινες] τινες μὲν Plato ‖ 13 εὐ⟨υ⟩φὲς Ruhnken ‖ 18 αὐτῶν διεστηκός] διεστηκὸς αὐτῶν Plato

«ἴδωμεν εἰ καὶ σοὶ φαίνεται διεστηκὸς αὐτῶν τὸ ἠτρίον ὥσπερ ἐμοί», τουτέστι πότερον τἀληθῆ τῶν πραγμάτων εἰρήκασιν ἢ φαινομένην ἔχουσιν ἀκολουθίαν. Εἶτα διὰ τριῶν παραδειγμάτων, | ἰατρικῆς, ποιητικῆς, ἁρμονικῆς, βούλεται ἀναιρεῖν 241
5 τὰ λεγόμενα καὶ δεῖξαι ὅτι τὰ προοίμια καὶ αἱ διηγήσεις καὶ πάντα ἃ κατηριθμήσατο τὰ πρὸ τῆς τέχνης ἐστὶν ἀναγκαῖα μαθήματα, αὐτὴ δὲ ἡ ῥητορικὴ τέχνη οὐκ ἔστιν.

σγʹ Καὶ ἄλλον ποιεῖν ἰατρόν 268b
Ἐπειδὴ διττόν ἐστι τὸ τέλος ἑκάστης τέχνης, τὸ μὲν ἀποτέλεσμα τὸ
10 ὑγείαν περιποιῆσαι, τὸ δὲ καὶ ἄλλον διδάξαι καὶ ποιῆσαι ἰατρόν, ὅπερ κυριώτερόν ἐστι τῆς τέχνης, ἐπειδὴ ὑγείαν μὲν καὶ ἰδιώτης δύναται περιποιῆσαι, διδάξαι δὲ ὁ ἰατρὸς μόνος δύναται, διὰ τοῦτο τὰ δύο τέλη εἶπε τῆς τέχνης.

σδʹ Τί δ᾽ ἄλλο γε ἢ ἐρέσθαι 268b
15 Ὡς ἂν εἴποι ὅτι τὸ ταῦτα μόνον ἔχειν ἢ εἰδέναι οὐκ ἔστιν ἰατροῦ, ἀλλὰ ἡ τοιάδε χρῆσις τῶν φαρμάκων, ὅταν καὶ εὐκαίρως προσφέρηται τὸ φάρμακον καὶ κατάλληλον ᾧ προσφέρεται· τὸ γὰρ αὐτὸ φάρμακον τὸν μὲν βλάπτει, τὸν δὲ ὑγιῆ ποιεῖ· καὶ ἁπλῶς ὅταν, κατὰ τὸν θεῖον Ἱπποκράτην, ὁ ἰατρὸς φυλάττηται καὶ ὥρην καὶ χώρην καὶ
20 ἡλικίην καὶ νόσους καὶ μὴ ὡς ἔτυχε χρῆται τοῖς βοηθήμασιν, ἀλλὰ εὐκαίρως | καὶ οἷς δεῖ καὶ ὅτε καὶ ὁπόσον δεῖ. Τὸ δὲ ὅτι μαίνεται ἄνθρωπος· τῷ γὰρ ὄντι μανία ἐστὶν οἷς μὴ οἶδέ τις ἐγχειρεῖν. Οὐδὲν ἐπαΐων τῆς τέχνης, ἐπειδὴ ἡ τέχνη καὶ καιροὺς καὶ μέτρα καὶ φύσιν καὶ τὰ τοιαῦτα οἶδεν. 84r

25 σεʹ Τί δὲ εἰ Σοφοκλεῖ 268c
Τὸ ἕτερον παράδειγμα βούλεται εἰπεῖν. Ὅταν τε βούληται οἰκτρὰς καὶ τοὐναντίον καὶ αὖ φοβεράς· περὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα πάθη ἔχουσιν αἱ τραγῳδίαι. Τὸ δὲ σύστασιν πρέπουσαν ἀλλήλοις τε καὶ τῷ ὅλῳ· τουτέστι, ἵνα ἓν ὕφος καὶ τάξιν ἔχῃ ὁ
30 λόγος· καὶ ἐν Πολιτείᾳ τοιοῦτόν τί φησιν· εἴ τις λέγοι τῷ ζωγράφῳ

19–20 Hippocr. *Aphor.* 2 (4.458.9–10 L.) || 30 *Respubl.* 420 C–D

1 εἰ] εἰ ἄρα Plato || 2 post ἐμοὶ rectam orationem interrupimus, post ἀκολουθίαν Couvr. 3 εἰρήκασιν] recc: εἰρήκασι A || 8 ἰατρόν] non habet Plato || 9 Ἐπειδὴ] recc: ἰατρὸν ἐπειδὴ A || 16 τῶν] τοῦ A^{a. c.} || 19 καὶ ὥρην] καὶ χώρην καὶ ὥρην καὶ ἡλικίην καὶ νούσους Hippocrates: ceterum ὥρην καὶ χώρην etiam Galenus In Aph. 359. 12 K.; Clemens Strom. 6.2.22; Hierocles 16.11.9 || 22 μαίνεται] μαίνηται a

ὅτι τῷ καλλίστῳ τῶν μερῶν τοῦ σώματος, τουτέστι τῷ ὀφθαλμῷ, τὸ κάλλιστον τῶν χρωμάτων τὸ χρυσοειδὲς δεῖ προσάπτειν, εἴποι ἂν πρὸς αὐτὸν ὁ ζωγράφος ὅτι· «ἔοικας γραφικὴν μὴ εἰδέναι· οὐ[δὲ] γὰρ τὸ κάλλιστον τῶν χρωμάτων δεῖ προσάπτειν τῷ ὀφθαλμῷ, ἀλλὰ τὸ ἁρμόζον». 5

242 σϛ´ Ἀλλ᾽ οὐκ ἂν ἀγροίκως 268d
Τουτέστι δικαίως. Λοιδορήσειαν ἀλλ᾽ ὥσπερ ἂν μουσικός· τὸ τρίτον ὑπόδειγμα λέγει, ὅτι οὐκ ἔστι τοῦτο ἁρμονία, τὸ ἐπιτείνειν καὶ ἀνιέναι τὰς χορδάς, ἀλλὰ τὸ δύνασθαι ταῖς ἁρμονίαις χρῆσθαι προσφόρως καὶ δύνασθαι ὅπου μὲν καταστέλλειν τὰ πάθη, ὅπου 10 δὲ διεγείρειν. Ἡ γὰρ μουσικὴ χρῆσίς ἐστι τοιάδε· ἐπιστήμη θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ τῆς τοῦ ἡρμοσμένου φύσεως προσθήκη κόσμου.

σζ´ Τί δὲ τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον 269a
Ὥσπερ ἀνωτέρω ἐπέστησεν εἰς τὰ πρὸ τῆς ἰατρικῆς καὶ ποιητικῆς καὶ ἁρμονικῆς τέχνης τοὺς ἀκριβεῖς τεχνίτας, οὕτως καὶ ἐνταῦθα τοῖς ἁπλοῖς 15 λεγομένοις ῥήτορσιν ἐπιστᾷ τὸν Ἄδραστον καὶ τὸν Περικλέα· οὗτοι γὰρ ἐγένοντο ῥήτορες, οὐκ ὀρθοὶ μὲν οἵους λέγει Πλάτων, ἀλλὰ τῆς μέσης ῥητορικῆς, οἱ μήτε τὰ πάθη θεραπεύοντες τοῦ δήμου μήτε τοιοῦτοι, οἵους φησὶν ὁ Πλάτων, πρὸς ἀλήθειαν ποιούμενοι τοὺς λόγους καὶ ἀγαθοὺς καὶ καλοὺς τοὺς πολίτας ⟨…⟩ 20

ση´ Ἀλλὰ συγγινώσκειν 269b
Τουτέστι, συγγνώμην ἀπονεῖμαι τούτοις· τὰ γὰρ ἁμαρτήματα ἀκούσιά ἐστι κατὰ Πλάτωνα.

σθ´ Εἴ τινες μὴ ἐπιστάμενοι διαλέγεσθαι 269b
Εἰς τὴν διαλεκτικὴν πάλιν φέρει τοὺς ῥήτορας· ἤρτηται γὰρ τῆς 25 διαλεκτικῆς ἡ ῥητορική· αὐτὴ γὰρ ἡ διαλεκτικὴ καὶ τὰς φύσεις διαιρεῖ καὶ τοὺς λόγους. Τὸ δὲ ἕκαστα τούτων πιθανῶς· τουτέστι, ἐν 84v τάξει λέγειν καὶ συμμέτρως καὶ ὡς δεῖ. | Ὡς οὐδὲν ἔργον ὄν καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν δυναμένων ταῦτα λέγειν (δέον μᾶλλον ταῦτα παραδοῦναι),

22–23 *Apol.* 26 A; *Soph.* 230 A; *Prot.* 345 D; *Leg.* 861 C; *Tim.* 87 B

3 οὐ[δὲ] Couvr. ‖ 7 Λοιδορήσειαν] recc: λωιδωρήσειαν A[a] ‖ 13 μελίγηρυν] A recc: μελίγυριν A[supra lin] ‖ 16 ἐπιστᾷ] "illud monstrum, ex aoristo ἐπέστησε natum, Hermiae ipsi videtur tribuendum" Couvr.: cf. 272,27 ‖ 20 ⟨…⟩ lac. indic. Couvr., non accipit Bernard, fort. recte ‖ 28 Ὡς οὐδὲν ἔργον ὄν] οὐδὲν ἔργον Plato

καταλείπουσι τοῖς μαθηταῖς. Τὸ δὲ πιθανῶς λέγειν ἄνευ τοῦ ἀληθοῦς οὐκ ἐνδέχεται.

σιʹ Ἀλλὰ μὴν ὦ Σώκρατες 269c

Ἐπειδὴ οὐ μόνον δεῖ τὰ τῶν ἄλλων ἀναιρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια
5 κατα|σκευάζειν, τούτου χάριν ἐν τοῖς εἰρημένοις ἐπιδείξας ὅτι οὐκ ἔστι 243
τέχνης ῥητορικῆς τὸ προοίμια καὶ διηγήσεις καὶ πίστεις καὶ τὰ τοιαῦτα λέγειν (ταῦτα γὰρ πρὸ τῆς τέχνης ἐστίν), ἀλλὰ τὸ ἐν τάξει καὶ ὡς δεῖ χρῆσθαι τοῖς εἰρημένοις, λαβὼν καὶ τρία παραδείγματα εἰς τὴν ἀπόδειξιν τούτου, καὶ πρῶτον τὸ τοῦ ἰατροῦ, ἔνθα ἔφη ὅτι οὐκ ἔστιν
10 ἰατροῦ τὸ ἁπλῶς χρώμενον τοῖς φαρμάκοις καθαίρειν, εἰ μὴ ἂν ὅτε δεῖ καὶ ὅσον δεῖ καὶ οἷς δεῖ καὶ τὰ ὅμοια, ἔπειτα δὲ χρησάμενος τῷ παραδείγματι καὶ τῆς ποιητικῆς καὶ ἁρμονικῆς, νῦν ὑφηγεῖται ὁποῖόν ποτ᾽ ἐστὶ τὸ εἶδος τῆς ῥητορικῆς· διό φησιν ὁ Φαῖδρος· «κινδυνεύει τὸ τῆς ῥητορικῆς εἶδος τοιοῦτον εἶναι παρὰ τοῖς νῦν ῥήτορσιν οἷον ὑφηγῇ
15 σύ· ἐπειδὴ οὖν ἀληθῆ λέγεις, ὅτι τὰ πρὸ τῆς τέχνης παραδεδώκασι θεωρήματα, τὴν δὲ τέχνην ἥτις ποτ᾽ ἐστὶν οὐ παραδεδώκασιν, εἰπὲ ἥτις ποτέ ἐστιν ἡ τοῦ ῥητορικοῦ τέχνη».

σιαʹ Τὸ μὲν δύνασθαι ὦ Φαῖδρε 269d

Ἐπειδὴ ὁ Φαῖδρος τὴν τοῦ ῥητορικοῦ τέχνην τοῦτο ἔλεγε, τὸ
20 ῥητορεύειν, διὰ τοῦτο ἐπάγει ὁ φιλόσοφος ὅτι· «τὸ ῥητορεύειν δύνασθαί σε ποιεῖν φύσεώς ἐστι δεξιᾶς καὶ οὐχὶ ἐπιστήμονος τοσοῦτον», καὶ λαμβάνει τρία τινά, ἅπερ ἐφ᾽ ἑκάστης τέχνης καὶ ἐπιστήμης ἄραρε, φύσιν, ἐπιστήμην, μελέτην· εἰ μὴ γὰρ τὰ τρία συνδράμοι, οὐ δύναταί τις ἄριστος γενέσθαι κατὰ τέχνην. Φύσεως χρεία
25 διὰ τί; ἐπειδὴ φύσεως ἀντιπραττούσης πάντα κενά. Τί δέ, εἰ φύσιν τις ἔχοι, ἐπιστήμην δὲ μή; οὐ δῆλον ὅτι ἀνεπιστήμων ὢν ὡς ἔτυχε χρήσαιτο τῇ φύσει διαπίπτων καὶ μὴ εἰδὼς ὅτι ποιεῖ ἢ λέγει; εἰ δὲ καὶ ταῦτα συνδράμοι, μελέτης χρεία, ἵνα μὴ τῇ ἀμελείᾳ καὶ τῇ ῥᾳθυμίᾳ ἀπολέσῃ ἃ μεμάθηκε. Τὸ δὲ ἴσως δὲ καὶ ἀναγκαῖον· τὸ
30 ἀναγκαῖον προσθεὶς ἐκόλασε τὸ εἰκός. Ὥσπερ τἄλλα· τουτέστι, ὥσπερ ἐπὶ πάσῃ τέχνῃ καὶ ἐπιστήμῃ δεῖ τούτων τῶν τριῶν πρὸς τὸ γενέσθαι ἄριστον τὸ ἀποτελούμενον, οὕτως καὶ ἐν τῇ ῥητορικῇ.

9 (ἔφη) 268 A–C

14–15 ὑφηγῇ σύ] Lucarini[4]: ὑφήγησιν A recc || 26 ἀνεπιστήμων] ⟨ἂν⟩ ἀνεπιστήμων Couvr. dubit.

σιβ´ Ὅσον δὲ αὐτοῦ τέχνη 269d
«Τίς ῥητορικοῦ τέχνη ἐστὶ καὶ ὁποία ὀφείλει εἶναι καὶ πῶς δύναται
85r τεχνικῶς ῥητορεύειν, οὐχ | ὡς ὁ Λυσίας οὐδὲ ὁ Θρασύμαχος,
ἐμόν ἐστι παραδοῦναι». Ἀλλὰ πῇ; ἡ μέθοδος αὕτη.

244 σιγ´ Πάντων τελεώτατος 269e 5
Τῶν ἄλλων δημαγωγῶν λέγει. Τὸ δὲ πᾶσαι ὅσαι μεγάλαι
τῶν τεχνῶν· ἐπειδὴ ἥψατο, φησίν, ὁ Περικλῆς φιλοσοφίας, διὰ
τοῦτο ἐγένετο ὑψηλόνους, συνάψας τῷ Ἀναξαγόρᾳ, ὃς παντὶ τῷ κόσμῳ
νοῦν ἐπέστησε, τῶν ἄλλων ἀέρας καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς κοσμοποιΐας αἴτια
λεγόντων. «Ἀδολέσχας» δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς περὶ τὰ μετέωρα 10
διατρίβοντας. Ὅρα δὲ τὴν ῥητορικὴν μεγάλην οὖσαν τέχνην πῶς μέχρι
τῶν θεῶν ἀνάγει· προσφόρως γὰρ τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασι
ῥητορεύειν ὀφείλει ὁ ῥήτωρ, ὥστε ὀφείλει καὶ τὸ ἀληθὲς εἰδέναι καὶ τοῦ
κόσμου ἐπεσκέφθαι τὸ μεγαλεῖον· οὐ γὰρ πᾶσαν τὴν γῆν νομίζει τὸ
οὐδὲν εἶναι. Τὸ τοιοῦτον δὲ καὶ ἐν Ἀλκιβιάδῃ εἶπεν, ὅτε ἔλεγεν ὅτι· 15
«πᾶσα ἡ τῆς Ἑλλάδος ἀρχὴ οὐδέν σοι φαίνεται οὐδὲ ἡ τῶν ἐν Εὐρώπῃ
βαρβάρων», καὶ τὰ τοιαῦτα.

σιδ´ Τὸ γὰρ ὑψηλόνουν 270a
Τὸ καταφρονεῖν τῶν ἐνταῦθα καὶ περὶ μεγάλων ποιεῖσθαι τοὺς λόγους
ἐκ ταύτης τῆς ἀδολεσχίας ἤρτηται. Τὸ δὲ νοῦ τε καὶ ἀνοίας· 20
πάντα γὰρ τὰ καλῶς δεδημιουργημένα ὑπὸ τὸν νοῦν ἀνέφερε, τὰ δὲ ὡς
ἄλλως ὑπὸ τὴν ὕλην, ἵνα «ἄνοιαν» λέγῃ τὴν ὕλην καὶ τὸ
κατηναγκασμένον· μᾶλλον δὲ τοῦτο λέγει ἐπὶ τὴν ἔρευναν τῶν νοητῶν
καὶ ὑλικῶν πραγμάτων ἀφικόμενος.

σιε´ Ὁ αὐτός που 270b 25
Παραβάλλει τὴν ῥητορικὴν τῇ ἰατρικῇ, καί φησιν ὅτι ἡ μὲν περὶ σῶμα
ἔχει, ἡ δὲ περὶ ψυχήν, καὶ ὥσπερ ἰατρὸς ὀφείλει ἐπεσκέφθαι τὰ σώματα
ἀπὸ τῶν ὅλων στοιχείων, πότερον ἁπλοῦν τὸ σῶμα ἢ σύνθετον, καὶ ἐκ
τίνων καὶ πόσων (ἐν τῷ Τιμαίῳ δέ φησιν ὁ φιλόσοφος ὅτι οἱ νέοι θεοὶ
δανεισάμενοι ἐκ τοῦ παντὸς συνέθηκαν ἡμῶν τὰ μόρια ἐκ τοῦ ὅλου πυρὸς 30
καὶ ἀέρος καὶ τῶν ἄλλων λαβόντες μέρος, ὥστε ὁ ἄριστα ἐπεσκεμμένος
σῶμα ἐπὶ τὰ ὅλα καὶ τὰς ἀρχὰς ὀφείλει ἀνατρέχειν· αἱ γὰρ γνώσεις ἀπὸ

15 *Alcib. I* 105 A–C ‖ 29 *Tim.* 42 E–43 A

2 Τίς] Couvr.: τοῦ A recc ‖ 4 παραδοῦναι] παραδύεσθαι a | πῇ] πῶς a ‖ 31 ἀέρος] Ast ex Platone: μέρους A recc

τῶν ἀρχῶν γίνονται), οὕτω καὶ ἐπὶ ψυχῆς δεῖ σκοπεῖν, πρῶτον μὲν εἰ μονοειδής ἐστιν ἢ τριμερής, καὶ εἰ τριμερὴς διελέσθαι τὰ μέρη τῆς ψυχῆς, καὶ οὕτως τὰ μέρη τῶν λόγων διελόντα προσαρμονίσαι [καὶ] τοῖς ἑκάστοις· εἰδέναι γὰρ δεῖ καὶ τὰ ἰδιώματα τῶν ψυχῶν· ἄλλα γὰρ 5 ἰδιώματα Θρᾳκῶν καὶ ἄλλα Λακώνων, ἄλλα Ἀθηναίων· καὶ δεῖ πρὸς ἑκάστους ἁρμόζεσθαι καὶ τοὺς λόγους.

σιϛʹ Ψυχῆς οὖν φύσιν 270c 245
Ὅτι, φησίν, ἀδύνατον τὰ μερικὰ γνῶναι μὴ τὰ ὅλα ἐπισκεψάμενον καὶ καταγνόντα· ἐπὶ τὰ ὅλα οὖν ἀνατρέχει ὁ λόγος τοῦ Σωκράτους.

10 σιζʹ Εἰ μὲν Ἱπποκράτει 270c
Ὅρα πῶς ἐπαινεῖ τὸν Ἱπποκράτην λέγοντα ὅτι οὐ μόνον τὰ περὶ ψυχῆς οὐ δυνατὸν θεωρῆσαι ἄνευ τοῦ θεωρῆσαι τὴν ὅλην ψυχήν, ἀλλʼ οὐδὲ τὰ περὶ σώματος.

σιηʹ Καλῶς γὰρ ὦ ἑταῖρε λέγει 270c
15 Ὅτι ἀδύνατον τὰ μέρη ἐπιστημόνως ἐπεσκέφθαι μὴ τὰ ὅλα ἐπισκεψάμενον. Χρὴ μέντοι πρὸς τῷ Ἱπποκράτει· τουτέστιν, οὐκ ἀρκεῖσθαι δεῖ τῇ ἐνδόξῳ πίστει, ἀλλὰ τὸν ἀποδεικτικὸν λόγον ἐπάγειν, μὴ ὅτι Ἱπποκράτης εἶπεν ἀλλὰ διὰ τί οὕτως εἶπε.

σιθʹ Τὸ τοίνυν περὶ φύσεως 270c
20 Εἰς ταὐτὰ ἄγει τῷ ἀληθεῖ λόγῳ τὸν τοῦ Ἱπποκράτους ἀφορισμὸν καὶ ὅτι ἐὰν θέλῃς τι θεωρῆσαι, ἀναγκαῖον κεχρῆσθαι τῇ διαιρετικῇ μεθόδῳ, οἷον ἆρα ἁπλοῦν ἐστι τὸ σῶμα ἢ σύνθετον, καὶ λέγειν ὅτι, ἐὰν μὲν ἁπλοῦν ᾖ, τὸ καὶ τὸ | αὐτῷ ἁρμόζει, καὶ πέφυκεν ὑπό τινων μὲν πάσχειν, εἴς τινα 85v δὲ δρᾶν (ὅθεν Ἱπποκράτης βουλόμενος δεῖξαι ὅτι οὐκ ἔστιν ἁπλοῦν 25 εἶπεν· εἰ ἓν ἦν τὸ σῶμα, οὐκ ἂν ἤλγεεν), εἰ δὲ σύνθετον, ἐκ πόσων [καὶ] σύγκειται καὶ ποίων· ὅτι ἐκ τεσσάρων στοιχείων, θερμοῦ, ψυχροῦ, ξηροῦ, ὑγροῦ. Καὶ ταῦτα καταριθμησάμενον,

11 universe de Hippocratis doctrina loquitur Hermias, neque ullus locus respicitur ‖ 20 cf. 253,19–20 ‖ 25 Hippocr. *De nat. hom.* 2 (168.4 J.)

3 προσαρμονίσαι] Couvr.: πρὸς ἁρμονίαις A recc | [καὶ] del. Couvr. ‖ 5 καὶ¹] del. Couvr., sed cf. 198,3 et adnotat. ‖ 20 Εἰς] A^corr c l: ἐν A L ‖ 22 ἆρα] Fic ("utrum") Couvr.: ἄρα A recc ‖ 23 τινα] A^a: τόδε recc ‖ 25 τὸ σῶμα] ὤνθρωπος Hippocrates ‖ 26 [καὶ] del. Couvr. ‖ 27 καταριθμησάμενον] ἀριθμησάμενος Platonis codd: ἀριθμησάμενον Galenus: ἀριθμησαμένους Stephanus

ὅπερ ἐπὶ ἑνὸς λέγει τί ποιεῖ καὶ ὑπὸ τίνων πάσχει, οὕτως καὶ ἕκαστον τούτων ποῦ πέφυκε ποιεῖν καὶ ὑπὸ τίνος πάσχειν.

σκ´ Ἀλλ᾽ οὐ μὴν ἀπεικαστέον 270e
Ἀλλὰ τὸν τέχνῃ μετιόντα τὰ πράγματα καὶ ἐπιστήμῃ οὐκ ἀπεικαστέον τυφλῷ, ἀλλὰ φωτεινῷ καὶ νοερῷ ἀνθρώπῳ. 5

σκα´ Ἀλλὰ δῆλον ὡς ἄν τῳ τις 270e
Δῆλον ὅτι ἀνάλογόν ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ὥσπερ ὁ φάρμακα διδοὺς σώματι τὴν φύσιν τοῦ σώματος κατανοεῖ, οὕτως καὶ ὁ λόγους μέλλων διδόναι ψυχῇ ὡς φάρμακα ὀφείλει τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς διερευνᾶν 246 πότερον | ἁπλῆ ἢ σύνθετος, καὶ εἰ σύνθετος, ἐκ ποίων καὶ πόσων μερῶν 10 σύγκειται· ὅτι ἐκ τριῶν· λογικοῦ, θυμικοῦ, ἐπιθυμητικοῦ· καὶ τὸ λογικὸν ὑπὸ ποίων λόγων εὐφραίνεται, ὅτι ὑπὸ τῶν θεωρητικῶν· τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν ὑπὸ τοιῶνδε καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ δὲ τέχνῃ· διὰ τέχνης.

σκβ´ Ἔσται δέ που ψυχὴ τοῦτο 270e
Ὥσπερ ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς σῶμα ᾧ προσέφερε τὰ φάρμακα, οὕτως ἐν 15 τῇ ῥητορικῇ ψυχὴ ᾗ προσοίσει τοὺς λόγους. Οὐκοῦν ἅμιλλα αὐτῷ πᾶσά ἐστιν ἐπὶ τῷ πειθὼ ἐμποιῆσαι τῇ ψυχῇ, ὡς ἐκεῖ ὑγίειαν τῷ σώματι· ὥσπερ οὖν οὐ ποιεῖ ὑγίειαν μὴ προσφόρως ἕκαστα προσενεγκών, οὕτως οὐ ποιεῖ πειθὼ μὴ οἰκείως προσενεγκάμενος τοὺς λόγους. 20

σκγ´ Δῆλον ἄρα ὅτι 271a
Ὁ παραδοὺς οὖν τέχνην ῥητορικὴν δῆλον ὅτι σκοπεῖ τὸ εἶδος τῆς ψυχῆς, πότερον ἁπλοῦν ἐστιν ἢ σύνθετον καὶ πολυειδὲς κατὰ τὸ τοῦ σώματος εἶδος. Τὸ γὰρ εἰδέναι πότερον ἁπλοῦν ἐστιν ἢ σύνθετον καὶ τὰ τοιαῦτα, τοῦτό ἐστι τὸ τὴν φύσιν τοῦ ζητουμένου εἰδέναι. Τὸ δὲ 25 διδῷ ἀντὶ τοῦ παραδιδῷ.

σκδ´ Δεύτερον δέ γε 271a
Ὥσπερ ἐπὶ τοῦ σώματος ἐσκόπησεν ὑπὸ τίνων πάσχει καὶ εἰς τί ποιεῖ, οὕτως καὶ ἐπὶ ψυχῆς δεῖ σκοπεῖν τίσι πείθεται καὶ τίσιν οὔ.

2 ποῦ] τί Couvr. dubit. | πέφυκε ποιεῖν] ποιεῖν αὐτὸ πέφυκε Plato || 5 ἀπεικαστέον] plura apud Platonem || 16 προσοίσει] τοὺς λόγους προσοίσει Plato | Οὐκοῦν] οὐκοῦν ἡ Plato || 22 παραδοὺς] παρα⟨δι⟩δοὺς Lucarini || 28 ποιεῖ] l: ποιεῖν A c L || 29 δεῖ] τίσι A[a c.]

σκε´ Τρίτον δέ 271b

Διαταξάμενον καὶ διελόντα τὰ μόρια τῆς ψυχῆς καὶ τὰ εἴδη, οἷον ὅτι ἔχει φανταστικόν, θυμικόν, ὀρεκτικὸν καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ τὰ τῶν λόγων δὲ εἴδη ὁμοίως, ὅτι οἱ μέν εἰσιν ἀποδεικτικοί, οἱ δὲ δικανικοί, οἱ δὲ
5 ἐγκωμιαστικοί, καὶ τὰ τοιαῦτα, τότε τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ προσαρμόσαι· οἷον ὁ ἄρχων | ὁ τῷ ὀρθῷ λόγῳ ἑπόμενος τοῖς ἀποδεικτικοῖς λόγοις 86r ἕπεται καὶ χαίρει, ὁ δὲ κατὰ ἐπιθυμίαν ζῶν τοῖς κολακικοῖς καὶ ἐγκωμιαστικοῖς λόγοις χαίρει.

σκς´ Οὕτοι μὲν οὖν φίλε 271b

10 Οὐδαμῶς γὰρ ἄλλως ἐνδεικνύμενον †οὕτως τέχνην†· δεῖ οὖν οὕτως | ἰέναι κατὰ τέχνην. Τὸ δὲ καὶ ἀποκρύπτονται εἰδότες 247 ψυχῆς πέρι· ἐν ἤθει τοῦτο λέγει, τουτέστι· μηδὲν εἰδότες περὶ ψυχῆς, οὐδὲν λέγουσιν. Αὐτὰ μὲν τὰ ῥήματα εἰπεῖν· φιλοσόφου γάρ ἐστι τύπους δοῦναι, οὐκ εἰς τὰ καθέκαστα κατιέναι· καὶ
15 ἐν τῇ Πολιτείᾳ δὲ τοιοῦτόν τι εἶπε· τὸ δὲ ἁρμονίας τοῖς πολίταις διὰ τὸ ἀρετὴν κτήσασθαι φιλοσόφου ἐστὶν εἰπεῖν καὶ εἰδέναι· ποῖαι δὲ ἁρμονίαι καὶ τὰ καθέκαστα τῆς μουσικῆς εἰδέναι, ὅτι ὁ Φρύγιος, εἰ τύχοι, ἢ ὁ Λύδιος ἢ τὰ τοιαῦτα, τοῦ μουσικοῦ ἐστιν εἰδέναι. Καὶ ἐνταῦθα οὖν φησι· «τὸ μὲν τὰ καθέκαστα λέγειν οὐκ ἔστιν ἡμέτερον, τὸ δὲ τύπους
20 παραδοῦναι καὶ διελθεῖν τὰ εἴδη τῆς ψυχῆς καὶ τῶν λόγων ἡμέτερόν ἐστιν».

σκζ´ Οὐκ εὐπετές 271c

Τουτέστιν· «οὐκ ἔχω ἐκ προχείρου λέγειν»· οὐ γὰρ εἶπεν ἀδύνατον. Ὡς δὲ δεῖ γράφειν· τουτέστι· «τὰ τεχνικὰ θεωρήματα παραδώσομεν,
25 τὰ δὲ κατὰ μέρος οὔ· οἷον πόσα εἴδη λόγων, καὶ ὅτι τὸ μὲν ἰσχνόν, τὸ δὲ ἁδρόν, καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἔστιν ἡμῖν εὐπετὲς εἰπεῖν».

σκη´ Ἐπειδὴ λόγου δύναμις τυγχάνει 271c

Βούλεται, ὡς ἂν εἴποις, ἐπὶ παραδείγματος παραδοῦναι τὰ εἰρημένα· λαβὼν γὰρ ἀναλογίαν τῆς ἰατρικῆς πρὸς τὴν ῥητορικὴν καὶ εἰπὼν ὅτι,
30 ὥσπερ ἐκείνη περὶ σώματα, αὕτη περὶ ψυχήν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἶπε, νῦν

15 *Respubl.* 379 A; ib. 414 A: cf. Bernard

9 οὔτοι] Platonis Paris 1811, quod et Hermias legisse videtur (cf. praef. p. XLII) : οὕτω A recc Platonis B D W[3] : οὗτοι T W | φίλε] ὦ φίλε Plato || 10 ἐνδεικνύμενον] Couvr. ex Platone: ἐνδεικνυμένην A[a] recc | †οὕτως τέχνην† οὕτως τέχνῃ Couvr. || 19–21 rectam orationem cum τὸ μὲν incipere fecimus, cum καὶ ἐνταῦθα Couvr. || 26 εὐπετὲς] εἰπεῖν οὐκ εὐπετὲς Plato

ὑπὸ ἓν λέγει, «ψυχαγωγίαν» λέγων τὸ δύνασθαι ἄγειν καὶ πείθειν τὴν ψυχήν. Τὸ γοῦν ψυχὴ ὅσα εἴδη ἔχει· ὀφείλει εἰδέναι τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς καὶ τὰ μόρια τῆς ψυχῆς, ὅτι τριμερής ἐστι, καὶ ὡς εἰς μεγάλα διελόντι τοιαῦτά ἐστι, λογικόν, θυμικόν, ἐπιθυμητικόν.

σκθ´ Ὅθεν οἱ μὲν τοιοίδε 271d 5
Ὅτι οἱ τῷ λόγῳ ἀκολουθοῦντες χαίρουσι τοῖς ἀποδεικτικοῖς λόγοις, οἱ δὲ τῷ θυμῷ τοῖς ἀνδρώδεσι καὶ τῇ νίκῃ, οἱ δὲ τῷ ἐπιθυμητικῷ κατεχόμενοι τῇ γλυκυθυμίᾳ καὶ τοῖς προσηνέσι λόγοις.

σλ´ Λόγων αὖ τόσα καὶ τόσα 271d
Ὅτι τῶν λόγων οἱ μέν εἰσιν ἀποδεικτικοί, οἱ δὲ σοφιστικοί, ἤγουν οἱ 10 μὲν ἁδροί, οἱ δὲ ἰσχνοί, καὶ τὰ ὅμοια. Διὰ δὲ τήνδε τὴν αἰτίαν· ἵνα μὴ μόνον πεῖρα ᾖ ἀλλὰ καὶ τέχνη· πρῶτον γὰρ πεῖρα, 248 εἶτα ἐμπειρία, εἶτα | τέχνη γίνεται, ὅταν καὶ τὴν αἰτίαν δυνηθῇ τις γνῶναι. Τὸ δὲ εἰς τὰ τοιάδε, πράγματα δηλονότι.

σλα´ Δεῖ δὴ ταῦτα 271d 15
Ποῖα λέγει; σχεδὸν ἑπτά τινά ἐστιν ἃ λέγει· πρῶτον μὲν τὸ εἰδέναι τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, εἶτα τὸ διαιρετικόν, ἔπειτα τὸ ὁριστικόν, εἶτα τὸ ὑποκείμενον (τουτέστι ψυχῆς φύσιν κατιδεῖν, πότερον ἁπλοῦν ἢ σύνθετον), ἔπειτα τὰ τῶν λόγων εἴδη κατιδεῖν, εἶτα εἰδέναι ποίοις μέρεσι 86v καὶ ἤθεσι ψυχῆς ποῖοι λόγοι | ἁρμόζουσιν, ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸ εἰδέναι τὸν 20 καιρόν. Διὸ δεῖ ταῦτα ἱκανῶς νοήσαντα καὶ καθ' ἑαυτὸν διελόμενον, ἤγουν παρὰ τῷ διδασκάλῳ, ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ καὶ τῇ χρήσει ἐπιγινώσκειν· ὀξέως τῇ αἰσθήσει, ὅτι ταῦτα ἦν ἢ ἐκεῖνα περὶ ὧν ἐποιούμεθα τοὺς λόγους ἐν τοῖς βιβλίοις. Ἢ μηδὲν εἰδέναι πω πλέον· τουτέστι, ἄχρι λόγων ἐστὶν αὐτῷ ταῦτα μὴ προσλαβόντι τὴν 25 πεῖραν, καὶ μάτην ⟨ἂν⟩ εἴη ἀκηκοὼς εἰ μὴ προσφόρως χρήσεται αὐτοῖς ἐν τῷ πράγματι. Τὸ δὲ ξυνών· λείπει· τῷ διδασκάλῳ. Ὀξέως τῇ αἰσθήσει· ὡς ἀπὸ ἀγγέλου τῆς αἰσθήσεως βούλεταί πως διανοητικῶς ἀγγέλλειν.

5 τοιοίδε] A c L Platonis T W Galenus: om. l: τοῖοι Platonis B D ‖ 19 εἰδέναι] Couvr. dubit.: ἁρμόσαι A recc ‖ 22 post διδασκάλῳ interpunximus nos, post χρήσει Couvr. 26 ⟨ἂν⟩ add. Couvr.

σλβ΄ Παραγινόμενόν τε 271e
Ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ δήμῳ· εἰδὼς οὖν ἕκαστα τῶν εἰρημένων καὶ τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς τῶν ἀκουόντων καὶ τῶν λόγων, τότε πρὸς τὸν ἁρμόζοντα καιρὸν κέχρηται τοῖς κεφαλαίοις, ὅπου μὲν
5 ἐλεεινολογούμενος, ὅπου δὲ δεινώσει χρώμενος, καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅτε δεῖ καὶ οἷς δεῖ καὶ ὅσον δεῖ.

σλγ΄ Ὁ μὴ πειθόμενος κρατεῖ 272b
«Τοῖς παρὰ τὰ εἰρημένα τὴν ῥητορικὴν λέγουσιν εἶναι τέχνην ὁ μὴ πειθόμενος αὐτὴν εἶναι τέχνην, ὡς ἐγώ, κρατεῖ· εἰ μὴ γὰρ ἔχει
10 πάντα τὰ εἰρημένα, οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλ᾽ ἄτεχνος τριβή».

σλδ΄ Τούτου τοι ἕνεκα 272b
Ἐπειδὴ ἔδοξε διὰ μακροτέρων λόγων διδάσκειν τὰ εἰρημένα, διὰ τοῦτό φησιν ὅτι εἰ μὲν δύναταί τις διὰ βραχυτέρων καὶ συντομωτέρων λόγων τὰ εἰρημένα παραδοῦναι, εὖ ἂν ἔχοι· εἰ δὲ μὴ δύναται ἄλλως ἢ ταύτῃ,
15 ἰτέον καὶ οὐκ ἀποστατέον τῆς μακροτέρας ὁδοῦ. Τούτου τοι ἕνεκα· τουτέστι τοῦ ἀληθοῦς καὶ τῆς ἀκριβείας χάριν· ἀναγκαῖον πάντας τοὺς λόγους μεταστρέφειν καὶ ζητεῖν εἰ ἔστιν εἰς τὸ αὐτὸ τέλος διὰ βραχυτέρων καὶ ἐλαττόνων λόγων ἐλθεῖν· ἀρετὴ γὰρ λόγου ἐστὶν ἡ συντομία.

20 σλε΄ Ἕνεκα μὲν πείρας 272c 249
Βούλεται ἐπὶ τὸ πιθανὸν ἐλθεῖν καὶ ταύτην τὴν δημώδη ῥητορικὴν τὴν πείρᾳ καὶ τριβῇ ἰοῦσαν ἄνευ τέχνης· λέγει γοῦν· βούλει οὖν ἐγώ τινα εἴπω λόγον; οὐ μόνον γὰρ δεῖ τὰ οἰκεῖα θεωρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀλλότρια περιεργάζεσθαι, ἵνα διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως τῶν
25 ἀντικειμένων τὸ ἀληθὲς εἰδῇ· ἡ γὰρ αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν ἀντικειμένων ἐστὶ γνωστική. Ἐκθέμενος οὖν τὰ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς πόσα καὶ ποῖά ἐστιν, βούλεται ἐκθέσθαι καὶ περὶ τῆς δημώδους ῥητορικῆς καὶ τῆς ἀντικειμένης τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ, ἣν καὶ «τριβὴν» δεῖ καλεῖν, ἥτις φησὶν ὅτι οὐ δεῖ τὸ ἀληθὲς εἰδέναι, | ἀλλὰ τὸ πιθανόν, οὐ τὸ ἐοικὸς τῷ 87r
30 ἀληθεῖ, ὃ λέγει ὁ φιλόσοφος, ἀλλὰ τὸ δοκοῦν τῷ πλήθει, ὃ πολλάκις καὶ ἐναντίον ἐστὶ τῷ ἀληθεῖ.

1 τε] A c L Platonis T W Galenus: om. l: δὲ Platonis B D

σλϛʹ Καὶ τὸ τοῦ λύκου εἰπεῖν 272c
Παροιμία ἐστὶ λεγομένη ὅτι λύκος ἑωρακὼς ποιμένας, ἤγουν κύνας, πρόβατον κατεσθιόντάς φησιν· «εἰ ἐγὼ τοῦτο ἐποίουν, πόσος ἂν θόρυβος ἐγεγόνει». Ἐπειδὴ οὖν μακρότερα εἶπε περὶ τῆς ῥητορικῆς τῆς ἀληθοῦς, διὰ τοῦτο τῆς παροιμίας ἐμνήσθη, ὅτι εἶπον ἂν οἱ τῆς δημώδους 5 ῥητορικῆς προστάται πρὸς τὸ πλῆθος τῶν εἰρημένων λόγων· «εἰ δὲ ἡμεῖς οὕτως ἐμηκύναμεν τὸν λόγον, ποῖος ἂν ἐγεγόνει θόρυβος παρὰ τοῖς φιλοσόφοις».

σλζʹ Φασὶ τοίνυν οὐδέν 272d
Ἐνταῦθα ἐκτίθεται τὸν λόγον τοῦ πιθανοῦ, οὐ τοῦ ἐοικότος τῷ ἀληθεῖ, 10 ἀλλὰ τοῦ δοκοῦντος τῷ πλήθει, ὃν ἂν εἴποι λόγον Πῶλος καὶ Γοργίας καὶ οἱ ἄλλοι ῥήτορες. Τὸ δὲ ταῦτα δεῖ⟨ν⟩ σεμνύνειν· οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἐσέμνυνε τὴν ῥητορικὴν ὡς αὐτὸς ὁ Πλάτων, καὶ ἐπὶ μέγα ἦρε, λέγων ὅτι δεῖ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν εἰδέναι, τὰς φύσεις τῶν ψυχῶν, τῶν λόγων καὶ ὅσα ἤδη εἶπε. 15

σληʹ Μακρὰν περιβαλλομένους 272d
250 Κύκλῳ περιερχομένους. Τὸ δὲ φύσει ὄντων ἢ τροφῇ ὅτι τὸν | μέλλοντα ῥητορικὸν ἔσεσθαι οὐ χρὴ τραφῆναι ἐπιστημονικοῖς λόγοις οὐδὲ φῦναι ἀληθευτικόν. Τὸ δὲ ἀληθείας μέλει· τοῦτο λέγει σκώπτων τὴν τοιαύτην ῥητορικήν, εἴ γε τὸ ἀληθὲς 20 οὐ περιεργάζονται, ἀλλὰ τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς. Τὸ εἰκός· τὸ δοκοῦν τῷ πλήθει καὶ τὸ ἔνδοξον, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν.

σλθʹ Οὐδὲ γὰρ αὖ τὰ πραχθέντα 272e
Τουτέστι δεῖ καὶ τὰ ἀληθῆ τῶν πραγμάτων ἐνίοτε ἀποκρύπτειν, ἐὰν μὴ εἰκότως καὶ δοκοῦντα τῷ πλήθει ᾖ τὰ πεπραγμένα, ⟨καὶ⟩ 25 μὴ λέγειν τὸ ἀληθές. Τὸ δὲ καὶ πάντως λέγοντα· τουτέστι, παντὶ τρόπῳ λέγοντα τὰ δοκοῦντα τῷ πλήθει.

2 cf. **schol vet** 147 C., qui tamen haec ex Hermia fluere non censet: τὸ τοῦ λύκου εἰπεῖν] πα. λύκου ῥήματα· ἐπὶ τοῦ καὶ λόγοις καὶ ἔργοις ἀδικοῦντος. Ἰδὼν γὰρ λύκος ποιμένα ἐσθίοντα προβάτεια εἶπεν· ἡλίκος ἂν ἤρθη θόρυβος, εἰ ἐγὼ ταῦτ' ἐποίουν; ἐμνήσθη ταύτης ἐνταῦθα Πλάτων. T: cf. Suid K 1209 A.: Phot. *Lex.* K 64 Th.: Macar. 3.48: "sed proverbium Platonicum perperam interpretatum esse Hermiam apparet, quod Gallice sic reddiderim: *Se faire l'avocat du diable*" Couvr. ‖ 22 Aristot. *Top.* 100 B

10 Ἐνταῦθα] ἐντεῦθεν c L ‖ 12 δεῖ⟨ν⟩ Ast ‖ 18 μέλλοντα] μέλλοντα ἱκανῶς Plato 20 μέλει] ita et Platonis codd: μέλει⟨ν⟩ Platonis edd ‖ 25 ⟨καὶ⟩ add. Couvr.

σμʹ Τὸ δὴ εἰκὸς διωκτέον 272e
Ὥστε κἂν ψευδῆ ᾖ, δοκοῦντα δὲ τῷ πλήθει, μηδὲν προσίεσθαι μηδὲ πρόνοιαν ποιεῖσθαι τῆς ἀληθείας. Τοῦτο γὰρ διὰ παντός· τουτέστι, τὸ ἐξ εἰκότων συναγόμενον πορίζει ἡμῖν καὶ παρέχει τὴν
5 τέχνην, οὐ τὸ ἀληθές· ἀνεμνήσθη γὰρ ὅτι ἤδη εἶπεν ἐπὶ βραχὺ περὶ τοῦ εἰκότος καὶ πιθανοῦ· οὐ τοῦ τοιούτου δὲ εἰκότος λέγει, τοῦ δοκοῦντος τῷ πλήθει, ἀλλὰ τοῦ ἐοικότος τῇ ἀληθείᾳ. Τὸ δὲ εἰκὸς τῶν τῆς δημώδους ῥητορικῆς τὸ μέγιστόν ἐστι τῆς τέχνης, ὡς αὐτοί φασιν.

σμαʹ Ἀλλὰ μὴν τόν γε Τισίαν 273a
10 Τουτέστι, ἔδειξας μηδὲν ὄντα τὸν Τισίαν.

σμβʹ Εἰπάτω τοίνυν 273a
Τὸ εἰκὸς καὶ πιθανὸν τὸ παρὰ τοῖς πολλοῖς βούλεται ἐκθέσθαι· τοῦτο δή, ὡς ἔοικεν, ὑπόδειγμα θέλει λαβεῖν τοῦ εἰκότος το⟨ῦ⟩ παρὰ τοῖς ῥήτορσι, δι' αὐτοῦ τούτου ἔργῳ δεικνὺς ὁποῖόν ποτέ ἐστι τὸ παρ' αὐτοῖς
15 πιθανόν· καὶ λαμβάνει δύο τινὰς ἀνθρώπους ὁ Τισίας, ἕνα μὲν ἀσθενῆ καὶ | ἀνδρικόν, ἄλλον δὲ ἰσχυρὸν καὶ δειλόν, ἐκ σώματος καὶ 87v ψυχῆς ἑκάτερον σκοπῶν· τὸν μὲν γὰρ ἀσθενῆ κατὰ τὸ σῶμα ἔλαβεν, εὔτολμον δὲ καὶ ἰταμὸν κατὰ ψυχήν, τὸν δὲ ἀνάπαλιν ἰσχυρὸν μὲν κατὰ τὸ σῶμα, ἄτολμον δὲ κατὰ ψυχήν· καί φησιν ὅτι εἰ ἀφέλοιτο ὁ
20 ἀσθενὴς καὶ τολμηρὸς τοῦ ἰσχυροῦ καὶ δειλοῦ | τὸ ἱμάτιον, καὶ 251 ἀχθείη εἰς δικαστήριον, οὔτε ὁ ἀγόμενος οὔτε ὁ ἄγων, τουτέστιν οὐδέτερος αὐτῶν, ἐρεῖ τὸ ἀληθές, ἀλλὰ ἀμφότεροι ψεύσονται, τοῦ μὲν λέγοντος ὑπὸ πλειόνων τυφθέντα οὕτω τῆς ἐσθῆτος ἀφαιρεθῆναι καὶ ἀποκρύπτοντος τὸ ἄτολμον τῆς ψυχῆς, τοῦ δὲ τὸ τῆς ψυχῆς εὔτολμον μὴ
25 φανεροῦντος ἀλλὰ λέγοντος ὅτι· «ἀσθενὴς ὢν οὐκ ἂν ἠδυνάμην περιγενέσθαι αὐτοῦ»· ὥστε ἑκάτερος κρύπτει τὸ ἀληθές.

σμγʹ Ἢ ἄλλος ὅστις δήποτε 273c
Τοῦτο εἶπεν ἴσως διὰ τὸν Κόρακα, ἐπειδὴ ἐλέγετο ὁ Κόραξ Τισίου μαθητὴς εἶναι.

5 (ἤδη) 267 A

2 Ὥστε] Fic Couvr.: ὥσπερ A recc || 11 Εἰπάτω] A L l: εἰπέτω A^{corr} c Plato || 13 το⟨ῦ⟩ Lucarini || 22 ψεύσονται] Lucarini: ψεύδονται A recc

σμδʹ Ἀτὰρ ὦ ἑταῖρε 273c
Τοῦτο λέγει, ὅτι· «πάλαι ἡμεῖς τὸ εἰκὸς ἐλέγομεν τὸ ἐ⟨ο⟩ικὸς τῷ ἀληθεῖ, οὐχ ἁπλῶς τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς». Τὸ δέ Ὅτι, ὦ Τισία· ὅσα εἶπε περὶ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς ἐπαναλαμβάνει, ὅτι πάλαι ἐλέχθη τὸ εἰκὸς ὁποῖόν ποτε ὀφείλει εἶναι, ὅτι τὸ ἐοικὸς καὶ 5 προσόμοιον τῷ ἀληθεῖ, καὶ οὐ τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς. Καὶ τὰ ἄλλα δὲ συντόμως ἀνακεφαλαιοῦται ὅσα εἶπε περὶ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς, καὶ ὅτι τοῦτο τὸ εἰκὸς ἀπὸ τοῦ ἐοικέναι τῷ ἀληθεῖ πείθει τὰς ψυχὰς καὶ τοὺς πολλούς, διὰ τὴν ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸ ἀληθές, ὥστε ὁ εἰδὼς τὸ ἀληθὲς οἶδε τὸ εἰκός. 10

σμεʹ Ὡς ἂν μή τις 273d
Ἐὰν γὰρ μὴ καθὼς ἤδη διήλθομεν λέγῃ, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα τὰ εἰρημένα, οὐ πεισόμεθα αὐτῷ. Ἄνευ πολλῆς πραγματείας· τὰ γὰρ ἀγαθὰ διὰ πόνων ἡμῖν περιποιοῦσιν οἱ θεοὶ καὶ οὐ δύναταί τις κτήσασθαι ἀρετήν, εἰ μὴ διὰ πόνων· ἀγῶνας οὖν ἡμῖν 15 ὑποτίθενται οἱ θεοὶ τοῦ κτήσασθαι δύνασθαι τὰ ἀγαθά, καὶ Ἡσίοδός φησι·

τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν.

σμςʹ Τοῦ λέγειν καὶ πράττειν 273e
Καλῶς τὸ πράττειν προσέθηκεν, ἵνα μὴ δόξῃ ἐν λόγοις μόνον εἶναι ἡ 20 ῥητορική, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ εἶναι· οὐ γὰρ μόνον ᾔδειν δεῖ τοὺς ἀκροατάς, ἀλλὰ καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ποιεῖν· ἔπειτα παραδεδωκὼς ἤδη ἐν τοῖς φθάσασι τὴν τέχνην τῶν λόγων νῦν τὸ τέλος παραδίδωσι. Τί δὲ τὸ τέλος; τὸ κεχαρισμένα θεοῖς λέγειν καὶ γράφειν, ὕμνους, 88r ἐνορχήματα | καὶ τὰ τοιαῦτα. | Εἶπε δὲ ἣν οὐχ ἕνεκα τοῦ 25 |252 λέγειν, ἐπειδὴ οἱ ῥήτορες ἕνεκα τοῦ προφορικοῦ λόγου ἀσκοῦσι τὴν ῥητορικὴν καὶ τοῦ κεχαρισμένα καὶ ἡδέα καὶ ἐπαίνου ἄξια παρὰ τοῖς ἀνθρώποις λέγειν ἢ πράττειν· εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ὁ κεχαρισμένα [παρὰ] τοῖς ἀνθρώποις πράττων οὐ κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς ποιεῖ, ἀλλὰ τὸ ἀνάπαλιν ὁ κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς πράττων καὶ τοῖς 30

18 Hes. *Op. et dies* 289

2 λέγει] l Couvr.: λέγομεν A c L | ἐ⟨ο⟩ικὸς Couvr. cf. l. 5 et 237,17 || 6 καὶ οὐ] Bernard: ἢ οὐ A recc: ἢ del. Couvr. || 11 ἂν] A c L: ἐὰν l Platonis codd || 16 θεοὶ] θεοὶ ⟨πρὸ⟩ Lucarini || 22 ἀλλὰ] ἀλλὰ καὶ c l || 24 κεχαρισμένα] θεοῖς κεχαρισμένα μὲν λέγειν Plato 27 κεχαρισμένα] recc: κεχαρισμένου A[a] || 28 εἰδέναι] οὐδέναι a || 29 [παρὰ] om. Fic del. Couvr. || 30 τὸ ἀνάπαλιν] A[a] recc (sed A[a] fortasse habuit τὰ): καὶ ἀνάπαλιν Couvr.

ἀνθρώποις πράττει· τῷ γὰρ ὑμνοῦντι τὸ θεῖον ἀκολουθεῖ †καὶ τῷ βελτίονι τὸ χεῖρον†. Τὸ δὲ σοφώτεροι ἡμῶν, οἷον οἱ Πυθαγόρειοι· ὁ γὰρ Πῶλος ἐν τῷ Γοργίᾳ φανερῶς εἶπεν ὅτι οὐ χρεία ἐστὶ τὸ ἀληθὲς εἰδέναι τὸν ῥήτορα, πρὸς ὃν ἱκανῶς ἠναντιώθη ὁ Σωκράτης· ὥστε τοῖς 5 μὲν σοφοῖς δοκεῖ τὰ δοκοῦντα Σωκράτει, τοῖς δὲ κατὰ τὸν Πῶλον τὰ ἐναντία.

σμζʹ Ὁμοδούλοις δεῖ 273e
Ὡς πάντων ἡμῶν δεσποζόντων τῶν θεῶν, λέγει ὅτι οὐ δεῖ ἀνθρώποις χαρίζεσθαι. Ὅτι μὴ πάρεργον ἀντὶ τοῦ· εἰ μὴ πάρεργον, 10 τουτέστι κατὰ συμβεβηκός· προηγούμενον γάρ ἐστι τὸ τοῖς θεοῖς χαρίζεσθαι, συμβαίνει δὲ καὶ ἀνθρώποις κεχαρισμένα λέγειν τοὺς κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς λέγοντας.

σμηʹ Ὥστ᾽ εἰ μακρὰ ἡ περίοδος 274a
Ἡ τῆς ἀληθοῦς ῥητορικῆς ὁδός. Μεγάλων γὰρ ἕνεκα· ὁρᾷς γὰρ 15 ὅτι τὸ τέλος τῆς ῥητορικῆς εἰς θεοὺς ἀνήγαγεν· «δεῖ γάρ, ἔφη, κεχαρισμένα θεοῖς ποιεῖν καὶ οὐ τὰ τυχόντα λέγειν ἢ πράττειν, οὐδὲ ἀνθρώποις χαρίζεσθαι, εἰ μὴ ἂν ὡς ἐν παρέργῳ».

σμθʹ Ἐξ ἐκείνων 274a
Τουτέστιν, ἐκ τῶν θεῶν· ὅταν γὰρ πρὸς θεοὺς ἡ ἀπόλαυσις τῶν 20 λεγομένων καὶ πραττομένων ᾖ, τότε πάντα κατ᾽ ὀρθὸν ἡμῖν προβαίνει.

σνʹ Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντί τοι 274a
Τουτέστιν, ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασι τοῖς καλοῖς, φέρειν δὲ ὅτι ἂν θεὸς δῷ γενναίως· ἐπαινετέα οὖν ἐστιν ἡ ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἐπιχείρησις, κἂν ἀποτυγχάνειν τις μέλλῃ, ἢ πάσχειν ὁτιοῦν δι᾽ αὐτὸ τοῦτο.

3 *Gorg.* 461 B – C

1 ἀκολουθεῖ] evanidum in A ‖ 1–2 †καὶ … χεῖρον† “Nisi fallor sensus est: eum enim, qui divinum carminibus celebrat, sequitur multitudo, etsi inferior ipso sit. Quocirca in hominum utilitatem divinum praedicat (τοῖς ἀνθρώποις πράττει). […] Illustrantur vero verba illa sequentibus: συμβαίνει καὶ ἀνθρώποις (int. χαρίζεσθαι), κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς λέγοντι. Igitur, qui in deorum gratiam scribit vel dicit, is etiam per accidens, ut dicimus, in hominum gratiam atque utilitatem hoc facit” Ast ‖ 4 ἠναντιώθη] recc: ἠναντίωσεν A[a] ‖ 5 τὸν Πῶλον] evanidum in A ‖ 15 δεῖ] Couvr.: τί A recc

253 σνα΄ Οὐκοῦν τὸ μὲν τέχνης 274b
῞Ην γὰρ αὐτὸς ἡμῖν παραδέδωκε μέθοδον, τέχνη ἐστίν· ἀτεχνία δὲ ἡ κατὰ τὸν Λυσίαν καὶ τοὺς ἄλλους ῥήτορας.

σνβ΄ Τὸ δ᾽ εὐπρεπείας δή 274b
Ἐντεῦθεν περὶ εὐπρεπείας τοῦ συγγράφειν καὶ ἀπρεπείας 5 διαλέγεται, καὶ πότε δεῖ συγγράφειν· φησὶ γοῦν· «ὅταν τις ἐπιστήμη λέγῃ εἰδὼς τὸ ἀληθὲς καὶ τὰ πράγματα, καὶ πρὸς τούτοις διδαχῆς ἄλλου χάριν, ἔπειτα δὲ ἵνα ὡς παιδιᾷ χρήσηται τῷ συγγράφειν καὶ μὴ ὡς περισπουδάστῳ πράγματι, τότε καλόν ἐστι τὸ συγγράφειν».

σνγ΄ Οἶσθ᾽ οὖν ὅπῃ μάλιστα 274b 10
Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ εὐπρεπῶς γράφειν, τὸ ἀρέσκοντα τοῖς θεοῖς λέγειν· ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸν τὸν λόγον ἡμῖν ἐχαρίσαντο, δεῖ εἰς θεοὺς ἀνάγειν τὴν εὐπρέπειαν τοῦ λόγου, καὶ τούτῳ ὀργάνῳ χρῆσθαι εἰς τὴν περὶ αὐτῶν θεωρίαν.

σνδ΄ Ἀκοήν γ᾽ ἔχω λέγειν 274c 15
Ἐρωτήσαντος τοῦ Σωκράτους τὸν Φαῖδρον ὅτι· «οἶσθα πῶς λέγων θεοῖς κεχαρισμένα πράξεις;», φησὶν ὅτι· «οὐδαμῶς· εἰ δὲ σύ γ᾽ 88ᵛ οἶδας, εἰπέ». Ἔπειτα ὁ φιλόσοφος ὅτι· «ἀκοὴν ἔχω εἰπεῖν»· | εἴωθε γὰρ ὁ Σωκράτης τὰ ὑφ᾽ ἑαυτοῦ γινόμενα πάνυ εὐγνωμόνως εἰς θεοὺς ἀναφέρειν ἢ εἰς ὀπαδοὺς θεῶν ἄνδρας· καὶ γὰρ τοὺς θείους ἄνδρας οὐκ 20 ἀπηξίωσεν ἐν τῷ Σοφιστῇ «θεοὺς» καλέσαι· καὶ γὰρ οἱ σοφοὶ καὶ θεῖοι ἄνδρες θεοί εἰσιν ὡς πρὸς ἀνθρώπους· εἴωθεν οὖν θείοις ἀνδράσι πολλάκις ἀνατιθέναι τὰ συγγράμματα ἑαυτοῦ· ἐν μὲν τῷ †Φαίδρῳ τῷ Πυθαγόρᾳ†, ἐν δὲ τῷ Χαρμίδῃ Ζαμόλξιδι σοφῷ τινι, ἐν δὲ τῷ Τιμαίῳ τὸν Ἀτλαντικὸν λόγον ἀνατίθησι τοῖς Αἰγυπτίοις· καὶ 25 ἐνταῦθα οὖν τὸ περὶ τῶν λόγων εὕρεμα τῷ δεσπότῃ Ἑρμῇ ἀνατίθησιν, οὐκέτι εἰς σοφοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ θεούς, καί φησιν ὅτι ὁ δεσπότης Ἑρμῆς πρὸς πολλοῖς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν τῶν γραμμάτων τέχνην κατέδειξεν.

21 *Soph.* 216 A ‖ 23 In *Phaedro* nihil de Pythagora; cf. Bernard ‖ 24 *Charm.* 156 D 25 *Tim.* 21–22

8 τῷ] l: τοῦ A c L ‖ 12 αὐτὸν] αὐτοὶ Lucarini ‖ 17–18 σύ γ᾽ οἶδας] Couvr.: σύνοιδας A L l: σὺ οἶδας c ‖ 18 ἀκοὴν] ἀκοήν γε Plato ‖ 19 Σωκράτης] Πλάτων Lucarini 23–24 †Φαίδρῳ τῷ Πυθαγόρᾳ† corrupta

σνε΄ Εἰ δὲ τοῦθ᾽ εὕροιμεν αὐτοί 274c 254

Πῶς, ἂν δέῃ θεοῖς ἀρέσκοντα γράφειν, μέλοι ἂν ἡμῖν ἔτι τῶν ἀνθρώπων; ὁ γὰρ τοῖς θεοῖς ἀρέσκων καὶ ἀνηγμένος πάσης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καταφρονεῖ. Τοῦτο εἶπεν ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ τῶν
5 συγγραφέων ἵνα θαυμάζωνται ἢ ἐπαινῶνται, ἢ ἵνα τισὶ χαρίζωνται τὰ πρὸς ἡδονὴν γράφοντες, ἢ ἵνα μνήμην ἑαυτῶν καταλιμπάνωσι, ταῦτα ποιοῦσιν, οὐχὶ θεοῖς ἀρέσκειν βουλόμενοι.

σνς΄ Ἤκουσα τοίνυν περὶ Ναύκρατιν 274c

Ὁ μῦθος φανερός ἐστιν· ἐξηγησόμεθα δὲ κατὰ τὰ ῥητὰ καὶ κατὰ μέρος
10 τὰ ζητούμενα. Ἤκουσα εἶπεν, ἢ ὅτι εἴωθε τοὺς λόγους τοὺς ἑαυτοῦ εἰς ἄλλους ἀναφέρειν ἢ τὸ παλαιὸν καὶ ἐξ ἀϊδίου διὰ τοῦ τοιούτου ἐνδεικνύμενος. Τὸ δὲ παλαιῶν τινα θεῶν, τουτέστι τῶν πρώτων θεῶν καὶ ἀνωτάτω καὶ ἡγεμονικωτέρων καὶ τῆς ὑπερτέρας τάξεως· καὶ γὰρ ἐν θεοῖς καὶ δαίμοσι καὶ ἥρωσι τάξεις εἰσὶ πρώτων καὶ δευτέρων καὶ
15 τρίτων καὶ ἐσχάτων. Εἰς τὸν δεσπότην οὖν Ἑρμῆν ἀνατίθησι τὴν τῶν λόγων εὕρεσιν καὶ εἰς Αἰγυπτίους· πανταχοῦ γάρ, καὶ ἐν τῷ Τιμαίῳ δέ, ἐκθειάζει τοὺς Αἰγυπτίους ὡς ἀρχαίους, διὰ τὸ μήτε κατακλυσμῷ μήτε ἐκπυρώσει ἀφανίζεσθαι τὴν Αἴγυπτον, τῶν ἄλλων πόλεων οὕτως ἀφανιζομένων· διὸ τὰ παρ᾽ Αἰγυπτίοις εὑρέματα ἀθανατώτερά ἐστι· καὶ
20 ἅπερ οἱ Ἕλληνες εἰς Παλαμήδην ἢ Προμηθέα ἀναφέρουσιν, ὁ φιλόσοφος εἰς Αἴγυπτον ἀναφέρει καὶ τὸν ἔφορον τῶν λόγων θεὸν Ἑρμῆν.

σνζ΄ Τὸ ὄρνεον τὸ ἱερόν 274c

Οἰκειότητα γὰρ ἔχει τοῦ οἰκείου θεοῦ· οἱ γὰρ θεοὶ τὰς οἰκείας αὐτῶν ἐνεργείας μέχρι τῶν ἐσχάτων ἰνδαλμάτων φέρουσιν. Ἔχει γὰρ τὸ
25 καρδιοειδὲς σχῆμα· ἡ δὲ καρδία ἀρχή ἐστι τοῦ ζῴου· ἔπειτα τὰ ἄκρα τῶν πτερῶν μέλανα, τὰ δὲ ἄλλα λευκά, ἐμφαίνοντος τοῦ λόγου ὅτι ἔσωθεν μὲν φανή ἐστιν ἡ ἀλήθεια, ἔξωθεν δὲ ἐπικέκρυπται· διὰ γὰρ τῶν ἔξωθεν κεκαλυμμένοι εἰσὶν οἱ λόγοι, ἔσωθεν δὲ ἀναπτυσσόμενοι ἐμφαίνουσι θεῖα ἀγάλματα, ὡς καὶ ἐν τῷ Συμποσίῳ ὁ Ἀλκιβιάδης περὶ Σωκράτους
30 ἔλεγεν. Ἔπειτα καὶ τὰ βήματα αὐτῆς τὰ ἀπὸ ποδὸς εἰς πόδα σύμμετρά ἐστι· τὸ δὲ μεῖζον, διὰ τοῦ στόματος τὸ ᾠὸν τίκτει· καὶ ὁ λόγος δὲ ὁ προφορικός, ὅστις ἐστὶ γέννημα ἡμῶν, διὰ τοῦ στόματος προφέρεται.

16 *Tim.* 22 A–B || 29 *Symp.* 215 A

2 δέῃ] Couvr.: δέοι A recc | μέλοι] Couvr. ex Platonis B D Stobaeus: μέλει A recc: μέλλοι Platonis T W: ceterum ἂν ἔθ᾽ ἡμῖν Plato || 7 οὐχὶ] recc: οὐχεὶ A[a] || 25 δὲ] γὰρ Couvr. || 30 αὐτῆς] scil. ὄρνιθος

255 σνη´ Αὐτῷ δὲ ὄνομα τῷ δαίμονι 274c
Τοῦτο ὀφείλεις εἰδέναι, ὅτι ἐφ᾽ ἕκαστον θεὸν καὶ ἄγγελοι καὶ δαίμονες καὶ ἥρωες καὶ ἄνθρωποι ᾠκειωμένοι εἰσίν. Ἐπειδὴ οὖν ἔδει τὴν εὕρεσιν 89r τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ Ἑρμοῦ εἰς ἀνθρώπους διὰ μεσότητός τινος ἔρχεσθαι | (οὐ γὰρ ἀμέσως τὰ θεῖα πλησιάζουσι τοῖς ἀνθρώποις), ἡ δὲ δαιμονία 5 φύσις ἐστὶν ἡ μεταξύ, διὰ τοῦτο ἐμνήσθη ⟨τοῦ⟩ δαίμονος Θεύθ, τοῖς ὑφειμένοις ἡμῖν τὴν μετάδοσιν τῶν εὑρεμάτων ποιουμένου· διὰ γὰρ τοῦ δαιμονίου πᾶσα ἡ μετάδοσις δίδοται ἡμῖν· «Θεὺθ» γὰρ καλεῖ τὸν Ἑρμῆν.

σνθ´ Τοῦτον δὲ πρῶτον ἀριθμόν τε 274c 10
Τὸ μὲν λεγόμενον τοῦτό ἐστιν, ὅτι πᾶσαν τέχνην καὶ λογικὴν εὕρεσιν αὐτὸς ὁ λογικὸς θεὸς ἐξεῦρεν Ἑρμῆς. Ἀριθμὸν δὲ πρῶτον, ἐπειδὴ ἀσώματόν τί ἐστι πρᾶγμα τὸ τοῦ ἀριθμοῦ, ὃ καὶ ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ αἰσθητὰ καὶ διὰ πάντων πεφοίτηκεν· εἶτα μετὰ τὸν ἀριθμὸν τὴν λογιστικὴν ἐπήγαγεν, ἥτις ἐν σχέσει τῶν ἀριθμῶν θεωρεῖται· ὁ μὲν γὰρ 15 ἀριθμὸς ὡς ἁπλούστατος, ὁ δὲ λογισμὸς σχέσιν ἀριθμοῦ πρὸς ἀριθμὸν ἐμφαίνων, καὶ αὐτὸς δὲ ἔτι ἀσώματόν τι ὢν πρᾶγμα· εἶτα μετὰ ταῦτα γεωμετρίαν φησὶ καὶ ἀστρονομίαν, τὰ [δὲ] ἐν διαστάσει καὶ συνεχείᾳ καὶ μονῇ καὶ στάσει καὶ ἐν σώμασι λοιπὸν ταττόμενα· ἔπειτα πεττείαν καὶ κυβείαν κατηριθμήσατο, τῷ ὄντι λοιπὸν περὶ τὰ αἰσθητὰ 20 καταγόμενος, ἅπερ χαριεντισμοῦ χάριν παραδέδοται, καὶ αὐτὰ χρήσιμα ὄντα καὶ δυνάμενα ἀφέλκειν ἡμᾶς τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἐν λογικῇ παιδείᾳ τάττοντα τὸ ἄλογον· διττὴ δέ ἐστιν αὕτη ἡ παιδιά, ἡ μὲν κυβείας χάριν, ἡ δὲ πεττείας χάριν παραδεδομένη· ἐν τούτοις δὲ καὶ τύχης χρεία· ἐκεῖνα γὰρ τὸ μόνιμον καὶ σταθερὸν τῶν μαθημάτων εἶχεν. 25 Ὕστερα δὲ τὰ γράμματα εἶπεν, ἐπειδὴ εἰκόνες εἰσὶν ἔσχατα τῶν τῆς ψυχῆς νοημάτων.

256 σξ´ Βασιλέως δὲ αὖ 274d
Τὸ μὲν τοῦ μύθου δῆλόν ἐστι· βούλεται δὲ τὸν δεσπότην Ἑρμῆν εἰς ὑπερτέραν καὶ βασιλικωτέραν δύναμιν ἀνάγειν· τάξις γὰρ καὶ ἐν θεοῖς, 30

5 δὲ] Couvr.: γὰρ A recc: librorum lect. def. Bernard || 6 ⟨τοῦ⟩ add. Couvr. 7 εὑρεμάτων] recc: εὑρημάτων Aa || 11 μὲν] recc: δὲ Aa || 13 τὸ τοῦ] "A, qui ex τὸ prius τοῦ et ex τοῦ iterum τὸ effecisse videtur" Couvr. || 15 λογιστικὴν] λογικὴν Aa. c. || 18 [δὲ] del. Couvr. || 19 ταττόμενα] τάττων Couvr. || 23 παιδείᾳ] παιδιᾷ Acorr | τάττοντα] Fic Luzac: ταττόντων A recc: τάττων Couvr. | παιδιά] l: "παιδιᾶ A ut vid. (fort. prius παιδιὰ deinde παιδειὰ atque iterum παιδιὰ vel potius παιδιᾶ" Couvr.): παιδιᾶ c: παιδειᾶ L: παιδεία lcorr 24 πεττείας] Lucarini[4]: παιδείας A recc || 26 ἔσχατα] Aa: ἔσχατοι Aa corr.: ἔσχαται recc 29 τὸν] a recc: τόνδε A

καὶ τὰ ὑφειμένα εἰς τὰς ὑπερτέρας δυνάμεις ἀναγόμενα τελειοῦνται· ὅπερ δέ ἐστι παρ' Ἕλλησι Ζεὺς παντὸς τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου δημιουργός, οὗτος παρ' Αἰγυπτίοις «Ἄμμων» καλεῖται, ἀπὸ τοῦ ἀφανοῦς εἰς τὸ ἐμφανὲς πάντα φέρων.

5 σξαʹ Τὰς τέχνας ἐπέδειξε 274d
Καὶ τὸ ἄφθονον καὶ μεταδοτικὸν τῆς θείας ἐνεργείας διὰ τούτου ἐνδεικνύμενος καὶ διδάσκων ὅτι οὐ χρὴ ἄχρι τοῦ εὑρόντος ἑστάναι τὴν εὕρεσιν τῶν λόγων, ἀλλ' ἀφθόνως μεταδιδόναι τοῖς πᾶσιν.

σξβʹ Ὁ δὲ ἤρετο ἥντινα 274d
10 Τοῦτο διδάσκει, ὅτι οὐ δεῖ προπετῶς καταδέχεσθαί τι ἢ ἀποπέμπεσθαι, πρὶν ἂν τὴν ὠφέλειαν τὴν ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ χρήσιμον καταμαθεῖν.

σξγʹ Ὅ τι καλῶς ἢ μὴ καλῶς 274d
Ἅτε δὴ κριτικὸς ὢν θεός, τὸ μὲν ἔψεγε, τὸ δὲ ἐπῄνει· ἄλλου γὰρ ἡ εὕρεσις καὶ ἄλλου ἡ κρίσις· ἡ γὰρ κρίσις ὑπερτέρα ἐστὶ τῆς εὑρέσεως· ἡ
15 γὰρ εὕρεσις φυσικῆς ἐπιβολῆς μόνης ἐστίν, ἡ δὲ κρίσις λογικῆς τινος καὶ νοερᾶς ἐνεργείας. Ναυπηγὸς μὲν γὰρ πηδάλιον ποιεῖ, κρίνει δὲ ὁ κυβερνήτης· καὶ χαλινὸν δὲ χαλινοποιός, κρίνει δὲ ὁ ἱππικός. Οὕτω δὴ καὶ τὰ παρὰ τοῖς ὑφειμένοις θεοῖς καὶ μερικοῖς ἑνοειδῶς εἰς τοὺς ὑπερτέρους θεοὺς ἀναφέρεται· ἡ εὕρεσις οὖν καὶ ἡ κρίσις ἑνοειδῶς εἰς τὸν
20 δεσπότην Ἄμμωνα ἀναφέρεται, μεμερισμένως δὲ ἡ μὲν κρίσις εἰς τὸν Θαμοῦν, ὡς ὑπερτέρας τάξεως ὄντα, ἡ δὲ εὕρεσις εἰς Ἑρμῆν.

σξδʹ Τοῦτο δὲ ὦ βασιλεῦ 274e
Ἐγκώμιον λέγει τῶν γραμμάτων. Ἄλλος μὲν δυνατὸς τεκεῖν· τουτέστι, ἄλλο ἐστὶ τὸ τεκεῖν, ἄλλο τὸ κρίνειν· ὑπερτέρας γὰρ
25 τάξεώς ἐστι τὸ κριτικόν.

σξεʹ Καὶ νῦν σὺ πατὴρ ὢν 274e
Ἐπειδὴ εἰώθασιν οἱ πατέρες τὰ ἑαυτῶν παιδία, κἂν φαῦλα ὦσιν, ἀγαπᾶν, | διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι· «καὶ σύ, ὡς πατὴρ ὢν τῶν γραμμάτων, τὰ ἴδια συγγράμματα ἐπαινεῖς· τοὐναντίον γάρ, ἔφη, 257

16–17 cf. *Respubl.* 601 C – 602 A

14 καὶ] del. Couvr., sed cf. 198,5 et adnotat. || 23 γραμμάτων] A^{corr} l: πραγμάτων A c L || 23–24 δυνατὸς τεκεῖν] ita et Stobaeus: τεκεῖν δυνατὸς Plato || 28 καὶ σύ] καὶ νῦν σύ, πατὴρ Plato

ὧν σὺ φῄς· ἀσοφωτέρους γὰρ ποιεῖ καὶ ἐπιλήσμονας καὶ τοὺς γράφοντας καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας· τὸν μὲν γὰρ γράφοντα, ὅτι οἰόμενος ὡς ἐν κειμηλίῳ τινὶ ἀποθέσθαι τοὺς λόγους καταφρονεῖ καὶ οὐκέτι κινεῖ ἐν ἑαυτῷ τοὺς λόγους, τὸν δ' ἐντυγχάνοντα δοξοσοφίας πληροῖ καὶ ἀλλοτρίων δοξασμάτων ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως, διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὸν 5 διδάσκαλον· ὁ γὰρ διδάσκαλος ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ μανθάνοντος ἐναποτίθεται τοὺς λόγους, ὁ δὲ ἀπὸ βιβλίων μανθάνων αὐτὸ μόνον παραλαμβάνει, πολλάκις ἐσφαλμένως ἤπερ ὁ διανοούμενος ἔγραψε, καὶ δῆλον ὅτι τὸ βιβλίον οὔτε ἐπερωτᾶται οὔτ' ἐπερωτώμενον ἀποκρίνεται».

89v σξς´ Ἔξωθεν ὑπ' ἀλλοτρίων τύπων 275a 10
Τουτέστι, κατ' ἀκοὴν μόνον τὰ ἀλλότρια δεχόμενος· ὁ γὰρ κατ' ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν λόγος ἀνακινεῖ τὸν ἐν ἡμῖν λόγον.

σξζ´ Ἀλλ' ὑπομνήσεως 275a
Τῷ γὰρ συγγράφοντι τὰ συγγράμματα ὑπομνήματά ἐστιν εἰς γῆρας, εἰ δὲ ὑπομνήματα, δῆλον ὅτι καὶ ἀληθὴς αἰτία ἐστὶ τοῖς μαθηταῖς 15 φαινομένης σοφίας, οὐκ ἀληθοῦς. Πολυγνώμονες δέ· τουτέστι, δόξουσι πολλὰ γινώσκειν, κατὰ τὸ ἀληθὲς οὐδὲν εἰδότες. Τὸ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος· ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.

σξη´ Καὶ χαλεποὶ ξυνεῖναι 275b
Τουτέστι, ἐν ταῖς ἐντεύξεσιν, ἅτε δὴ ἀναπεπλησμένοι δοξοσοφίας, 20 οἴονται σοφοὶ εἶναι καὶ τῶν ἐπιστημόνων ἐθέλουσι περιγίνεσθαι.

σξθ´ Ὦ Σώκρατες ῥᾳδίως 275b
Αἰσθηθεὶς ὁ Φαῖδρος ὅτι ἐπλάσατο τὸ διήγημα, ταῦτα εἶπε, καὶ ἐν τούτῳ δὲ θαυμάσαι ἔστι τὸ ἄτυφον Σωκράτους, ὅτι αὐτὸς πλάττων τοὺς λόγους ἀνατίθησι τοῖς ἐφόροις θεοῖς τῶν λόγων. 25

σο´ Οἶδ' ἐγὼ φίλε 275b
Ὃ λέγει τοῦτό ἐστιν ὅτι· «οἱ παλαιότεροι οὐ περιειργάζοντο τίς ὁ λέγων, δρῦς ἢ πέτρα ἢ ὅτι δήποτε, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον ἐβασάνιζον πότερον ἀληθὲς ἢ ψεῦδος· σὺ δ' ἐθέλεις μαθεῖν τίς ὁ λέγων καὶ ποταπὸς καὶ τὰ τοιαῦτα, πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων οὐκ 30 ἀφορῶν».

15 ἐστὶ] Ast: εἰσὶ A recc ‖ 23 Αἰσθηθεὶς] l: αἰσθησθεὶς A c L ‖ 30 ποταπὸς] ποδαπὸς Plato

σοα´ Οὐκοῦν ὁ τέχνην οἰόμενος 275c 258
῞Ωσπερ, μέλλων εἰς τὴν κατὰ λόγον τέχνην γινομένην εἰσβάλλειν, εἰς θεοὺς ἀνήγαγε τὸ πρόβλημα καὶ τὰς Μούσας, [ὃ] καὶ τὸ περὶ εὐπρεπείας καὶ ἀπρεπείας γραφῆς εἰς θεοὺς Ἑρμῆν καὶ
5 Ἄμμωνα, εὐπρέπειαν τοῦ συγγράφειν λέγων (συντόμως εἰπεῖν) τὸ θεοῖς κεχαρισμένα λέγειν τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ καλὸν ἀφοριζομένους ἐπ᾽ ὠφελείᾳ τῶν λεγόντων, ἀπρέπειαν δὲ τὸ δόξης καὶ φιλοτιμίας ἀνθρωπίνης ἀντιποιουμένους, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ νῦν τοῦτο ποιεῖ.
10 Εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι οὐκ ἀναιρεῖ τὸ γράφειν ὁ Πλάτων· πολλοὶ γὰρ τῶν παλαιῶν καὶ εὐδοκιμωτάτων συνέγραψαν, ὡς Ὀρφεύς, Ἑρμῆς· Πυθαγόρας δὲ καὶ Σωκράτης οὐ συνέγραψαν. Τοιούτους οὖν ὅρους παραδίδωσιν ὁ Σωκράτης τοῦ συγγράφειν ἐνταῦθα, τὸ ἐπιστήμην ἔχειν τῶν πραγμάτων καὶ τὸ ἀληθὲς εἰδότας ἐπὶ ὑπομνήσει τῆς εἰς γῆρας | 90r
15 λήθης καὶ ὠφελείας τῶν μανθανόντων μὴ σπουδάζοντας, ἀλλὰ παιδιᾷ χρωμένους, τότε καλῶς καὶ εὐπρεπῶς συγγράφειν, τοὺς δὲ ἀνεπιστήμονας καὶ ὡς ἐπὶ μέγα καὶ περισπούδαστον καὶ δόξης χάριν ἐρχομένους εἰς τοῦτο ἀπρεπῶς συγγράφειν φησί. Φέρεται δὲ τοιοῦτόν τι διήγημα πρὸς τὸ μὴ δεῖν συγγράμμασιν ἀποτίθεσθαι τὰ νοήματα, ὅτι
20 μαθητής τις τοῦ Πλάτωνος πάντα τὰ λεγόμενα παρ᾽ αὐτοῦ ἀπογραψάμενος ἀπέπλευσε, καὶ ναυαγίᾳ περιπεσὼν ἅπαντα ἀπώλεσε καὶ ὑπέστρεψε πρὸς τὸν διδάσκαλον, ἔργῳ πειραθεὶς ὅτι οὐ δεῖ ἐν βιβλίοις ἀποτίθεσθαι τὰ νοήματα, ἀλλὰ ἐν τῇ ψυχῇ.

σοβ´ Πολλῆς ἂν εὐηθείας 275c
25 Ὅτι ὁ μὲν οἴεται τέχνην ἐν γράμμασιν ἀψύχοις καταλιπεῖν, ὁ δὲ παρὰ ἀψύχων μανθάνειν. Καὶ τῷ ὄντι τὴν Ἄμμωνος, ὅτι λήθην καὶ δοξοσοφίαν ἐντίκτει ταῦτα τὰ γράμματα.

σογ´ Πλέον γὰρ οἰόμενος εἶναι 275c
Ἰδοὺ ἐνταῦθα ἐνδείκνυται κατὰ τί καλόν ἐστι τὸ γράφειν, ὅτι ὑπόμνησίς
30 ἐστι τῶν εἰδότων τὰ γράμματα· ἐπιστήμην γὰρ τοῖς ἐντυγχάνουσιν οὐκ ἐντίκτουσι· τοῖς οὖν ἐπιστήμοσι δεῖ γράφεσθαι τὰ βιβλία.

3 258 E–259 D vel 262 D protulit Bernard ‖ 18–22 de hac re nihil scimus; fort. Hermias Hermodorum in mente habebat

3 [ὃ] del. Couvr. | τὸ²] τὸ δ᾽ εὐπρεπείας δὴ γραφῆς πέρι καὶ ἀπρεπείας Plato
21 ἅπαντα] Aª: πάντα recc ‖ 28 γὰρ] A c L: τι l Plato

σοδ´ Δεινὸν γάρ που ὦ Φαῖδρε 275d
Ἐντεῦθεν σύγκρισιν τῶν λόγων ποιεῖται τοῦ ἀψύχου καὶ ἐμψύχου· «ἄψυχον» δὲ λέγω ὃν καὶ «νόθον» καλεῖ τὸν ἐν γράμμασιν, ἀδελφὸν δὲ γνήσιον καὶ «ἔμψυχον» τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου τὸν ἐν τῇ τοῦ
259 μανθάνοντος ψυχῇ ἐντι|θέμενον, ὅταν μαθητήν τις δυνηθῇ ἀποδεῖξαι, ὡς 5
Σωκράτης Πλάτωνα, Πλάτων Ξενοκράτη, ⟨Ξενοκράτης⟩ Πολέμωνα, καὶ ὡς ἔχει ἡ διαδοχή. Τί οὖν φησιν ἐνταῦθα ὅτι ὁ ἐν ἀψύχοις γράμμασι γραφόμενος λόγος ἔοικε ζωγραφίᾳ; ὥσπερ γὰρ ἐν τῇ γραφῇ ζῷον ὁρᾷς οὔτε φθεγγόμενον οὔτε ἀποκρινόμενον οὔτε αὐτοκίνητον ἔχον τι, οὕτως καὶ ἐν τοῖς γράμμασιν οὐδὲν ζωῶδες ὁρᾷς, ἀλλὰ μόνον τὸ 10
φαινόμενον· διὸ καὶ παραφέρεται ὁ ἀναγινώσκων. Ἔχει οὖν τοῦτο δεινὸν ὁ γεγραμμένος λόγος, ὅτι οὐ κινεῖ τὸν ἐν ἡμῖν λόγον, ἀλλ᾽ ἀψύχῳ ἔοικεν, οὐδὲν πλέον ὧν ἔχει ἀποκρινόμενος, ὁμοίως τε παρ᾽ ἔμφροσι καὶ ἄφροσι λεγόμενος· ἔπειτα καὶ λοιδορούμενος παρὰ τῶν ἀναγινωσκόντων οὐχ οἷός τέ ἐστιν ἑαυτῷ ἐπαμύνειν. 15

σοε´ Σεμνῶς πάνυ σιγᾷ 275d
Σεμνῶς εἶπεν, ἐπειδὴ οἱ σεμνοὶ σιωπὴν ἀσκοῦσι. Λόγοι δέ· οἱ γεγραμμένοι λόγοι. Ἐὰν δέ τι ἔρῃ τῶν λεγομένων· οἷον ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ὅτι οὐσία αὐτοκίνητός ἐστιν ἡ ψυχή, οὐδὲν ἐρεῖ, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἀεί. 20

σοϛ´ Ὅταν δὲ ἅπαξ γραφῇ 275d
Ἄλλο ἄτοπον ἐπάγει· εἶπε μὲν γὰρ δὴ ὅτι ἔχει τὸ μὴ φθέγγεσθαι ἀλλ᾽ ἀψύχῳ καὶ νεκρῷ ἐοικέναι καὶ οὐ ζῶντι καὶ αὐτοκινήτῳ· ἔπειτα καὶ τοῦτο ἄτοπον, ὅτι καὶ παρὰ ἐπιστήμοσι καὶ ἄφροσιν ὁμοίως φέρεται· ἔθος γὰρ ἦν τοῖς ἐπιστήμοσιν ἀνδράσιν, ὡς τοῖς Πυθαγορείοις, οὐ πρὸς 25
πάντας πάντα λέγειν, ἀλλὰ πρὸς οὓς δεῖ, τοὺς δὲ ἀπέκρυπτον τὰ δόγματα· καὶ Σωκράτης ὁμοίως ἄλλους ἄλλοις συνίστα τῶν μαθητῶν, ἁρμοζόμενος πρὸς τὴν ἑκάστου ἐπιτηδειότητα· ὁ δὲ γεγραμμένος λόγος πᾶσιν ὁμοίως προσφέρεται. Κυλινδεῖται· τουτέστι, οὐκέτι ἑαυτοῦ ἐστιν, ἀλλὰ φέρεται. 30

3–4 verbum νόθον hic non invenitur: ex ἀδελφὸν γνήσιον (276 A) effinxit Hermia

6 ⟨Ξενοκράτης⟩ add. Fic Couvr. ‖ 7 ὁ] l Couvr.: om. A c L ‖ 17 Λόγοι] Couvr.: λέγω A recc ‖ 18 δέ τι ἔρῃ] δ᾽ ἀνέρῃ Platonis T W: δ᾽ ἂν ἔρῃ B: δ᾽ ἔρῃ D Stobaeus 27 μαθητῶν] c: μαθημάτων A c[corr] L l, quod def. Bernard

σοζ΄ Πλημμελούμενος δέ 275e
Ἔχει δὲ καὶ τοῦτο ἄτοπον ὁ γεγραμμένος, τὸ μὴ δύνασθαι ἑαυτῷ βοηθεῖν. |

σοη΄ Τί δ' ἄλλον ὁρῶμεν λόγον 276a 90v
5 Ἐπὶ τὸν ἄλλον βούλεται ἐλθεῖν λόγον τὸν ἐν τῇ ψυχῇ, τὸν ἐν τῇ τοῦ μανθάνοντος ἐννοίᾳ ἀποτιθέμενον· γνήσιον δὲ εἶπεν ὅτι τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἐνδιαθέτου λόγου τὸν προφορικὸν λόγον γνήσιον ἀδελφὸν καλεῖ, ἐκεῖνον δὲ τὸν ἐν γράμμασι «νόθον» καὶ «ἄψυχον» καὶ «ἑτεροκίνητον».

10 σοθ΄ Τὸν τοῦ εἰδότος λόγον λέγεις 276a 260
Οὐ μόνον ὅτι ἀπὸ ζώσης προφέρεται ψυχῆς, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν αὐτοκίνητός ἐστι ὁ λόγος, δυνάμενος καὶ περὶ τὰς ἐνστάσεις ἀνθίστασθαι καὶ τεκεῖν ἐκγόνους ἑαυτοῦ, ὡς ὁ Σωκράτους λόγος ἔτεκεν εἰς τὸν Πλάτωνα, καὶ ὁ Πλάτωνος ἔτεκεν ἐν τῷ Ξενοκράτει. Τὸ δὲ εἴδωλον·
15 ὡς καὶ τὰ γράμματα λέγομεν σύμβολα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ.

σπ΄ Παντάπασι μὲν οὖν τόδε δή μοι 276b
Τὴν οὐσίαν ἑκατέρου τοῦ λόγου παραδούς, βούλεται περὶ τῆς χρήσεως καὶ ἐνεργείας αὐτῶν εἰπεῖν, παραβάλλων τὸν ἀληθῆ λόγον καὶ τὸν ἐν τοῖς γράμμασι διὰ παραδείγματος τοῦ ἐν τῇ γεωργίᾳ. Ἔστι παιδιὰ ἐν
20 γεωργίᾳ, ᾗ καὶ ἡμεῖς παῖδες ὄντες χρώμεθα, ὅταν ἐν γάστραις γῆν ἐμβάλλοντες φυτεύσωμεν ἢ σῖτον ἢ ἄλλο τι κηπεύσωμεν, ὃς ἐν ἡμέραις ὀκτὼ φύσας καὶ ἀναβλαστήσας μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπομαρανθῇ. Ταύτῃ τῇ παιδιᾷ παραβάλλει τοὺς γραφομένους λόγους (οὓς καὶ Ἀδώνιδος κήπους καλεῖ, ἐπειδὴ τῶν ἐν γῇ φυομένων καὶ ἀποβιωσκομένων ὁ
25 δεσπότης Ἄδωνις ἐφέστηκε, πᾶσα δὲ ἡ γένεσις καὶ φθορὰ ἡ περὶ ἡμᾶς κήποις ἔοικε), τῇ δὲ ἀληθεῖ γεωργίᾳ τῇ μετὰ σπουδῆς καὶ πολλοῦ καμάτου τὸν ἀληθῆ λόγον. Ὁρᾷς οὖν ὅτι τῇ παιδιᾷ τὴν σπουδὴν ἀντιτίθησι, τῷ ἀτελεῖ τὸ τέλειον (ἀτελεῖς γὰρ ἐκεῖνοι οἱ καρποί, οὗτοι τέλειοι), τῷ χρόνῳ τὸν χρόνον, ὁ μὲν ἐν ἡμέραις ὀκτώ, ὁ δὲ ἐν μησὶν
30 ὀκτώ.

4 ὁρῶμεν] ex Platone (cuius tamen W ἐροῦμεν habet) Couvr.: ἐρῶ μὲν A c: ἐρῶν μὲν L: ὁρῶμεν λόγον om. l cf. praefat. p. XLII || 5 τὸν ἐν τῇ ψυχῇ] delenda esse suspic. Couvr. 6 ἐννοίᾳ] Aa: διανοίᾳ recc | γνήσιον] Platonis Coislcorr Plato: γνήσιος B D T W 7–8 γνήσιον ἀδελφὸν] ἀδελφὸν γνήσιον Plato || 21 ἐμβάλλοντες] ἐμβαλόντες Couvr. dubit.

σπα΄ Ταῦτα μὲν δὴ παιδιᾶς τε 276b
Ὅπερ ἐπὶ τῆς ἐγκοσμίου δημιουργίας τοῖς θεοῖς ἔχει τὸ παίγνιον αὐτῶν εἶναι τὸν πάντα κόσμον, ὡς καὶ ὁ ποιητής φησι·

ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακάρεσσι θεοῖσιν
ὡς ἴδον Ἥφαιστον· 5

(τουτέστιν, ὡς εἶδον τὰ δημιουργήματα, ηὐφράνθησαν καὶ ἐγέλασαν), ὅπερ οὖν τοῖς θεοῖς ὁ κόσμος, τοῦτο καὶ τῷ σπουδαίῳ ἡ περὶ τὰ ἔξω ἐνέργεια· παιδιᾷ γὰρ ἔοικεν, ἡ δὲ ἐν ταῖς ψυχαῖς σπουδῇ.

σπβ΄ Τὸν δὲ δικαίων τε 276c
Ἐκ τοῦ ἥττονος ἡ ἐπιχείρησις· «ἆρα οὖν δοκοῦσί σοι ἥττονος σπουδῆς 10 ἄξια εἶναι τὰ καλὰ καὶ δίκαια τοῦ σίτου καὶ τῶν ὁμοίων;».

261 σπγ΄ Οὐκ ἄρα σπουδῇ 276c
Ὡς ὁ σπείρων ἐν γαστρίοις παιδιᾶς χάριν τοῦτο ποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ γράφων μέλαν⟨ι⟩ διὰ καλάμου παίζων καὶ οὐ σπουδάζων γράφει. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἐν γράμμασι· τὸ χρήσιμον τοῦ γράφειν 15 ἐρεῖ, ὅτι ἑαυτῷ εἰς τὸ γῆρας διὰ τὴν λήθην ὑπομνήματα 91r θησαυρίζεται | καὶ τοῖς ἐπιστήμοσι τοῖς ὁμοίοις ἑαυτοῦ· οὐ γὰρ τοῖς ἀνεπιστήμοσιν. Αὐτοὺς θεωρῶν, τουτέστι παραβάλλων ταύτην τὴν παιδιὰν ταῖς ἄλλαις παιδιαῖς, ταῖς ἐν κύβοις ἢ μέθαις ἢ τοῖς τοιούτοις. 20

σπδ΄ Ἡσθήσεται 276d
Τοῦτο καὶ ἐν Τιμαίῳ εἶπεν· «ὅταν τοὺς περὶ τῶν ὄντων καταθέμενο[υ]ς λόγους ἀμεταμέλητον ἡδονὴν καρπῶται διὰ τῶν μαθημάτων». Ἀπαλοὺς δέ· ἀντὶ τοῦ εὐπαθεῖς. Ἄρδοντες· τουτέστι, τὸ ἀπορρέον τῆς ψυχῆς ἀνακτώμενοι καὶ 25 †ἄρδοντες†.

4–5 A 599–600 || 22 *Tim.* 59 C–D

4 δ' ἄρ'] recc Homeri codd: in A legi γ' ἄρ videtur Couvr. || 5 ἴδον] εἶδον A[a. c] || 6 εἶδον] l: ἴδον A c L scilicet e linea superiore || 7 τὰ ἔξω] Lucarini[4]: τάξεως A recc || 14 μέλαν⟨ι⟩ ex Plat. Ast || 15 τὸ μὲν] τοὺς μὲν ἐν γράμμασι κήπους Plato || 16 ἑαυτῷ] ἑαυτῷ τε ὑπομνήματα θησαυριζόμενος εἰς τὸ λήθης γῆρας Plato || 22 ὅταν] ἣν ὅταν τις ἀναπαύσεως ἕνεκα τοὺς περὶ τῶν ὄντων ἀεὶ καταθέμενος λόγους, τοὺς γενέσεως πέρι διαθεώμενος εἰκότας ἀμεταμέλητον ἡδονὴν κτᾶται Plato || 23 καταθέμενο[υ]ς Ast: -αταθέμενος non legitur in l || 26 †ἄρδοντες† corruptum esse animadvertit Couvr.

σπε´ Παγκάλην λέγεις παρὰ φαύλην παιδιάν 276e
Περὶ δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς μυθολογοῦντας, τῆς φαύλης παιδιᾶς ἐκτὸς ὄντας. Μυθολογοῦντα δέ· [ὅτι] ὅρα πάλιν ὅτι «μῦθον» ἐκάλεσε τὰ ἐν τοῖς συγγράμμασιν ὡς πρὸς τὴν ἀλήθειαν
5 τῶν τῆς ψυχῆς, ἐπειδὴ καὶ πᾶσα ἡ φαινομένη δημιουργία ὡς πρὸς τὴν ἀληθῆ μῦθός ἐστι.

σπϛ´ Πολὺ δ᾽ οἶμαι 276e
Πολὺ δ᾽ οἶμαι καλλίων ἐκείνη ἡ σπουδή, ὅταν ⟨τις⟩ ἐν τοῖς μαθηταῖς ἑαυτοῦ ἀποτίθηται τὴν διδαχὴν ἑαυτοῦ, οἳ ἑαυτοῖς δύνανται
10 βοηθεῖν καὶ καλοὺς ὁμοίους τίκτειν· πᾶν γὰρ τέλειον ὅμοιον ἑαυτῷ γεννᾷ. Τὸ δὲ ψυχὴν προσήκουσαν· τουτέστι, ἐπιτηδείαν.

σπζ´ Ἀθάνατον παρέχειν ἱκανοί 277a
Ὁρᾷς γὰρ ὅτι δι᾽ Ἀριστοτέλην ⟨καὶ⟩ διὰ Πλωτῖνον ὥσπερ ἀθάνατός ἐστι Πλάτων.

15 σπη´ Νῦν δὴ ἐκεῖνα ἤδη ὦ Φαῖδρε 277a 262
Ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν σύνοψιν βούλεται ποιήσασθαι πάντων τῶν εἰρημένων περὶ τῆς ῥητορικῆς τέχνης καὶ εὐπρεπείας λόγου, καὶ ἀνακεφαλαιοῦται αὐτὰ ἐν βραχυτάτοις· «ἐπειδὴ τοίνυν διεπεράναμεν ποίᾳ τέχνῃ καὶ εὐπρεπείᾳ δεῖ χρήσασθαι τὸν ὀρθῶς γράφοντα, νῦν δυνάμεθα κρῖναι
20 τὸ ἐν τῇ λογογραφίᾳ ὄνειδος τοῦ Λυσίου· δῆλον γὰρ ὅτι γιγνόμενον τὸ τῆς λογογραφίας καθὼς ἡμεῖς ἐξεθέμεθα οὐκ ἔστιν ὄνειδος, ἀλλὰ καλὸν καὶ ἀγαθόν, ὡς ἄλλως δὲ αἰσχρόν».

σπθ´ Ὧν δὴ πέρι 277a
Τῷ γὰρ ὄντι ὁ περὶ τῆς ῥητορικῆς λόγος ἐντεῦθεν ἤρξατο ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν
25 τὸν Σωκράτην Φαίδρῳ παλινῳδίαν ᾆσαι συμβουλεῦσαι τῷ Λυσίᾳ, καὶ τὸν Φαῖδρον εἰπεῖν ὅτι ἴσως οὐ ποιήσει τοῦτο, ἐπειδή τινες ὠνείδισαν αὐτῷ ὡς λογογράφῳ.

24–27 257 B–C

1 φαύλην] Ast ex Platone: φαῦλον A L: non bene disp. c (sed φαῦλον M, unde sine dubio Ast lectionem genuinam suo Marte restituit): λέγεις … παιδιάν om. l || 2 μυθολογοῦντας] μυθολογοῦντα (hoc ex Plat.) καὶ τῆς … ὄντα Couvr. || 3 [ὅτι] del. Couvr. || 8 ⟨τις⟩ add. Couvr. || 13 ὅτι] l: om. A c L | ⟨καὶ⟩ add. Fic Couvr. | ὥσπερ…ἐστι] Couvr.: ἀθάνατός ἐστιν ὥσπερ A recc

91v σζ´ Τὸ μὲν οὖν ἔντεχνον 277b
Τὸ περὶ τῆς τέχνης ἐνταῦθα συνοψίζει, λέγων ὅτι δεῖ ἐπιστήμην ἔχειν τῶν πραγμάτων, τὸ ἀληθὲς εἰδέναι, ὁρισμόν, διαίρεσιν, φύσιν ψυχῆς, καὶ τὰ εἴδη τῶν λόγων, καὶ ὅσα ἤδη προεῖπεν.

σζα´ Ὑπόμνησόν με πῶς 277b 5
Τουτέστιν· «ἐν κεφαλαίῳ εἰπὲ καὶ ἀνακεφαλαίωσαι τὸν λόγον». Τὸ δὲ πρὶν ἄν τις τό γε· τοῦτο λέγει, ὅτι δεῖ τὸν συγγράφοντα ἐπιστήμην ἔχειν τῶν πραγμάτων, καὶ ὅσα ἄλλα ἤδη εἶπε, νῦν ἀνακεφαλαιοῦται συντόμως. Ποικίλῃ μὲν ποικίλους· ποικίλη ἐστὶν ἡ ψυχὴ ἡ χαίρουσα παραδείγμασιν, ἱστορίαις καὶ δὴ τοῖς 10 διαφόροις λόγοις· ὅρα δὲ ὅτι καὶ ὁ Σωκράτης οὕτως ἐποίησε· διαφόρως γὰρ κατεποίκιλλε τὸν λόγον.

σζβ´ Οὐ πρότερον δυνατόν 277c
Καὶ γὰρ ὁ ῥητορικὸς λόγος, διὰ τῶν πιθανῶν πείθων, οὐκ ἂν ἄλλως πείσειεν εἰ μὴ εἰδείη τὸ ἀληθές· ἡ πειθὼ δὲ διττή ἐστιν, ἥ τε 15 διδασκαλικὴ ἥ τε πιστευτική· οὔτε οὖν τῇ διδασκαλικῇ οὔτε τῇ πιστευτικῇ δύναται χρήσασθαι, εἰ μὴ διὰ τούτων τις ἔλθοι τῶν τεχνῶν καὶ μάθοι καὶ τὸ ὑποκείμενον πρᾶγμα καὶ τὰς διαφορὰς τῶν λόγων καὶ ὅσα ἄλλα εἶπε.

263 σζγ´ Τί δ᾽ αὖ περὶ τοῦ καλὸν ἢ αἰσχρόν 277d 20
Συνοψίσας τὸ ἔντεχνον καὶ ἄτεχνον τοῦ λόγου (τὸ γὰρ παρὰ τὰ εἰρημένα αὐτῷ γινόμενον δῆλον ὅτι ἄτεχνόν ἐστι), νῦν ἐπὶ τὴν σύνοψιν τῆς εὐπρεπείας καὶ ἀπρεπείας τοῦ λόγου ἔρχεται, δεικνὺς πῇ μὲν καλόν ἐστι τὸ γράφειν, πῇ δὲ οὔ, ἀλλὰ καὶ ἐπονείδιστον· καὶ μεγάλα τινὰ ἐν αὐτῷ ὀνείδη εἶπε καὶ νῦν λέγει, καταγινώσκων τῶν ὡσπερεὶ μέγα τὸ 25 γράφειν σπουδαζόντων, ὅτι οὗτοι ἄξιοί εἰσι τοῦ ὀνειδίζεσθαι, κἂν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπαινῶνται, ὅτι μὴ εἰδότες ἀληθὲς καὶ ψευδὲς καὶ τὴν φύσιν τῶν ὄντων, τῇ ἀληθείᾳ τῶν πραγμάτων καὶ τῇ εἰδήσει τῇ ἐπιστημονικῇ τὸ ὕπαρ παραβάλλουσι, τῇ δὲ φανταστικῇ ἐννοίᾳ τὸ ὄναρ (εἴδωλα γὰρ τοῦ ἀληθοῦς ἔχει τὸ ὄναρ) ⟨καὶ⟩ ὡς ἐπὶ μεγάλῳ πράγματι 30 μεγαλαυχοῦντες ἐπερείδονται τῇ συγγραφῇ. Τὸ δὲ ὕπαρ τε καὶ ὄναρ· τουτέστι, τὸ ὄντως ἀληθὲς καὶ ⟨τὸ⟩ φαινόμενον ἀληθές, οὐκ ὂν δέ.

4 προεῖπεν] recc: προείρηται Aª ‖ 7 τό γε] A: τό τε c L Plato: om. l ‖ 10 δὴ] om. c L
15 πείσειεν] Couvr.: πείσῃ A recc | δὲ] γὰρ Couvr. ‖ 25 μέγα] Ast: μετὰ A recc
29 παραβάλλουσι] παραβάλλει Aª· ᶜ· ‖ 30 ⟨καὶ⟩ add. Couvr. ‖ 32 ⟨τὸ⟩ add. Couvr.

Τὸ γοῦν ἀγνοεῖν τί τὸ ἀληθές, τί τὸ δίκαιον καὶ τὸ μή, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπονείδιστόν ἐστι.

σζδ΄ Μεγάλην τινὰ ἐν αὑτῷ 277d
Ἐν τῷ λόγῳ λέγει. Ὁ δέ γε ἐν μὲν τῷ γεγραμμένῳ· τὸ
5 μὲν οὖν οὕτως γράφειν ὡς περὶ σπουδαίων ἀπρεπές, τὸ δὲ ὡς ἐν παιδιᾶς
μέρει | εἰδότα τὸ ἀληθὲς καὶ μάλιστα ἕνεκα τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ 92r
μανθάνοντος ἐγχαράξαι τοὺς λόγους, καὶ μὴ ἐν γράμμασιν, εὐπρεπῶς
ἔχει· λέγει δὲ ὅσα πρέπει τῷ καλῶς γράφοντι ἐν συνόψει, ὅσα ἤδη
ἀνωτέρω προεῖπεν. Υἱεῖς μὲν ἐκάλεσε τοὺς ἐν αὑτῷ λόγους,
10 «ἀδελφοὺς» δὲ τοὺς ἐν ἄλλων μὲν ψυχαῖς, ἐπιστημόνων δέ, «ἐκγόνους»
δὲ τοὺς ἐν τοῖς μαθηταῖς.

σζε΄ Οὐκοῦν ἤδη πεπαίσθω 278b
Τὰ εἰρημένα περὶ λόγων ὡς ἐν παιδιᾶς μέρει πεπαίχθω καὶ λελέχθω
ἡμῖν. Ὡς γὰρ πρὸς τὴν ἔνδον ἐνέργειαν τοῦ Σωκράτους, τὰ εἰρημένα καὶ
15 ⟨τὰ⟩ ἐκτὸς παιδιά ἐστι, καίπερ μεγάλης ἄξια ὄντα σπουδῆς· ὥσπερ οὖν ἡ
περὶ τὸν κόσμον δημιουργία τῶν θεῶν, ὡς πρὸς τὴν ἄνω καὶ θείαν καὶ
νοητήν, παίγνιόν ἐστιν, οὕτω καὶ ὁ λόγος ὁ ἐκτὸς καὶ προφορικός, ὡς
πρὸς τὸν ἐνδιάθετον, παίγνιόν ἐστι.

σζς΄ Καὶ σύγε ἐλθὼν φράζε 278b
20 Ὥσπερ τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου τούτου εἰς θεοὺς ἀνήνεγκεν, οὕτω καὶ τὸ
τέλος θεοῖς ἀνατίθησι, καὶ τοῦ παντὸς δὲ λόγου τὸ πέρας τοῖς θεοῖς
ἀνατί|θησι. Νύμφαι δέ εἰσι θεῖαι ψυχαὶ κρείττους τῶν ἀνθρωπίνων, 264
ἐπιτροπεύουσαι πᾶσαν τὴν γένεσιν· καὶ αὗται οὖν αἱ θεαὶ συνεργοὶ
γίνονται τῇ τοῦ λογίου θεοῦ τοῦ δεσπότου Ἑρμοῦ δόσει τῇ εἰς πάντα τὸν
25 κόσμον διδομένῃ. Ὁρᾷς οὖν ὅτι ὁ λόγος διὰ πάντων φοιτῶν φοιτᾷ καὶ
διὰ τῶν μεταξὺ πάντων γενῶν. Λυσίου δὲ καὶ Ὁμήρου καὶ Σόλωνος
ἐμνημόνευσεν, ὡς ἂν εἴποις, πολιτικοῦ καὶ ποιητικοῦ καὶ νομοθετικοῦ
λόγου. Συγγράμματα ἔγραψε· πῶς δεῖ γράφειν καὶ κατὰ τί
καλόν ἐστι τὸ γράφειν διαρρήδην ἐκτίθεται, καὶ ὅτι ⟨ὁ⟩ οὕτως γράφων
30 οὐκ ὀφείλει καλεῖσθαι «πολιτικὸς» ἢ «ῥαψῳδὸς» ἢ «νομοθέτης», ἀλλὰ

20 237 A: cf. 215,11; 279,6

6 εἰδότα τὸ] evanidum in A ‖ 8 ὅσα πρέπει] Aa L l: καὶ ὅσα πρέπει c ‖ 9 Υἱεῖς] Aa c L Plato: υἱοῦς l ‖ 10 ἄλλων μὲν] L: ἄλλω καὶ Aa: ἄλλῳ μὲν c: ἄλλων l ‖ 14 ἡμῖν] recc: εἶπεν Aa ‖ 15 ⟨τὰ⟩ add. Lucarini ‖ 19 σύγε] ita Plato ipse: σύ τε Platonis codd ‖ 29 ⟨ὁ⟩ add. Couvr.

«φιλόσοφος». Τὸ γὰρ σοφὸν καλεῖν ὑπερβαίνει τὰ ἀνθρώπινα μέτρα· πάντων δὲ τῶν πρὸ Πυθαγόρου καὶ περί τι ἐπιστημόνων σοφῶν καλουμένων, ὁ Πυθαγόρας ἐλθὼν τὸ θεῖον μόνον «σοφὸν» ἐκάλεσεν, ὡς
92v ἐξαίρετον τὸ ὄνομα τῷ θεῷ ἀπονείμας, τοὺς δὲ ὀρεγομένους σοφίας | «φιλοσόφους» ἐκάλεσεν. Οὕτως καὶ ἐν τῷ Συμποσίῳ «σοφὸν» 5 ἐκάλεσε τὸν Ἔρωτα ὁ Σωκράτης, «φιλόσοφον» δὲ οὔ· «θεῶν γάρ, φησίν, οὐδεὶς φιλόσοφος»· τίνες οὖν οἱ φιλόσοφοι; οἱ ὀρεγόμενοι τῆς σοφίας.

σζζ′ Οὐκοῦν αὖ τὸν μὴ ἔχοντα τιμιώτερα 278d
Τὸν μὴ ἔχοντα οὖν τιμιώτερα ὧν συνέγραψε συρράπτων 10 λέξεις διὰ λόγων, εἰκότως ἂν «λογογράφον» ἐρεῖς· οὗτος γὰρ ἐπονειδίστως γράφει.

σζη′ Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν σὸν ἑταῖρον 278e
Ἐλέγετο Ἰσοκράτης οὕτως ἑταῖρος γεγενῆσθαι Σωκράτους ὡς μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπὶ ἐνιαυτὸν μελανειμονεῖν· λέγεται δὲ ὅτι καὶ 15 θελήσαντάς τινας φιλοσοφίαν γνῶναι προσήνεγκεν Ἀνύτῳ καὶ Μελήτῳ λέγων· «παιδεύσατε τοὺς νέους»· τοῦτο δὲ ἐποίησεν ὀνειδίζων αὐτοῖς τὸν θάνατον Σωκράτους. Ἐπαινεῖ δὲ ὁ φιλόσοφος τὸν Ἰσοκράτην οὐ κατὰ τὴν τῶν λόγων τέχνην (νέος γὰρ ἦν καὶ ἡττᾶτο κατὰ τοῦτο Λυσίου), ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸ ἦθος αὐτοῦ. 20

265 σζθ′ Τίνα αὐτὸν φήσομεν εἶναι 278e
Οἷον «λογογράφον», «φιλόσοφον» ⟨ἢ⟩ τί καλέσομεν αὐτόν; Νέος ἔτι, ὦ Φαῖδρε, Ἰσοκράτης· ᾔδει γὰρ ὁ Σωκράτης ἐξ ὄνυχος τὸν λέοντα καὶ τὸν Ἰσοκράτην δὲ [γνῶναι ᾔδει] οἷός ἐστι τὴν φύσιν.

τ′ Δοκεῖ μοι ἀμείνων 279a 25
Ὅρα πῶς οὐκ ἐπαινεῖ αὐτὸν εἰς τὸ συγγράφειν ὡς βελτίονα Λυσίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν· τῷ δὲ χρόνῳ, φησίν, ὡς τὸ εἰκός, πολὺ αὐτοῦ τοῦ Λυσίου ἔσται κρείττων.

3 cf. Nicom. *Arithm.* 1.1 sqq. H. ‖ 5 *Symp.* 203 E – 204 A (error Hermiae) ‖ 14 sqq. cf. Ps.-Plutarchus, *X oratorum vitae*, *Isocr.* 17.11 – 13 M.; Olymp. *In Gorg.* 210.15 – 18 W.

3 ἐλθὼν] vix sanum ‖ 10 Τὸν μὴ] evanidum in A | ὧν συνέγραψε] ὧν συν- evanidum in A ‖ 11 λέξεις διὰ λόγων] Lucarini[4]: λέξει διαλέγειν A recc (ceterum λέξει δια- evanidum in A) | οὗτος] Ast: οὕτως A recc ‖ 14 οὕτως] οὗτος A$^{a. c}$ ‖ 16 φιλοσοφίαν γνῶναι] Lucarini[4]: φιλόσοφα ἀναγνῶναι A recc ‖ 22 ⟨ἢ⟩ add. Couvr. ‖ 24 [γνῶναι ᾔδει] del. Moreschini: γνῶναι iam suspectum erat Couvreuro | ἐστι] ἔσται A$^{a. c}$

τα΄ Μὴ ἀποχρήσαι ταῦτα 279a
Τουτέστι, τὸ λογογραφεῖν, ἀλλὰ τραπηθ⟨ε⟩ί⟨η⟩ κατὰ εὐμοιρίαν τινὰ εἰς φιλοσοφίαν. Σὺ δ' ἐκεῖνα ὡς σοῖς, ἐπειδὴ ἐραστὴς ἦν ὁ Φαῖδρος τοῦ Λυσίου καὶ τοῦ λόγου αὐτοῦ.

5 τβ΄ Οὐκοῦν εὐξαμένῳ 279b
Καὶ ἀρχόμενος τοῦ λόγου ἀπὸ θεῶν ἤρξατο, καὶ νῦν τελευτῶν εἰς εὐχὴν | 93r καταλήγει τὸν παρόντα λόγον, ἐπειδὴ καὶ ἀρχὰς καὶ τέλη καὶ πάντα περιέχουσιν οἱ θεοί· ποιεῖται δὲ τὴν εὐχὴν πρὸς τοὺς ἐντοπίους θεούς.

τγ΄ Ὦ φίλε Πάν τε 279b
10 Πάν ἐστι θεὸς ὁ τὸ πᾶν ἐπιτροπεύων. Διὰ τί δέ, φησί, τὰ μὲν ἄνω αὐτοῦ ἀνδρόμορφα ποιοῦσι, τὰ δὲ κάτω αἰγὸς καὶ τετριχωμένα ἐμφαίνοντες; διὰ μὲν τῶν ἄνω τὸ λογικὸν καὶ ζωῶδες, διὰ δὲ τῶν κάτω τὸ θηριῶδες καὶ ἄλογον, καὶ ὅτι δεῖ κρατεῖν τῆς ἀλογίας.

τδ΄ Δοίητέ μοι καλῷ γενέσθαι 279b
15 Τί γάρ; κακὸς ἦν; λέγομεν οὖν ὅτι εὔχεται ὥστε διαμεῖναι καλὸς τὰ ἔνδοθεν.

τε΄ Ἔξωθεν δὲ ὅσα ἔχω 279b 266
Πάντα τὰ ἐκτὸς καὶ σώματα καὶ χρήματα ἁρμοδίως τῇ ψυχῇ συντάττεσθαι βούλεται καὶ σύμμετρα εἶναι τοῖς ἔνδον, ἵνα μήτε
20 ὑπέρογκα ᾖ καὶ ἀσχολῆται περὶ τὰ ἐκτός, μήτε διὰ τὸ ἐλλείπειν αὐτὰ διαφθείρηται.

τϛ΄ Πλούσιον δὲ 279c
Ὁ πλούσιός ἐστιν ὁ τὰ αὐτάρκη ἔχων, ὁ σοφὸς δὲ ὁ ἀρκούμενος οἷς ἔχει, κἀντεῦθεν πλούσιός ἐστι.

25 τζ΄ Τὸ δὲ χρυσοῦ πλῆθος 279c
Ὁ γὰρ ὑπέρογκος πλοῦτος καὶ ἐξυβρίζειν ποιεῖ καὶ ἀπασχολεῖ τῆς θεωρίας.

6 cf. 277,20 et adnotat.

1 ἀποχρήσαι] Bernard ex Plat.: ἀποχρῆσαι A recc ‖ 2 τραπηθ⟨ε⟩ί⟨η⟩ Ast: librorum lect. def. Couvr. contendens Hermiam ἀποχρῆσαι modo imperativo legisse, vix recte ‖ 15 ὅτι εὔχεται] evanidum in A ‖ 15–16 τὰ ἔνδοθεν] recc: τὰ ἔνδον A (ἔνδον exaravit A[a]): τἄνδοθεν Plato: τἄνδον Clemens ‖ 18 ἐκτὸς] recc: ἡμετέρα A[a] | τῇ] evanidum in A: om. L

τη´ Κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων 279c
Ἡ παροιμία αὕτη οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἐκτὸς εἴρηται πραγμάτων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς εὐχῆς· τὰ γὰρ αὐτὰ εὐχόμεθα καὶ τοῖς φίλοις ἅπερ ἂν ἑαυτοῖς εὐξαίμεθα.

INDICES*

INDEX NOMINVM RERVMQVE GRAMMATICALIVM NOTABILIORVM

* Composuit Carolus Martinus Lucarini.

INDEX AVCTORVM*

* Asterisco insigniuntur loci, quos sine dubio in mente habebat ipse Hermias; ubi hoc incertum videbatur, signum ? apposui.

MANTISSA

Pp. IX–XI: scito in **A** lemmatum initia rubro calamo conscripta esse. Si vis scire quae litterae rubrae sint, vide editionem Couvreuri.

P. XXIV: descriptio codicis **y** invenitur apud: Minniti Colonna, *I codici napoletani… cit.*

P. XXVII: si vera sunt quae Ast ad 23,7 et ego ad 37, 4 proposuimus (scilicet προσπιεζόμενον et πράττουσι), efficitur et **schol vet** errorum quorundam librorum recentiorum in partem venire, cum in istis locis eadem quae libri praebeant.

Pp. XLIV–XLV: in tabula locorum Platonicorum, in quibus Hermias lectionem alicuius pretii contra Platonis codices potiores praebet, multi praeteriti sunt. Vide quae adnotavimus ad 122, 29; 200, 15; 221, 10; 269, 23-24; 277, 19. Non est tamen magni momenti locos coacervare, ubi Hermias hanc vel illam bonam (vel antiquam) lectionem contra Platonis codices potiores praebet, cum nihil mirum sit virum illius aetatis a codicibus tam longo intervallo exaratis differre; id vero magni momenti esset, hanc vel illam codicum Platonicorum familiam cum Hermiae Platone coniunctam esse demonstrare, quod adhuc nemo potuit.

Pp. XLIX–L: lectiones singulares **recc**, ut par erat, memorare praeterivimus. Sed ubi duo **recc** vel soli idem contra **A** reliquosque **recc** praebebant, saepe (non semper !) indicavimus.

Multas bonas lectiones a viris doctis recentioris aetatis (praecipue a Couvreuro) excogitatas iam in **recc** extare deteximus. Nomen viri docti prope siglum codicis in apparatu nostro interdum invenies (sicut e. g. ad 68, 20; 231, 8; 264, 2), sed non semper: potest igitur fieri ut lectio, quam nos alicui **recc** tribuimus, in editione Couvreuriana philologo recentioris aetatis tribuatur. Neutra editio mentitur: nam **recc** Ast et Couvreur, ut saepe diximus, ignorabant multasque optimas coniecturas suo Marte excogitarunt, quas nos postea in **recc** invenimus.

Quisquilias orthographicas codicis Parisini apud Couvreurum invenire potes.

Nonnumquam characteribus grandioribus et ea verba dedimus, quae, quamvis in nullo Platonis exemplari inveniantur, potuerunt tamen ab Hermia pro Platonicis haberi (vide e. g. ἀπηχές, 217, 28).

Signum « » numquam adhibuimus, si verbum characteribus grandioribus conscriptum erat. Sed adhibuimus (praeter orationem rectam verbaque nuncupandi) vel si ipsissima verba alicuius auctoris cum aliis ab Hermia immutatis arte coniuncta erant (cf. 35, 15–16) vel si aliquid conspicuum

facere volebamus. Scimus aliquam nobis de his rebus inconstantiam imputari posse, sed confidimus nihil inde oriturum, quod commodam lectionem impediat.

P. 8 l. 12: iam me piget Couvreuri Θαμοῦς pro librorum Ἄμμων accepisse. Ut Bernard admonuit, hic a codicibus discedendum non est; etenim iam l. 10 dicit Hermias colloquium de arte scribendi esse inter Theuth (vel Thoth) et Hammonem (potius Θεύθ l. 10 scribendum erat!).

P. 28 l. 19: ἀνιχνεύων conieci, interpunctione scilicet post παραινεῖ, non post ἄνθρωπον, posita. Ceterum hoc verbo et alibi Noster utitur, cf. 54, 12.

P. 30 l. 21: possis admirari coniecturam συλλαβέσθαι hic Ruhnkenio tribui, cum Couvreur, qui Hermiae περικοπάς a Ruhnkenio in editione Timaei sophistae editas noverat, eam Astio tribuat. Scito me hanc coniecturam (quam nos non sine dubitatione accepimus) in **p** deprehendisse.

P. 41 l. 12: ne de hac re, Couvreuri apparatu deceptus, dubites, expressis verbis te moneo et **A** ὄλβιοι praebere.

P. 53 l. 9: vox ἐπίμυθος abest a lexicis obscuraque est. Mihi videtur ἔτι μῦθος scribendum (similis corruptio ad 60, 4).

P. 63 l. 19 pro πλεῖον fortasse scribendum est πλέον, cum alibi Noster semper hac forma utatur.

P. 66 l. 5: fuit, opinor, καὶ ἔμμετρον. Cf. 66, 11, 14, 15; 92, 18; 96, 8; 99, 12. Corruptela tralaticia est.

P. 73 l. 28: contra Asti coniecturam vide etiam 89, 16 quaeque ibi adnotavimus.

P. 103 l. 24: de ἦ … διαιρεῖ cf. 135, 21.

P. 105 l. 9: Moreschinii supplementum firmat 182, 15.

P. 116 l. 10: re vera et **c** μέλλει praebet, ut certum sit indicativum in **α** stetisse.

P. 124 ll. 29-30: cui loco verba εἴπομεν ἀνωτέρω referenda sint, nemo adhuc vidit. Fortasse Hermias locum quendam in mente habebat, quem lacuna ad 113, 12 hausit (cf. πρὸς τὸ ἑαυτοῦ χρήσιμον).

P. 128 l. 29: αὐτή intulit Couvr. (αὕτη **A recc**).

P. 135 l. 21: de formula ἦ φησιν cf. 103, 24.

P. 204 l. 24 scribendum est δεῖται, non δέεται, cum alibi semper illa forma utatur Hermias (cf. 24, 8; 79, 31; 85, 4; 92, 14; 101, 33; 118, 17; 132, 14; 137, 13; 226, 18).

P. 281 s. v. αὐτός: cf. etiam 98, 22.

Carolus Martinus Lucarini, Eid. Nov. a. MMXII